

מבחר עירונים

וישב
שנת תשפ"ב

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
05:53	05:31	05:15	04:00	ירושלים
05:49	05:27	05:16	04:14	בני ברק
05:49	05:27	05:14	04:04	חיפה
05:50	05:28	05:17	04:15	אשדוד
05:52	05:30	05:16	03:59	בית שמש
05:52	05:30	05:17	04:17	קרית גת
05:50	05:28	05:13	04:07	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופוס
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

שיעור מס' 69 | פר' וישב תשפ"ב

"הצדיק המוצץ ממונטריאול"

למצות מילה נטפלו אומות העולם בניסיון לבטלה, מדגיש רבנו הזרע שמשון, כי שתי מצוות אלו: שבת ומילה נקראות בתורה: "אות", כלומר: כל אחת מהן משמשת כעדות בינינו לבין הבורא. מסיבה זו לחמו היונים דווקא בהן, כי ידעו ש"על פי שניים עדים יקום דבר", וחפצו לגרום לישראל להעיד עדות הפוכה, חלילה: "... שיכתבו על קרן השור 'אין לנו חלק בהשם'".

רבנו ה"זרע שמשון" מסביר כי מצוות פרסומי ניסא בהדלקת נרות חנוכה, אינה רק לפרסום נס פח השמן שמצאו בהדלקת המנורה, אלא כוונת הדלקת הנרות היא לפרסם את נס ניצחון המלחמה. את ניצחון האור על החושך. ניצחון האור הרוחני נעשה באמצעות עם ישראל, שהתגבר על מלכות יון הנמשלת במדרש לחושך: "וחושך על פני תהום- זה יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזרו תיהם". היונים ביקשו לבטל עיקר המצוות כמו שבת, ראש חודש וברית מילה, ובתשועת הניצחון, עם ישראל יצאו מאפילה לאורה. "וזה הטעם שנעשה להם נס בשמן, כדי שיכלו להדליק המנורה ולהאירה בכדי לרמוז את ענין ניצחון האור על החושך" מדגיש רבנו "לכן פרסום נס הניצחון הוא בהדלקת נרות חנוכה, להורות כי עתה יצאו מאפילה לאורה ויכלו לקיים המצוות, כדכתיב: כי נר מצווה.... אז גברה ידם של ישראל ונעשה נס ומתוך האפלה היתה אורה".

במונטריאול שמחזו 'קויבק' שבקנדה לפני כשבעים שנה, הייתה התנגדות לקיום הידורי מצוות המילה על כל פרטיה ודקדוקיה. רבים חששו לקיים את מצוות המציצה בפה, בעת הברית, בטענות כי מסוכן הדבר ועלול להביא להידבקות במחלות. הם עשו זאת בעזרת שפופרת. לעומתם יראים ושלמים, הקפידו לא לשנות ממסורת המצווה כלל, ולקיים את מצוות המציצה ככתבה וכלשונה. הם הוכיחו שאין ממה לחשוש מבחינה רפואית, ויותר מכך, הוכיחו מדברי הגמרא ש"כל אומן דלא מייץ מעבירין אותו"- ביטוי אותו לא אמרו חז"ל על אף פרט אחר מדיני המילה, אלא רק על מצוות המציצה. חז"ל החמירו בברית המילה עליה עם ישראל בכל הדורות מסר נפשו על קיומה, ואין לנו רשות לשנות מתנאי המצווה והידוריה ולו כמלא נימה. מי שהיה מוכן למסור נפשו על קיום המצווה היה הרבי מטאלנא, רבי יוחנן בן רבי דוד מרדכי זצוק"ל, שהסתובב שם, מברית לברית. הוא הסכים לסכן את עצמו כדי לקיים בהידור את מצוות ברית מילה. שם, במונטריאול, דבק בו הכינוי: "המוצץ דמונטריאול".

כמה סמלי הדבר שאותו צדיק, הרבי מטאלנא זצוק"ל, אשר כה מסר נפשו על ענין המהדרין שבמצוות מילה, התבקש לשיבה של מעלה דווקא בחגם של המהדרין מן המהדרין, בנר ראשון של חנוכה, בחג המסמל את ניצחון מצוות הברית, לאחר שזכה הרבי להדליק את הנרות ולברך "שהחינו" עלה לשיבה של מעלה.

ערב היארצייט של הרבי, ראוי להזכיר בשבח הצדיק ובמעשיו. אולם, לו היה הדבר תלוי בו, ברבי, כבר היה מצניע את המילה "הצדיק" מהכותרת ומחביאה. עניו ושפל ברוך היה, וזאת, בעצם, הייתה גולת הכותרת של עמלו בחייו: הצנעת והסתרת צדקותו, פועליו הרבים וגדלותו בתורה. היינו אז חבורת בחורים בישיבת "קול תורה" בשכונת בית וגן הירושלמית. שם בבית פשוט ודל, לצד בית מדרש קטן, התגורר הרבי הקדוש. אנחנו, ששמענו כי קבל בצעירותו תעודת "יורה יורה" מרבה של ירושלים, רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, ניסינו לאושש את הדברים וביקשנו לראות את התעודה, אך הרבי התחמק מאתנו ב'אלגנטיות'. לא אחת כשישבנו במחיצתו ללמוד 'אור החיים' הקדוש על הפרשה, הוא עשה עצמו כקורא מתוך הכתב, אך כשהפטיק מקריאה בתוך הספר, כדי להסביר את הדברים, דפדפנו בספרו כשלא הבחין, כמה דפים קדימה... הרבי המשיך לקרוא בעל פה, כאילו מתוך הכתב. כך התברר לנו שידוע ובקי הוא בפירוש ה'אור החיים' בעל פה. זכרנו כי באותם ימים היו אצלו רק מעט אנשים בשבתות ובחגים. שונה מכלל זה היה, ט"ו בשבט, אז התמלא בית המדרש מפה לפה. אוהדי בית טאלנא מכל קצוות הארץ נתקבצו ובאו להם ל'פירות טיש', והנה באמצע ה'טיש' הגדול של השנה, הרבי נעלם לפתע ממקומו ואחרי דקה או שניים ראו אותו יוצא מתחת לשולחן מצדו השני, כי חלילה, וכי יעלה על דעתו להטריח איש לקום מפניו?! ומה גם שיש לו כאן הזדמנות פז לרכוש עוד מעט ענווה! לא פעם, בשבתות,

באמצע הטיש הקטן, יחד עם קומץ בחורי הישיבות הסמוכים, ועוד קמטץ של חסידים נכנס הרבי לביתו. אחד מאתנו התחבא שם בבית ועקב אחרי מעשיו של הרבי. מתברר שהרבי נכנס לביתו לעשות "קולא" וזהו מעשה הקולא בה מתהפך האדם על הרצפה כגלגל כשראשו למטה ורגליו למעלה. כשהבחין הרבי שהבחור תופס אותו בקולקלתו תירץ לו הרבי, כי לעיתים האדם חושב להתגאות. נדמה לו לאדם, כי ראשו נמצא למעלה. "לכן רציתי להזכיר לעצמי כי ברגע אחד של מהפך הרגליים נמצאים למעלה והראש למטה".

סיפור מפעים שמעתי לאחרונה מנכדו, הרבי מטאלנא שליט"א מירושלים. הרבי סיפר כי בית סבו התנהל בפשטות ובצמצום, ולא רצה ליהנות ממתנת בשר ודם. הם חיו שם בבית מקצבה קבועה אותה קבלו מקנדה, מעין ביטוח לאומי כאן בארץ. הרבי נמנע ליהנות ממתנת בשר ודם למרות הרבים שהכירו בגדלותו המוצנעת ורצו לזכות לתמכו ולסעדו אך הוא לא חפץ להגיע למתנת בשר ודם. "פעם אחת" הוא מספר "ליוויתי את סבי זצוק"ל לשפוך שיח בכותל המערבי. ולפתע הגיע יהודי תושב קנדה שזכר היטב את פועליו של הרבי לחזק את בדקי היהדות שם באותם ימים. הוא זכר את הרבי המוצץ דמונטריאול'- שמצץ בחיבה כל דבר מצווה וריבוי אור של קדושה. הנ"ל כל כך שמח לראות שוב את הרבי. הוא הוציא פנקס צ'קים ורשם על אתר צ'ק עבור הרבי. הוא קיפל את הצ'ק ודחפו לתוך ידו הק' של הרבי. הרבי אפילו לא הציץ בצ'ק אלא שאלני בדחיפות: 'האם אתה רואה ומכיר כאן איזה גבאי צדקה? חפשתי בין המתפללים ומצאתי אדם נאמן ומוכר, שבין עיסוקיו היה גם גבאי צדקה. קראתי לו בדחיפות אל הרבי אשר שמח ונתן בידו את הצ'ק שקיבל זה עתה, בהוסיפו בקשה כי יחלק את הכסף הזה לצדקה בהקדם. הרבי ונכדו פנו לצאת מהכותל, והנה רודף אחריהם גבאי הצדקה: "רבי, זו טעות! הרבי וודאי לא שם לב לסכום הגדול! זה הון עתק: מדובר בצ'ק של חמש עשרה אלף דולר!" סכום עצום באותם ימים. אך הרבי הקדוש אפילו לא הניד עפעף אלא שמח כאומר: ברוך השם זכית, ויהיו לך צדקות רבות לחלק..."

הענווה שכה הרבה להדר בה הייתה חלק בלתי נפרד מישותו. שמעתי מעד ראה כי פעם אחד מחשובי חסידיו, יהודי תמים דרך, ליווה את הרבי מטאלנא לביקור בחסידות ויז'ניץ המעטירה בבני ברק, שם חלקו לרבי כבוד מלכים כראוי וכיאות. אך אותו חסיד, מתוך הכרה כמה הרבי סולד מכבוד וחושק ומחבב את הענווה, דאג בעצמו לבייש מעט את הרבי, מתוך הבנה כי זה רצונו האמיתי של הרבי, למען לא יינזק חלילה מהכבוד, את משנת חייו של הרבי מטאלנא הוא מתמצת בדברי תורתו בפרשתנו, שם הוא מביא בשם הבת עין שמביא בשם התולדות יעקב יוסף זיע"א, כי עיקר השראת השכינה במקום שפלות וענווה, מוסיף הבת עין כי הדרך של הצדיק להגיע לענווה ושפלות היא להיזכר במעשי הצדיקים הגדולים. "לכן יוסף נראתה לו דמות דויקנו של אביו, דמיין במחשבתו את מעשי יעקב הצדיק, כדי שיזכור כמה רחוק הוא ממעשי אביו" ויתמלא ענווה מסיף ומפרש הבת עין "ועשה לו כתונת פסים"- לשון 'אפס ואין', מידת שפלות וענווה את הדברים בשם הבת עין אמר הרבי מטאלנא בפרשת וישב, בדברי תורתו של הרבי מטאלנא ביום א' דחנוכה באותו תאריך בו לאחר שנים נסתלק לב"ע, הוא מגלה משפט המלמד על מהותו" וצריך לדעת שאין העניין רק לדבר מעניין המידה אלא העיקר לעשות ולקיים כן בפועל"

הרבי מטאלנא במשנת חייו קיים בעצמו את פירושו של הבת עין "כתונת פסים- לשון אין ואפס", כה מתאימים להנהגתו דברי רבנו ה"זרע שמשון" המביא בפרשת השבוע את דברי "בעל הטורים" כי: "בן זקונים" הוא ר"ת של סדרי המשנה: ז'רעים ק'דשים נ'שים י'שועות מ'ועד. שואל רבינו: והיכן סדר טהרות, הסדר השישי? מתרץ ומסביר רבינו כי יוסף הצדיק עשה לו, בגד לעצמו בהנהגתו- "כתונת פסים", על ידי זהירותו בטהרות, כדברי הגמרא ש"דרך בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש", כלומר: יוסף שמר אפילו את בגדיו בטהרה, ואם כך, סדר טהרות רמוז במילים כתונת פסים. את הכתונת הזו מסביר רבנו רכש יוסף לעצמו בטהרות. "כתונת פסים" מכובדת ומפוארת, עשה הרבי מטאלנא לעצמו בענוונותו הרבה, כדברי המדרש: "מה שעשתה החכמה עטרה לראשה, עשתה ענווה סנדל לעקבה". זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ספרי "שבת טיש" ו"מידות טיש" במחירי מבצע ביריד החסידות בבנייני האומה וברשת חנויות "אור החיים"

פרשת וישב, כ"ג בכסלו תשפ"ב

גיליון מס' 485

שבת מברכים חודש כסלו, מולד: יום ש"ק שעה 1 עם 39 דק', 14 חלקים, ראש חודש: בשב"ק פרשת מקץ וביום א'.

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

וישב יעקב (לו, א) - נוטריקון וכאשר יעקב בקש שלונה, פא עליו קצף יוסף. (קרו לדוד)

כי יבין זקנים הוא לו (לו, ג) - כתב בעל הטורים שבת זקנים היא נוטריקון זרעים, קדשים, נשים, ישועות (נויקון) מועד. וזיכו מרמז סדר טהרות? בתבות זקנים הוא שהן בגימטריה רי"ט כמנין טהרה. (אהלים ליעקב)

ולפי זה מתפרש המשך הפסוק **ועשה לו בתנת פסים**, דהינו שתחלה לכך עשה לו בתנת ולמדו תורה גביאים כתובים וכן תלמוד, נוטריקון פנתה, ואף למדו פתוחות סתומות יתירות מסורה עליהתורה, יש אם למקרא יש אם למסורה, נוטריקון פסי"ם. (מראה יעקב)

ויקנאו בני אחיו (לו, יא) - ארבעה היו שהתקנאו באחריים, וסופם שנאבדו מן העולם, וכלם רמזים בתבת קנאה נוטריקון קון, נחש, אופה, חמן, וכלם התחילו בתבת אף, ושר האופים אמר אדיאני בחלומי. (דבש לפי)

והשבני דבר (לו, יד) - תבת והשבני אותיות י"ב שנה, רמז לו יעקב ליוסף שיהיה י"ב שנה בבית הסהר, דבר בגלל שדבר באחיו. (החיד"א)

אנה אני בא (לו, ל) - אנה נוטריקון אל נקמות הופיע, אני - אל נקמות ה'. פי ראובן חשש שבהיותו בכור הקנים, תפל האחריות עליו ונקמת ה' תפגע בו, ואנה אני בא. (שיח אבות)

והוא כפרתה עלתה (מ, י) - דרשו חז"ל במדרש, אלו האמהות. ורמז לזה, כי התבות כפרתה עלתה הן בגימטריה בדיוק הן הפה שנה ורבקה רחל ולאה. ובגפן שלשה שריגם הם שלש מצות הנשים, ואם האשה זיהרה בהן אז עולה ופורחת כמו האמהות הקדושות, הבשילו אשכלתיה ענבים - לבנים כשרים. (לקט שכחה)

ויתנכלו אתו להמיתו (לו, יח) - בידי הכלבים שנלוו עם צאנם פמוכא במדרש. ורמז לכך בתבות ויתנכלו אתו להמיתו, בגימטריה זה עליי הכלבים ששומרים עליצאנם. (מגדנות)

בתיאיש כנעני ושמו שוע (לו, ב) - רבי יהודה חלאה מפרש שמו שהיה איש נדיב ומגדולי ארץ, כמו שנאמר באיוב ולא נכר שוע לכנעני. ורמז לדבר, כי התבות ושמו שוע הן בגימטריה איש הנדיב וגדול הארץ. (שם)

ספורים בפרשה

לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן והשבני דבר (לו, יד)

בראשית ימיה של פשיקא התעוררה התנגדות עליה, ומלבין נשלח חסיד מפלג כדי לתהות על קנקנה. הוא הגיע בשפת קדש וישב, והרבי ר' בונים אמר בך: "יוסף הצדיק היה מדבר בגנות אחיו, ולכן כששלחו אביו אמר לו לך נא ראה את שלום אחיך - בבקשה ממך ראה את השלמות שבהם ולא בחסרונם, ואת שלום הצאן - ואת שלמות צאן ישךאל, והשבני דבר - ואף אם לא תראה בהם רק דבר אחד טוב, ספרו נא לי..."

והבור רק אין בו מים (לו, כד)

מעשי החסד של ה"דמשק אליעזר" מיוזניץ חבקו עולמות, ומסיע היה לכל אדם באשר הוא. בנו של אחד ממתנגדיו הגדולים קבל זמון לצבא, ובעל כרחו פנה לבקש את עזרת הרבי, שנצל את קשריו עם רופא צבאי בכיר, ולאחר מספר ימים שחרר הבן. כנגס האיש אל הרבי כדי להביע את תודתו בפניו, והתנצל בשפה רפה על התנגדותו העקשת כלפיו. נענה הרבי בבת שחוק ואמר: "על הפסוק 'והבור רק אין בו מים' מביא רש"י את דברי חז"ל, 'מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו'. והרי שנינו במסכת שבת ש'כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר, אינו תלמיד חכם'. כלומר, נתנה לתלמיד חכם הזכות להיות נוקם ונוטר למען כבוד שמו ותבונה, אבל מי שאינו בגדר תלמיד חכם אסור לו להתנהג כן. וזו פנת רש"י, שלעתים אנו רואים אנשים שהם בבחינת בור ריק שאין בו מים, ואין מים אלא תורה, ולמרות זאת יש בהם נחשים ועקרבים, והם בעלי נקימה ונטייה..."

כי אסירכתני וגו' והזכרתני (מ, יד)

בדורות העבר, סבלו בחורי הישיבות מרעב ומחסור שליכבע, אולם מסרו נפשם ללמד תורה מתוך הדחק, בישיבת גרודנה בראשות רבי שמעון שקופ, הגיע פעם המצב הקמרי לידי פה, שכמעט לא נתן דבר לבחורים לאכל. היו כמה שטענו שהנהלת הישיבה מתרשלת מעט, וכאות מהא על מצבם העגום, עברו התלמידים ללמד בבית קנסת אחר בעירה. למחרת קרא רבי שמעון לכמה מחשובי הבחורים, ובקש מהם לשוב לישיבה. מובן מאליו שאף אחד לא סרב לבקשתו מפני כבודו, וכאשר פנה למסר את שעורו היומי, בקש חמש בראשית. הדבר היה לפלא בעיני התלמידים, שכן מעולם לא עשה כן בתחלת שעורו, והם הסיקו, כי פונתו לומר דברי מוסר על צעד המחאה. הוא דפדף אל פרשת וישב, קרא את הפסוק 'כי אסירכתני אתך כאשר ייטב לך, ועשיתני עמדי חסד והזכרתני, והזכיר את דברי חז"ל שיוסף נענש וישב שנתים נוספות בבית האסורים, מפני שבקש משר המשקים להזכירו לפני פרעה. "לכאורה סבורים לומר, כי אם היה אומר רק 'זכרתני' היה נענש בשנה אחת בפלא, וכיון שאמר פעמים 'זכרתני' והזכרתני נענש וישב שנתים, אולם האמת אינה כן. כי אם היה מזכיר רק פעם אחת לא היה נענש כלל, מפני שהפעם הראשונה היתה בגדר ההשתדלות המותרת. אבל כיון שהזכיר פעמים, הראה בכך שגם הפעם הראשונה לא היתה בגדר השתדלות, ולכן נענש על שתיקה". ואז פנה אל הבחורים ואמר: "אתם השתדלתם ועשיתם את שלכם, אבל אל תעברו נא את גבול ההשתדלות..." המסר הובן והישיבה חזרה למתכנתה.

דוא"ל המערכת:
5806777@gmail.com

שבת ומידות טיש במחיר מוזל!
ביריד החסידות וב"אור החיים"

זמני השבת - ירושלים
הדלה"ג 4.00 צאת השבת 5.15 רבנו תם 5.53

היה היה

יישב יעקב

פסוק זה מתבאר בידי הרבי ר' אלימלך מליז'נסק בספר "נעם אלימלך". על אדם שיש בו רק מדה אחת של טובה, ובזכותה הוא זוכה להתעלות לשיבת קבע בעבודת הבורא: "יש בני-אדם שמעשיהם מקלקלים, רק מחמת שיש בהם איזו מדה טובה מצד הטבע, והינו שהוא לב טוב, גומל חסד ועושה טובה עם בני-אדם, זה מועיל להם שהזוירים למוטב". ומסורה היא בידי רבי איציקל מפשוורסק, מצאצאיו של רבי אלימלך, כי דבריו אלו מבססים הם על מעשה נפלא שארע בהיכלו.

את בית-מדרשו של רבי אלימלך, היה פוקד לעתים איש חסיד אחד, עני ואביון מגוזלו, שלמרות עניותו, מעולם לא הזכיר עצמו לפני הרבי בעיני פרנסה, אלא עסקי רוחניות ועבודת ה' בלבד. והנה הגיעו בנותיו לפרקן, ולרש אין כל. חזקה עליו דעתו של אשתו, כי בפעם הבאה שיפיע אל-הרבי, יבקש ממנו עצה ותושיה כיצד יעלה בידו להשיג את ההוצאות הרבות לנשואי בנותיו. הימים נקפו ומועד נסיעתו אל רבו הגיע, אך לבו היה כבד עליו על שהוא נאלץ לפנות אל רבו בדברים שבגליון. בהגיעו אל ליז'נסק, נכנס אל האכסניה הקבועה שלו כדי לנוח מעט, אולם המארח הבחין מיד כי פניו אינם פתומים שלשום. הלה היה ליצן חסר תקנה ומקללי-הדעת שבגער, אהד שלא הקפיד על קלה בקמורה בלשון המעטה, אולם בעל לב טוב ורחמן היה, ובדרך-כלל היה גובה מהחסיד העני הלוז דמים מעטים בשכר לינתו. "מה מעיק עליך?" שאלו הפנדקאי, והוא פרץ בבכי מר וספר על עינו הגדול, ועל לדין שהגיעו לעת נשואיהם ואין בידו פרוטה. זיק של שזכבות נצת בעיני האכסנאי, ובחיוך משעשע אמר: "הבה ונתקע פה לשם עסק, אתה מזכר לי את הלוקד לעולם הבא, ואני נוטל עלי-עצמי את כל ההוצאות הנשואין של לך". ההצעה הדהימה את האוהר, והוא פמוכן בקש לדחות אותה על-הסף, אולם לאחר רגע הררה בלבו: "וכי טוב יותר שאבוא להסריד את מורי הקדוש בעיניי ממונות? כלום אינני מאבד בזה את עולמי כמו יד?" ובלית ברירה הביע בקול חלוש את הסקמתו. הפנדקאי נחפז ללחץ את-ידו, ושקל לידו צרור גדול של מעות, ואמר: "באשר תזדקק לסכום נוסף, אתן לך את ההוצאות ביד רחבה". השמחה בבית האיש למראה הצרור התפונה, הייתה רבה ועצומה, אולם באשר נודע לבני-הבית כי במחיר העולם הבא שלו היה הדבר, פצחו הללו בזעקות שבר. "ביצד יכול יהודי להיות בעולם הזה ללא חלק בעולם הבא?" שאלה רעיות בכאב ופרצה בבכי סוער. לא הועילו כל הצטדקותיו והתנצלותיו, והוא נאלץ לשוב על-עקבותיו אל האכסניה, כדי להשיב את צרור הפסו ולבטל את העסקה. בטוח היה כי בעל המלון יתיחס לעסקה כלה פאל מהתלה משעשעת, ויסכים לחזור בו מהעסקה, אולם להתפתעתו התחסם הלה ברצינות רבה אל עסקת החליפין, וסרב בתקף לבטלה. כל תחנוניו של האורח נכלו על אונים אטומות, ורק לאחר דין ודברים, הסכים הלה להתדין בפני הרבי בדין-תורה.

בלב כבד נכנס האיש אל רבי אלימלך, וגולל בפניו את המאורע בלו. פשהו מבקש מהרבי לשבת בדיו בינו לבין האכסנאי ולפסק את-דינם, ונענה: "פיון שאחי רבי וזשא מתפון להגיע הנה בעוד זמנך, מבקש אני ממך להמתין עד בואו, והוא יוציא את משפטכם לאורה". ואמנם, בעבר ימים מספר הגיע רבי וזשא ליז'נסקה, והחסיד מהר להציע בפניו את-הענין, באשר מולו עומד האכסנאי, ושני דיינים יושבים לצדו של רבי וזשא. "מוזה אני כי נטלתי מעות מאת הפנדקאי ואף תקעתי לו כף, אולם לא יחסתי כל חשיבות לעסקה, פיון שיועד ומפיר אני את האיש הלז פאיש מבדח, לץ מתלווץ, וכל דבוריו הם דברי שחוק ומתלה. מבקש אני אפוא להשיב לו את המעות ולבטל את העסקה בלה". אך גריבו טען בתקף, כי אף שבדרך כלל מחבב הוא אמנם את הפדיוה והשנינה, אולם הפעם התפון באמת לךבר ואין דעתו לחזור בו. "יודע אני את מך ערפי ואת מעוט מעשי הטובים, ועתה, באשר נקרתה בךרפי הזדמנות פו לרכש חלק נקבד בעולם הבא, אהיה סכל ופתי כדי לומר על-כך במחירי?" והוסיף: "והרי חסיד זה עתיד להאריך ימים ושנים, ועוד יעלה בידו לקים מצות רבות וללמוד תורה כדי חלק הגון לעולם הבא, ונמצאים אפוא שנינו יוצאים נשפדים".

רבי וזשא שקע בשרעפיו, ולאחר מכן אמר: "פיון שהוזאת בעל-ידיו הוא, שבדרך כלל רגיל הוא בדברי שחוק ובדיחות-הדעת, צריכים אנו לבדק אם פנתו פנה ואמתית. ולשם כך עליו להוכיח זאת על-ידי שיהיה מוכן למסור את-נפשו ולהפיל עצמו למדורת אש למען קדשת שמו יתברך, ואם יסכים לךבר הריהו ראוי והגון לקבל חלקו בגן-עדן". בטוחים היו הנוכחים כי הפנדקאי ידחה את ההצעה על-הסף, אולם לפליאתם הודיע כי הוא מוכן ומזמן לכה, ובלבד שיזכה לעולם הבא. יצאה התבורה מחוץ לעיר, גבבו עצים למדורה, ובאשר התמרה האש עד לבי-השמים בקש בעל האכסניה לקפץ לתוכה, אלא שברגע האחרון תפסו בו רבי וזשא ושני הדיינים, ומנעוהו לעלות על-המוקד. "זכית וקנית עולמך בשעה אחת בכך שהסמכת להשרף על קדושת-השם", קרא רבי וזשא, "ואין אתה זקוק לחלקו של החסיד, כי חלק נקבד מוכן ומזמן לשניכם בגן-עדן". המאורע המסעיר הותר באיש את רשומו, והוא שנה את-דרך, והפך לאיש הגון וחסיד, ורא שמים מרבים ומדקדק במצות.

ועל מאורע זה פון רבי אלימלך, שיש בני-אדם שמעשיהם מקלקלים פאותו אכסנאי קלדעת אולם בזכות המדה הטובה שבו שהיה גומל חסד ועושה טובות עם בני-אדם, זכה לשוב למוטב.

מאורות

רבי יוסף אהרן רבינוביץ מורשא"ט
ליום ההוללה כ"א בכסלו תרפ"ב

מגדולי גאונים וצדיקים של פולין, שנועד כאיש אלקים קדוש ורבים שחרו לפתחו. נולד בסלוצק, למד בישיבת וולוז'ין, והיה היחיד שלבש שם את לבוש חסידי פולין. דבק ברבי יוסף דב מברסק והיה תלמידו המבוקש, ובשעה מופירו היה קם ואמר ברעדה "דער הייליגער רבי ר' יאשע בער". לאחר נשואיו התישב בורשא, ושם הרביץ תורה ברבים והקמיד תלמידים רבה. פלם הקריצוהו ונקרו לשאל בעצתו ולהתברך מפיו. וכנהו "דער ליטווישער רבי" - הרבי הליטאי. התמדתו הייתה לשם דבר, ודריד היה מחזיק ספר בידו ומעין בו בכל עת מצא. נודע כבעל תעניות וסגופים, אולם לא במתפון נמנע מלאכל, אלא מרב התמדה לא התפנה לקך. פעם, כשחל יום-הכפורים ביום חמישי, שקע בלמודו במוצאי יום-הכפורים עד גניסת השבת שלמחרת, ורק בליל שבת נזכר שלא טעם במשך יומים והתלבט כיצד יבדיל על-הכוס. ומאז היו מקנים אותו דער רבי מיט די ציווי יום פפורים" - הרבי בעל שני יום-הכפורים... בלימי נמנע מלנסע ברקב, וטען שהרכב הוא כלי משחית ורוצח כמו רכבת בתוך העיר ללא מחסומים. פעם הציע שדוך למתנגדו, ולאחר החתנה דרש ממנו את דמי השדךנות. הדבר היה לפלא, שכן מעולם היה ידוע פשוטא בצע, והוא הסביר, כי השאלה הראשונה שנשאלים בפרום היא אם עסקו פאמונה, ודמי שדךנות הוא כסף טהור שכן מתר אז אף לשנות מר-האמת. ספריו "שם אנוש" על התורה ו"פרי דוד" על הש"ס, נדפסו בידי בנו.

יוסיף דעת

המעיל הירושלמי העשוי קווים לאורכו, מכונה בפי הבריות 'תונת פסים', למרות שביאור המקרא המקורי אינו כן, שכן המלה 'פס' במשמעות קו היא מלה מחדשת שנוצרה משפת זרות, בזה משמעות המלה היא העברה ומסרה, ומכיוון שהיא נמסרת באופן ישר נוצר הפס במובן של קו ישר, והמפרשים ביארו את כוונת הפסים שבתונת בביאורים שונים. מקור הלבוש מיהודי ירושלים הספרדים, שלבשו גלימות מוספפות כמנה עריבי המזרח, ומהם הגיע השם 'קאפטן' שוצר מה'קאפטאן' הערבי, ולגולו של הח'פתאן הפרסי, שריון שנהגו לעטות בעיתות מלחמה. מעליו עוט מעיל עליון פתוח נוטל רשיים שכונה דרובע וגם הוא מעריבת צ'קה, וחגורה רחבה במותניים. מהם הגיע הלבוש אל היהודים האשכנזים שגינו ארצה, ומאוחר יותר שלבו בין מלבושים אלו עם השטריימל האירופאי, לעומת המצנפת המזרחית או תרבוש תורכי שלבשו קודם לכן. מסתבר שהדבר אירע בעקבות עליית ר' יהודה חסיד מפולין בשנת תס"א, ולאחר פטירתו בחפץ והחובות הרבים שהותר לרכישת חצר האשכנזים דיר אל-שיכנו שבירושלים העתיקה. נטרו ערבי העיר עברה לכל יהודי אשכנזי בתואנה שהוא בן-משפחתו של בעל-חובם, וכדי להתחמק מידם הארוכה, לבשו העולים החדשים את הלבוש המזרחי ונטמנו בין התושבים המקומיים. כך נהגו תלמידי הבעש"ט שהגיעו ארצה, והראשון שבהם היה רבי גרשון מקרית גת של הבעש"ט ושני בנו רבי חיים אהרן ורבי יקר, וכן תלמיד הגר"א, וכך נהגו רוב רבני ירושלים שהתלבשו בגדיים אלו כנורם כניסתם העירה. מאז נפוץ הלבוש כקרב בני ירושלים עד שהתקדש בידי רבי אליעזר מענדל בדרומן מלעלו, שעשה בו שינויים על-פי תורת הסוד וכדי להבדילו מלבשו הישעאליים, ומתכוונת זו נקבעה לדורות. בין השינויים היה צד המלבוש מימין לשמאל על-פי הקבלה, להכניס מ"ו חלקים כמניין שם הוי"ה החלק הימני מלפנים משתלשל יותר מהשמאלי כעין רצועות התפילין של ראש שהימנית ארוכה מהשמאלית, השרולל מוכפל לשני ומתקבלת צורת ש"ן כבתפילין, החלק הקדמי האחורי מקשה אחת כעין שלית'קטן, הקווים בבגד הם לאורכו כעין רצועות התפילין של ראש, ובשרולל לרוחב כרצועות תפילין של יד, ואינו נקשר בכפתורים שנחשבו כמנחה המתקדמים. רבי צדקה חוצין היה אומר בשם הסבא קדישא רבי שלמה אליעזר אלפנדין, כי על סדר המלבושים הללו של חכמי הספרדים מקובל איש מפי איש, כי הוא כעין מלבוש האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, ואמרו כי גם החיד"א אמר כן, אך לא נמצא המקור.

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

והנה אנהנו וגו' (לו, ז) - אמר שלש פעמים והנה. דע, כי החלום אשר יהיה מראה הנבואה והודעה מהמודיעים שלפני ה', האות והמופת הוא אם יהיה החלום לחולם בזה וצחיר פיוס יאיר, שיהיה הדבר בעיניו כאלו הוא בהקיץ משש, בא האות והמופת להודיע כי מחזה שדי יחזה. כי החלומות אשר צעירים ישחקו בו, יהיה בלבול הרעיון והתנועות אשר עליו ספר יוסף ואמר והנה בכל פרט, שכל דבר שהראוהו היה ברור בעיניו שכלו כאלו היה רואהו עתה שהוא בהקיץ בהשלמת דעתו, ואין זה אלא חלום צודק:

ויקנאריבו אחיו (לו, יא) - בחלום זה הסירו הספק שהיה להם בחלום ראשון שבה החלום לסבת מחשבותיו, כי ודאי שלא חשב ולא עלה על-דעתו להשתרר על אביו, ואין זה אלא הודעת דבר מהשמים, ולזה נקנסה בהם קנאה:

ויהי בבית אדניו וגו' (לט, ב) - הנה יסדר הכתוב הדגות המעלות אשר העלה ה' אותם, כי מקדם ששקנאו נתנו לעבד עבודת עבדים העובדים עבודת חוץ, כי הגדולים לא יעמידו לשרת בבתיהם אלא אשר יהיה איש ראוי ומצליח, וקנה צוה ה' אתו את ההצלחה, וקנה היה בבית אדניו המצרי משומרי הבית, והוא אומר ויהי בבית אדניו ולא בשאר עבודות. ועוד לו מדרגה אחרת כשראה אדניו וגו' וישירת אתו, פרוש יהודי לשרת אותו ביחוד, שגוה יהיה חשוב ולא יהיה חני צער כחיי העבדים השפלים. ועוד לו ויפקדוהו על-ביתו, הרי זה קנה מעלה על כל קנן אדונו. ועוד לו ויעזב כלי-אשר-לו וגו', ועוד לו שלא ידע אתו וגו' שלא היה יודע הנכנסים והיוצאים ונעשה הוא שליט, פרוש מירדמו"ז בלע"ז, בכל קנן המצרי:

דברי הימים

בכ"ז בסכסול תקצ"ה, הגיע קצו של דוד פרידלנדר, מראשיה הקיצוניים של ההשכלה בברלין ומגדולי מהרסי הדת. חנותו היה ר' דניאל איציק מברלין, שהיה מוקיר רבנו וביתו בית ועד לחכמים, והחזיק מכספו תלמידי-חכמים ידועים, בהם ה'פרי מגדים' שמספר על-כך בהקדמתו לספרו 'נטריקן': 'הגביר הקצין כבוד מה"ר דניאל ברלין, יפה עשה ויפה אמר, גם לי הכניס בבית-מדרשו כמה שנים, ולמדתי שם מה שאבה נפשי בספרים רבים אשר יש שם' פרידלנדר, חתנו הראשון של נגיד זה, החדיר בביתו את ההשכלה, וכל תשע בנותיו נישאו למשכילים והבית כולו נחרב למגינת לב, והיו בהם שהמירו דתם. מסופר, כי כשהבחין ר' דניאל בחתנו הראשון שהוא מתחבר אל המשכילים, ביקש מרבה של ברלין, רבי צבי הירש לוין, לקרב את חתנו ולהשיבו למוטב, אך כיוון שהרב ידע שכבר הקדיח תבשילו, אמר לר' דניאל באנחה: "לנח היו כידוע שלושה בניים והקטן שבהם חם, אולם בתחילה נמנה חם בין שם ויפת, מפני שחשבו שאולי יעלה בידם להשיבו למוטב. אך אחר-כך גילו כי כל עמלם היה לשווא, וחס היה ונותר חם ללא תקנה..." עם ה'פרי מגדים' היה מתוכח רבות, והוא היה עונה לכסיל כאיוולתו. פעם, כאשר טען בפניו כי יש 'לתקן' את היהדות ולהתאימה לרוח הזמן, דימה אותו עם אותו עגלון שנשכר ליום השוק ואיחר את המועד. תבעו הסוחר לדון והרב חיבבו על-יפי דין התורה. טען העגלון הנבער, כי אין להביא ראייה מהתורה שניתנה בסיון לעומת נסיעתם שהיתה בחורף... פעם ביקש ממנו הסבר, מדוע נאמר בתורה שתמנע היתה פילגש לעשו, ורבי יוסף דחהו בקש, ולאחר מכן הזכיר את דברי חז"ל שביקשה להינשא לגדולים ולבסוף יצא ממנה עמלק, כפי שהמשכילים עשו לימים בגרמניה.

ונראה מה יהיו חלמתי

"צדקה תציל ממות!" היתה מהדהדת הקריאה המטלטלת בשער בית-העלמין שבשפולי העיר טריפולי שבכוב, כל אימת שאחד מתושבי העיר התבקש לבית-עולמו, והובל לדרבו האחרונה אל בית-עולמיו. הקורא היה השמש התמים של הקהלה הטריפוליטאית, שעשה מלאכתו באמונה וזכה את המלוים במצות הצדקה, והללו נתבעו ונתנו בעין יפה, שכן בעת התעוררות כזו, בשעה שמלוים את-המת, נפתחים הלבבות ואתם גם הפיסים והארנקים. לא הרחק משער בית-העלמין, התגורר ערבי מסלמי אחד, שלא סבל מעדף שכל, וטפשותו היתה לשם דבר. הקריאה המונוטונית של השמש היהודי, הטרידה את-מחו זו תקופה ארוכה. הוא לא הצליח לרדת לפשרן של המלים המוזרות "צדקה תציל ממות", ומשום מה דמה לשמע את המלה הערבית 'טאקה' במקום 'צדקה', שמשמעותה אשנב, חלון קטן. "מה יש להם ליהודים הנפטרים עם חלון קטן?" נקרה השאלה במחו ללא הרף, והוא שאל את-עצמו בלי-העת, לשם מה זקוקים היהודים לאשנב קט אחר מותם...

ימים רבים התחבט הערבי בשאלתו, עד שפעם, כאשר שוב עברה לוויה יהודית בסמוך לפתח ביתו, והקריאה הקבועה "צדקה תציל ממות" נשמעה ברמה, החליט לפנות אל אחד המלוים ולבקש ממנו הסברים. אתרע מזלו של הערבי הסכל, והוא בחר לפנות דווקא אל נסים, היהודי העליו ביותר בטריפולי, שמעולם לא שמעת ממנו אלא דברים מחדדים ומשעשעים, מהתלות ובדיחות, הלצות ושינונות. "לשם מה זקוקים אתם היהודים, לחלון קטן לאחר מותכם?" שאלו הערבי במלא התמימות, ונסים עט על-המצאה פמוצא שלל רב. "זה סוד פמוס", לאט בפנים דציניות להחריד באזני השואל, "יכל יהודי משבע ועומד הוא שלא יגלה את הסוד כל-חיי". מוכן מאליו כי סקרנותו של הערבי הכפלה שבעה מונים, והוא החל להפציר ביהודי לגלות לו את פשר הסוד, כשהוא מבטיח בהן צדקו ונשבע בזקנו של מחמד, פי לעולם לא יגלה את-הדבר. "הסבת משמעו יא סיד", אמר לו נסים בכבד ראש מעשה, כשהוא מחניק בכח אדיר את צחוקו המחלחל במורד גרונו. "כאשר יהודי שובק חיים, נשמתו עולה לגן-עדן. אוכל שם עומדים מסלמים שומרי הסף, שאינם מאפשרים לו את הכניסה. והנה גנבה לאזנינו השמועה, פי מעל לפתח גן-עדן ישנו אשנב קטן, שדרבו אפשר להדחק ולהכנס פנימה באי-רואים. כיון שהחלון נסתם מפעם לפעם, זקוקים היהודים הפנוחים לכספך כדי לממן את חפירתו והגדלתו, ולכן אנו עוזרים מנגיבת בכל לוויה של-יהודי, כדי לממן את חפירת החלון הקטן ולאפשר את בניית נשמתו של-הנפטר. זה אפוא פשר הקריאה 'טאקה'..." בטוח היה נסים הלץ, כי המסלמי יתחם אף הוא לתשובתו כאל מהתלה משעשעת, אוכל להפתעתו 'קנה' הלה את הספור והאמין לו בכל-לבו. "חצפה שבוז", סגן הלה בכעס, "היהודים מערימים עלינו ואנחנו מוששים? אס-כף אדאג בהקדם להגיע בעצמי לגן-עדן, ואחסם כמו די את האשנב הקטן מעל לשער, כדי שלא לאפשר ליהודים הכופרים את הכניסה..."

והפעם לשם שנוי, נבהל נסים לנפשו. לראשונה כמעט בחייו החל לדבר ברצינות, ונסה לשכנע את הערבי הפתי כי הוא חמד עמו לצון ואין שום אשנב בגן-עדן, אוכל הלה מאן להקשיב לו וגמר אמר לזרו את עליתו השמימה כדי לעמד על המשמר בפתח גן-עדן... וככל שנסים נסה לשכנע אותו לסגת מתוכניתו, השתכנע הלה יותר ויותר כי סוד של אמת הוא, ומרב חשש ומורא שפא יעלה בידו לסתם את החלון בגן-עדן, מנסה היהודי למנע ממנו לעלות לשם. ואז נצנצה המחשבה בלבו של נסים המקלח. "בשכר זה שגלית לך את הסוד הפמוס, אני דורש ממך שני דברים. ראשית, עליך להצחיר לי בביתך, פי אתה החלטת בדעה צלולה לקצר את-ימיה ולעלות השמימה טרם זמנה, ואין לי שום קשר למומתך. שנית, עליך להוריש לי בכתמתך את מחצית רכושך, בבייתך זה, בשדותיך ובקרייתך הנרחבים, ונתונים המה לי לנחלת עולמים ללא שום עוררין". להיטותו של המסלמי הנבער לעלות השמימה, כדי לסתם את הפרצה בחלון שבשער גן-עדן, העבירה אותו על-דעתו פליל, והוא חתם ללא הנד עפעף על החוזה המפרט שנסים הפקח רשם לפניו בפרוטרוט.

לא עברו ימים מספר, וטריפולי כלה נדהמה לשמע על סופו הטרגי של המסלמי הטפש, ששם נפשו כפפו. הצבור לא ידע מה עמד מאחורי המארע המסעיר, אוכל עד מהרה נפוצה השמועה, פי זמן מה לפני כן עמד נסים הלץ היהודי ושוחח עמו ארבות, ומאז לא ראה אותו איש עד מציאת גופתו המתה. השוטרים מהרו לפשט על ביתו של נסים, כאשר אספסופו ערבי גדול צר על הבית עם כלי נשק ועינים רצחניות, ולמרבה ההפתעה יצא נסים אליהם בראש מורם ובקריירות מופן. אישיותו לא פנה ממנו גם כאשר עמד בפני הקאדי, השופט המסלמי העליון, ושלח את היתה בולטת באפן מעורר תמיהה. ועוד בטרם פצה הקאדי את-פיו והחל בסדרת שאלותיו, שלף נסים מפיסו את החוזה החתום עם ההרוג, והניחו בפניו. הלה עין בחוזה בכבד ראש, בדק אותו שוב ושוב לאור הנר, ולאחר שהגיע למסקנה פי החוזה פשר ואמין, הודיע פי היהודי חף מפל-פשע, ולא רק זאת, אלא על בני משפחתו של הערבי הפנוח, להעניק לו מחצית מכל נחלותיו המרובות בבית ובשדה. והללו, שירשו מאביהם לא רק את שדותיו ובקמיו, אלא גם את מעוט שכלו ואת טמטום מחו, לא אחרו לקיים את מצות המת, ונסים יצא משם עשיר מפלג. וליציני הדור היו מספרים, פי עד היום עדין עוסק המסלמי הפתי בסתימת האשנב שמעל לשער גן-עדן, ומי יודע מתי יסיים את המלאכה...

אחד מחסידיו ה"תפארת שלמה" מרדומסק, בקש מחברו להתלוות אליו כדי לגמול חסד עם אדם שלישי. התנצל האיש וטען שאינו פנוי ללכת עמו. כי עדין לא סים לומר את מזמוריה התהלים של אותו יום. שמע זאת הרבי, ואמר לו: "בפרשת וישלח נאמר 'ויאבק איש עמו עד עלות השחר', ומפרש רש"י 'זה שרו שלי'עשו'. והנה בפרשת וישב נאמר 'וימצאוהו איש', ומפרש רש"י 'זה גבריאל'. והדבר תמוה, למה אצל הראשון פרש שהוא שרו שלי'עשו, ובשני שהוא המלאך גבריאל? אלא שמהות האדם נכרת עלי'פי מעשיו. וכאשר היה יוסף זקוק לעזרה במציאת אחיו, וימצאוהו איש תעה בשדה וספר לו היכן הם רועים, מסתבר שהוא מלאך שלי'חסד. אבל כאשר פגע המלאך ביעקב אבינו, וכשבקש ממנו דברי'מה טען שאינו פנוי כי עליו לומר שירה, דהיינו שעוד לא סים את שעורו היומי בתהלים, אזי סמן מבהק כי אין האיש אלא שרו שלי'עשו... וכיצא בדבר ארע עם יהודי אחד שבא אל ה"תפארת שלמה", וספר לו על גנותיו שהגיעו לפרקן ואין בידו פרוטה להוצאות נשואיהן. נתן הרבי בידו מקתב אל פלוני העשיר, ובו בקש ממנו להעניק לו סכום הגון שיכסה את פלי'הוצאותיו. פנה האיש אל ביתו של הגניד ובקש להכנס אליו, אלא שבני הבית מנעו את כניסתו באמתלה כי הוא עסוק עתה בתפלה. לאחר זמן נסה שוב האיש להכנס אליו, והפעם נענה כי הוא עסוק בתורתו, ובשלישית היה עסוק במצות, וכך נשנה הדבר פעמים רבות, עד שנאלץ לשוב ריקם. חזר אל הרבי וספר לו במד'נפשו את קורותיו, והוא השתדל בעבורו אצל אנשים בעלי לב נדיב, והללו השיגו בעבורו את כל הממון הדרוש להוצאות נשואי גנותיו. לימים הגיע הגניד הלוי אל הרבי, והוא פנה אליו בשאלה זו מדוע תחלה מתפרש האיש כשרו שלי'עשו ולאחר מכן המלאך גבריאל, ואמר בקול נוקב: "כאשר אדם מוכן לסייע לזולת, סמן לדבר שהוא בא מצד הקדשה. אולם כאשר באים לבקש עזרה מאדם, והוא מתחמק ממנו באמתלאות שונות פאלו הוא עסוק בתורה ועבודתה, הרי הוא שיד לצד הסטרא אחרא..."

ומאדע דומה ארע עם ה"דברי חיים" מצנו, שעשיר אחד בא לקבל ברכתו, והוא התענין אצלו על מלמד עני בעירו. השיב הלה שאינו יודע את מצבו, מפני ש"כל היום אני טרוד במסחר, וכאשר יש לי שעה שלי'פנאי, אני דואג לעולם הבא שלי ולומד דף גמרא... השיבו הרבי: "אם בראורן אתה, מסתמא תוכל לענות לי מדוע תחלה מפרש רש"י שהאיש הוא שרו שלי'עשו ולאחר מכן המלאך גבריאל?" שתק העשיר, והרבי השיב את התשובה האמורה, "ללמדך שהטוען כלפי הזקוקים לעזרתו, כי הוא עסוק בעולם הבא שלו ועליו ללמד, אין הוא אלא שרו שלי'עשו..."

בליל תשעה באב, בבית מדרשו של רבי יחזקאל מקוזמיר, פנה אדם אחד שהיה סומא בעיניו, לאחד המתפללים, ובקש ממנו ללוותו לביתו, כדי שלא יישל בלכתו. דחה הלה באמתלה שעדין לא סים את אמירת הקניות, ולכן אינו יכול לשוב הביתה. ראה זאת הרבי, ואמר לאיש: "עליך באמת להמשיך לקונו את קיונותיך, אבל לא על חרבו בית'המקדש עליך לקונו, אלא על חרבוך האשי, כאשר יהודי במצוקה מבקש ממך טובה, ואתה אינך מוכן למלא את בקשתו..."

פעם הזעיקו את רבי אריה לויין בשעת ביר'הערבים, והודיעו לו כי חולה מסים בבית הרפואה 'הדסה', מבקש לראותו טרם יפטר מ'העולם. האיש המודיע ידע כי רבי אריה מוסר באותה שעה שעור קבוע בגמרא בבית'ההנסת שבשכונת 'כנסת ישראל', ולכן הציע לו להמתין עד סוף השעור, והוא יסיעו לבית הרפואה לאחר סיום השעור. אולם רבי אריה אומר: "אין להתמהמה אף רגע, ואם החולה מבקש, אזי יש לקים את מצותו ללא דחוי, ואם נתמהמה אולי יזיה מאחר מדי". במהלך הנסיעה ספר: "שמעתי על רבי לוי מוכיח רבה של פרשבורג, אביו של רבי ישעיה פייך ברלין, כי פעם פרצה בלילה דלקה בחנותו של אחד מנכבדי היהודים בפרשבורג, וכלתה את כל סחורתו, עד שהלה נעשה בר'רגע עני מרוד. השכם בבקר נכנס רבי לוי אל אחד מפרנסי הקהל, ואמר לו עכשו, כאשר עדין פלם מלאי רחמים על חרבנו של עשיר נכבד זה, נלך מיד לדפך על דלתי נדיבים ונאסוף תרומות, כדי לשקם ולהעמיד יהודי זה על רגליו. הסכים הפרנס להתלוות עמו, אלא שבקש שהות כדי להתפלל שחרית, ורבי לוי השיב לו כי עכשו הוא מבין מדוע פרש רש"י תחלה שהאיש שפגש את יעקב היה שרו שלי'עשו, וזה שפגש את יוסף היה המלאך גבריאל, מפני שבאשר בקש יעקב מהמלאך לברכו, טען הלה כי השחר עלה ועליו לומר שירה בשמים ולהתפלל, ואיש כזה בודאי הוא שרו שלי'עשו, לעמת גבריאל שהציע לו עזרה אף שגם הוא בודאי היה צריך לומר שירה, אף בכל'זאת הרגיש חובה לעצמו לדחות לשעה קלה את תפלתו כדי לסייע למי שתועה בשדה וזקוק לעזרתו". ורבי אריה סים: "והלה כד נהגים אנו משנות קדם. מתחלה אנו אומרים 'צור ישראל קומה בעזרת ישראל', ורק לאחר מכן נעמידם לתפלת 'שמונה עשרה', ולמדנו מפאן, כי 'עזרת ישראל' קודמת היא לתפלה... כשהגיע רבי אריה אל האיש בבית הרפואה, פרץ הלה בבכי מר ובקש לומר יחד עמו את סדר הודוי, ולא עברה מחצית השעה, והוא השיב את נשמתו ליוצרה, מתוך תשובה וקבלת על מלכות שמים.

רבי זלמן ברוך לב, מיקירי ירושלים וגאוןיה, היה דורש מהפסוק 'וימצאוהו איש והנה תעה בשדה, וישאלוהו האיש לאמר מה'תבקש', שבאשר רואים אדם תועה ונבון, אין להמתין עד שיבוא אליה לבקש עזרה, אלא יש לפנות אליו ולשאל אותו מה תבקש, ובמה אפשר לסייע לה.

מטעים

וימאן (לט.ח)

בטעם שלשלת בנעימה בפולה ומש'לשת, כדי להורות לאדם, שבאשר בא אליו היצר הרע כדי לפתותו לדבר עברה, אל יוכיחו ויאמרו לו אסור יש דבר, שכן אז ימצא לו ק"נ טעמים כדי להקשיר את'השרץ, אלא יסרב לו בקול גדול, כפי שיוסף מאן, וכפל ושלש את מאונו בלי להתפכת. (נחלת צבי)

וכן כתב רבנו בחיי: "והטעם שבמלת וימאן מורה על אסור הדבר ועל היותו נמנע אצלו, ממאן בו בתכלית המאון. שהרי מתוך הטעמים שבתורה אנו מבינים מה שלא נכתב בה, פנינו התנועות שבאדם שמתחכם דע כונת לבו". (רבנו בחיי על התורה)

ולא-זכר שר'המשקים את'יוסף (מ.כ)

בטעמי דרנא תביר וטפחא, להורות שתחלה יד יוסף מעט מדרגתו מרב שבויר'לב על שהותו בבית'הסרה, ובקש משר'המשקים שזכירו לפני פרעה, ולכן נגזרו עליו עוד שנתים בכלא, ולאחר מכן בא הטפחא שהוא טעם מפסיק, להורות שהקט"ה אמר די לצרותיו, ולא עוד אלא שהיה טופח על'מנת להטפיה ונעשה שליט על מצרים הוא המשביי לכל עמ'הארץ, ותבת וישבחהו מטעמת בסוף הפסוק, מפני שאנו עם ישראל מאמינים, כי הקט"ה יאכלנו בקרוב ויהיה סוף פסוק לכל צרותינו עד שנשכחם מלפנו. (ספר טעמים)

מדגש

מובא במדרש "לקח טוב" וכן כתבו כמה ראשונים, כי כל הפסוקים שבפרשת וישב מתחילים באות וא"ו, מפני שאין וי אלא לשון צער שמרמזים על מארעות הצער שבפרשה, וי במכירת יוסף, וי במיתת אשת יהודה ובניו, וי עם אשת פוטיפר, וי ליוסף בבית'הסרה, וי לפרסי פרעה. חוץ משמונה פסוקים שאינם מתחילים בוא"ו, וסמנה: "אליה א"ב ככ"ב" - אלה תלדות יעקב, לכו ונמכרנו, הוא מוצאת, אינו גדול, בעוד שלשת ימים - פעמים, כי אם, ב'רגב. ושמונה אלו רמזים לשמונת ימי המילה, שזכתה אסנת בת'פוטיפר להנשא ליוסף שהוא מהול, כיצא דבר במגלת רות, שבכל פותחת בוא"ו, חוץ משמונה פסוקים, מפני שרות נשאה לבני המהול ויצאה ממנה מלכות דוד. אף הדבר תמוה, שכן לפנינו תשעה פסוקים שאינם פותחים בוא"ו, לרבות הפסוק אין שר בית'הסרה.

ממלה

מעשה בננס שג'קדושים אחד, שאחר פטירת אביו האדמו"ר, סרבו החסידים להכתירו על מקומו ובהרו כמנהגי את אחד התלמידים הגדולים, פנה הלה לאחד מצדיקי הדור, וטען שאביו נלה אליו בחלום, וצוה לו למלא את'מקומו. שחק הצדיק ואמר לו: "כאשר בא יוסף אל יעקב אבינו וספר לו על החלום אשר חלם, כי השמש והירח ואחד עשר בוכבים משתחוים לו, גער בו 'מה החלום הזה אשר חלמת', כי אם החלום אמת, היו האחים צריכים לחלם כד ולא הוא. ואף אתה כן, אם אביר וצוה שתמלא את מקומו, יחלה נא ויבוא לחסידיו החלום ולא אלה..."

כל איש מישראל נקרא בשם יעקב, כפי שנאמר 'זרע ישראל עבדו בני יעקב בחייריו', ועל כל אחד ואחד נאמר 'אלה תלדות יעקב'. ומה הם התולדות? 'יוסף' - דהיינו שלא ידרך בעקבו במקום אחד, אלא יסיד תמיד תורה ומצוות ומעשים טובים, ויכל מחיל אלי'חיל בעבודת השם. (רמ"מ מורימנו)

ספרי "שבת טיש" ו"מידות טיש" במחירי מבצע

ביריד החסידות בבנייני האומה וברשת חנויות "אור החיים"

גיליון מס' 486

ימי החנוכה תשפ"ב

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

בשפת אמת מובא, שמצות גר חנכה נתנה לשלשה סוגי אנשים. עושי המצוה מצד החיוב, וכשאנשן רחמנא פטרה אין צר להם עליה; המהדרין המשתוקקים לקיים מצות ה', והיתה להם נפש מרה בגזרת היונים וכשנעשה הם התמלאו שמחה; והמהדרין מן המהדרין שמגיעים לתכלית התורה והמצות ומסופך והולך. ורמז להם בראשי התבות כי לעולם חסדו שהם נ"ח, נוטריקון גר חנכה. ונרמזים בהלל, יאמרנא ישיראל - הפשוטים שעושים המצוה מפני החיוב, יאמרנא בית אהרן המהדרין, יאמרנא יראי ה' - אלו הם המהדרין מן המהדרין. (גר תמיד)

למי החתמת רמז לפה השמן שהיה חתום בחותם הבהן הגדול, והפתיים מרמזים לגרות החנכה, והמטה בגימטריה כלי המרמז על כלי הגרות עצמו. (רבי אהרן דוד מטריסק הי"ד)

בשלהן ערוף נפסק שנישים חיבות בני חנכה, שאף הן היו באותו הגם. ורמז לזה בתבת נשים שהיא נוטריקון גר שמאל ימין מזוזה, וכן שמונת ימים מדליקין גרות. (תפארת בניים)

ימי החנכה מתחילים בחדש כסלו ונמשכים בשבת, ורמז לזה בתבת בהעלתך את הנרות שהיא בגימטריה כסלו טבת. לרמז שבחדשים אלו ידליק את גרות החנכה. (רבי חיים זוננפלד)

האות האחרונה בעשרת הדברות היא האות כ"ח בתבת לרעה, כ"ח בהפוך היא פ"ה לרמז על פה השמן הטהור, שהרי יש בעשרת הדברות כ"ח אותיות כנגד תרי"ג מצות ושבע מצות דרבנו, והאחרונה שבמצות דרבנו היא מצות חנכה, וסמן להן בתבות אשר לרעה שבסוף הדברות, נוטריקון: אור - גרות חנכה, שבת - הדלקת גרות, רנה - הלל, לקריאה - המגלה, רחיצה - נטילת ידים, ערובין, ברכותיה - ברכת המצות. (ישמח ישראל)

שלוש ברכות מברכים בהדלקת גר ראשון של חנכה, ואחריו אומרים את גסח התחנה הגרות הללו קדש הם, וסמן להם בתבת שלשה, שהיא נוטריקון שעשה נסים, להדליק גר חנכה, שהחיינו, הגרות הללו. (למען שמו)

ספורים

באחד מימי החנכה של שנת תשכ"ו, הופיע רבי יוסף שלמה פהנמן מפוניבז' במושב התרדי 'סודות', כדי להשתתף בחנכה בית הכנסת הקדש במושב. במשאו הנלהב, שלב הרב דברי ברכה לכבוד המארגע עם רעיונות לכבוד ימי החנכה, ובין השאר אמר: "בברכת ההודיה על נפי הימים, אנו אומרים 'על הנפסים ועל הנפלאות ועל המלחמות', והדבר תמוה, מה לנו להודות על המלחמות? וכי אהבי מדון ומריבה אנו, כמו אלו החיים על הרבם? והרי לכאורה היה יותר ראוי להודות על נצחון המלחמה ולא על המלחמה עצמה? אלא שהודיה על הנצחון עדין אינה ראויה, שכן מלחמת החשמונאים ביננים לא הייתה מלחמה גשמית גרידא, אלא מלחמה רוחנית של תורת ה' תמימה כנגד טמאת יון, ובמלחמה זו עדין לא נצחנו רק בזמן הגאולה. אלא שאנו מודים ביננים על עצם הדבר שאנו נלחמים, על-כך שבכל המצבים הקשים ביותר, גם כאשר הטמאה מאימת להשתלט ולכבוש הכל, עדין יש יהודים שלא ננעעים ונלחמים בעז על יהדותם וטהרתם..."

הרב מבריק שאל את ה"בית ישראל" מגור: "מדוע נוהגים אנשי שלומכם החסידים, לערף סעודת גדולות בימי החנכה ולנגן במשך שעות ארוכות בזמירות ותשבחות? והרי הרמ"א פותב ש'מצוה להרבות קצת בסעודה בחנכה' - קצת ולא הרבה?" השיב לו הרבי בשנינותו האפינית: "אני מלמד את החסידים שלי, ש'קצת' עברה היא כמו עברה 'גדולה', ולכן גם כאן, כאשר פותב להרבות 'קצת' סעודה, הם עושים מזה סעדה 'גדולה'..."

רבי יהודה צדקה אמר בשם רבי דוד יונגריז, באור נפלא על תקנת חז"ל להדליק גר חנכה משמאל, מזוזה בימין, והמדליק עם הציצית באמצע, שבאמר "והחוט המשלש לא במהרה ינתק". כי המזוזה שומרת שלא יכנסו המזיקים פנימה, ונרות החנכה משמרים את אור התורה שבבית ומרחיקים את הדעות הפסולות החוצה. נמצא אפוא, שהמזוזה מימין כדי שלא יכנסו רוחות רעות מבחוץ, ונרות החנכה להפך, שהם מסלקים החוצה את הדעות הפסולות, וכל אחד עומד מימין, זה מצד הנכנס וזה מצד היוצא...

פעם שאלו את רבי חיים סולוביצ'יק, בנו של רבי יצחק זאב מבריקסקי: "מדוע נעשה גם חנכה באופן כזה שפך השמן הטהור, שלא היה בו די שמן כדי להדליק אלא יום אחד, הדליקו ממנו גם שמונה ימים, עד שהספיקו להכין שמן טהור אחר. והלא הקב"ה היה יכול לעשות להם גם אחר, למשל שיגדל עץ זית במהירות ויקתשו ממנו שמן טהור לאלתר?" ורבי חיים השיב על-אתר בחדוד בריסקאי טפוסיי: "והלא עץ כזה היה ערלה..."

שאלו את ה"אבני גזר" רבי אברהם מסיקטשוב: "מדוע הפליגו חז"ל במצות גר חנכה, עד שאמרו שהאדם מחיב להשפיר את עצמו כדי להשתפר מעות לרכישת גרות חנכה? והלא אפלו לארבע בוסות כפסח לא מצינו כה, ולא בשאר המצות. ואם אמרו חז"ל 'חשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה', אם-כן גם במצות חנכה יכולים היינו לומר שבקש לעשות ולא עשה מחסר ממון והוא פוטר עצמו? והשיב: "עקר המצוה גם חנכה הוא לפרסם את-הגם, ואם האדם רק יחשב בלבו שהוא רוצה להדליק גר חנכה, הרי לא פרסם דבר ולא קיים את-המצוה..."

דוא"ל המערכת:
5806777@gmail.com

שבת ומידות טיש במחיר מוזל!
ביריד החסידות וב"אור החיים"

זמני הדלקת גר חנוכה - ירושלים
שקיעת החמה: 4.41 צאת הכוכבים: 5.01

היה היה

הגורל על מנורת החנכה שהתבטל

עליו מפלא היה רבי יהושע ליב דיסקין מברסק, עוד מילדותו המקדמת. פקחותו העצומה היתה לשם דבר, ותשובות שנוגות היו שגורות על-פיו וענה אותן על-ארת. השעון בבית אביו רבי בנימין, רבה של הורודנא, התקלקל פעם והתנהל לאטו שלא על-פי השעה המדיקת. עברו ימים והשעון נעצר לגמרי, ופני הילד צהלו. "ולשמחה מה-זה עשה?" תמהו בפניו, והוא השיב בחנינות: "עכשו השעון מדיק לפחות פעמים בכל יממה, באותה דקה שהוא עומד בה..." ערב אחד ישבו שני צורבים צעירים בבית-מדרשו של אביו, והתוכחו ביניהם אם ללמוד מסכת בגמרא השיכת ליוהר-דעה או דוקא ממסכתות נזיקין. עוד הם מתנצחים וכן הרב נכנס, והם החליטו לשאל את פיו, ונדהמו לתשובתו הקולעת: "למדו את פרק איזהו נשך, ונמצא שרצון שניכם יקום... ופעם, בימי הפורים, פאשר נכנס אחד מבני העיר אל בית אביו והשתולל כשפור, הבחין בו רבי יהושע ליב בעינו החדה, כי אינו אלא שפור למראית עין, ואמר עליו בחייד: "הריהו ימחזי כשגרא בשקרא..."

המעשה שלפנינו ארע בפרס ימי החנכה של שנת תקפ"ז לערך, בהיות רבי יהושע ליב ילד צעיר בטרם הגיע למצות. בבית-הכנסת המרפזי שבהורודנא, היה שמש בשם רבי אליהו מאיר זולדן, שאף הוא נודע כעלוי נפלא מילדותו, וכיון שלא רצה לעשות תורתו קרדם לחפר בו, עסק בשמשות, כשהוא עושה מלאכתו עראי ותורתו קבע. סמוך לימי החנכה, הכריז השמש על הגרלה גדולה שתערך על מנורת כסף טהור, בתשלום של חצי רבל לזכות השתתפות בהגרלה. רבים רכשו פרטים, מי מתוך תקנה לזכות בגורל, ואחרים ראו בכך אפשרות לתמוך בשמש המסור בדרך כבוד. בסופו של דבר, עלה בידי השמש, למפר מאה פרטיסים לגורל המנוחה. ביום המיעד להגרלה, התכנסו ליד העיר הסקרנים, שבקשו לראות מי יזכה במנוחה הנכספת, והנה הם רואים את השמש צורך בידו מאה פתקאות שעליהם רשומים מספרים שונים, ולאחר שבלל אותם היטב, בקש מאחד הילדים להוציא את אחד הפתקים. התברר, כי המספר הזוכה היה שיך לאדם ששקה באותה עת החנכה ברב הדור שלימצוה. ההגרלה הסתיימה אפוא והילדים החלו להתפזר, אולם אחדים מהם נטלו את הפתקים שנותרו והחלו לשחק עמם. והנה התברר, כי אחד המספרים הופיע פעמים בשני פתקים שונים, וקולו של הילד יהושע ליב שישב מרהצד ולמד בשקידה, נשמע בקרבו: "הגורל פסול!" קריאתו לא זכתה תחלה לתשומת-לב מיוחדת, אולם אט-אט התאספו הילדים סביבו, ואחריהם גם המבגרים, והחלו להתנפח עמו. "מדוע תאמר שהגורל פסול?" טענו בלם, "והרי אלו באמת בעל המספר הפסול היה זוכה בהגרלה, הוה הצדק עמו שהגורל פסול, כי הוא קבל סכוי כפול בכך שהיו שני פתקים עם המספר שלו, בעוד הוא שלם חצי רבל כמו בלם, אבל עכשו, כאשר לא המספר הפסול זכה בגורל, אלא מספר אחר, מדוע הגורל פסול?" אולם הילד העלוי דבק בשלו, והחל להסביר את-דעתו, כשגם אביו רבי בנימין, שנכנס אז לבית-המדרש מקשיב לדרךיו: "הבה נחשב מה היה מתרחש אלו המספר הפסול היה עולה בגורל, הרי היינו פוסלים אותו מפני שהיתה לו זכות כפולה נגד חברו. יוצא אפוא שאיש זה לא היה יכול לזכות לעולם בגורל, והריהו באחד שנפסל מתוך מאות המשתתפים. ואלו היה לכתחלה בעל הגורל מכניס רק תשעים ותשעה פתקים, הלא בודאי היה הגורל פסול, ואם-כן גם עכשו הוא נפסל בגלל המספר הכפול שנחשב כחסר!" הצבור בלו נדהם לשמע דבריו הנבונים, ובעל-כרחו נאלץ השמש לערף את הגורל מחדש.

עשרות רבות של שנים עברו מאז, והשמש רבי אליהו מאיר שכבר הפליג בזקנה יותר ממאה שנה, עלה לארץ ישראל בשנת תרנ"ה. תקופה קצרה לאחר עלותו, הזמינו רבי יהושע ליב לבקר בביתו, וכאשר נכנס אליו, בקש ממנו שימחל לו על הצער שגרם לו בילדותו, פאשר הטריו לבצע שוב את-הגורל. השמש הנבון מהר להכריז בקול רם על מחילתו, ונחה דעתו של הגאון מברסק.

בשפת-קדש פרושת מקץ, ישב רבי יהושע ליב עם תלמידיו, והזכיר את דברי יוסף הצדיק טרם התגלה לאחיו, בהם בקש מהם להביא את אחיהם הקטן בנימין, ואת אחד האחים יעמיד בשמור. וכששמעו האחים את-דבריו, תלו את הגזרה בכך שלא שמעו אל אחיהם יוסף פשהיה בצרת נפשו והתחנן להוציאו מהבור אליו השליכוהו, ולכן באה עליהם הצרה הזאת. "וען ראובן אתם אמרו, הלא אמרתם אליכם לאמר אל-תחטאו בילד ולא שמעתם". וכאן מנה הרב שלש תמיהות: מהו הלשון 'ועשו כן' שאמר אחר דברי יוסף? מדוע רק עתה אמרו האחים 'אבל אשמים אנחנו?' והלא היה עליהם לומר זאת עוד בשעה שיוסף הכניס למשמור. ותמוהה גם פגנת הלשון 'וען ראובן', שהרי היה צריך לומר 'ויאמר' בתשובה לדבריהם, ולא 'וען'. אלא שיוסף הורה לאחים להטיל גורל מי מהם ישאר אצלו במאסר, 'ועשו כן' שהטילו גורל. אך ראובן טען שהוא אינו צריך להשתתף בגורל, שהרי לא היה בשעת המכירה, אולם האחים טענו כנגדו 'אבל אשמים אנחנו' - בלנו אשמים בשונה, 'וען ראובן' שהוא אמר אז 'אל-תחטאו בילד', ולכן אין הגורל שיך אליו. וכיון שדך לא היה תקף לגורל ולתוצאותיו, שהרי אם היה ראובן עולה בגורל הוא היה מסרב להכניס למשמור, שהרי לטענתו לא נטל חלק במכירת יוסף, ומפלא הגורל מתבטל, בדיק כמו במעשה מנורת החנכה...

מאורות

רבי רפאל נתיבטע רבינוביץ זצ"ל
ליום ההולאה כ"ה בכסלו תרמ"ט

תלמיד-חכם מפלג ושקדן גדול בתורה, חוקר פתבי הוד של התלמוד, אשר נודע במפעלו הגדול 'דקדוקי סופרים' לחקר הגסס המדיק של התלמוד הפבלי על-פי פתבדי מינכן שנכתב בשנת ק"ג, שהוא פתבדי היחיד של התלמוד שהשתמר בשלמותו ללא הוצרה והצנורה הנוצרת, וכתבדי נוספים, ויצרף הערות והקברים על שנוי הנסחאות. מפעל פביר, עליו עמל במשך מחצית יובל שנים, וקנה לו בכך מקום של כבוד בעולם התורה לדורות. בנוסף כתב 'מאמר על הדפסת התלמוד', בו תאר בהחכה את תולדות הדפסת הש"ס החל מראשית הדפסתו בשווצינו בשנת רמ"ד, וסמנה שנת קמ"א. ועד מהדורות לבוב בשנת תרל"ז, ונחשב כמאמר יסוד על תולדות הדפוס העברי. מצעירותו נחשב כעלוי ושקדן, עד שרבי יוסף שאול נתנון היה קם לכבודו כשהיה נכנס לבית הכנסת, למרות היותו צעיר לימים. בחייו הסיק להוציא ט"ו פרקים של 'דקדוקי סופרים', ואת הפרך הבא על מסכת חלין השלים רבי הנוך הכהן ערנטווי רבה של מינכן. מספר, כי פעם הראה רבי הנוך לחתנו את תשיבותו של פתבדי מינכן, פאשר הציב על דברי הגמרא בשפת "פתילות ושמיים שאין מדיקים בהם בשפת, אין מדיקים בהם במקדש", ורבי עקיבא איגר תמה על-כך, שהרי בבית-המקדש מדיקין רק בשמן זית, ומהו לשון שמיים? והראה לו בכתב-היד, ששם נאמר "פתילות שאמרו", ולא נאמר שמיים, והסתלקה אפוא השאלה מאליה.

יוסיף דעת

ימי החנוכה נחשבו ליומי דמרא, שבהם התירו רבים לעצמם לשחק משחקי שעשועי שונים, ובראשם משחק השחמט. וכבר נמצא ירושם עתיק: "אני החתום מטה, שבבעני כספר הזה, שלא לשחק בשום שחוק, כי אם בחולי-המועד פסח וסוכות, ימי חנוכה וימי המשתה, ולילה של ניטאל, על כל ימי חיי נשבעתי ואקימה אם ירצה השם". עירימות ניטה לשחמט מפני שאין בו רווח ממון כמשחק קבועה, אין בו מושב לצים וכיעור, ותועלתו מרובה מפני שהוא מודד את השכל. כך היעב"ו, שאמר על צאצאיו שחוק קלפים וקוביות, התייר להם "לשחוק מעט בשקאי שקורין שאך שפיל, וזה בלי מעות, ובלבד שלא תאריכו בו אלא כשעה אחת לכל היותר, רק לחוד בו השכל קצת". היו שאסרו לשחק בו בשבת ובמועד, אולם ה"מ"א פוסק ש"מותר לשחק בעצמות שקורין טסק", ומגן אברהם מכארו שחוננו ל'איסקי' הוא השחמט, אך מנהג זאת עם העמדת כלים מסכס מיוחדים לשבת שלא יהיו כעובדי דחול. דעתו של החיד"א לא היתה נוחה מכך, אך כתב "הנה לדגולי ישראל דוואי מעשיהם לשם שמים, דאפשר שהיו חולים, ומשום רבוא שיחוק להטיח דעתם כבוא דוא". המשחק מוזכר בפי רש"י בכתובות כפירוש לשון הגמרא 'דרשיר' של משחק שמביא לידו חטא, ומתרגמו בצרפתית 'אישקיש', בש"ו שמאלית כפי שנקרא היום בצרפתית 'אסקס'. הרמב"ם מפרש את המשחק כקוביה כמשחק ב'אלטר' - משחק פרסי המכונה משחק השולחן, ו'אלטרונג' - משחק השחמט והוא תרגום פרסי של המלים שש צורות. מפני שבמשחק ישנו שני צורות, מלך ומלכה, בן ופרש, צורה וחיל, אבן ועורה תיאר משחק זה בשני בחייו, ובסיומו: "ארץ בלי אדמה, מלכיה ושריה וליכיה בלי נשמה, אם המלך שמה, לא תחיה כל שמה..." מספרים על מציאת משחק השחמט, כי מלך גדול ביקש להעניק לו כל בקשה בתמורה למשחק הנאה, והוא ביקש גרגרי חיטה אשר מספר יוכלל כמספר שישים וארבע המיבנות של לוח השחמט, גרגר אחד, שנים כפול שנים, ארבע כפול ארבע, וכן הלאה. תחילה לעו לו המלך, ולבסוף גילה כי אין בכל המדינה מספר כה גדול של גרגרי חטה, ועל-פי זה הסבירו את הגרסה בדברי אבות דרבי נתן "ויחי שרכים כפול ומכופל" שמכפיל את עצמו ללא גבול. בשנת תפ"ו נדפס בברנקפורט הספר 'מעדני מלך' על משחק השחמט, ובו שיטה שבוים לשחק, בהמשך הוא מביא אגדות משונות על מציאת המשחק, החל משה רבנו, רבי שמעון הגדול ממגנצא, עד בני הדודי ששלחוהו מתנה לרורש מלך פרס, הסינים, היוונים הקדמונים, או הפרסיים.

נעשה נס לשושנים

מגדולי צדיקי דורו היה רבי יצחק מסקווירא, בן המגיד רבי מרדכי מטשורנוביל, ואבי שושלת סקווירא. "מעולם לא הבטחתי דבר לאדם", התבטא פעם הרבי, "הווי מפעם אחת בערב ימי התקופה, באשר בעל־פירחי נתתי את הבטחתי לדבר ישועה בדרך נס, ועלתה בידו". והרבי בעצמו פתח וספר.

רב ימי השנה, ישוב הרבי ספון בביתו אשר בעירה סקווירא בסמוך לקיבו שבאוקראינה, ומשם הזריח מהודו ואזרו על האזור כלו. ביתו היה לתלית־לפיות, ורבים היו באים אליו לעצה ותושיה, ולהתברך מפיו בדבר ישועה ורחמים. מדי שנה, לשתיים או שלש שבתות במעגל השנה, היה הרבי יוצא מביתו אל ערי אנשי שלומו, שובת במחצתם ומפיח בהם רוח חיים. כך היו נוהגים גם אחיו הצדיקים לבית טשורנוביל, ואחת מפעלותיהם המפורסמות במסעותיהם, היתה לשמור שלא יסג אדם את גבול רעהו, ולא יחפר את החכירות מידי הפריצים במחיר גבוה יותר מאשר הציעו אחיהם.

ימי בקורו של רבי יצחק מסקווירא בערי השדה, היו ליומי דפגרא ומעין חל המועד, ורבים נהרו לשחר את־פניו והניחו לפניו את פיון נפשם, מהם כלכל את חצר קדשו והמך בלומדים שי־שבו בבית־מדרשו ובעניים בני־טובים אחרים. היה זה שנה אחת בשבת הסמוכה לימי התקופה, באשר הרבי שבת באחת מערי אוקראינה, שם נאספו אליו המונים והשבת עברה עליהם בתחושה של מעין עולם הבא. ביון שיומו הראשון של חנכה חל באותה שנה ביום שני בשבת, הזדרזו מליוו של הרבי לצאת לדרך מיד במוצאי שבת, כדי להספיק לשוב הביתה בעוד היום גדול, כדי להתכונן בראוי לקראת הדלקת נר התקופה בערב. החרף של אותה שנה היה קר וסגרירי במיוחד, הדרכים היו משבשות, והגשם ירד ללא הפוגות. בתחלת הלילה של ליל ראשון, נאלצה מרפבתו של הרבי להפנס לחניית בינים בכפר שעמד על אס־הדרך, במטרה לנוח מעט טרם ימשיכו בדרךם בהשכחת הלילה, ולשמחתם מצאו בכפר בית־מזיגה שהיתה בבעלות יהודית. המוזג היה יהודי כפרי תמים, שלא היה בקי באותיות הקטנות וגם לא בגדולות, אולם מוקיר רבן ואוהב ישראל היה, וכאשר ראה כי אורחים נכבדים סרו לפגנדוקו, מהר להכניסם אחר כבוד פנימה. שעה ארפה טרם המוזג בסיוע אשתו כדי לכבד את־האורחים, שעצמותיהם רחפו מרב קר, הטיל עצים נוספים לתוך האח הבוער, כדי להגביר את החם שבבית, הגיש להם משקאות חמים, ולאחר מכן ערך לפניהם שלחן לסעודה. שעות מספר ישוב הרבי עם מליוו בפגנדוק החמים, עד שגחו פלי־צרכם והתכוננו להמשיך בדרךם.

וכאן צפתה להם הפתעה מרה. הכפרי המוזג, שהיה איש חסון ובריא, בעל גוף מגדל ושרירים אימתניים, נעמד בפתח הדלת, והודיע כי לא יתן לאף אחד לצאת החוצה עד שתמלא דרישתו מהרבי. ובעוד הרבי ומליוו מביטים בו בפליאה, נעמדה גם אשתו החוקרת בפתח השני שלי־הפגנדוק, ואף היא הודיעה שלא תזוז משם עד שהרבי יטה אָזנו לנפשם. התברר, כי בני הזוג הם חשוכי בנים כבר שנים רבות מאז נשואיהם, ועתה הם מבקשים מהרבי לפרע את תשלומו המלא על הארוח הנפלא, באמצעות הבטחה ברורה כי יזכו בקרוב לזרע שלי־קמא. לשוא נסה הרבי להתמקח אתם, ובקש מהם להניח לו ולאפשר לו לשוב הביתה טרם יחמיץ את זמן הדלקת נר התקופה, אולם הללו אטמו את אזניהם משמע. הפתח היה חסום כלו, ומליוו של הרבי זהו עדי־מהרה את זיק היאוש שבעיני השנים, ואחר שאמדו את גבורתם וכחם, ידעו כי אין סכוי לגבר עליהם. שעה הרבי ישב ושתק, וכלם קווי כי השנים יסורו סוף־סוף מן־הדלת וישחררו את הצדיק מפלאו, אולם דבר לא הועיל, והם דבקו בעקשנותם שנבעה מתוך תמימות יתרה ודבקות בצדיקים. "עד שלא נקבל הבטחה ברורה מהרבי, כי נזכה להושע בגנים חיים וקמים, לא נזוז מפתח הדלת, ויהי מה. ואם הרבי אינו מענין להבטיח, הבררה בידי להותר ללון בפגנדוק, ואף להדליק כאן את נרות החנכה".

עבודתו של הרבי בהדלקת נרות התקופה, היתה נעלית ונשגבה, ומליוו שי־דעו זאת, הבינו מדוע הרבי כה נחפו לצאת לדרך, כדי להספיק לשוב הביתה בזמן, ולהעלות את הנרות במנוחה המיוחסת שלו, עליה הוא מדליק פלי־השנים. מחסר בררה נסה הרבי לרמוז למשמשייו לנסות לפלס את־דרךם בכח הזרוע, אולם הללו נהדפו חיש מהר בידי המוזג ואשתו, שעמדו בחומה בצורה בפתחי הדלתות, אין יוצא ואין בא. "לא נותרה ביד הבררה", אמר להם הרבי בפנים חמורות וקולו חמור שלא בשר טובות, "כי אם לקבל אתכם בקלה נמרצת על הצער שאתם גוזמים לי". אולם גם איום מפרך זה לא השפיע עליהם כמלא הניקה. "והרי מקללים אנו גם כך", אמרו השנים בלב נשבר וברוח נבאה, "ומימלא חיינו אינם חיים בגלל העדר הבנים. ומה לנו אפוא לחשוש מהקללה הממורה של הרבי?!" הדקות נקפו בוז אחר זו, והשעון לא עצר מלכת. צערו של הרבי היה קשה מנשוא, והוא התחבט בנפשו מה עליו לעשות, כדי שיוכל לשוב בהקדם לביתו להדלקת נרות התקופה. "עד שלא נותרה ביד הבררה", כפי שספר לימים, "ונאלצתי לעמד ולהבטיח לחוכר התמים, כי לתקופת השנה תחבק האשה בן, ויזכו לזרע שלי־קמא". נהרה של שמחה התפשטה על פני המוזג ואשתו, שכבר ראו את עצמם בנושעים ועומדים, ואמנתם התמימה בקרבת הצדיק שלא תשוב ריקם, היתה להפליא. הרבי ופמליתו הצליחו סוף־סוף לצאת ממאסרם, ומיתר לספר כי בהבטחה התמימה בחנכה של השנה הבאה, והאז שנושע בגן לעת זקנה, זכה לנס חנכה משלו. ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש

תנו רבנן, נר חנכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ. ומפרש רש"י מבחוץ - משום פרוסיו נסא, ולא ברשות הרבים אלא מבחוץ, שבתחתיו היו פתוחים לחצר. וקשה לפרשו, מדוע תלה התנא את הטעם כדי שתכלה רגל מריהשוק, כמובא לעיל, מצות הדלקת נר חנכה משתקע החמה עד שתכלה רגל מריהשוק, ואם מדליקים בחצר אין בני רשות הרבים רואים את הנרות, ומדוע תלו הדבר ברגל שבשוק? ואי אפשר לומר, שהתנא לא הזכיר כאן עד שתכלה רגל מריהשוק, אלא כדי לתת לנו את שעור זמן ההדלקה בלבד, שאם־כן מדוע תלה זאת בכליון הרגל, והרי היה צריך לומר עד זמן פלוני שעה ומחצה? ואפשר לומר, שאם היה התנא אומר שעה ומחצה, לא הייתי יודע מה הטעם לכה, ולכן הזכיר עד שתכלה רגל מריהשוק, כי עד אז עדין יש אנשים שלא הדליקו בביתם כי הם עסוקים בעניניהם מחוץ לביתם, וכאשר יבואו לביתם אז יתרו כשיבילם זמן ההדלקה. והשמיענו בזה התנא, שרגלי התרמודיים, נחשבים עדין לומר שיעדין הוא זמן ההדלקה.

אולם המשנה דברי רש"י שבתחים היו פתוחים לחצר, תמוהים גם הם, ולא ידעתי מי הכריחו להגיע לזה. ויש לחקר בדעתו של רש"י, אם אדם רצה להניח את נר החנכה בפתח החצר הפונה לרשות הרבים, האם כלי־שכן שטוב הוא הדבר כי יש בזה פרוסו גדול יותר, או שיש להניח דוקא בפתח הבית בתוך החצר פנימה. ולכאורה משמע מדברי רש"י שאמר שבתחים פתוחים לחצר, שיש להדליק דוקא בתוך החצר ולא בפתח. והספק לך היא, שצריך שגם המדליק בעצמו ראה ידאה את הנרות וזכור יזכר את הנפיש והנפלאות שנגששו לאבותינו, ואם תעשה את המנוחה בפתח החצר, תיר המדליק אינו רואה אלא באשר הוא נכנס דרך פתח החצר, ואחר שנכנס, לא יראה יותר את הנרות והנרות כאלו לא הדליק, ונמצא שנגששו נר חנכה דוקא לבני רשות הרבים ותקן את העוברים ושבים, אולם את עצמו, ובפניו את בני ביתו שאינם יוצאים ונכנסים, לא תקן כלל, והרי גם הם היו בכנס ונכנס לא יזכרו את הנפיש אשר עשה ה' להם. ולכן דקדק רש"י לומר דוקא ולא ברשות הרבים, כי דוקא בחצר יש להדליק לפרסום השם אצל המדליק ובני ביתו.

(ספר "חפני" ללכל האור החיים הקדוש, על מסכת שבת)

דברי הימים

סיפור מעניין עומד מאחורי הספר "זרע יצחק" שנדפס באמסטרדם בשנת תקמ"ט, "המיוחס על שלושת הדברים שהעולם עומד עליהם, תורה עבודה וגמילות חסדים, ובכל עמוד כמה פסוקים ומאמרים השייכים על דרך הפשוט", ספר שהתחבר כולו רק במשך ימי החנוכה, בימים לא הלך המחבר אל בית־המדרש. המחבר הינו הגר רבי יצחק ב"ר אברהם גראנבאם מהעיר אמסטרדם. בהקדמתו הוא מספר את תולדותיו המעניינים, על אביו הזקן שגר במקום חושך וצלמוות בו לא עבר איש יהודי ולא ישב אדם ישראל שם, והעיר ה' את רוחו ומאס בגילולי ארץ מולדתו וחקר לידע איהו דרך יסכון אור והחכמה מאין תימצא, עד שנתקע בלבו ללכת להתפתח בנחלת ה' להתגיר, וכשלא עלתה בידו מכמה סיבות, קיים כל התורה בתורת משה, ומתורה שבעליפה לא ידע מאומה. האב בן הע"ג הגיע בשנת תק"ט לאמסטרדם, בה התגיר כדון עם בנו יצחק שהיה כבן י"ג שנה, ובן זה נשאר יתום קטן והתגדל אצל חשובי הקהילה שלימדוהו תורה, ואחר כן למד בישיבת רבי שאול לעונשטאם רבה של אמסטרדם בעל "בנין אריאל". לאחר פטירת רבו בשנת תק"ג התמנה לדיין בקהילה, ולאחר שנים הקים קהילה אשכנזית באמסטרדם, ובנוסף על הקהילה הקיימת, ודבר זה גרם למתח בינו לבין הקהילה הוותיקה "עדת ישורון" בראשות רבי יעקב משה בן רבי שאל. היו שכתבו שקהילות של הגר נחשבה כפורצי גדר ופורקי עול התורה, שביקשו לשנות את נוסח התפילה ומנהגי ישראל, ואף הפליגו לומר שקהילה זו היא "מברשת הרפורמה בגרמניה", אולם כבר התברר כי לא היו דברים מעולם, ולשווא העלילו על גר הצדק דברי שווא. עם פטירתו בשנת תקס"ו התאחדו הקהילות.

מטעים

ויראני את־יהושע הכהן (הפטרות שבת תנוכה)
תבת יהושע מטעמת בתרי פשטיו, כי הפשטא לעולם תבוא בסוף התבה, וכאשר הטעים מלעיל, מוסיפים פשטא נוספת בהבניה הקודמת לה, ולכן יש להטעים את התבה מלעיל קריגלי. ולפלא הם דברי מהר"ץ, רבי יהוא צלאח מתמיון, שכתב שטעמו מלרע כי הוא בפשטא אחת בכל התיג'אן.

הלוא זה אוד מצל מאש

תבת זה מטעמת בטעם מרמא כפולה, שהיא טעם דדיר בתג'ד' ומופיע המש פעמים בלבד בתורה, ותשע פעמים בספרי הנביאים וכתובים, ולעולם הוא בא לאחר טעם הדרגה, ומטרתו להדגיש הדבר האמור בפסוק. שכן נבואה זו נאמרה על הקמת בית המקדש השני, אשר ידבכל בירושלתיאל ויהושע ברוחצדק הכהן, אשר עליהם נאמרה נבואה זו, עמדו בראש העם העולים לקומם את הריסות בית ה', אולם מכשולים רבים נערמו בדרךם עד שעלה בידם לבנות את בית־המקדש, ועבודתם נעצרה כמה פעמים בגלל המקטרגים שגויא ציון, ולכן מתבא נבואה ומבקש שהקב"ה יגער בשטן, כדי שהאוד המצל מאש הוא עם ישראל, וביחוד יהושע הכהן שעליו אמרו חז"ל שנוהר יחיד מתוך שמונים אלה פרחי קהנה שנשרפו במקדש הראשון, וזכה לתקומה ויחדש כנשי נעוריו בבניו בית־המקדש בשנית. (ויכינו במקרא)

מדגש

עיר מגורי הקשמוניאם היתה מודיעין, אולם בלשון חז"ל היא נקראת מודיעים או מודיעים, וכן מודיעין ומודיעית בהשפעת הארמית. המלה מודיעים מופיעה פעמים בתורה בתור פעל של הדגעה, ומשערים כי שם העיר נתן לה עלישם הר המודיעים שהיה בסמוך, ועליו היו משיאין משואות ומודיעים לאנשי הגולה על קדוש החדש. לכן בדרך כלל היא נקראת המודיעים בה"א הדיעה, כמו "מן המודיעים ולפנים" לענין פלים בטורה, שהרי היתה גבול המרחק מירושלים, ומי שהיה מחוצה לה היה נחשב רחוק מהמזורה ולא היה חייב בעליה לרגל. כיום משמשת המלה מודיעין במובן של מרחב מידע, ולמרות שמודיעין היא בלשון רבים, היא נחשבת כלשון יחיד, כמו המלה תבלין או תבלין שהוא לשון רבים של תבל או תבל, ובטעות 'תבלינים' ברובו כפול.

ממלה

אל רבה של תגרי ושיינטון שבארצות־הברית, רבי גדליה סלידוסטון, הגיע שמש העיר בערב חפכה, והתאונן כי נסה למכר לכמה מפעלי התמים נזות לחנכה, וחללו הראו לו כי עדיו נותרו בידם הנרות מחשנה שעברה ולא עשו בהם שמוש. נחמו הרב: "אם אינם נביאים הם בני נביאים הם, ומחמירים הם יותר מאשר 'הנרות חללו קדש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד', וגורסים 'אין לנו רשות להדליק אותם'... והדיו עמם, שהרי אמרו חז"ל כי הדלקה עושה מצוה, ומאידך שינוי הרש שוטף ומטן שהדליקו בו חנכה לא עשו כלום..."

רבי ישראל סלנטר ספר על רבו רבי יוסף זנדל מסלנט, שהיה מדקדק במעשיו בשימת־לב כזו, שלא היתה עולה על־לב בני־אדם. פעם, בימי החנכה, שוחח עם כמה אנשים, וכאשר הזכירו לפניו מקרה מצער, אמר להם: "אין להזכיר בימי החנכה עניני צער, שהרי חז"ל אמרו להספיד בחנכה, ומבאן שימים אלו הם ימי שמחה, ויש לעסוק בהם רק בדברים המשמחים את־הלב".

בתקופת מגוריו של רבי ישראל מהוסטין, שיום פטירתו חל בנר חמישי של־חנכה, כ"ט בכסלו תש"ט, בעיר וינה, אליה הגיע בעקבות מלחמת העולם הראשונה, התאספו בליל החנכה אנשים מעטים בלבד. היה זה בעצומו של הדרך האוסטרי, מזג האוויר היה סגרירי במיוחד, גשמים עזים ירדו ללא הפוגה, והבריות התקשו לצאת מהבתים. עם תם תפלת ערבית בקש הרבי מהגבאי להקין את המנוחה, אולם הלה טען כי אנשים רבים מבקשים לזכות להשתתף בהדלקת הנרות של הרבי, אלא שעדין לא היה ספק בידם להגיע עקב מזג האוויר הקשה, אולם הרבי נענה ואמר מיד: "אני לא מדליק בשביל אנשים אחרים, אלא מדליק לשם מצוה", ופנה להדליק את־הנרות.

שנה אחת, בליל נר רביעי של־חנכה, חש רבי אהרן רוט בעל 'שמר אמנים' ברע, ועוד בטרם הספיק לשוב לחדרו כדי לנוח מעט לאחר התפלה, נפל ואבד את־הנרות. התלמידים נסו להשיב אליו את־נפשיו, התיזו עליו מים קרים, ורק לאחר מאמצים מרבים שב לחיותו, אולם הוא שכב באפיסת כחות. לפי רמז שלו אצו התלמידים להזמין רופא, והראשון שהזדמן להם היה רופא קל־דעת ואפיקורוס שהתגורר בסמוך, והלה הגיע למסקנה פי מצבו של הרבי כפי רע עד כדי סכנת נפשות. עצתו היתה לבגס התיעצות רופאים מקחים כדי לטפס עצוה, ובינתיים פנה לשוב לביתו. ארזץ פקח הרבי את־עייניו, ובקש שיעמידו את מנוחת החנכה ליד מטתו, והחל לברך את הברכות בקול חלוש שכמעט לא נשמע מרב חלשתו. ומרגע לרגע הלך קולו והתגבר, וכאשר היה באמצע הברכה השניה "שעשה נסים לאבותינו", קפץ מהמטה וסיים את הברכה בקול גדול ובגש של התלהבות, והדליק את הנרות בעבודה מאמצת, מקש בתחית המתים. לאחר ההדלקה יצא הרבי ברקוד עם החסידים, ובמהלכו אמר: "קראו נא לאותו רופא, כדי שיראה שיש אלקים בשמים". אצו המשמשים להזמין את־הרופא, וכאשר הלה ראה את הילוחם, היה בטוח כי אלו רגעיו האחרונים של הרבי, ורץ אחריהם, ומה הפתע לשמע את קולות הזמר והרקודים מתוך הבית, ותדהמתו גברה שענתים, כאשר נכנס פנימה וראה את הרבי וקוד יחד עם התלמידים בהתלהבות עצומה, עד שהלה הרים את ידיו ואמר: "אם לא הייתי רואה זאת כמו עיני, לא הייתי מאמין לדבר הזה מעולם!" ומתוך הרהורי תשובה שנה מאז הרופא את־דרךו והפך לאחד ממקורביו של רבי אהרן. מאחר יותר הסביר הרבי, כי כאשר חש בעצמו כי עומד הוא על שערי מות, בקש להספיק לקים עוד מצוה בעלמא הדין, ואזר את שארית כחותיו לקים את־המצוה, והנה בזכותה עשה לו הקב"ה גם כבימים ההם בזמן הזה, ושב לאיתנו כבראשונה, ויהי לפלא.

רבי שלמה מבזובוב נכנס פעם למסד את שעורו בשיבתו שבעיר וישינצא, ובעיניו הצופיות חש כי אחד התלמידים שחק אמש במשחק הקלפים, כפי שגפרץ הגדר אצל אהדים לשחק במשחק זה בימות החנכה ואילך. הודיע הרבי כי לא יתחיל לומר את השעור, עד שהתלמיד המשחק לא יצא החוצה. אך פיון שהלה התביש להודות ביציאתו פי בו הקולר תלוי, נותר לשבת על־מקומו, והרבי עמד בשלו ולא החל בשעור. קם לפתע אחד מחשובי התלמידים, ושמו רבי קלמן קלסנר, ויצא מהחדר, ואחריו יצא תלמיד נוסף. האמת היתה שהשני היה זה ששחק, אך ר' קלמן הצילו בכך שיצא לפניו, ועשה בן בעקבות מעשהו של רבי חייא, כמספר במסכת סנהדרין.

דבקתו של רבי מאיר שפירא מלבלין ברבו, רבי ישראל מטשורטקוב, היתה להפליא. מדי שנה היה נוסע אליו לשבת־חנכה, יחד עם רבנים וצדיקים נוספים. שנה אחת, אחר רבי מאיר להופיע לשלחן שהרבי ערך בליל שבת־קדש, ולא נותר לו מקום ושיבה. בקשו כמה מהאורחים לקום לכבודו של רבי מאיר, אולם הוא סרב לשבת על־מקומם והמשיך לעמוד. התפלא הרבי לראות את רבי מאיר עומד, וסמן לו בידו לשבת, ומרב רצונו לקים את דבריו, התכופף רבי מאיר על ברקיו ועשה עצמו כיושב, וכך התאמץ לשבת שעה ארבה, עד שהרבי סים את עריכת שלחנו.

עבודתו של רבי חיים מאנטניא בימי החנכה היתה נפלאה ועצומה, והתבלטה מעבודתו בשאר מועדי השנה. הוא זכה להפטר מן־העולם מיד לאחר שהדליק נר חנכה בארץ פלא. הדבר היה כאשר שכב בבית־הרפואה כשהוא מסכן ונוטה למות, ובערב חנכה בשעת ביר־הערבים, ראה שמכינים לו מנוחה קטנה ופשוטה להדלקת הנרות, אך הוא דרש שיביאו לו את מנוחת הפסח המהדרת שבביתו, אף שחש כי השעה דחוקה לו. ואף שמקורביו נסו להספיד לו כי עדיף לו יותר להדליק עתה במנוחה הפשוטה, טרם יסתלק לבית עולמו ולא יספיק להדליק לכל המשך לעמד על־שלו. ואמנם, נשמחו נותרה באפו, עד ששבו עם המנוחה המהדרת עליה הדליק כל השנים, וכאשר הביאוה לפניו שמח מאד, וברך את שלש ברכות ההדלקה לרבות ברפת שהחיינו, בקול רם ובצלילות הדעת, ומיד לאחר הדלקת הנרות הסתלק לבית־עולמו. וכשהיה רבי יהודה הורביץ מודז'קוב מספר מעשה זה, היה מתלהב ואומר שמבאן נתן לגלות מעט מגדל קדשתו.

במסכת שבת מובא: "פתילות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקים בהם בשבת - מדליקים בהם בחנכה". כי נפ"ש נוטריקון נר פתיקה שמון. האדם הוא בבחינת פתיקה, והשמון מרמז לחכמה. ומבאן שאף מי שאינו יכול להאחז ולהדליק באור השבת, יכול להתעלות באור החנכה. (נטעי אש"ל)

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב - רְצוֹן הָאֱלֹקִים

"וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיֵּשֶׁב בְּבֵית אֱלֹהֵי חָמוֹשׁ" (בראשית לז, כ)

הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
 שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
 מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
 ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
 יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
 רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב
 רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
 נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
 יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
 שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
 י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה
 שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
 עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי
 תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה
 אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה
 דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית
 מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
 טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה
 שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית
 שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית
 סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה
 אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה
 אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי
 סויה בת אסתר רחל מרים בת יהודית
 דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה
 נעמה בת יפה דגנית בת שושנה
 אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה
 מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
 ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
 מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים
 סמיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה
 סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה
 אורן בן אסתר דינה בת מזל
 נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
 שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
 לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
 מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה
 יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה
 יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
 משה בן נזימה עונת בת רחל ברכה
 רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
 רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה
 רותית בת סבריה קסנש בת דגטו
 יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה
 אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים
 בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שלולט
 יהודה לייב בן אסתר מלכה נעמה בת שרה
 נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות
 איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות
 ואריכות ימים

לאחר מאות שנים, מלכות בית דוד התפלגה, וקמה מלכות ישראל. רוב המלכים שמלכו בשומרון, היו מצאצאי יוסף. חלומו הנבואי הפך למציאות החיה של עם ישראל בארצו, דורות רבים מאוחר יותר.

זה המסר העיקרי של הפרשה, העובר כחוט השני במקרא כולו. הוא הקרוי בלשון ההגות היהודית "רְצוֹנוֹ שֶׁל הָאֱלֹקִים" - הרצון שפועל בתולדה, ומתגשם בכל מקרה ומקרה.

בפרשה שלנו אף ניכרת היטב האירוניה בעובדה שהאחים עצמם- במעשה שבו רצו לסתור ולבטל את החלום הנבואי- דווקא גרמו להגשים אותו.

עצם מכירתו של יוסף הושיבה אותו על כס המלכות. בעומק מעשי בני אדם שפועלים בהתאם למטרותיהם המצומצמות והרגעיות- טמון יד ההשגחה שמווסתת את המעשים ומאגדת אותם יחד, כדי לקדם מטרות שהן מעבר לשליטת האדם.

פרשינתנו ידועה גם להיסטוריונים רבים. מר ארנולד טוינבי סקר בספרו את עלייתן וירידתן של עשרים ואחת תרבויות. הוא מציין בשער הכרך הרביעי את הפסוק: "אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׂא עִמּוֹ בּוֹנֵיוּ בּוֹ" (תהילים קכ"ז, א).

יוסף הצדיק יוצא מבית אביו. הוא לא ידע כלל כי ברגע זה הוא התחיל להניע את גלגלי ההיסטוריה.

גם האב יעקב, ששלח אותו לראות את שלום האחים הרועים את הצאן בשכם, לא העלה זאת על דעתו.

יוסף הגיע אל מקום המרעה שבין שכם ודודן בשליחות אביו ובמצוותו. מטרתו היתה לבדוק אם הכל כשורה אצל אחיו ולשוב הביתה.

האחים כשראו את יוסף התעוררה שנהא בליבם. הם זכרו את 'חלומות המלכות' שחלם ואף התהדר בהם.

הקנאה בו, בגלל הקרבה המיוחדת שזכה מהאב עלתה בזיכרון מחדש. הפעם גמרו אומר לשים קץ להתנשאותו עליהם אחת ולתמיד.

לאחר דיון קצר, החלטה התקבלה למכור אותו לאורחת הישמעאלים שעברה בסמוך, ואז "וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיֵּשֶׁב בְּבֵית אֱלֹהֵי חָמוֹשׁ" (בראשית לז, כ).

כולנו יודעים מה עלה בסוף החלומות. המכירה למעשה תרמה להגשמה מואצת של החלומות.

יוסף הורד מצרימה. לאחר סיפור תלאות שיש בו עליות ומורדות, זינק אל צמרת השלטון בארץ גלותו. הוא אפילו התמנה להיות משנה למלך פרעה.

אין זה סוף פסוק ולא סוף החלום. מימוש המלכותי התרחש בארץ ישראל דווקא. ולא עוד אלא באותו חבל ארץ שבו נמכר יוסף. מכירה זו היתה אמורה להיות "הַתְּרַגְּלִי הַמְּבַרְקִי" שינפץ את החלום.

בברכת שבת שלום וחג חנוכה שמח הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

ש"ק	כניסת לכת	צאת לכת	היוון תש
17:45	17:13	16:01	י"ג
17:40	17:09	16:17	ט"ז
17:40	17:09	16:17	מ"ב
17:44	17:13	16:21	כ"ג

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה - חֲנֻכָּה - חֵלֶק ג'

אלו דינים נוספים שייכים לחג חנוכה?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

בני ספרד נוהגים לכתחילה להדליק את הנרות מיד בתחילת הלילה, שהוא זמן צאת הכוכבים ולא קודם לכן. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"ב סעיף א: "אין מדליקים נר חנוכה קודם שתשקע החמה אלא עם סוף שקיעתה [צאת הכוכבים], לא מאחרים ולא מקדימים".

בני אשכנז - יש נוהגים להדליק בצאת הכוכבים כדעת מרן שו"ע - ויש נוהגים להדליק בשקיעת החמה. מכל מקום, גם המדליקים בשקיעת החמה ישתדלו לשים כמות שמן שתספיק להדלקה עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים. **מקורות:** משנה ברורה סימן תרע"ב ס"ק א.

בשעת הדחק - מי שנאלץ לצאת לדרך קודם השקיעה ולא יהיה לו פנאי להדליק אחר-כך, ידליק ויברך מזמן פלג המנחה [שעה ורבע לפני צאת הכוכבים לפי שעות זמניות]. בנוסף יקפיד לשים כמות שמן שתספיק להדלקה עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"ב ס"א.

בלילות חנוכה יש לפנינו שתי מצוות: א. תפילת ערבית. ב. הדלקת נרות חנוכה. מכיוון שתפילת ערבית תמידית, שכן בכל יום קיימת המצווה להתפלל ערבית ולעומת זאת מצוות הדלקת נרות חנוכה היא רק שמונה ימים בשנה והיות ו"תדיר ושאינו תדיר- תדיר קודם" לכן אנחנו צריכים להקדים ולהתפלל ערבית ואחר כך להדליק נרות חנוכה.

בתי כנסת שמתקיימים בהם בכל יום שיעורי תורה מידי ערב לאחר תפילת ערבית, אם נראה למגיד השיעור, שהקהל יחזרו לשיעור לאחר הדלקת הנרות, יש להעדיף את קיום מצוות ההדלקה בזמנה. אך אם קיים חשש, שאם ילכו לביתם להדליק נר חנוכה, ימנעו מלחזור לשיעור, יש לקיים את השיעור כמו בכל יום ולאחר השיעור ילכו להדליק נר חנוכה בביתם. טוב שיכריזו לאחר השיעור, להדליק את נרות החנוכה בבית. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"ב ס"ב י"ב

מדליקים ומברכים על הדלקת הנרות בבית הכנסת ובתנאי שיש עשרה, מכיוון שיש בכך פרסום הנס. נראה שיש מצטרפות למניין עשרה להדלקת נרות חנוכה שבבית-הכנסת ובפרט כשיבואו אחר כך עוד אנשים ויהיה מניין בבית-הכנסת.

מקורות: שו"ע תרע"א ס' א, ג.

נוהגים להדליק בכל יום נרות חנוכה בבית-הכנסת גם בתפילת שחרית, ללא ברכה. בפרט כשמתפללים בהשכמה. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"א ס' ז.

מי שנאנס ולא הדליק לילה אחד, אין לו תשלומין למחר, אלא מדליק מחר כמספר הנרות, שמדליקים כל העולם. **מקורות:** שו"ע תרע"ב ס' ט"ו.

הפסקת המגפה בַּחג הַחֲנֻכָּה

האדמו"ר הגה"צ רבי יהודה אריה לייב מגור (ה'שפת אמת' זיע"א) היה ידוע בברכותיו הפועלות בשמי מרומים. כל מי שזכה לברכת הרבי, היה סמוך ובטוח שיוושע במהרה. לכן רבים היו מגיעים לבית הצדיק ומבקשים שיברך אותם. פעם אחת פרצה מגיפת דָּבָר באחת מעיירות פולין ורבים ל"ע נפטרו לבית-עולמם.

בצר להם באו החסידים מאותה העיירה וביקשו מהרבי, שיתפלל עליהם שתיפסק המגיפה ותחלוף מהם מהעיירה. יום שישי של חנוכה היה אותו היום. "נר ו' של חנוכה היום!", בירך אותם הרבי, "תבוא ה-וואו ותצטרף אל הדבר ואז תקבל המילה דָּבָר - ה' יִשְׁלַח דָּבָרוֹ וְיִרְפְּאֵם!" (תהילים קז, כ). ברכתו של רבינו התקיימה ולמרבה הפלא המגיפה נעצרה באחת.

סגולות לחג חנוכה

- אמר רב הונא: הרגיל בנר חנוכה זוכה לבנים תלמידי חכמים. הזהיר במזוזה זוכה לדירה נאה.
- בשעת הדלקת הנרות מתגלה אור הגנוז, השמור לצדיקים לעתיד לבוא, ומשפיע לכל המביט בנרות. לכן, מעלה עצומה להביט בנרות במשך החצי שעה ולשאוב את השפע בשעת רצון זו.
- ישנה מעלה גדולה להדליק בשמן זית בבקבוק שתלה בסוכה ושמר אותו לחנוכה.
- סגולה לרפואה שלמה ולמחלת השושנה- לשמור בצנצנת את שיורי השמן שנותרו מהנרות בכל יום ולמרוח על מקום החולי.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב אלימלך סג"ל לאווי מטאהש זצ"ל

האדמו"ר הרב אלימלך סג"ל לאווי מטאהש זצ"ל - נולד בשנת ה'תרכ"ה (1864) בטאהש. נקרא בשם 'אלימלך' לאחר שאביו השתטח על ציון קודשו של הרה"ק ר' אלימלך וייסבלום מליז'נסק (מח"ס 'נועם אלימלך') ביומא דהילולא - כ"א אדר, והתפלל שם כדי שיזכה להיושע בבן זכר. כשהיה קטן העיד עליו אביו כי עתיד הוא להיות רבי ופועל ישועות.

בהיותו ילד קטן חלה בדלקת ריאות והרופאים לא נתנו לו סיכוי להבריא ונעשה עימו נס והבריא לגמרי. ב-כ"ח סיוון ה'תרל"ג (1873), בהיותו בן שמונה שנים נפטר אביו. גיסו (הגאון ר' יהוסף מקאסאני מח"ס 'בני שלשים'), שמילא את מקום חותנו גידל אותו בביתו. לאחר נישואיו ישב במשך ארבע שנים על שולחן חותנו. רבינו קיבל כתב הסמכה מגדולי הדור, ביניהם: הגאונים ר' יצחק שמלקיש (אבד"ק למברג מח"ס 'בית יצחק'), ר' יואל צבי ראטה (מח"ס 'בית היוצר') ור' יהודה גרינפלד (אבד"ק סעמיהאלי).

גאון אדיר בנגלה ובנסתר. בכל שנה ושנה היה מסיים את כל הש"ס. שלוש פעמים בשנה היה מסיים את כל ספר הזוהר ופעמיים מסיים את ספר תיקוני הזוהר. ענוותן מופלא. עשה פעולות רבות בחוכמה גדולה כדי להסתיר את שמו כדי שלא יתפרסם. מטעם זה לא בחר מעולם גבאי קבוע ותמיד בחר גבאי שיהיה בעל מומים, שהיה קצת אילם או קצת עיוור או שאינו שפוי בדעתו כראוי, כדי שלא יבין את מעשיו.

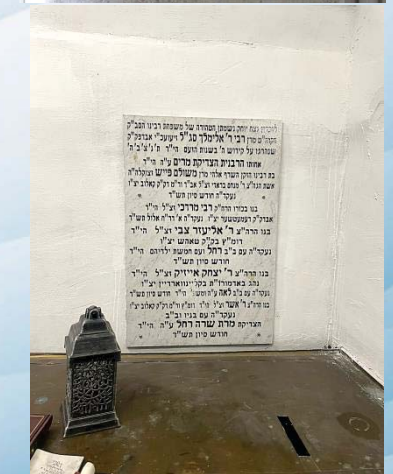
רבינו לא כתב את חידושי תורתו בספר, אף שחידש תמיד חידושים רבים בלימודו הן בתורת הנגלה והן בתורת הנסתר כדי שלא יתפרסם. בהמשך חזר לטאהש. לאחר שגיסו עבר לכהן כרבה של קאלוב רבינו התמנה כרבה של טאהש. מידת השמחה שלו הייתה מושרשת בקרבו, גם כאשר שררה בביתו חשכת עניות נוראה. פעל ישועות בקרב הארץ. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר ב-כ"ג כסליו ה'תש"ג (1942). חי כ-78 שנים. ציונו באוהל אביו בטאהש.

אביו: האדמו"ר ר' משולם פייש מטאהש (בן ר' מרדכי. משושלת ה'תוספות יום טוב'. בשנת ה'תרל"ג פרצה מגיפה גדולה והפילה חללים רבים, ובתוכם גם שניים מבניו, קיבל על עצמו למסור נפשו וע"י כך תיעצר המגיפה ואכן כך היה). **אימו:** מרת מינדל (בת ר' ישעיה דוד שטראסר). **אישתו:** מרת פראדיל (בת ר' יצחק אייזיק מסוואליווא, מח"ס 'תולדות יצחק'). **ילדיו:** ר' מרדכי הי"ד, ר' יצחק אייזיק הי"ד (האדמו"ר מקליינווארדיין), ר' אליעזר צבי הי"ד (דומ"ץ טאהש), ר' אשר הי"ד (אבד"ק קאלוב), ר' חיים שלמה (אבד"ק חוסט). **מרבתי:** ר' שלמה שפירא ממונקאטש (מח"ס 'שם שלמה' - רבינו היה תלמידו המובהק), ר' צבי אלימלך מבלאזשוב.

יפרה אימו של הרה"ג ר' יונה וויזל ילידת טאהש מעשה פלא: בביתם עבד ערל. באחד הימים בשעת עבודתו נפל העבד ומת במקום. על כל המשפחה נפל פחד גדול, אולי חלילה יעלילו עליהם שהם הרגו אותו ואז הם יהיו בסכנה גדולה.

הם רצו מהר לרבינו. כאשר הצדיק שמע מה אירע הוא התלווה איתם לביתם. כשהגיע לשם, רבינו נתן מכה לערל, ואמר לו ללכת. לעיניהם המשתוממות הערל שמת, קם והלך לביתו. כאשר נכנס לביתו נפל ומת שם, ולהם הייתה הישועה.

יפר נכדו האדמו"ר מטאהש זצ"ל: "אני זוכר שבשנת ה'תרצ"ט השיא דודי כ"ק הרה"צ רבי חיים שלמה סג"ל לאווי זצ"ל מחוסט טאהש את בתו. שמחת החתונה התקיימה בעיר טאהש, בחצר קודשו של זקני הקדוש זיע"א. בלילה ההוא אפפה את זקני הקדוש שמחה עילאית, שעלתה על גדותיה, וארשת של צהלה הייתה נסוכה על פני קודשו.

כשהגיע זמן ריקוד - שעת 'מצווה טאנץ', הוא פיזז וכרכר בכל עוז, בהתלהבות נפלאה ובדביקות עצומה. היה זה מעמד נשגב, שלא ישכח מפי כל הנוכחים במקום. תוך כדי כך, פשט זקני הקדוש את השטריימל מעל ראשו וזרק אותו לעבר החסיד מוה"ר ר' יחזקאל ווידר. ר' יחזקאל היה שנים רבות חשוך בנים ר"ל. כעבור פחות משנה זכה ר' יחזקאל להיפקד בזרע בר-קיימא".

פ עם אחת הגיע לרבינו אדם וסיפר שקיבל צו גיוס להתייצב לצבא. השר הנקרא ראש-העיר שבאותו מחוז היה רשע גדול ומשומד. הוא היה צריך ישועה גדולה כדי להינצל מידי ולא להתגייס. אמר לו רבינו: "הרי כתיב: 'יִכְרְסְמֶנָה חֲזִירֵי מִיָּעַר' (תהילים פ, יד), רש"י פירש על הפסוק הזה כי אות עין של מיער תלויה, הרי מפורש כי העין של המעיאר (ראש העיר. המילה מעיאר נשמעת כמו מיער) תלויה. **כלומר, שלא יראה אותך.** כעבור מספר ימים חזר האיש וסיפר כי **כאשר התייצב לפני המעיאר, הוא לא פנה אליו כלל, כאילו הוא לא ראה אותו, וכך יצא לשלום.**

הרה"ח ר' חיים צבי שבארץ סיפר מעשה פלא שהתרחש איתו: ר' חיים צבי הגיע לרבינו כדי לבקש את ברכתו להיפטר מגיוס לצבא בהונגריה. רבינו נתן לו שתי קוביות סוכר לסגולה. בדרך הוא פגש ביהודי, שגם הוא חיפש דרך להיפטר מהצבא. היות והיה בעל לב רחום הוא נתן לו קוביית סוכר אחת.

כאשר הגיע הזמן והוא נקרא לצבא. לאחר הבדיקות נתנו לו פטור רק לחצי מהזמן. הוא הלך לרבינו והתאונן, שקיבל למעשה רק חצי פטור. הרבי מיד שאל אותו: "**מה עשית עם קוביות הסוכר?**" הוא סיפר לו את כל המעשה. הרבי הגיב: "**נו, וכי מה רצית? חצי ממה שנתתי לך היא חצי ישועה.**"

כָּל מַה שֶׁהָ עוֹשֶׂה - הַכֹּל לְטוֹבָה

יוצא, ושמעתי שנית, שאמר: "הביטו אלי ונהרו ופניהם אל יחפרו" (תהילים לד, ו).

הרב עמד משתומם. מהיכן הקול שמבשר ישועות ונפלאות? ר' שמחה יונה עקב אחרי הקול, עד שהגיע סמוך לבית יהודי שם שמע בפעם השלישית את הקול:

"זֶה עֵינִי קָרָא וְהָ שָׁמַע, וּמִכָּל צְרוּתֵי הוֹשִׁיעוּ" (תהילים לד, ז). הרב נקש בדלת. לאחר שנפתחה, ראה מלמד המקריא פסוקי תהילים ונער צעיר חוזר אחריו מילה במילה.

הרב היה בטוח, שדרך קולו של הנער מקבל הוא מסר שמימי כי בורא עולם שמע את תחינתו ויציל את בנו מכל הצרות ויושיע אותו ובנו יצא זכאי. מטבע הדברים חזר הרב לביתו כששמחה רבה ממלאת את ליבו. הגיע יום המשפט. השופט פסק את הדין לחומרה וגזר על הבן לשבת בבית-הסוהר.

אי אפשר לתאר את הסבל ואת הבושה. הבן ישב בכלא במשך כל אותו הזמן שפסק השופט עד ששוחרר עם אות קלון. לאחר מספר שנים, בשנת ה'תרע"ד פרצה מלחמת העולם הראשונה.

הממשלה גזרה על כל הגברים בגילאים צעירים להתגייס למלחמה. כאשר הגיעו לביתו לגייס את בנו ולשלוח אותו לחזית, גילו שהבן ישב בכלא. באותו הזמן היה חוק, שמי שישב בכלא, לא מגייסים אותו לצבא, מכיוון שיש לו אות קלון ואי אפשר להאמין בו. כשאנשים הבינו זאת, החלו בכוונה לעבור עבירות חמורות כדי להישפט וכך להינצל מגיוס לצבא.

כשהממשלה ראתה כי אנשים רבים עושים עבירות בעורמה, היא חוקקה חוק חדש, ובו ביטלה את החוק החדש ונקבע שגם אותם צעירים שישבו בכלא, גם הם יתגייסו. למעט אותם אנשים שישבו בכלא לפני שנת ה'תרע"ד.

הרב סיים את דבריו ואמר שאז ראה את השגחת בורא העולם, שאף שבזמנו נראתה הישיבה בכלא כצרה צרורה, בסיכומו של עניין ראה כיצד הדבר היה לטובתו ולתועלתו.

והמשיך בפירושו: "כתוב: 'אוֹדֶךָ ה' כִּי אֲנֹפֶת בִּי יֵשֵׁב אִפְךָ וּתְנַחֲמֵנִי' (ישעיהו יב, א). הגמרא מספרת משל לשני אנשים שרצו לעלות לספינה. לאחד מהם נכנס קוץ ברגלו ולא יכל היה ללכת והיה עצוב, עד שנודע לו כי הספינה טבעה. מיד החל מודה ומשבח לבורא עולם על החסד הגדול.

ועוד נאמר: "עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ" (תהילים עב, יח). אפילו בעל הנס אינו מכיר בניסו. רק לאחר מכן, כאשר שומע על הנס הגדול שאירע עימו, אז מודה לבורא עולם: 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'.

כידוע, יוסף הצדיק נמכר לעבד על ידי אחיו. הוא יורד למצרים ומגיע בסופו של דבר לבית-פוטיפר. גם כאן לא ארכו הימים ובגלל עלילה שפלה של אשת פוטיפר הוא הושלך לבית-הסוהר של אסירי המלך.

שתיים-עשרה שנים היה בבור המצרי עד לאותו היום (ראש השנה), שבו הריצו אותו מהבור כדי שיפתור את חלומותיו של פרעה.

רק לבסוף, כשיוסף הצדיק מתמנה למשנה למלך מתגלה נס ההצלה וההשגחה העליונה, שיוסף הצדיק הוא המשביר לכל העולם וגם עבור משפחתו. פעמים רבות אין האדם מבין מדוע עליו לעבור ניסיונות. אולם לעיתים מבין הוא לאחר מכן, כי כל מה שבורא עולם עשה- לטובתו ולתועלתו.

הגאון רבי שמחה יונה האלין זצ"ל כתב בספרו 'תורת חיים' (תורה כ"ז): "חייב כל אדם לברך 'שעשה לי כל צרכי'. כי כל מה שעבר עליו שלפי שעה חס וחלילה לרעה יחשב לו, אבל סוף כל סוף לטובתו ולצורכו הצריך לו ולטובת הנצח נעשה לו זאת".

"ובזה ניחא לי גם מה שתיקנו לומר לשון 'כל צרכי' ולא 'כל רצוני', כי אף אם עבר עליו ח"ו דבר שאינו לרצונו, מכל מקום צריך להאמין באמונה שלימה, שהוא נצרך לדבר זה לרפואת הנפש ויוכל לברך באמת 'שעשה לי כל צרכי'.

"ולפעמים רואים אחר-כך בחוש, שהרעה היתה גם לטובת הגוף, כאשר ראו עיני, ובדידי הוה עובדא ממש". כאן רבינו מספר על אירוע שהתרחש בחייו ובשעת מעשה חשב, כי מעשה זה נעשה לא לטובתו.

אולם לאחר זמן ראה בחוש, כי הדבר נעשה לטובתו ולתועלתו. להלן סיפור המעשה: בשנת ה'תרע"ב העלילו על בנו הבכור חיים אריה ונקבע כי עליו להתייצב למשפט חמור בפטרבורג.

האבא שחשש לגורלו של בנו, נסע לכפר טטאבריש שנמצא ליד נהר דינסטר, כדי להשתטח על קברי צדיקים הטמונים שם מימי קדם. אחד מהצדיקים שטמון שם הוא הצדיק הקדוש ר' מרדכי מטאלמאזי (יש אומרים שהיה תלמידו של הבעל שם-טוב הקדוש ויש אומרים שהיה חבר לבעש"ט זיע"א).

לצדו טמון חתנו הצדיק ר' יוסף זיע"א. הוא השתטח על הקברים הקדושים ובדמעות ביקש, שביקשו רחמים מבורא עולם שבמשפט של בנו תתגלה האמת לאור, והוא ייצא זכאי במשפט - ולא חלילה יישב בבית-הסוהר.

כאשר עזב את המקום בלב נשבר ונדכה, שמע קול נער שאמר את הפסוק: "דְרִשְׁתִּי אֶת ה' וְעֲנֵנִי וּמְכַל מְגוֹרוֹתַי הַצִּילֵנִי" (תהילים לד, ה). הרב חיפש מהיכן יוצא הקול, והנה שומע את אותו קול אומר בשנית: עמדתי לשמוע מאין הקול

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברוקו דב ז"ל אביבה בת איירון ע"ה זהבה בת שושנה ריזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל עמרים בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל סעידה בת תפחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל אהרון (אורי) בן ברקה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דב בן יצחק ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה סוליקה בת עישה ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל סלים בן פרחת ז"ל לטיף בן פרחת ז"ל יוסף בן אסתר ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל מרים בת שרה ע"ה ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל אביבה לושי ע"ה מישא אסתר בת זרהה ע"ה יחודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה אברהם בן טובה ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל מסעוד בן קיט ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקבין זצ"ל דוד בר חסיבה ז"ל דוד יחושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל חוה בת יעקב צבי ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל יצחק בן מרדכי ע"ה ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל גורג'ה ז"ל

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

או צרות הפרשה

פרשת "זיטב"

"מה בצע כי נהרוג את אחינו וכיסינו את דמו" [לז, כו]. האור מול החושך.

חנוכה בפתח, ימי האורה. "חושך, זו מלכות יוון" אמרו חז"ל ואנו מגרשים את החושך בנרות החנוכה. מהו חושך זה של מלכות יוון, ומה משמעות האור, לו נמשלו התורה והמצוות: "אורה" זו תורה, "כי נר מצוה ותורה אור" בגמרא סיפרו: כשחלה רבן יוחנן בן זכאי, נכנסו תלמידיו לבקרו. אמרו לו: "רבנו, ברכנו". אמר להם: "יהי רצון שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם!". אמרו לו תלמידיו: "עד כאן, ותו לא?" והרי מורא שמים צריך להיות מוטל על האדם הרבה יותר ממורא בשר ודם!

אמר להם: "והלוואי שיהא כמורא בשר ודם! תדעו, שכשאדם עובר עברה, אומר שלא יראני אדם...!" ידוע הסיפור באפלטון, הפילוסוף היווני הגדול שרוממות המוסר הצרוף בגרונו, שלמות המידות וטוהר הרגשות. יום אחד מצאוהו תלמידיו בקלונו, במעשה תועבה שהטיף להוקיעו. לא התבלבל, ואמר: "כשאני עושה זאת, איני אפלטון..." צדקיהו מלך יהודה ראה את נבוכדנצר מלך בבל תולש אברים מארבת חיה ונוגס בהם, כשהם נוטפים דם. מה היתה תגובת נבוכדנצר? השביע את צדקיהו שלא יספר על כך...!

בעולם "הנאור" זה הפך לקו מנחה: היה חיה באהליך, ואדם בצאתך. כשמרצה ידוע נתפס בקלונו, באורח חיים המנוגד בתכלית לכל מה שהטיף, אמר: "מה יש? האם מרצה לגיאומטריה חייב להיות משולש, ומרצה לביולוגיה צריך להיות חיידיק?...": זהו: "החושך, זו מלכות יוון". בחושך, כשלא רואים, הם נוהגים בטבעיות...

עליהם נאמר: "תשת חושך ויהי לילה, בו תרמוש כל חיותו יער", אלו רשעים שדומים לחיות שביער ופועלים בחסות החשכה. ביום הם מתורבתים ומהוקצעים. בלילה, בחושך, ברשות הפרט, מתגלה החייתיות בכיעורה! "הוי המעמיקים מה' להסתיר עצה, והיה במחשך מעשיהם, ויאמרו מי רואנו ומי יודענו". לא כאלה חלק יעקב! הרי כך פותח השולחן ערוך: "כשישים האדם אל לבו כי המלך הגדול הקדוש ברוך הוא אשר מלוא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר: "האם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו, נאום ה'!" - מיד יגיעו אליו היראה וההכנעה בפחד ה' יתברך, ובושתו ממנו תמיד!"

גם בחדרי חדרים נברך על המזון, נשמור על הכשרות, לא ניגע בדבר מוקצה. יהודים אנו, עשרים וארבע שעות ביממה! מסופר, שהגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, הי"ד, היה לומד שמונה עשרה שעות ביממה. לא ביטל רגע! נועל היה נעליים בלא שרוכים, כי חס על חצי הדקה לרכסם! אבל שלוש דקות ליום הקציב לעבור על כותרות העיתון, כדי להתעדכן בנעשה בעולם. וכיצד עשה זאת? לא בחדרו, לא בהחבא. פורש היה את העיתון על עמוד לימודו, קורא במהירות הבזק - ושב לתלמודו. שאלוה: "מדוע בפרהסיא, לעין כל?" וענה נחרצות: "כדי להראות, שאם מותר - מותר לעין כל, ואם אסור - אסור גם בחדרי חדרים!". זהו האור שאנו מציבים מול החושך של יוון! אין אצלנו משים במחשך!

והרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זצ"ל לקח זה בפרשתנו! האחים הקדושים חשבו שיוסף מבקש לדחותם מירושתו הרוחנית של אביהם, כפי שנידחו ישמעאל ועשו. בתקוממו, ודנהו למיתה. בהסכמת כולם. ואז התנגד יהודה: "מה בצע כי נהרוג את אחינו וכיסינו את דמו". לאמר: אם חייב הוא מיתה למה בהחבא, למה להסתיר ולכסות! מעשה בהיחבא מעשה פסול הוא, ויש להימנע מעשייתו! זה אחד מלקחי החנוכה: גירוש החושך, העלאת האור! (מעין השבוע).

"ויהי בעת ההיא וירד יהודה מאת אחיו" [לח, א].

רש"י: "למה נסמכה פרשה זו לכאן, והפסיק בפרשתו של יוסף? ללמד שהורידוהו אחיו מגדולתו, כשראו בצרת אביהם, אמרו: אתה אמרת למכרו, אילו אמרת להשיבו היינו שומעים לך".

כאשר ראו האחים את הצער הגדול שהצטער יעקב, התחרטו ביותר על מכירת יוסף, טענה היתה להם כנגד יהודה, שאם הוא - שהיה מעין מלך - היה מורה להחזירו אל אביו, היו שומעים לו. ומאחר שלא אמר להשיבו, הריהו אשם במכירה ובצער הנורא של יעקב, כיוון שכך, ירד יהודה מגדולתו.

לאחר מכן מתה בת שוע, אשת יהודה ומתו גם שני בניו. ומשום מה נענש בכך? ב"ספר חסידים" מובא, שיהודה גרם ליוסף שלא ישא אשה עד גיל שלושים. יוסף היה בן שלושים כשעמד לפני פרעה, ואז, "ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה". יוסף היה צריך להתחתן בן שמונה עשרה, כפי שאומרת המשנה: "בן שמונה עשרה לחופה", אך נאלץ להמתין עד גיל שלושים, ומכיוון שגרם יהודה ליוסף שיתעכב ולא נשא אשה, נענש שמתו ושני בניו.

ומכאן ילמד האדם מוסר - שלא יגרום להפרדה בין בני זוג, וכן שלא יעכב זיווגים. יש כאלה שעושים כל מיני חשבונות לפי השמות, לפי המזלות, לפי הירח... והם גורמים בכך להפרדת זיווגים. אם בני זוג מרגישים שיש התאמה ביניהם, אין למנוע מהם להינשא בתרוצים של הבל, ועל זה נאמר: "מה אשה לאיש".

גם אצל רבקה אמנו אמרו: "נקרא לנערה ונשאלה את פיה", ולא אמרו נלך לשאול את הבבא, שיגיד לפי השמות והגימטריות... אפילו אצל לבן הבינו זאת (דורש ציון).

"היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה" [לח, כה].

נעלבים ואינם עולבים - שכרם מרובה.

חז"ל אומרים, שנצנצה בה רוח הקודש שהיא זו שתוציא מלכות וסנהדרין ומלך המשיח והייתה מטפחת על כרסה ואומרת: מלכים אני מעוברת! גואלים אני מעוברת! ועל אף כל המטמון היקר שנמצא בבטנה, היא כבר עומדת ליד כבשן האש ושולחת לחמיה ולא אמרה "ממך זה" אלא אמרה "לאיש אשר אלה לו אנכי הרה", אם יודה - יודה ואם לאו - אשרף אני ושני בניי

ולא אלבין פניו ברבים. הקריבה עצמה ואת עוברת לשריפה ואף שכל העתיד יעלה בתוהו, מכל מקום היא לא תלבין את פניו של יהודה- כך מבאר הרב אליהו פנחסי שליט"א בספרו "דברות אליהו".

הגמרא מספרת על דוד המלך (גמרא ב"מ נט.), שבני דורו היו באים ואומרים לו: דוד! הבא על אשת איש - מה דינו? והוא ענה להם: מיתתו בחנק ויש לו חלק לעולם הבא. אבל המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא.

מספרים על חתנו של "הנודע ביהודה", שהיה גאון גדול בתורה, חריף ובקי וכל רזי התורה ידע, אך אשתו הייתה מבזה אותו תמיד ליד תלמידיו, ובכל הזדמנות שהיה מופיע ליד הציבור, הייתה מבזה אותו ומקנטרת אותו בדברים. והציבור הגדול בעירו, המה ראו כן תמהו, נבהלו ונחפזו, רעדה אחזתם, כיצד מעיזה בתו של "הנודע ביהודה" לבזות את בעלה, שידוע בכל הדור כגאון אחד ומיוחד, ותהי לחידה בעיניהם.

לאחר שנים רבות, כשנפטר אותו חכם באה הרבנית קבל עם ועדה, והתחילה לבכות בקולות רמים על פטירת בעלה הרב הגאון, והחלה לספר את גדולת בעלה בנגלה ובנסתר, וסיפרה שלפני החתונה עשה עמה בעלה הסכם, שבכל פעם שיהיה בציבור תבזה אותו, כדי שלא יתגאה, והיא בלית ברירה הסכימה וביקשה מבעלה שייתן אות שדבריה נכונים. וראו כל העומדים את ראש הנפטר זו ומאשר את דברי הרבנית!

מכאן נלמד, כמה חשוב שאדם יקבל ביזיונות בעולם הזה, ויבין ויעריך גודל מעלתם ועוז הדרם.

יוסף הצדיק כל ימיו הקפיד לא לנקום על מה שעשו לו, ולמרות הביזיונות ועצם המכירה שגרמו לו אחיו, מעלם לא עלתה על לבו להשיבם כגמולם וכמעשיהם. האדם מחוייב לסלוח על כל מה שעושים לו משום שאם הוא אינו מוחל הריהו מצער את השי"ת! ואם האדם יתבונן ידע שעל כל עלבון מעבירין על כל פשעיו וכן אומר האר"י הקדוש, שמכל התשובות שבעולם המעולה מכולם היא סבלת העלבונות, החירופים, הגידופים והוא מועיל יותר מכל מלקיות וסיגופים.

ובירושלמי מסופר על ר' אלעזר בן הורקנוס שהלך בשוק ועבר ליד בית, ובאותה שעה הייתה אשה מכבדת הבית. היא אספה את האשפה והשליכה לרחוב ורבי אלעזר שעבר בדיוק שם ספג את האשפה על ראשו. רבי אלעזר לא כעס ולא התרעם ואמר: "דומה אני כי חרביי שריחוקני מעתה יקרבוני", דכתיב "מאשפות ירים אביון". הרי שאדם בעל שכל רואה בביזיון זה פתח להתעלות ולהתרוממות.

מכך נוכל ללמוד - אומר הרב דניאל פלביני שליט"א בספרו "אמרי דניאל" - כי המעביר על מידותיו אינו זה שמעביר על דברים של מה בכך. זו אינה גדולה, אלא מדובר על דברים שיש לכעוס ולרגוש עליהם שהמעשה הנעשה בהם הוא מעשה פוגע ומביש, ויש בו מקום לחשבונות רבים ובכל זאת האדם מעביר עליהם ולכן מעבירין לו על כל פשעיו.

על כן התיקון למידה זו היא סבלנות ואורך רוח. וישים לנגד עיניו כמה יכול לזכות על ידי שמירת מידה זו וידע שהכל מאתו יתברך! (אור דניאל).

"כה אמר ה' על שלושה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעליים" (הפסרת השבוע).

הנביא עמוס מזכיר לעם ישראל, בדבריו אלו, את עוון מכירת יוסף: "על מכרם בכסף צדיק" - כמו שאומר הכתוב בפרשת השבוע "וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף", וכל אחד מהאחים קיבל שני כסף, וקנה בזה זוג נעליים: "ואביון בעבור נעליים".

מיהו ה"אביון"? זהו יוסף הצדיק, שמכרוהו אחיו בעשרים כסף, ובכסף שקיבלו קנו עשרה זוגות נעליים. מדוע קנו בכסף המכירה דווקא נעליים? רבי יהונתן איבשיץ מבאר, שאם היו קונים בגדים חדשים, היו צריכים לברך שהחינו, ואמרו האחים: איך נברך שהחינו כשאחינו מכר לעבד, ושרוי בצער?!

לכן קנו נעליים, שהן מעור, ויש בידנו כולל שעל בגדי עור לא מברכים שהחינו, הרשב"א כותב, שהטעם לכך הוא שנעשו הנעליים מעור של בהמה, והיה בזה צער בעלי חיים. זהו גם אחד הטעמים שלא מברכים "שהחינו" על תפילין, בפעם הראשונה כשמניחים אותם - מאחר שנעשו מעור בהמה, והיה בכך צער בעלי חיים.

על פי זה מובנת תלונת הנביא, שמכרוהו "בעבור נעליים" - אתם דואגים בגלל צער בעלי חיים, ועל צערו של אחיכם, שבוכה ומתחנן אליכם, אינכם דואגים?!

מדוע מזכיר הנביא את עוון מכירת יוסף, לאחר שכבר עברו כשמונה מאות שנה מהמכירה? אלא, שבירושלמי מסכת סנהדרין מובא, שהגלות מתחלקת לשני חלקים: החלק הראשון הוא אורך הגלות, שהוא בעוון מכירת יוסף, והחלק השני הוא קושי השיעבוד, שהוא בעוון חטא העגל, כמו שדרשו חז"ל על הפסוק "וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם", הובאו דבריהם ברש"י: "ותמיד תמיד כשאפקוד עליהם עוונותיהם, ופקדתי עליהם מעט מן העוון הזה, עם שאר העוונות, ואין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפירעון עוון העגל".

גם לאחר מאות ואפלי שנות גלות - אנחנו "משלמים" עדיין על עוון מכירת יוסף, והגלות מתארכת עלינו "על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעליים". אלא שנסאלת השאלה, מדוע כל עם ישראל צריך לסבול על עוון מכירת יוסף, והרי מנשה ואפרים, בניו של יוסף, לא השתתפו במכירה, ומדוע מתארכת הגלות גם על אלו שלא השתתפו במכירה? התשובה לכך נפלאה, וטמון בה יסוד גדול וחשוב לכולנו:

אמרו חז"ל: "כל שחברו נענש על ידו - אין מכניסים אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא". כלומר, אם רשע פגע בצדיק - הרשע בוודאי יקבל עונש על המעשה שעשה. אולם יש תביעה גם על הצדיק. בגללך - מישהו מישראל נענש! רבותינו אומרים: "כשם שנפרעים מן הסיבה כך נפרעים מן המסובב". נפרעים גם מן המסובב, שגרם לסיבה להיענש! טעם הדבר הוא, משום שישנה תביעה על הנפגע: מדוע לא מחלת לפוגע? אם היית מוחל לו - לא היה יהודי נענש בסיבתך!

לפי זה מובן שהיתה תביעה גם על יוסף, שבעטיו נענשו אחיו! ולכן גם בני אפרים ומנשה נענשים באורך הגלות. לפי זה מיושבת שאלה נוספת: מבואר במדרשים, וכן בפזמון "אלה אזכרה", שעשרה הרוגי מלכות נהרגו בגלל חטא מכירת יוסף: "איה אבותיכם אשר אחיהם מכרוהו, לאורחת ישמעאלים סחרוהו, ובעד נעליים נתנוהו... ואתם תישאו עוון אבותיכם". עשרה הרוגי מלכות - כנגד עשרה שבטים שחטאו במכירת יוסף.

לכאורה קשה, הרי יוסף לא השתתף במכירה, מדוע אפוא נענשו עשרה?

על פי מה שבארנו - מכיוון שהאחים נענשו בסיבתו של יוסף - גם יוסף נענש על מכירת יוסף! (דורש ציון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ אברהם בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ענייס בצאלא בן כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ בראל בן ניצה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

קבלת שבת

שנה שש עשרה - עלון שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

פרשת וישב

וַיֵּאמְרוּ לוֹ אַחֵיו הַמֶּלֶךְ תְּמַלֵּךְ עָלֵינוּ אִם מְשׁוּל תְּמַשְׁל בָּנוּ
(לז, ח).

מהו פשר הכפילות בפסוק **"המלוך תמלוך" "משול תמשול"?**
מבאר בעל ה"שואל ומשיב" בספרו **"דברי שאול"**:

ידוע כי **'מלך'** הוא כאשר העם המליכוהו ברצון על עצמם, לעומת זאת **'מושל'** שולט על העם נגד רצונו.

יוסף בחלומו אמר להם: **"והנה קמה אלומתי וגם נצבה והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחווין לאלומתי"**. חלום זה יכול להתפרש בשני אופנים: האחד - לאחר ש"קמה אלומתי וגם נצבה" וגברה עליהם, היו מוכרחים לקבל אותו עליהם. השני - שאחיו אכן הכירו במלכותו וקיבלו אותה עליהם מרצון: **"והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחווין לאלומתי"**. ומכיון שלא ידעו פשר החלום, אמרו את שני הדברים גם יחד: **"המלוך תמלוך עלינו"** - מרצוננו, או **"אם משול תמשול בנו"** - נגד רצוננו. (שניים מקרא)

וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיֵּצֵאֵהוּ מִיָּדָם
(לז, כא).

במדרש מובא (ויקרא רבה לז, ח): "אילו היה ראובן יודע שעתידיה התורה לכתוב עליו 'ויציליהו מידם', היה נושאו על כתפו לאביו". **וצריך ביאור!**

והנה, הקשו המפרשים: איזה הצלה היתה בדברי ראובן "השליכהו אל הבור הזה", הלא הבור היה מלא נחשים ועקרבים? ותירצו: כיון שאין הנחש ממית אלא חטא ממית (ברכות לג), רצה ראובן לראות האם יוסף חטא בכך שמרד במלכות במה שאמר "ותשתחוויה לאלומתי" (שהרי גם ליהודה - שבט המלוכה - אמר כן, וכן ראובן), ואמרו לו "המלוך תמלוך עלינו?", ולכן אם יוסף היה נהרג בבור - אין זה אשמת ראובן אלא חטאו של יוסף גרם. ואם הוא לא חטא - ממילא לא ימות.

אך יש להקשות: הרי יוסף לא מרד במלכות בפועל, אלא רק חלם על כך, ומה עבירה יש בכך?

אלא - ביאר רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל: מובא בגמרא בברכות (דף נה:) שאין מראין לו לאדם חלום אלא מדבר שהרהר בו ביום. משום כך, יוסף שחלם על כך - ודאי שהרהר על כך ביום, וזה היה עווננו.

אולם מובא בגמרא בברכות (דף סב:): "כל הציוע בבית הכסא ניצול משלושה דברים, מן הנחשים ומן העקרבים ומן המזויקין. ויש אומרים, אף חלומותיו מיושבין עליו", פירוש: שאינו חולם על מה שהרהר ביום (ואפי' הרהר בדברים מזויזים, חלומותיו היו מיושבים). ולפי"ז יש לפרש שכך אמר ראובן: אם ישלטו ביוסף הנחשים והעקרבים - סימן הוא שאינו צנוע בבית הכסא (שהוא חטא, כמבואר בשו"ע או"ח ס"ה ג), ולפיכך חלומותיו אינם מיושבים עליו והוא חולם על מה שהרהר ביום, ולפיכך הוא חשב למרוד במלכות ומגיע לו על כך מיתה, ואם לא ישלטו בו - סימן שהוא צנוע וממילא חלומותיו אינם כפי מה שהרהר, ובאמת אין רצונו למרוד במלכות.

וכך הוא ביאור המדרש: "אילו היה יודע ראובן שהתורה עתידה לכתוב עליו 'ויציליהו מידם'", אזי מוכח שהיה בדברי ראובן הצלה ויוסף לא יהרג בבור אע"פ שהיו בו נחשים ועקרבים, וממילא מוכרח שהוא צנוע בבית הכסא, ואם כך חלומותיו מיושבים עליו ואינו חולם על מה שהרהר ביום, ולכן - **"היה נושאו על כתיפו לאביו"** משום שהדבר ברור שיוסף אינו מורד במלכות... *

בעניין זה ראוי לשים לב לדבר נפלא, שהביא בספר 'מאורות נתן': מקור הדרשה "מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו" הוא ממסכת שבת (כב), והגמ' מביאה דרשה זו בשם רבי תנחום - 'אמר רב כהנא, דרש רבי נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום'.

ונראה שלא לחינם דוקא רב תנחום דרש כן, שכן במסכת סנהדרין (לט). מסופר שהקיסר התווכח עם רב תנחום בעניין מסוים ורב תנחום ניצחו, וכיון שחוקי המדינה היו שהמנצח את הקיסר נשלח לביבר' [מקום חיות רעות של מלכות, רש"י], השליכו את רב תנחום לביבר, אך החיות לא אכלוהו (וכשטען לו אפיקורוס אחד שהחיות לא אכלוהו משום שהחיות לא היו רעבות, זרקו את האפיקורוס לביבר והחיות התענגו על בשרו...).

וכיון שרב תנחום חזה על בשרו שהחיות אינן מזיקות לאדם צדיק, לכן דרש שהיו בבור נחשים ועקרבים ואעפ"כ יוסף לא הוזק משום שהיה צדיק.

(מתוקים מדבש)

וַיְהִי פְּהִיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֵא הַבֵּיתָה לַעֲשׂוֹת מְלֹאכְתּוֹ
(לט, יא).

מפרש רש"י, שנחלקו בגמרא רב ושמואל בביאור פסוק זה. 'חד אמר: מלאכתו ממש, וחד אמר: לעשות צרכיו עימה, אלא שנראית לו דמות דיוקנו

של אביו'.
לכאורה עלינו לתמוה: וכי כך דרך חז"ל לדרוש על יוסף הצדיק לגנאי במקום שנוכל לדרשו לשבח, שנכנס לעשות מלאכתו ממש, ולא לעבור עבירה חלילה?

וביאר הגאון והדרשן הנודע רבי מנחם צבי טאקסין זצ"ל, כי ידוע כי שני דרכים יש בעבודת השם יתברך. הדרך האחת היא לשבת בבית ולא ללכת למקום סכנה רוחנית ולגרות שם את היצר הרע, כי שם בנקל יוכל להתפתות ולהיכשל, כמו שאמר דוד המלך בתהלים: "אשרי האיש אשר לא הלך וגו' ". הדרך השניה - הפוכה בתכלית: ללכת במקום סכנה ולהיות גיבור הכובש את יצרו ואז לזכות בשכר כפול כמו שאמרו חז"ל "לפום צערא אגרא".

יוסף הצדיק בחר לו בתחילה את הדרך הראשונה, שלא להתגרות ביצר הרע, והיה נזהר שלא להיות עמה בבית אחד, כדי שלא יפתנו יצרו, כמו שהעידה התורה במפורש: "ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה", כלומר: אפילו לא להיות עמה בבית אחד.

אמנם, מכיון ששכר הכובש את יצרו גדול יותר, חשב יוסף לנסות את הדרך השניה ולהיות כובש את יצרו. אבל אז נראתה לו דמות דיוקנו של אביו, שהיה נזהר שלא להתחבר עם בית לבן ועם אנשי ארם והתרחק מהם בכל אופן שהיה יכול, וכמו שנאמר "וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב". ואז הבין יוסף שזו הדרך שהנחיל אביו והיא הטובה יותר! (אור יקרות)

"חֲטָאוּ מִשְׁקָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהֶאֱפָה לְאַדְנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם"
(מ, א).

מדוע כאשר הוזכר שר המשקים נאמר: **"משקה מלך מצרים"**, ואילו לגבי שר האופים לא הוזכר שהיה 'אופה מלך מצרים'?

מבאר המלבי"ם: חז"ל אמרו כי חטאו של שר המשקים היה שנמצא זבוב במשקה שהגיש לפרעה, ואילו חטאו של שר האופים היה שנמצא צרור בלחם. אם נתבונן בחטאים נראה כי חטאו של האופה הוא פשיעה גדולה, ואפילו אם היה מגיש זאת לפני שר קטן, גם אז היה נחשב הדבר לפשע אם נמצא בלחם עפר וצרורות. לעומת זאת, חטאו של שר המשקים הוא בגדר 'אונס' שהרי נפילת זבוב למשקה היא דבר שכמעט אי אפשר למונעו. אלא שכל חומרת חטאו היתה מחמת שהוא 'משקה מלך מצרים', בעוד שאם היה משקה אצל אחר לא היה נחשב לחטא כלל.

לכן הדגישה התורה: **"חטאו משקה מלך מצרים"** - שכל חטאו היה רק בהיותו אצל מלך מצרים. לעומת זאת, **"והאופה"** חטאו היה פשיעה ממש, אפילו אם לא היה אופה אצל מלך מצרים.

"אני מדליק שש חנוכיות"

הבחור - תלמיד באחת הישיבות שנוסדו בידי מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל [שבים ראשון יחול יום פטירתו, זיע"א]. עמד ברטט אל מול רבו ראש הישיבה, סמוך ונראה לחג החנוכה לפני מס' שנים, ולא ידע את נפשו. מכל העולם כולו, הוא זה שהצליח להביא את ראש הישיבה לפגוע בו עמוקות כל כך... הוא בסך-הכל ביקש לשאול שאלה "פשוטה": "אני מדליק שש חנוכיות", סיפר, ועיניו של הגראי"ל שטינמן נפתחו בתדהמה. "שש?! - כך, אחת בכניסה לחדר האוכל, אחת בכניסה לפנימיה, אחת בכניסה לקומה", וכן על זה הדרך.

"ומה אתה רוצה?" שאל ראש הישיבה והזעזוע ניכר על פניו. "הברכה", אמר הבחור, "הברכה, היכן צריך לברך?" "אה, אתה לא צריך לברך בכלל..." "למה?" מה זאת אומרת, לא לברך? "אתה שוטה, ושוטה... פטור!" הוא ראה את הכאב על פניו של ראש הישיבה, ופנה משם שבור ומושפל. שב לישיבה, חש כמי שחטף סטירה מצלצלת. הוא ניגש למשגיח ושיתף אותו במה שהתרחש, כשברור לו שהשנה הוא מדליק חנוכיה אחת בלבד. המשגיח הביט בו בחוסר אמון ובהתרגשות רבה.

"כבר כמעט שנה שאנחנו מתמודדים עם מתקפת 'נערווין' (=עצבים וחרדות ברוחניות) מצד הבחור הזה", סיפר אחר-כך למרן ראש הישיבה זצ"ל. "מה לא עשינו? שיחות, דיבורים קשים ואפילו עזרה מקצועית לנפשו. כלום לא עזר. מבחינתו, אנחנו הרשעים נטולי הרגש למצוות... ואילו בפעם אחת, שראש הישיבה שכולו הזירות לא לפגוע באיש, הבין ברגע את העומד לפניו, והחליט לטלטל אותו ולהעמידו במקומו. במילה אחת פתר את כל מה שבעמל רב לא הצלחנו".

מילה אחת, ששינתה הכל. כי צריך לדעת גם לפגוע. במטרה. (משנתה של תורה)

גליון 497
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למשפחה לקיים על האישור לפרויקט המבית

סיפורי חז"ל

ויעברו הישמעאלים עם יוסף בדרך אפרת אשר עם קבורת רחל, ויגיע יוסף עד קבר אמו וירץ אל קבר אמו ויפול עליו ויבך וצעק (ספר הישר)

בלילה שלאחר קבורתו של רב חסדא, הלך בנו רבי יוסי על קברו. בחצות שמע מתוך הקבר קולות שמחה של כתות כתות שאמרו, הבה נלך לשמחת הילולא של רב חסדא, גם מלאכי השרת התאספו לקבל את פניו. בתוך כך שמע אותם אומרים, מדוע בא לכאן אחד מעולם החומר? אדם שעדיין לא מת אל לו לבוא לכאן, ילך ויעסוק בתורה בעולמו שלו עולם החיים. לפתע שמע רבי יוסי את קול אביו רב חסדא, בני לך מכאן ועסוק בתלמודך, שאשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, שאפילו מלאכי השרת אינם יכולים לקרוב אליו. בינתיים העלו את רב חסדא לשיבה של מעלה. קם רבי יוסי בבהלה, עזב את המקום וסיפר לחברים את מה ששמע. אמר לו רבי יהודה לולא היית רבי יוסי, היית נענש, מדוע הלכת לשם? מכיון שהצטערתי על הסתלקותו של אבי הלכתי אל קברו, ענה רבי יוסי. שמע רבי יונתן, קם וקרא על רב חסדא, ושכבת וערבה שנתך (משלי ג כד), ועוד פסוק קרא עליו (קהלת ה יא) מתוקה שנת העובר, אם מעט ואם הרבה יאכל.

(זהר חדש רות פד יא)

פרשת השבוע

לייב על הפסוק "כי במקלי עברתי את הירדן", "במקלי" מלשון להקל, אם אדם מתחיל להקל במצות, סופו שיעבור על כל התורה כולה. המעשה הגיע לאזני ה"צמח צדיק" ובבוא משה לייב לויוניץ, שאלו הרבי האם אמרת תורה בווינה? משה לייב רעד כולו מפחד הרבי, והתנצל שהסוחרים אילצוני להגיד תורה נגד רצוני. שאלו הרבי מה אמרת? חזר משה לייב על התורה שאמר. אמר לו, הרבי הרי טוב אמרת.

מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו (ל"ז - כ"ו)

מסופר על הרה"ק רבי יחיאל מאיר ליפשיץ מגוסטינין זיע"א מתלמידי הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זיע"א, שהוכיח פעם סוחר שהיה מוצץ דמם של עניים בהלוואות בריבית קצוצה, ועם זאת היה מדקדק להתפלל בציבור שלש פעמים ביום, ובין השאר אמר לו "מה בצע" ראשי תיבות בקר צהריים ערב, מה תועלת יש בתפילותינו שחרית מנחה וערבית "כי נהרוג את אחינו" אם בעת ובעונה אחת אנו עוסקים בהריגת אחינו בני ישראל על ידי עושק ולחץ בלא רחמים.

כי במקלי עברתי את הירדן (ל"ב-י"א) מסופר בשם הרה"ק ה"אמרי חיים" מויוניץ זיע"א, שפעם אחת בערב יום הקדוש, ביקש הרה"ק ה"צמח צדיק" מויוניץ זיע"א סכום כסף גדול מגביר מסוים, ואמר לו שעכשיו זמן שאף אחד לא חושב על כסף, ואם אני מבקש ממך בעת מעות, עליך להבין שהדבר נחוץ מאד מאד. הלה לא נענה לבקשת הרבי, ביקש הרבי מחסיד כפרי יהודי פשוט בשם משה לייב שיתן לו את הסכום הזה. נענה החסיד מיד לבקשתו. מהיום ההוא ירד העשיר מנכסיו מטה מטה, ומשה ליב התעשר ונחל הצלחה גדולה בכל עסקיו. לרגל עסקיו היה נוסע לוינה עיר הבירה. בהיותם בווינה היו מתאספים הסוחרים החסידיים יחד לסעודה שלישית של שבת. חמדו להם מכיריו לצון, ודחקו במשה לייב שיאמר לפנייהם דברי תורה. משה לייב סירב באמרו אינני בר אוריין, ואיני ראוי לומר תורה. אך הם דחקו בו ואילצוהו לומר תורה. כידוע היתה וינה עיר מודרנית, וכמה מן הסוחרים שלא היו מצויינים ביראת שמים, התירו לעצמם לעשות שם מעשים שלא היו עושים במקום מושבם. היה זה בפרשת וישלח, אמר להם משה

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:49

פרשת וישב

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:00 ת"א: 4:14

הנאצי לא הסתפק בזאת, ובמגפיו המסומרות ריסק את המצה עד דק. לקינוח הוסיף להכות את ר' אריה במכות אדירות. "צנחתי על המצה מחוסר הכרה. כעבור ארבע דקות שבתי להכרתי. הייתי מיוסר כולי, שברי שברים, אך נזכרתי שיש מתחתי אוצר. מצה מרוסקת אמנם, אבל גם בה אפשר לקיים מצות אכילת מצה. כשכולי זב דם זחלתי לדרגש ובידי האוצר היקר, ממשיך ר' עקיבא לספר. חזרתי לדרגש, וכשכולי כאוב הראיתי לר' אריה כי נותר כוית אחד בלבד. ר' אריה פרץ בבכי: אתה הבאת את החיטים, אתה חטפת מכות על המצה, אבל אנא, רחם עלי, איך אעבור את ליל הסדר בלי לאכול כוית מצה? ר' אריה, עניתי בתקיפות, אני מוותר לך על ארוחת הערב של מחר ושל מחרתיים, אבל המצה – חייך קודמים, אני לא מוותר. ר' אריה מתחנן: עקיבא, אנא, תן לי את המצה, אומר אתך את כל ההגדה של פסח, מילה במילה, מהא לחמא עניא עד חד גדיא, אני מתחנן, תן לי את המצה. אין על מה לדבר, המצה שלי, התעקשתי.

ואו הודקף אריה: אתה יודע מה? בא נעשה עסקה. אני אוכל את המצה, ואתה – תקבל את השכר. שכר עצום של לפום צערה אגרא. הסכמתי לעסקה. הוא אוכל והשכר – שלי. הגיע ליל הסדר. שבנו מן העבודה שבורים ורצוצים, 4 כוסות לא היו, מצה – בקושי פירורים של כוית, אבל מרור – היה לכולם בשפע. שכבנו יחד על הדרגש, ואמרנו את ההגדה בבכיות נוראות, מספר ר' עקיבא. אני כבר לא החוקתי מעמד ונרדמתי מרוב בכי ותשישות, אך ר' אריה שאכל מצה, לא היה מסוגל להירדם מרוב התרגשות, וכי קלה היא בעיניכם, זכות הוא לאכול כוית מצה בגיא צלמוות, באושוויץ. לפנות בוקר החל להתפלל שחרית בהודיה עצומה ובלחש. בתפילת הלל כבר שכח היכן הוא נמצא, באמרו: 'אשר קידשנו נתן צווחה של התרגשות ממעמקי ליבו הטהור. השומר הגרמני זינק ממקומו, הצמיד את האקדח לראשו ולחץ על ההדק. נשמתו הטהורה והמוזככת יצאה על קידוש ד', ביום טוב ראשון של פסח.

נשברתי לרסיסים, מספר ר' עקיבא בדמע. ר' אריה היה הרב שלי, אבי הרוחני, הוא החזיק אותי בתוך הגהינום הנורא, כיצד אוכל לשרוד בלעדיו? הקב"ה נתן לי כוחות עצומים במשך שלושים יום נוספים. בי"ז באייר הגיעו האמריקאים. המלחמה הסתיימה. שקלתי 36 קילו. עור ועצמות. לא מצאתי עוד טעם בחיי.

אך הקב"ה, אב הרחמים, הוא בעצמו מחיה המתים. אט אט התאוששתי. הקמתי בית בפעם השנייה, ב"ה זכיתי בארבעה ילדים וכבר עשרה נכדים כן ירבו. אתמול בלילה, הופיע ר' אריה בחלומי, כשכולו נורא הוד אתמול בלילה, 33 שנים אחרי אותו ליל סדר נורא הוד, הגיע אלי בחלום ר' אריה הקדוש, כשהוא לבוש בקיטל לבן. איפה אתה, ר' אריה? זעקתי. אני במקום שכולו אור, הוא השיב. זכיתי להיהרג על קידוש ד'. כבר 33 שנה אני מחכה להודמנות שיתנו לי לגשת אליך. היום לראשונה קיבלתי אישור. עקיבא, על כל המצוות שעשיתי בעולם הזה יש לי שכר אדיר, אך מצוה אחת שעשיתי פה בעולם הזה, עד היום אין לי עליה שכר: מצות אכילת מצה בליל הסדר תש"ה, כי היה הסכם בינינו, אני אוכל את המצה והשכר הולך לעקיבא.

הצדיק שומע את הסיפור ועונה ברכות: מן היושר עליך לוותר

בבית הכנסת של חוג חתם סופר בבני ברק, של הרה"צ רבי יצחק שלמה אונגר זיע"א. התפללו מאות מתפללים, רובם ניצולי שואה עם מספרים כחולים על היד. ר' עקיבא שטיינברג, אחד ממתפללי בית הכנסת היה ניצול שואה. בשנות הזעם באירופה איבד את אשתו ושישה ילדים, ונותר אדם צעיר בן 30 גלמוד וחסר כל. בוקר אחד, בהיותו בן 60, הגיע ר' עקיבא אל רב בית הכנסת, הרב אונגר, כשהוא רועד מבכי: רבי, חלום נורא חלמתי בלילה, אמר בדמע, אך כדי לספר אותו לרב, עלי להקדים ולספר את ההיסטוריה שלי. הגעתי לאושוויץ בחשון תש"ה. את כל משפחתי איבדתי ביום שבו הגעתי לשם. נשלחתי מיד לעבודת פרך איומה בבית חרושת לפחמים. בסוף היום הראשון לעבודתי שם, כשאני עדיין בתוך היממה הראשונה לרציחתם של אשתי וששת ילדי, שכבתי על הדרגש שבור ומיואש.

לפתע חשתי נגיעה רכה בכתפי. היה זה אברך בשם ר' אריה. 'עקיבא, הוא אומר לי, לא למדנו היום כלום, בא נלמד משהו. ר' אריה איבד באותו היום את שמונת ילדיו. הוא היה תלמיד חכם וידע גמרות בעל פה. התחלנו ללמוד יחד, ור' אריה פשוט העיר אותי לחיים. על בשרי חשתי את מובנו של הפסוק: 'כי הם חיינו... ובהם נהגה יומם ולילה'.

ערב אחד, בחודש אדר, בשכבי על הדרגש אומר לי ר' אריה: עקיבא, עוד פחות מחודש פסח – איך נאכל כוית מצה? איך נקיים בערב תאכלו מצות? ר' אריה, זעקתי בייאוש, על מה אתה מדבר, אנחנו פה באושוויץ, היכן נשיג כאן מצה? ממשיך ר' עקיבא לספר לרב. עקיבא, עונה לי ר' אריה במתינות, אל תגיד ככה, אנחנו אמנם באושוויץ, אבל הקב"ה הוא כול יכול, והבא ליטהר מסייעין בידו. אל תדאג, עוד נוכה לאכול כוית מצה. כל אותו הלילה לא פסקו ההפגזות. מטוסי האויב הפציצו מחסני נשק. למחרת פורים, כשאנו צועדים כהרגלנו לעבודה, גילינו, ששתי פצצות נפלו על מחסן החיטה. היה זה מחסן אדיר שהכיל טונות של חיטה שיועדו להזנת הצבא הגרמני. החיטה התפזרה על פני כל השטח כמו מרבד קסום של גרעינים. הדבר היה לפלא: כמה חלמנו אתמול על מעט חיטה, והנה, כל השטח מסביבנו מוצף בחיטה.

כשחזרנו מן העבודה בשעת לילה מאוחרת, מיהרתי להתכופף ולאסוף שני חופנים, אחד עבורי ואחד עבור ר' אריה. ר' אריה היה המאושר באדם. ר' עקיבא מוסיף ותאר לרב, כיצד מצאו אבנים, טחנו עימם את החיטים והפכו אותם לקמח. כל לילה טחנו, עד שהגיע ה' בניסן. מיהרנו להכין את הבצק: מים, קמח, לישה מהירה, והנה, הבצק מוכן. רידדנו את המצה במהירות, ועם מסמר עשינו בה חורים. הוצאנו את הפח מן התנור בוהירות, בעזרת סמרטוט, הדבקנו עליו את הבצק, ותוך 3 דקות כבר היתה לנו מצה למהדרין. שני כזיתים הכנו לכל אחד. החבאתי את המצה מתחת לחולצה, ושבנו למחנה, כשידי צמודה לגופי, ושומרת על המצה היקרה.

כשהגענו למחנה, ממשיך ר' עקיבא לספר, ראה אחד השומרים את תנוחתי המוזרה, וצעק: זיד, מה אתה מחביא שם? בתנועה חדה הרחיק את ידי מגופי, ושברי מצה צנחו להם בדממה על הארמה הקפואה.

משל ונמשל

נפש שכלית מנפש בהמית

משל לסוחר שכר עגלון להוליכו למקום מסוים. לפני צאתם לדרך ביקש הסוחר מהעגלון שישגיח היטב על סוסו, לבל יטה מן הדרך. העגלון אמנם הבטיח, אך עד מהרה התברר שלהבטחתו לא היה כל ערך, כאשר אך יצאו מן העיר, נרדם העגלון על מושבו והסוס המשיך לרוץ ללא כל השגחה והכוונה. כאשר ראה הסוס חציר ועשבים נטה מן הדרך כדי לאוכלם, תוך כדי סטייתו מן הדרך איבדה העגלה את שיווי משקלה, והתהפכה והסוחר נפל מתוכה, גער הסוחר בעגלון ואמר לו: הרי הוזהרתיך להשגיח על בהמתך ואיך זה הנחת אותה לנפש? ניסה העגלון להצטדק ואמר, מכיר אני את סוסי כי "משכיל" הוא ויודע את הדרך היטב, ומעולם לא עלה על דעתי שיטה מן הדרך הישרה. אמר לו הסוחר, תמים שכמותך, וכי שייך לומר על סוס שהוא "משכיל"? יתכן שהוא טוב יותר מבהמות אחרות, אבל סוף סוף בהמה הוא, ואם כן כל זמן שהוא רואה דבר שמגרה אותו, מתגברת עליו התאוה והולך אחריה, לכן היה לך להחזיק היטב במושכות ולא להניח לו ללכת בחופשיות.

והנמשל: אומר הרד"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, הוא הדין באשר לאדם, כיוון שהוא מורכב מנפש שכלית ומנפש בהמית, חייב הוא להשגיח היטב בכל שעה ושעה על הנפש הבהמית שלו, ולאחוז היטב במושכות לבל תשתלט עליו, אם אדם מסיח דעתו מעט, מיד עושה הנפש הבהמית את שלה, ולוכדת גם את הנפש השכלית ברשתה.

עקיבא, אם תוותר לי על השכר – אוכל לקבל אני את שכר המצווה האדירה הזו. אני מתחנן לפניך: אנא, וותר לי על השכר, השבתי לו: אריה, אתן לך כל שתבקש ממני, אבל שכר של מצווה – אני לא מוכן. ר' אריה עזב אותי בפנים עצובות, וככה התעוררתי, מספר ר' עקיבא לרב. ופונה אליו בשאלה: האם עלי לוותר לו? הרי אני הוא זה שחטפתי מכות על המצה, אני הבאתי את החיטים, הסכם זה הסכם, למה עלי לוותר? מצד שני, נשמתו של אריה כל כך התחננה. הרב אונגר שומע את השאלה ושותק. לבסוף הוא אומר: שאלה כזו יש לשאול צדיק מן הדור הקודם, גש לרבי ממכנובא, יהודי קדוש של מסירות נפש ותשאל אותו".

הרה"ק ממכנובא זיע"א שומע את הסיפור ועונה ברכות: מן היושר עליך לוותר, הוא משיב לר' עקיבא, ומסביר: 33 שנים עברו מן הסיפור הזה, האם ניסית לחשב כמה ברכות זכית להגיד ב-33 השנים האחרונות? כמה מצוות, הנחת תפילין, שבתות, ועוד, תמשיך עוד ועוד בשנות חיך. ור' אריה המסכן – כבר לא נותרו לו הודמנויות יותר. האם לא ראוי לוותר לו על הזכות הזו? ר' עקיבא שמע את דברי הרבי, והשיב מיד: אם כך, אני מוותר על השכר. אך הרבי ממכנובא לא מסתפק בזה ואומר: היכנס לבית הכנסת הסמוך, פתח את ארון הקודש, ושם, בסמוך לספרי התורה הכרוז בפה מלא ובלב שלם על מחילתך. היה זה שעת חצות הליל. ר' עקיבא נכנס לבית הכנסת בחצות הליל ומול ספרי התורה שבארון הקודש קרא: ריבונו של עולם, אני מוותר לר' אריה בלב שלם על השכר של אכילת מצה בפסח תש"ה. באפיסת כוחות, שב ר' עקיבא לביתו וצנח על מיטתו, כשהוא מותש ומלא מחרטות. באותו הלילה, שוב נדהם לראות את ר' אריה בחלום, כאשר פניו מוארות מאוד: יישר כח, עקיבא! הויתור התקבל, אני מודה לך מעומק ליבי. בזכותך העלו אותי לכאלה מקומות. אין לי מילים להודות לך.

למחרת בבוקר שב ר' עקיבא לרבי ממכנובא וסיפר לו על החלום השני. בתגובה, התפרץ הרבי בבכי. "סיפרת לי על יהודי קדוש, שעבר ייסורי איוב, חי בקדושה ובטהרה, ידע ש"ס, נמצא בגן עדן במקום הכי נשגב, ושווה לו לעזוב את כל העולם הבא, לרדת פה לעולם ולהתחנן על עוד מצווה, כי שם הוא לא יכול לעשותה. ואנחנו חיים פה בעולם, ומסביבנו מתגלגלות להן מצוות, בהישג יד, ומה נאמר למעלה?! הרי יום אחד ניפגש, עם כל האפשרויות שהיו לנו. הבה ננצל כל רגע שאנו כאן כדי לחטוף מצוות". הבה נייקר את המצוות, לא נחמיץ הודמנויות שבאות לידינו, ונוכה לצבור באמתחתנו שקים מלאים לעולם הבא.

צ'ין אדם לחברו

ובלבד שיהא ליבך טוב עליך

כי ברכך ה' אלקיך

בעיר מעזיבוז חי יהודי עני הגון וירא שמים, אשר בתו הגדולה הגיעה לפירקה ואף נמצא עבורה חתן מתאים והולם, אך בידו לא היתה פרוטה להשיאה. בצר לו פנה אל הרה"ק רבי בעל "האוהב ישראל מאפטא" זיע"א, אשר התגורר אז במעזיבוז.

לאחר ששמע הרבי את דברי העני, שאל: "ומה דרוש לך כדי להשיאה?" "הלואה בסך 100 רובל, אותה אפרע בעזרת השם לאט לאט", ענה. "100 רובל זהו סכום נכבד, אמר הרבי, האם יש בידך משכון לתת עבור סכום זה?" "כן! בביתי מצוי ש"ס יקר מדפוס סלאוויטא, אלך ואביאנו", אמר העני. כאשר ראה הרבי את הספרים הנפלאים הללו אמר: "ש"ס מהודר שכזה יקר הוא מאוד, ומוכן אני להלוות לך 200 רובל, וכך תעשה את החתונה בהרחבה, ולדאוג שלבני הזוג לא יחסר דבר. וכשיהיה לך תחזיר לי את הכסף".

אורו פניו של העני בעת שהגיש לו הרבי את שטרות הכסף, צרר הוא אותם ופנה לצאת, אלא שאז עצרו הרבי ואמר: "ש"ס כה יפה ומהודר, אחריות גדולה היא לשמור עליו, אנא! עשה עימי חסד וקח אותו לביתך. בטוח אני כי אתה תשמור עליו יותר טוב ממני!" העני התפלא על דבריו של הרבי אך לא אמר דבר, לקח מיד את הש"ס והשיבו לארון הספרים בביתו. הגיע מועד החופה

והרבי קרא לעני שיבוא אליו. "החלטתי שאינך צריך להשיב לי את הכסף", אמר הרבי והמשיך: ידוע שה' יתברך ברא את העולם בששה ימים בשביל ישראל, כדי שיהיה היהודי מרוצה בשלימות מהנהגת ה' איתו בכל המישורים, וחשבתי לעצמי, מתי הוא שיא שמחתו של יהודי? ובכן, כל ימיו טרוד האדם על פרנסתו וצער גידול הילדים וכו', וכאשר מגיע היום המאושר, בו הוא זוכה להכניס את בנו או בתו לחופה, לאחר שנים של יגיעה ודאגות, בשעה זו נשכחים ממנו כל התלאות והסבל שעברו עליו, ובשובו מן החופה, מצב רוחו כל כך מרומם, עד כי הוא מתמלא שמחה אין קץ, ופיו מלא שיר שבח והודיה לקדוש ברוך הוא, על כל הטובות והנפלאות שעשה עימו, וזוהי השמחה המושלמת והאמיתית."

"והנה", המשיך הרבי, "עלה בדעתי, כי כאשר תגיע לרגע המאושר הזה, פתאום יעלה בראשך, זיכרון החוב הגדול אותו עליך להחזיר לי, דאגה זו תפגום בשמחתך, עד שבסיבתה לא תצא לפועל תכלית כוונת הבורא יתברך בבריאת העולם, שהרי לא תהיה מרוצה לחלוטין מהנהגת ה' יתברך איתך, ולא תצליח להודות לו בלב שלם חלילה, על כן החלטתי, סיים הרבי, כי אינני רוצה להיות הסיבה להפרת תכליתה של הבריאה, ולכן הכסף נתון לך במתנה גמורה ובלבד שיהא ליבך טוב עליך כי ברכך ה' אלקיך.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ג כסלו
רבי מרדכי הלפרין מאוסטראה ב"ר יואל (המכוה בעל שם - תקט"ז)

הרה"ק רבי אברהם מאולינוב ב"ר יצחק חריף מסמבור (תקע"א)

הרה"ק רבי אלימלך לוי מטאהש ב"ר משולם פייבוש (תש"ג)

יום ראשון כ"ד כסלו

הגה"ק רבי חיים חוקיהו מדיני ב"ר רפאל אליהו (שדה חמד - תרס"ה)

יום שני כ"ה כסלו

הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר צבי הירש המגיד מקרעמניץ (שבט ישראל - תק"ס)

יום שלישי כ"ו כסלו

רבינו אברהם בן דוד (הראב"ד בעל ההשגות ד"א תתקנ"ט)

הרה"ק רבי אליעזר מקאנוניץ ב"ר משה אליקים בריעה (תרכ"ב)

יום רביעי כ"ז כסלו

הרה"ק רבי חיים ב"ר שלמה (באר מים חיים - תקע"ג)

הרה"ק רבי אברהם יצחק הכהן מתולדות אהרן ב"ר אהרן דוד (תשנ"ז)

יום חמישי כ"ח כסלו

רבי חוקיהו ב"ר דוד די סילוה (פרי חדש - תנ"ח)

הרה"ק רבי עזריאל מייליש ב"ר צבי (עץ הדעת טוב - תקמ"ז)

יום שישי כ"ט כסלו

הרה"ק רבי גדליה מליניץ ב"ר יצחק (תשואות חן - תקס"ד)

הרה"ק רבי ישראל מאוסיאטין ב"ר מרדכי שרגא פייבוש (תש"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"ס "גם אני אודי" ו"פרוס יוסף הדר" על המצוות.

המפסיק ממשנתו (ט)

א) אם באמצע לימודו קוראים לו להשלים מנין, אם אין להם אפשרות להשיג במקום אחר, יכול להפסיק מלימודו וללכת להשלים להם מנין. (שו"ת שבט הקהתי, ח"ב, סימן ל"ט)
ב) שמע קול רעמים באמצע לימודו, פוסק ומברך. (כבוד התורה, עמוד מ', סעיף ל')
ג) היה לפניו עשיית מצוה ותלמוד תורה, אם אפשר למצוה להעשות על ידי אחרים, לא יפסיק תלמודו, ואם לאו, יעשה המצוה ויחזור לתורתו. (רמב"ם פ"ג מהלכות תלמוד תורה, הלכה ד')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת רכב בכל הארץ ומכל החברות
052-7655-222

מברכים חודש טבת

המולד יהיה ביום שבת קודש שעה 1:39

י"ד חלקים

ר"ח יהיה ביום שבת קודש וביום ראשון

איטש לרענהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כג כסלו תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 4:00 תל-אביב: 4:14 חיפה: 4:04 מוצאי שבת: ירושלים: 5:15 תל-אביב: 5:16 חיפה: 5:14 ר"ת: 5:52

פרשת וישב

פיו ולבו שוים

התגלה קלונו..

בעיר בריסק היה אדם שהציג עצמו כרב ות"ח והתעטף באיטלא של צידקות, בעוד תוכו לא היה כבדו, והשקפותיו היו כפרניות. יום אחד הוציא הלה ספר ונתגלה קלונו, המליץ עליו הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל את המעשה הבא ששמע מאביו רבי חיים זצ"ל:

בבריסק היה תנור גדול. פעם בא האדם שבנה את התנור והחל לצעוק: "זהירות! התנור נופל!"... לאנשים היה נראה אמנם שהתנור בסדר, אך מכיון שהבונה עצמו צעק כך, מסתמא הוא יודע מה שאומר, ועל כן כולם ברחו מהמקום שלא ינזקו...

אז-אז החל הבונה לפרק מיד את התנור, וכשגמר להרוס הכל, הרים שני אבנים מהתנור וזרק אותם על החלונות וניפצם... רק אז ראו הכל שהתנור בסדר גמור ורק הבונה השתגע... כך גם אותו "רב" כדי שהכל יכירו מי הוא, היו צריכים להמתין עד שיזרוק את האבנים....

דברים שבלב...

מספרים על גביר עשיר שנכנס לביתו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל בליווי מזכירו האישי. המלוה הציגו וסיפר כי הגביר מבקש שהרב שטיינמן יברך אותו בעשירות של ממש, כדי שיוכל לתרום ולהחזיק אברכים.

הגיב הרב שטיינמן: "אם כך שיש לי כח לברך אנשים שהם יהיו עשירים, אברך כבר ישירות את האברכים..."

המלווה לא הרפה וניסה לבקש בנוסח אחר: "הוא רוצה להיות ה'צינור' שהזכות להחזיק אברכים תעבור דרכו!"

"ולוי נראה" - הפטיר הרב שטיינמן - "כי הוא רוצה לקבל מה'שיריים' שיהיו בצינור..."

חכימא דיהודאי

להשריש את מדת האמת באופן שיהיה "תוכו כברו" ולא לדבר "אחד בפה ואחד בלב"!

נלמד מהפסוק: "וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום" (פרק לז-ב)

וכתב רש"י: מתוך גנותם למדנו שבחם, שלא דיברו אחד בפה ואחד בלב. עכ"ל. וידועים דברי חז"ל: כל תלמיד שאין תוכו כברו אינו תלמיד חכם. ויש אומרים: נקרא נתעב (יומא עב). ואחד משלושה שהקב"ה שונאן הוא המדבר אחד בפה ואחד בלב (פסחים קיג).

ידועים דברי חז"ל שמקדש ראשון חרב מפני ג' עבירות חמורות (וע"ז ג"ע ושכ"ד) ומקדש שני חרב מפני שנאת חנם. הבדל יסודי ביניהם: בג' העבירות הטומאה נראית מבחוץ. אך בשנאת חנם הטומאה מבפנים. כך טבעה של שנאת חנם: 'בפיו שלום את רעהו ידבר ובקרבו ישים ארבו'. גם כדי להבדיל בין הטומאה והטהרה בבהמה, ישנם שני סימנים. האחד בחוץ [=מפרסת פרסה] והשני בפנים [=מעלת גרה].

מעתה, נוכל לרמוז כל זאת בלשון אמרת חז"ל (יומא ט): "טובה ציפורנו של ראשונים מכריסן של אחרונים". כלומר: טוב הסימן טומאה של הראשון [בבית מקדש הראשון] שהיה מבחוץ, גלוי לעין כל. "מכריסן של אחרונים" - מהטומאה של האחרונים [שנאת החנם בבית מקדש שני] שהיה טמון ונסתר בתוכם.

וכל כך למה? משום שכאשר הרשעות גלויה לעין כל, יודעים להזהר ולהתרחק ממנה. לא כן כאשר טמון הרשע את הטומאה בקרבו, הריהו למכשול ולאבן נגף וגדולה הסכנה להתחבר אליו וללמוד ממנו.

וכן מצינו שהתורה פותחת ומדגישה את טומאתו של החזיר דוקא בסימן הטהרה שבו כמו שכתוב "ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא".... ולכאורה היה צריך לפתוח בסימן הטומאה "גרה לא יגר"!!

ביאר זאת הכלי יקר שדוקא סימן טהרה זה שמראה החזיר לעין כל, הוא זה שמוסיף טומאה על טומאתו. והוא כדרך שאמרו על עשו (בראשית סה-א) שנמשל לחזיר שפושט את טלפיו להראות כאילו כשר הוא, ותוכו מלא מרמה. נמצא שדוקא במה שמראה החזיר את סימן הטהרה שבו שמפריס פרסה, זהו סימן טומאתו, לפי שבזה מטעה את הבריות.

זו הסיבה שיש להתיירא יותר מכל, דוקא מן הצבועין, כדברי חז"ל (סוטה כב): שאמר ינאי המלך לאשתו: "אל תתיראי מן הפרושין וכו' אלא מן הצבועין שדומין לפרושין שעושיין מעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס".

ומצאנו רעיון נאה בזה שאמר כ"ק האדמו"ר מסאטמר - רבי יואל זצ"ל בפסוק "וישמע את דברי בני לבן לאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו... וירא יעקב את פני לבן" וגו'. וצ"ב: מה נשתנה לפתע בפני לבן עד שלא יכל להמשיך להיות עמו?

אלא אחרי שראו בני לבן את כל העושר שעשה יעקב, תמהו: איך יעקב שמדתו אמת רימה את אביהם ולקח יעקב "את אשר לאביהם" היינו את מדת רמאותו? ואז יעצו ללבן שיעשה עצמו כאילו הוא צדיק כיעקב וישנה פניו כפניו תם. ואז גם יעקב ישוב למדת האמת שבו, וכשיעקב ראה שלבן נהיה צבוע ושינה מראהו, אמר: הרי הצבוע גרוע מהכל ושוב אי אפשר להיות עמו ובמצב כזה אין לו ברירה אלא לברוח....

שלא להלבין פני חברו !

נלמד מהפסוק: "היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר" (פרק לח-כה)

ופירש רש"י: לא רצתה להלבין פניו לומר ממך אני מעוברת, אלא לאיש אשר אלה לו. אמרה: אם יודה מעצמו יודה, ואם לאו, ישרפוני ואל אלבין פניו. מכאן אמרו (סוטה י: ב"מ נט.) נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים."

כתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - נד): "איזו רציחה שאינה ניכרת לעיניים, והעונש גדול מאד והעבירה קלה וחמורה היא למעלה? היא הבושה - המבייש פני חברו ברבים או מצערו בפני מי שמתבייש ומצטער, שאילו היה הורגו היה מקבל מיתה, כדי שלא יהיה מתבייש."

תמה הגר"ש אלישיב זצ"ל: הרי במעשה תמר, מכיון שתמר לא היתה חייבת מיתה, נמצא שאם יהודה היה שורפה באש, הייתה זו רציחה גמורה גם כלפיה וגם כלפי עובריה. ואף אם מותר לה למסור נפשה כדי לא להלבין פנים, אבל היאך הותר לה למסור נפש עובריה כשאינו חיוב מיתה כלל. והרי אצל בן נח, עובר דינו כילוד גמור ונהרגין על העוברין (סנהדרין נז:), וכי מותר להניח לרצח להרוג אותו ואת ילדיו ובלבד שלא לבייש את הרוצח?

ותירץ הרב אלישיב שבאמת היתה תמר חייבת מיתה, עפ"י מה שכתב הרמב"ן (בראשית לח-חד) שהיה יהודה קצין שוטר ומושל בארץ, והכלה אשר תזנה עליו איננה נידונה כמשפט שאר האנשים אלא כמבזה את המלכות. ולכן אמר יהודה "הוציאוה ותשרף" וכמש"כ הרמב"ן (ויקרא כז-כט) בפסוק "כל אשר יחרם מן האדם מות יומת" למדנו מזה שיש למלך לחייב מיתה גם על דבר שאין לו חיוב מיתה מן הדין.

לפי"ז תמר נידונה כמבזה את המלך, שזה גופא ביזוי המלך מה שהטעתו ורימתה אותו, וא"כ יש לה חיוב מיתה על כך, ולכן היתה רשאית לשתוק. ושנינו (ערכין ז.) מעוברת שחייבת מיתה אין ממתנין לה עד שתלד אלא הורגים גם את העוברים.

אך מכל מקום ידעה תמר שיש לה אפשרות שיפטרה יהודה מחיוב העונש המוטל עליה, שהרי המלך רשאי למחול למבזהו על עונשו ואעפ"כ לא רצתה לבזותו ולהביא עליה את מחילתו, כדי שלא להלבין פניו, וזהו שלומדים מתמר.

"וכי הותר לרצוח?!"

סיפר הגאון רבי בונם יואל טויסיג שליט"א: פעם הזדמנתי לשכונת בית ישראל בירושלים, ושמעתי צעקות. הנני רואה אנשים מתגודדים סביב אדם וצועקים: "גנב, גנב".

כשהגעתי לאחר מכן לישיבת קמניץ, סיפרתי על כך למשגיח, בתקופה ההיא, הגה"צ רבי דוב פריידין זצ"ל. נענה רבי דוב ואמר: כשלמדנו בישיבת מיר בשנחאי, תפסו פעם בני הישיבה אדם שגנב שעון זהב. צעקו עליו וביישוהו ברבים.

כאשר נודע הדבר למשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל זעק מעמקי לבו: "וכי בגלל שעון זהב הותר לרצוח, והלא המלבין פני חברו ברבים הריהו כשופך דמים".

ידיו אמונה

כבודו של תלמיד...

מעשה שאירע בשנת תשל"א בישיבת פוניבז' לצעירים. ראש הישיבה - הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל היה לבוש כדרכו בבגדים פשוטים מאוד, וכמעט לא היה ניכר עליו שהוא ראש הישיבה.

באותו זמן התקבל ונכנס לישיבה בחור חדש שהגיע מחו"ל. הוא עדיין לא הכיר את ראש הישיבה ולא ידע מיהו. והנה ביום הראשון לתחילת הזמן בבוקר נכנס הרב שטיינמן לאולם, ואותו בחור סבר לפי תומו שהאיש שנכנס הוא קבצן עני שאוסף נדבות.

קם הבחור ממקומו, הוציא מטבע מהכיס והושיט לראש הישיבה. הרב שטיינמן תפס מיד את טעותו של הבחור, וכדי שלא לגרום לבחור בושה והלבנת פנים, נהג ראש הישיבה כמי שמבין את סיבת הנתניה, ולקח בטבעיות את המטבע והכניסו לכיסו.

חכימה דיהודאי

מודה על האמת

מעלה נשגבה להודות על האמת בפני הזולת אף אם מתבזה על ידי כן !

נלמד מהפסוק: "ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני" (פרק לח-כו)

ואמרו חז"ל יהודה הודה ולא בוש, מה היה סופו: נחל חיי העולם הבא (סוטה ז:). **כיוצא בזה אמרו חז"ל על הפסוק "יהודה אתה יודוך אחיך" - מקרא זה לא אמרו אלא כנגד צדיקים שכובשים את יצרם ומודים במעשיהם, שכל המודה במעשיו זוכה לחיי העולם הבא (מד"ר). עוד אמרו חז"ל: יוסף שקידש שם שמים בסתר זכה והוסיפו לו אות אחת משמו של הקב"ה, שנאמר (תהלים סא) "עדות ביהוסף שמו" יהודה שקידש שם שמים בפרהסיא זכה ונקרא כולו על שמו של הקב"ה (סוטה י:)**

אמרו חז"ל (ברכות יב): "כל העושה עבירה ומתבייש בה מוחלין לו על כל עוונותיו". וכל כך למה? אלא מכיון שמתבייש בעבירה שעשה, זו הוכחה שהכיר בטעותו ומודה בה, ובכך מתרומם הוא ומתעלה למדריגה גבוהה מאד עד שמוחלין לו על עוונותיו. ולכאורה לא מובן: היאך יתכן שימחל עונו והרי אין מחילה ללא תשובה? אלא י"ל שזה גופא תשובתו וכדברי הריטב"א שהבושה עולה לו לתשובה, וההסבר בזה הוא כפי שכתבנו, כי יסוד התשובה להכיר בחטאו ולהתוודות.

אלא שיש לשאול: מדוע כה קשה לאדם להודות בטעותו ולחזור בו מדעתו הראשונה? וביאר הגר"ח שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר מאמר מז) כי המחשבה הראשונה - המושכל הראשון שעולה על דעתו, נקבע אצלו, וא"כ לא יקשיב לדעה אחרת ולא ינסה לשקול שמא האמת אינה כן, ויעשה הכל כדי להחזיק בדעתו. דבר זה הוא אסונו של האדם, משועבד הוא למושכלו הראשון, והרי הוא בעיניו כאמת שאין לזוז ממנה.

חסרון זה מקיף את כל הנהגת האדם במשך כל ימי חייו, וגם כשיודע שטעה, קשה לו להודות בטעותו ולחזור בו מדעתו ומדבריו הקודמים. בכל מיני סברות שונות ומשונות הוא מוכיח שהצדק עמו...

זה הטעם לאמרת חז"ל (אבות פ"ד מ"ב) "עבירה גוררת עבירה". מדוע? משום שאם לא יימשיך החוטא בדרכו הרעה, הרי זו כהודאה שטעה בדרכו הקודמת, ולכן הוא ממשיך בדרכו הרעה ונגרר מדחי אל דחי ובלבד שלא יודה בטעותו.

מודה ועוזב...

תלמידי הרב מפוניבז' - הגר"ש כהנמן זצ"ל מספרים את המעשה הבא: הרב מפוניבז' היה נוהג בשיעוריו, מקדמת דנא להגיב בריתחא דאורייתא על סברות חידושי ה"אחרונים", בכל מקום שהוקשה בעיניו, כדרכם של הנושאים והנותנים בפלפולא אורייתא.

והנה אירע פעם אחת באמצע השיעור שמסר הרב, שאחד התלמידים הוכיח לו מותוך הספר שחיבר אחד ה"אחרונים" כי הערתו של הרב כנגדו אינה במקומה, והצדק עם אותו מחבר.

כששמע זאת הרב מפוניבז', מיד קם והתוודה בפני כל התלמידים שאכן שגה בדבריו. ולא עוד, אלא שבעקבות מאורע חריג זה, קיבל עליו והחליט לשנות את מטבעות הלשון שהורגל בהם זה כחמישים שנה. ומכאן ואילך, בכל פעם שהוציא מפיו קושיה או פירכא על דברי המפרשים, נתמלא זהירות וחרדה, והשתמש בביטויים מלאי יראת הכבוד.

הרב מפוניבז'

להרגיש מחוייבות ושעבוד למי שהרבה להטיב עמו, ולהשיב לו כגמולו!

נלמד מהפסוק: "ולא חשך ממני מאומה... ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלוקים (פרק לט-ט)

מפרש הספורנו: "איך אעשה הרעה הגדולה הזאת - לשלם רעה תחת טובה". ומה שסיים יוסף "וחטאתי לאלוקים" [ולא "וחטאתי לאדוני"] יתכן שרמז לנו בזה כאמרת חז"ל (במשנת ר"א - פרק ז) "כל הכופר בטובתו של חברו לבסוף כופר בטובתו של הקב"ה". אכן אפשר לבאר עוד, שכל דברי יוסף נסבו ביחס להקב"ה, שכיין שהטיב עמו כל כך בזה שנתן בלב אדונו לתת כל אשר בידו... איך יתכן שיחטא לו וימרה את פיו. על כך היה אומר הגה"צ רבי הלל כגן זצ"ל, כי "טענה פשוטה והגיונית כזו גם גוי יכול להבין..."

הסבא מקלם - הגה"צ רבי שמחה זיסל זצ"ל היה אומר כי כל אחד מישראל שעושה איזה דבר טוב, אזי כל ישראל חייבים להודות לו ולשבחו. כי הוא עושה טוב עם כל העולם כולו... ואף אם לא הועיל, מכל מקום חייבים אנחנו לתומכו ולחזק ידי העושה מצוה בכל מה שנוכל, אם בגוף, אם בממון, אם בנפש, להודות לו על כל הטוב שעושה. כי מחוייבים אנחנו ללכת בדרכיו יתברך... לאהוב ולחבב ולחזק את העושה דבר טוב, לשלם לו שכר טוב אם היה ביכולתינו, כמו שהקב"ה עושה עם העושה צדק, שמחבבו ונותן לו שכר כגמולו עושה כביכול צדק עמו יתברך.

יתירה מזו אמר הגר"ח זוננפלד זצ"ל, שאפילו לשונאו חייב אדם הרבה הכרת הטוב, משום שלפעמים בא לו לאדם על ידו טובה מרובה, הא כיצד? אם שונאו חורש לו רעה מה עושה הקב"ה? מפר עצת שונאו והופך את הרעה לטובה, והלא טובתו של הקב"ה שלמה היא. אבל אם אוהבו משתדל להטיב לו, אין זו אלא טובתו של בשר ודם, שהפגם מרובה בו על המתוקן. וא"כ למה יטור איבה לשונאו. כי הוא אמנם חשבה לרעה, אבל אלוקים חשבה לטובה. עכ"ד.

כאשר בא עוג יהודיע לאברהם אבינו על המלחמה הגדולה הניטשת בין המלכים הידועים בגבורתם, ושלדעת חז"ל היה מטרתו בזה, שאברהם ייצא למלחמה כדי להציל את לוט ויהרג שם והוא ישא את שרה.

והדברים תמוהים מאוד: איזה הגיון זה מה שעלה בדעתו של עוג שאברהם ייצא למלחמה עם המלכים החזקים, כנגד כל הסיכויים להנצל בדרך הטבע? ומילא מה שנכנס במסירות לכבשן האש עוד מובן, שעשה זאת לקדש את שמו יתברך בעולם, שהאמין בו, אבל למסור נפשו ולהרג כדי להציל את לוט, איזה הגיון יש בדבר?!

ויתירה מזו, מה שרואים שאכן אברהם מסר את נפשו ואכן יצא למלחמה כנגד כל הסיכויים [כפי שהעריך זאת עוג], מהי הסיבה שהמריצה את אברהם אבינו למסור נפשו להצלתו של לוט ובני משפחתו?! [ובספרנו "איש לרעהו" ח"ג עמו' תקסט תירצנו שאברהם מסר נפשו להצלת לוט כדי שלא יהיה חילול ה' שיטעו לומר שאברהם הוא זה שנשבה, שהיה דומה ללוט. עיי"ש.]

וביאר הגאון רבי שרגא גרוסברד זצ"ל (בספרו **דעת שרגא**) עפ"י מה שאמרו חז"ל (ב"ר נא-ו) שהיה לאברהם הכרת הטוב ללוט שלא גילה במצרים ששרה היא אשתו של אברהם, ואברהם הגיע למסקנה שמכחה של הכרת הטוב הזו, הוא חייב לצאת למלחמה אפילו במצב של סכנת נפשות בשביל להציל את לוט.

ועל הקושיה היאך דבר בלתי-צפוי זה עלה על דעתו של עוג, מדוע שאברהם יסכן עצמו בשביל לוט, והיאך היה בטוח בכך? מבאר רבי שרגא, שמכיון ששמע שהיתה ידיעה ברורה והבנה פשוטה לכל באי עולם, כי אברהם אבינו כל כך נעלה ושולט על מדותיו, עד כדי כך שהיה פשוט אפילו לגוי שפל כמו עוג שכאשר ישמע אברהם שנשבע בן אחיו הוא אכן מיד יחלץ להציל איתו, מכח זה שיש לו הכרת הטוב אליו, כי המחוייבות שיש לאדם מצד הכרת הטוב גדולה היא לאין שיעור, ואת זה, כאמור, גם גוי יכול להבין...

"עולם התורה חייב לו הכרת הטוב..."

כשנפטר כ"ק האדמו"ר ממודז'יץ - רבי ידידיה אלעזר טאוב זצ"ל (בט"ז כסליו תש"ח) חששו רבים להשתתף בהלווייתו (מפחד לפרעות הערבים שפרצו בירושלים) ושאלו בעצת החזון איש והוא הורה לכל שואליו לנסוע להלוויה כשהוא מבטיח שכל מי שישתתף בהלוויה וישוב מיד לאחריה, לא יאונה לו כל רע.

החזון איש עצמו יצא בראש המלוים את האדמו"ר. לפליאת מקורביו הסביר החזון"א כי צריכים לחלוק לו כבוד אחרון משום הכרת הטוב שיש לעולם התורה כלפיו. שכן הוא הציל בחכמתו ותושייתו אלפי בני ישיבות בזמן מלחמת העולם השנייה.

וכיצד הצילו? ובכן בזמן המלחמה נמלטו אלפי יהודים ובהם ישיבות שלמות וחצירות האדמו"רים ובהם גם האדמו"ר ממודז'יץ לזילנא בירת ליטא שהיתה תחת השלטון הרוסי. כעבור זמן קצר הגיש הרבי בקשת הגירה, וראו זאת השלטונות הקומוניסטיים כבגידה והוא זומן לחקירה. לבש הרבי את בגדי השבת ואת השטריימל וכך הגיע לחקירה.

הרבי לא נבהל מהחקירות והוא השיב כי בתורה הקדושה יש רעיונות דומים לקומניזם כמו "ואהבת לרעך כמוך", צדק ויושר, וכי הוא מבקש לצאת מרוסיה כדי להפיץ בעולם את השיטה הזו וכו'. ואכן הדברים השפיעו ושכנעו את הרוסים והוא עם בני ביתו קיבלו את אשרות היציאה, וזה גרם - אמר החזון"א - שהשלטונות אישרו גם לאלפי בני ישיבות להגר משם כשגרירים של הפצת "הרעיון הקומוניסטי" בעולם. וכך ניצלו תלמידי ישיבת מיר ועוד ישיבות שהיגרו מרוסיה ליפן ולשנחאי שבסין. **שיח יוסף**

"הודאה רבה שכזו..."

סיפר הגר"ש ברעוודא זצ"ל: פעם נסעתי עם הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל באוטובוס, היה זה למחרת יום הכיפורים ורבי אהרן היה חלש מאד. כשירדנו מהאוטובוס, עצר רבי אהרן מונית שתסיעו למחוז חפצו. החלטתי לעזור לו ונשאתי את מזוודתו והכנסתי לרכב ונפרדתי ממנו לדרכי.

והנה שומע אני לפתע קול חזק קורא לי. הסבתי פני לאחור ונדהמתי לראות שרבי אהרן הוא הקורא. הוא סימן לי לחזור ולגשת אליו. כשניגשתי, הוא כופף עצמו לפני בהכנעה ואמר לי: "איזה בעל חסד אתה! אי אפשר לתאר את ההטבה שעשית איתי עכשיו".

ברגע הראשון לא הבנתי על איזה חסד גדול הוא מדבר. לא עלה על דעתי שעל הדבר הפעוט הזה שעשיתי מגיע לי הודאה רבה שכזו. אך עדיין לא נתקררה דעתי של רבי אהרן, והוא חזר שוב ושוב על הודאתו החמה, וברך אותי בכל לב.

הלמות עמלים

"חש אני חובת הכרת הטוב..."

בערוב ימיו של הגה"צ רבי יעקב ניימן זצ"ל כשהיה חולה וההליכה קשתה עליו מאד. ראוהו כיצד מתאמץ להופיע במסירות בשמחתו של אחד האברכים. לפליאת הנוכחים, מה ראה על ככה? השיב רבי יעקב בפשטות:

לפני ארבעים שנה, טרח זקיניו של אותו אברך וכיבדני בנוכחותו ובברכתו בשמחת הבר-מצוה של בני, על כן ראיתי גם אני חובה לנפשי לטרוח ולהשתתף בשמחת נכדו...

וכך גם בקיץ תשל"ט בהיותו בן שמונים וחמש. הילוכו כבד עליו. מטהו בידו. בקושי רב נגרר לדברים הכרחיים וכל זה אינו מעכב בידו מלטרוח בגופו ונפשו, לבוא ולהשתתף בחופתו של... אפילו לא של תלמיד. מה הביאו לטרוח ולהשתתף בשמחה?

את ההסבר סיפק רבי יעקב לידידו הגאון רבי זבולון גרז זצ"ל: "חש אני הכרת הטוב למשפחת החתן. זקיניו המנוח, נמנה על גבאיי בית הכנסת "מקור-חיים", אשר שימש היכל לימודים לישיבתינו בימי בראשית, הודות להשתדלותו הנמרצת". **דרכי מוסר**

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

חנוכה – מעט מן האור!

העובדה שאני לא מהול – היא המפרידה ביני לסוגיה!
פנה לארגון שעוסק בתחום, וכבר ביום ראשון הסמוך נכנס
לבריתו של אברהם אבינו.

* * *

ביום רביעי הקרוב – יום הלימוד הקבוע שלנו – הוא התקשר
להודיע שאינו מרגיש טוב ("שלישי למילה"...). ולא יכול להגיע
היום, אך לא סיפר דבר על הברית. בשבוע שלאחר מכן ביקש
שאבוא ללמוד בביתו, ואכן הגעתי. למדנו היכן שאחזנו – שוב
את סוגית 'תגרי-לוד', וראה זה פלא, הוא הבין את הסוגיה וקלט
היטב את החשבונות, והיו לו קושיות ותירוצים עד כדי "חבורה"
שלמה.

השתוממתי מאוד למראה עיני!

אמר לי המתמטיקאי: אתה ודאי מתפלא מה קרה, וסיפר
שהרגיש שהערלה מפריעה לו, ונימול בשבוע שעבר, ואח"כ הרגיש
קדושה ושלח את אשתו הגויה מביתו, וכעת מרגיש כיצד זה עוזר
לו להבין את הסוגיה.

ואז הוא שאל: מי נתן לך את הרעיון לעשות לי כזה תרגיל,
ללמוד אתי בסבלנות ולא להתעמת עם העקשנות שלי שלא למול
ולא לעזוב את הגויה) עד הרגע שאני בעצמי אצטרך למול בלי
שדברתי אתך על כך?

סיפרתי לו של מי הייתה העצה, אך הוא התקשה להאמין.
אמרתי לו אם אינך מאמין בא ניסע מחר למניין 'ותיקין' לבני
ברק... נסענו ואחרי התפילה נכנסנו ואמרתי לך-אהרן-לייב שיש
כאן מתמטיקאי שרוצה לומר 'חבורה' בסוגיית 'תגרי-לוד'... כאשר
סיים שאל לך-אהרן-לייב מה העניין שלשמו באנו? אמרתי שזה
האיש שדיברתי אודותיו לפני כמה חודשים שאינו מהול, והנה
כעת זו ה'חבורה' שיצאה לו בסוגיה...

כששמע דברים אלו, חייד אליו ואמר לו: אתה כבר מהול!

היהודי שמע את המשפט יוצא מפיו ופרץ בבכי. ושאל בבכי:
מהיכן הרב יודע?!

אמר לו: ...אם הצלחת להבין את הסוגיא ברור לי שאתה כבר
מהול.

* * *

מה היה המושכל-ראשון של רוב האנשים מול אדם שלא
מוכן שידברו איתו על שתי נקודות הכי יסודיות כמו ברית-מילה
ואישה גוייה?! אין אפילו צורך לפרט.

למדנו שוב את המסר המרכזי של ימי החנוכה: מעט מן האור
דוחה הרבה מן החושך. החברותא לא פגע ברגשותיו המשונים
של היהודי, אלא הוסיף לו עוד מעט אור, ועוד מעט, – עד שזכה
שהוא יחזור בתשובה שלימה!

הסיפור המדהים הבא, מסופר מפי בעל המעשה עצמו (ומובא
בספר היוקרתי 'חכימא דיהודאי' על הגראי"ל שטיינמן זצ"ל):

בשעתו, יצאה הקריאה מגדולי ישראל לאברכים, להקדיש שעה
שבועית ללמוד רחוקים תורה ויהדות. נענית לקריאה והלכתי
לשכונה הסמוכה למוגרי בירושלים, שם התחלנו אני ועוד כמה
אברכים בארגון שיעורי תורה לעולים חדשים מ'תגר-העמים'.

לאחר זמן הגיע יהודי מרוסיה – פרופסור למתמטיקה – וביקש
להצטרף לשיעור, אבל התנה זאת בשני תנאים: היות והוא לא
מהול, והיות והוא נשוי לגויה אז הוא מבקש שלא ידברו איתו
על הדברים הללו. 'אם אתם מסכימים לתנאים אלו אשמח
להצטרף לשיעור'.

לא ידעתי מה מוטל עלי לעשות...

נסעתי לבני ברק ונכנסתי לביתו של רב-אהרן-לייב, תיארתי
את העניין ושאלתי: מה אני אמור לעשות במצב כזה?

הוא הרחרר רגע קצר והשיב: "תלמד אתו פרק 'הזהב' בבבא-
מציעא ואל תדבר אתו שום דבר על ברית-מילה וכו'. רק תלמד
אתו את הפרק הזה".

* * *

האמת? היה לי קשה ללמוד עם מי שנשוי לגויה ואינו מהול,
אך עשיתי כפי שהורו לי. התחלתי ללמוד עמו בחברותא פרק
הזהב, והוא – שהיה מוכשר גדול – הבין וקלט יפה. כך למדנו
כמה וכמה שבועות, בכל יום רביעי. עד שהגענו לסוגית 'תגרי
לוד'.

סוגיה מורכבת זו דנה בחישובים של אונאה וביטול-מקח.
כהקדמה לסוגיה אמרתי לו: 'אתה הרי מתמטיקאי – כנראה
שתהנה מאוד מהסוגיה הזו!' התחלנו ללמוד, אך הוא לא קלט
את הדברים. רבנו, ר' טרפון, מקח קיים, אונאה... הבן-אדם לא
קולט. חזרנו פעם שניה ושלישית אך הוא לא מצליח לקלוט. היה
לו צער גדול מאוד – סיימנו באותו יום כשהוא מאוכזב מחיסרון
הבנתו.

האיש חזר הביתה. למחרת הוא הקדיש את הערב כדי ללמוד
בעצמו את הסוגיה שוב ושוב, אך ללא הועיל. הוא לא מבין דבר
וחצי דבר. ואז הוא נזכר שסיפרתי לו על 'ישיבת חברון' ששם
יש 'לומדים' כמעט כל הלילה. החליט לנסוע לישיבה אולי שם
יסבירו לו את הסוגיה.

נכנס באישון ליל-שישי להיכל והתבונן בלומדים. ניגש לאחד
הבחורים שעורר בו רושם רציני, וביקש ממנו ללמד אותו את
הסוגיה. הציץ בו הבחור לרגע והסכים. החלו ללמוד, הבחור
מסביר לו פעם אחר פעם אך הוא לא מבין... בשבת ניסה שוב
ללמוד בעצמו אך גם הפעם ללא הועיל, ואז התעוררה בו
תחושה עמוקה שהובילה אותו למסקנה:

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

קוראים נכבדים:

תודה רבה לכל המתנדבים שהדביקו ופרסמו את הכרזות "מה שנאווי עליך"... ברם ישנם מקומות רבים שעדיין אין כרזות, אנא התקשרו
אלינו 02-5671812 ונדבו מעט זמן לפרסם ולהדביק את הכרזות באיזור מגוריתכם, זה דבר חשוב מאוד.
תזכו למצוות

אור התורה

הערון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

לקבלת העלון במייל בכל

שבוע, הרשמו לרשימת התפוצה:
alon089945291@gmail.com

מייל המערכת (לתגובות, הערות והארות בלבד):
alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454

קו החיידות: 077-4103900

פקס: 08-9941870

זמן למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

כולנו מצטרפים לאלפי מנויי 'אור השבת' במייל
alon089945291@gmail.com

מעשיות בפרשה

"ויישב יעקב בארץ מגורי אביו"

למילה "מגורים" - אמר הצדיק רבי שניאור זלמן מלאדי בעל ה"תניא" - יש שלוש משמעויות א. לשון דירה מקום לגור בו. ב. לשון מגור ופחד. ג. לשון גרות זרות. לא בכדי - אמר הצדיק - התורה משתמשת כאן בלשון זה "מגורי אביו" כדי ללמד אותנו שרק בארץ הקודש ארץ האבות היהודי חש שהוא גר בביתו במקום בטוח וללא כל פחד זרות. לא כן כאשר האדם מתגורר בחוץ לארץ מגורים אלה אינם בטוחים כלל וכלל...

"אלה תולדות יעקב יוסף"

אמר פעם הצדיק רבי מנחם מנדל מרמינוב: כל אחד ואחד מישראל קרוי "יעקב" ומה הם תולדותיו של יעקב? - "יוסף"

"כי בן זקונים הוא לו"

"זקונים" - אמר רבי יעקב בעל הטורים - בא לרמז בראשי תיבות על סדרי המשנה שלמד יוסף עם אביו:

- זרעים
- קדושים
- נשים
- ישועות (נזיקין)
- מועד

על כך הקשה הצדיק רבי אברהם מרדכי אלתר מגור: והלא יש עוד סדר אחד סדר טהרות? אלא - תירץ הרבי - על סדר טהרות צריך האדם לטרוח בעצמו.

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאיר'.
אור למייר: 7665190@gmail.com

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאיר'.

חידה: היכן מציאנו עקרב צומח? החידה של ש"ש: היכי תימצי שני פירות באותו מצב נתון הלכתי וכללי האחת טמאה ואחת טהורה? תשובה על החידה מש"ש: נמצא מחט בתוכה והמחט ספק טמאה אם באה מחוץ לירושלים טמאה והשניה באה מירושלים טהורה מכיון שלא גזרו ספק כלים בטומא בירושלים (פסחים יט).

הצטרפות לקבלת צינתוקים בזמן ק"ש וצאה"כ: חייגו ל' 088649058 החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר ברשת 'פרסט' | נגן יוקרתי | אודניות משחקת. תרי"ג | כשר MP3 | בלוטוט מתקדמות | בחסת 'הופמן'

קוראים יקרים: ניתן להרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו 0774103900 - שלוחה 5

דיון הלכתי בשולחן-השבת

לומר מזל טוב בין גברא לגברא בקריאת התורה

נשאלתי ע"י ידידי הרה"ג רבי אהרן כהנא שליט"א מוח"ס יענגו ביום קראנו, על מה שנוהגים לאחל מזל טוב בקריאת התורה בין גברא לגברא, על מה סמכו העולם להקל בזה, הנה בשול"ע אורח חיים סימן קמו סעיף ב', כתב כיון שהתחיל הקורא לקרות בספר תורה אסור לספר אפילו בדברי תורה אפילו בין גברא לגברא ואפילו אם השלים את הפרשה ויש מתירים לגרום בלחש ויש אומרים דאם יש עשרה דצייתי לספר תורה מותר לספר וכו' ובעיקר האיסור לספר בין גברא לגברא כתב במשנ"ב שם סק"ז שהחשש הוא שמא ימשך הלמוד בין גברא לגברא והב"ח מקל בזה יעו"ש בדבריו, ו"ל שהכא אין חשש שמא ימשך שהוי רק ברכת מזל טוב, ויש לומר שסמכו להקל על השיטות שאם יש עשרה דצייתי מותר לספר אפילו באמצע, ומצאתי עתה בילקו"י סימן קמו הלכה י' כתב בהאי לישנא, יש מקומות שנהגו לשורר לכבוד החתן העולה לתורה, או לכבוד בעלי ברית, וחתן בר - מצוה לפני עלייתם לתורה. ונכון לסגור את הספר תורה בעת השירה, [ולא להסתפק בכיסוי המטפחת בעת השירה]. אבל לא יאריכו בשירה, ולא יטריחו יותר מדאי על הצבור. וכבר פשט המנהג בכל המקומות לומר מי שברך לעולה לספר תורה, ולא חששו בזה להפסק. ויש המאריכים מאד לחיי פלוני ולחיי פלוני וכו', וגורמים לטורח צבור. ואין לעשות כן.

ובהערה שם כתב המקור לדבריו דהנה במרדכי (מגילה) כתב, שבמדינות אלו נהגו שהיו גוללים בין גברא לגברא. וכן עיקר. ובגדון דידן שמשוורים בין גברא לגברא, ראוי גם לדין לסגור הס"ת. והגאון רבי מרדכי כרמי בספר מאמר מרדכי (סימן קמו סק"ה) כתב, שיותר לומר זמירות בין גברא לגברא, שאין חשש בזה שמא ימשך לאומנם בעת הקריאה עצמה. ע"ש. וכן הוא המנהג פשוט ללא עוררים, בכל תפוצות ישראל, לומר פיוטים בין גברא לגברא, קודם עליית בעלי השמחה וקרוביהם לספר תורה. עכ"ד, וא"כ נראה דה"ה אמירת מזל טוב דהוי אמירת מזל טוב ותו לא מידי ואין חשש שימשך. ומ"מ נראה שיש להמנע מזה שהרי כל אחד מאחל ברכות וכו' ויכולים להמשך לדברים בטלים, וגם שהציבור שלא מכיר האישי, ידבר בנתים איש עם חבירו. ויש לעיין עוד בפוסקים... (הר"י יוסף אביטול)

אין לקרוא את העלון ביום התעלה וספר חתן

אמברה

סיפור לשבת

מעולמו של בן הישיבה

אתגרים עליות ומורדות בחיי בן הישיבה
• הרב ברוך חורש, מחבר הספר עולם הישיבה •

רגשות של הודאה

חנכה התורה ובין הישיבה: הדבר המחבר בין שלושת הזוויות שתלויים אחד בשני. < כך תלמדו מחנכה לכל חיי היום יום

מרח הנראי'ל שטיינמן זצ"ל היה מרבה לעודד על החיזוק של לימוד התורה בחנוכה ואמר שסגולת הימים הללו זה עסק התורה כי כן רצו היוונים להשיכיתם תורתך וע"כ הייתה המלחמה ובוזה היה הניצחון.

אכן, מאידך עורר רבינו ע"כ שלדאבוננו דווקא בחנוכה שזוהו זמן בו צריך ללמוד ולהתחזק בתורה, דווקא אז יש רפיון, כי היצו"ר מנצל את כל הדברים הטובים לצד ההפוך. וכמו בעשרת ימי תשובה שצריכים להתחזק - דווקא אז יש רפיון, כי בזה השטן מוצלח, שלא נקבל את ההשפעות וההתעלות הרוחנית שיש בימים אלו.

אך צריך לזכור, שגם בימים ההם לא כלל ישראל עשו את הניצחון, רק יחידים משש נלחמו והצליחו. ובוה רואים דבר פלא, דהרי החשמונאים לא הרגו את כל היוונים, והרי נשאר ממשלה יוונית, א"כ מה קרה שהפסיקו הגוירות? אלא הפשט הוא, שכאשר יחידים מוסרים נפש על התורה ועל המצוות, הקב"ה עושה נס שיפסיקו לרדוף את כלל ישראל. ואין זה מכה המציאות, רק שהקב"ה עושה את זה כשיש מסירות נפש. ואפי' שהמסירות נפש הייתה רק של יחידים, אך הקב"ה מחשיב את זה כאילו כל כלל ישראל עשו מסירות נפש.

וממילא עלינו לדעת, "שכל אחד אחראי על הציבור". ואם אחד ישאל "מה אני יכול לעשות? האם אני יכול להפוך את העולם? התשובה היא - כן! כל אחד בכוחו להפוך את העולם! כי ע"ז שהוא מתמסר לקב"ה ולתורתו, הוא יכול לעשות מהפכה כזאת שכל כלל ישראל ישתנו. וכמו בזמן החשמונאים שחלק גדול מכלל ישראל התייוונו, והיוונים הצליחו בגורתם להשיכיתם תורתך ולהעבידים מחוקי רצונך, ופתאום השתנה הכל ע"י שכמה יחידים עשו מסירות נפש, וזוהו הכח שהקב"ה הטבעי, וזה נס יותר מהכל שכלל ישראל יכול להתחזק - הלב של כל אחד ואחד התחזק ע"י קומץ אנשים שסמרו נפש למען הקב"ה.

ואת זה צריכים לדעת כל בן תורה שלומד בישיבות, שע"י שימסור נפש לתורה, הרי בכוחו לעשות ניסים גדולים שלא בדרך הטבע, כמו שהיה "נס חנוכה" ע"י החשמונאים שסמרו נפשם לקב"ה.

מאידך לא הסכים בשום אופן לבטל את העסק שעושים מהדלקת נר חנוכה בישיבות. וכשסיפרו לפניו שאחד מראשי הישיבות אמר שגרות חנוכה דרבנן ובטול תורה זה דאורייתא, הגיב: "אכן גרות חנוכה מדרבנן, אבל בזכות הדרבנן יש קיום לתורה. מתוך שעושים מזה עסק שלם ובגישמעק, הר"ז מחזיק לדורות הבאים!"

והוסף, שתכלית מה שכווננו חז"ל בהדלקת נרות חנוכה, כדי שנוכל להכיר בהשגחת הבורא יתברך עלינו, ולצערנו פעמים שעושים עסק גדול מההדלקה, אך את תכלית ההדלקה שוכחים.

ואף שכל אחד חייב תמיד לתת שבת והודאה להקב"ה על כל מה שנעשה אותו משגולד עד עכשיו, וכמה חסד הוא מקבל כל הזמן, ולולא חסד ה' אלו, מי יודע מה היה מצבו, כי הרי יש אלפי אנשים שישואפים ללמוד ואין להם אפשרות מדווקא הפרנסה ועוד סיבות, והיו מדינתם שלא אפשרו לקיים מצוות, והיו צריכים מס"נ כדי לקיימם, וכשהקב"ה עוזר ואנו זוכים לעסוק בתורה ובמצוות ללא הפרעות, הרי צריך כל בחר לשמוח מאד! ובאמת בכל יום אנו אומרים בתפילה שמו"ע: "מודים אנחנו לך על ניסוך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת". אבל למעשה זה לא מספיק להרגיש באמירה בעלמא, והרבה פעמים אומרים בלי רגש.

ע"כ ראו חז"ל הקדושים וקבעו את ימי החנוכה אלו להודות ולהלל, דהיינו להתרגש ולהרגיש את החובה להודות, שהתורה והתפילה יהיו עם יותר התרגשות, ובפרט בימים אלו שחז"ל הכניסו בהם קדושה, יש להתעורר שהתפילה תהיה על התרגשות אחרת, להרגיש הלל והודאה, ושתצא ההודאה מתוך שמחת הלב. כי אם לא נתרום, מה כל הענין של המסיבות, מה תכלית המסיבות... שום דבר!

מלפני!!

התפילין שעצרו את הרסים

ניצול הפיגוע משחזר את הנס

עמוסה בבני אדם. מי לא ראה את העומס המוביל לדרכי הכותל המערבי בשעה תשע בבוקר, אנשים יוצאים מבתיהם ברובע בדרך לעבודה ללימודים או לכותל, ואנשים רבים העושים את דרכם דרך שער יפו עוברים משם מידי פעם לפעם.

תחשבו על אותו קו מחשבה, ובכלל מחבל שהתחפש לחרדי מלא עם כובע וחליפה מסתובב בין האנשים מי אמור לעלות על דעתו שמדובר במחבל צמא דם שכל מטרתו כרגע זה רק להרוג יהודים ולהשמיד אותם בדיוק מה שרצו לעשות בחנוכה, לעשות השמדת הגוף.

את כמות הניסים שאירעו שם כמובן לעולם אי אפשר לפורטם מעל גבי שורות אלה אבל הנה סיפור ההצלה של אחד הניצולים בפיגוע בשחזור מיוחד.

הרב זאבי קצנלבוגן, שנפצע באורח בינוני ומטופל בבית החולים הדסה עין כרם, משחזר את שעבר עליו ברגעים הדרמטיים בפיגוע הקטלני: "אני עולה היום בבוקר מתפילת שחרית בכותל המערבי, עדיין עטוף עם טלית ותפילין. אני עולה לכיוון הבית שברובע היהודי", סיפר הרב קצנלבוגן.

"אין שאני מסתובב שמאלה לכיוון רחוב השלשלת מיד אחרי הסיבוב", הוא ממשיך לתאר, "אני שומע יריות, בלאגן, ולא ממש מבין מה קורה. תוך כדי, בשבריר שניה אני מקבל כאב חזק בזרוע, במקום התפילין. כשאני מבין מה שקורה אני חוזר מיד לתוך רחבת הכותל כדי להיכנס לתוך מבנה סגור.

"אני מסתכל על עצמי ומגלה דם רב נוזל מהזרוע וכאב רב שתפס את זרועי לזמן ממושך. חיכתי במקום לכוחות ההצלה שהגיעו לטפל בי ומשהגיעו עצרו לי את הדימום ביד ביצעו בי פעולות הצלה מתקדמות ומשם פינו אותי לבית החולים כשהם מגדירים את המצב הרפואי שלי ואת מצב הירי בתור נס משמייים.

"ברוך השם מבין את הנס הגדול, את החסד שהקדוש ברוך הוא עשה לי. אני יכולתי בשניה לפספס את החיים. קיבלתי אותם במתנה, ומכאן אני רוצה להודות לבורא עולם זה שנתן לי את המשך חיי במתנה ומעתה והילך אני יודע כמה באמת חשוב להעריך את החיים ואת הנשמה שה' יתברך נתן לנו בעולמו.

"זה לא מובן מאליו, אני בע"ה יעריך סעודת הודיה בביתי שם אודה לבורא עולם על זה שהציל אותי ממצב שחלילה וחס מלחשוב מה היה קורה לי אילו לא היו קורים ניסים ברגע האחרון כמו אלו שאירעו לי במקום".

נמצאים אנו בערבו של חג המסמין את יום 'ההודאה' של עם ישראל. היום בו עם ישראל עוצר רגע אחד ואומר לבורא עולם תודה על הכל, תודה על זה שנתת לנו לנצח את התקופה היא שנלחמו מולנו רבים וטמאים ואנחנו מעטים וצדיקים נצחנו אותם והכרענו את המערכה על פיה.

ואולי זה החיסרון המועט שטמון בתוך עם ישראל: חוסר ההודיה וההערכה לה' יתברך. שלא תשמעו לא נכון את הדברים אנחנו כל יום מתפללים שלוש תפילות מברכים ומודים לפני אבא שבשמים אבל חסר משהו בהודאה, שהיא צריכה להיות מאה אחוז מתוך הלב פנימה בחיבור ובאור אין סופי מה' יתברך.

והדברים הללו מזכירים לנו את המשל שאין אחד שלא מכיר אותו, סיטואציה שקורת בכל בית סביר בישראל.

שני אחים קטנים רבים ומתווכחים בגיל הילדות, ושהאבא מנסה להפריד ביניהם ולעשות סולחה בכדי לחסוך את הבלאגן שהיה אחר כך הוא מבקש מכל אחד לבקש סליחה מהשני.

כעת, יש סליחה שבאה כמחי יד עם פנים מורדות וחיוך לעגני של 'נצחתי' על פניהם ואז מבקשים חצי סליחה. ומאידך גיסא יש את הילדים היותר בעיניים שמבקשים סליחה מכל הלב וזה מגיע מתוך רצון של סולחנות ולא מתוך רצון של תחושת נצחון.

אדרבה, אדם שמגיע בתחושת נצחון אי אפשר לדעת עד כמה הסליחה תופסת, אבל כשמגיע בתחושה של רצון הוא לא יודע עד כמה הסליחה מתקבלת בקלי קלות גם למעלה בשמים וגם למטה.

ובימים אלה בפרט שאור האמונה וההודיה נפתח במלא העוצמה, עם כל הפתחים שיש כמובן שחובה על כל יהודי לפנות רגע אחד לבורא עולם ולומר לו 'אבא שבשמיים תודה'.

תודה שיש לך עיניים לראות, בגדים ללבוש ואוכל לאכול. תודה שיש אוויר בחוץ שאתה יכול לנשום ובכלל תודה שאין כאן מלחמת אזרחים והרוגים כל שני וחמישי ה' ירחם. תגיד תודה שמגפת הקורונה איננה מכה בכמויות וברבבות, ואיך שהיא עולה כך היא יורדת בלי שתשאר יותר מדי זמן באוויר ותגרום לנזקים בלתי הפכים.

ומהנושא של הודיה נגע מעט בנקודה של 'על הניסים' שהיא חלק ממצוות היום בחג החנוכה, שאנו מזכירים בכל תפילה ובכל ברכת המזון שאנו מברכים בימים אלה. ביום ראשון האחרון זה קרה. שעת בוקר

"אני שומע יריות, בלאגן, ולא ממש מבין מה קורה. תוך כדי, בשבריר שניה אני מקבל כאב חזק בזרוע, במקום התפילין"

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תממין!
אם אירע אתכם או מכיריכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 3334 בני ברק ולצ"ן עבור 'אור השבת' או במקום: 08-9941870

אכפרה

סיפור לשבת

אור השבת

10

אמרי קודש בדאי הפרשה

מוכר ואמרי קודש מודפס לראשונה

"והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נושאים נכאת צרי ולוט" (בראשית לו, כה)

כך תדעו מהו דרך כשרה

התורה הקדושה מפרטת לנו את משאם של אותם אחרת ישמעאלים, ואמרו חז"ל: "למה פרסם הכתוב את משאם? להודיע שכרן של צדיקים שאין דרכן של ערבים לשאת אלא נפט ועיטורן שריחן רע, ולזה נזמנו בשמים שלא יוזק מריח רע" (רש"י, ממדרש רבה).

יוסף הצדיק נמצא במצב הנורא בדרך בנסיעה למצרים... וכל התהליך שכלול בסבל הנורא הזה, והתורה מדגישה לנו שהנסיעה הזאת, נשאו אותם ישמעאלים "ריח טוב", והאדם תמה, האם במצב הנורא הזה תופס מקום בכלל איזה ריח ירחיק באותה דרך.

ובספרי רבותינו הקדושים, לימדונו להועיל מהדברים הללו, יסוד גדול בחיי האדם, שאף שהכל מסביב נראה נורא ואיום וכך אבל הכל הוא בחשבון לפרטי פרטים, ובתוך כל המצב שנראה חושך גדול, הקב"ה דואג לריח שיריח אותו צדיק בנסיעה ושלא ינזק חלילה מהרחת הריח הרע.

והיינו שאף שנגזר עליו לעבור את אותם קשיים של המכירה ולרדת מצרים וכך [מחשבותנו עמוקים של שמים], אבל מה שלא מגיע לו לקבל ולסבול. הוא לא יסבול ואפי' כחוט השערה, וזה אהבתו לומדים מהפירוש של התורה את משאם של אורחת הישמעאלים.

והרבה יכול כל אדם ללמוד מכאן לחיים, שפעמים הוא נמצא באיזה מצב שהכל נראה לו שחור, הכל נראה לו נורא. אבל אם הוא יתבונן יראה איך שגם בתוך כל אותו מצב שנראה לו נורא, יראה הרבה נקודות אור בתוך האפילה. ומתוך אותן נקודות אור הוא יכול להקריין ולהאיר את כל האפילה שהוא נמצא בה, כיוון שזה מחזק אותו לראות שהקב"ה נמצא איתו וכל פרט ופרט מושג מאיתו יתברך. [עיין בספר 'יחי ראובן'].

ומצאנו בס"ד דוגמא נוספת מעיין הלימוד הנ"ל. הנה במכת ברד נאמר "והחיטה והכוסמת לא נוכו כי אפילות הנה" (שמות ט, לב) וברש"י פירש (בפירוש השני) "פלאי פלאות נעשו להן שלא לק"ו, וכותב על כך הגר"מ פינשטיין זצ"ל בספרו "דרש משה" עה"ת (ה"ד בספר "טללי אורות" - שמות ח"א, עמ' קמ) בזה"ל: וכי מפני מה נעשו פלאי פלאות לגידולם של אותם רשעים? מכאן שגם כאשר הקב"ה מעניש אין העונש בא אלא במידה הראויה לתכלית התועלת אשר תצא ממנו, לכל מכה ומכה תועלת משלה, וכיוון שהושגת התועלת ממכת הברד גם ללא הזקתן של החיטה והכוסמת, פעל הקב"ה בדרך ניסית שאלה אומנם לא יוזקו, כדי שישאר למצרים כדי חיותן.

ודבר זה נורא למתבונן, שהרי במי מדובר כאן שכל מדקדקים עמהם מן השמים שלא יזקו מעט יותר, ב"מצרים" הרשעה ששעבדו את עם ישראל בפרק באכזריות נוראה. ובכל זאת רואים כאן את הדקדוק העצום שלא ינזק מעט יותר מהתועלת הנצרכת מאותה מכה.

על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת, ההנהגה כן עם העם הנבחר עם ישראל.

ויה"ר שנוכח במהרה לנאולה השלימה, ולבנין בית קדשנו ותפארתנו במהרה בימינו. אכ"ר.

הרב חיים זאיד הסגולה: לוותר לתת ולוותר

השרשרת של עם ישראל לדורותיה וכל אחד הולך ומקים בית רק בשביל לזכות להביא ילדים לעולם, וברגע שזה לא קורה לפתע מסך מתנפץ לנגד העיניים אין מי שימלא את החיסרון הזה. רק אבא שבשמיים.

וכאן אמרתי לו במילים האלה: "אתה שמחת יתומים ומשפחה אבלה, אתה הורדת את הכפפות הושטת ידיים ותרמת בשביל לשמח אותם ונתת אלפיים שקל מכיסך הפרטי אני מאמין שזה מה שיעזור לך ויתן לך את הפתח לראות בנים ובני בנים".

ובנוסף ספרתי לו על הסגולה הידועה שהולכים לקברו של הרשב"י ומתפללים לבן זכר ומבטיחים שביום שיוולד יקראו לו שמעון על שמו של רבי שמעון בר יוחאי.

האברך שמע את הדברים והנהן כשכולו בוכה מהתרגשות על דברי החיזוק. הוא נפנה לדרכו ואני התפנתי לדרכי.

בשבוע של ל"ג בעומר האחרון אני מקבל שיחת טלפון על הקו אותו אברך שמזמין אותי לשמש כסנדק בברית של בנו. כמובן אשרתי את המהלך. וקראו לילד שמעון כמצופה, על שם מי שפעל ועזר

רבות בנושא התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. זה כוחה של נתינה ואהבה אחד לשני, לשבור את כל המחיצות ולפעול ישועות בנקל. אמנם איני יודע מי בדיוק הביא לתוצאה של בן זכר האם התפילה אצל הרשב"י או התרומה לשני, אבל בטוחני ששניהם עלו בקנקן אחד ופעלו ישועות רבות בשמיים.

מצורף חרוזים שנכתבו בעקבות הסיפור: פוקד עקרונות. מילים: דניאל בן משה, הרב חיים זאיד

עוד בוקר שיחלוף / עוד לילה של בכיות
 וים של דמעות / מצפים לבשורות טובות
 שישמע קול תינוק / לא קל לחלום
 מבטיים מאותו חלון / אולי יתגשמו המשאלות

אל שומע תפילות / אל פוקד עקרונות
 אל פותר צרות / אי אפשר עוד
 כלו כל הכוחות

מתמודדים מול הכאב / ללא ילד נחשבים
 כמת
 מתי הבית באושר יתמלא / ויהיה המשך לעמו
 ישראל

והלב בפנים נשבר / כל יום שעבר
 ורגע נחת שנופל / תשמור אל תיתן שנשבר

השבוע רחמנא ליצלן התבשרנו על פיגועי טרור המבוצעים על ידי שונאי ישראל המאיימים על עצם קיומנו בארץ הקודש. באחד הפיגועים נרצח גם יהודי יקר הי"ד, ומכאן שולחים החלמה מהירה לפצועים ולנפגעים.

אנשים נוהגים לשאול אותי לעיתים תכופות, מה הסוד איזה סגולה צריך לעשות כדי להנצל מאסונות ומפגיעות, ומאיך שיהווה כשמירה מתמדת בכל צעד ובכל שעל בחיים, וכרגיל המשפט השגור בפי כמו שתמיד אני נוהג לומר: בין אדם לחבירו.

מי שלא מביין במה מדובר הוא צריך ללמוד לעומק את כל העניינים הכלולים בזה, ומי שיקפיד על כבוד חבירו הרי שמן שמיא ישמרו גם כן עליו.

ובעקבות הדברים נזכרתי בסיפור מדהים אשר אירע עימי בשנים האחרונות:

בימי הקורונה שלא היה שגרה בין רחובות בתי ישראל והיה סגרים שונים ומשונים ללא הפסקה באותם ימים היה קשה למצוא אנשים שהיו מסתובבים ברחובות בימי הסגרים ובפרט לצאת לסתם טיול או לבקר משפחה, פשוט מצב אבסורדי.

באותם ימים, אני מקבל שיחת טלפון בהולה מאת אברך צדיק שביקש ממני לבוא לשיחה באחת מסוכות האבלים של קרובת משפחתי ובגלל שאין מי שיבוא לנחם ורק אני שהחזקתי בתו יציאה מיוחדת בימי הסגרים יכול לבוא ולחזק את המשפחה גם בתור מנחם אבלים וגם בשיחת חיזוק נלוות, כשהוא שאל אותי על המחיר השבתי לו שאני לוקח 2,000 שקלים עד לאותה עיר שממוקמת בצפון והלהו הארץ והלהו מהקו השני אישר את העניין, ואני יצאתי לדרכי.

כשאני מגיע לסוכת האבלים אני נכנס מאחל 'המקום ינחם אתכם' בטון חלוש, ומיד פונה לשבת במקום להתכונן לדבר. באמצע הדברים שדברתי וחזקתי אותם אני שם לב שיש אברך שיושב בצד האווהל שבוכה ובוכה בלי להפסיק לרגע פשוט זרם של דמעות זלגו מעיניו בכאב מורגש ביותר בסביבתו.

שמתי לב לעניין ואמרתי לעצמי להניח את בירור הבכי לאחרי הדברים שאמסור. ואכן מיד שסיימתי לדבר פניתי אל אותו אברך, שבין היתר גילתי שהוא שילם את הסכום של האלפיים שקל, וישבתי לשוחח אתו בצד, בין דין ודברים הוא החל לפרוץ שוב בבכי סוחף ומספר לי שהוא נשוי ברוך ה' כבר שמונה שנים, וכי הוא עדיין לא זכה לזרע קודש בר קיימא.

חלילה וחס שאף אדם לא יתנסה בניסיון הקשה הזה שאין ילדים בבית. ילדים שהם עצם הקיום של עם ישראל שהרי הם ממשיכים את

ובנוסף ספרתי לו על הסגולה הידועה שהולכים לקברו של הרשב"י ומתפללים לבן זכר ומבטיחים שביום שיוולד יקראו לו שמעון בר יוחאי.

נפלאות מתורתך

הרב צבי וינברג

10

חידושי

סיפורים אחזקים

אוד השבת

מסופר על הסבא מנובהרדוק: בשנה האחרונה של חייו בשנות החרום, כשהמלחמה היתה מתלקחת בכל תוקפה, מלחמת האזרחים עם הבולשביקים הפולשים, והסבא ז"ל עמד פעם במוצאי ש"ק וכוס הבדלה בידו, וידיו אמונה לאחוז הכוס יין המלא מבלי שישוע וינוד הכוס מידו, ואף טיפת יין לא נשרה מהכוס המלא, בו בזמן שהיו השודדים מפציצים יורים בחצרו ממש, וכל התלמידים שמסביבו מתייראים ונעים אנה ואנה, והביטו בו תלמידיו בחרדת קודש לראות היאך בטחונו של רבם חזק עד שלא נע ולא זע ולא ניתר ממקומו בשום תזוזה, וברוגע ובשלוה הבדיל על הכוס.

ומעשה: שפעם אחת דרש רב העיר צפת (אותו רב שהיה רב העיר בזמן האר"י הקדוש) שדרש בשבת קודש בעניין 12 הלחמים של לחם הפנים בזמן שהיה בית המקדש קיים, כמה שזה חשוב ורצוי לפני ה' ושה' ממתין ומצפה לכך והיה בקהל אדם שעלה מהאנוסים בספרד. הלך לאשתו וסיפר לה את העניין, ואמר לה שהוא רוצה להביא לקב"ה את הלחם, והיא תנפה את הקמח 13 פעמים, תאפה את החלות והוא יקח את זה ויניח אותן בארון קוש וה' יקח את זה.

אשתו, בתמימותה, עשתה כן. האישה הנ"ל לקח את החלות המשובחות, הניח אותן בתוך ארון הקודש, ביקש מהקב"ה שיקבל את מנחתו מידו - והלך. לאחר זמן בא השמש להכין את ספרי התורה לשבת, ראה את החלות ולקח אותן לביתו לשבת קודש. והאישה חשב לתמוז, כשראה למחרת את הארון בלי הלחם, שהקב"ה לקח את הלחם, ושהקב"ה קיבל את מנחתו, ושחם מאוד. וכך החל לעשות במשך כמה שבועות. יום אחד הגיע עם החלות לבית הכנסת, ורב העיר צפת היה שם. גער בו הרב 'מה אתה חושב, שהקב"ה לוקח את הלחם? - זה השמש לוקח את הלחם'. האישה נצטער מאוד וחזר לביתו. ובינתיים בא שליח מטעם רבינו האר"י ז"ל ואמר לרב העיר 'מיום חורבן בית המקדש לא הייתה נחת רוח לה' כמו התמימות והאמונה הזכה של האישה הזו, ואתה גרמת שזה יפסק. לכן מחר, בשעה שאתה עתיד לדרוש בשבת, תשיב נשמתך ליוצרך'.

מספרים שכשעלה הרעיון של ה"דף היומיו" בלבו של רבי מאיר ספירא, הוא הלך לחפץ חיים לבקש ממנו שיציע זאת בוועידה המרכזית של אגודת ישראל. החפץ חיים ראה באיזו התלהבות ניחן ר' מאיר, ואמר לו על-אף גילו הצעיר שמוטב יהיה שהוא עצמו יציע את זה בפני חברי הוועידה. החפץ חיים לא הסתפק בזה, וביקש מר' מאיר שיכנס אחרי כל הרבנים לוועידה. "כל הרבנים וגדולי ישראל ישבו על מקומותיהם, ואז סימן החפץ חיים לר' מאיר להיכנס לאולם". ר' מאיר נכנס בצעדים מדודים, והחפץ חיים חיכה שכולם יבחינו בו, ואז נעמד על מקומו. בעקבותיו נעמד גם האדמו"ר מגור, ואחרי כל גדולי ישראל. כל האלפים שהשתתפו בוועידה הסתקרנו: מי הוא אותו רב צעיר - שהיה באותם ימים בן 34 - שכל גדולי ישראל קמים לכבודו. ואז, הציג אותו החפץ חיים וביקש ממנו להציע את ההצעה. ר' מאיר הציע את הרעיון בפני קהל האלפים, והרעיון זכה לתשואות נלהבות. "היום הראשון שבו היה אמור להיפתח המחזור הראשון היה ראש השנה. האדמו"ר מגור שהה באותם ימים בוורשא, וביקש מגבאו לצאת לרחוב ולבדוק אם הרעיון של ר' מאיר נתפס. הגבאי יצא לרחוב. וחזר תוך דקות ספורות: 'רביה', אמר המשמש 'כל הצעירים בעיר ניצלו את הדקות הספורות בין מוסף למנחה ללימוד הדף. אי אפשר להשיג אפילו מסכת ברכות אחת בכל העיר". אמר האדמו"ר מגור: "אם יש כזו הצלחה, סימן שזה התקבל על ידי כלל ישראל ועל ידי הקב"ה. רעיון שהתקבל על ידי כלל ישראל, לא ישכח לעולמים. וזוהי אכן המציאות!!! - ב"ה!!!"

יעקב למד עם יוסף חמשה סדרי משנה, ולא למד עמו סדר טהרות

(לז"ג) וישאל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ונעשה לו כהנת פסים.

בבעל הטורים כתב "זקנים" נוטריקון, זרעים קדשים נשים ישועות [נויקין] מועד.

והעירו מדוע הושמט כאן סדר טהרות, וכי יעקב לא למד סדר טהרות עם יוסף.

ובס' אשרי לב (מהרב אשר ברגר שליט"א עמ' רצו) הביא מהגר"מ וולפסון שליט"א לתרץ עפ"י מה שידוע שאברהם הוא חסד ויצחק הוא גבורה וכו', ויוסף הוא מידת יסוד.

וכן מתחלק לפי יום השבוע דהיינו יום ראשון הוא אברהם וכו' ויום שישי הוא נגד יוסף ודוד הוא נגד שבת מלכתא.

וכן הם מתחלקים לפי סדרי המשניות דהיינו אברהם זרעים יצחק מועד וכו' יוסף סדר טהרות.

וכן ידוע מהאר"ל שיש לכל אדם ללמוד בכל יום הסדר משניות שהוא מיוחד ליום זה דהיינו יום ראשון זרעים וכו' ותלוקה זו ישנה בספר חק לישראל שהוא מתחלק שילמוד בכל יום כל חלקי התורה תורה נביאים כתובים משניות גמרא הלכה זוהר מוסר וכו' וכל יום מהשבוע מחולק לסדר המשניות המיוחד ליום זה.

נמצא חסד אברהם זרעים ויום ראשון, הם הכל דבר אחד, וכן יוסף שהוא מידת יסוד דהיינו מהותו הוא מידה הזו, וכן סדר טהרות הוא המהות שלו, ולכן לא היה צריך יעקב ללמוד עם יוסף סדר טהרות כיון שהיו יוסף נופא והוא יודע מעצמו את סדר טהרות משא"כ שאר סדרים שיוסף אינו מרגיש בעצמו.

האם אדם מתקנא בחתנו, בנכדו, ובחתן בנו? (לז"א) ויקנא בו אחיו ואביו שמר את הדבר.

כתב הספורנו: ואביו שמר, שחשב שיהיה החלום אמיתי, והיה מתאוה ומצפה שיתקיים, כמאמרם ז"ל (סנהדרין קה):

בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו.

בקונטרס תא שמע (לרמ"ש גרליץ שליט"א ח"ח אות קמא)

מביא ממרן הגר"ח שליט"א שהסתפק האם אדם מתקנא בחתנו או לא, ואמר שמתברר שגם בחתנו אינו מתקנא, שהרי חתנו כבנו, כמבואר במס' שבת (כג.) וברש"י שם (ד"ה נפק מינייהו).

וראה בהקדמת מהר"ב למהרש"א (עמ"ס שבת) מחתנו של המהרש"א, שהכניס בתוך חידושי חמיו את החידושים של עצמו, וכך כתב: "בני אם חסם לבך ישמח לבי גם אני", הכוונה היא ע"פ מה שאמרו "בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו".

וא"כ יהי פשט הכתוב כך: "בני, אם חסם לבך, היה הדרך לקנא בך, אך מאחר שאתה בני, אדרבה ישמח לבי, ומכל שכן שאין אני מקנא בך".

והנה אנכי כמוני היום אשר מלאתי את לבי להיכנס בגדולות ובנפלאות, להכניס את דברי בתוך דברי חמיו רבן של בני הגולה, אך אקוה כי אדרבה מאחר שאני חתנו ממש נקרא כבנו, וגם תלמידו, בוודאי ישמח לבי".

ובאוצר יד החיים (אותו רכז) מצינו בגמ' כלום אדם מתקנא בבנו, אם זה נוהג בבני בניו ג"כ, מצאתי במדרש תהלים (מזמור לח כז.) וז"ל: רבי יודן בשם רבי חמא לעתיד לבוא יושב מלך המשיח לימינו של הקב"ה ואברהם לשמאלו ופניו של אברהם מתכרכין והקב"ה מפייסו, הרי שאדם מתקנא ביוצאי חלציו.

ובהקדמת שו"ת מהר"י מינץ, כותב חתן בנו מהר"ם פדאוהו, כי מצרף מתשובותיו לספרו של חותנו זקנו, "ולא יקפיד עלי, כי בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו, ואנכי תלמידו, וחשוב כבנו להיותי בעל בת בנו, ובני בניו כבנים, ובעל כאשתו".

וראה בס' בארות המים (באר לחי רואי ליקוטים עמ' קעה) רשימה מדברי אאזמ"ר הק' רבי אריה לייב זצ"ל מבענדר (אות ח') בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו, פי' כשבנו הוא תלמידו ג"כ אינו מתקנא בו, ואמר זה ע"פ מעשה כידוע לנו.

ההגרלה הגדולה

לקראת יום היארצייט לרה"צ רבי משה אלפסי זצ"ל הנכם מזמנים ליטול סדר לימוד מיוחד במשנה לעילוי נשמתו בין המשתתפים יוגרל:

<p>זוכים נוספים: אזכיות בלוטוס 2 זוכים MP3 בגן 21 זוכים עט יוקרתי 21 זוכים כרטיסי ספר (2 זוכים)</p>	<p>כובע יוקרתי איכותי ויחודי</p>
--	---

ניתן להרשם דרך האפשרויות המפורסמות במדור 'אור התורה' כל הפרטים בקו אור התורה 077-410-3900 שלוחה 5

יש ללמוד את פרק המשניות דווקא עד תאריך ר' טבת תשפ"ב, ולומר בפיה לעילוי נשמת הרב משה בן עישה אלפסי ז"ל

עוד ישמע בהרי יהודה ובחוצות ירושלים

ברכת מל טוב שלוחה בזאת לה"ח הכותב בכל שבוע ושבונו בטוב טעם ודעת את מדור ההלכה אשר רבים צמאים למאמריו הרב יוסף אביטבול שליט"א

בנובא בבית האירוסין עב"ב בת הגאון רבי שמואל יאיר שליט"א

רב קהילת קודש בית-אל בבני ברק, ומחבר ספרי התפארת על המשנה, ומנהיגי הספר רב ברכות של הבן איש חי זע"א

"ברא עולם בקנין השלם זה הבנין" דניאל ת. אלפסי, עורך הקוראים וכותבי העלון

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסתר, זמאר בן אליהו זמיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסתר זצ"ל
 ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
 זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

591

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-1,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל: 050-4120-812

סיפור לשבת קודש

ימי החנוכה מסוגלים לניסים ונפלאות

הנה לאחר שחלפו ימי החגים והימים נוראים, ושקענו עמוק בתוך שגרת החיים, שולח לנו ה' אור גדול ומיוחד, אור רוחני וקדוש של שמונת ימי החנוכה, בו יכול האדם לזכות להארה גדולה והתחדשות בעבודת ה'.

כה יקרה וחשובה מצוות הדלקת נר חנוכה, עד אשר כתב עליה הקדוש ר' לוי יצחק מברדיטשוב, בעל ה'קדושת לוי': "יתלהב האדם למאוד בעת שמדליק נר חנוכה, שבאותו רגע הוא ממשיך אלוקות על כל העולמות, וה' אלוקים שמח בו, ונעשה לפניו יתברך נחת רוח בכל העולמות.

ובעת שהנרות דולקים מביא היהודי שפע לכל ההיכלות והעולמות, וכולם יחד קוראים במרום ואומרים: "אשרי העם שככה לו, אשר קיים את מצוות נר חנוכה. אשריו של פלוני שזכה לעשות את מצוות ה', אשר זכאי הוא בשמים!"

מספרים כי פעם אחת בליל חנוכה, התבטא הרבי הקדוש, בעל ה'ישמח ישראל' מאלכסנדר צ'וק"ל: "דעו לכם יקירי, כי מי שזוכה ויש לו עיניים טהורות, יכול לראות בבירור שעל כל נר ונר מנרות החנוכה שורה שם הו"ה ברוך הוא, ואין היינו זזים מעוצם קדושתם ומעלתם."

רבי 'אברהם אזולאי' זצ"ל, סבו של 'החיד"א' הקדוש, בעל ה'חסד לאברהם' (פרשת מקץ) כותב: דברים גדולים ונוראים על מעלת ימי החנוכה ואומר כי אור גדול ונורא זורח על כל יהודי בחג החנוכה, אשר אם היה לנו עיניים רחניות היינו רואים את האור הגדול שמאירה נשמתנו, וזאת אפילו ביהודי שלא עשה שום הכנה כלל לחג החנוכה ואינו בדרגה הראויה.

ומעלה גדולה זו קיימת רק ביום השבת הקדוש ובחג החנוכה, שבכל המועדים בשנה יורד השפע והאור לאדם לפי הכנתו, אך ביום השבת ובחג החנוכה אף בלא הכנה והתעוררות יורד על כל אדם אור ושפע גדול מן שמיא".

בתפילות ימי החנוכה מזכירים אנו תפילת 'על הניסים' האומרת: "על הניסים ועל הנפלאות... שעשית לאבותינו בימים ההם, בזמן הזה". ואף תיקנו חז"ל כי השוכח להזכיר 'על הניסים' בברכת המזון, יזכיר זאת בבקשה: "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כשם שעשה לאבותינו בימים ההם, בזמן הזה".

ונשאלת השאלה: כיצד מבקשים מה' בחנוכה שיעשה לנו ניסים ונפלאות, והרי כלל בידינו כי כל מי שנעשה לו נס - מנכין לו מזכויותיו?!

עונה הגאון הגדול, בעל 'השואל ומשיב' סוד גדול: "כל האיסור לבקש מה' שיעשה לו נס הוא רק במשך ימות השנה, מפני

שגורם הוא בכך לשדד את מערכות הטבע, אך עם כניסת חג החנוכה משתנה ההנהגה בעולם עם כל אדם להנהיגה ניסית מעל הטבע, עד כדי כך שאפשר לפעול כל נס בתפילה, בלי להוריד מהזכויות לפי שזהו זמן של ניסים".

ימי החנוכה מסוגלים לניסים ונפלאות.

בימים אלו ממש של חודש כסלו התשע"ט מתגלגל לו סיפור מרגש ומרטיט ברחובות בני ברק שבשלהי חג החנוכה בשנת התשע"ח, ניגשו זוג נשוי אל מעונו של ראש ישיבת 'עטרת שלמה', הגאון ר' יחיים פיינשטיין שליט"א כשהם שבורים ורצוצים. "רבינו היקה נפשנו לא ימלה יותר לסבול את הצער והקושי הגדול. כבר 17 שנה שאנו נשואים ולא זכינו להיפקד בילדים. בזמן שלכל חברינו ומכרינו ישנם ילדים המתקרבים אל גיל השידוכים, אנו נותרנו עם בית ריק ושומם, בלי המשכיות ושמחה. אנא הרב, כעת בימים גדולים ומסוגלים אלו של חג החנוכה, ובפרט ביום השמיני של חג החנוכה הנקרא 'זאת חנוכת המזבח', הוא סגולה גדולה לישועות ולזרע של קיימא, ונבקש מהרב שיאמר לנו איזו סגולה נוכל לעשות על מנת לזכות בפרי בטן אחר שנים רבות". הרב פיינשטיין שמע את דבריהם בצער והשיב להם כדלהלן:

"מעלתם של ימים אלו גדולים מאוד, אך ישנה סגולה חזקה שאומרים חז"ל כי בכוחה להועיל לאדם לפרי בטן והיא - לא לדבר דיבורים בטלים ביום השבת. ודעו לכם, כי קבלתי מרבתי כי סגולה מיוחדת זו מביאה לפתיחת שערי שמים ולקבלת כל תפילותיו של האדם ברחמים". הוכיח הרב פיינשטיין את דבריו ואמר: כתוב בפסוק: "אם תשיב משבת רגלך, עשות חפצך ביום קדשי, וקראת לשבת עונג, וכבדתו מעשות דרכיך, ממצוא חפצך ודבר דבר".

אמרו חז"ל שיזהר האדם בדיבורו בשבת שלא יהיה כפי שרגיל לדבר בימי החול, ואף הדיבורים הסתמיים שאינם מכבוד השבת אין לדבר. אמת, כי הדבר קשה מאוד, אך אדם המקפיד על כך זוכה להמשך דברי הפסוק: "הן לא קצרה יד ה' מלהושיע, ולא כבדה אוזנו משמוע" אשר ה' יושיעו אף בדבר הנראה קשה ובלתי אפשרי, וישמע לכל תחנוניו".

שמעו זאת בני הזוג והחליטו לקבל זאת על עצמם בלא נדה משבת חנוכה הקרובה איננו מדברים בדיבורי חול, אלא רק דיבורי קודש השייכים לשבת ולעניינה. לסיום, בירך אותם הרב שיזכו בפרי בטן, ואמר כי ככל שיקפידו יותר בעניין, כך תתקיים הברכה יותר מהר.

והנה, לאחר 11 חודשים, נפקדו הזוג בתאומים בן ובת לאחר 18 שנות המתנה. האב ערך 'קידושא רבא' בבית הכנסת בשכונתו בבני ברק כשהוא מודה לה' על הנס הגדול שעשה עמו, ואף פרסם את דבר הסגולה וההקפדה שהקפידו שלא לדבר דברי חול בשבת וזכו לבן ובת יחדיו".

נמצאים אנו בימים האחרונים של חג האורים, חג החנוכה

ממקור עמוק בליבי, כשדמעות רתחות זולגות מעיניי. אשתי עמדה לידי ונשאה תפילה בהתרגשות בקולה. הרגשנו כי אנו רק ביד ה'. בליל שבת פרשת 'ויגש' ישבתי בבית הכנסת כשהרב סיפר בדרשה על יוסף במצרים, ועל ההתגלות שלו מול האחים.

הרב הסביר שלעיתים אדם עובר במהלך חייו משברים וניסיונות, הוא נמצא בחושך. עד לרגע שבו ה' מתגלה אליו, ובבת אחת הוא יוצא מהחושך אל האור, והוא חאה את הישועה. בדיוק כמו במקרה של יוסף עם אחיו. עד שהאחים הבינו שזה יוסף, היה חושך מוחלט, הם לא הבינו מה קורה. וכשיוסף התגלה, הכל התבהר ולא היו יותר שאלות.

כששמעתי את הדברים האלה הרגשתי שה' מדבר אליי דרך הרב.

בשבת בבוקר קמתי לתפילת שחרית, והנה אשתי מספרת לי כי אבא שלה הופיע בחלומה הלילה כשחיוך נסוך על פניו. "למה אתה מחייך?" היא שאלה, והוא ענה לה בחלום: "אני מחייך כי דברים טובים קורים". בהמשך השבת כשהרגשתי שוב את הבדידות, פתחתי את הספר 'כל עכבה לטובה' של הרב 'לוגאסי' שליט"א.

הרב הסביר שלאדם יש את לחות הזמנים שלו, אבל לבורא יש את לחות הזמנים שלו, והם הקובעים. פעמים רבות נדמה לנו שיש עיכובים, כי הלחות הזמנים לא תואמים. כל מה שה' שולח לאדם, עליו לדעת שהכול לטובה, ולבטל את עצמו בפני הרצונות של ה'.

אם הוא פועל בדרך הזו, הוא יראה את הישועה אליה הוא ציפה. אני זוכר שאני לא מפסיק לחזור על המשפט: "מה שה' רוצה זה מה שאני רוצה". התמלאתי שוב בשמחה והשלמתי עם המצב בשמחה, זה מה שה' רוצה, וזה הדבר הכי נכון עבורי.

אני קם, ולפני שאני יוצא לתפילת ערבית אני אומר לאשתי שהעיקר להיות בשמחה, ושכל מה שה' עושה זה לטובה, במוצאי שבת, לפתע אשתי לא חשה בטוב. הדבר נמשך ונראה מוזר מאד. לאחר כמה ימים התבשרנו כי זכינו בישועה - אנו עומדים להיות הורים! לא האמנתי, הייתי המום, ונדהם. הישועה באמת הגיעה אחרי כל כך הרבה שנים?

הרי רק לפני כמה ימים ישבנו בסעודה שלישית שבורים ומיואשים. אני לא מאמין, פרצתי בבכי, ואשתי צעקה בכל הכוח, צעקה שלא אשכח לעולם: "אני לא מאמינה, זה נס חנוכה, נס חנוכה. מה זה? נגמרו כל הייסורים? כל הריצות לבתי חולים, רבנים, סגולות ואין סוף של דמעות?"

כן, זהו זה. הגיעה הישועה. "הפכת מספדי למחול לי". אני ואשתי בכינו, צחקנו והתרגשנו, ולמחרת בבוקר נסענו לכותל המערבי להודות לה' על נס החנוכה הפרטי שלנו. חשוב לי להעביר את המסר לכל מי שמחכה לישועה: "אין ייאוש בעולם כלל".

תזכרו תמיד שלוח הזמנים של בורא עולם שונה משלנו, ברגע אחד יכולה לבוא הישועה, רק צריך לא להישבר, אלא להתפלל לה' ולצפות לישועתו

(יוצא עמו בששון)

הקדוש, חג של ניסים ונפלאות, אשר אפשר לבקש ממלכו של עולם שיעשה לנו ניסים, וכיוון שהזמן הזה גדול ומקודש, ניתן לקבל ניסים בלי שיורידו לאדם זכויות כלל. מה שצריך לעשות הוא לנצל את הזמן של מחצית השעה לתפילה ולימוד מול הנרות בשמחה ובששון.

הכל בזכות נרות החנוכה.

לפנינו מעשה מרטיט שסיפר בעל המעשה אשר התפרסם ב'הידברות', ברצוני לשתף אתכם בישועה גדולה שהתרחשה לנו בחג החנוכה התשע"ה.

אני ואשתי נשואים 10 שנים, שנים רבות ציפינו לזכות בילדים, התפללנו והתחננו, אך לא זכינו. בתחילה היינו זוג מסורתי ששמר רק על שבת וכשרות, אך אט אט התחזקנו יותר בשמירת השבת, טהרה, ובקיום מצוות.

בנוסף במעמד של רב גדול, אשתי קיבלה על עצמה לכסות את ראשה בכיסוי מלא. קבלה לא קלה, מאחר והיא עבדה במקום חילוני. עברנו תקופה ארוכה וקשה עד למאוד. התייעצנו עם מיטב הרופאים, ביצענו בדיקות שעלו לנו כסף רב, נפגשנו עם רבנים, קיבלנו ברכות, פקדנו קברי צדיקים, אך כלום.

לאחר טיפולים יקרים שנחלו אכזבה, הרגשנו ייאוש, עשינו הכל ולא זכינו להיושע. בינתיים, התבשרנו בבשורה קשה ומרה, אביה של אשתי, חמי - נפטר. היה זה חושך כפול בשבילנו, אשתי לקחה זאת קשה מאד, וניסיתי לחזקה באמונה ולעודדה.

בכל הזמן הזה התמקדתי בפסוק: "הפכת מספדי למחול לי" (תהילים ל'). האמנתי שמתוך כל הצער והחושך הכפול הזה, ה' יעזור עוד ויעשה לנו נס.

הגיע חג החנוכה, אני ואשתי הדלקנו את הנר הראשון. אך באותו חנוכה הרגשתי כבוי. הרגשה רעה וקשה ליותר אותי, אולי בגלל המצב של חיי, והרגשתי כי חג החנוכה השנה עובר לי בין הידיים.

בנר השמיני והאחרון של חנוכה, ניגש אליי אחד מבני המשפחה ואמר לי משפט ששינה לי את הכל: "אתה יודע שנר שמיני של חנוכה הוא מיוחד ונעלה מכל הימים, ואף מובא בחז"ל כי יש סגולה מיוחדת לזכות בזיווגים וזרע של קיימא, כדאי שתתפללו היום יותר מתמיד". הסברתי לו שהתייאשנו מסגולות ושכבר ניסינו הכל, אך הוא אומר: "אתם השתניתם לטובה, התקרבתם לבורא עולם, עשיתם השתדלות רבה, תתפללו בנר השמיני חזק ובעז"ה יהיה בסדר".

המילים חדרו לליבי, השתכנעתי.

הגיע ליל שמיני של חנוכה, חזרתי מהתפילה נרגש, וניגשתי עם אשתי להדליק את הנרות של 'זאת חנוכה'. ואז באתי להתפלל ולצדוק לה' שיושיע אותנו, אך... שום מילה לא יצאה מהפה, הרגשתי משותק.

ניגשתי לגיטרה שלי על מנת לעורר את עצמי. עמדתי מול הנרות והתחלתי לנגן לה', ואז, אז נפתח הכל בבת אחת. המילים בקעו

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, רחל בת זולחיה
לעילוי נשמת:
מרדכי בן רבקה, ר' מרדכי בן מסעודה, נתנאל לוי בן מרים, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְמִיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נבקש להמשיך להתפלל לרפואת אימנו: שרה בת כוכבה המכונה ככב
נא להתפלל לזוגת הגון:
איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, רבקה בת נורית מרגלית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, אוריאל חיים בן שולמית מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, נועה בת רשל, רבקה בת רחל

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה - 21:00 - 22:30
טל: 036766049
שידוכי "חסדי דוד" בימים א', ג', ד' בשעה 21:00 - 22:00
058-3297225 20:00
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il
מוהל מוסקר לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקר לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך מוהל מוסקר לשם שמים 0527646963.

נאה דורש

פנינים מתוך הספרים החדשים "דורש טוב" ו"נאה דורש"
על ספר בראשית

הולדת יוסף - הראיה שאין און בעקב

אלה תלדות יעקב יוסף (ה, ט)

וכי "תלדות יעקב" הם רק יוסף? הלא היו לו, ליעקב, שנים עשר בנים, כלם שבטים קדושים. יש לו בן לוי, שכלו קדש לתורה, ובן נוסף - יהודה, שהוא ראשון לשושלת המלכים בישראל. יששכר הוא למדן גדול ומתמיד, ובגמיון הצדיק מת בלי שום חטא, וכן שאר השבטים עם מעלותיהם הקדושות. למה רק יוסף מזכיר כאן בתולדות יעקב?

החיד"א מביא פרוש מדהים. הוא כותב, שיעקב אבינו פחד שמא נכשל, חס וחלילה, בשני חטאים. החשש הראשון היה מחמת שנשא שתי אחיות. יעקב אבינו אמנם חשב לשאת לאשה רק את רחל, אבל בעקבות הרמאות של לבן, הוא התחתן עם שתי אחיות. החשש השני היה שמא היו הקדושין של לאה קדושי טעות. הוא חשב שלא היה רחל, וקדש אותה בתור רחל, ולבסוף התברר שהיא לאה. יעקב אבינו ידע שלבן עלול לרמות אותו, שאם לא כן לא היה צריך לתת סימנים. על אף שידע שאולי לבן ירמה אותו, הוא קדש אותה. יעקב אבינו חשש, שאולי היה מחמת כף פגם בראובן. דוד המלך העיד על עצמו: "וחטאתי נגדי תמיד" (תהלים נא, ה), וכן היה אצל יעקב אבינו, שהיה מתאבל כל הימים על שני החטאים שאולי חטא, ולא היה יכול לשבת בשלוה. עכשיו אומרת התורה על יעקב: "וישב יעקב מבאר רש"י: "בקש יעקב לישוב בשלוה, קפץ עליו רגזו של יוסף".

למה פתאום הוא יושב בשלוה?

מאחר ש"אלה תלדות יעקב יוסף", כלומר,

בזכות לידתו של יוסף באה שלוה ללבן של יעקב אבינו, כי ידע שלא נכשל בחטא.

איזו הוכחה יש מלידתו של יוסף?

כידוע, לאה היתה אמורה ללדת את יוסף, ורחל היתה אמורה ללדת את דינה, כפי שכתב רש"י: "שדנה לאה דין בעצמה, אם זה זכר, לא תהא רחל אחותי כאחת השפחות, והתפללה עליו ונהפך לנמבה". קרה כאן מעשה נסים, שלא היה כמותו מעולם.

אמר יעקב: אם הנשואין היו באסור, חס ושלום, לא היה הקב"ה עושה ניס כזה. אם כן, מעצם הולדתם של דינה ושל יוסף, יש ראיה שלא היה חטא ופגם במעשי יעקב אבינו. קדושי לאה לא היו קדושי טעות, ולא היה פגם בנשואיו ללאה ולרחל, על אף שהיו אחיות [וטעם הדבר, כי רחל ולאה היו גרות, וגר שנתגיר כקטן שנולד, אין לו קשר משפחתי למשפחה שממנה בא].

נחה אפוא דעתו של יעקב אבינו, אך לא לזמן רב.

דינה - שהיא הראיה הראשונה שלא היה חטא ופסול במעשי יעקב - נתפסה על ידי שכם.

האם יש בכך ערעור על הראיה?

יעקב אבינו תלה את האשם בכך שנעל את דינה בתיבה, ולכן לא התערערה הראיה.

אבל כששלח יעקב אבינו את יוסף וחשב שהוא נטרף, אמר

יעקב אבינו: אם כן, כנראה חטאתי, ויש עוון בידי. יעקב אבינו התאבל ולא היה יכול לקבל תנחומים, כי בטלה הראיה על צדקותו, וכעת ראה גיהנם פתוחה לפניו על עברות שבידו.

במשך כ"ב שנים התאבל יעקב, אבל לאחר אותן שנים התברר שיוסף נשאר בחיים, ולא זו בלבד אלא שנשארו בסהרה ובקדשה כפי שהיה בבית אביו, על אף הנסיונות הקשים. יוסף הציל את כל עם ישראל, והוא זה שהוריד את יעקב למצרים בצורה מכבדת, ולא בשלשלאות של ברזל.

על כן, "ויחי יעקב בארץ מצרים". יעקב אבינו "חי", מאחר שעתה הוא יודע שלא חטא, ואין בו פגם ועוון.

*

הנשואין של יעקב אבינו עם האמהות הקדושות הם מן היסודות של עם ישראל.

אם כן, למה גלגל הקב"ה, שיהיה פגם-כביכול בנשואין אלו?

כדי לענות על כך, נקדים ונספר ספור קצר:

היה יהודי בירושלים, שהיה לו כולל מאד גדול עם אברכים מיוחדים, שכלם עלויים ומתמידים. הוא נתן מלגה של ארבעת אלפים שקל לכל אברך, ורצה רק אברכים ששקועים בלמוד בלבד. למגנת לבו, הוא הבחין שאחד האברכים מאחר לעתים קרובות לסדר, ובעצומו של הסדר הוא יוצא לא פעם להסתובב בחוץ מעשן ושותה קפה, ומדבר בטלפון הנייד.

ראש הכולל נסע אל מרן הגר"א ל שטיינמן וצ"ל כדי להתייעץ איתו בענין אותו אברך, וכך אמר: "אני מתאמץ לשלם הרבה יותר מהמקבל, כדי שיהיו אצלנו אברכים מיוחדים. אם האברך הזה אינו עומד בתנאים המינימאליים, שילך לכולל אחר. האם זה בסדר שאסלקו מהכולל שלי?".

אמר לו הרב שטיינמן משפט מדהים: "ראש כולל שאומר שכל האברכים בכולל שלו מצינים. או שהוא מדמין או שהוא שקרן, או שהוא לא עובד לשם שמים!".

"מה הכוונה?" תמה ראש הכולל.

אמר לו הרב שטיינמן: "מי שעובד לשם שמים - תמיד יש לו קשיים, יש משהו שלא מסתדר, אין מציאות שהכל מסתדר באיכוון משלם. החלבנה היא סממן עם ריח רע, והיא נמצאת עם כל הסממנים של הקסורת. כשאתה רוצה לעשות ריח טוב, יש תמיד גם ריח רע בפנים. אם אתה מחזיק כולל לשם שמים, תמיד יהיה לך מישוה שהוא 'חלבנה', אם תסלק אותו, יבוא אברך אחר עם בעיות, לא תתפטר מהחסרון. את החלבנה שיש לך עכשיו אתה כבר מכיר, אבל אי אפשר לדעת איזה 'חלבנה' תבוא במקומו... לכן, כדאי שתשאיר אותו אצלה, אל תסלק אותו".

אותו ראש כולל ספר, שהוא נגש אל האברך המדבר, ואמר לו: "סע לבני ברק ותגיד לרב שטיינמן תודה רבה, כי בזכותו השאירתי אותך בכולל. ולמה? כי אתה 'חלבנה' שלי ואני צריך שתהיה לי 'חלבנה'... האברך שמע זאת זה והודיעו. 'מה? אני אהיה החלבנה של הכולל?' הוא תפס את עצמו, ונעשה האברך הטוב ביותר בכולל שכלו אברכים מעלים שבמעלים.

ומה המסר מכאן?

ראשית, אסור להתאשש משום יהודי. תראו לאן הוא הגיע. ושנית, אדם צריך לדעת, שאם הוא פועל לשם שמים, סביר מאד שלא הכל ילך באפן חלק. תמיד יהיה איזשהו קשי, פגם, ואולי גם חסרון. מעצם הידיעה הזאת יכול האדם לשאב עידוד, לא להתאשש אלא להמשיך ולהתקדם.

(רבי גואל אלקריף שליט"א)

נחמת הצאצאים ליעקב

ויקמו כל בניו וכל בנותיו לנחמו (ה, לה)

יעקב אבינו חי באבלות נוראה. הוא לא נרגע. איך בדייק הם רצו לנחמו? תשמעו דבר מתוק: הם לא אמרו ליעקב כלום! לא כתוב שאמרו לו משהו. יתרה מזו, כתוב "ויקומו כל בניו וכל בנותיו". כמעט אף פעם לא מזכיר משהו על הבנות של יעקב. מה קרה כאן?

הם הגיעו כלם יחד. כל הבית התמלא עם הילדים והנכדים. רמזו לו: 'אבא, תראה איזו מעצמה הקמת! שנים עשר בנים ושלוש-עשרה בנות. נכדים בלי סוף'. עצם ההתאספות ביחד - זו הנחמה ליעקב. נכון, אבדת את יוסף, אבל תראה איזו מעצמה הקמת!

כתוב בבעל הטורים (ריש פרשת וחי) שיעקב אבינו ראה שש מאות אלה מצאצאיו בעיניו, וזה לשונו: "ויחי יעקב - בגימטריה ראה ס' רבוא. וזהו שצאמר (ישעיה כט, כג) 'כי בראתו ילדיו, בראתו אותיות רבאות. ילדיו עולה ס'. לומר שראה ששים רבוא מילדיו".

(רבי חזקיהו יוסף קרלינשטיין שליט"א)

הקשר בין גס חנכה להשלכת יוסף לבור

בגמרא (שבת כא ע"ב) מובא: "דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום: גר של חנכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה, כסכה וכמבוי. ואמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום: מאי דכתיב 'הבור רק אין בו מים', ממשמע שצאמר 'הבור רק' איני יודע שאין בו מים? אלא מה תלמוד לומר 'אין בו מים', מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו".

לכאורה נראה, כי שתי המימרות שהובאו בשם רבי תנחום אינן קשורות אחת לרעותה, שהרי מה הקשר בין דיני חנכה לבורו של יוסף?

מבאר בעל ה"זכרון מנחם", שהיה מקום להקשות על ראובן, כיצד הוא תכנן להציל את יוסף מאחיו שבקשו להרגו? במה יועיל הדבר אם לא יהרגו את יוסף, ותחת זאת יורקו אותו לבור מלא בנחשים ובעקרבים? אלא, שראובן אמר בלבבו: אם האחים יהרגו את יוסף בידיהם זהו רצח ודאי. לעמת זאת אם הם יורקוהו לבור - יהיה ליוסף סכני של אחד ממאה להנצל. וכיון שזה כל מה שהיה ביכלתו של ראובן לעשות, הרי שזה תפקידו, ואת זאת הוא עושה, כשאת השאר הוא מניח בידי בורא העולם.

על האדם לעשות את אשר ביכלתו

במשך מאה ושמונים שנה נמק עם ישראל תחת על היננים ויחל לתשועת ה'. מן השמים המתינו בסבלנות עד שמתתיהו הזקן ועמו קבוצה בת שנים-עשר איש. קמו ויצאו למלחמה הכי משעשעת שהתרחשה בתולדות העמים. שנים-עשר איש יצאו לקרב פנגד חיל גדול שאין לו שיעור. שנים-עשר איש פנגד צבא ארצות הברית עם כל המפציצים, ספינות הקרב ונושאות המטוסים...

הגדוד של אליפורנוס בלבד מנה מאה ועשרים אלה גבורי מלחמה, עשרים ושנים אלה קשתים, וגמלים נושאי מזונות עד אין מספר. באותה עת הגיע לארץ ישראל מפקד יוני בשם גסקלגס, מלוא בשמונים אלה גיסות, ואמר לחשמונאים: "שוטים, יש בכם י"ב איש שיעשו מלחמה עם חיל שאין לו שיעור?".

באמת, על פי דרך הטבע לא היה לחשמונאים כל סכני להביס את היננים. אולם מתתיהו קם ואמר: 'אני עושה מה שאני יכול, ואת השאר אני משאיר בידי הקב"ה'.

זהו המסר שאנו למדים מחגי החנכה. על האדם לעשות את כל

שביכלתו לעשות, והשאר יעשה על ידי הקדוש ברוך הוא. אותו מסר אנו למדים מהדלקת הנרות במקדש בחנכה. בידי החשמונאים היה פך שמן שהור שהספיק ליום אחד בלבד, ולעשית שמן חדש נדרשו לפחות שמונה ימים. החשמונאים היו יכולים לומר: 'בשביל מה להתחיל להדליק את המנורה, מה נרויח מזה? הרי בין זה וזה המנורה תשוב לשמונה לאחר יום אחד!'. אבל במקום זאת הם אמרו: 'אנחנו עושים מה שאנו יכולים, יש לנו שמן ליום אחד, הבה נדליק את המנורה ליום אחד!'. כאשר אדם ממלא את תפקידו ועושה את מה שביכלתו, הקדוש ברוך הוא מסיעו ומשלים את המלאכה.

ומאחר שזהו המסר הנלמד גם מחנכה, הובאו המימרות בענין ראובן ובענין חנכה בחז"ל, כי משתיהן נתן להפיק את אותו לקח: על אדם לעשות מה שביכלתו ולהשאיר את היתר בידי הקב"ה!

מאיבי תחכמי מצותך

לא לחנם נסמכה לחנכה פרשת וישב, בה עוסקת התורה בחלומות שר האופים ושר המשקים.

שר האופים חלם כי על ראשו מנחים שלשה סלים, ובסל העליון מנחים מקל מאכל פרעה, והעוף אוכל מהסל. כאשר שר האופים ספר את חלומו, פתר לו יוסף כי הוא עתיד למות בתליה.

במשטות, יוסף דע זאת משום שטבע העוף לחשש מאדם חי. אם בכל אופן אכלו העופות מהסלים שעל ראש שר האופים, סימן שמדבר היה באדם מת.

בדרך צחות בארו, כי שר האופים חלם שיש על ראשו סל מלא במיני מאפה, בורקסים, רוגלך וספגניות, וכל מי שיש לו בראשו כל כך הרבה אכל, אין לו בשביל מה לחיות, חבל על החיים שלו, וממילא ברור שהוא עתיד להסתלק מן העולם...

ברם על פי הדברים שבארנו נתן לבאר באפן אחר. שר האופים ישב בבית סהר כיון שנמצאה אבן במאפה המלה. בודאי שבמהלך הזמן בו הוא ישב בבית הסהר, הוא עשה תשובה והכה על חטא. לפיכך, כשראה בחלומו צפור המנקרת את מיני המאפה, היה עליו להרים את ידו ולשלח את העוף, כדי שלא יחדיר זמה במאכלי המלה. אבל בפעל, שר האופים לא נקט בכל אמצעי פנגד העוף המכרסם את מאפי המלה. הוא לא התקדם למעשה, כיון שהיה פער בין הראש לגוף, בין הראש ללב. לכן אמר לו יוסף במדה פנגד מדה: "בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשו מעליך" (בראשית מ, ט).

לעמת זאת שר המשקים חלם: "ואקח את הענבים ואשחט אתם אל כוס פרעה ואתן את הכוס על פך פרעה" (שם יא). הוא חשב מה נתן לעשות בפעל, ואדם החושב איך הוא מתקדם - נדון לחיים. לכן פתר יוסף את חלומו לטובה ונבא: "בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשו והשיבך על כנף" (שם יא).

בלי ספק, לא נדרש מאתנו לעשות מעשים מפלאים כפי שעשו החשמונאים, אבל עם זאת אין אנו פטורים מלהתקדם כפי יכלתנו. הגמרא (שבת קה ע"ב) אומרת: "כך אמנתו של יצור הרע, היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבד עבודה זרה, והולך ועובד".

רמז לכך נתן למצא באותיות המלה 'יו'. בתחלה נראה היצר הרע כאות 'י' קטנה, הוא רק אורח, 'אני יכול להתארח אצלך לכמה ימים בודדים'... אך כאשר הוא נכנס אליך הביתה, הוא הופך לאות ו', ונהיה כבר חצי בעל הבית. לאחר מכן הוא נכנס עוד יותר, הופך לאות ו' ונהיה בעל הבית היחיד. בעוד האדם עצמו הופך לאורח...

עלינו ללמד מדרך היצר הרע ולהשתמש בהן לחיוב, בבחינת "מאיבי תחכמי מצותך" (תהלים קיט, ח). אין לנו לקחת הכל בבת אחת, אלא להתחיל עם צעד קטן, ולאחריו עוד צעד ועוד צעד עד שנגיע לשלמות אמתית.

(רבי חזקיהו קרלינשטיין שליט"א - דורש טוב חנכה)

ילדי החסד

ילדי ישראל עוסקים במצות חסד של אמת
לעלוי נשמות שלא זכו להניח אחריהם ילדים

גליון מספר 41
פרשת וישב תשפ"ב

דבריהם הם זכרונם דבר תורה מגדולי ישראל שלא זכו לילדים, ולומדי תורתם הרי הם כבניהם

ב, דאיתא בזה"ק שמכירת יוסף היה הנס של ישראל, שעל ידי יוסף נחלש כוח הטמאה של מצרים, וזהו הפירוש נהג כצאן יוסף, שיעקב צוה ליוסף שינהיג את הצאן למצרים כך שיזכו לצאת משם, ולא ישתקעו בני שערי טמאה, ולכן אמר לו רק על גלות מצרים, ובא גבריאל ואמר ליוסף שיידע שיהיה שעבוד במצרים, ולכן הוא צריך לטהר את מצרים שאפילו שישתעבדו בבני ישראל זכו לצאת משם.

[מהר"א מבקלזא]

יוסף כיון את השם של תועה בדרך

הגידה נא לי איפה הם רעים(לו, טז).
נראה לי רמז נכון בסייעתא דשמיא על פי מה שכתב בספר הקד' אגרא דפרקא (הובא בסדור ישועות ישראל בענין תפלת הדרך) סגולה למי שטועה בדרך להגיע לדרך הישר כיון שם רא"ה שהיא אחד מע"ב שמוותק' והוא מרמז בדברי יוסף הצדיק שאמר איפה הם רעים ראשי תבות רא"ה שהוא מסגל לטועה בדרך, וה' יראני נפלאות מתורתו.

[קרו לדוד]

יראת שמים אמתית

וישאלהו האיש לאמר מה תבקש לז, טו).

כתיב מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה (דברים י, יב) ואיתא במדרש (בראשית רבה פד, יח) על השבטים כתיב למה תתענו ה' מדרךך (ישעיה סג, יז), ואם היה להם היראה כהנהגה לא היו באים לזה, וזהו וישאלהו האיש לאמר, שייאמר שהוא מבקש את ה"מה" מה ה' אלקיך שאל מעמך.

[בית ישראל]

יעקב שלח את יוסף למצרים לעשות הכנה ליציאת מצרים

לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן (לו, יד).

ובתרגום יונתן ובההוא יומא הנה שרוי גלותא דמצרים, ולהלן בפסוק כי שמעתי אמרים נלכה דתניה (שם, יז) אומר התרגום יונתן ארום שמעית מבתר פרגודא דהא אישתי מן יומא דין שעבוד מצראי, וצריך להבין את ההבדל בפרשו, שמקדם הוא אומר רק גלות מצרים, ורק אחר כך הוא אומר שעבוד מצרים, ואפשר לומר דכתיב רעה וישראל האזינה נהג כצאן יוסף (תהילים פ,

זכות הרבים תלוי בקר!
רבבות שעות תורה במסגרת לימוד ה'דף היומי' יזקפו לזכותך!
הורד אינך פוסט אפליקציה והוא הולך היומי וגלה רבית הנכנסת לך!
DAF.TFILOT.ORG

רב אחא - שר הבירה ספור היסטורי בהמשכים

[ארכיון המחנה החרדי]

פרק כ'

אור בקצה המנהרה

של האריה הסמוך לכניסה.

"בינתיים נעול כאן היטב", הסביר לו רב אחא, "יתכן שבמקרה הזמן הוא יתרגל אליך ולא יאונה לך כל רע..."

הוא תמך בידו באברהים שהיה כמעט באפיסת כוחות והעלהו לחדרו אשר בקומה העליונה. הוא השכיב אותו במטתו ומהר להביא לו כוס מים מהמעין.

"השאר כאן בבקשה לנוח ואני אצא אל החוף לדוג דגים עבור שנינו", בקש רב אחא מאברהים אשר עצם עיניו וחיש מהר שקע בתרדמה עמוקה.

רב אחא פתח את חדרו של האריה, רכב עליו אל החוף ומלא בסלו מלאי כפול של דגים. בחוזרו אל הבירה, הכין מהם מטעמים, וחכה עד שאברהים יתעורר.

לאחר זמן מה התעורר סוף סוף משנתו ורב אחא הגיש לו סעודת דגים דשנה. הוא אכל והרגיש כי אט אט שבים אליו כחותיו.

"אין לתאר איזה חסד עצום גמלת עמי" - אמר אברהים למארחו.

"אני מקנה שתוף יום יומים תתחזק

רב אחא הגיע חזרה לסלעים ביניהם הסתתר האיש והתישב לדבר אתו.

בשיחה רונית כאב גולל האיש שהזדהה בשמו 'אברהים' ספור כואב, של ילד שנוחטף מבית אביו לאדון ערבי שהשתמש בו כמשרת אישי.

לאחר הרבה שנים בהם שרת נאמנה את אדונו, הוא נשלח פעם לשליחות בעיר רחוקה, אך בדרך הוא נשבה על ידי חבורת סוחרים עבדים פראית שהתעללו בו באופן נוראי.

לאחר שרב אחא ישב והקשיב לספורו הכואב של אברהים הוא הציע לו להגיע אתו לבירה.

איברהים נענה להצעה ויחד הם יצאו לדרך חזרה.

רב אחא התקדם לכוון הבירה בהליכה רגלית, הוא בקש מאברהים שהיה חלש ותשוש לרכב על החמור במקומו.

כך התקדמו השנים לאטם עד שנכנסו לשערי הבירה.

רב אחא אראה לאברהים את חדרו

שליחי 'שומע תפילה' יעתירו עבורכם בכותל המערבי

40 יום רצופים

להעברת שמות חייגו כעת: 0722-81-85-82

אלפים
כרך
1181

ותשוב לאיתנו ואז נסיר יחדיו
בבירה ואסביר לך מהו אורח-החיים שלי
כאן - ענה לו המארח כשהוא מתעלם מדבריו.

ואמנם לאחר זמן קצר התאושש אברהם וסיר עם
רב אחא מארחו בכל חלקי הבירה. הוא הראה לו את
המעין שבחצר הפנימית, הסביר לו כיצד בנויים החדרים
ומדוע אין בהם חלונות פרט לקומה העליונה.

הוא הראה לו את הרהטים והבגדים שיצר לעצמו
בעזרת הגרוטאות השונות, והסביר לו מנין הוא משיג את
הדגים וכיצד הוא מבעיר אש כדי לבשל או לצלות אותם.

כך המשיך והראה לו היכן הוא מבעיר מדי לילה את
המדורה בראש הגבעה כדי לאותת לאניות או בני אדם
העוברים במקום.

"אבל כיצד שמעת כי השירה שלנו מתקרבת? הרי היא
עברה במרחק רב מפאנו!" - התפלא אברהם.

רב אחא ספר לו כיצד בשעות הפנאי הוא עוקב דרך
זכוכית המגדלת ולפיה הוא יודע מי מתקרב לשטח
אפילו אם הוא עדין מרוחק.

"החיים כאן אינם קלים, הא?" - אמר רב אחא
לאברהם.

אברהם חייך חיוך מריר ואמר:

"החיים הרבה יותר קלים ממה שהיו מנת חלקי בידי
אנשי השירה, הרבה יותר קל לחיות כאן מאשר לצאת
למסע בלתי ידוע בעינים קשורות, תחת משמר כבד
ומתוך פחד נורא שכל תזונה קלה שאינה מוצאת חן
בעיני אנשי השירה עלולה לחרוץ את גורלי למות".

"אך רצוני לומר לך, ידידי היקר", אמר אברהם,
"שבאפשרותי לסייע לך כאן רבות! הרי בעבר הייתי
משרת ואני מכיר סוגים רבים של עבודות ומלאכות, לא
תצטרך לטרוח בעבורי. אכין לי בעצמי מטה ומזרון וגם
בגד נוסף מהגרוטאות שנותרו, אולם זה לא הכל, פרגע
אינני יכול לגלות לך יותר, משום שאני רוצה לבדוק כאן
כמה פרטים לפני שאני מספר לך על תכניותי".

"למה הוא מתפנן?" - תמה
רב אחא בלבו כשאינו יורד לסוף דעתו של
האורח.

"תוך יום יומים אדע אם הרעיון שלי הוא בר בצוע",
אמר אברהם אשר הבחין בחשדנותו של רב אחא.

"תצטרך לדחות תכניתך ביומים לפחות, כי היום", אמר
לו רב אחא, "הוא יום ששי ועלי להתכונן לשבת, אצלנו
היהודים מכינים הכל מבעוד יום עבור השבת".

אברהם התבונן במעשיו של רב אחא וראה כיצד הוא
מתכונן לשבת. הוא ראה כיצד הוא מבעיר אש ומכסה
אותה בלוח פח. על לוח הפח העמיד את הקדירה עם
תבשיל הדגים, ובקדירה נוספת הכין מים חמים עבור
שתיה. אחר כך הכין רב אחא את ה"נרות" כפי שעשה
מדי שבת: תקע שני מקלות דקים בתוך לוח פח קטן
ועקב אחר מקומה של השמש כדי לדעת מתי בערך חל
זמן הדלקת הנרות. כשהגיע זמן כנסת השבת, הדליק רב
אחא את הנרות וברך עליהם בהתרגשות רבה.

כל אותה העת, עמד אורחו אברהם מהצד והביט
במעשיו בהתענינות רבה.

כשסים רב אחא את הדלקת הנרות ורצה לומר את
תפלת "קבלת שבת" הבחין בדמעות בעיניו של האורח.

"מה קרה?" - שאל רב אחא אשר התפלא על מה ולמה
מסגל האורח לבכות, "אולי אינני משתדל לכבד אותך
כראוי?"

"לא... לא...", גמגם אברהם, "הנרות... הנרות האלה..."

"האם אתה פוחד מהנרות?" - שאל רב אחא.

"לא... רק כשראיתי אותך מדליק את הנרות נזכרתי
במשה... כשהייתי ילד קטן גם אמא שלי הייתה עושה
כך... כן, כן, בדיוק כך היא הייתה מדליקה נרות, מכסה את
עיניה ומתפללת בלחש..."

"מה?" - נדהם רב אחא - "האם אתה יהודי?"

המשך בשבוע הבא בעזהש"ת

לזכרון עולם בהיכל ה'

מתאחדים לכתיבת ספר תורה שכל כולו חסד של אמת!

קחו חלק בספר התורה ובחרו פסוק מיוחד
לזכותכם ולזכות בני ביתכם, חייגו כעת: **0722-81-85-82**

לְעֻוֵי נְשָׁמָתָם

שְׁמוֹת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא זָכוּ לִילָדִים
שֶׁהֵיֶאֱרָצִיט שְׁלָהֶם חֵל בְּשָׁבוּעַ זֶה

כ"ו כסלו - מרת צביה חנה ב"ר שמואל שמעלקא הלוי

כ"ו כסלו - מרת שרה ב"ר מרדכי ג'אני

כ"ו כסלו - יעלה יהודית ב"ר דוד

כ"ז כסלו - ר' יונתן ב"ר אהרון

כ"ז כסלו - ר' יואל ב"ר משה יעקב קאהן

כ"ז כסלו - ר' רוברט ב"ר איזידור

כ"ח כסלו - ר' אלכסנדר ב"ר ליאוני

כ"ח כסלו - ר' יעקב דוד ב"ר שלמה גבריאל פליישמן

כ"ח כסלו - ר' יעקב יודא ב"ר יצחק שטרסר

כ"ח כסלו - משה ב"ר שלמה

כ"ח כסלו - הב' משה ב"ר רבי שמסיאן

כ"ח כסלו - הב' שמעון בן יעקב הלל

כ"ט כסלו - ר' מרדכי ב"ר בוליסה

כ"ט כסלו - מרת לאה ב"ר הלל ווייס

כ"ט כסלו - הב' יעקב בערל ב"ר ישראל יצחק

כ"ג כסלו - ר' ישראל ב"ר אברהם בלומנפלד

כ"ג כסלו - ר' דוב ב"ר מאיר שמחה סוקולובסקי

כ"ג כסלו - ר' אברהם ב"ר משה

כ"ג כסלו - ר' משה ישראל ב"ר יעקב מרדכי פאס

כ"ג כסלו - מרת אסתר איידל ב"ר יוסף צבי מנטל

כ"ד כסלו - ר' עקיבא דוב ב"ר משה שמואל זעליג

כ"ד כסלו - ר' אברהם דב ב"ר יצחק לבהרד

כ"ד כסלו - מרת רייזל ב"ר שלמה אלכנסדרי שטרן

כ"ד כסלו - מרת שרה גנענדל ב"ר חיים משה דוד

כ"ה כסלו - ר' הלל ב"ר ידידיה

כ"ה כסלו - ר' נפתלי הערץ ב"ר אשר

כ"ו כסלו - ר' דוב אריה ב"ר זאב ריטער

כ"ו כסלו - ר' מרדכי יודא ב"ר אברהם מילשטוק

כ"ו כסלו - ר' אהרן מנחם ב"ר אשר זאבל

כ"ו כסלו - ר' מרדכי גימפל ב"ר יקותיאל יודא ניימן

כ"ו כסלו - מרת רבקה לאה ב"ר דוד דרזנר

קו ההגָרלות - ילְדֵי הַחֶסֶד

ילְדִים יְקָרִים בּוֹאוּ לְקַיֵּם מִצְוַת חֶסֶד שֶׁל אֲמֹת, וְאוֹלֵי גַם תִּזְכּוּ בְּהִגְרָלָה שְׁתִּתְקַיֵּם בְּסוֹף הַחֶדָּשׁ!!!

אֶפְשָׁר לְהִכְנִס מִיָּדֵי שָׁבוּעַ 3 פְּעָמִים בְּהִגְרָלָה
הַחֶדָּשִׁית (פֶּעַם אַחַת עַל כָּל מְשִׁימָה) וּבִסְרָךְ
הַכֵּל עַד 12 פְּעָמִים בְּחֶדָּשׁ.

אֲזַ קְדִימָה חִיגוּ עִלְשׁוּ לְקו ילְדֵי הַחֶסֶד
וְהִשְׁתַּתְּפוּ בְּהִגְרָלָה הַגְּדוּלָה!

ילְדִים יְקָרִים שִׁמּוּ לִב: הִהְגְּרָלָה נִעְרַכֶּת לְפִי
מִסְפְּרֵי הַטֵּלְפּוֹן מִהֶם הִתְקַשְׁרְתֶּם, לִכֵּן חֲשׂוֹב
מְאֹד שֶׁתִּתְקַשְּׁרוּ בְּכָל פֶּעַם מֵאוֹתוֹ מִסְפָּר.

שְׁלֹשֶׁת הַמְשִׁימוֹת הַשָּׁבוּעִיּוֹת הַמְזֻכּוֹת אֲתֶכֶם
בְּהִשְׁתַּתְּפוֹת בְּהִגְרָלָה:

1 << לומדים 2 משניות לעלוי הנשמות
המופיעות בעלון זה.

2 << אוקרים בסעודת השבת דבר תורה
המופיע בעלון זה

3 << מדליקים נר לעלוי הנשמות המופיעות
בעלון זה (באשור ההורים בלבד!)

077-204-9772

נִתֵּן לְהִרְשֵׁם לְהִגְרָלָה אַךְ וְרַק עַד יוֹם ד' בֶּ-12:00 בְּלִילָה

לתרומות והנצחות חייגו - 0722-81-85-82

תכלין לשלחן שבת

פְּרֻשֶׁת: וַיֵּשֶׁב

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. הלימוד בשבת פו אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

עלון מספר 281

זמני השבת – בגב העלון

העלון לעלוי נשמת:
בכור חי בן בטי,
אברהם זושא בן ר'
יהושע, לאה בת ר' יום
טוב ליפמאן, מיכאל בן
שרה, אלכסנדר בן מרי,
לודמילה בת לייב,
משה בן זוהרה, יהודה
בן שרה, יוסף בן חנה,
מנחם שלום בן שמחה,
חיים בן אסתר, תמרה
בת יעקב - **תנצב"ה**
ולהבדיל בין החיים
למתים, העלון
לרפואת: בת שבע בת
ליאורה, משה בן מנדל,
נפתלי בן דבורה,
סביטלנה צביה בת
ברכה, מרי בת חנה,
בתוך שאר חולי עמו
ישראל

נקודה בפְּרֻשֶׁה:

זכות התורה

ליד בית הורֵי הֵיָה בית כְּנֻסֵת אָחֵד, וּלְיָדוֹ מִגְרֵשׁ כְּדוֹרְגָל שְׁבוּ
הַיִּיְתִי מִשְׁחַק עִם חֲבָרִים בְּמִשְׁךְ הַשְּׁבִיעִי, וְבַעֲקֵר בְּשִׁבְתוֹת רַח"ל.
לא פעם הכדור היה עף לחצר בית הכְּנֻסֵת. פעם הוא אָפְלוֹ נֶפֶץ
אֶת אַחַת הַגְּאוּגִיּוֹת.

שֶׁבֶת אַחַת, שִׁחֲקוּ כְּרָגִיל בַּמִּגְרֵשׁ. בְּסַעֲרַת הַמִּשְׁחָק בְּעֵטָתִי
חִזַּק בַּכְּדוֹר.

הַכְּדוֹר יֵצֵא מִן הַמִּגְרֵשׁ וְעָף לְכוּן הַכְּנִיסָה שֶׁל בֵּית הַכְּנֻסֵת.
בְּדִיּוֹק בְּאוֹתוֹ רָגַע, יֵצֵא הֶרֶב מִבֵּית הַכְּנֻסֵת. כְּמוֹ לְהַכְעִיס, הַכְּדוֹר
פָּגַע בְּמַגְבְּעָתוֹ, וְהַעִיף אוֹתָהּ עַל הָאֶרֶץ. הַכּוֹבֵעַ שֶׁל הֶרֶב הִחְרִיד
הַפֶּךָ לְצַלַּחַת מַעוֹפֶסֶת, וְאָנִי וְחֲבָרֵי 'נִפְלְנוּ' גַּם אֲנַחְנוּ עַל הָאֶרֶץ...
מֵרֵב צָחוֹק.

הֶרֶב הָרִים אֶת הַכּוֹבֵעַ וְצַעַד לְעִבְרָנוּ אֵל הַמִּגְרֵשׁ. "שֶׁבֶת שְׁלוֹם"
קְדַמְתִּי אוֹתוֹ בְּכִרְכָּה, "כְּבִידוֹ רוּצָה לְעִשׂוֹת לָנוּ קְדוּשָׁה אוֹ לְהַצְטָרֵף
לְמִשְׁחָק...". הוֹסַפְתִּי בְּהִתְרַסָּה, אֲבָל הוּא לֹא נִבְהַל. הוּא הִסְתַּכֵּל
בִּי וְשָׁאַל אוֹתִי: "אֵיפֹה הַהוֹרִים שְׁלָךְ?" לא הִתְחַשַּׁק לִי לְמַסֵּר לוֹ
דִּין וְחֻשְׁבוֹן, וְעִנִּיתִי בְּעִזָּתִי: "הַהוֹרִים שְׁלִי מֵתוּ."

"בּוֹא אִתִּי" אָמַר לִי הֶרֶב. זֶה הָיָה נֶרְאָה לִי אֵז מִשְׁעִשֵׁעַ,
וְהִחְלַטְתִּי לְשַׁחֵק אֶת הַמִּשְׁחָק. הִלְכְתִּי אַחֲרָיו בְּשִׁבְתוֹת מְפֻנָּת,
עַד שֶׁהִגְעֵנוּ אֶל בֵּיתוֹ. הוּא עָשָׂה קְדוּשָׁה וְנָתַן לִי לְשִׁתּוֹת, וְאֵז שָׁאַל:
"אַתָּה רָעֵב?", "מַת מְרַעֵב!", הִשְׁכַּתִּי בְּשִׁפְהַ הַרְחוּבִית אֵלָיָהּ
הַרְגַלְתִּי.

הֶרֶב סָמַן לְרַבְנִית, וּמִיָּד הִגִּישָׁה לְשִׁלְחוֹן מִנָּה מִיְחֻדָּת עִבּוּרִי.
אֲכַלְתִּי כְּמוֹ אָדָם שֶׁלֹּא רָאָה אֲכָל שְׁבִיעִי. הֶרֶב אָכַל מֵעַט מֵאוֹד, וְרֵב
הִזְמַן סֵפֶר לִי מִעִשְׂוִיּוֹת וּמִשְׁלִים מַעוֹרְרִים. לְיָמִים, הִבְנִיתִי כִּי אֲכַלְתִּי
אֵז גַּם אֶת הַמִּנְהָ שֶׁלּוֹ.

כְּשִׁסְמִיתִי לְאָכַל, הוּא שָׁאַל אוֹתִי "אַתָּה עוֹף?", "מַת מַעֲפּוֹתוֹ!",
הֵיְתָה תְּשׁוּבָתִי. הֶרֶב פָּנָה לְאַחַד הַחֲדָרִים וְהִצִּיעַ לִי מִטָּה. הִלְכְתִּי
לִישׁוֹן. יִשְׁנָתִי שָׁם כָּל הַשָּׁבֶת. כְּשִׁקְמִיתִי כָּבֵר הָיָה מוֹצֵאֵי שֶׁבֶת. הֶרֶב

"וַיִּקְמוּ כָּל בְּנֵי וְכָל בְּנֵי לְנַחְמוֹ וַיִּמְאֵן לְהִתְנַחֵם" (לו, לה) מִסְבִּיר
הַאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ שֶׁקְּשָׁרְאוּ הָאֲחִים אֶת יַעֲקֹב אֲבִיהֶם מֵתֵאֱבֵל
כָּל כֶּף כְּאֵדָם שֶׁאֵבַד אֶת בְּנוֹ יְחִידוֹ, הַחֲלִיטוֹ לְהִתְאַסֵּף וְלְהִתְקַבֵּץ
וְלָבוֹא לְפָנָיו, כְּדִי לְהִרְאוֹת לוֹ כִּי הֵנָּה נוֹתָרוֹ לוֹ לְפִלְטָה עוֹד הֶרֶבָּה
בְּנִים וְבָנוֹת, וְאָף עַל פִּי כּוֹן, מִסִּים הַאוֹר הַחַיִּים, "לֹא הוֹעִיל לוֹ דָּבָר
זֶה – וַיִּמְאֵן לְהִתְנַחֵם."

לְמָה? כִּי כָּל בֶּן הוּא עוֹלָם בְּפָנָי עֲצָמוֹ, וְאִין זֶה מִנַּחֵם אֶת הָאֵב
שְׁנוֹתָרוֹ לוֹ עוֹד בְּנִים וְבָנוֹת.

מִדְבְּרֵי הַאוֹר הַחַיִּים הִלְלוּ לוֹמֵד מִרְן הַגְּאוּן רַבְּנוֹ עוֹבְדֵיָהּ יוֹסֵף
זצ"ל בְּסִפְרוֹ "מֵאוֹר יִשְׂרָאֵל", עַל הַחֲשִׁיבוֹת שֶׁל קְרוֹב כָּל יְהוּדֵי
לְאֲבִיו שֶׁבְּשִׁמִּים. כָּל יְהוּדֵי הוּא בֶן אֱהוֹב שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִין
הוּא מִתְנַחֵם כְּכָךְ שֶׁיֵּשׁ לוֹ עוֹד בְּנִים שֶׁשׁוֹמְרִים מִצְוֹתָיו. לְכֵן צָרִיךְ
לְהִשְׁתַּדֵּל וּלְעִשׂוֹת מֵאִמֶץ לְקָרֵב אֶפְלוֹ אָחֵד מִיִּשְׂרָאֵל.

מִסִּפְרֵי יְהוּדֵי שְׁעוֹסֵק בְּקְרוֹב לְבָבוֹת לְאֲבִיהֶם שֶׁבְּשִׁמִּים: יִשְׁכַּתִּי
כְּאוֹטוֹבּוֹס בְּדָרְךְ חֲזָרָה הַבִּיְתָה לְטָרְיָה. בְּחִנֵּית הַבִּינִים בְּעַפּוֹלָה,
עַלֵּה לְאוֹטוֹבּוֹס יְהוּדֵי מְבַגֵּר, שֶׁנֶּכֶר בּוֹ כִּי רֵב מְכַבֵּד הוּא.

הַאוֹטוֹבּוֹס הָיָה מְלֵא, וּלְיָדֵי הָיָה מְקוּם פְּנּוּי. הֵתִישֵׁב הֶרֶב לְצַדִּי,
וּמִיָּד הִחַל לְדַבֵּר עַל פְּרֻשֶׁת הַשְּׁבִיעִי. מִשָּׁם הִפְלִיג לְדֶף הַיּוֹמִי
וּלְעִנְיָהּ הִלְכָה. כְּשֶׁכָּבֵר הֵיְנוּ כְּמַעַט לְפָנָי סוּף הַנְּסִיעָה, פָּנָה אֵלַי
הֶרֶב וְהִתְעַנֵּן בְּמַעֲשֵׂי. סִפְרָתִי לוֹ עַל הַעֲצִירִים שֶׁאוֹתָם אָנִי מְקַבֵּר,
וְעַל הַנְּתוּק הַמְּצַעַר שֶׁלֹּא פִעַם יֵשׁ בֵּינָם וּבֵין חַיֵּי תוֹרָה וּמִצְוֹת.

הֶרֶב שִׁתַּק, וְאַחֲרָי מִסִּפֵּר דְּקוֹת סֵפֶר: "בְּחֻדָּשׁ הַבָּא אָנִי פּוֹרֵשׁ
פְּרִישָׁה מְקַדְמַת לְגַמְלָאוֹת מִבֵּית הַדִּין שֶׁבּוֹ אָנִי מְכַהֵן כְּדִין כְּכָר
עֲשָׂרִים וְחִמֵּשׁ שָׁנָה. אֲבָל דַּע לִךְ שֶׁלֹּא תִמִּיד נִרְאִיתִי כְּכֹה... הַזְּקוּן,
הַמְּגַבְּעַת – זֶה לֹא מִהֵבִית" – אָמַר בְּחִיף עֲצוּב. "הוֹרֵי הַיּוֹד נְצוּלֵי
שׁוֹאָה מְבַגְרִים, לֹא הֵיְתָה לָהֶם וְכִלְתִּי נִפְשִׁית לְתַת לִי אֶת תְּשׁוּמוֹת
הַלֵּב שֶׁדְּרָשְׁתִּי, הַתְּגַלְגַּלְתִּי בְּרַחוּבוֹת, וּמֵהָר מֵאוֹד הַגְּעִתִי גַּם
לְמַחֲזוֹת שֶׁל פְּשָׁע, עַד שֶׁהִפְלִיתִי אֶת חֲתָתִי עַל כָּל הַשְּׁכוּנָה."

שאל אותי: "מה אתה רוצה לעשות?", אמרתי שגני רוצה ללכת לראות סרט.

"כמה עולה הסרט?" הוא שאל. "לירה וחצי", עניתי בלי בושה. הוא נמך לי קסף ושלח אותי, ולפני שהלכתי אמר לי: "סחר תבוא עוד פעם".

וגני באתי גם למחרת. אכלתי וישנתי וקבלתי קסף. וכך עוד יום ועוד יום.

עם הזמן התגלה לי שיש עוד כמה נערי רחוב כמוני אצל הרב הזה בבית. לא יכלתי להיות כפוי טובה, מה גם שאהבתי אותו באמת.

עם הזמן הוא החל ללמד אותי מצוות. נטילת ידים. קנה לי תפילין. היה יושב ולומד אתי חמש, משנה, הלכות. לימים הלכתי

בזכותי לשיבה, והגעתי ללמד לרבנות והסמכה ובסוף לדינות. הוא אף חתן אותי, השתתף גם בתננות ילדי והיה סנדק לנכדי. היהודי סיים את ספורו, ופנה אלי: "גני מספר לך את ספורי האישי, כדי שבעולם לא תתיאש מהתלמידים שלך! מאף נשמה יהודית אסור להתיאש, גם אם נראה שאין בה לחלוחית של יהדות".

האוטובוס נכנס לרציף התחנה הפורקזית בטבריה, והנוסעים נעמדו לרדת. רגע לפני שהרב נבלע בשאון התחנה הפורקזית, עצרתי אותו ושאלתי בסקרנות: "רגע, איך קראו לרב הזה?".

"למה אתה אומר קראו? עדן קוראים לו. הוא אמנם זקן מאוד, בן 92, אבל ברוך ה' בחיים", ענה לי הרב.

"ומה שמו?" - "קוראים לו הרב עובדיה יוסף". (איצ'רתינו)

ספור לשבת:

אין עוד מלבדו

כשהגיע לקומה 6 התברר לו שהחדר בשיפוצים ועליו לעלות לקומה 7. נו, קומה אחת הוא מסוגל לעלות במדרגות. יצא למדרגות, והנה הוא מגלה שנפל מהפח אל הפחת, משני צידי המדרגות עומדות נשים, והרי אין לעבור ביניהן. הוא פנה אל השתיים בכל הכבוד הראוי ושאל: "תוכלו בבקשה לפנות את המעבר, כי אסור לי לעבור בין שתי נשים". אחת הנשים שאלה: "האם אנחנו טמאות?" - "חלילה", ענה אבי, "הגמרא כותבת שיש סכנה בדבר. גם לאשה אין לעבור בין שני גברים, ואיני חושב שזה מפני שאני טמא". הן פינו את המעבר. אבי עלה את גרם המדרגות ולאחר מכן הודה להן: "אני מודה לכן שהתחשבתן ברגשותי, ה' ישלם שכרכן". המשפט נפתח, וכבר רואים אות לטובה. המדינה היתה צריכה לשלוח שני תובעים, אך למעשה הגיע רק אחד בדרג נמוך יותר.

בעת שאבי נעמד בצד הנאשם, מישהי נופפה לו לשלום. הדבר היה תמוה בעיניו, מי מכיר אותו כאן? ומה לו ולאשה זו? התברר ששתי הנשים שאבי לא ראה את פניהן כלל, הן השופטת והכתבנית, שיצאו לשוחח בחדר המדרגות, כי החדר המקורי שלהן בשיפוצים...

המשפט התחיל, והשופטת אמרה לתובע: "היהודי הזה נראה לי צדיק. הוא לא נראה לי מישהו שיגנוב את העובדות שלו, לא חושבת שיש מה להתדיין כאן. תצאו החוצה ותעשו פשרה". התובע ניסה לטעון: "העובדות חתמו שאימתם עליהן בפיטורין", אבל השופטת לא הקשיבה בכלל.

השניים יצאו, והתובע אמר לאבי: "אני רואה שהשופטת הולכת להצדיק אותך. תן לי 2000 שקל ונגמור את הסיפור". המשפט הסתיים. 200 שקל הלכו לכפרה, וזהו! הכל השתלשל בצורה מופלאה כל כך, שראו בחוש מי הוא שופט כל הארץ, אין עוד מלבדו. אבי ירד למטה ונכנס למונית שחיכתה לו, כמו

לאבי מורי יש עסק של מעון ילדים.

יום אחד הוא מקבל הזמנה לבית משפט בטענה שהוא גונב את העובדות שלו ואינו מפריש עבורן את האחוזים הקבועים בחוק לקופת גמל המיועדת לפנסיה. הדבר לא היה נכון. נראה שהרושם שנוצר קרה מפני שהעובדות ביקשו תלושים נמוכים יותר וגבוהים יותר, וביקשו שהמשכורת תחולק בצורה שונה מהרגיל. זה מה שגרם לבעיות. מברור קצר העלה אבי שתביעה כזאת היא צרה צרורה. הסיכוי לצאת ממנה זכאי הוא אפסי, כי התביעה משומנת היטב, ועל כל טיעון שיעלה לטובת אבי, הם יעלו טיעון נגדי ויביאו לכך שהוא ישלם קנס של ארבעים אלף שקל, וכמובן - סגירת העסק. הוא ראה שכלתה אליו הרעה, ובדרך הרגילה אין לו הרבה מה לקוות, אך הוא לא התייאש והחליט להתחזק ביותר באמונה ובטחון.

הוא שכר עורך דין מתחיל, חבר מתמחה שזה עתה סיים את חוק לימודי המשפטים. לצד זה הלך ותלה מודעות מאירות עיניים בכל רחבי בני ברק - "אין עוד מלבדו".

המודעות האלו נותרו תלויות זמן רב מאז, ואם מישהו תהה מי תלה אותן, הנה לכם התשובה...

בבוקרו של יום המשפט הוא קרא לכל הילדים. אני הייתי אז בחור וזכיתי גם כן להשתתף במעמד. אבא ביקש מכולנו לומר בפה מאה פעמים "אין עוד מלבדו" ולחשוב על המשמעות של המילים האלה. כך אבא יצא למשפט.

הוא הגיע לבית המשפט 'השלום' בתל אביב, וראה שחדר השופטת נמצא בקומה 6, שם יערך המשפט.

מלכתחילה, לא היה עולה במעלית שרבים הנכנסים והיוצאים בה בכל קומה, בגלל שמירת עיניים, אך משום שסבל על הכליות זו היתה סכנה בשבילו לעלות במדרגות, לכן נאלץ לעלות במעלית.

שוֹנֵה הַלְכוֹת:

הַלְכוֹת שְׁמִיטָה

מתוך החוברת
"מצוות הארץ בהלכה ובאגדה"
לרב דוד שלום נקי שליטי"א

אף על פי שעבר על דברי חכמים, לא קנסוהו, ורשאי לזרעה במוצאי שביעית מיד. כמבואר הטעם לעיל בענין סיקול וניכוש. (רמב"ם שמיטה פ"א הי"ד)

זמירה

איסור "זמירה" האמור בתורה; "וכרמך לא תזלזר", היינו שקוצץ באילן את ראשי הענפים הארוכים, במטרה שיגדלו הענפים יותר. וכן אם מטרתו להביא לגידול ענפים נוספים, גם זה בכלל "זמיר". והוסיפו חכמים לאסור גם אם אין במטרתו שיגדלו הענפים יותר, וכגון שגוזם את הענפים המרובים, שלא יכבדו על האילן או שגוזם את הענפים המקולקלים, והוא הנקרא "קירסום". (רסב, רסד, רטט)

מותר לגזום ענפים חולים או יבשים, העלולים לגרום נזק לעץ, ובלבד שיזהר שלא יוסיף גיזום המשביח. (ש"ה פב)

ענפים שנשברו, מותר לקושרם במטרה של א יוסיפו להישבר, אך לא כדי שיתאחו מחדש. ובמקום שאי אפשר בקשירה, ויש חשש שבמצב כזה של פ צע פתוח, יכנסו מחלות שונות בעץ, מותר לגזום את הענף השבור בסמוך למקום השבירה. (ש"ה פב)

ניכוש

אסרו חכמים לנכש את השדה, דהיינו לעקור את העשבים הרעים משורשם.

אבל שטחים שהדרך לעקור מהם את עשבי הבר העולים בהם, כדי שלא יהיו מסתור לנחשים, או במטרה למנוע שריפות, או לנוי וכדומה - מותר להוציאם, אך לא יעקרו מהשורש לגמרי, אלא יחתכם מעל פני הקרקע. ואם יש צורך לעקרו מהשורש, יוציאם בשינוי ביד ולא במעדר. (רנה)

נקיון הגינה

מותר לנקות את הגינה הסמוכה לבית במטאטא-דשא, ולהוציא כל לכלוך מפוזר, אבנים וכיוצא בהם, כיון שכוונתו רק לנקיון ולא לזריעה, וניכרת כוונתו הואיל והגינה סמוכה לבית. וכמו כן, מותר לתלוש עשבים וקוצים מהחצר, כשכוונתו שיוכל לשבת או לעבור שם. (רצז)

גינה שאינה סמוכה לבית, אך ניכר שאין כוונתו לתיקון הגינה לזריעה אלא לשבת וליהנות ממנה, וכגון שיש שם שלחן וכסאות, מותר לנקותה. (רצז)

אם הוציא קוצים מהגינה במטרה להכשירה לזריעה בשמינית,

לוח זמנים לשְׁמִיטָה

ברכישה בחנות או בשוק - אין לקנות פירות בין התאריכים המסומנים בטבלה, או מוצרים המכילים פירות מתאריכים אלו - בלא הכשר מיוחד לשמיטה. **בקטיף עצמי (מהגינה וכדו')** - בתאריכים שבלוח "קדושת שביעית" - הגידולים שנקטפים הרי הם הפקר ופטורים מתרומות ומעשרות ויש לנהוג בהם קדושת שביעית. ירקות שנקטפו בתאריכים שבלוח מסומן "איסור ספיחין" - אסורים באכילה לעולם (לנוהגים כהרמב"ם). **ביעור** - בזמן הביעור יש להוציא את הפירות הקדושים בקדושת שביעית מן הבית ולהפקירם בפני שלושה אנשים, ולאחר מכן יכול להחזיר פירות אלו לביתו.

שם:	ברכישה בחנות או בשוק	בקטיף עצמי (מהגינה וכדו')	ביעור
אגוז המלך	מייבא מחו"ל - אין צורך בהכשר לשמיטה	קדושת שביעית - מסוף חודש אלול (אמצע ספטמבר) שבסוף השמיטה עד סוף חודש אלול (אמצע ספטמבר) בשנה שלאחריה. אין איסור ספיחין	אין ביעור
אגוז לוז	מייבא מחו"ל - אין צורך בהכשר לשמיטה		אין ביעור
אגוז מקדמיה	מתחילת חודש אב (תחילת אוגוסט) בשמיטה עד תחילת חודש אב (סוף יולי) שלאחר השמיטה (הרוב מייבא מחו"ל)	קדושת שביעית - מתחילת חודש אב (תחילת אוגוסט) בשמיטה עד סוף חודש אייר (אמצע מאי) שלאחר השמיטה. אין איסור ספיחין	סוף חודש אייר (אמצע מאי) שלאחר השמיטה

סוף חודש אייר (אמצע מאי) שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת חודש תשרי (מתחילת אוקטובר) בשנה שלאחר השמיטה עד סוף חודש אייר (אמצע מאי) באותה שנה. אין איסור ספיחין	מתחילת חודש תשרי (תחילת אוקטובר) בשנה שלאחר השמיטה עד תחילת חודש כסלו (אמצע נובמבר) תשיעית, בשנה שלאחר מכן	אגוז פקאן
אמצע חודש חשוון (תחילת נובמבר) שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מאמצע חודש סיוון (אמצע יוני) בשמיטה עד אמצע חודש חשוון (תחילת נובמבר) שלאחר השמיטה. אין איסור ספיחין	מאמצע חודש סיוון (אמצע יוני) בשמיטה עד סוף חודש סיוון (אמצע יוני) שלאחר השמיטה	אגס
אמצע חודש חשון (תחילת נובמבר) בשנה שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת חודש שבט (תחילת ינואר) בשמיטה עד אמצע חודש חשון (תחילת נובמבר) בשנה שלאחר השמיטה. אין איסור ספיחין.	מתחילת חודש שבט (תחילת ינואר) בשמיטה עד אמצע חודש טבת (תחילת ינואר) בשנה שלאחר השמיטה. (מייבשות - מייבאות מחו"ל)	אוכמניות
אין ביעור	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה. אין איסור ספיחין	מתחילת השמיטה עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה (מייבש - מייבא מחו"ל)	אורגנו

מאת: "כושרת".

בדיחות:

איך קוראים בערבית לאמא של השרוף?
אום אל פחם...

סועד: "מלצר, יש לי זבוב במרק!"
מלצר: "מוזר..."
סועד: "מה מוזר בזה?"
מלצר: "מקודם ראיתי שני זבובים!"...

נוסע לנהג: "אתה מוריד אותנו בתחנה הקרובה?"
-"לא, אתם כבדים מדי, תרדו בבקשה בעצמכם"...

אם אתה רוצה שיקשיבו לך באמת - תדבר מתוך שינה!...

"שמע, הבן שלי כשהיה קטן פחד מהחושך, אבל כשהוא גדל וקיבל את חשבון החשמל - הוא פחד מהאור..."

כשאתה משועמם, פשוט תחשוב על דברים לא הגיוניים, כמו:
אם פג תוקף הרעל - האם הוא רעיל יותר או פחות?
האם תאומים אי פעם מבינים שאחד מהם לא היה מתוכנן?
אולי חמצן הוא רעיל, וזה פשוט לוקח לו 80 שנה עד למיצוי הפעולה?

שמת לב שבכל פעם שאתה מנקה משהו אתה מלכלך משהו אחר?

מי ידע מי היתה השעה הנכונה כשהמציאו את השעון הראשון?

זהו, נגימחו המשחקים

חידות:

חידת מחשבה:

באגם מסוים צומחות חמש שושנות מים. קצב גדילתן הוא שבכל יום הן מכפילות את עצמן מהיום הקודם, ותוך עשרה ימים הן מכסות את האגם. באיזה יום היה האגם חצי מכוסה?

חידת חשבון:

אם תרנגולת וחצי מטילה ביצה וחצי ביום וחצי, כמה ביצים מטילה תרנגולת אחת ביום אחד?

חידת "מי אני":

כשאני מגיע אני בצורת ריבוע, כשפותחים אותי אני בצורת עיגול, וכחותכים אותי אני משולש. מי אני?

פתרונות לחידות מהעלון הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:

הילד הראשון הגיש למוכר שני מטבעות של שקל - מה שהביע בוודאות את רצונו בשני מסטיקים, שאם לא כן היה נותן למוכר רק שקל אחד. הילד השני לעומתו הגיש למוכר מטבע של שני שקלים, מה שיכול להתפרש כרצון לקנות מסטיק אחד ולקבל עודף או לקנות שני מסטיקים.

פתרון לחידת חשבון:

תרנגולת וחצי מטילה ביצה וחצי ביום וחצי - אז תרנגולת וחצי מטילה ביום אחד ביצה אחת, ותרנגולת אחת מטילה ביום אחד שני שלישי ביצה.

פתרון לחידת "מי אני":

הצל.

יציאה:	כניסה:	י-ם:
17:15	16:00	17:16
17:16	16:14	ת"א:
17:17	16:18	ב"ש:
17:14	16:04	חיפה:

זמני השבת:

לתגובות להנצחות ולקבלת העלון במייל:
elisha5765@gmail.com

הדלקת נרות: 16:17

יציאת השבת: 17:08

רבינו תם: 17:40

ע"פ אופק תל אביב
כב' בכסלו תשפ"ב

טוב לחסות בה'

764

ימים של ניסים

וישב התשפ"ב. חג החנוכה!

"בשמונת ימי החנוכה", כותב רבנו האר"י הקדוש, "מאירים יג' מידות של רחמים ונפתחים שערי אורה, כאלו הנפתחים בעשרת ימי תשובה, והוא זמן המסוגל להתפלל על כל צרכיו". (מתוך 'סגולת הימים')
 "חז"ל בקושי הזכירו בש"ס את ענייני חנוכה אלא באקראי ורמז", כותב הצדיק הקדוש היבני יששכר' (כסלו -

את המעשה המדהים הבא סיפר הגה"צ, רבי אלימלך בידרמן שליט"א: "ניגש אליי יהודי חשוב תושב אנגליה, ושח לי דבר פלא עצום: לפני כ-50 שנה, נולדה לו בשעה טובה ומוצלחת בת. אלא, שלמרבית

הצער, הודיעו לו הרופאים כי הילדה נולדה ללא בני מעיים (קיבה), ולכן היא לא תצליח לחיות יותר מיום או יומיים, שכן אינה יכולה להכיל ולעכל את האוכל, ותמות ברעב. בצער רב, חשב אותו יהודי כי לפחות אם גזרה חוכמתו יתברך שבתו תחיה רק יום או יומיים, יזדרז להעניק לה שם, כדי שיהיה זכר לנשמתה. הוא ניגש במהרה אל מורו ורבו האדמו"ר מפשוורסק זצ"ל והתייעץ עימו בדבר.

"המתן בבקשה עוד כמה ימים שיגיע שבת ימי החנוכה", הורה האדמו"ר. האב המסכן הסביר לרב כי הסיכויים שהילדה תחיה עד שבת הינם קלושים ביותר, אך האדמו"ר

הורה להמתין. בינתיים, הרופאים נותנים לילדה אוכל, בעוד שהיא פולטת הכל ואינה יכולה לעכלו. חלפו להם יום ויומיים, והבת עדיין חיה. הרופאים הודיעו כי היא חיה מעל הטבע בנס גמור ללא אוכל. והנה, הגיע נר ראשון של חנוכה. התפללו ההורים בדמעות מול אור הנרות שיזכו לנס גדול, כשם שזכו עם ישראל בימים אלו. בינתיים, מידי יום עורכים הרופאים צילומים ומעקבים, כשהם מודיעים להורים כי אין שום היגיון לכך שהילדה חיה ברגע זה, וכי בכל רגע נתון היא אמורה לסיים את חייה.

והנה, בבדיקה שערכו הרופאים ביום הראשון של חנוכה, קרא הרופא במהירות לכמה מומחים והראה להם בצילומים - במקום שאמורה להיות הקיבה, החל לגדול עור קטן. ניסים גלויים! הרופאים היו בהלם! ימי החנוכה עברו בתפילות ובתחנונים של ההורים מול נרות החנוכה שיזכו בזכות האור הרוחני שיורד בימים אלו לישועה על טבעית, בעוד הילדה ממשיכה לחיות בכל רגע מעל כל היגיון וטבע, כשהיא רק פולטת כל אוכל שבא לקירבה. ואז, כשבוע לאחר חג החנוכה - הרופאים נאלמים דום לנוכח קיבה חדשה שנוצרה יש מאין בגופה של התינוקת הרכה. נס גלוי - קיבה שנוצרה מחדש והילדה אוכלת!.

בהתרגשות עצומה ניגש האב אל רבו, האדמו"ר מפשוורסק זצ"ל וסיפר לו על הנס. חייך הצדיק ואמר לו: "דע לך, כי כאשר שמעתי שנולדה ללא קיבה ואין שום סיכוי בטבע שתחיה, אמרתי לך להמתין עד נר ראשון של חנוכה עם קריאת השם, ואז בקעתי רקיעים והתחננתי בימים נעלים ומוארים אלו, אשר אפשר לפעול בהם ישועות ולבקש ניסים, שתזכה לנס גמור, כמו שזכו החשמונאים עם כל ישראל".

האב שמע זאת וכמעט התעלף, שהרי ביום א' של חנוכה נראתה לראשונה חתיכת העור שצמחה בקיבה. סיפר בעל האדר"ת (קנטרס נפס הוד): "מצות נרות חנוכה חביבה עלי עד מאוד, ולולא שיחת הבריות הייתי מהדר שידלקו בחדר זמן רב, והתענגתי לשבת בחדר שבו הנרות לראותם ולהסתכל בהם בכל רגע, ולא הלכתי מאותו החדר, רק כשהייתי אנוס בעבודת הציבור. ובכל עת מצוא ישבתי נגד פתח אותו החדר כדי להתבונן בהם והייתי שש ושמת בהם הרבה". ימים עצומים של ניסים לבנו של אלוקים!

לרפואה. פרנסה

והצלחה: מ"א מיכאל וציופורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורשל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. אסתר בת מזל. משה שמואל בן זלדה. ניסים חיים רפאל בן לטיפה. שרה חיה רפאלה בת רחל. רחלי בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. לירז בת יפה, אייל רפאל בן שרית שרה.

זיווג הגון: הניאל ולירז בני אורנה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יה. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. יעקב בן ויקטוריה. שרון שירין ספיר ספאחי בת לאה. ניסים בן דבורה. עליזה בת מזל טוב מלכא. ג'קו בן ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. משה לוי בן מריקה מרים. רוני אהרון בן מזל כהן. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן.

לע"נ יאיר כהן בן מיכאל ושרה ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת אמנון ואבינועם בני דבורה ת.נ.צ.ב.ה

שימוש בנרות החנוכה

אסור להשתמש לאור נרות חנוכה ואפילו תשמיש ארעי כגון: לבדוק כסף או לבדוק דבר אחר לאור הנרות, וסיבת האיסור כדי שלא יהיו מצוות בזויות עליו.

מה שאסור להשתמש לאור נרות חנוכה היינו בין מנר החיוב ובין מנרות ההדור (הנרות שמוסיפים כל יום ויום). עקב איסור זה תיקנו חז"ל להניח "נר שמש" בחנוכה, שאם אירע ונהנה מנרות חנוכה בדיעבד, אינו נהנה מהן אלא מנר השמש המותר.

אסור להדליק נרות חנוכה מנר לנר ע"י אמצעי, היינו: אם קרה וכבה אחד הנרות שבחנוכה, ורוצה לקחת גפרור ולהדליק את הגפרור עם נר דולק שבחנוכה, ואז ייקח את הגפרור הדולק וידליק עמו את הנר הכבוי – הדבר אסור שכן נהנה בנר חנוכה לדבר הרשות (להדליק גפרור).

סגולת נרות החנוכה

- 1) כתב הצדיק בעל ה'בני יששכר': "המדליק נר חנוכה זוכה להינצל מדינה של גיהנום".
- 2) כתב האדמו"ר היישובי ישראל: "בכל יום מיימי החנוכה אפשר ע"י תפילה מול הנרות להוריד רפואה מעל הטבע לעולם, אך עיקר הורדת ישועה

סגולת הנרות

ברפואה הינה בנר רביעי, שאז מאיר מידת 'ארך אפיים'.

פעם הזכירו לפני האדמו"ר בעל ה'אוהב-ישראל' מאפטא ז"ע איש שהיה שקוע במרה שחורה ובעצבות, והורה לו הרה"ק מאפטא שיביט ויסתכל בנרות חנוכה.

ואחר שעשה כן יצא הלה מכל מיצריו.

3) היה אומר האדמו"ר מזידיטשוב ז"ע כי הוא אינו שוהה ליד נרות החנוכה יותר מחצי שעה, מפני רוב קדושת המצוה, כי אפילו בעת הברכה על הנרות הוא מעשה ניסים שאינו נשרף ביחד עם הנרות מרוב קדושתם. (דרשו).

אך מנר השמש מותר להדליק הגפרור. הדלקה עושה מצווה הלכה היא ש"הדלקה עושה מצווה", היינו: בשעה שמדליק את נרות החנוכה – קיים מיד את מצוות הדלקת נר חנוכה (אעפ"י שלאחר שנדלקו הנרות כראוי, כבו – יצא ידי חובה). ולכן קודם הדלקה צריך לוודא שיש את כל התנאים להדלקה כשרה: * החנוכה ממוקמת במקום הראוי לצאת ידי חובה, שיש שמן בשיעור הראוי, כמות שמן לחצי שעה. לכן, אם העמיד את הנרות במקום שהרוח מצויה והיה צפוי שהרוח תכבה את הנרות – לא יצא ידי חובה וחייב לחזור ולהדליק את החנוכה, אך גם כאן לא יברך על הדלקה זו. וכן המדליק את החנוכה ולא היה באחד הנרות כמות שמן של חצי שעה, לא יועיל שוב שיוסיף שמן על הנרות הדולקים, שכן הדלקה עושה מצווה.

מהו חג החנוכה?

השקפה ממרן הרב שטיינמן

זהירות מחנוכה!

מנהג יפה בעם ישראל לשבת סביב אור הנרות ולשיר שירים ופיוטים בשבח החג כחצי שעה, ולספר בניסים ונפלאות שעשה לנו ה' בימי החנוכה, בימים ההם ובזמן הזה. "שעל ידי כך", כותב הצדיק בעל ה'יסוד ושורש העבודה' (שער המפקד פרק א), "יגיעו בני ביתו לשבח והודאה לה".

דבר גדול וחשוב וגורם לאהבת התורה והמצוות. אולם ישנו דבר גדול וחשוב שיש להיזהר בו בדברים אלו. מהו אותו דבר? ... מספרים, כי שנה אחת בימי החנוכה, פנה

מרן הרב שטיינמן זצ"ל אל תלמידו ואמר לו: "לצערי הרב, בשנים האחרונות החל להשתנות היחס לימים הקדושים והנעלים של חנוכה.

חנוכה מסמל את הניצחון על היוונים, הממלכה מס' 1 בעולם, שרצו שלא יהיה יהודי אחד שיקים תורה ומצוות. על כן, כתבו בספרים, שבימים אלו צריך לעשות

היפך גזירת היוונים על ידי השקעה בלימוד התורה.

"אך לצערנו", תינה מרן בצער, "ימי החנוכה נהיו בימינו ימים של נסיעות הלוך וחזור. כל אחד נוסע לאבא שלו ולשווער שלו (חמיו) לאכול סופגניות ולביבות, ואח"כ ההורים נוסעים לבנים שלהם לאכול אצלם סופגניות. ובמקום שיהיו אלו ימים של חיזוק בתורה, הם נעשים ימים של 'סופגניות ולביבות'. אוכלים ושותים, שרים ורוקדים. אולם יש עניין בהלכה לעשות סעודות (אינן מצוה) ולשורר

בהן שירי מצוה, אך וודאי שלא מדובר בלעשות סעודה לילה שלם וארוך של לילות החורף הנעלים והקדושים". ואז עצר מרן ואמר: "אתה יודע מי יודע הכי טוב את גודל מעלתך וקדושתך של ימי החנוכה?!" "היצר הרע!!!", ענה מרן, "הוא יודע הכי טוב כמה אפשר להתעלות בחנוכה, כמה אפשר לזכות להצלחה התעלות וקדושה בימים אלו. לכן הוא משקיע הרבה עבודה כדי שאנשים יתבטלו בימים אלו. לא רק שלא לומדים לכל הפחות כמו ימים רגילים

בשנה, אלא עוד עושים מסיבות ימים שלמים ומבזבזים את הזמן שעות רבות". על כן האיש הישר, ישלב בין סעודות המצוה והשמחה עם בני ביתו, החשובה מאד להחדרת האמונה ושמחת המצוה לדורות הבאים. אך מצד שני, ישאב מנרות החנוכה את האור הקדוש של התורה היקרה והקדושה שלנו.

דוקא בימים אלו, לשבת בבית מול אור הנרות וללמוד בניגון ונעימה קטעים מתורתנו הקדושה: גמרא, משנה, זוהר, תנ"ך. שלילדים שלנו ייצרב בזיכרון הנעימות והטהרה של חנוכה – שאחר ההדלקה הנעשית בנעימות וחביבות, יושבים כולם ושרים שירים, מספרים סיפורי השגחה, מתפללים מול הנרות לישועות, ואח"כ רואים את אבא והבנים יושבים מול הנרות ועוסקים בתורת אלוקים חיים – אותה תורה שרצו היוונים למחוק ולהעלים, ממשיכה בכל הכח בימים הללו! אמן.

סוד "נ.ג.ה.פ."

אולמות החנוכה

בחג החנוכה נהגו כל בית ישראל לסובב בסביבון אשר חרוטות עליו האותיות: "נ.ג.ה.פ." – נס גדול היה פה. אלא שנשאלת שאלה גדולה ומתבקשת: מה התועלת לכתוב על הסביבון את אותן אותיות, והרי בזמן שהסביבון סב על צירו לא נראית אף אות, עד שינוח מסיבובו ואז יראו האותיות?...

מלמדים אותנו חז"ל לימוד גדול ונורא – האדם רץ מבוקר ועד ערב ממקום למקום, עובד, אוכל, מרים טלפונים, מנסה לסדר דברים. וכל זמן שהוא רץ ממקום למקום, הוא אינו מבחין בניסים והחסדים הגדולים שעושה איתו ה', איך שממש ה' מנהיג אותו ועושה את הכל לטובתו בצורה שאינה מתקבלת על דעת אנוש. לכן, כמו בסביבון, בזמן שהוא מסתובב הוא אינו רואה שהכל הינו מעשי ניסי ה'.

גדולים חסדי ה', ואם היה מעריך האדם וזוכר את חסדי ה', לא היה נכנס לצער, ולו לרגע אחד בחייו.

פעם אחת, כשעמד שעה אחת לפני מסירת הדרשה לתלמידיו בישיבה, הגיעו לבשר לו בשורה קשה ומרה – נכדו, חביבו ואהובו, נפטר כעת בתאונת דרכים שהוא רך לימים.

התלמידים ששמעו זאת דקות ספורות לפני הדרשה, היו שבורים ורצוצים לרגל הבשורה המרה, והבינו כי הדרשה תבוטל. אלא, שבעת הגיע זמן הדרשה, הגיע הצדיק רבי אביגדור אל בית המדרש והחל לשאת את דבריו, בחיוך ובנועם

כשהוא מסביר הכל בצורה ברורה. התלמידים היו בטוחים שהרב כנראה עדיין לא שמע על האסון, אך מהר מאד נודע להם שהוא ידע זאת היטיב, ואף הספיק להכין הספד, רגע לפני הדרשה. השתוממו התלמידים ושאלו אותו: "מניין לרב כאלו כוחות נפש, שלמרות הבשורה הנוראה של פטירת הנכד, הרב מסר דרשה בחיוך ובצלילות?!"

השיב להם הרב ואמר: "דמו בנפשכם, אדם שפקד אותו אסון, ובעודו כואב, יורד הוא אל תיבת הדואר ורואה שהגיעו אליו סכום עתק של כסף. וכי מפני שפקד אותו אסון, לא ישמח הוא על הכסף שהרוויח?!"

(ואף בשו"ע (רכב) נפסק שאם אביו נפטר והותיר לו ירושה, מברך שני ברכות בפטירה: 'דיין האמת' והטוב ומטיב' / 'שהחיינו').

ועתה הגעו בעצמכם: הלא הקב"ה נותן לי אוויר לנשימה, ועוד אוויר ועוד אוויר. ראייה צבעונית בעין רגע אחר רגע. שמיעה צלולה שעה אחר שעה, ועוד הרבה טובות הוא עושה עמדי.

וכי יש בידי האסון הזה לטשטש את כל הרגשת ההודיה הבלתי פוסקת שמציפה אל לבי בכל רגע?! וכי האדם שוכח שגם ברגע זה שהוא בצער, ה' ממשיך לשלוח לו בריאות ללא קריסת מערכות, ממשיך לשמור על בני ביתו חיים ושלמים, ממשיך לשמור על ביתו ופרנסתו שלא ישרפו או ינזקו חלילה?... מי שיתבונן בכל עת בחסדי ה', מעולם לא ייכנע וישבר מצרה".

כמה האדם התחנן לה' שימצא את זיווגו, והנה ב"ה הוא חי עם רעייתו כבר שנים, בעוד שישנם אנשים מבוגרים שממתינים לכך. אמרו אתם: האם האדם מודה בכל יום לה' על אשתו?... נדיר ביותר! רובנו התרגלנו והמשכנו הלאה (במצב הטוב, ובמצב הפחות טוב יש לנו תלונות). שכחנו כמה התרגשנו שזכינו בזיווג.

כמה בכינו מאושר שזכינו בילדים?... ומדוע מבחינתנו זה נגמר, וכעת יש לנו רק טענות על החיים והילדים.

הרי קיבלת מתנה שאנשים אחרים שאין להם ילדים, בוכים בלילות על בית ריק ומוכנים לשלם אלפי שקלים על טיפולים לשם כך?... תודה לך ה' בלי גוזמה, על שיש לי אשה, שזכיתי בילדים, שיש לי בית ואוכל לחיות. תודה ה'!

חג החנוכה מגיע באמצע החורף, כשהכל בחוץ חשוך ואפל, להזכיר לך להודות ולהלל על הנרות הרבים שיש בחייך! שתעצור את הסביבון הפרטי שלך ותראה את הנס הגדול שאירע פה בחייך!

אמר הגאון הצדיק, הרב אלימלך בידרמן שליט"א: "בפסוק ההודאה הגדול – 'הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו', יש דבר מופלא: הפסוק מורכב מ-7 מילים ו-24 אותיות, ללמדנו שעלינו להודות לה' על חסדיו 24 שעות ביממה, במשך שבעה ימים, כל החיים רק להודות – המשך עמוד 4 –

כעת, באמצע החורף, כשבחוץ קר וחשוך – תאיר את הנרות ותזכור כמה ה' מטיב לך ומציל אותך. זה לא סתם דרשה יפה, זה סוד שמשנה חיים. לא לשקוע בקושי, אלא להרגיש אושר ושמחה בכל עת שה' שומר עליי ומטיב לי בכל רגע, אם כן ממה יש לי לירא, להתעצב או לפחד?!

להאיר את החיים!

הרב מנחם זינגר

– המשך מעמוד 3 –

24 שעות ביממה, במשך שבעה ימים שהאדם צריך להודות לה'!
וכמאמר רבנו האור החיים הקדוש שאין לך כל פעולה ומעשה בחייו של האדם, שה' לא עשה עם האדם נס ושומר עליו ועל חייו.
כמה טוב ה', ובחנוכה מבקשים מאתינו להכניס את האור הזה דווקא בחשיכה של יוון, שהכל נראה גמור ושבור, דווקא אז להלל, להודות על הניסים והחסדים.

זו הסיבה שלעתיד לבוא יברכו על הצרות הטוב והמטיב, כי אז נבין כמה חסדי ה' היו בזה.
מסופר על הסנדלר הקדוש, הרב משה יעקב הכהן רביקוב (נפטר לפני כ-60 שנה, והיה מקובל וצדיק נסתר שהתגורר ביפו), שהיה ידוע כעני גדול שהיה בורח מהכבוד ומסתיר את עצמו ומעשיו.
יום אחד, אירע דבר מוזר ומשונה. תלמידו של הסנדלר הקדוש נגש אליו וביקש לשמוע מפיו דברי חיזוק. הביט בו הסנדלר הקדוש ואמר לו בפנים זועפות: "אתה רוצה לשמוע חיזוק ממני? והרי כשהייתי בחו"ל, יהודי שהיה רוצה רק לראות אותי, היה צריך לשלם 200 רובל!".

נדהם התלמיד ונסוג לאחוריו, מעולם הוא לא שמע משפט שכזה מפיו הקדוש של רבו. רבו היה תמיד ממעיט בערך עצמו ולא מחשיב עצמו לכלום, והנה, לפתע הוא אומר לו שכשגר בחו"ל היו צריכים לשלם המון רק כדי לראות אותו.
ראה הסנדלר הקדוש כי התלמיד ועוד אנשים שהיו סביבו התפלאו מדבריו ואמר: "כשהייתי גר בחו"ל,

היה יהודי אחד שהיה עיוור אשר היה תמיד אומר לי שהוא מוכן לשלם 200 רובל (סכום גדול מאד) רק כדי לראות בעיניו את החיים סביבו: את האנשים, המאכלים, הנופים וכו'. ואילו אתה", פנה לתלמידו המבקש דברי חיזוק, "רוצה לקבל חיזוקים ממני, והרי רק על זה שהינך רואה ואינך מוטל כעיוור הכבול ואינו יכול לדעת את אשר מתרחש סביבו, רק בעבור זה עליך להודות לה' ולהתחזק יום יום".

בני האדם רואים מתוך האישון, אשר הוא השחור שבעין. גם אדם שיש לו עיניים כחולות, באמצע העין יש לו נקודה שחורה שממנה הוא רואה. ללמדך, שהאדם אינו רואה את הטוב שסביבו, עד שיהיה לו שחור בעיניים – עד שחלילה מגיעה צרה או קושי, ואז לפתע מעריך את הטוב שהיה עד כה. רק שנכנס לצילום סי.טי. לדעת אם אינו חולה בראשו וקיבל תשובה שלילית, רק אז העריך את הימים שהיה בריא בראשו. רק שנוצר לאדם חיסרון, אזי הוא מבין כמה חסד עשה איתו ה' עד כה. רק כשהרכב הפסיק חלילה לעבוד וצריכים לנסוע באוטובוסים – רק אז מעריכים כמה טוב לנו בזכות הרכב. רק אדם שעבר ח"ו צינתור בלב, מעריך כל רגע שהלב שלו פועם!

שימו לב לדבר מעניין מאד: כל נס חנוכה נעשה על כך שמצאנו פך שמן וניצחנו את היוונים. והרי זו קושיה עצומה: שבכך שניצחנו את היוונים והדלקנו את הנרות, חזרנו למצב הרגיל בו היו נתונים ישראל כל השנים כשהם נמצאים על אדמתם ומדליקים את המנורה בבית המקדש, ומה ההתרגשות מחג החנוכה שחזרנו למצב הרגיל שהיה כל השנים...?

אלא ללמדך, שגם על חיי השגרה צריכים לעשות חג ולהודות, להלל ולשבח. גם שיש לך שמן במנורת בית המקדש – השגרה הזו – זה נס ותגיד תודה, כי חלילה יכולים לבוא היוונים ולטמא לך את הכל. להבין שגם הקיים שבחינו – הוא אור ומתנה גדולה שיש לזכור כל הזמן.

יום אחד, ערך הרב הקדוש רבי פנחס מקוריץ זצ"ל מילה לתינוק, אלא שהדם שלו לא נעצר ונשקפה סכנה לחייו. לפתע, נזדמן למקום רבי זושא מאניפולי זצ"ל שאמר: "מהר להכין סעודת הודיה לה'". ישבו הכל לסעוד ומיד פסק הדם. "מהיכן ידע רבנו שסעודת הודיה תעצור את הסכנה ותביא הישועה?", שאלו רבי פנחס מקוריץ. שמע זאת רבי זושא וענה: "כתוב בפסוק: 'ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו' (שמות כד, יא). דהיינו, כאשר רואה האדם 'אלוקים' – מידת הדין שולטת בחייו, אזי 'ויאכלו וישתו', יערוך סעודת הודיה והלל לה', ומיד יתקיים בו 'סעדני ואושעה' – מלשון סעודת הודיה, וזכות ההודאה תגיע הישועה לאדם.
זה הסוד של חנוכה – להודות על כל הטוב שיש. לא להתרגל ולהמשיך הלאה. ועל ידי ההודאה באה הישועה!".

לתגובות: 052-715 1858
רחוב משה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל
daniel777achiel@gmail.com

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: משפ' שחב הי"ו, מש' אטרדיג, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, אבשלום בן ויולט, אסתר בת מרים, אהובה בת אסתר. **לע"נ:** אורי בן שלימה, אמיר בן גזור, בוריס בן ברכה, גילה עטר בת רחל וצדוק. זורי עזרא בן ויקטוריה, וגיקו יעקב שמול ת.נ.צ.ב.ה.

קו הישועות העולמי
התקשרי: 0733834050 לחצי: #2448 וא"כ הקיטי 5

חידה באיזה מקום האדם לא יצטרך להדליק חנוכה עם השמש? ומדוע?

אם תענה: אצל האדם האם לא יצטרך להדליק חנוכה עם השמש? ומדוע?
אם תענה: אצל האדם האם לא יצטרך להדליק חנוכה עם השמש? ומדוע?
אם תענה: אצל האדם האם לא יצטרך להדליק חנוכה עם השמש? ומדוע?

אנא העתירו רחמי עמים מרובים לרפואת נהוראי בן מיטל רבקה הי"ו

העלון מוקדש לעילוי נשמת הרב מכלוף פחימה ת.נ.צ.ב.ה

תשובה
דפוס אפי

אֵלֶּזְנֹת

לְשִׁמּוֹן עֶשֶׂת

פְּרָשַׁת וַיִּשָּׂא-מִנְחָה

כ"ס ז', אֲדִינוֹן קי"ב

בעינינו, ונתקשר בקשר הארוסין בשעה טובה ומצלחת. ויהי כאשר רצו לכתב את התנאים נזכר בצער שהלא אינו יודע לכתב כלל, ואף גם אינו יכול אפלו לחתם את שמו בשטר התנאים וכמנהג ישראל שעל שטר התנאים חותמים החתן והכלה והמחתינים, ובכן מה יעשה לעת כזאת. אמנם חתנו הראשון הרגיעו באמרו: אל תדאג כלל, כי אני אלמד אותך האיה לחתם את שמך, עד שלא יכיר אף אחד שכתבו אינו יודע לכתב. והתחיל ללמדו ואמר לו: הלא שמך 'לוי' ושם זה קל ללמד לכתבו שכותבים אותה על ידי ג' קוין: אות הראשונה היא ל' - היא קו ארה, אחר כך אות ו' - קו בינוני, לא כ"כ ארה, ולסוף אות י' שהיא רק כנקדה קטנה. כן למד את חותנו למען יוכל עמד ולא יצטרך להתבייש. אמנם כאשר הגיע עת כתיבת התנאים, החליף העם הארץ את הענין וכתב תחלה נקדה ואחר כך קו בינוני ולבסוף קו ארה. עד כאן תרף הספור אשר שמע איש זה מפי רבנו זיע"א טרם הדליק נר של חנכה, ולא זכה להבין מה ענין ספור זה אצל הדלקת הנרות הללו.

ויהי כאשר שמע הרה"ק ה'בני יששכר' זיע"א את דבריו, ענה ואמר, כי בספור זה טמון כל סוד החנכה, כי כשכותבים בסדר הנ"ל, קו ארה בינוני וקטן, הוא עולה לשם 'לוי' אבל כשמחליפים הסדר וכותבים הקוים בהפוך, קטן בינוני ארה, אז עולה לצרופ שם 'יון', וזה לעמת זה כאשר היה אז מלחמת הכהנים משבט לוי בעם ובטמאת יון.

היה מבית דינו של חשמונאי

כתב הרה"ק ר' אלעזר מלאנצהוט זיע"א, בנו של הרה"ק ר' צבי אלימלך מדינאב זיע"א, בהקדמת ספרו: וקראתי שם חבורי חלק זה בשם 'יודעי

הכפרי שחתם יון תחת לוי

מאד נפלא ומעשיו של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זיע"א בימי אורה והודאה של שמונת ימי החנכה, כאשר בהעלותו את הנרות של חנכה עלה ונתעלה בשלהבת י-ה, מוסיף והולך מחיל אל חיל בעבודת בוראו, עוטה אורה פלו קדש לה'.

נודע בין החיים כי כאשר בא הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א, בעל 'בני יששכר', לשכון כבוד בארץ הונגריה ולשבת על כסא הרבנות דק"ק מוונקאטש יצ"ו, שאל מאיש אחד אשר היה ממקבלי אור פני הרה"ק מקאליב זיע"א שישפר לו ממקצת דרכיו בקדש מה שראה אצלו בעת אשר זכה להסתופף בצל קדשו. ויספר לו, שפעם אחת היה נוכח אצלו בעת הדלקת נרות של חנכה. וקדם ההדלקה ספר מעשה, אשר אף ששמע כל מלה ומלה מדברי קדשו, עם כל זה לא זכה להבין כונת הספור, ומה שייכותו להדלקת נר חנכה. והמעשה שספר אז היה פדלהלו:

בכפר אחד היה דר איש אחד ושמו היה 'לוי', והיה זה עם הארץ גדול, אבל גם איש מצליח, כי הצליח ה' את מסחרו ויעש חיל הרבה עד שנעשה גביר גדול. וכאשר הגיעה בתו הראשונה לפרק בתולה נשאת, בחר לו לחתן בחור בן תורה. אחר כך נתמזל מזלו עוד יותר ונעשה לאמיד גדול וגביר עצום מאד. ובאשר הגיע מועד נשואי בתו השנייה, היה לו כבר השגה לבחר עבורה בחור גדול בתורה ועלוי מפלג ומפרסם. לכן לקח את חתנו הראשון ונסע עמו אל איזה עיר גדולה שהיתה שם ישיבה גדולה למען ישיג שם את מבקשו. ונגש אל הראש הישיבה ויבקש ממנו לתן לו את הבחור היותר מבחר ומצין בין תלמידי הישיבה. הראש ישיבה מלא את בקשתו וברר לו בחור מצין אשר באמת מצא חן

בין הנו"ן היא יורדת למטה, ולכן מי שהולך בדרך זו הוא נופל, משא"כ מי שמשפיל עצמו, הוא עולה למעלה. ושמעתי מדידי הג"ר אריה וואהל שליט"א שגראה לומר ברמז שיסוד הדבר מקורו במדרש (ב"ר צט ב): לוי כנגד מלכות יון, זה שבט שלישי וזו מלכות שלישיה, זה אותיותיו משלשיו, וזו אותיותיה משלשיו, אלו מרבים באכלוסין ואלו מועטין באכלוסין, באו מרבים ונפלו ביד מועטין, ביד מי מלכות יון נופלת ביד בני חשמונאי שהם משל לוי. ע"כ. ובא המדרש לרמז שהו בלוי והו ביון יש שלש אותיות, רק יון הם מרבים מלשון גדלות וגאווה, ואלו לוי הם מועטים שממעטים את עצמם, ולכן יון בעלי הגאווה, נופלים ביד בני לוי הענויים, וכמאמר ה'בני יששכר'.

ויש להוסיף בהקדם מה שכתב רבנו ה'אור החיים' הקדוש זיע"א על הפסוק (דברים לג יא) 'ומשנאיו מן יקומו', וזה לשונו: אמרו מן יקומו, לדבריהם ז"ל שנתנבא על מלכות יון שעתידה לפל ביד חשמונאי, לזה אמר 'ומשנאיו מן יקומו', פרוש, אפלו מן הזמן עצמו שתהיה להם לשונאים קימה וישראל שפלים בזמן עצמו 'מחץ מתנים קמיו' וגו', וכן היה, ודבר זה היא הצלחה בנס ופלא. עכ"ל. וזה רמז גדול שאע"פ שישיראל היו באותו זמן בשפל המדרגה, עם כל זה נפלו בני יון שהיו בעלי גאווה, בידי אותם משבט לוי שהיו שפלים בעיני עצמם ושפלים במעמדם בזמן ההיא, להגדיל הנס והפלא, וכנסח התפלה 'מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים'.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

בינה', כי ידוע לתלמידי מרן אשר כבוד אדוני אבי מורי ורבי קרא שם ספרו 'בני יששכר' בעבור כי רבו המבהק לו אשר מפרסם לבעל רוח הקדש הוא אדומו"ר הקדוש זצלה"ה מלובלין, חזה ברוח קדשו שהוא משבטו של יששכר.

וגופא דעובדא הובא בספר 'בית שלמה' (מונקאטט עמ' יד הערה א): אשר פעם אחת בנסע מרן מהרצ"א לבית רבו רבנו הקדוש החוזה מלובלין זי"ע, חשב על הדרך בינו לבין עצמו ונפשו חשקה לדעת מקור מחצבתו מאיזה שבט הוא ולהיות בהגיע תור יומי דחנפה, תמיד הוא מרגיש בנפשו תוספת רגש נעימות קדש עד להפליא ומאין לו זאת, כי אי אפשר שהוא מגזע החשמונאים באשר איננו כהן מבית אבותיו, וברב שרעפיו בקרבו דמה בנפשו כי בהיותו בלובלין ישאל את פי רבו על ככה להגיד לו ישר דברי אמת ברוח קדשו הצופה מסוף עולם עד סופו. והנה בבואו לבית החוזה הקדוש והוא עוד טרם ישאלוהו, פתח הרבי הקדוש להגיד לו להקדוש רבי צבי אלימלך כי מקור מחצבתו הוא משבטו של יששכר, ומה שהוא מרגיש תוספת קדשה יתרה בחנפה הוא לאשר הוא בעצמו היה מבית דינו של חשמונאי. עד כאן תכן דברי קדשו על כן קרא אחר כך את חבורו הגדול והקדוש על המועדים וזמני קדש 'בני יששכר'.

והנה מטו משמיה דה'בני יששכר' עוד בענין הנ"ל, כי הרמז בלוי הוא שהאות הגדולה מקטינה עצמה, והבינוני מקטינה עצמה עוד יותר, ואלו בתבת יון נהפך הוא, שהקטן רוצה להיות גדול, והבינוני עוד גדול יותר. ואולם ההפרש ביניהם, שבלוי הל' עולה למעלה, ואלו

שו"ת קטר

חידון אקצנות - נושא פרסים איזה מלה בפרשתנו נכתבה בתורה עם נוטריקון (הובא ברש"י)?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה - פרשת האזינו:

ש. איזה עוף מוזכר בפרשה זו?
ת. הנשר מוזכר בפרשתנו (לב, יא).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת האזינו:
שם הזוכה: ה' מ. שכטר מחיפה.

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבת וההודאה לברא עולם

מאמר של הודיה

ימי הלל והודיה - על הכל !

ימי החנוכה הם ימים מיוחדים של הלל והודיה לה, כפי שכתוב בגמרא שבת (כ"א, ב'): "קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה". ויש לעיין מהו ההבדל בין הלל להודיה בהקשר לניסי חנוכה?

הלל לעומת הודיה

ה"שפת אמת" (חנוכה תרל"א) מבאר ש"הלל" נאמר על גילוי כבוד שמים של ניסים גלויים, מה שאין כן הודיה, שהיא אף על מה שנראה בהשקפה ראשונה לא טוב, אלא שבהשקפה נוספת ובהתבוננות האדם מגיע להכרה שגם הוא באמת חסד מובהק, ומודה להשי"ת עליו. שכן הודאה יש בה מלשון "להודות על האמת" כאשר המשמעות היא שיש בדבר מקום לטעות.

כך גם ביארו את הגמרא בברכות (ז, ב'): "מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה, עד שבאתה לאה והודתו שנאמר 'הפעם אודה את ה'".

והרי לא יתכן לומר שכל צדיקי הדורות הקודמים לא הודו לה. אולם הכוונה, שאז לאה הודתה אף על הקשיים, שהבינה שאף העובדה שהיא היתה שנואה, גרמה לתוספת ברכה מן השמים.

זוהי שלמות ההודיה, להגיע להכרה שטוב ה' אינו משתנה לעולם - "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו".

טובת גלות יין

ואכן בסיפור של חנוכה, מלבד הניסים הגלויים שעליהם יש להלל לה, יש לשים לב, שגם הדברים שהיו נראים אז כרעים, הרי שבסופו של דבר התגלה, שכולם היו מתוכננים על ידי אבינו שבשמים, מתוך אהבה ודאגה לטובתנו, ועלינו להודות אף עליהם.

בתום שבעים שנות גלות בבל, כורש נתן רשות ליהודים לשוב לארץ ישראל, והם החלו בבנין בית המקדש, ובזמן דרוש השני סיימו את הבנין. והנה אז, תחת שלטון דרוש, היהודים אמנם גרו בארץ והיה להם בית המקדש, אך השלטון היה עדיין שלטון זר - שעבוד מלכויות.

אילולי גזרות אנטיוכוס, שהיו נראות בשעתם כקשות לעם ישראל, עם ישראל היה ממשיך במשך כל תקופת בית המקדש השני להיות תחת שלטון הנכרים. רק גזרות היוונים הביאו לשינוי במצב זה, ש"העמידו מלך מן הכהנים וחזרה

מלכות ישראל יתר על מאתים שנה עד החורבן השני (רמב"ם חנוכה ג, א'). בעקבות גזרות היוונים והישועה של חנוכה, זכו עם ישראל שארץ ישראל תהיה תחת שלטון יהודי, ובכך השיגו הישג יקר מאד לטובתו הרוחנית של עם ישראל.

טובת הגזרות

עוד מקום של התבוננות בסיפור של חנוכה, הוא העובדה שהיוונים החשיכו עיניהם של ישראל ובטלו אותם מלימוד תורה. חז"ל אומרים (ספר היכלות) שעיקר הדרה וזיוה של התורה התגלה בזמן בית שני, והיינו כל האוצרות היקרים מפז ומפנינים של תורה שבעל פה שיש בידינו מתקופת התנאים. ונראה, שקרוב הדבר לומר, שעל ידי התגברות ישראל על הגזירות של היוונים נגד לימוד התורה, מדה כנגד מדה זכו לריבוי נפלא בתורה. ומדויק לשון חז"ל, שאחרי הסיפור של חנוכה האיר בעולם מאור "הדרה וזיוה" של התורה, מדה כנגד מדה על מה שהתגברו על החושך של היוונים.

הפכת מספדי למחול

כתוב במזמור שמרבים לאמרו בחנוכה (תהלים ל'): "**הפכתי מספדי למחול ליי**". והכוונה היא, שהרע עצמו שגרם למספד, התהפך להיות סיבה לשמחה ולמחול. לפי הדברים שנתבארו לנו יוצא דהפסוק הזה שייך באמת במיוחד לחנוכה. בו במיוחד יכולים לראות איך שהמספד עצמו מתהפך לטוב ולמחול.

עוד נאמר שם "**למען יזמרך כבוד ולא ידם**" - נראה ביאורו, על כל מה שעושה הקב"ה, לטוב ולמוטב, באים אנו להודות ולזמר לו, והיינו, שגם על הרע, אין אנו רק דוממים ומצדיקים את הדין [כעין מה שכתוב באהרן (ויקרא י, ג') "ידם אהרן", והכוונה, דהצדיק עליו את הדין ולא התרעם], אלא מהללים ומשבחים. דע"י הנס של חנוכה מגיעים למדרגה שיכולים אנו לזמר להקב"ה גם על מה שהיה נחשב לרע כנ"ל.

והמזמור מסיים: "**ה' אלהי לעולם אודך**" - שיכולים להודות להקב"ה "לעולם" ממש, בין על טוב ובין על מה שהיה נחשב לרע. שכן על ידי הנס של חנוכה אנחנו באים להודות להקב"ה על כל המתהווה בעולם, שכן אנחנו מכירים בכך, שהכל נובע מחסדו וטובו ויתברך המופלאים. יהי רצון שנזכה. ■

פנינים של הודיה

ביאר הר"י ב"ר יקר על האמור בתפילת 'נשמת': "שכן חובת כל היצורים לפיך להודות להלל ולשבח וכו'". 'היצורים', הוא ע"ש הפסוק (ישעיהו מג, כב) "עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו", כלומר כיון שיצרתים חובה עליהם שיהללוני.

מעשה ביהודי בעל יסורים גדול שכאשר דרשו בשלומם היה עונה: הכל טוב! והוסיף, לא יכול להיות יותר טוב!

כאשר תמהו על תשובתו והשיבוהו: ואם תאמר תסתכל על חצי הכוס המלאה, אבל אי אפשר להתכחש לחצי הכוס הריקה...

ענה בחיך רחב: זה ההבדל ביני לביניכם, אתם חושבים, שמגיע לו לאדם כוס מלאה, וממילא כשחסרה הכוס רואים אתם את חצי מה שמגיע לכוסית קטנה, כי לדעתי לא מגיע לי יותר מאשר נכנס בכוס קטנה זו, וממילא כאשר הקב"ה נותן לי הכל ומכל טוב, אין די מקום בכוסית הקטנה שיש לי, הכל גולש החוצה, ונמצא שאני מקבל הרבה יותר ממה שמגיע לי!

כתב הריטב"א על דברי הגמ' במסכת ברכות (ו ע"ב): מאי "כי זה כל האדם" (קהלת יב, ג), א"ר אלעזר, אמר הקב"ה כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה, וביאר הריטב"א, כלומר, כי כל העולם נברא לצורך בני אדם, ובני אדם נבראו לשבח ולהודות להקב"ה ולעבדו וליראה אותו, ואלו שעושים כן מקיימין העולם, והשאר היו הן כבהמה שאין עושין הדברים שנבראו בשבילן.

העלון מוקדש ל:

להנצחות
או הקדשות:
055.6789852

להצלחה
להפץ בעולם שמו

בנימין יגאל בן שרה
ורבקה בת לאה
זרע בר קיימא בקרוב

לע"נ
הרב יחזקאל בן נג'יה

משתה ושמחה

האלו שמעתי אותם מאוחר בלילה כשכולם ישנו, ואז החלטתי: מחר בע"ה עושים משתה!

ביקשתי מאשתי להכין ארוחת צהריים חגיגית, להוסיף גם שוקולד וממתקים, והעיקר - נדליק את הדיסק הנפלא עם שירי מזמור לתודה, נרקוד ונודה לה'.

נחגוג נשמח ונודה על שנשברה לנו מכונת הכביסה. כן, אחרי שהתפללנו ועשינו כל מה שיכולנו, עכשיו נשמח בזה. קמתי בבוקר כל כך שמח. עם שירה של מזמור לתודה עזרתי לאשתי במטבח. בימים הקודמים הייתי מאוד לחוץ ממכונת הכביסה המושבתת שרצתה עליי, עד שאפילו היה לי קשה להתפלל שחרית כראוי. אבל הבוקר, התפללתי בשמחה עצומה. דמעות של התרגשות ירדו ב'מודים אנחנו לך'. ב"ה היה בוקר נפלא, רגוע, נעים מלא שמחה וציפיה למשתה.

ואז, במהלך הבוקר, עוד לפני המשתה, מתקשר אלינו

יהודי צדיק ומיוחד בעל חסד עצום. יום קודם לכן שאלנו אותו אם הוא יודע לתווך לנו מכונת כביסה למסירה והוא אמר: 'בטח אתם צריכים מכונה גדולה. משפחות שאני מכיר ומתווך מהן חפצים - הן משפחות רחוקות מהדת. בטח המכונות שלהם קטנות ולא מתאימות לנו. לא נראה לי שיש משהו...'

אבל היום הוא מתקשר ואומר שיש לו מכונה להציע לנו. התרגשנו מאוד. שאלנו איך נוכל להעביר אותה אלינו מעיר אחרת? והוא אמר: אני אדאג לזה. המשתה הפך לסעודת הודיה על מכונת כביסה איכותית 8 ק"ג, שהגיעה אלינו עד הבית וכל זה ללא תשלום.

תודה לך ה' שעזרת לנו לגדול בנסיון הזה, ותודה שאתה מזכה אותנו מעל במה חשובה זו להודות ולהלל לשמך הגדול. שנזכה להודות לה' בבניין ביה"מק בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן. ■

לאחר שמחת תורה מכונת הכביסה שלנו הפסיקה לעבוד בפתאומיות. כתלמידים ותיקים של "קול תודה" אמרנו מייד תודה לה': תודה לה' שכבר כל כך הרבה שנים המכונה עבדה נפלא, תודה לה' שזכינו לכבס בערב סוכות את כל הבגדים לחג, תודה לה' שהתקלה היא במכונה ולא בבריאות, ועוד.

המשכנו לומר שוב ושוב מזמור לתודה, כתבנו בפנקס הודיה לתודה לה' על המכונה, תודה על כל מכשירי החשמל בביתנו, על הרהיטים, על הבית הנפלא וכן הלאה. הזמנו טכנאי. חיכינו לו יום שלם, ובסוף לאחר שהגיע - לא הצליח לתקן. הבנו שאין מנוס מלקנות מכונה חדשה. אך מה נעשה והיתרה בבנק היתה אך ורק 6 ש"ח? עם הסכום הזה לא נוכל לקנות מכונת כביסה...

האמת שאחרי שבת כבר נשברתי. זה היה קשה לדאוג כל יום לבגדים נקיים לילדים והערמות של הכביסות והמצעים מהחג... הבנתי שצריך כאן עוד משהו.

נכון, התפללנו, ביקשנו, השתדלנו לקבל את רצון ה' באהבה ובהכנעה, גם התקשרתי כמובן ל"קול תודה" להתחזק מעוד סיפורי ישועות, אך עוד משהו חסר... ואז בלילה שמעתי שיחה נפלאה שהחזירה לי את הכוחות.

הרב, מגיד השיעור, אמר דבר נפלא על מגילת אסתר שמתאים לכל השנה. כשאסתר המלכה ראתה שלא עוזרים צומות ולא תפילות - היא עשתה מעשה מדהים: היא עשתה משתה. ולמשתה היא הזמינה את המן בעצמו. הגמרא שואלת למה הביאה את המן למשתה, ומתוצאת 13 תירוצים. מוסיף החת"ם סופר רעיון אדיר: שכל פעם יש המן אחר, אלו הן הצרות. במקום לבכות, היא שמחה עם הצרות, מסתכלת להן בעיניים: ה' כך אתה רוצה? אז ככה זה טוב, אשרי העם ש'ככה' לו. ככה, כמו שזה זה טוב לי. אנחנו לא רק לא מתנגדים לרצון שלך ה', אנחנו לא רק עושים כי אין ברירה אחרת אלא ממקום הרבה יותר גבוה. אנחנו שמחים בזה. אהבתי את הדברים הנפלאים

בזכות מזמור לתודה העולמי

הייתי עסוק בהודיה נרגשת לבורא העולמים. חשתי בתחושה ברורה ובהירה כי לנס ההצלה שלהם היה קשר ישיר לדקות ההודיה שלי ולמזמור לתודה העולמי. יהי רצון שנזכה גם השנה להתאחד כולנו בימי החנוכה, ובזכות ההודיה ואחדות כלל ישראל, נזכה לגאולה השלמה בב"א. ■

כמה דקות לאחר מכן בני הנשוי מתקשר אלי: "אבא, קיבלנו חיים במתנה!" הוא סיפר בקול מבוהל ומרוגש כי ממש לפני רגעים מספר הוא נסע במכוניתו, עם שלושת ילדיו בספסל האחורי, כשלפתע רכב מסחרי גדול הגיח לעברם והתנגש בהם חזיתית. למרבה הפלא והנס הגדול, אף אחד מהם לא נפגע מלבד כמה שריטות ושפשופים קלים. התרגשתי עד מאוד, שכן בדקות שהכל קרה, אני

בחנוכה של שנה שעברה הצטרפתי לאמירת "מזמור לתודה העולמי". השתדלתי בכל יום מימי החנוכה להודות לה' ב'מזמור לתודה' בשעה 19:00 בדיוק.

יום אחד מימי החנוכה שכחתי את ה'מזמור לתודה', וכשנזכרתי בזה, היה כבר 19:30. החלטתי להשלים את הפער, ופרצתי ב'מזמור לתודה' אחד אחרי השני, לפחות 7 פעמים. הוספתי גם 'נשמת כל חי' כדי להגדיל ולהרחיב את ההודיה.

חנוכה ב"קול תודה"
עשרות שיעורים והתחזקויות יומיות בנושא ההודיה בחנוכה - יחכו לכם בקו המחזק "קול תודה" במהלך ימי החנוכה
03-6171190 "קול תודה"
לנשים: 03-6171180

מזמור לתודה העולמי!

המשך מהשנים הקודמות, בימי החנוכה נתאחד כולנו - גברים, נשים וטף לאמירת "מזמור לתודה" (מזמור ק' בתהילים)
בכל יום מימי החנוכה בשעה 19:00

לנשים

משמרת ההודיה המסורתית של "לעולם אודך"

ממשיכה בע"ה גם השנה, מזה השנה העשירית! כל אחת יכולה להצטרף ולהיות חלק ממשמרת גדולה של נשים שיודו להש"ת ברב שעות היממה של ימי החנוכה. כדאי מאוד לקחת חלק!!
להרשמה החל מיז' כסלו:
יש להתקשר לטלמסר: 077-3137119 שלווחה 29

פניני ביה"לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

סוד הצלחתו של יוסף הצדיק

בפרשתנו רואים אנו, שבכל מקום אליו היו משליכים את יוסף הצדיק, הוא היה מצליח. אם זה בזמן שמכרו אותו לבית פוטיפר, שם הפך להיות אדון על ביתו, וַיִּפְקְדֵהוּ עַל בֵּיתוֹ, וְכָל יֵשׁ לֹו נָתַן בְּיָדוֹ (בראשית לט, ד), ואם זה בבית הסוהר, שר בית הסוהר מינהו למנהיג, וגם בפרשת מקץ, פרעה נעזר ביוסף בפתרון החלומות והופך אותו למשנה המלך. מה סוד ההצלחה של יוסף הצדיק?

היסוד הוא, שבכל מצב אליו הגיע יוסף הצדיק, תמיד הרגיש 'אני שווה', ולמה? 'כי אני עם הקב"ה', כך אומרת התורה כמה וכמה פעמים, וַיִּהְיֶה ה' אִתְּ יוֹסֵף, וַיִּהְיֶה אִישׁ מְצַלֵּיחַ, "כל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה, ה' מְצַלֵּיחַ בְּיָדוֹ", זה לא הוא - זה הקב"ה. יוסף הצדיק יודע שיש לו עזרה משמיים בכל צעד, בכל מקום ובכל מצב, וממילא אם הקב"ה תמיד איתו והוא שווה כ"כ הרבה, לכן גם במצבים הנוראים אליהם הגיע אין סיבה שיפול ברוחו. יוסף נשאר בשלו מאמין בגבורה ובטחון, לא נשבר ולא מתייאש.

כל יהודי צריך לדעת שהוא שווה הרבה ובעל כח ועוצמה, וצריך להאמין ולחיות את זה, ולא ח"ו להכנס לעצבות. 'הפילו אותי, דרכו עלי, הערך שלי ירד', אלו דברים שאי אפשר בכלל להעלות על הדעת. ערכו של יהודי לא יורד, היכן שיהודי נמצא - צריך שידע שהוא שווה הרבה. גם אם אדם כלוא בבית הסוהר, יתכן וזה לא נעים והגוף נחלש, אבל רוחו של האדם לא נפגמת במאומה, ומה שאדם משדר מבפנים הוא הדבר החזק ביותר שיכול להיות.

היה רב בארצות הברית, שלמשך חודשיים בשנה היה הולך לעיר מסוימת בימות החורף, שם מזג האוויר היה נעים יותר ממקום מגוריו, והיה מוסר שם שיעורים ומוכר לאנשי המקום. שנה אחת כשהגיע למקום ונכנס לבית המדרש, הבחין ביהודי שיושב ולומד בקול בהתמדה ובערבות, ולמרות שהרב פקד את המקום שנים רבות, אותו אדם לא היה מוכר לו.

הרב שהתפעל מהלימוד שלו, ניגש אליו ושאל האם הוא חדש פה באזור, 'לא, אני גר פה שנים רבות', ענה היהודי. שוב שאל הרב - 'האם אתה חוזר בתשובה?'. שוב ענה היהודי, 'לא, אני אמנם חדש בבית המדרש אבל נמצא באזור שנים רבות'. הרב אמר לו שהוא מתפעל ממנו והם המשיכו בשיחתם. כשעברו לדבר גם בעניינים אישיים סיפר היהודי לרב, שהרופאים גילו אצלו מחלה קשה מאוד, והטיפולים אולי קצת יאריכו ימים אבל לא יותר מכך. עתה הרב התפעל פי כמה וכמה, שהוא יושב והוגה כך בתורה למרות המחלה וכל הטיפולים.

הסביר היהודי לרב, 'כששמעתי מרופאים את הבשורה המרה, נפלתי ברוחי והייתי בדכאון נורא, לא ידעתי מה לעשות, ואז החלטתי שאם אני רוצה לשרוד ולהמשיך הלאה, זה רק בלימוד התורה, ולמרות שממי לא למדתי גמרא, התחלתי ללמוד וללמוד, וזה מה שנתנו לי עכשיו חיות וחשק להמשיך לחיות!'. הרב אמר בהתפעלות, 'הלואי שהבריאים ילמדו ממך, הרי לא צריך

להיות חולה בשביל להעריך את לימוד התורה, וכך הם נפרדו. שנה לאחר מכן חזר הרב למקום, ושוב רואה את היהודי הזה לומד, אבל הפעם בפנים נפולות, עצוב ובלי מצב רוח. 'מה קרה? לא מתאים לך, למה נפלו פניך?' שאל הרב והיהודי ענה, 'תראה, יש כאן אברכים ותלמידי חכמים המתווכחים ביניהם בלימוד עם סברות ומפרשים, ומספיקים ללמוד כמה דפי גמרא ביום, ואני פה בסך הכל שנה, ובגלל מצבי בקושי מספיק ללמוד שתי שורות ביום, ואין לי חשק. אני בטוח שהקב"ה לא צריך את השורות שאני לומד'. נדהם הרב, איך יהודי יכול לחשוב כך, אך לא רצה להוכיחו בשל מצבו, ואמר שהוא יספר סיפור שממנו הוא יבין הכל, וכך סיפר הרב:

היה מנצח גדול מאוד בעל שם עולמי, מנצח בחסד עליון על תזמורתו בהופעות רבות, וכולם ידעו שהוא כשרון נדיר. כתב אחד רצה לעמוד על טיבו ולעשות עליו כתבה, שתספר כיצד הוא הגיע לפסגות כאלו גבוהות. הוא התקשר למנצח, וסיפר לו על רצונו לכתוב על הכשרון שלו וכיצד הגיע לאן שהגיע. המנצח הסכים והתחיל לספר את קורות חייו. לאחר מספר ימים אמר המנצח לכתב, 'הערב יש הופעה מיוחדת מאוד עם סימפוניה גדולה, אני הולך לשמוע את הניגונים בתור צופה מהצד, האם תרצה לבוא?'. הכתב השיב בחיוב, הרי גם זה יהיה חלק מהכתבה.

הם תפסו מקום בשורה הראשונה, שומעים תזמורת גדולה ומפוארת עם קרוב למאה נגנים, עם מנצח גדול ומנוסה באיירה מיוחדת. לאחר מספר שעות של ניגונים הסתיים הערב, כל הצופים שמחו ופירונו למנצח בדברי שבח והלל, מלבד אחד שלא היה כ"כ מרוצה, והוא אותו מנצח דגול. הכתב שהבחין בכך אמר לו, 'אמנם אינני מבין בתחום, אך באמת נהייתי מהיפוי וממגוון הכלים והנגנים, מה חסר לך שלא נהיית?'. ענה המנצח, 'התאכזבת! בשורה של הכנרים היה חסר כנר אחד, היו צריכים להיות 15 כינורות, ולפי השמיעה שלי הבחנתי שאחד חסר', התפלא הכתב, יש פה

כמעט מאה נגנים, וכי מכיוון שחסר אחד הוא התאכזב.

ניגש הכתב למנצח של אותה מקהלה לבדוק את העניין, ושאל כמה כנרים היו. המנצח ענה, 'אינני יודע, היו יחד כמאה נגנים, אך לא שמתי לב האם היו 14 או 15 כנרים, אבל אין זה משנה אם היה כ"כ יפה'. הכתב חזר למנצח הדגול ואמר 'המנצח בעצמו לא ידע כמה כנרים היו לו. ארצה לשאול אותך, איך שמת לב שחסר כינור אחד בתוך כל התזמורת הגדולה והמורכבת הזאת?'. ענה המנצח הדגול, 'דע לך, את הניגונים ששמעתי פה אני חיברתי, ואני שומע ושומע ומבחין שמשעה חסר, וכך הסתכלתי וראיתי שבאמת חסר כנר אחד'. שוב הקשה הכתב, 'ובכל זאת מה זה משנה העיקר שהיה יפה?'. ענה המנצח, 'כשעושים סימפוניה כזאת צריך שיהיה מושלם, ובשבילי כל צליל חשוב, ואם חסר צליל אחד בשבילי זה כשלון. לכן לא נהיית!'. הכתב התפעל מאוד, והבין שהמנצח הזה באמת גאון.

הקב"ה יודע את מספר הכוכבים, שום כוכב לא נשמט, ואם כך הקב"ה נותן חשיבות לכל כוכב, אתה יהודי - נזר הבריאה, ודאי שלא יעלה על הדעת שהקב"ה ישכח אותך

המשך עמוד 4 <<

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים	ר"ת	מוצ"ש	הדלקת נרות	לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל	לע"נ יוסף חיים בן עזיזא ז"ל	לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל
	17:45	17:12	16:01			

פרוטקציה של הקב"ה

מאכיל, משקה, מטייל איתו והוא רואה בסבלו. היות ואין באפשרותו לרכוש את התרופה, הוא מתחנן אליה שתאשר לאביו את התרופה.

דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב. היא השיבה, שאין הדבר תלוי בה אבל היא תנסה לעשות ככל שביכולתה. היא התקשרה לראש הוועדה, וביקשה ממנו, שיאשר את הבקשה לתרופה למיודענו. ראש הוועדה אישר מיד את הבקשה, והורה כי הוא יכול לגשת לקחת את התרופה מבית המרקחת ברחוב שח"ל 14 ברמת גן. המרשם נשלח במייל לפקידה, שהדפיסה אותו ונתנה לו ביד והלה יצא מהבניין. ביציאתו הוא ראה את היהודי הראשון עם הפרוטקציה, מתווכח עם המאבטח שיכניס אותו. הוא נופף עם המרשם ואמר לו: "הבוטח בה' חסד יסובבנו".

אולם סיפורנו לא תם בזה. עם יציאתו מהבניין ראה אותו יהודי משלוחן שעומד

מצאים אנו בחודש כסליו, חודש בו חלו ניסים ונפלאות בימי החנוכה לעם ישראל, וכידוע לא היתה שום הסתברות הגיונית שהחשמונאים ינצחו במלחמה, וכך אנו מעידים, 'מסרת גיבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים' וכל זה כי 'אתה ברחמיך הרבים, רבת את ריבם, דנת את דינם, נקמת את נקמתם', הקב"ה הוא שסייע למלחמתם של החשמונאים בזכות אמונתם הצרופה. הגאון רבי חכם יוסף חיים זצ"ל (מח"ס 'הבן איש חי') דורש את שם החודש 'כסליו' כך: האותיות הפנימיות הם סלי - ר"ת "לפורקן סברית השם" ובעברית "לישועתך קיוותי השם", ואילו האותיות החיצוניות של המילה כסליו הן כ"ו - כנגד שם הויה. לומר לנו שבזכות שקיוו החשמונאים לישועת ה' ושמו רק בה' את מבטחם, ולא באף גורם אחר, כך הצליחו החשמונאים נגד מלכות יוון, שיעזור להם ה' וישעם, כי רק בו לבדו ראוי לבטוח.

סיפר הרב חיים זאיד שליט"א רבה של פרס כץ: כידוע, ישנן תרופות, שאינן נכללות בסל שירותי הבריאות. בכל שנה יושבת וועדה ומחליטה מה כן ייכנס לסל ומה לא. ישנה תרופה מסוימת שעלותה יקרה מאוד. תרופה זו אינה מוגדרת כ'מצילה חיים' אבל בהחלט עוזרת ומסייעת לשכך את הכאבים במקרים, בהם החולה סובל. אולם התרופה אינה נכללת בסל שירותי הבריאות ולכן אין קופת החולים מממנת את עלות התרופה, אלא על החולה לרכוש אותה מכיסו הפרטי. במקרה הצורך ניתן להגיש בקשה לוועדת חריגים. הוועדה מתכנסת ובוחנת כל מקרה לגופו, ובסיכומו של עניין מאשרת או לא מאשרת את רכישת התרופה במימון או בסיוע קופת החולים.

בבין הזמנים של שנת ה'תשע"ט ישבו שני אנשים בקופת חולים מכבי שברחוב רבי עקיבא בבני-ברק. מאחר והללו המתינו זמן מה, התפתחה שיחה ערה בין השניים. האחד סיפר לשני, כי הוא ממתין לשירותי המשרד כדי להגיש בקשה לוועדת חריגים כיוון שאביו צריך להשתמש בתרופה פלואנית, המסייעת עבורו לשכך את כאביו ואינה נמצאת בסל שירותי הבריאות.

לשמע הדברים שאל השני: "האם יש לך מכרים או אנשים קרובים, שיכולים להמליץ עבורך בוועדה?". ואותו יהודי ענה "לא, אין לי" בתמימות. "אם כך", אמר לו, "אתה סתם מבזבז את זמנך היקר, כיוון שהם בוועדה דוחים את כולם! אני לעומתך מסודר. יש לי חבר הקשור לוועדה וברגע שהם ישמעו את שמו - אני בטוח, שהם יאשרו לי את התרופה בוועדת חריגים!". לשמע דברים אלו פנה אליו הראשון ואמר: "לי יש קשר ישיר עם בורא עולם! זוהי הפרוטקציה הטובה ביותר!!! המועילה עשרות מונים מפרוטקציה של בני אדם".

תורו של האדם שיש לו פרוטקציה הגיע. הוא פנה לפקידה והסביר, איזה תרופה הוא מבקש להעביר בוועדת חריגים והוסיף שיש לו קשרים וביקש שבבקשה תצוין את השם של אותו אדם שהוא הכיר. הפקידה הסבירה לו, כי אינה מתכוונת לכתוב את השם של אותו אדם, שהוא הכיר בהטעימה כי החלטת הוועדה היא אך ורק לפי מצבו הבריאותי. כששמע, שהיא אינה מוכנה לצייין את קשריו, הוא התפרץ וצעק לעברה. הפקידה התקשרה מיד וביקשה, שיבואו אנשי האבטחה. בתוך שניות אחדות הגיעו שני מאבטחים, והם הוציאו אותו בכוח מחוץ לבניין.

הגיע תורו של השני. הוא פנה לפקידה והעביר את הבקשה לוועדת חריגים עבור אביו החולה, ובסיום דבריו ביקש: "אני מבקש שתוסיפי הערה למטה: שהחלטה לקבל את התרופה אינה תלויה בוועדה אלא בבורא עולם". הפקידה אמרה לו: "זה לא עניין של דת. אם מגיע לאבך - הוועדה תאשר. ואם לא - לא יאשרו". אבל מיודענו חזר ואמר: "מה ביקשתי ממך? כסף? בקשה קטנה שתרשמי" אמר בנחרצות. "אבל אני לא יכולה, יחשבו, שאני לא נורמלית" השיבה הפקידה. "טוב, תרשמי, כי הפציינט מבקש להוסיף, שהקב"ה הוא הקובע והמחליט ולא חברי הוועדה".

הפקידה שלחה את הבקשה במייל והאחראית שקראה את הבקשה וראתה את התוספת התפלאה. היא התקשרה לפקידה, כדי להבין מדוע כתבה זאת. הפציינט עדיין עמד ליד הדלפק ומילא את הטפסים. המזכירה נתנה לאחראית לדבר איתו. הלה שפך את לבו והסביר לה, שהוא מטפל לבדו באביו החולה והוא

לשמע דברים אלו פנה אליו הראשון ואמר: "לי יש קשר ישיר עם בורא עולם! זוהי הפרוטקציה הטובה ביותר!!! המועילה עשרות מונים מפרוטקציה של בני אדם"

לצאת מהבניין עם שליחות בידו. לשאלתו לאן הוא נוסע, השיב: "לרחוב שח"ל 14 ברמת גן להביא משם תרופה". התפלא היהודי לשמע הדברים וביקש בתמימות האם יוכל להצטרף אליו, ואכן כך היה, הוא הצטרף למשלוחן בנסיעתו והביא את התרופה המיוחלת לאביו החולה, ובכך זכה לפרוטקציה כפולה, גם לתרופה המיוחלת וגם לנסיעה המוזמנת אישית מבורא עולם לבית המרקחת להבאת התרופה המיוחלת.

כך אומר בעל חובת הלבבות (שער הבטחון בתחילתו) שתועלת הבטחון היא "מנוחת נפשו וביטחונו על אלוהיו יתברך: כמו שהעבד חייב לבטוח על אדוניו, מפני שאם איננו בטוח באלוהים בוטח בזולתו. ומי שבטוח בזולת ה', מסיר האלוהים השגחתו מעליו ומניח אותו ביד מי שבטח עליו". נמצא מבורא היטב, שדוקא משום שבטח היהודי השני בחברו הקשור לוועדת התרופות, היא העובדה שהיתה לו לרועץ, כי משום שבטח בו ולא בקב"ה, הסיר הקב"ה את השגחתו ממנו.

ואמנם, כידוע הקב"ה משגיח על כל פרט ופרט בבריאה, "מביצי כינים ועד קרני ראמים", כיצד אם כן אומר בעל חובת הלבבות שהקב"ה מסיר את השגחתו ממי שלא בטח בו, והרי הקב"ה משגיח על הבריאה כולה? אלא מבורא בספרים הקדושים שישנם שני מיני השגחות, השגחה גלויה והשגחה נסתרת, ההשגחה הנסתרת היא בעצם הטבע, שגם הוא מנוהל ומושגח ממנו יתברך, אדם הזוכה להאמין ולבטוח בקב"ה בלב ונפש, זוכה הוא לצאת מגדרי הטבע וההשגחה הנסתרת אל השגחה גלויה ממנו יתברך, ואילו אדם הבוטח בזולתו ולא רק בקב"ה, בעצם מסיר את השגחת ה' הפרטית ממנו, וחיוו מעתה מנוהלים בהשגחה כללית שהיא על פי חוקי הטבע. יזכנו ה' לבטוח בקב"ה בלב שלם, וככל שנתמיד בכך, כך נזכה לישועות ונחמות כמו בימי החשמונאים ועל כך אנו אומרים "בימים ההם בזמן הזה".

- לע"נ אסתר בת חנה ז"ל
- לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל
- לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל
- לע"נ אברהם אבוהרון בן ג'יניה ז"ל
- לע"נ לבריאותו השלמה של מימון מרציאנו בן מזל הי"ו

חיות של קדושה

בפרשתינו רואים אנו את שר האופים, שמקנא בפתרון החלום שפטר יוסף לשר המשקים (שר המשקים חלם שהוא סוחט שלוש אשכולות ענבים לתוך כוסו של פרעה), ולכן סיפר גם שר האופים את חלומו ליוסף: "וַיֵּרָא שֵׁר הָאֹפִים כִּי טוֹב פָּתַר, וַיֹּאמֶר אֶל יוֹסֵף, אֲפָ אֲנִי בְחַלּוּמֵי, וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סָלִי חֲרִי עַל רֵאשִׁי, וּבֶסֶל הָעֶלְיוֹן מִכָּל מֵאֲכָל פְּרֵעָה מַעֲשֶׂה אִפְדָּה, וְהָעוֹף אֵכֵל אֶתֶם מִן הַסֶּל מֵעַל רֵאשִׁי" (בראשית מ ט"ז).

החיד"א (בספרו "פני דוד", וישב) שואל, מנין ידע יוסף לפתור ל'שר האופים' את חלומו כי בעוד ג' ימים ישא פרעה את ראשו מעליו וימיתהו, למה לא פתר שעונשו יהיה אחר, למה דווקא מיתה? ומדוע גרע חלקו משר המשקים אשר פתר את חלומו לטובה, ומבאר הרב את העניין במשל נפלא:

צייר אחד צייר במעשה אומן ציור יפהפה, של אדם העומד וסל פירות בידי. משהעמידו את הציור בחוצות העיר באו עופות וניסו לאכול מהפירות, וכל הקהל הביעו התפעלות על כישורו של הצייר, שהצליח לצייר ציור 'אמיתי' כל כך עד כדי שהעופות ניסו לאכול מפירותיו, ויחד כולם הודו ואמרו 'ציור זה ממש יש בו רוח חיים', והראיה מהעופות שדימו שאכן אלו פירות האילן ממש. עבר שם אדם פיקח אחד ואמר, אינכם מסתכלים נכונה על הציור, מכך שהעופות ניסו לאכול מהפירות זו דווקא ראיה שהציור אינו 'חי' כלל, אלא אדרבה הציור 'מת' הוא, כי אם היה הציור כולו 'חי', הרי היו העופות היו מתיראות מהאדם המצויר, ולא היו מתקרבות כלל אל הפירות, אלא מכאן מובן שאכן הציור 'מת' הוא.

כך היה אצל יוסף הצדיק, מששמע על חלומו של שר האופים שעופות באו ואכלו מהסלים שמעל ראשו הבין יוסף ששר האופים אינו אלא אדם 'מת'. מכאן ילמד כל אדם לעניינו, צריכים אנו להיזהר שלא לעבוד את עבודת ה' כאדם מת בלא חיות של קדושה בעבודת ה' יתברך, תמיד צריך האדם להכניס בליבו התלהבות בעבודת ה', כי "אִשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה" (ויקרא ו, 1), וכך על ידי ה'אש' והשמחה בעבודת ה', יציל האדם מכל העופות למיניהם המנקרים במוחו, ומפריעים לו בעבודת ה' יתברך. (עפ"י 'באר הפרשה')

המעיל היקר שאבד

"כְּתָנֹת פָּסִים" (בראשית לו, ג) מפרש הרשב"ם שהוא מעיל.

שאלה: ראובן הלך ברחוב והבחין במעיל צמר יקר מוטל על הרצפה, הוא חיפש ומצא בבטנת המעיל את פרטי הבעלים - הלא הוא שמעון ידידו מהשכונה! ראובן מסר את המעיל לבנו יונתן בן השמונה, ואמר: "לך לביתו של שמעון, ומסור לו את המעיל".

בדרך חלף יונתן בסמוך למגרש משחקים, כשהבחין בחבריו המשחקים, הניח את המעיל ורץ אליהם. בחלוף שעתיים שכח לגמרי מהמעיל ושב לביתו. כשראובן אביו שאל על המעיל, יונתן נזכר שהמעיל נשכח במגרש... "ומיד הם רצו למקום בזריזות, אך גילו המעיל נעלם וראובן לא ידע את נפשו מרוב צער.

בבירור הלכתי שעשה ראובן, הוא הבין שאכן הוא חייב, משום שמוצא אבידה נחשב ל"שומר", ואם פשע בשמירתה ונאבדה, חייב לשלם לבעליה (שו"ע חו"מ רס"ז, ט"ז), ושליחת ילד קטן נחשבת לכאורה לפשיעה, מפני שטבעו של קטן שאינו אחראי דיו על שמירת חפצים.

ראובן התקשר לשמעון, ופתח בשיחה לספר על המעיל האבוד: "מצאתי את מעיל הצמר שלך..." אמר. שמעון שחשב שהמעיל עדיין בידי ראובן התפרץ מיידית לשיחה וביקר את ראובן, ותוך כדי דיבור ביקש: "שלח לי בבקשה את המעיל עם יונתן...". ראובן הרהר לרגע בליבו - הרי למעשה עשיתי בדיוק מה ששמעון אמר וכך המעיל אבד... אבל בצער הודיע ראובן לשמעון שהמעיל אבד, ומיהר לשאול את רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: האם חייב אני לשלם את דמי המעיל שאבד מחמת פשיעתי, או שמא אני פטור מאחר ששמעון גילה דעתו שהוא מעונין שאשלח את המעיל עם יונתן בני?

תשובה: שמעון מכיר היטב את יושביה ואורח-החיים בשכונה בה הוא גר, ולאחר שהודיע מפורשות שהוא מסכים שהילד (שגם אותו הוא מכיר) יוביל את המעיל, הוא גילה דעתו שמצידו זו דרך מקובלת, שילד ישמש כשליח לשליחות שכזו.

אמנם מבואר בגמרא, שקטן אינו נעשה שליח, ושליחת חפצים על ידו נחשבת כ"אבידה מדעת", מכל מקום, אם במקום מסוים קיים מנהג לשלוח דברים ע"י קטנים, יש להתחשב במנהג ולפטור את מי ששלח ע"י קטן (שו"ת אמרי יושר ב, קי"ב), וכאשר ראובן למעשה גילה דעתו, הוא מבין שכך נוהגים באותו מקום, ויעיל גילוי דעת זה למפרע לפטור את ראובן.

לסיכום: יש לפטור את ראובן המוצא מתשלום דמי המעיל לשמעון המאבד.

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

חנוכה - שבע יפול צדיק וקם

נמצאים אנו סמוך ונראה לחג החנוכה, בו אנו חוגגים את ניצחונם של החשמונאים על היוונים, וכידוע אין אנו חוגגים ניצחון על מלחמה בגשמיות, אלא על ניצחון של אור-ישראל על חשכות-יוון, ניצחון שהשיב את ישראל לעבוד את הקב"ה ולשרתו בבית המקדש. לכן מצוות החג הוא בהדלקת החנוכה בשמן זית, ולא במצווה המסמלת ניצחון מלחמתי, זכר לאותו פך שמן טהור שמצאו החשמונאים, שהיה אות לקרבת ה' אל החשמונאים ולעם ישראל כולו, ונסה להפיק מכך לקח לחייו.

הרה"ק רבי אברהם מרדכי אלתר זצ"ל, מביא בחיבורו "אמרי אמת" דיוק נפלא, מ'על הניסים' שאומרים בחנוכה, 'ועל ניסים ועל הפורקן... ועל המלחמות...' (לנוסח אשכנז), ואומר הרב שלכאורה היה ראוי יותר לומר 'על הניצחונות' ולא 'על המלחמות', אלא ללמד שברוחניות עושים 'יום טוב' על עצם עריכת המלחמה, וכלל לא על הניצחון, שהרי הניצחון הוא מתנה מן השמים.

עוד ביאר ה'אמרי אמת', על השינוי בין חנוכה לפורים, שבפורים היתה המלחמה ב"ג באדר ונחו ב"ד באדר, ונקבע החג ביום

ברוחניות עושים 'יום טוב' על עצם עריכת המלחמה, וכלל לא על הניצחון, שהרי הניצחון הוא מתנה מן השמים

המנוחה כלומר ביום שלאחר סיום הלחימה (ובשושן שנלחמו גם ב"ד, קבעו את פורים ליום ט"ו בחודש), ואילו בנס חנוכה קבעו לעשות זכר כבר מיום כ"ה כסלו, בו ביום שניצחו את אויביהם ולא ביום שנחו בו לאחריו (רמב"ם פ"ג, ב), לומר לנו שמכיוון שבחנוכה היתה המלחמה על עניינים רוחניים, 'להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך', וברוחניות העיקר הוא המלחמה ולא הניצחון, וממילא תחילת החג נקבע ליום המלחמה, ועליה אנו מודים - על הזכות להלחם למען שמו יתברך, ועל זה ראוי לעשות לזכרו לדורות אחרונים, על שעזרנו ה' לצאת למלחמה ברוחניות, ואילו בפורים שנלחמו בו על ה'גוף' להנצל מהאויבים שרצו להשמידם, יש לעשות זכר לניצחון ולמנוחה ולא על המלחמה.

מכך צריך כל יהודי באשר הוא ללמוד, "שבע יפול צדיק וקם", המעלה של היהודי, היא כאשר הוא יודע להתרומם מן הנפילה ולהלחם ביצרו, ולא רק שהוא מצליח לנצחו, אלא מתוך המלחמה ביצרו כשהוא נאבק ביצרו להשיג עוד קדושה, ולהכניס עוד קצת אור בתוך החושך, וביחוד בדורנו אנו שנפרצו כל חומות הקדושה. כשיהודי נלחם ומודה על כך לקב"ה, הקב"ה עוזרו להלחם ביצרו, שאלמלא ה' עוזרו אינו יכול לו.

רבי חיים חזקיהו מדיני זצ"ל

ביום ראשון, כ"ד כסלו יחול יום הפטירה של רבי חיים חזקיהו מדיני זצ"ל, מגדולי האחרונים, גאון בנסתר ובנגלה ובעל הספר הנפלא "שדי חמד" ועוד ספרים. בעודו בגיל 20 התייתם מאביו, ועול הפרנסה של משפחתו נפל עליו. משום כך היגר לאיסטנבול לקרובי משפחתו העשירים, שלא עזרו לו כפי שצפה. שם נודע לשם ולתהילה עד שקיבל על עצמו משרת הרב הראשי בעיר קרים שברוסיה. לימים התפטר משרתו ועלה לארץ ישראל שם רצה להטמן בפטירתו.

בספר "אני תפילה" (חלק א עמ' לח) מביא, ששאלו את רבי חזקיהו מדיני זצ"ל, איזו זכות הוא תולה שספריו 'שדה חמד' התפשטו כל כך ברחבי תבל? כדי להשיב על כך סיפר הרב, שבצעירותו למד בבית מדרש שהחזיק גביר גדול בביתו ועל חשבונו. דרישות רבות היו לאותו גביר מהלומדים, וביניהם התמדה בלימוד, יראת שמים, עבודת המידות ועוד. האברך חזקיהו מדיני היה מהשקדנים הגדולים וראה חיל בלימודו. אברך אחר התקנא בו וקנאתו בערה בו, איך הוא מצליח ומתעלה בלימודיו, ואילו הוא עצמו אינו רואה ברכה, מידותיו הרעות הביאו עד כדי שיזם עלילה שפלה. בזמן שהגביר נסע למרחקים, הוא שיחד את המשרתת של הגביר, שתוציא שם רע על האברך חזקיהו מדיני, ואכן בוקר אחד התפרצה לפתע אותה משרתת גויה, ופתחה בצעקות שהאברך הזה נטפל אליה, וקמה מהומה עד שביקשו לסלק אותו מבית המדרש. כשחזר הגביר ושמע מהעניין, הכריז "הוא אדם קדוש" ומי שימשיך לדבר עליו, רגלו לא תדרוך פה יותר. אבל למעשה, אף אחד לא ניקה את האברך חזקיהו מדיני מחשדות אלו, ועננה מבישה רבצה עליו. לאחר זמן, בשעת בוקר מוקדמות באה אליו אותה גויה מתייפחת בבכי ומספרת: "אתה הרי יודע שהעללתי עליך עלילת זדון תמורה בצע כסף. אבל לא נשאר לי מכל זה מאומה, כי הגביר פיטר אותי בשל אותן חשדות, לכן אני רוצה להתוודות ברבים שזה היה עלילה, וכך אנקה את שמך, ותמורת זאת אתה תדבר עבורי עם הגביר שיחזיר אותי לעבודה". בתחילה רצה בעל ה'שדה חמד' לאמץ את העסקה שכן ע"י כך יוסר ה'כתם' ממנו, אבל לאחר מכן חשב איזה חילול ה' יצא מכן, כשיתברר שישנו אברך עם רשעות כזאת. לכן אמר לגויה: "אני אדבר עבורך עם הגביר, בתנאי שלעולם לא תגלי מי הוא אותו אברך שדיבר עלי סרה", וכך היה. הגביר ששמע התפעם מאוד ממידותיו, כיבדו והוקירו והסכים להחזיר את המשרתת לעבודתה. סיים הרב את סיפורו ואמר, "מאז הרגשתי שנפתחו אצלי במתנה מעיינות החכמה".

נפלאות שמן הזית

לקראת ימי החנוכה, בהם אנו צורכים בכמויות בעיקר 2 סוגים של שמנים, שמן קנולה (לטיגון שלל מאכלי החנוכה) ושמן זית להדלקת הנרות, ננסה לעמוד על ההבדלים המפליאים שבהם, ואיך זה קשור ומופיע בדברי רבותינו בגמרא. מחקר אמריקאי מגלה, כי שמן קנולה מזיק למוח, כשנמצא קשר ברור בין צריכת שמן קנולה לבין פגיעה בזיכרון, הרעה ביכולת הלמידה ועלייה במשקל. זהו מחקר ראשון המצביע על השפעה זו של השמן הנמכר ביותר. המחקר, שנערך בפילדלפיה והתפרסם בשנים האחרונות, התבצע על עכברי מעבדה ששימשו מודל לבדיקת מחלת האלצהיימר.

לדברי החוקרים, "שמן קנולה אטרקטיבי כי הוא פחות יקר משמנים צמחיים אחרים, והוא נתפס בטעות כשמן בריא. המחקר התמקד בפגיעה בזיכרון וביצירה של הצטברות עמילואיד" - עמילואיד הוא משקע לא נמס של חלבון הגורם למספר

מחלות, דוגמת האלצהיימר. צוות המחקר השתמש בעבר במודל זה כדי לחקור את השפעת שמן הזית, ובאותו מחקר התקבלו תוצאות הפוכות: התברר, כי אצל עכברי מעבדה עם אלצהיימר, שהתזונה שלהם התבססה על שמן זית, פחתה הצטברות העמילואיד הגורמת לאלצהיימר, ונרשם שיפור בזיכרון. וזאת בהפוך כאמור למחקר שנעשה בשמן קנולה שאובחן כמסוגל לפגיעה בזיכרון.

במחקר נבדקו רקמות מוח של שתי קבוצות עכברים, והתוצאות העלו כי בקבוצה שצרכה שמן קנולה הייתה ירידה בעמילואיד בתא 1-40, שהוא סוג נמס יותר של חלבון זה בתא. הוא נחשב מועיל למוח ומשמש מתווך בינו לבין עמילואיד בתא 1-42 המזיק, שאינו נמס.

לאורך השנים הבאות יימשך המחקר, שבמהלכו יבדק מהו זמן החשיפה המינימלי לשמן קנולה, שבעקבותיו יש שינוי ביחס שבין העמילואיד בתאים ולשינוי בקשרים הסינפטיים במוח. בנוסף החוקרים רוצים לראות מה השפעת שמן קנולה על התפתחות מחלת האלצהיימר. כיון שיש סיכוי שהצריכה של קנולה משפיעה גם על דרך ההתפתחות של מחלות ניווניות אחרות, כמו דמנציה.

ישתבח שמו של הקב"ה והחכמה הנפלאה והאינסופית שטמן בתורתו, כבר בזמן התלמוד אמרו רבותינו (הוריות יג ע"ב): "חַמְשֵׁה דְּבָרִים יָפִים לְתַלְמוּד" ואחד מהם הוא "הַרְגִיל בְּשֵׁמֶן זַיִת". אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, כְּשֶׁם שֶׁהַיִּת מְשִׁיחַ תְּלַמֵּד שְׁלֹשׁ שָׁבָעִים שָׁנָה, כִּךָּ שֵׁמֶן זַיִת מְחַזֵּר תְּלַמֵּד שְׁלֹשׁ שָׁבָעִים שָׁנָה". ואמרו עוד, "אבא (הזית) משכת, וברא (הבן) הוא שמן הזית) מפקח". אז לפני שאתם נהנים מעוד סופגניה, או מטגנים דברים בבית, תזכרו בראשונה להודות לקב"ה על ניסיו ונפלאותיו, ותנסו להשתמש כמה שיותר בשמן הזית בעל יכולותיו הסגוליות לשיפור הזכרון. חנוכה שמח!

המשך
עמוד 1

סיים הרב את סיפורו לאותו יהודי מסכן ואמר: בעולם הזה יש מנצח והוא הקב"ה, דע לך שלקב"ה חשוב הכל, הלימוד של הרבנים והאברכים חשוב, אבל לא פחות מכך חשובות לקב"ה שתי השורות הללו שאתה לומד, בלעדיהם יהיה חסר לקב"ה. לא מספיק עבורו שתלמידי חכמים לומדים ומתפלפלים בלימוד, שתי השורות שלך משלימות את לימוד התורה בעולמו. לכן, גם אם תלמד שורה או שתיים ביום, לקב"ה זה חשוב לא פחות ממה שלומדים אחרים פי כמה ממך. היהודי שמע את דבריו והחליט שמעכשיו הוא חוזר ללימוד בהתמדה, עם מצב רוח ובחשק ושמחה. שנה לאחר מכן הגיע הרב ולא מצא את אותו יהודי. לפתע הבחין בנער שיושב ולומד, ניגש אליו ושאל היכן אותו יהודי, ענה לו הנער, 'אני בנו', והמשיך לומר שאבא שלו

נפטר מהמחלה, 'דע לך כבוד הרב, מה שהשארתי לאבי עבר אלי בצורה חזקה, החדרת לאבי שהקב"ה רוצה בכל יהודי ובכל שורה של לימוד, ואת זה אבא העביר לי, ואני אזכור זאת לך לנצח'.

בכל בוקר בתפילה אנו אומרים "הַרְפָּא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְבוֹתֵם", ואח"כ אומרים "מוֹנֵה מְסָפֵר לְכּוֹכְבֵים" (תהלים קמז), מה הקשר בין הדברים? הביאור הוא נפלא, ישנם אנשים שבורים ומסכנים, הקב"ה מרפא אותם ממכתם, חובש את עצבותם ודואג להם, ובנוסף נאמר שהקב"ה מונה מספר לכוכבים, לומר לך שגם אם יבוא יהודי העובר צרות, ויטען שהקב"ה שכח אותו, אומר לנו דוד המלך, שהקב"ה יודע את מספר הכוכבים ומונה אותם אחד לאחד, שום כוכב לא נשטט, ואם כך הקב"ה נותן תוקף וחשיבות לכל כוכב בשמים, אתה יהודי - 'נזר הבריאה', ודאי שלא יעלה על הדעת שהקב"ה ישכח אותך. הקב"ה מעריך כל יהודי ויהודי, משום שלכל אחד יש תפקיד וחשיבות, וזה מה שיוסף הצדיק בא ללמדנו, מי שרוצה להיות "איש מצליח", צריך קודם כל לדעת שהוא חשוב ובדרגה גבוהה מאוד, ומכך יזכה לסייעתא דשמיא.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

לפניות לתרומות נעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

פְּנֵי הַפְּרֵשָׁה

וישב

עלון מס'

1114

שנה כ"ג התשפ"ב

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. ניידי: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

קרן אור באפילה

כאשר נמכר יוסף למצרים, נודמנה לאחים אורחת ישמעאלים שירדה למצרים, "ונמליהם נושאים נכאת וצרי ולוט" (בראשית לו, כה). היתה זו תופעה חריגה, כי בדרך כלל היתה דרכם של הערבים לשאת עטרן ונפט המדיפים ריח רע. והנה, נודמנה ליוסף שיירה שנשאה בשמים. רש"י מציין שפרסם הכתוב את משאם, להודיע מתן שכרן של צדיקים, שאין דרכן של ערבים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, ולזה, נודמנו בשמים שלא יזוק מריח רע. ע"כ.

הבה נתאר לעצמנו את יוסף שנתפס ונמכר לעבד, באיזו הרגשה נסע אתם כאשר הוא מטכס כל העת עצה כיצד לצאת מן המצר ומה לעשות הלאה, וכי יש לו פנאי להריח ריח טוב או לא טוב? ומפליאים יותר דברי רש"י "להודיע מתן שכרן של צדיקים", וכי זהו שכרו של הצדיק להיתפס בידי סוחרים ישמעאלים שיש להם בשמים שמדיפים ריח טוב, וכי מה זה נותן לו, הרי הוא נמצא בצער, ואפילו יתנו לו כל מעדני עולם לא יתנה?

מבארים בעלי המוסר כי למרות שבודאי עדיין לא נחלץ יוסף מצרתו, אולם ה' שלח לו הבזקי השגחה פרטית. גם במקומות האפלים ביותר אליהם נקלע, שלח לו ה' קרן אור בחשכה, בבחינת "בצר הרחבת לי" (תהלים ד, ב). כאילו אמר לו ה' "בני, אמנם מרוחק אתה מאביך, אך אני אביך שבשמים נמצא כאן אתך, ואני הוא שמוביל אותך למקום שאתה בא אליו".

כאשר הובילוהו הישמעאלים למצרים, מן הסתם הרגשתו היתה קשה מאוד. הוא, ילד השעשועים של אביו, מובל כאחרון העבדים... ומי מכרו לעתיד גרוע ולא ידוע? אָהִיו, בשר מברשו. אלא שאז מבחין הוא מזווית עינו בחיוכו של אביו שבשמים, המרמז לו שהוא כאן אתו ודואג לו. יודע הינו כי בדרך כלל נושאים הערבים לצורך מסחרם עטרן ונפט המדיפים ריח רע, ואילו כאן באופן חריג הם מובילים בשמים בעלי ריח טוב. שאף יוסף את ניהוחות הבשמים, והתמלא בתקוה. ככתוב "גם כי אלך בניא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי". ידיעה ברורה זו היא ההרגשה הטובה והבטחה ביותר שיש לצדיקים, גם במצבים קשים, גם כשיש הסתר פנים, בכל זאת אבא שבשמים נמצא עמם. ועל זה אומר דוד המלך ע"ה "שבטך ומשענתך המה ינחמוני" (תהלים כ"ג), גם כשיש שבט של מוסר וצער, בכ"ז רואים את משענתך והמה ינחמוני. ומובא במסילת ישרים (פרק ח') שיש בזה לימוד לכל אדם – גם אם הוא נמצא במצב קשה, אם יתבונן יראה נפלאות וטובות רבות במצבו, והכל דרך נס ופלא.

*

ביום שישי אחד עלה על הרכבת הגאון רבי מרדכי פרוגמנסקי זצ"ל והתיישב במקום פנוי בסמוך ליהודי שהיה מוהל. החלו השנים להחליף ביניהם מלים, והתברר כי פניהם מועדות לאותו מקום. עד מהרה שקעו השניים בדברי תורה. לפתע נתרו ממקומם בבהלה, כשהבחינו כי הרכבת חלפה על פני מחוז הפצם. המוהל כמעט איבד עשתונותו, הן רכבת חזור אין היום, ואיה ישהה ביום שבת? הרגיעו הגאון: "יקירי, דע לך יסוד באמונה: יהודי לעולם אינו תועה בדרך, אלא מתגלגל הוא בהשגחה אלוהית להיכן שצריך הוא להיות!". כשעצרה הרכבת בתחנה הבאה, החליטו השניים לרדת, אף שלא הכירו את האזור כלל. עד מהרה הבינו כי נקלעו לעירה נכרית לחלוטין אשר לא ראתה פני יהודי. המוהל דאג מאוד ולא הבין כיצד מצליח הגאון לשמור על ארשת שלוה, אך הגאון בשלו מלחש כל העת: "הן יהודי אינו תועה בדרך!" הוא ניסה לברר בכל זאת אם יש יהודים במקום, עד שנודע להם על יהודי אחד ויחיד המתגורר בקצה העיירה. מיד הזדרזו והלכו לביתו. פתח היהודי את הדלת, וראה שני יהודים עומדים לפניו, דבר שלא ראה כמעט מעולם. פרץ היהודי בכבי מרוב התרגשות, וביקשם בשמחה רבה להיכנס לביתו, וסיפר להם כי לפני שבוע נולד לי בן זכר, היום הוא היום השמיני, וכל היום הנני עומד ומעתיר בדמעות לפני ה' יתברך, שיזמין לי אדם שימול את בני. והנה זכיתי שנשלחתם אלי מן השמים...

יעצה טובה	יחיד ומיוחד
עזור לילדך להיות מומחה לפחות במשהו אחד, לא משנה במה - אפילו בחמש אבנים, "להקפיץ" קלפים, נגינה על חליל או כל דבר אחר. (ספר העוצמות).	הנביא היחיד שהיה גר עובדיה הנביא שהיה גר שבא מן האדומים (סנהדרין ל"ט ע"ב).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"כשאדם יישב בבית הכנסת, צריך ליזהר לישוב במקומו קבוע ולא ילך ממקום למקום. וכ"ש שלא יהיה הולך בבית הכנסת ארוכות וקצרות, כאדם המטייל ברחובות, אלא ישב במקומו בקבע, ולא יעמוד רק במקום שצריך לעמוד כפי תקנת חכמים. ולא ילך ממקום למקום לפני חבריו מזה לזה לשוחח עמהם". ("מגיד חדשות" ח"ט עמ' רס"ח)

נקודת חן / עובדיה חן

הנס שבטבע

עינינו הגשמית. לטבע שהוא דרך הנהגתו השכיחה של ה' בעולם התרגלנו ואיננו מתפעלים, ואילו הנס הוא הנהגה שאינה מצויה המעוררת אצלנו הפתעה והתפעלות. אולם גם הטבע עצמו אינו מוסבר. כיצד ניתן להסביר למשל את העובדה שכדור הארץ עומד באויר?!... וידועים דברי הרמב"ן (שמות, יג, טז): "שאיך לאדם חלק בתורת משה רבנו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם".

מבחינת הקב"ה אין הבדל בין ההדלקה הטבעית של הנר הראשון בשמן, לבין ההדלקה הנסית של הנרות ביתר שבעת הימים. הסיבה שאנו מתפעלים מכך שהנר דלק גם בשאר הימים נובעת מכך שזהו נס שלא הורגלנו אליו. אבל למעשה עצם זה שממין של זיתים (שמן) ניתן להדליק נר - זהו נס לא פחות.

נס פך השמן מלמדנו, שכמו ששמן של נס דולק רק מפני שמלך מלכי המלכים מצוה עליו לדלוק, כך גם שמן טבעי אינו דולק אלא מכח גזרת הבורא. ואם היה ה' מורה לחומץ שידלק, גם היה דולק, וכמו שאנו רואים בגמרא בתענית (כ"ה ע"א) המספרת על רבי חנינא בן דוסא, שראה את פתו בליל שבת עומדת עצובה על יד הפמוטים. שאל אותה: "מה ארע לך בתי?", ענתה כי בטעות שמה בנר חומץ במקום שמן, ותיכף יכבו הנרות. ענה לה רבי חנינא בפשטות: "מה אכפת לך? מי שאמר לשמן שידלק, יאמר לחומץ שידלק!". ממשיכה הגמרא ומספרת שהנר דלק עד מוצאי שבת, ואפילו השתמשו בו כנר להבדלה. רבי חנינא בן דוסא, לא התפעל מהנס יותר מאשר מהטבע, ושניהם היו שוים בעיניו.

מעתה, אם נחוג את חג החנוכה שבעה ימים בלבד, ייראה הדבר כאילו ישנו הבדל בין שמן של נס לשמן של טבע. על כן קבעו חז"ל חנוכה לשמונה ימים, כדי להראות שאין הבדל בין נס לטבע. ביום הראשון של חנוכה חוגגים את הנסיות שבתוך הטבע, בעצם העובדה ששמן בכלל דולק, ואילו בשבעה הימים הבאים הנציחו חז"ל את הנסיות שמעל לחוקי הטבע, בכך שהשמן דלק שבעה ימים מעבר ליום האחד לו נועד מלכתחילה להספיק.

חג החנוכה מלמדנו שיש להודות לא רק על נסים שמחוץ לשגרה אלא גם ובעיקר על דברים שבשגרה - "על נסִיך שבכל יום", על עצם זה שאנו יכולים לראות ולשמוע, שלתפוז יש גם צבע וגם טעם, שהשמש מאירה לנו, שסוס הולך על רגליו...

אמן מומחה עמל על יצירת מוצג של סוס בעל מראה אמיתי. ואכן, לאחר עמל של חודשים ארוכים, עלה בידו ליצור סוס אביר שנראה אמיתי לחלוטין.

הוא הוביל את המיצג האמנותי לרחובה של עיר וציפה למחמאות על מעשי ידיו להתפאר. מה רבה היתה אכזבתו, כאשר אף לא אדם אחד התעכב לחזות ביצירה המופלאה.

חברו של האמן שראה את אכזבתו, הסביר לו כי העדר התגובה מצד הציבור דוקא מחמיאה לו. בשל הדיוק הרב של היצירה, הסוס נראה כל כך טבעי עד שבני האדם החולפים לידו אינם מזהים כי מדובר בסוס עשוי חומר.

"אם תשמע לעצתי" הציע הידיד "תבחר את הסוס לשניים, ותעמיד את שני החלקים זה לצד זה כשמוט מחבר ביניהם".

לאחר שעשה כעצתו, לא היה אדם שעבר ברחוב ולא עצר ליד הסוס לחזות ביצירה הנהדרת. "איזה סוס מושלם" התפעלו הכל...

עתה נשאל, איזה פלא גדול יותר - סוס חי או סוס במיצג?

ברור שהסוס החי. אלא שדרכם של בני אדם להתפעל מדבר שלא הורגלו אליו, ואילו דבר שהם מורגלים בו, גם אם מדובר בפלא עצום, יצור המהלך על ארבע חי ונושם, לא ישימו לבם אליו. הרי הם רגילים לזה...

*

ידועה קושייתו המפורסמת של מרן הבית יוסף (סי' תר"ע): על מה ולמה קבעו חכמים להדליק נרות חנוכה שמונה ימים, הלא הנס קרה רק שבעה ימים, שכן ביום הראשון דלקו הנרות על פי הטבע מפך השמן שנמצא (כדאיתא בשבת כ"א ע"ב)?

מאות תירוצים נערמו במרוצת הדורות סביב קושיא זו, ואף מספר חיבורים נכתבו כדי ללקט את שלל התירוצים ולקבצם אל מקום אחד. אחד התירוצים המעניינים שיש בהם מסר נפלא הוא של הסבא מקלם זצ"ל:

בעומק ההתבוננות, מבחינת ה' יתברך אין כל הבדל בין נס לטבע - הוא עשה את הטבע והוא עשה את הנס, ואין חלילה דרך אחת קשה לפניו יתברך יותר מן האחרת. ההבדל בין נס לטבע הוא רק מזווית

זיספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

שמן למאור

את עסקי המסחר של אביו יחד עם אחיו. ניגשה האם אל בנה הקטן נסים, נתנה לו את הקמזע, והורתה לו להניחו עליו למשמרת.

שמע לה והלך כבכל יום ללימודיו ולעסקיו. והנה, לא חולפת מחצית השעה, והוא שב הביתה – פתאום אין לו חשק ללימודים, החברים אינם לרוחו, והפרופסור המהולל נדמה לו כשיכור... יש לו רעיון חדש: הוא רוצה ללכת לבית הכנסת וללמוד שם כדי לגדול תלמיד חכם. הוא יושב ולמד תורה במשך כמה חודשים, ולאחר מכן אמר לאמו: "הבה ונעלה לארץ ישראל".

עלו שניהם לארץ ישראל בשנת תר"ן וישבו בשכונה חדשה שהיה ממייסדיה – שכונת הבוכרים. הוא החל לעסוק בתורת הנסתר, ועד מהרה עלה ונתעלה, עד שנעשה מקובל גדול. כשנוסדה ישיבת המקובלים של הגאון רבי שאול דוייך הכהן זצ"ל, היה זה רבי נסים נחום שהחזיק בה.

מלבד זאת, נהג להדפיס ספרים ולחלקם חנם אין כסף לכל מי שהתחייב ללמוד בהם. במסגרת זו הדפיס ספרים נדירים ביותר. בשנים מאוחרות יותר עמד בראש הנהלת ישיבת "פורת יוסף", ונקרא גם גבאי הישיבה.

זכות עצומה זו של אמו בכיבוד בתי הכנסת, עמדה לה להעמיד בן צדיק קדוש וטהור, בעל צדקה ותלמיד חכם מופלא אשר הירכה תורה בעולם – ממש כדברי רבותינו: "הרגיל בנר הויין ליה בנים תלמידי חכמים" (שבת כ"ג ע"ב).

על זכות הדואגים לסידור בתי הכנסת ונקיונם, מובא בספר "דורש ציון" המעשה הבא:

הצדיק רבי נסים נחום זצ"ל היה הבן השביעי והצעיר במשפחתו שהתגוררה בטריפולי שבלוב. עשרים ושנים בתי כנסיות היו בטריפולי, ומדי יום שישי נהגה אמו מרת רבקה ע"ה, שהיתה צדקת גדולה, לעבור בכל בתי הכנסת עם נערותיה, לנקות את השטיחים, ולמלא את המנורה שמעל ארון הקודש בכמות שמן זית שתספיק למשך שבוע שלם. מדובר היה בכמות גדולה – כמה ליטרים בכל שבוע לכל מנורה! מלבד זאת עסקה רבות גם בענייני צדקה וחסד והכנסת אורחים.

אחד מן האורחים הקבועים בביתם היה מקובל צדיק מחכמי ישיבת "בית אל" בירושלים שהיה מגיע לאסוף תרומות לישיבתו. אחת לשלש שנים נהג המקובל להגיע ולהתארח בביתם.

פעם ניגשה אליו אותה צדקת ואמרה: "שבעה בנים יש לי, וחפצה אני בכל מאודי שלכל הפחות אחד מהם יהיה רב ותלמיד חכם". שמע הרב את בקשתה שיצאה מלב טהור והבטיח לה שבפעם הבאה שיבוא ידאג להביא לה משהו לצורך זה.

כששב לביקור הבא, הביא עמו בנרתיקו קמזע כתוב על גבי קלף, והורה לה להניחו על הבן שאותו היא מבקשת לייעד לתלמיד חכם.

הבנים כולם למדו באוניברסיטה שפות ועוד לימודים חיצוניים, וחלקם עסקו במסחר. גם הבן הקטן נסים כשהתייתם מאביו בגיל 20, החל לעסוק במסחר, וניהל

☺ זה כא 3חוק! ☺

במשך שנים אסף עני אחד פרוטה לפרוטה, כדי שפעם אחת בחיים יזכה לישון לילה שלם בבית מלון מפואר.

אחרי שנים של עמל, היה בידו מספיק כסף, והוא שילם על מיטה יוקרתית בחדר מהודר במלון.

כמה חבל שאחרי שהוא נרדם, הוא חלם כל הלילה שהוא ישן על ספסל ברחוב...

☺ 3חוק 3חוק אכא... ☺

היצר הרע מנפח את הנאות העולם הזה מעל ומעבר למה שהם. אחרי ההנאה מבינים כי למעשה מדובר בבועה דמיונית וריקה מתוכן.

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: מדוע אין מדליקים שמונה נרות בכל יום מימות החנוכה?
תשובה: כי אז לא ניכר הנס.

שאלה: המהדרין מן המהדרין מדליקים כל לילה נר נוסף על הלילה הקודם. ורציתי לשאול, הרי לכאורה מהודר יותר שידליקו כל לילה שבעה נרות והולך ומוסיף שבעה שבעה, זכר לבית המקדש שנעשה הנס בשבעה נרות?

תשובה: אם כן נצטרך להדליק 252 נרות בחנוכה (שכן עולה ז, י"ד, כ"א, כ"ח, ל"ה מ"ב מ"ט נ"ו, סך הכל רנ"ב), ועם השמש 260 נרות. ה' ישמור.

שאלה: אנו נוהגים שאפילו בעל הבית בביתו, נותן לאשתו או לבתו הגדולה להדליק וגם לברך (עיי' משנה ברורה סימן תרע"ה ס"ק ט'). וכעת שמעתי אומרים שאסור לאשה להדליק כשהבעל נמצא משום צניעות. האם אפשר במנהגי?

תשובה: מעולם לא נשמע אצלנו מנהג כזה. וגם אצל האשכנזים, מותר לעשות כן, ואין כאן חשש צניעות לאשה להדליק בפני בעלה. אך למעשה אין נוהגים כן.

שאלה: ראיתי בספר "מועד לכל חי" (סי' כ"ז, הל' י"ד) בשם ראש יוסף שיעשה הפתילות מפתן. ורציתי לשאול מה עדיף, פתילות מפתן או מצמר גפן?
תשובה: נהוג מצמר גפן.

שאלה: נר משמן זית קפוא שנמס רק אחרי חמש דקות מתחילת ההדלקה, האם נחשב למהדרין להדליק בו לכתחילה?
תשובה: לכאורה הרי קי"ל הדלקה עושה מצוה, ואז אינו שמן זית.

שאלה: בכולל שלנו יש ב"ה כמאה אברכים יקרים השוקדים על התורה עד השעות המאוחרות, ורצינו לשאול האם יש להפסיק את הלימוד באמצע הסדר ולהדליק נרות חנוכה בזמן?
תשובה: כן. פרסומי ניסא עדיף כמו במגלה.

שאלה: בכולל שמסיימים בו את הלימוד בשעה מאוחרת, האם אפשר שנשותיהם של האברכים ידליקו בזמן, והאברכים ימשיכו בלימודם כרגיל ויצאו ידי חובה בהדלקתן?
תשובה: לא. אם האברכים שצריכים להיות דוגמא לאחרים יסמכו על נשותיהם – בטלה מצות חנוכה בדורות הבאים! יש להפסיק הלימוד ולהדליק בזמן והילדים רואים ושמחים, ואחר כך לחזור ללימוד.

שאלה: האם מותר להזמין למסיבת חנוכה וכדומה ברחנים, או שמא אין זה טוב לחינוך הילדים?
תשובה: מותר להזמין. זו שמחה של מצוה.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

קול הבית התורני

כל המרצים המובחרים במקום אחד 072-332-332-0

גליין חודשי מהנשמע במערכת "קול הבית התורני"

למנויים, לרשימת תפוצה ולתגובות

k0723323320@gmail.com

כסלו התשפ"ב | גליין בכורה

מה בגליין?

נעליים של שבת
2 הרב חיים זאיד

על מה להסתכל
3 הרב יצחק פגור

מהות ימי החנוכה
3 הרב ליאור גלזר

מילתא דבדיחותא
4

חידון חנוכה
4

סביבון זרעשן

רק שמינית מהשיעור, וממילא נמצא שאף ביום הראשון היה בו נס שדלקו הנרות כל הלילה.

והקשה הגה"ק רבי שלמה קלוגר, כיצד עשו כן - להדליק על שמינית מהכמות הנצרכת, והרי 'אין סומכים על הנס' ותירץ, עפ"י מה שכתב המהרש"א (קידושין כט): שנס המתרחש על ידי תפילה אינו חשוב כנס לגבי שינוי לו מזכויותיו, על דרך זה יש לומר שגם כאן אינו נחשב כ'סומכין על הנס' כי היה בדעתם להתפלל שידלקו הנרות כל הלילה ולפעול עי"ז שידלק השמן כל הלילה, וכאילו נעשה כן בדרך הטבע.

ועוד בענין מנהג ישראל קדושים לשחק ב'סביבון', לרמוז לו, שאין דבר נעשה כאן בעולם ללא שיכריזו עליו מלעילא - כמו שאי אפשר לאדם להחליט האם ה'סביבון' יפול לצד אות ה' או ש' וכו', ואף אם יסובב בכל כוחו, ובכל ה'נערועון' (עצבים), לא יועיל לו דבר, ורק דבר אחד 'ירוויח', שיצטרך הדריידעל להסתובב עוד סיבובים רבים, בכדי להגיע אל מקומו הנגזר עליו, כך הוא לדידן, אין ביד האדם לשנות אפילו כמלא נימא את מה שנגזר עליו, וכל הריבוי בהשתדלות רק יגרמו לו שיסתובב עוד סיבובים רבים עד בואו אל המנוחה ואל הנחלה.

מבואר בקדמונים שהסיבה מסובבים בחנוכה את

ה'דריידעל' (סביבון) מלמעלה, ובפורים את ה'גראגער' (רעשון) מלמטה, כי בפורים היה איתערותא לתתא - שהתפללו והתענו, כדכתיב (אסתר ד א-ג) וילבש שק ואפר ויצא בתוך העיר ויזעק זעקה גדלה ומרה... ובכל מדינה

ומדינה... וצום ובכי ומספד שק ואפר יוצע לרבים, ובחנוכה לא מצינו כזאת, וכל הנס בא בהתעוררות ממעל על כן גם ה'סיבוב' יבוא ממעל.

וידועה הקושיא, שהרי גם בחנוכה ערכו בני החשמונאי 'מלחמה' כנגד היוונים, ונמצא שגם בו היה הנצחון ע"י מעשי התחתונים... ומכאן, דאין המלחמה (ונצחונה) נקראת על שם מעשי בני אדם כי 'מלחמות אני עשיתי' (ע"ז ב:), רק תפילות צום ובכי נחשבים כמעשי בני אדם.

ומעניין לעניין, נודע בשערים קושיית ה'בית יוסף' (ס"י תע"ד) מדוע קבעו להדליק שמונת ימים אחר שנעשה הנס רק ז' ימים, שהלא היה בו בפרך שמן כדי יום אחד, ותירץ (בתירוצו הראשון) שחילקו את השמן לשמונה ימים, ובכל יום שמו במנורה

רעה ח"ו, לא רוצה לשמוע כלום לא איפכת לו משום דבר, ואז יש הורים שלא ישנים בלילה, ובוכים ואומרים זהו הלך הילד, אבל הם שכחו דבר אחד 'כבתה אין זקוק לה', אני הדלקתי נכון אבל כבתה אין זקוק לה, אתה יכול להתפלל רק על הילד, להמשיך להתנהג בצורה טובה ולאהוב ולשמח, אתה פטור מתוצאות של חינוך.

תזכרו את זה, אנחנו לא אחראים על תוצאות של חינוך, אנחנו אחראים לחנך בלבד, תוצאות זה מלמעלה. אחרת היתה טענה על יצחק אבינו - איך חינוכת ילד כמו עשוי? ויצחק אומר אני חינוכתי אותו כמו יעקב זה שהוא יצא כך, זו תוצאה של אלוקים, מה שנשאר לי זה רק להתפלל, 'כבתה אין זקוק לה'. חג שמח!

"כבתה אין זקוק לה"

יש דין בהלכה: "כבתה אין זקוק לה", אם הדלקת את החנוכיה במקום טוב ונכתה אתה לא חייב להדליק אותה בחזרה.

דרך אגב, הטריפולטאים נוהגים לאכול קציצות בחמין שנקראים "קוקלה", ואם הפלטה כבתה בשבת, והקוקלה הזאת נהיית קרה, זה כבר לא טעים, והם מביאים ראייה מחנוכה: "כבתה אין זה קוקלה..." זה לא קוקלה... ואיך זה קשור אלינו, חנוכה זה חג החינוך.

אדם חינוך את ילדיו בצורה יפה, שם אותם במקום שאין רוחות (רעות), עשה את כל ההשתדלות אבל הוא נכבה, יצא לתרבות

נעליים של שבת

לפני שבועות אחדים הוזמנתי לשבת נופש שהתקיימה במלון לביא שבצפון הארץ.

במלון, כמו בשאר בתי המלונות היה בריכה ומקווה הפתוחים לרווחת ציבור הנופשים בכל שעות היממה. ולכן ביום שישי, עת התקרבה השבת פניתי אפוא לבריכה בכדי לשחות מעט ומשם כוונתי הייתה ללכת ולטבול במקווה לכבוד שבת קודש.

בעודי שוחה להנאתי בבריכה פוגש בי אדם שניכר עליו שהוא בשלבי התקרבות לאבא שבשמים וביקש ממני ברכה. אמרתי לו בצחות כתוב בכניסה שכאן יש 'בריכה' ולא 'ברכה'.

אבל הוא מצידו התעקש ואומר שהוא חייב ברכה. וכאן הוא החל לספר לי שלאחרונה הוא הכיר היטב את ענייני התורה והמצוות והחליט שהוא מתחיל להתקרב עוד יותר לאבא שבשמים.

אך מצבו הכלכלי לא בישר לו טובות, וכדי להתפרנס עבד בתור מחסנאי בחנות נעליים הנמצאת במקום מגוריו פתח תקוה, וכעת בעקבות משבר הקורונה החליטו לקצץ בחנות עובדים ובמסגרתה הוא פוטר מעבודתו וכעת הוא נמצא בביתו בלי משכורת ומתגלגל. וכאן הגיע הברכה שביקש ממני וכמובן ברכתי אותו לאלתר.

לפני שנפרדנו הוא אף סיפר לי שהוא שמע שיחה שלי על חיזוק בכבוד השבת, ולכן הוא ורעייתו החליטו השבת לשבות מחוץ לבית בלי לטרוח ובלי לבשל, וכמובן לשבת במשך כל השבת ולשמוע שיעורי תורה מחזקים ועל הדרך לקבל גם עונג שבת שיכבד כיאה וכראוי את שבת קודש.

הוא התקדם ממני ומיד אחרי כמה רגעים הוא חוזר אלי שוב ומספר לי שהוא שכח להביא את נעלי השבת, ויש לו במלון רק נעלי יום חול שנמצאות במצב מחפיר. ובנעליים אלו אין כבודה של השבת, הפטיר באוזני. תצחצח אותם היטב הצעתי בפניו. הוא עשה לי פנים חמוצות וטען שוב שנעליים אלו אינם כבודה של השבת. מכאן לשם תפס את הרגליים, ולא תאמינו הוא הלך ישר לקיבוץ לביא וחיפש חנות של נעליים כשעוד פחות משעה נכנסת

התקשר אלי אברך, הוא מתעסק עם צדקה וחסד, יש לו קרובת משפחה והיא פנתה אליו שאין לה איך לשלם את החשמל והארנונה, ושיראה מה הוא יכול לעשות בענין, והוא מספר שיש לו איזה חברותא אמיד שהוא כבר התרים

אותו לכמה מאצ'נג, כבר לא היה נעים לו להתרים אותו, למרות שהוא ידע שאם הוא יבקש ממנו הוא יתן אבל לא נעים לו, הוא מאוד התבייש, והתחבט עם עצמו להתקשר להתרים אותו או לא, בסוף החליט שהיא לא צריכה לסבול בגלל שהוא מתבייש, הרים טלפון לאותו אמיד אמר לו: אתה יודע אנחנו לא חברותא בשביל הכסף אבל הזדמן לי מקרה ואני רוצה לשתף אותך, וסיפור לו את הסיפור. אומר לו האמיד אני משלם את כל החשבונות, והוא מספר לו אותו אמיד אני עשיתי עכשו עסקה גדולה מאוד, יש לי סכום גדול של מעשרות ואני רוצה לתת אותם לבעל חסד ות"ת, ואני לא מכיר בעל חסד ות"ת כמוך שמתבייש להתקשר ובכל זאת לא חושש על הבושה שלו הכל למען השני, את כל הסכום של המעשרות

שבת וכל זה רק בשביל נעלי שבת. הוא מסתובב ומתרוצץ ואחרי זמן מה, מצא חנות אחת שפתוחה שהיתה גם היא רגע לפני סגירה. הוא נכנס פנימה וראה נעליים מהודרות, וכששאל למחיר חפו פניו. כל נעל בחנות נעה בסביבות ה-700-800 שקל וכמובן אגורה לא פחות, אמרו בפניו כמה פעמים עובדי החנות. הוא יצא מהחנות וניסה לחפש באזור עוד חנות, ומשלא מצא חזר לחנותו ונטל את הנעליים של ה-700 שקל וניגש לקופאי שהינו בעל החנות במקרה, וכאן החל לספר לו שהוא חייב הנחה או הסדר מיוחד בתשלומי האשראי בגלל שעד עתה הוא היה עובד ובבוקר אחד נפלה עליו צרה בעקבות הקורונה והפסיק לעבוד ולכן אין לו כסף מיותר בכלל.

בעל החנות שמע את דבריו נצבט ליבו מבפנים. תוך כדי הוא מבקש ממנו לספר לו בדיוק מה קרה איתו, ומיודענו החל לספר לו את תלאותיו, החל מזה שהיה מחסנאי בחנות נעליים בפתח תקוה עבר דרך הקיצוץ בעובדים שפגע גם בו וסיים בזה שאין לו כסף בבית כבר זמן רב ובקושי חי ברווח ובשמחה.

בעל החנות שמע את הדברים ואמר בפניו קח את הנעליים ללא תשלום, אמנם תיצור עמי קשר במוצאי שבת כי אני רוצה שתתחיל לעבוד אצלי ברשת חנויות הנעליים הפרוסות ברחבי הארץ לא לפני שציינ בפניו שהסניף הפנוי שיש לו זה ב'אחיסמך' הסמוך מאוד לפתח תקוה כי בדיוק כמה ימים קודם לכן המחסנאי שם עזב את עבודתו וכי פונתה עבודה במיידית.

בשבת קודש הוא ניגש אלי הראה לי את הנעליים וסיפר לי את הנס הנדיר שאירע עימו. לא לפני שבמוצאי שבת הוא צלצל אליו וסגר עימו את העבודה וביום שני אני מקבל טלפון המבשר לי על סגירת המעגל - שסכום המשכורת שהוא מקבל שם היא בדיוק פי שניים!! ממקום עבודתו הקודם. זהו כוחה של השבת!

אני רוצה לתת לך. ונתן לו סכום גדול של מעשרות ובמזומן... אומר אותו אברך, אני חשבתי שאני עוזר לאשה הזאת בסוף עזרתי לעצמי, קיבלתי סכום שלא חלמתי לקבל. מפה אתה למד שכשאתה עושה את רצון ה' אתה מעל המזל. וזה נס חנוכה. מה היה בנס חנוכה? קבוצה קטנה של חשמונאים הולכים להילחם עם עשרה מליון יוונים, ההתחלה של המלחמה היתה קשה, מתתיהו מת בהתחלת המלחמה ואלעזר בנו גם דוקר פיל במהלך המלחמה והפיל נופל עליו הורג אותו, ואז בנו יהודה ממשיך להילחם שש שנים, אבל לא מצליח להשמיד את היוונים, נפטר יהודה, מינו את הבן השני יוחנן, וגם יוחנן נלחם שש שנים רואה שהוא לא מצליח, ואז הוא מעביר לאחיו שמעון את ההנהגה ושמעון נלחם עוד שמונה עשרה שנה, בסה"כ שלושים שנה נלחמו עם היוונים, ואז הוא מצליחים להרוג מליון ושמונה מאות אלף יוונים, היוונים בורחים מארץ ישראל ואז מלכות חשמונאי מולכת 103 שנים, תראו כמה זמן הם נלחמו ולא התייאשו, למה, כי יהודי לא חי עם חשבונות של טבע, וזה החשמונאים לימדו אותנו, אני יעשה את רצון ה' והוא יעשה את השאר.

אור או חושך

לפני עשרים וחמש שנה עברתי תאונת דרכים. התרסקה לי ברך שמאל. זה כאב לי מאד. מאז התרגלתי לדדות על רגל ימין. עד שבשעה טובה ומוצלחת, ובסימן טוב ובמזל טוב, התחילה לכאוב לי גם הברך הימנית. כשהייתי עולה במדרגות, הייתי מדדה על רגל ימין לעזור לרגל שמאל. ואז פתאום אני נזכר שגם ברך ימין כואבת, אין לי על מה לדדות. שתי הרגליים כואבות. תמיד החשבתי את הכאבים שלי בברך ככפרת עוונות. כנראה עשיתי כמה עבירות, אז הקב"ה הביא לי כאבים בברך לכפר על העוונות.

עד שראיתי את דברי רבי משה חיים לוצאטו, הרמח"ל, בספר פתחי חכמה קל"ח (ע' בפתח ב ובפתח ל): "ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד" (בראשית א, ה), הקב"ה ברא את העולם שלפני האור של הבוקר, לפני הזריחה הגדולה - יש חושך, לילה. היום מתחיל רק כשיש חושך לפניו. כי כך גזרה חוכמתו העליונה של הבורא יתברך, שלפני שיקבל האדם את האור הגדול - יש לו לעמוד בחושך, לראות אם גם כשהכל חשוך בעיניו של האדם הוא משבח ומודה לה' יתברך או ח"ו מפקפק אחריו.

"אין דבר רע יורד מן השמיים" (בראשית ו, ג) רבה פרשה נא ס"ג. "מפי עֲלִיּוֹן לֹא תֵצֵא הַקְּעוֹת וְהַטּוֹב" (איכה ג, לח). הרע הוא כסא והכנה לטוב. ואז מה קורה? כשאני שם לב שכבר לא כואבת לי הברך, אני אומר: "מה קרה?" פתאום האדם הופך את הכאב שלו למקור של שמחה, כי הוא יודע שהברך הזאת שכואבת לו זה על ידי בורא עולם. וזה לטובתו. כי לפני האור הגדול, לפני אין סוף של אור האלוקות, של חסד ורחמים אין סופיים, רוצה בורא עולם לתת לך חושך, לפני האור יש קצת חושך, אל תפחדו מהחושך, החושך עובר, בסוף מגיע האור הגדול.

על מה להסתכל

שמעתי מניצול שואה, שאיתם במחנה היה הרבי מבלוז'וב, היה רב'ה חסידי, עבר את השואה, הגרמנים בדרך כלל נטפלו לאנשים הללו, אבל הוא היה חזק מאוד

נפשית ופיזית והוא שרד.

הגיע חנוכה, והוא לקח נעל ועשה בה שמונה חורים, דאגו לאיזו שעה ועשו מהם נרות, בלילה הראשון של חנוכה הלכו מאחורי הצריפים, הוא ועוד עשרים אנשים, והם באו להדליק נרות של היום הראשון, הם ראו מאחריהם לא עלינו המון המון גופות של נרצחים.

הם סיבבו את הגב והרבי מבלוז'וב התחיל לברך את הברכות לפני ההדלקה של נרות חנוכה, הוא מברך את הברכה הראשונה 'להדליק נר חנוכה', 'שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה', ואז פתאום בברכה השלישית 'שהחיינו' הרבי עוצר, התלמידים המתינו לראות מה הרב יעשה, פתאום הוא פורץ בבכי ומברך 'ברוך אתה ה'... שהחיינו... והגיענו לזמן הזה', ומדליק את החנוכיה, ואז הם שרים בלחש 'הנרות הללו וכו'.

אחד מהתלמידים פונה אל הרבי ושואל את הרב בחרדת קודש: איך הרבי בירך שהחיינו? על מה שהחיינו? לאיזה רגע מישהו רצה להגיע לזמן הזה? תראה מה יש כאן! אמר לו הרבי, האמת שלא הייתי מסוגל לברך שהחיינו, בגלל זה נעצרת, ואז החלטת, שבמקום להסתכל על הגופות שמושלכות, אני מסתכל עליכם, אתם חיים, ואני מכרך שהחיינו שיש אנשים כמוכם שעומדים על הרגליים, על זה אני אומר תודה,

והדבר הזה צריך ללמד אותנו לבחור על מה להסתכל, אם זה באשתך, בבעלך, באחייך, באחותך, אמא שלך, חמותך, יש גם את הצד הטוב, יש גם את ה'שמן זית רך' הזה בכל אחד ואחד מאיתנו, והתפקיד שלנו לחפש אותו, כמו שהחשמונאים חיפשו, ולהדליק את זה, אפילו שזה נראה משהו קטן אבל זה יחזיק שמונה ימים...

ימי החנוכה

ידוע בספרי החסידות, שימי החנוכה הם בבחינת "ביקור חולים", דהיינו שימי החורף נקראים "ימי החושך", מחמת שאין בהם חג, וחנוכה ופורים מגלים, שאפשר אף

בימי החול למצוא אורות גדולים. ובעז"ה נעמוד על נקודת אור אחת עיקרית, שמלמדים אותנו ימי החנוכה.

ידוע שמלכות יון שונה משאר מלכויות, ששאר מלכויות ביקשו לעקור את ישראל לגמרי, בבחינת "לבקש המיתו". ומלכות יון להיפך רצתה בקיום הגוף של עם ישראל, אך בביטול הרוח. וזוהי הסיבה שסעודות החנוכה אינם אלא סעודות הרשות (עיי' שו"ע

ס' תר"ע בהסבר המשנ"ב, ועיי"ש עוד בב"ח דלדידיה יש מצוה בהם), וגילה הגאון הקדוש ר' אלחנן וסרמן זצ"ל, הי"ד, שגם ברוחני לא ביקשו לעקור ולכפור לגמרי, אלא אמרו, כתבו לכם על קרן השור, "אין לנו חלק באלוקי ישראל", ודייק ר' אלחנן, שלאנטיוכוס לא היתה בעיה שימשיכו להאמין בבורא עולם, אך הפריע לו שעם ישראל

הם "חלק" מחובר, וחי את הקב"ה, ועל זה קבעו חז"ל בשבת (כ"א): שמצות נר חנוכה הוא נר איש וביתו, לרמז שהעבודה בחנוכה היא לבנות "בית" רוחני בלב האדם, שלא רק יאמין בקב"ה, אלא יחיה את הקב"ה בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו.

מסופר על הרב שך זצ"ל, שמסר שיעור בישיבה במסכת פסחים, וכשראה שהתלמידים לא כל כך משתתפים כרצונו, שאל אותם, האם הם לומדים פסחים? וכשהשיבו בחיוב, אמר שזוהי בדיקת הבעיה, שהם רק לומדים פסחים, אך הוא, אוכל פסחים, ישן פסחים, בקיצור חי את מסכת פסחים.

שמעתי ביאור, על מאמר חז"ל "הרגיל בנר" בשם אחד האדמו"רים, שלפעמים הילד קם באמצע הלילה, ורואה את אביו לומד ליד "הנר", וגם כשחוזר מהתלמוד תורה, רואה את אבא באותו מצב, לומד ליד הנר, וכן הלאה, כל מה שהילד רואה, זה את אבא לומד תורה ע"י הנר, וזהו "הרגיל בנר", דהיינו שאתה תמיד רגיל ללמוד ולחיות את התורה, אזי הבן רואה לבד מהי הדרך אשר ילך בה, והמעשה אשר יעשה. יה"ר שנזכה להאיר את הימים הללו באור יקרות, מתוך קדושה עילאית, אמן!

מילתא דפדיחותא

• תזכורת! סופגניה היא לא אנטיביוטיקה, אין צורך ב-2 ליום למשך שמונה ימים...
 • גם אלברט איינשטיין לא יודע להסביר איך סופגניה ששוקלת 120 גרם משמינה 3 קילוגרם.

- סופגנייה = שנייה של אושר - ושנה בחדר כושר!
- שלושה אבות נזיקין: המצה והסופגניה ואזני המן. לא ראי זה כראי זה - שזה מרובע וזה עגול וזה משולש. הצד השווה שבהן שדרכן לילך ולהזיק, ותחילתן שלוש וסופן יסורים. והחכם עיניו בראשו שלא ימלא כרסו מהן, שהן נראים כאוהבים לאדם בשעת הנאתן, ואין עומדים לו לאדם בשעת דחקו...
- אם הכספומטים מוציאים רק שטרות של 200, 100, 50 אז איך מגיעים שטרות של 20 לעולם?
- קצת מוזר לי לתרום לקבצן, בזמן שהוא אוסף את הכסף בכוס חד פעמית. זה נשמע לא אמין...
- הוזמנתי לחתונה של חתן מליונר והבנתי שבחופה שלו הוא מתכנן לשבור כוס חד פעמית, לא אוהב את כל הרושם הזה.
- ליד הבית שלי מוכרים ברד, הכוס (חד פעמית) עולה 1 ש"ח והברד חינם...

- סבתא של איציק צלצלה, והודיעה שהיא מגיעה לבקר עוד חצי שעה. כשהגיעה, רץ אליה איציק, חיבק אותה ואמר: "סבתא, לא חסר לנו כלום בבית". מה זאת אומרת? שאלה סבתא. כשצלצלת, אימא אמרה 'דק זה היה חסר לנו', אז עכשו כשהגעת כבר לא חסר לנו כלום!...
- אחרי השקעה עצומה ביצע עורך דין מעבר למשרד גדול ומרווח. כבר ביום הראשון הוא מקבל זר פרחים מחברו ואליז מצורף כרטיס ברכה. העורך הדין פותח את הכרטיס ומוכה הלם. בכרטיס כתב לו החבר, "תנוח בשלום על משכבך". הוא מתקשר אליו ושואל אותו בזעם לפשר הדבר. החבר נבוך עד מאוד, מתקשר לחנות הפרחים ושואל איך אירע דבר כזה. אומר לו בעל החנות: "יש לנו צרות יותר גדולות, להלוויה שלחנו זר ובו כתוב 'מזל טוב על המיזם החדש'".
- חמור מת בדיוק מול בית כנסת. אחרי שבוע, גויייתו עדיין שכבה מוטלת שם. הרב הלך והתלונן בפני ראש העיר: "אדוני ראש העיר, יש חמור מת מול בית הכנסת כבר שבוע ימים!" ראש העיר ענה במבט עקום "האם אין זה מתפקידך לדאוג למתים?" "כן, זהו תפקידי" ענה לו הרב בשלווה, "אך לפני כן, מתפקידי להודיע למשפחה!"
- חוצני'ק אחד עלה לארץ והשתקע בה. רכש מזוג חדש לביתו ולא עובר שבוע והוא מתחיל לטפטף..... החוצניק מתקשר לשירות ובעברית רצוצה מנסה להסביר את הבעיה, כשהוא רואה שדבריו לא מובנים הוא מנסה להסביר יותר טוב, עד שהוא אומר להם: ה"משיב הרוח" שלי "מוריד גשם".....

חידון חנוכה

חידון כזה עוד לא היה

חידון חנוכה נושא פרסים

שאלות מרתקות שיכניסו אתכם לאוירת חנוכה

ספרי קומיקס

רחפן משוכלל עם מצלמה אווירית

שעוני יוקד תיים

רמקולים ניידים

מצלמת ילדים

איזה תפילה נאמרת גם בפורים וגם בחנוכה?

כמה נרות מדליקים בסה"כ בחנוכה?

באיזה ער הסמוך לפתח נעוזה להניח את החנוכה?

באיזה מסכת בתלמוד מובא סיפור נס החנוכה?

יודעים את התשובות?

אז רוצו לענות ואולי תהיו הזוכים המאושרים

072-33-23-444

החידון לע"ג הזקן הכשר ר' שאול בן שלביה ע"ה והאשה הכשרה מרת שרה בת חונאבר אורה ע"ה תוצב"ה

שלוחות נוספות במערכת

 הרב זמיר כהן שלוחה 74	 הרב שלמה לונשטיין שלוחה 56	 הרב ברוך רחובלום שלוחה 55
 הרב יחיאל יעקובסון שלוחה 11	 הרב מנחם שטיין שלוחה 52	 הרב שמואל ברייער שלוחה 13
 הרב יעקב שיש שלוחה 76	 הרב שניר גואטה שלוחה 595	 הרב מרדכי נירגשל שלוחה 596
 הרב יצחק זילברשטיין שלוחה 597	 הרב אבנר קוטא שלוחה 58	 הקאוצ'ד אליה שירי שלוחה 75

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מיאמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת וישב תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 409

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

'אמן יענו אחריה הכל מהרה'

זכני השם יתברך להיות מבאי ביתו של מרן ראש הישיבה, הגאון הגדול רבי אהרן יהודה ליב שטיינמן ז"ע, אשר ביום ראשון הקרוב תמלאנה ארבע שנים לפטירתו.

זכיתי להפירו מקרוב ולראות את יחסו לענין שלשמו הקדשתי את חיי בשנים האחרונות. בעיני ראיתי את גדל חביבותו המיוחדת בכל הקשור למצות עניית אמן, כידוע וכמפורסם לכל מי שזכה לשהות במחצתו.

לזכר עולם יוחק בלבנו המעמד הנפלא והמרטיט שהיה מתקיים במעונו מדי יום. זמן מה לאחר עלות השחר, טרם תחלת תפלת שחרית כותיקין שהתקמה בביתו, היה נעמד לאמירת ברכות השחר בפני הצבור. הברכות היו נאמרות מפיו מלה במלה, כמונה מעות, כאשר כל הנאספים היו עונים אחריו אמן. לאחר אמירת הברכות היה נשאר על מקומו כדי לשמע את ברכות הנאספים ולענות אחריו אמן.

מלבד זאת, רגיל היה מרן לעורר את שומעי לקחו על מעלת עניית אמן וחשיבותה, ואף זכיתי ונשא דבריו ברבים בענין זה בכמה מכנוסי 'בני אמונים'.

זכורני כי באחד מהכנסים שהשתתף, כאשר בקשתי לשאת דברים ולעורר על חשיבות עניית אמן באזני הנאספים, אמר לי בפליאה, כשבת שחוק נסוכה על פניו: "אם תז"ל כותבים דברים כה נשגבים על עניית אמן, מה יש להוסיף על כך?!"

והלא דברים קל וחמר לכל אחד ואחד מאתנו: אם אדם כה גדול שדקותיו היו ספורות, מדודות ומקדשות במלואן לתורה, עבודה וגמילות חסדים, הבין שצריך לרדף אחר כל אמן ואף להקדים רבע שעה לפני התפלה כדי לומר את ברכות השחר פראוי בעניית אמן אחריה, אנו, מה נענה אחריו?!

שבת שלום ומברך,

278 213 מחולקת"ן

אברהם את דבריו (שם כד יב); ג. במלה "וימאן" שנאמרה בפרשתנו; ד. במלה "וישחט" שנאמרה בענין קרבנות הפלואים (ויקרא ח כג).

הרבי פעל 'בית אברהם' מסלונים בארץ ארבע תבות אלו רומזות לתהליך שבאמצעותו יוכל האדם לכבש את היצר המגברי את אש התאוה בלב:

תחלה עליו להתמהמה ולדחות את פתווי היצר לשעה מאחרת יותר. כאשר תשקט אש התאוה מלבו, אזי ימאן בכל כחו לשמע לקול יצרו, עד אשר לבסוף יגיע לדרגה של שחיטת היצר ובטולו המחלט. אולם עלינו לדעת כי כדי להצליח בתהליך, מכרח האדם לקיים "ויאמר" - זו תפלה, כי בלי תפלה אי אפשר להצליח בכלום (באר החיים' פורים עמ' מג).

לשמור ולצפות לאמן

"ואביו שמר את הדבר" (לז יא)

"היה ממתין ומצפה מתי יבא, וכן: 'שמר אמונים'" (רש"י).

במסכת שבת (קט ב) דרשו חכמים מהפסוק (ישעיה כו ב): "פרתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים", ששערי גן עדן נפתחים בפני העונה אמן. לפי פרוש רש"י כאן יש להקשות: מדוע מבין כל הדברים שבקדשה - דוקא לעניית אמן יש להמתין ולצפות?

באר רבי משה זכות, רבה של מנטובה ומגדולי מקבלי איטליה:

הקדמונים קבעו מכסה יומית לאמירת דברים שבקדשה, והיא: 'צדיק' - צ' אמונים, ד' קדשות, י' קדישים וק' ברכות. כדי לעמד במכסת הקדשות, הקדישים והברכות אין צורך להתאמץ במיוחד, וכל המתפלל שלוש תפלות במנוח בכל יום, בדרך כלל צובר את המכסה הנדרשת. אולם כדי לצבור תשעים אמונים על ברכות (ראה שו"ת רמ"ע מפאנו סי' קט) צריך האדם להמתין ולצפות לכל ברכה ואף לשמע ברכות השחר מפמה אנשים (כמובא בשו"ע או"ח ו ב). לפיכך, לשון שמירה וצפייה מתאימה ביותר לעניית אמן (פרוש הרמ"ז על הזהר וילך רפה א).

פגיעה בזולת מעכבת את קבלת התפלה

"ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו" (לז כו)

כתב רבנו אפרים כי כף אדם יהודה לאחיו: "מה בצע" - מה ערך היה לתפלות שאנו נושאים בכל יום: 'בוקר, צהרים וערב' [ראשי תבות 'בצע'], "כי נהרג את אחינו?" הרי עוון הרצחה ימנע בעדן מלהתקבל, כפיתוב (ישעיהו א טו): "גם כי תרבו תפלה אינני שמע ידיכם דמים מלאו".

המקבל רבי יצחק חיות אב"ד סקאליא ובעל ה'זרע יצחק' הוסיף ופרש שבמלים: "וכסינו את דמו" בקש: יהודה להתריע בפני אחיו, כי אם יהרגו את יוסף עשויים הם לאבד את כח התפלה לנצח. שהרי כפרת עוון הרוצח מתנית בכך שילך ממקום למקום, יבזה את עצמו ויאמר: 'רוצח אני' (ארחות צדיקים' שער התשובה). וכיון שאחיו יוסף בקשו להסתיר ולכסות את עוונם, לא יעשו זאת לעולם, ונמצא שעוון הרצחה ימנע בעד תפלתם מלהתקבל לנצח (שפת צדיקים').

מעשה באדם שהיה מלוה ברבית ואף יורד לחיי הלווים ממונו. נכנס אותו האדם לבית מדרשו של האדמו"ר רבי יחיאל מאיר מגוסטיניץ והחל להתפלל בהתלהבות כאחד מגדולי החסידים. כאשר בסיום התפלה נעמד הלה לקבל את ברכת הרבי, הוכיחו הרבי ואמר: "הרי הפתוב אומר: 'מה בצע כי נהרג את אחינו'; 'מה בצע' - מה תועלת יש באמירת התפלות בהתלהבות בקר, צהרים וערב, כי נהרג את אחינו - בה בשעה שאנו עוסקים בהריגת אחינו" (חסידים מספרים' ח"ג עמ' 180).

שלוש פעולות התלויות בתפלה

"וימאן ויאמר אל אשת אדניו..." (לט ח)

ארבע פעמים בכל התורה כלה מופיע הטעם 'שלת':

א. במלה 'ויתמהמה' שנאמרה במעשה הצלת לוט ובנותיו (בראשית יט טז); ב. במלה 'ויאמר' שבה פתח אליעזר עבד

זעקתו של הרב השבוי

בניד אהובי. וכאלו צוית עליהם לעטות לבוש מיחד ומכבד, כמפרש בגמרא (שבת קיד א) וברמב"ם (דעות ה ט). ועתה, רבוננו של עולם, הכר נא, הכתנת בנד היא אם לא? (בראשית לו לב)? הכר נא, האם זהו לכבודך שאעטה לבוש שפזה? אגא, חוס ורחם על בני עמך הנתונים בצרה ובשביה והושיעם ברחמיך הרבים!

יותר מכך לא היה הרב השבוי מסגל לדבר, ואף הצבור לא היה זקוק לשמע. הכל הצטרפו לזעקתו של הרב וגעו בככיה על ישראל ועל נחלתו הנתונים בצרה ובשביה.

גם הרב טייכטל לא היה זקוק ליותר מכך כדי לתאר לפני השומעים, בהונגריה שהשוואה טרם הכתה בה במלוא עצמתה, את המצב הקשה שבו נתונים כלל ישראל. הדברים שנאמרו בהמשך הדרשה ואף נחקקו על ידו בספרו 'משנה שכיר' על התורה שיצא בעצומם של ימי המלחמה, עשו רשם גדול על השומעים ועוררו אותם להתחזק בתפלה ובתשובה.

כשנה לאחר אותה הדרשה נכנסו הגרמנים לבודפשט, והרב טייכטל נאלץ להמלט בשנית. במשך חדשים ארכים הצליח להסתתר מפני הגרמנים, אולם לבסוף נתפס והובל עם משפחתו לאושוץ. כמה ימים לאחר מכן נוכחו הגרמנים לגלות כי הצבא הרוסי עומד לכבש את המקום והחלו לפנות את היהודים מאושוץ אל תוככי גרמניה, לבל ישחררו חלילה בידי הרוסים...

תאור מרטיט על שעותיו האחרונות של הרב טייכטל נשמע מפי עד ראיה שזכה להנצל:

היה זה ב"ג בשבט תש"ה. בקרון המשא שבו הובל הרב הצטופפו כששים יהודים, לצד כעשרים אסירים אוקראינים גסי רוח. אחד מהגויים חטף מיהודי את לחמו. הרב, שלא יכול היה לשתק על העול, מחה על כך בתקיפות. בתגובה הפך בידי האוקראיני וחבריו מכות מות.

בעודו חבול ומכה, דבר הרב בהתרגשות עצומה אל היהודים שהצטופפו סביבו, ואלו היו דבריו האחרונים:

"יהודים יקרים, עוד מעט ותכלה ממשלת זדון מן הארץ, ואתם תזכו לישועה גדולה שתאיר את כל העולם. במיחד זכנו לכה תושבי הארץ הקדושה. הבה נתפלל כלנו לשלום אחינו בכל מקום שהם. יודע אני כי זמני תם, ואני מבטיח לכם שאתפלל בעדכם שתזכו לישועה ולנאולה שלמה במהרה".

עם סיום דבריו יצאה נשמתו הטהורה כשהיא זכה ומזקקת.

משנה שכיר' עה"ת מהד"ח פר' וישב ובהקדמת הספר

הראשונה. בשעת בקר מקדמת מאד ביום השבת יצא מביתו הגאון רבי אברהם יוסף גרינוולד, אב"ד חוסט וכן מורי ורבי בעל 'ערוגת הבשם', בדרכו לטבילה במקוה. והנה נגלה לעיניו מראה שהיה חזון בלתי נפרץ באותם ימים - קבוצת שבויים מרוסיה בעלי מראה בזוי ומשפל שהעסקו בטאטוא הרחוב.

השבויים העלובים היו בעלי חזות גזיית, אלא שהרב שם לב כי משום מה אחד מהם חולק לו כבוד מיחד ואף מפנה לפניו את הדרך. בשובו מהמקוה שב ונשנה המחזה, והרב לא יכול היה להתעלם. הוא נעצר מהלוכו, הביט בפני השבוי ונגלה כי מראהו אצילי ומען.

הרב הודה לאיש בנימוס כשהוא משתמש בשפת המקום, אלא שלמרבה ההפתעה השיב הלה לתודתו בשפת היידיש באומרו: 'רבי, לא מגיעה לי תודה בעבור מעשי. הן זו חובתו של כל יהודי לכבד את המרא דאתרא בעירו...'

לשמע הדברים נאלם הרב דם, אלא שההפתעה הגדולה הגיעה לאחר מכן, כאשר הוסיף השבוי ואמר בראש מרפן: 'איך לא אנהג פן, והלאו גם אנכי משמש כמרא דאתרא במולדתי...'

לאחר שהתעשת הרב מתדהמתו והבין את הספור הקשה שהזדמן לפניו, התעורר מיד לפעולה, ובסיעתא דשמיא הצליח כעבר זמן קצר להביא לשחרורו של הרב הגולה מעבודתו הבזויה.

כמתבקש הזמין הרב את השבוי לביתו, וכבר בשיחה הקצרה שהספיקו לנהל בדרך נוכח לראות כי מדבר באדם צדיק ומפלג בתורה, בבחינת 'ספר תורה השרוי בצער'.

לאחר תפלת שחרית בקש הרב מראש הקהל להודיע למתפללים, כי אחר הצהרים ישא דברים בבית הכנסת רב חשוב וגדול בתורה, שנקלע לעירם לאחר שנשבה והגלה ממולדתו.

השמועה על הרב השבוי התגלגלה במהירות בין יהודי חוסט, ובשעה המייעדת המה בית הכנסת מפה אל פה במאות רבות של אנשים שבקשו לחזות בפני הרב השבוי ולהקשיב לדבריו.

בדרכס לדרשה לחש אב"ד חוסט לרב השבוי שהיה עדין לבוש בבגדי שבוי, כי אולי מוטב שילבש לכבוד הדרשה בגדים חשובים כפיא לרב בישראל. אלא שהרב סרב להצעה ואמר בקול רועד אך נחוש: 'לא, כי אם בלבוש זה אדרש'.

בשעה המייעדת עלה הרב לדרש, ובעוד פניו מפנות כלפי ארון הקודש, החל לזעק בקול מר תוף שידי אוחזות בבגדיו הבלויים והבזויים:

'רבוננו של עולם, הלא תלמידי החכמים הם

הספור המרטיט שלפנינו מחזירנו לאחור, אל ימי המצר והמצוק שעברו על עמנו בתקופת מלחמות העולם הראשונה והשנייה.

ספורנו נסוב על אודות הגאון הנודע רבי יששכר שלמה טייכטל הי"ד, גאב"ד פישטיאן שבסלובקיה, אשר כרבים מאחיו נאלץ במהלך מלחמת העולם השנייה לגלות מעירו עם בני משפחתו למסע תלאות מפרך. מסע שלכל ארכו לא חדל מלהגות בתורה ואף המשיך לכתב ולהוציא לאור את חדושי הרבים בכך מרחבי התורה.

במהלך מנוסתו שהה תקופה בבודפשט

בשעה המייעדת עלה הרב לדרש, ובעוד פניו מפנות כלפי ארון הקודש, החל לזעק בקול מר תוף שידי אוחזות בבגדיו הבלויים והבזויים.

תמונת הגה"ק רבי יששכר שלמה טייכטל הי"ד

הבירה. היה זה בשבת קודש פרושת משפטים, ראש חודש אדר א' תש"ג, זמן מה לאחר הגיעו להונגריה. הרב טייכטל היה עטוי עדין בזהות הנכרית שנאלץ לעטות במהלך בריחתו, כאשר הזמן לדרש בפני קהל רב מבני העיר בודפשט. בפתח דרשתו ספר הרב טייכטל את הספור הבא שהתרחש עשרות שנים לפני כן, אולם המסר הטמון בו נגע לאותם הימים ממש: "היה זה בעצומה של מלחמת העולם

בְּרַכַּת אֶהְבֶּה רַבָּה

מַהוּת הַבְּרַכָּה

בְּרַכָּה זוֹ הִיא הַבְּרַכָּה הַשְּׁנִיָּה מִסֵּדֶר בְּרַכּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית וְאִינֶה פּוֹתַחַת בְּבְרוּךְ, לְפִי שֶׁהִיא סְמוּכָה לְבְּרַכַּת 'יוֹצֵר אוֹר' (טוֹר או"ח ס א).

נַחֲלָקוּ הָרַאשׁוֹנִים הָאֵם יֵשׁ לַעֲנוֹת אָמֵן לְאַחַר בְּרַכַּת 'אֶהְבֶּה רַבָּה' שְׂאוֹמֵר שְׁלִיחַ הַצְּבוּר. הַרְמַב"ם (בְּרַכּוֹת א יז) סוֹבֵר שֶׁבְּרַכּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע דִּינָן כְּבְּרַכַּת הַמְצוּוֹת לְמַצּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, וְכַשֵּׁם שֶׁאֵין מְפַסְקִים בֵּין דְּבַר מְצוּהָ לְבְּרַכָּה שֶׁלְּפָנֶיהָ, כִּךָ אֵין לְהַפְסִיק בַּעֲנִית אָמֵן בֵּין בְּרַכָּה זוֹ לְמַצּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע. אוּלַם הַרְמ"ה חוֹלֵק וְסוֹבֵר שֶׁרִשְׁאֵי אָדָם לַעֲנוֹת אָמֵן כְּשֶׁמְסִים הַש"ץ בְּרַכָּה זוֹ, לְפִי שֶׁבְּרַכּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע אֵינָן בְּרַכָּה עַל מְצוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, אֶלָּא הֵן בְּרַכּוֹת שְׂבַח הַעוֹמְדוֹת בְּפָנֵי עֲצֻמוֹ, שֶׁסִּדְרוּ חֲכָמִים לְבְּרַכּוֹת לְפָנֵי קְרִיאַת שְׁמַע וְלְאַחֲרֶיהָ, וְלָכֵן אֵין חֲשֵׁשׁ בְּמָה שֶׁמְפַסְקִים בֵּינָן לְבִין קְרִיאַת שְׁמַע (טוֹר או"ח ס א).

כְּדִי לְצַאת מְכַלל סִפְק כְּתַב ה'מִשְׁנֶה בְרוּךְ ה' (נֵט כה) שֶׁלְּכַתְּחִלָּה טוֹב שֶׁיִּסִּים בְּרַכָּה זוֹ יַחַד עִם הַש"ץ, וְאֵז, לְכוּלֵי עֲלֵמָא, אֵין לוֹ לַעֲנוֹת אָמֵן אַחַר בְּרַכַּת הַש"ץ. שְׂאֵין לוֹ לְאַדָּם לַעֲנוֹת אָמֵן אַחַר בְּרַכַּת עֲצֻמוֹ.

מְקוֹר הַבְּרַכָּה

נַחֲלָקוּ הָאֱמוּרָאִים (בְּרַכּוֹת יא ב) הָאֵם יֵשׁ לְפַתַּח בְּרַכָּה זוֹ בְּאֶהְבֶּה רַבָּה אוֹ בְּאֶהְבֶּת עוֹלָם. הַפּוֹסְקִים נַחֲלָקוּ כִּי־צַד יֵשׁ לְנַהֵג לְמַעֲשֶׂה (רַאָה שו"ע או"ח ס א), וְיֵשׁ שֶׁכְּתַבוּ לְקִים אֶת שְׁתֵּי הַשִּׁיטוֹת: בְּשַׁחֲרִית לומר 'אֶהְבֶּה רַבָּה', וּבְעַרְבִית - 'אֶהְבֶּת עוֹלָם' (תּוֹסְפוֹת שֵׁם ד"ה וְרַבֵּן).

בְּרַכָּה זוֹ תִקְנֵנוּ אֲנִשֵּׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה (רֵאשִׁית חֲכָמָה' שַׁעַר הָאֶהְבֶּה פ"ז). יֵשׁ שֶׁכְּתַבוּ שֶׁאֵת הַבְּקָשָׁה עַל קְבוּצָה גְּלוּיֹת שֶׁנּוֹבְעָה לְקְרִיאַת סִיּוּם הַבְּרַכָּה, הוֹסִיפוּ לְאַחַר חֲרִבָן הַבַּיִת (סִדוּר הַגְּאוּנִים וְהַמְקַבְּלִים ב עמ' תמט, בְּשֵׁם ה'אֲבוֹדָה'ם, וְלְפָנֵינוּ אֵינוֹ).

מְבַנֶּה הַבְּרַכָּה

בְּרַכַּת 'אֶהְבֶּה רַבָּה' נִפְתַּחַת וּמְסַתְּמָת בְּתַאוּר הָאֶהְבֶּה הַגְּדוּלָה שְׂאוֹהֵב ה' אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּפָתוּב (מְלָאכִי א ב): "אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמֵר ה'". בְּגוֹף הַבְּרַכָּה אָנוּ מְבַקְּשִׁים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִפְתַּח לָבָנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיִזְכְּנוּ לְלוּמְדָה וְלַלְמִידָה, וְיַכְרֶךְ לְקִים אֶת שְׂצוּתָהּ הַתּוֹרָה בְּפָרְשָׁה רֵאשׁוֹנָה שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע: "וְזַבְּרַת בָּם... וְשִׁנְנַתֶּם לְבָבְיָךְ" (סִדוּר חֲסִידֵי אֲשְׁכְּנִי עמ' פט).

לְקְרִיאַת סִיּוּם הַבְּרַכָּה אָנוּ מְבַקְּשִׁים שֶׁיִּקְבְּצֵנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִן הַגְּלוּיֹת "וְיוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ". בְּקָשָׁה זוֹ הִיא הַמְּשֻׁבָּח לְבַקְּשָׁתָנוּ שֶׁנּוֹצֵחַ לְלַמַּד וְלְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה. שְׁכֵן אֱמָרוּ חֲכָמִים (חֲגִיגָה ה ב): "כִּי־נָן שְׁגָלוּ יִשְׂרָאֵל מִמְּקוֹמָן אֵין לָהּ בְּטוּל תּוֹרָה גְּדוּל מְזָה" (עֲלַת תְּמִיד פ"ט).

בְּסִדְרוֹ 'לֵב שִׁמְח' (דף פב ע"ב) מְבַאֵר כִּי מְסִימִים אָנוּ בְּרַכָּה זוֹ בְּבִקְשָׁה עַל הַגְּאֻלָּה, לְפִי שֶׁלְּצַדִּיק אַחַד נִתְּגַלָּה בְּחִלוּם שֶׁהַגְּאֻלָּה מִתְעַכְּבֶת מִפְּנֵי שְׂאֵין מְכוּנִים כְּרָאוּי בְּאֶהְבֶּה רַבָּה. לְפִיכָךְ סִיּוּם אֲמִירְתָּהּ שֶׁל בְּרַכָּה זוֹ בְּכַנְיָהּ הִיא זְמַן מְתָאִים לְבַקֵּשׁ עַל הַגְּאֻלָּה.

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׂבָשְׂמִים

בְּסִדְרוֹ חֲסִידֵי אֲשְׁכְּנִי (שֵׁם) מְבַאֵר שֶׁחֲכָמִים סִדְרוּ לומר בְּרַכָּה זוֹ לְפָנֵי קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁבָּהּ נִכְתַּב הַצְּוִי לְאַהֵב אֶת ה', כְּדִי שֶׁנִּזְכֵּר שֶׁכַּשֵּׁם שְׂאוֹהֵבִים אָנוּ אֶת ה' כִּךָ אוֹהֵב הוּא אוֹתָנוּ.

רַבֵּי עַקִּיבָא אֵיגַר מוֹסִיף וּמְבַאֵר כִּי אֶהְבֶּת ה' אוֹתָנוּ הִיא הַבְּסִיס לְקִיּוּם הַצְּוִי לְאַהֵב אֶת ה', וְלָכֵן אֶף חוֹתְמִים בְּכָךְ בְּרַכָּה זוֹ: "הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאֶהְבֶּה". שְׁלַמָּה הַמְּלֹךְ מְלַמְּדֵנוּ (מְשֻׁלֵי כז ט): "כְּמִים הַפְּנִים לְפָנֵים כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם". כְּלוֹמֵר כְּפִי שֶׁהַמִּים מְשַׁקְּפִים אֶת הַמִּתְבּוֹגֵן בָּהֶם, כִּךָ לְבָבוֹת בְּגֵי הָאָדָם מְשַׁקְּפִים זֶה אֶת זֶה. לְפִיכָךְ כְּאֲשֶׁר נִקְדָּים לְפָנֵי קוֹרְאָנוּ קְרִיאַת שְׁמַע אֶת הַעֲבָדָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵבֵנוּ, מִמִּילָא תַתְּעוֹרֵר בְּלָבָנוּ אֶהְבֶּת הַבּוֹרָא בְּשַׁעַת הַקְּרִיאָה (מְלִין חֲדָתִין וְאַתְחַנּוּ).

אָמַת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אוֹתָנוּ וּבַחֵר בָּנוּ, וְהִלּוּאֵי שֶׁיִּתֵּן בְּלָבָנוּ לְהִבִּין וְלֵהֲשַׁכֵּיל אֶת דְּבַרֵי הַתּוֹרָה וְאֶף יַגְּאֵלְנוּ בְּמַהֲרָה שְׁנוּכַל לְעַסֵּק בְּתוֹרָה בְּמִנוּחָה.

בּוֹנֵת אָמֵן

אַחַת שְׂאֵלָתִי

שְׂאֵלָה בְּהִלְכוֹת בְּרַכּוֹת וְאָמֵן

מֵאֵלּוּ בְּרַכּוֹת פּוֹטְרֵת בְּרַכַּת 'אֶהְבֶּה רַבָּה'?

הַשְּׂאֵלָה וְהַתְּשׁוּבָה מְעֻלוֹן פְּרִשְׁת וַיֵּצֵא

הַמְּתַפְּלֵל בְּצַבּוּר וּמְסִים 'שִׁתְּבַח' אוֹ 'בְרוּךְ שְׂאֵמֵר' בַּיַּחַד עִם הַחֲזָן, הָאֵם יַעֲנֶה אָמֵן אַחַר בְּרַכַּת הַחֲזָן?

תְּשׁוּבָה: אֵם סִים 'בְרוּךְ שְׂאֵמֵר' עִם הַחֲזָן לֹא יַעֲנֶה אָמֵן אַחַר בְּרַכַּת הַחֲזָן לְפִי שֶׁנִּרְאָה כְּעוֹנָה 'אָמֵן' עַל בְּרַכַּת עֲצֻמוֹ. אוּלַם, אֵם סִים 'שִׁתְּבַח' עִם הַחֲזָן יַעֲנֶה אָמֵן עַל בְּרַכַּת הַחֲזָן, אֶף שֶׁנִּרְאָה כְּעוֹנָה עַל בְּרַכַּת עֲצֻמוֹ. וְהַטַּעַם לְכַךָּ הוּא שֶׁכּוֹל לְסַמֵּךְ עַל הַסּוֹבְרִים שֶׁהַמְּבַרֵךְ יִשְׁתְּבַח עוֹנָה 'אָמֵן' עַל בְּרַכַּת עֲצֻמוֹ, לְפִי שֶׁבְּרַכָּה זוֹ מְסִימָת אֶת 'פְּסוּקֵי דְזְמִירָה' ('מְגוֹן אֲבָרָה'ם' נג ב, הוֹבָא ב'מִשְׁנֶה בְרוּרָה' שֵׁם ג).

וְכַאֲשֶׁר תִּקּוּם מִן הַסִּפֵּר, תַּחֲפֵשׂ בְּאֲשֶׁר לְמַדְתָּ אֵם יֵשׁ בּוֹ דְּבַר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְמוֹ

תְּשׁוּבוֹת נִתְּנָן לְשִׁלַּח לְפָקֵס
שְׂמִסְפֵּרוֹ 08-9746102
אוֹ לְכַתְּבַת הַמֵּייל: 9139191@gmail.com

בֵּין הַפּוֹתְרִים נְכוּנָה
יְגַדֵּל ש"ס 'עֵז וְהַדָּר'
מִתְמַיְדִים. הַהַגְּרָלָה
תְּתַקַּם מִדֵּי שְׂבוּעַ
בְּיוֹם חֲמִשִּׁי שְׁלֹאֲחַר
הַפְּסַעַת הָעֵלוֹן.

הַזָּאֵה בַּהַגְּרָלָה שֶׁהַתְּקִימָה בֵּין שׁוֹלְחֵי הַתְּשׁוּבוֹת לְעֵלוֹן וַיֵּצֵא
הוּא הַר"ד נִפְתָּלִי בְּרַלִּינְגֵר מִירוּשָׁלַיִם

אמן במעגל השנה

אוצר אמרות אמן לימי החגכה

אגרת אמונים

מכתב מקורא נאמן

'אין פאלקניג' במקום עניית אמן

פידוע תפלת 'אין פאלקניג' סדרה כסדר אותיות 'אמן': "אין פאלקניג... מי כאלקניג... נודה לאלקניג..." (ראה פרוש התפלות והברכות [לר"י בן זקן] ח"א עמ' כזה). מהר"י צאלח מגדולי חכמי תימן מביא בפרושו 'עץ חיים' לסדור התפלה, כי מסורת קדומה מקבלת בקרב חכמי תימן, שלפיקך נתקנה תפלה זו בסדר אותיות 'אמן': "שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה על ישראל שלא לענות אמן. מה עשו? תקנו לאומרו ברמז, בראשי תבות: 'אין... מי... נודה', כדי שלא יבינו. ואף על פי כן כשנתבטלה הגזרה, תקנה לא זזה ממקומה" (עץ חיים' תפלת 'אין כאלקניג).

תחבולתם הראשונה של היונים

אמר הרבי בעל 'שפע חיים' מצאנו: התחבולה הראשונה שעשו היונים כדי 'להשפיקם תורתך' היתה למנוע מישראל להתפלל כהגון, כי אם התפלה אינה כדבעי אי אפשר ללמוד תורה. שכן רק באמצעות תפלה כהלכה אפשר להיות בן תורה, "אבל אם התפלה היא שלא פדת, ואפלו אם רק מחסרים לענות אמן אחת, כבר יש בכך מניעה לזכות ללמוד תורה". לפיקך כשנצחו החשמונאים את היונים "קבעו שמונת ימי חגכה אלו ולהלל לשמך הגדול". המניעה הראשונה שפגעו היונים מהיהודים היתה התפלה, ולפיקך כשנצחו קבעו להתחזק בתפלה ובהודאה ('שפע חיים' רענן דרעיון ח"א פר' תולדת מאמר ב אות ה).

'ושם תודה נזבח' – בשכר עניית אמן

אמרו חכמים (תנחומא צו ז): "כל מי שהוא עונה אמן בעולם הזה זוכה לענות אמן לעולם הבא". המשיג רבי מתתיהו סלומון באר כי תחלתו של הפייט 'מעוז צור' מבססת על מאמר חכמים זה: "מעוז צור ישועתי לך נאה לשבח" - כל המשבח ומודה לבוראו בשלמות ובאמונה על כל טובה וברכה שהוא זוכה לה בעולם הזה, אף לעתיד לבא, פאשר "תכון בית תפלת" - בבגון בית המקדש, אזי 'ושם תודה נזבח' - זכפה להמשיך לעבד את ה' ולהודות לו בשלמות בעניית אמן (קנץ 'נהוראי' תשס"ח עמ' ט).

לכבוד הרב ר' יעקב דב מרמורשטיין שליט"א, מנהל המפעל האדיר 'בני אמונים'

ברצוני להביע מעט מרגשותי כלפי מפעל קדוש זה שהוא נאה לשמו ושמו נאה לו - 'בני אמונים' - שהרי על ידי ההתעסקות הרבה בעניית אמן בנדאי מתקשרים לאמן בהתקשר בן אל אביו.

בחסדי השם זכיתי והנני מקפיד על ברכות השחר בהברותא מדי יום, וכמוני נוהגים אף רבים מבאי בית מדרשנו. מלבד מעלת עניית אמן יש במנהג זה מעלה מיוחדת שהוא מחיב אותנו להקדים ולהגיע לפני התפלה כדי להספיק להגיד ברכות השחר ולשמע מאחרים ברכות השחר, אשריכם מה טוב חלקכם!

אמת מה נהדר המראה בבית מדרשנו מדי בקר פאשר לפני תפלת שחרית נעמידים המתפללים איש אל מול אחיו ואומרים ברכות השחר בקול ובנעימה ועניית אמן מהדהדת ברמה. מהם יראו וכן יעשו.

אשריכם, אשריכם, אשריכם!!!

המעריך והמוקיר,

א.מ.

ירושלים.

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

מעלת עניית אמן במשנת בעל ההלוא

ב"ד בכסלו תשע"ח

בעל אילת השחר

חש בחסרונה של כל אמן. על האדם לדעת שאפלו אמן אחת יכולה להצילו" (נוטרי אמן' בשער אות ה).

המעלה הגדולה מבין

באחד מכנוסי 'בני אמונים' שפאר בהשתתפותו, אמר: "למצות עניית אמן יש מעלה גדולה ועצומה; היא פשוטה וקלה כל כך עד שאין מה להתגאות בה! הרי לפנינו מעלה נוספת בעניית אמן, מצוה כה נשגבה שאדם יכול לקבל על ידה את כל המעלות והברכות, ועם זאת קיומה אינו כרוך בסדר גאונה". והוסיף: "נראה אף שאז היא המעלה הגדולה מכלם - לעשות דבר טוב שאין מערב בו סדר גאונה!" (ספר 'בני אמונים' עמ' 229).

אמן ללא מספר

בערב ימיו, לאחר אחד השעורים שמסר לפני תפלת שחרית כותיקין שהתקיימה בביתו, פנה לפתע לנוכחים ואמר: "הבה ונקבל על עצמנו מכאן ולהבא שפרבע שעה לפני התפלה, יעמד כל אחד ויאמר ברכות השחר וכלנו נענה אחריו אמן. כשם שסוחר אינו מסתפק במעט כסף אלא מבקש להרבות את הונו, אף אנו שמלאכת שמים היא עסקנו, לא נסתפק במעט אמנים, אלא נבקש להרבות אמנים עוד ועוד".

והוסיף: "כשנמצאים בעולם הזה אין מבינים את החשיבות של עניית אמן, אולם בעולם הבא נוכח האדם לראות שכל אמן עוזרת לו, והוא

יהודי יקר! חברך עומד לברך? הזדרז לענות אמן אחר ברכתו. זריזים מקדימים למצוות...

לתגובות והערות: שליח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:16

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:15

ר"ת: 17:48

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 528 26.11.2021 - כב' כסליו תשפ"ב

וְהָאֵלֹהִים שֶׁעָלָה לָהֶם צְדִיקָתָם יִבְוָאוּ בָּנוּ

פְּרִישֵׁת - וְיֵשֵׁב

למען הציל אתו (לזכב)

הרב ישראל ליוש שליט"א (מתוך 'דרשו') מביא סיפור מהשואה שניקה ממנו מוסר עצום על מעלת כיבוד הורים, וזה לשונו:

קול עבר בעיירה: "על כל יהודי העיירה להתייצב בשעה 5:00 בבוקר בכיכר העיר המרכזית, מצוידים במזוודה אחת בת עשרה ק"ג בלבד, אתם עוברים למחנה עבודה", אמרו להם הגרמנים. חלקם כבר שמעו אי אלו שמועות על הרג והשמדה, לא האמינו לדברי הנאצים וידעו כי הם יובלו גם כן להשמדה, ה"י, אך רובם האמינו להם והחלו לארוז כמה שיותר חפצים יקרי ערך והכרחיים לחיים. היו שתפרו כסף בכיסים, הכניסו זהב לעקבים, או בלעו יהלומים על מנת להקיאם בדרך. הם לבשו בגד על בגד כדי להציל כמה שיותר חפצים מהבית, או כדי להתגונן מפני הקור פן יבוא, כי מי יודע אולי יגלו אותם לסיביר. "אבא שלי" - סיפר אחד הניצולים היחידים מאותה עיירה - "לא התנהג כמו כולם, הוא לא ארז בגדים ולא החביא כסף וזהב, הוא קרא לי וביקש ממני שאגהץ לו את החולצה. הבטתי בו בעיניים רחמניות ואמרתי לעצמי 'הוא כנראה לא מבין לאן פנינו מועדות', 'אבא' - זעקתי אליו - 'לשם מה אתה זקוק לחולצה מוגהצת? אנחנו הולכים להיהרג, או במקרה הטוב לעבוד בכפיה עבודות פרך!', 'בכל אופן', אמר לי אבא, 'גהץ לי בבקשה את החולצה'. כשסיימתי ביקש ממני אבא שאצחצח לו את הנעליים, ותמהתי עוד יותר, 'אבא! לא חבל על הזמן? עוד מעט עלינו כבר להתייצב בכיכר, ולא ארזנו כלום!'. אבא לא התייחס להערותיי, לבש את החולצה, ענב את עניבתו והמשיך להסתדר כאילו הוא הולך לחתונה. כשסיימתי לעשות את כל בקשותיו של אבא, הוא שם לב לתמיהתי והסביר לי: 'דאה בני! האנשים שלוקחים איתם כסף, זהב ויהלומים, אינם יודעים שהגרמנים ימ"ש לא ישאירו אצלם כלום, הכל הם יבזזו להם או לפני המוות או אחרי המוות, אני לעומת זאת נתתי לך כעת מתנה יקרה שתציל את חייך, נאמר בתורה' - המשיך אבא - "כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך", בזכות הכיבוד אב שעשית ברגעים יקרים אלו, בעזרת ה' ינצלו חייך'.

"עומד אני כעת לפניכם בחתונת נכדי" - סיים הניצול את סיפורו - חי וקים, כמעט יחיד מכל העיירה שלי, ובטוחני שזכות זו של כיבוד אב בשעה גורלית כל כך, היא זו שעמדה לי בשעות המלחמה הקשות, כברכתו של אבי ז"ל.

הסוד להצלחה – 'וְיִהְיֶה אִישׁ מְצַלִּיחַ' – עורך העלון

איזה חיים היו ליוסף, בתחילה גדל בקדושה עם אבא יעקב 'גדול הדור' והאחים הקדושים.. שבטי ישראל, אבא נותן לו כותנת פסים.. ואז האחים מקנאים ומתחילים לשנוא אותו. אבל יוסף שלנו תמים לא רואה את זה.. ואז הוא חולם חלומות.. מי מאיתנו לא חולם.. על גדולה..? הצלחה.. והרי חלומות מספרים לבנאדם שאתה יודע שיפרש לך לטובה, למישהו שאתה סומך עליו, ויוסף מספר לאחים.. ואז הם מוסיפים עוד לשנוא אותו..

מפה לשם.. מפשיטים אותו מהכותנת, זורקים אותו לבור.. ובבור יש נחשים ועקרבים.. ויוסף ניצל.. ואז מוכרים אותו.. והוא 'סחורה חמה' עובר למדינים.. ומשם לישמעאלים.. ונמכר כעבד לפוטיפר במצרים. ובבית פוטיפר ה' פורש חסדו על יוסף והנה הוא מקבל 'את המפתחות' של הבית.. מקודם להיות מנהל בכל ענייניו של פוטיפר.. סוף סוף קצת נחת..

ואז עוד צרה קמה עליו.. אשת פוטיפר.. חומדת בו.. רוצה לשכב איתו.. ויוסף צדיק תמים. והיא מעלילה עליו שניסה לשכב איתה.. תפסה אותו בבגדו.. ויוסף נכנס לבית הסוהר.. גזר הדין עשר שנים..

ואיך התורה מכנה את יוסף כשהיה בבית פוטיפר?.. 'איש מצליח'.. לא מובן איך ילד בן 17 שנמכר ונהיה עבד! נקרא איש מצליח... בשום מקום בתורה לא מצאנו תואר כזה לאף בנאדם.. ויש לנו לשאול מה זה הצלחה? מי נקרא איש מצליח? אולי אדם שיש לו הרבה נכסים, דירות וחנויות, אולי אדם עשיר איש עסקים, אולי אדם זכה לאישה חפה תואר ויפת מראה, אולי אדם שהוא מפורסם, אולי אדם שהוא מוכר מספרים שכתב?..

אז נשאלת השאלה מה זה הצלחה?.. איך אדם שהוא עבד יכול להיקרא 'איש מצליח'? מה הסוד?..

ונחזור ליוסף, הוא בבית הסוהר.. גם שם ה' נותן חסדו.. והוא נהיה 'מלך הכלא'.. הכל עובר דרכו. בוקר אחד הוא קם ורואה את שר האופים ושר המשקים עם פנים זועפות.. ושואל מדוע פניכם רעים היום? מה סוד ההצלחה של יוסף שאלנו?.. יוסף תמיד מעורב עם הבריות.. זה הפיל אותו וזה הרים אותו.. כי אכפת לו!

הוא רועה את הצאן עם האחים.. רואה דברים שמפריעים לו אומר לאביו... הוא מסתובב בכלא.. רואה כמה אנשים עצובים, עצבניים.. זה מפריע לו.. הוא רוצה לעזור.. יוסף כל הזמן דואג לסביבה שלו.. יוסף מלשון להוסיף.. כל הזמן בודק מה חסר מה אפשר להוסיף.. הכתונת פסים גרמה לו להיות עבד.. אבל הכתונת פסים אומר המדרש פסים אותיות פס ים.. ראה הים בקריעת ים סוף.. את ארונו של יוסף.. בזכותו הוא נקרע.. ועם ישראל ניצל מן המצרים.. בזכות שעמד בניסיון..

הדרך להצלחה עוברת קשיים וניסיונות, איך רשום ו'יהי' איש מצליח.. וידוע כי ו'יהי' זה לשון צער.. כי רומזת לנו התורה.. כדי לזכות להיות 'איש מצליח' חייב אדם לעבור ו'יהי' לכל אדם נגזר ו'יהי' משלו.. אבל אם תמיד תזכור כי 'וכל אשר הוא עושה' – כל מה שאתה עושה ומצליח זה בגלל ה' מצליח בידו' כי אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה. אז מה הסוד? לא להפסיק גם שנכשלת.. להוסיף ולהוסיף ובסוף זה יגיע.. זה מה שמלמד אותנו יוסף הצדיק.

**וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים רְאוּבֵן אֵל תִּשְׁפְּכוּ דָם הַשְּׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר וַיֵּד אֵל
תִּשְׁלַחוּ בּוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֶתוֹ מִיָּדָם לְהָשִׁיבוּ אֶל אָבִיו (לז,כב)**

לפני כמאה שנים חי בירושלים איש אלוקים קדוש, הגאון הצדיק רבי משה יוסף הופמן זצ"ל, שכונה בהערצה ה"פאפּענער דיין". בצעירותו הוא נמנה על גדולי תלמידי ה'כתב סופר' זצ"ל, ושימש ברבנות בקהילה הקדושה פאפא בהונגריה. בסוף ימיו עלה לארץ הקודש, ונודע שמו למרחוק כאחד מגדולי וצדיקי הדור וכבעל מופת פלאי.

בקובץ לזכרו של אותו קדוש, שהודפס בסוף הספר 'מי באר מים חיים' נכתבה עובדה נוראה בשם אחד מקרוביו, הרה"ח רבי משה אייזנבאך זצ"ל, ששמע זאת מעדי שמיעה ששמעו זאת במפורש מפיו בהזדמנות מסויימת. אך גם קודם לכך עברה עובדה מעניינת זו במשך שנים רבות, מפה לאוזן, על ידי יודעי דבר.

אירע פעם, בעיצומו של שיעור חומש שמסר הדיין מפאפא בבית מדרשו, שעמד על קושיית המפרשים: כיצד מתיישבת עדות התורה על ראובן שרצה להציל את יוסף: "למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו" (לז,כב) בעוד שבתחילת אותו פסוק נאמר שראובן הוא זה שיעץ להשליכו אל הבור, שיש בו נחשים ועקרבים? והרי מי שנפל לבור של נחשים ועקרבים, אמרו בגמרא בסוף יבמות, שמעידים עליו שמת ומתירים את אשתו להינשא?

ויישב הדיין מפאפא את הקושיא כך: הרי השבטים אמרו: "לכו ונהרגו ונשלכוהו באחד הבורות ואמרנו חיה רעה אכלתהו" (שם, כ), הרי שהיו מצויים שם כמה בורות. והנה ראובן הלך לבדוק, ומצא בור אחד שהיה ריק מנחשים ועקרבים, ואמר אל אחיו בלשון הזה: "השליכו אתו אל הבור הזה", דוקא אל הבור הזה, אך מבלי שיאמר להם את טעמו מדוע הוא חפץ דוקא בבור זה. והשבטים שלא ידעו שבסתר ליבו רוצה הוא להצילו, לא דקדקו בלשונו והשליכו אותו אל בור אחר, כמו שנאמר: "ויקחהו וישלכו אתו הברה" – לבור אחר שהזדמן להם, ולא לבור שסימן עליו ראובן, ולכן היו בו נחשים ועקרבים.

נמצא, שראובן הוא אמנם זה שהציע להשליכו אל הבור, כמו שנאמר: "ויאמר אלהם ראובן אליתשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה", ועדיין אין זו סתירה לעדות התורה שכוונתו היתה "למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו", שהרי הוא אמר להם במפורש להשליכו לבור מסויים, ששם בדק שאין נחשים ועקרבים, והאחים הם שהשליכו אותו לבור אחר מסוכן. כשסיים הדיין מפאפא את דבריו, ראה אחד התלמידים החשובים כיצד הדיין מביט לכיוון פתח בית המדרש ומחווירות פניו. הוא הסתכל בעקבותיו וראה איש גדול וגבוה, בעל מראה נורא, כשהוא מנענע לרבו בראשו ומיד נעלם.

לאחר השיעור שאל את הדיין מי הוא האיש שבא לכאן בעיצומו של השיעור. השתומם הדיין ושאלו בפליאה: "וכי ראיתם אותו?", וסירב בתחילה להשיב לשאלתו, אך לאחר הפצרות מרובות נעתר לבקשת תלמידו לגלות, שהיה זה ראובן בן יעקב בכבודו ובעצמו, שבא מן השמים להודות ולהחזיק לו טובה על שלימד עליו זכות!

ודבר פלא דומה לזה, כתב הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, ראב"ד העדה החרדית, בספרו 'טעם ודעת' (פרשת וישלח). שם מביא ביאור נפלא שכתב זקנו הגאון רבי אפרים זלמן מרגליות זצ"ל בשם הרמ"א, ללמד זכות על ראובן שבלבל יצועי אביו, ובסוף הדברים הוא כותב כך: "ראובן נשק לרמ"א בחלום על שהפך בזכותו, וכן מובא בספר 'חידושי הגרשוני', להגאון רבי גרשון אשכנזי זצ"ל ממיץ בשם הרמ"א, שדמות דיוקנו של ראובן נתגלתה לו והחזיקה לו טובה על שלימד עליו זכות".
(מתוך 'דרשו' רבי אליעזר טורק שליט"א)

וַיִּתְּנֵהוּ אֶל בֵּית הַסֵּהָר (לט,כ)

אברך ירושלמי, אב לתשעה ילדים, נקלע שלא באשמתו לפרשה משפטית מסובכת. הוא נאלץ לעמוד מול התביעה בבית המשפט שדרשה להשית עליו עונש מאסר כבד. בבוקר שבו היה אמור להינתן גזר הדין, נכנס האברך אל רבי ישראל יעקב פישר זצוק"ל, ראב"ד העדה החרדית ורבה של זכרון משה, מגאוני ירושלים. הוא סיפר לו בבכי על מצוקתו הקשה, ועל המתח הרב שהוא שרוי בו, בבוקר זה שבו עומד בית המשפט להכריע בדינו. רבי ישראל יעקב פישר פתח את המגירה, הוציא משם סוכריה והגיש לו... האברך היה נבוך. אחז רבי ישראל יעקב בידו של האברך ואמר לו: "קח את הסוכריה וטמון אותה בכיסך. כשייכנס השופט לאולם בית המשפט, התעלם לגמרי מכל מה שמתרחש שם, אחוז בידך את הסוכריה הזו, ותברך עם כל הכוונה: 'ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו'. כשתאמר 'שהכול' תכוון כפשוטו, שהכל, הכל הכל, בלא יוצא מן הכלל – נהיה בדברו! מה יפסוק השופט, איך תתמודד עם הפסק וכל כיוצא הזה – הכל נהיה בדברו! בזכות האמונה שלך, הקב"ה ישפיע עליך ברכה והצלחה!". ידידיו של האברך יעצו לו כל מיני עצות, אך הוא התמקד בדבר אחד – בסוכריה שנתן לו הרב פישר... יותר נכון: בברכה שעל הסוכריה. השופט נכנס לאולם. האברך הוציא את הסוכריה, עצם את עיניו, כל כלו מרוכז בברכה: "ברוך, אתה ה'" הוא אומר את שם ה' עם כל הכוונה: אדון הכול, היה הווה ויהיה, "אלקינו" – תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם, "שהכל נהיה בדברו"... ומכניס את הסוכריה לפיו. הפרקליטות תבעה שתים עשרה שנות מאסר. עורכי הדין שלו בקשו להפחית לשלוש ארבע שנים. על פחות מזה לא דברו. ואז קרה משהו משונה. השופט הראשי הסתודד עם שני השופטים האחרים. אחרי כמה דקות הם הכריזו על הפסקה לצורך התייעצות... האם משהו 'דרמטי' עומד להתחולל? האברך נשאר על מקומו, מרוכז בעצמו, כל העת הוא מכוון עם כל העוצמה – "שהכל נהיה בדברו". חלפו עשרים דקות, חצי שעה, שעה. לבסוף נכנס השופט לאולם. הוא פתח את דבריו ואמר: "המעשים בכתב האישום חמורים, אבל בעדות של העד המרכזי נתגלעה סתירה מהותית, ברוב דעות – שנים מול אחד – החלטנו לזכות את הנאשם מחמת הספק!". נס! פשוט נס משמים! אין הגדרה אחרת. האברך נכנס לביתו של רבי ישראל יעקב פישר, כדי לספר לו על הנס הגדול ולהודות לו על עצתו. אמר לו רבי ישראל יעקב: "ראית מה כוחה של ברכה אחת של 'שהכל'! אם כן תשתדל שזה לא יהיה חד פעמי ולא רק על ברכה אחת, עליך לברך את כל הברכות בכוונה". לא מדובר על מצוות גדולות ולא על מצוות נדירות. מדבר "בסך הכול" על ברכה, ברכה רגילה, דבר יום ביומו. אפשר לקחת דבר פשוט ולהרים אותו לשמים, לעשות ממנו עולמות! (מתוך – 'דורש טוב סוכות')

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה. לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רות. לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 658 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 546 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל י"ח כסלו תשפ"ב

תרגום תורה

תרגום תורה

מכל זה עלינו ללמוד לימוד חשוב ביותר. הרי לכל אדם יש ניסיונות על כל צעד ושעל, והניסיונות קצובים ומדודים בכמותם ובגדלם, בכל זאת יש ביד האדם אפשרות לעזור לעצמו להקל עליו את העמידה בהם. יש לפקוח עיניים ולגלות את איתותי הסיוע משמים, כי לכל אחד יש איתות משלו.

השגחת ה' יתברך על האדם היא תמידית וגם אם זה לפעמים נראה כהסתר פנים, והכל מחושב בדיוק.

וישב - תוכן ענייני הפרשה

- א. ישיבת יעקב אבינו בארץ מגורי אביו - ארץ כנען.
- ב. יוסף אהוב לאביו, מלמדו תורה, ומקבל ממנו כתונת פסים.
- ג. חלומות יוסף, קנאת אחיו בן, הליכתו לבקש אחוות אחיו.
- ד. השלכת יוסף לבור, מכירת יוסף, צערו של יעקב אבינו.
- ה. מעשה יהודה ותמר, הולדת פרץ זרח (ח).
- ו. יוסף במצרים נהיה עבד בבית פוטיפר, ועומד בנסיון (ט).
- ז. יוסף מושלך לבית הסוהר, ומוצא חן בעיני שר בית הסוהר.
- ח. יוסף פותר את חלומות שר המשקים ושר האופים, ודבריו מתקיימים - שר האופים נתלה, ושר המשקים חוזר למשרתו ושוכח להיטיב עם יוסף.

"אלה תלדות יעקב יוסף..." (לז, ב)

אמר רבי שמואל בר נחמן: לא היה צריך הפסוק לומר אלא "תולדות יעקב ראובן". אלא מה תלמוד לומר 'יוסף', להגיד שכל מה שאירע לזה אירע לזה. מה יעקב נולד מהול, אף יוסף נולד מהול. מה זה אמו עקרה, אף זה אמו עקרה. מה זה אחיו שונאו, אף זה אחיו שונאים אותו. מה זה אחיו ביקשו להורגו, אף זה בקש אחיו להורגו. מה זה רועה. אף זה רועה. זה נשטם, וזה נשטם. זה נגנב ב' פעמים, וזה נגנב ב' פעמים (יוסף נגנב תחילה ע"י אחיו שהשליכוהו הבורה, ואח"כ גנבוהו הישמעאלים מהבור. וביעקב, שגנבו ממנו מצאן לבן אחד ביום ואחד בלילה - פירוש מהרז"ו. ובתנחומא מובא: יוסף אמר "גנב גנבתי" ויעקב אמר "גנבתי יום וגנבתי לילה").

זה נתברך בעשרה, וזה נתברך בעשרה (פירש הרד"ל: 10 ברכות שנתברך יעקב, ויש גורסים במדרש: זה נתברך בעושר וזה נתברך בעושר). זה יצא לחו"ל, ונשא אשה והוליד בנים, ואף זה יצא לחו"ל, נשא אשה והוליד בנים. זה ליווהו מלאכים וזה ליווהו מלאכים, זה נתגדל ע"י חלום וזה נתגדל ע"י חלום, זה נתברך בית חמיו בשבילו וזה נתברך בית חמיו בשבילו, זה ירד למצרים וזה ירד למצרים, זה כילה את הרעב וזה כילה את הרעב, זה משביע ומצווה וזה משביע ומצווה (על הקבורה), זה מת במצרים ונחנט והעלו עצמותיו וזה מת במצרים ונחנט והעלו עצמותיו. [על פי מדרש בראשית רבה פ"ד]

מערכת "ברינה יקצור" מאחלת לכל בית ישראל שבת שלום וחנוכה שמח

כתוב בפרשה (לז, כה): "וגמליהם נשאים נלאת וצרי ולט"..." וברש"י: "למה פירסם הכתוב את משאם? להודיע מתן שכרם של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, ולזה נזדמנו בשמים שלא יזק מריח רע".

וקשה, וכי הריח הנודף ממשא הגמלים הטריד את יוסף הצדיק בשעה שחרב עליו עולמו, וממעמד של בן זקונים ליעקב אבינו ע"ה הוא מובל מצרימה כעבד? מהו, איפוא, "מתן שכרן של צדיקים" בכך שנזדמנו לו בשמים?...

הגר"א דיסקין שליט"א מביא בספרו "נחל אליהו" את תירוצו של הגר"מ פוגרמנסקי זצ"ל המקדים ואומר שיש שני סוגי סכינים המבתרים את גופו של האדם - סכין של מנתח וסכין של רוצח. סכין של מנתח פועל במגמה של רחמים והצלה, לעומת זאת סכיניו של רוצח מביע אכזריות ומוות. כיצד אפשר להבחין בין הסכינים השונים? אם הסכין חלוד וישן הרי הוא של רוצח, ואם הוא נקי וסטרילי הוא סכיניו של מנתח. ולענייננו: אמנם יוסף בודאי לא נזקק כלל לעצם הריח, מה שהיה חסר לו באותה שעה היתה הארת פניו של הקב"ה להראות לו שהוא יתברך איתו בצרה. והארה זו נגלתה לו על ידי ריח הבשמים! עד כאן דברי הגרמ"פ.

פרשת וישב נקראת בדרך כלל בשבת שלפני חנוכה, ונאים הם הדברים שלמדנו כאן כדי להאיר עניין העומד במרכזה של עבודת יום החנוכה. הגמרא (מסכת שבת כא:) אומרת: "מאי חנוכה" (על איזה נס קבעוהו? רש"י). ועיין שם בהמשך דברי הגמרא ששמה את הדגש רק על נס פך השמן, ואת נצחון החשמונאים היא מזכירה מבלי לציין שהיה נס.

ויש להתבונן בדבר, הרי באותו זמן עמדה כנסת ישראל בסכנת כיליון ח"ו, שכן מגמת היוונים היתה "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך". הנס הגדול שנעשה אז הוא לכאורה נס ההצלה, שנמסרו "גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים". אם כן, הדעת נותנת לכאורה שעיקר הקביעות של חנוכה יהיה על נס ההצלה שהיה נס לדורות, ולא על נס פך השמן שתכליתו היתה הדלקת המנורה בטהרה בבית המקדש?...

כתוב בתהלים (סג, ד): "כי טוב חסדך מחיים שפתי ישבחוך" אומר דוד המלך שהייתי בסכנת חיים ובורא עולם הציל אותי. לראות חסד ה', לראות את הארת פניך שווה לי יותר מאשר עצם הצלת החיים. כלשון השערי תשובה' לרבנו יונה (שער א'): "תאות הצדיקים מן ההצלחות להפיק רצון מהשם ושיחפוץ בהם".

בנס המלחמה קיבלנו את החיים במתנה, בנס פך השמן קבלנו את אור פניו של הקב"ה, וזה טוב מעצם החיים. ובדרך רמז "כי טוב חסדך מחיים" - סופי תיבות (מהסוף להתחלה) 'מכבי'.

ועל דרך זה מובא במפרשים לתרץ קושיית הבית יוסף (אר"ח סי' תר"ע) לגבי נס חנוכה, הרי בפח השמן היה כדי להדליק ליום אחד, ונמצא שביום הראשון עדיין לא התרחש שום נס, מדוע, אם כן, חוגגים שמונה ימים?

אלא מבואר במאירי (שבת כא:) שהנס הראשון הוא מציאת הפך הטהור, דהיינו שבעת שנכנסו היוונים להיכל וטימאו את כל השמנים, היה אז הסתר פנים גדול, ועם כל זה השיגה ה' יתברך בהשגחתו הפרטית ושמר על פך אחד שלא יטמאו אותו הרשעים, כדי שמי שיעניי שָׁכַל לו, יוכל להבין מרמזים אלו שגם בתוך ההסתר פנים נשארת השגחת ה' יתברך על עמו להיטיב להם ולהושיעם.

”מְדוּעַ פְּנִיכֶם רָעִים הַיּוֹם” (מ, ז)

כוחה של מילה – סיפור מרגש

סיפור עצום ונפלא נודע לי באקראי לפני שנים אחדות, והוא הדהים אותי עד מאוד. בהזדמנות מסוימת כשסיפרתי זאת לידיד נעורי משיבת פוניבז', להבדיל בין חיים לחיים, הגאון רבי משה גפן זצ"ל, הוא נחרד לשמעו. הוא הגיב שמוכרחים לפרסם זאת ברבים, כדי ללמד מה כוחה של מילה אחת לחולל: לפני שנים אחדות ישבתי באולם שמחות בבני ברק, לפתע נכנס לאולם אדם שהיה נראה בסביבות הגיל שלי, בלתי מוכר לי, וניגש אלי בהתרגשות, חיבק אותי ונישק אותי על לחיי לעיני כל. חשתי אז תחושה מאוד לא נעימה לקבל כך נשיקה לפני כולם מאדם בלתי מוכר.

”הזכירו לי מי אתם?” - שאלתי בעדינות. ”קוראים לכם כך וכך... לא?” - שאל. ”נכון”, השבתי.

”ולמדתם בישיבת פוניבז' בעבר?” - הוסיף לשאול. ”כן! כן!” - שמא זוכרים אתם בשיעור שלכם בחור בשם פלוני? בבת אחת הוא הצליח להחזיר אותי בזיכרוני 30 שנה אחורנית.

אותו בחור שהזכיר אכן למד בשיעור שלי, והיה נחשב לבחור שקט ועדין, נעים ונינוח במיוחד. בני הישיבה אהבו מאוד ללמוד איתו, והיה לו מעמד חשוב בשיעור. תמיד הצליח לקבוע חברותות טובות בסדרי הלימוד. אך ביום בהיר בעיצומו של זמן חורף שיעור ג', הוא עזב את הישיבה במפתיע. בזמנו הדבר עורר פליאה רבה, אך מאז לא ידענו דבר אודותיו, וזיכרונו נשטט מזיכרוני.

”ובכן, אני אותו בחור” - אמר האיש בחיך מבוויש. התרגשתי להיפגש עמו פנים מול פנים לאחר עשרות שנות נתק, וקיבלתי אותו בחום ובלבביות. המשכתי להתעניין אודות הקורה עמו היום ובאיזה תחום הוא עוסק? הוא השיבני שברוך ה' הוא בעל משפחה ברוכה, ועיסוקו הוא בתחום ההנדסה ותכנות מחשבים כבר קרוב לעשרים שנה, ועושה חיל בעבודתו. לאחרונה הצליח לקבל תואר גבוה יותר ולפרנס את בני ברווח וכבוד.

ניצלתי את ההזדמנות ושאלתי אותו מדוע הוא עזב בזמנו את הישיבה ביום בהיר בעוד היה נראה לכולנו שהוא מצליח מאוד בישיבה? הוא פתח בפני את סגור ליבו וסיפר מה ארע בזמנו אז, בימי שְׁבֵתוֹ בישיבה: ”הבה ואגלה לך סוד, אכן למדתי שנתיים וחצי בישיבה, אך אותם השנתיים וחצי היו עבורי הצגה אחת גדולה. הכישרון שלי הוא בדרגה די נמוכה, ויחד עם זה הרמה הלימודית שלי. כשבני הישיבה עסקו בפילפול והעמדת שיטות הראשונים והאחרונים, אני בקושי הבנתי את פשט דברי הגמרא... אולם היה לי לכל הפחות שְׁכָל לשתוק, שכן רציתי ללמוד בישיבה חשובה, והיות שידעו שאני שתקן לא ציפו ממני שאראה את ידיעותי ורמת הבנתי. כך התקיימו בי דברי שלמה המלך (משלי יז, כח):

”גַם אֲוִיל מִחָרִישׁ חָכֵם יִחָשֵׁב”, והצלחתי איך שהוא להשתלב כאחד הבחורים המצליחים בשיעור, מבחינת חברותות טובות ומעמד, גם מבלי שקיבלתי טעם אמיתי בלימוד. עד שהגיע אותו היום, באמצע זמן חורף של שיעור ג', הרגשתי שאיני מסוגל עוד להמשיך לעבוד על כולם. היתה בי תחושה של בזבוז זמן, שאני מעביר את זמני לריק ולהבל מבלי לקבל שום תועלת אמיתית מהלימוד בישיבה. התייעצתי עם מי שסמכתי עליו, וקיבלתי החלטה לעזוב את הישיבה ולצאת לעבוד. ”אך עדיין לא הבנתי על מה מגיעה לי הנשיקה?” - שאלתי. והוא השיבני תשובה מפעימה: ”בסביבות 5 שנים

לאחר נישואי פגשתי בך פעם ברחוב, ושוחחנו בידידות מבלי להיכנס לפרטים בנוגע למה שעבר עליי בשנים האחרונות. בין הדברים אמרת לי בחיך שבמחברות שלך על מסכת בבא מציעא מוזכר השם שלי, כמי ששאל בזמנו שאלה נפלאה

”מְדוּעַ פְּנִיכֶם רָעִים הַיּוֹם” (מ, ז)

בחשיבות ההתבוננות בשלום הזולת

המתבונן במעשהו של יוסף ישתומם. נראה שפעולה זו של יוסף שהתעניין במצבם של סריסי פרעה היא שגרמה ששר המשקים הזכירו אצל פרעה, ועל ידי כך הגיעה ישועתו שהוציאוהו מן הבור ונעשה מושל על בית פרעה ועל ארץ מצרים, ובת פוטיפר ניתנה לו לאשה וממנה נולדו לו מנשה ואפרים, והציל את אביו ואחיו ממצרים ויעקב ובניו ירדו למצרים מה שבסופו של דבר הביא ליציאת מצרים וקריעת ים סוף. הכל כתוצאה מאמירתו: **”מְדוּעַ פְּנִיכֶם רָעִים הַיּוֹם?”** לעומת זאת, אילו לא התעניין יוסף בשלומם, לא היה יודע מחלומותיהם ולא היתה נוצרת כל ההשתלשלות.

ואמר הגה"צ רבי מרדכי שוואב זצ"ל מנהל רוחני ישיבת בית שרגא במונסי: צאו וראו מהי כוחה של הנהגה אפילו קטנה של דרך ארץ ואפילו כלפי נכרי. ראה מה שכתב ה'תפארת ישראל' בפירושו המשנה (אבות ד, טו): **”הַיּוֹי מְקַדִּים בְּשָׁלוֹם כָּל אָדָם”** - אפילו לעובד כוכבים ולאינו נכבד כמון, על כל פנים בזה תסבב שהכל יאהבוך, והרי זה ההצלחה היותר גדולה שתשיג בעולם הזה”. (מאמר מרדכי ח"א עמ' נב).

הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל סיפר שכשהגיע הגה"צ רבי משה רוזנשטיין זצ"ל לראשונה לבית התלמוד תורה בקלם בהיותו צעיר לימים, מיד כשהגיע לבנין התלמוד תורה יצא אחד הבחורים וכשנתקל באורח, לחץ ידו ואמר בהתפעלות: **”שלום עליכם! מה שלומך? ברוך בואך לשלום! בטח הנך רעב וצמא, מה תאכל?”** וסיפר שמיד הוא ניסה לאמץ את זכרונו, מהיכן הוא מכיר את אותו בחור, אך לא הצליח להיזכר. עודנו תפוס במחשבותיו והנה הוא פוגש בחור נוסף, גם הלה נתן לו את ידו וברכו בשלום עליכם חמים והתעניין לשלומי ולמצבו. עד מהרה הבין שזהו החינוך כאן בקלם **להתעניין בכנות בשלום הזולת.**

עד היכן כוחה של התעניינות בזולת, סיפר רבי בן ציון פלמן זצ"ל, רב בית המדרש נחלת משה בבני ברק עובדה נפלאה המלמדת מה תשומת לב פשוטה יכולה לגרום. הוא סיפר על שתי נשים שהיו חברות טובות ונפרדו דרכיהן. אחת עברה לגור בחיפה והשניה התגוררה בפתח תקוה, לאט-לאט התרופף הקשר ביניהן עד שלא היו בקשר ביניהן כלל.

האשה הפתח תקואית היתה אשה בודדה וגלמודה והבדידות דירדרה את מצבה הנפשי עד שהחליטה רח"ל לשים קץ לחייה. היא קבעה לעצמה תאריך להוציא מחשבתה אל הפועל וכבר הלכה לבית המרקחת ורכשה סמים רעילים והכל היה כבר מוכן. אלא שבאותו יום שתכננה לבצע את מעשה ההתאבדות יצאה מהבית ומצאה בתיבה מכתב.

היא שבה לביתה ומצאה שזה מכתב שלומים מאת ידידתה משכבר הימים, שלפתע נזכרה בה ושלחה מכתב לדרוש בשלומה. המכתב כל כך השפיע עליה לטוב, עד שהתחרטה וחזרה בה מתוכניתה והיה מכתב זה עבודה למשיב נפש.

הרה"צ רבי זאב איידלמן זצ"ל למד באותו הזמן בישיבת לומז'ה בפתח תקוה והיה גר בשכנות אותה אשה. הוא שמע ממנה את הסיפור ואף הראתה לו את המכתב שקבלה מחברתה שבחיפה.

הוא לקח את המכתב והראה להגאון רבי אלעזר מנחם שך זצ"ל שכינה אז כר"מ בישיבת לומז'ה. הרב שך כל כך התפעל מכל העניין שאמר שסיפור זה מצוה לפרסמו.

[”לתתך עליון” עמ' שכ"ח]

חנוכה - חינוך - הנהגות וסגולות לבנים

תלמידי חכמים ויראי ה'

פסגת שאיפותיו של כל הורה היא לזכות בבנים תלמידי חכמים ויראי שמים. בספרי הראשונים והאחרונים, ההלכה והמנהג, מובאות סגולות שונות לזכות בכך. לא מדובר על סגולות משונות אשר מקורן רופף, אלא בסגולות נאמנות מגדולי הדורות אשר מפיחם אנו חיים, ומגשים אותן בפנינו בספריהם הקדושים. מן הראוי לציין מה שכתב מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל בספרו אהבת חסד (חלק ב' פרק ה'): "ומן התימה על אנשים שמחפשים סגולות ומוציאין על סגולות כמה וכמה מאות אלפים כל אחד לפי עושרו, ומעותיהם לטמיון יורדים על סגולות חיצוניות שלא יועילו ולא יצליחו, הלא טוב שיעשו הסגולות שנמצאו בדברי חז"ל".

והנה כתב בספר חרדים' (מצות התשובה פ"ה): כשם שצריך האדם להתפלל על עצמו, כך צריך להתפלל על זרעו שיהיו יראי שמים, כדאמר במדרש שהעיד אליהו ז"ל (וכוונתו עמש"כ בתנא דבי אליהו רבה פ"ח): "מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר וכל מעשיו הטובים היה עושה בסתר, והיו לו עשרה בנים מאשה אחת, ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום ויום היה מתפלל ומשתטח ומבקש רחמים ומלחך בלשונו עפר כדי שלא יבוא אחד מהם לידי עבירה ולידי דבר מכוער וכו', ולא נכנס הכהן ההוא לעולמו עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהונה מבניו ובני בניו" (וכ"כ בתנא דבי אליהו פרק כ"א). האלשיך הקדוש (בשמואל-א' ב, יב) כתב: לזכות לבנים הגונים - הרבה זכות עושה והרבה תפילה עושה, והוא היפך דברי בני אדם כי חינוך ולימוד הנער בתורה ומצוות ודרך ה' תלוי באב, כי הגדל עם אביו יגדל בשם טוב וכו'. כי עינינו הרואות כמה שאביהם ואמם עזבום והמה חכמים ושלמים, וכן רבים גדלו את פני אביהם, ולא למדו מטוב מעשיהם... אך אין זה כי אם שבזכותא תליא מילתא, ואשר ישחר אל ה' יתחנן ליתן לו זרע אנשים צדיקים לעבוד את ה', יהי עמו ויעל במעלות השלמות והכשרון".

ו'בהגהות עטרת זקנים' (או"ח סימן מ"ז) כתב בעניין תפילת ההורים: "ותמיד תהיה תפילת האב והאם שגורה בפייהם, להתפלל על זרעם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות, ויכוון מאד בברכת 'אהבה רבה' (ואו 'אהבת עולם') וכן בברכת התורה, כשאומר 'ונהיה אנחנו וצאצאינו' וכו', וכן בתפילת 'ובא לציון' כשאומר 'למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה', בכל מקומות אלו יעשה תפילתו קבע על בניו שיהיו לומדי תורה", (וכ"כ השלה הקדוש שער האותיות אות ד', וכן הובא במשנה ברורה סימן מ"ז ס"ק י').

וכתב רבינו יונה באגרת התשובה (אות ע"ט): "תהא האשה זהירה להתפלל ערב, בוקר וצהרים, ובסוף תפילתה יהיה עיקר תחנוניה על בניה ובנותיה שיהיו יראי שמים ושיהיו בניה מצליחים בתורה, כי עיקר זכות האשה בעולם הבא שבניה עובדים להשם יתברך ועושים רצונו ויראים אותו, וכשהיא בבית עולמה ובניה יש בלבם יראת שמים ועוסקים בתורה ובמצוות, נחשב לה הדבר הזה כאילו היא בחיים ועושה כל המצוות, והיא במעלות עליונות בעולם הבא".

ובספר 'ארחות יושר' (לרבי חיים קנייבסקי שליט"א, ערך 'חינוך') מובא שתפילת אב ואם על ילדיהם היא תפילה העושה רושם ופועלת דברים גדולים, משום שזוהי תפילה היוצאת ממעמקי הלב, וראיה לכך מדברי ה'ספורנו' (בראשית לב, א) על הפסוק: "וַיִּשְׁפֹּם לִבָּן בְּבִקְרֵי וַיִּנְשֹׂק לְבָנָיו וְלַבָּנוֹתָיו וַיְבָרֶךְ אֶתְהֶם" וכן כתב: "אמנם סיפר ברכת לבן לבנותיו להורות שברכת האב אשר היא על בניו בכל נפשו בלי ספק ראוי שתחול יותר בסגולת צלם אלוקים המברך כאמור בעבור תבורך נפשי".

ובספר 'יוסף אומץ' (עמ' 131) כתב: לאחר הדלקת נרות חנוכה יתפללו הנשים על הבנים שיאירו בתורה, שבעת ההיא התפילה נבחרה ואל השמים עולה, וכ"כ ב'פלא יועץ' (חלק גר שבת וחנוכה). [רבי אליקים דבורקס שליט"א - אליבא דהלכתא]

את ראש הישיבה רבי שמואל רוזובסקי"...

הוא אכן הזכיר לי את המעמד ההוא, בו השמיע את שאלתו לפני רבי שמואל. היה זה לאחר השיעור, כאשר רבי שמואל עמד מוקף בעשרות בחורים כגורן עגולה, שבאו לשוחח עמו בלימוד, וביניהם עמד אותו בחור. כששאל הלה את שאלתו, הביע רבי שמואל הנאה וקורת רוח מיוחדת, ואף הגדיר את השאלה באופן בהיר מלוטש ומבריק, ואני לתומי כתבתי אותה בשעת מעשה במחברת.

אגב, כך הצליח רבי שמואל לרומם את הבחורים לפסגות, ולנסוך בהם עידוד לשאול טוב יותר, ולנסח גם דברים מורכבים ומעמיקים בבהירות ובחדות.

"לאחר המפגש בינינו", המשיך הלה לספר לי את סיפורו, "באתי הביתה ופרצתי בבכי. חשבתי לעצמי: האיך מתבייש שלא לפתוח ספר במשך כל היום? והרי אתה מוזכר בשיעורי רבי שמואל... המחשבה הזאת רדפה אחרי שעה ארוכה, ניקרה במוחי ולא הרפתה. קמתי ועשיתי מעשה. עוד באותו ערב נכנסתי לחנות הספרים הסמוכה לביתי ורכשתי גמרא חדשה מסכת 'בבא מציעא', ויחד עם זאת את הספר "שיעורי רבי שמואל" על מסכת זו, חזרתי הביתה והתחלתי ללמוד את המסכת דף אחרי דף. אמנם לא עזבתי את עבודתי, אולם מאז קיבלתי על עצמי שכאשר אני שב בערב אני יושב ולומד לפחות דף גמרא, מתובל בעומק סברותיו של רבי שמואל... ובלילי ובמוצאי שבתות שעיתותי יותר פנויות בידי אקדיש כל רגע פנוי ללימוד התורה. העונג הגדול מכל מילה של רבי שמואל הקנה לי טעם אמיתי בלימוד, ומאז שילדי היו קטנטנים הם ראו אותי יושב ולומד כל רגע פנוי, וממני למדו גם כן לעשות כך, ובזכות כך זכיתי לבנים תלמידי חכמים, בחורי חמד לומדי ישיבות קדושות. הכל אודות לאותו פירגון שהשמעת באוזני באקראי באותה הפגישה, כדי להיטיב עם רוחי"... [אוצרותיהם אמלא' עמ' תקעד]

"כְּתַנְתַּת בְּנֵי חַיָּה רָעָה אֶכְלָתְהוּ... (לו, לג)

לאיזה בעל חי היה דו שיח עם יעקב אבינו?

בספר 'הישר' (פרשת וישב) מובא דבר נפלא: אחר שהביאו השבטים ליעקב את כתונת הפסים של יוסף טבולה בדם, ואמר יעקב "כְּתַנְתַּת בְּנֵי חַיָּה רָעָה אֶכְלָתְהוּ", ציווה יעקב לבניו שיצאו לשדה ויביאו אליו החיה הראשונה שימצאו, אולי יהיה זה שטרף את יוסף. ויעשו השבטים כציווי יעקב, ויקחו חרבותם וקשתותם ויצאו למדבר, והנה זאב הולך לקראתם, תפשוהו והביאוהו לאביהם, ואמרו לו: "זאת מצאנו בראשונה ונביא אותו אליך".

ויקח יעקב את הזאב מיד בניו, ויצעק עליו בקול גדול בבכי ובמר לב: "מדוע אכלת את יוסף בני, איך לא יראת מאלוקי הארץ, ולא חסת על יוסף בני, ותאכל את בני חיים על לא חמס... ולכן האלוקים יבקש את הנרדף.

ויפתח ה' את פי הזאב, כדי לנחם את יעקב בדבריו, ויאמר: "חי האלוקים אשר בראני בארץ, חי נפשך אֶדְוֶנִי, לא ראיתי את בנך ולא טרפתי אותו, אך מארץ רחוקה באתי לבקש את בני גם אני, כי כאשר קרה לך עם בנך קרה לי עם בני גם אני, כי זה ימים אשר באתי בארץ הזאת לבקש את בני אשר הלך מאתי היום י"ב יום, ולא ידעתי אנה הוא, אם מת ואם חי, ובאתי היום בשדה לבקש את בני, ומצאו אותי בניך, ותפשו אותי והוסיפו לי יגון על יגוני, ויביאו אותי אליך היום, ואדבר אליך את כל דברי. ואתה בן אדם, הנני בידך לעשות לי כטוב בעיניך היום, אך חי האלוקים אשר בראני לא ראיתי את בנך ולא טרפתי אותו, ולא בא אל פי בשר אדם כל ימי חיי". וכשמוע יעקב דברי הזאב ויתמה מאוד וישלח הזאב. [אוצר פלאות התורה]

להשיחם תורתך - בימים ההם בזמן הזה

סיפר רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: בהיותי ברוסיה, פעלנו למען היהדות, ונאסרתי. ביליתי בסיביר בתא עם 80 אסירים גויים, גזלנים ורוצחים, אספסוף שפל. הם דווקא העריכו אותי, ראו שאני מתנזר ממאכליהם ושקוע בעולמי, בתפילה ובלימוד, ובאו להיוועץ ולהתברך. הגיע לילה ראשון של חנוכה. לא היו נרות ואף לא גפרורים, אך התא הגדול הואר בעששית נפט שהפיצה אור דלוח. אף אחד לא העלה בדעתו להגביר את האור, כי אז היה הנפט מתכלה במהירות, והיו נשארים בחושך מוחלט באשמורת הבוקר. אמרתי לאסירים: "ראו, מבקש אני לקיים מצות דתי, להגביר מעט את אור העששית לחצי שעה". הגויים הסכימו. אחד מהם, בריון מגושם, נשא אותי על כתפיו. ברכתי את שלוש הברכות, סובבתי את הכפתור אך איתרע מזלי; סובבתי לכוון ההפוך... הפתילה שקעה והלהבה כבתה, חושך מוחלט השתרר בתא. הבריון מיהר להורידני, ושמונים אסירים החלו לצעוק: "אור, אור!" הקישו בקירות ונקשו בדלת הברזל, חרדת אלוקים. התא נפרץ והסוהרים פרצו פנימה בנשק דרוך ופנסים דולקים: מרד אסירים! "מי כיבה את המנורה? שאגו, והדליקוה. מכל עבר השיבו: "הוא". רק זה חסר להם, עונש קבוצתי... קמתי והודיתי: "אני". לא היו צריכים לצטט באוזני על כמה תקנות אסירים עברתי. "שלושה ימי צינוק!" קבע ראש המשמרת. "יופי!" צהלתי. "מה יופי?" תמה. מי שטעם פעם טעמו של ה'צינוק', כמוני, יתחלחל לשמע שמו. אפילו אני לא יכולתי לשכב על רצפתו בפישות ידיים ורגליים. בקושי, לשבת בכפיפת ברכיים. ומי מדבר על כך שרצפתו רבודה שכבת סחי ושורצת עכברושים... בקצרה, חלחלה. ואני, שמח? הטחתי בו בחיך: "ומדוע אינך שואל מדוע עשיתי זאת?" - "באמת, מדוע עשית זאת? לא הייתי ידוע כ'עושה צרות'. אמרתי: 'כי רציתי לקיים מצות דתי!' האחראי הקדיר מצחו וצמצם עיניו: "מצות דתך, לכבות את העששית?" "מצות דתי להיכלא בצינוק בתקופה זו. ואני שמח שהצלחתי!" שהשם יסלח לי...

זעמו בעבע: "חוצפה יהודית! שאנחנו - הקומוניסטים, הכופרים - נאפשר לך לקיים מצות דתך? על כורחך תישאר כאן בתא!" וטרק את הדלת בחזקה. נו, נס חנוכה... שומר מצוה לא ידע דבר רע, ועם עיקש תתפתל.

היה לי שם זמן רב לחשוב, וניצלתי אותו. מה קרה כאן, רציתי לקיים את המצוה, אלא שבמקום לסובב שמאלה - סובבתי ימינה. ובמקום להגביר את האור - החשכתי לחלוטין. מה היה עליי לעשות? לשאול את אלו הבקיאים: 'איך מעלים את השלהבת, בסיבוב לימין או לשמאל?' והרי זה מה שאמרו (דברים יז, יא): "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" - אפילו אמר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין. וכל שכן שאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל" (רש"י). כי אנו כסומים, איננו יודעים מה ימין ומה שמאל. פעמים כה רבות סבורים אנו כי צריך לנהוג כך וכך ובזה צריך לנהוג אחרת. מי לנו גדול משאול המלך. בטוח היה שאול המלך כי מעשיו רצויים, וקידם את פניו שמאל הנביא באמרו (שמואל א' טו, יד): "בָּרוּךְ אַתָּה לַה', הַקִּימְתִי אֶת דְּבַר ה'! הכיצד? אמרו רבותינו (יומא כב): בשעה שאמר הקב"ה לשאול "לך והכית את עמלק", אמר: ומה נפש אחת אמרה תורה הבא עגלה ערופה, כל הנפשות הללו על אחת כמה וכמה. ואם אדם חטא, בהמה מה חטאה. ואם גדולים חטאו, קטנים מה חטאו. יצאה בת קול ואמרה לו: "אל תהי צדיק הרבה" (קהלת ז, טז). "הנה שמע, מִזְבַּח טוב. להקשיב, מחלב אילים" (שמואל א טו, כב). כוונתו - טובה היתה, אך הוא טובב לצד הלא נכון...

פותחים אנו את הודאת "על הנסים" בפורים: "בימי מרדכי ואסתר", ובחנוכה: "בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול" (וכמוזכר במסכת סופרים כ, ח שיש להזכיר שמם בהודאה). לפי שהם היו גדולי הדור, וכהוראתם ובהדרגתם נעשו המעשים ובאה הישועה. וכמו שאמרו (מסכת מגילה יא.) בביאור (ויקרא כו, מד):

"ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים" - בימי יוונים, שהעמדתי להם מתתיהו ובניו. "ולא געלתים לכלתם" - בימי המן, שהעמדתי להם מרדכי ואסתר. "להפך בריתי אתם" - בגלותם, שהעמדתי להם בית רבי וחכמי הדורות, ללכת לאורם. ובאמת מתתיהו עמד בראש המרד במשך תקופה קצרה, ומיד נטל בנו, יהודה המכבי, את ניהולו, נחל את הניצחונות, הכתיר עצמו לכהן גדול ומלך, ואחיו אחריו. וכולם מתו בחרב. וכמו שכתב ב"מצודות דוד" על הפסוק: "ואֶכְחַד אֶת שְׁלֹשֶׁת הָרָעִים בִּירַח אֶחָד, וַתִּקְצַר נַפְשִׁי בָהֶם וְגַם נַפְשִׁם בְּחֹלָה ב' (זכריה יא, ח) - בא לרמז על שלוש הרועים הנעימים, בני מתתיהו בן יוחנן כהן גדול, ששימשו שלושים שנה ונכחדו מן העולם. כי יהודה שימש שש שנים, ויהונתן שש, ושמעון י"ח, הרי שלושים שנה. ולפי שהשנים קרויים גם בלשון 'ימים', כמו שנאמר: "ימים תהיה גאלתו" (ויקרא כה, כט), לפיכך בא הרמז בירח ימים, שהם שלושים יום. ולא זכר ממתתיהו אביהם הזקן, לפי שלא שימש אלא שנה אחת, וגם היא בעזר בניו, לפי רוב זקנותו". הנה כי כן, מרד החשמונאים נזקף לזכות מתתיהו, הגם שהיה זקן מופלג, נעזר בבניו ונפטר בתחילתו, אך נעשה על פי דעת תורה - ובניו מתו כולם בחרב, וַתִּקְצַר נַפְשִׁי בָהֶם". ומדוע? כתב הרמב"ן (בראשית מט, יז): "זה היה עונש החשמונאים שמלכו בבית שני. כי היו חסידי עליון, ואלמלא הם נשתכחו התורה והמצוות מישאל, ואף על פי כן נענשו עונש גדול, כי כל בני חשמונאי הזקן החסידים המולכים זה אחר זה, עם כל גבורתם והצלחתם, נפלו ביד אויביהם בחרב, והגיע העונש בסוף, למה שאמרו (מסכת בבא בתרא ג): שכל האומר שהוא מצאצאי בית חשמונאי - עבד הוא, שנכרתו כולם בעוון הזה שעברו על צוואת הזקן (יעקב אבינו, שאמר: "לא יסור שֶׁבֶט מִיְהוּדָה"). היה עונשם מידה כנגד מידה, שהמשיל הקב"ה עליהם את עבדיהם והם הכריתום". הדגיש הרמב"ן שאין זו מצוה מן התורה, אלא "צוואת הזקן" - דעת תורה. הצלחתם היתה משום ששמעו לדעת התורה של אביהם הצדיק, וכישלונם היה שלא שמעו לדעת התורה של יעקב אבינו, וכשמסובבים את הכפתור לצד ההפוך, כבה האור!

[והגדת - בראשית]

בברכת התורה

רינה ברינה

"לְאֲדָם מַעְרְכֵי לֵב וּמַה' מַעְנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רויה: סמי בן שמחה: גורג' בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יעקב בן חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חמור אברהם: אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן חייא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדירה בת נעימה: רוזה בת שמשון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחת: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה תמר ועיל בני פאולה **זיווג הגון:** זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר: נעמה בת אסתר: יצחק בן חיה רחל בת זהבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס: בתיה בת אסתר

ברכת מזל טוב שלוחה למשפחת אבנון עם הכנסת בנם נבו לנועם עול תורה ומצוות

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט אורסל בת גלית: יקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

וודים ביד עוסקי תורתך!

עיקר שורש גזירת מלכות יון הרשעה, היא זו שפתחו בה חכמים ברוח קדשם: "להשכיחם תורתך" זוהי תכלית נקודת רצון קליפת יון. וממילא כשאין עוסקים בתורה הרי התוצאה והפועל יוצא מזה הוא: "להעבירם מחוקי רצונך" כשאין תורה נסתם אוויר החמצן של היהודי, ונשמתו הרוחנית מפסיקה לפעום בו עד שדועכת ועלמת במחשכי לב. הניצוץ הרוחני חלק אלקי ממעל שבשורש הנשמה הטהורה, נגנז בקרבו ומתחסה בכיסויים שונים של תאוות ותועבות

שונות רח"ל, מידות מושחתות ומקולקלות, וכל שאר מרעין בישין הממיתים את הנשמה מבפנים!

זה בדיק מה שרצו היוונים! כמו שפוסק להדיא המשנה ברורה ריש הל' תנוכה (א"ח סי' תע"ק ח) בשם הלבוש, ביסוד דין גזירת מלכות יון הרשעה ותשועת ישראל, עיי"ש היטב ודוק היטב בכל תיבה בלשון קדשו.

עיקר התגברות קליפת יון תמיד היא "להשכיחם תורתך", אם אין תורה אין יהודי ואין יהדות! - כמ"ש צדיקים, את הכל יניח הייצור מלך זקן וכסיל ליהודי, גם להתלהב בתפילה או בגמילות חסדים וכיוצא, רק שלא

ילמד דף גמרא! - כי מכיון שמחזירי ומזריקי היהודי אל לבבו ולנפשו דף גפ"ת, הרי מבריח וממוסס מעצמו את היצר הרע!

לפיכך במשקל נגדי, מדה כנגד מידה, נצרכו אותם ודים רשעים להימסר "ביד עוסקי תורתך"! - ובימי החנוכה החלה התנוצצות תורה שבעל פה נודע, כדי למלא לב ישראל בתורה. כאשר ציונו הבוב"ה "לעסוק בדברי תורה!" בעסק ובהבנה! באופן שאחר שהתייגע להבין היטב את לימודו, יטעם בו מעריבות מתיקות אמתית זו התורה שלמד וזכין כראוי. ובכך יזכה להשקות את נשמתו הצמאה בסם חיים של "תורת חיים", תורה הנלמדת בשמחה בהבנה ובעמל לב ונפש, חיי עולם נטע בתוכנו!

[ע"פ "טיב התנוכה" - עריכה מחודשת]

• § • § •

סיפר הגה"צ מגיד מישרים רבי שלום שברדון זצ"ל, שבעת שהשתוללה המלחמה הקשה בחוצות ירושלים עיה"ק, כשפגזו הלגיון הירדני ימ"ש התעופפו בעוז מעל בתי עם הקודש, וגרמו לאבדות ולזקוק רב, ובעיקר לפחד ובהלה גדולה, מחמת הרעש הגדול שהרעיעו בהתפוצצותם. - יצא בוקר אחד במסירות נפש לתפילת שחרית, כדי שלא להפסיד תפילה בציבור בביהכ"ל.

היה זה לאחר לילה קשה ומר, אחד הלילות השחורים ביותר שבמלחמה, כאשר מחוץ תשכל חרב ומחזרים אימה, לילה של מטחי הפגזות כבדים, והרעשה בלתי פוסקת.

בהגיעו לבית הכנסת היו שם מתי מעט של יהודים טובים שמעולם לא דילגו על תפילה בציבור! והמתניו שיתאספו עשרה כדי שיוכלו תיכף להתפלל ולחזור אל המקלטים...

והנה בפנית בית הכנסת ראה ר' שלום את ידידו ורעו, הרה"ג רבי ישעיה וינגו זצ"ל, כשהוא יושב רכן על הגמרא הקדושה בלימוד ערב ומתוק, כולו שקוע בתלמודו, כמי שאין מלחמה בחוצות אין פגזים ואין פצצות... כאילו אין כלום בעולם רק אותו דף גמרא שעליו רכון הוא כעת היה ולומד בניגון ערב!

רבי שלום התפלא מאוד למראה הנשגב הזה, כיצד ניתן כך לשכוח עולם ומלואו, להתעלם מכל המלחמה והתורה ובוהו ששורר ברחובות העיר? וביותר התפלא שבעתים, על שגוראה שלומד תורתו בעיון רב, דווקא בתוך כל הבלגן הגדול יושב הוא בהשקט במנוחת הדעת והנפש וכל כולו תפוס בהוויית אביו ורבו. מסביב יחום הסער, ואילו הוא נראה כבעולם אחר, עולמה של תורה!

הוא ניגש בהתרגשות אל ר' ישעיה, ולאחר שברכו בברכת צפרא טבא, שאלו בתמימות אין עבר עליי הלילה הקשה הזה?

לא נורא! התחייך ר' ישעיה.

הכיצד? תהה ר' שלום, הרי אני ובני משפחתי לא הצלחנו לעצום עין כל הלילה, רק התהלכנו כסהרורים מרוב הרעש ונפילות הפגזים סביב סביבי! תמיהני עליו ר' שלום! הוכיחו ר' ישעיה על פניו, על תלמיד חכם כמון לא הייתי מאמין כל זאת! למה לך להיבהל ולדאוג כל כך? הנה גם אני

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

כוחי ועוצם ידי

סיפר מורנו הרב שליט"א: הגיע יהודי למפתן ביתי וראה שהמנעול בדלת הכניסה לבית תקול. על אתר הציע את עזרתו בתיקון הצילינדר. לשאלתי אם הוא מבין בתחום המנעולים השיב בקול תרועה: "בטח!!!!"

אבל 'בטח' כזה שאינה משתמעת לשתי פנים, ותיכף מדיבור למעשה והתחיל לסדר את המנעול, אך שככל שחלפו הדקות הוא נהיה מתוסכל יותר ויותר מחוסר ההצלחה שלו. כאשר ראיתי את גודל התסכול הצעתי לו שיכול להיות שהקב"ה מעמיד אותו במקום ונותן לו שיעור לחיים. הוא תמה ושאל "איזה שיעור?" השבתי לו שהוא ענה בביטחון עצמי מופרז 'בטח' במקום להגיד: "אנסה ובעזרת ה' נעשה ונצליח"

סבר וקיבל ואמר שהוא חוזר בו ממה שאמר ורק בעזרת ה' יתברך יצליח... לא חלפו שלוש דקות והכל תוקן וסודר באומנות...

הוא היה בהלם שכן באמת הוא רגיל בסדר תקלות מעין אלה בשניות וכאן אכן קיבל שיעור לחיים.

.....

עוד סיפר מורי הרב באותו עניין אודות יהודי מורם מעם המתפלל תדיר עם כוונות הרש"ש מתוך סידור מיוחד. את הסידור הוא משאיר בשטיבלאך בפינה קבועה, ובכל פעם נוטל משם את הסידור ומשיבו לאותו מקום עם סיום התפילה. בוקר אחד הגיע לתפילה והסידור לא במקומו. הסתכל סביב אך הסידור איננו. חכך בדעתו על מה עשה לו ה' כדבר הזה? כאשר כמעט התחיל להתפלל שמונה עשרה הבין שעליו לחזור בתשובה שכן מן הסתם אינו ראוי לכוון כוונות טמירות בדרגתו הנמוכה לדבריו...

תוך כדי הרהורי תשובה, הונח הסידור לפניו והוא זכה להתפלל מתוך הסידור עם הכוונות.

הסתבר שיהודי שאף פעם לא מתפלל שם איחר באותו יום את המניין שלו והגיע לשטיבלך להתפלל וראה את הסידור מונח באיזה מקום ולפי השם שכתוב בפנים עשה השבת אבדה...

הנקודה היא כך סיכם הרב גמליאל שליט"א: שהקב"ה ברחמיו מעורר אותנו בעדינות וברגע שמבינים את הנקודה מיד הכל מסתדר על הצד היותר טוב. רק צריך להתבונן על מה עשה ה' את הדברים הללו

וחוסכים צרות רבות...

בעל המעשיות מורי הרב שליט"א

הפעונים לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזמן לשלח אל ר' שפתה ספואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

שמעתי בתחילה את כל ההרעשה הכבדה, וכשהבנתי שכנראה זו היא מטרתם ותכליתם של בני ישמעאל הרשעים לטרטר לנו את הלילה הזה... לקחתי את הרמב"ם לידי, הכנסתי את עצמי בעומק נבכי אותה סוגיא, עם כל פרטיה וצדדיה ודעות הפוסקים שבה, ועד מהרה צללתי במים אדירים שבתורתנו הקדושה הרחבה מי יום, וממילא כבר לא הפריע לי כמעט הרעש הגדול הזה... ואדרבה מתוך הקושי והעמל להתרכז בסוגיא דווקא בשעות קשות כאלו, עלו בידי תירוצים מופלאים וחדושים נאים ומתוקים, כאשר העידו בנו חכמינו ז"ל בפרקי אבות (שלהי פ"ד): "לפום צערא אגרא!"

• § • § •

ושמעתי מהגאון רבי אביש אייזן זצ"ל רב בשכונת אונסדורף פה עיה"ק, שכמה פעמים ראה את רבי ישעיה הנ"ל כשהוא הולך ברחוב שקוע כולו בעומקה של סוגיא, ומתוך שקיעותו היה לפעמים מדבר אל עצמו ביישוב ההדורים, דבר דיבור על אופניו. ובאמצע לימודו היה אפילו צועק לפעמים תוך כדי לימוד! כי כל ראשו וכל מעייניו היו נתונים רק לביורו זו הסוגיא שעומד בה. וכל עשתונותיו כולם בהתעניינות אחת ויחידה בלבד: וואס איז פשט דא?! (מה הפשט כאן)...

אצלו זכינו לראות, סיים ר' אביש, מהי "תורת חיים" כפשוטה, תורה שתופסת ומקיפה את כל החיים

כולם, מכף רגל ועד ראש ממש, ברמ"ח איבריו ושס"ה גידיו!

• § • § •

יום אחד בצאתו אל ה'חצר' לשאוב מים מן הבור המרכזי - כמנהג אותם ימים כשעדיין לא זרמו המים בברזים, ואנשי ירושלים נצרכו לשאוב את מימם מן הבור המרכזי שעמד במרכז ה'חצר' הגדולה - ובעמוד כך באמצע השאיבה, וכבר שלשל את הדלי פנימה אל תוככי הבור, נראה פתאום ר' ישעיה עוזב את הדלי בבת אחת, רץ לרוע הצידה, מוציא מאמתתו את העט עם המחברת, ומשרבט במהרה כמה שורות צפופות... פרי תגובת הברקה שהבריך מוחו הגדול זה עתה ביישוב הקושיא החזקה שניקרה במחוז כל העת, והנה זה עתה נצנץ התירוץ המבריק במוחו, ומחשש שמא ישכח את המהלך, התיישב תיכף להעלותו על הכתב, ורק לאחר מכן חזר לשאיבתו אל הבור ואל הדלי...

[קובץ תלליות, שיחה במלל 'שעני השולחן', ר"ח תמוז תשי"ט]

• § • § •

שח הגאון רבי מרדכי ברים שליט"א, בן הגאון הצדיק רבי חיים ברים זצ"ל, בשיחת מוסר שדיבר בענין התמדת ושקידת התורה.

בתוך הדברים סיפר בפני התלמידים על אחד הדברים שתפסו אותו ביותר לשקידת התורה והתמדתה.

כאשר בילדותו היו נוהגים לאכול את סעודת ליל שבת קודש דחקל תפוחין קדישין בבית זקנו אבי אימו, הגה"צ רבי ישראל טוסיג זצוק"ל, האדמו"ר ממטרסדורף, שהיה גר באותה עת בשכונת בתי אונגארין ת"ו. לאחר הסעודה היה נוהג אביו הגאון לצאת לבית המדרש ללימוד של כמה שעות, במתיקות התורה ודובשה. כמו שהמליצו בה דורשי רשומות: 'שינה ב'שבת ת'ענוג', מלשך שונה ולומד בתורה, אין לך עונג שבת גדול מזה!

בני משפחתו היקרים נשארזו באותם שעות להמתין עליו בבית חמיו, שם השכינו את הילדים לישון. ובאמצע הלילה בשעה מאוחרת מאוד כשהיה האבא הג"ר חיים חזר מלימודו, החל ביחד עם זוגתו הצדקנית ע"ה להעיר את הילדים משנתם, וכך היו צועדים יחדיו באישון לילה של שבת קודש לביתם.

בדרכם היו חולפים על פני שוק מאה שערים הנודע, ובעבורם שם דרך בית כנסת "שעות עקב" המרכזי שבמאה שערים, היה אביו לוקח אותו אל תוך בית הכנסת, והראה לו שם את מורי ורבי הגאון הצדיק המפורסם רבי בנימין רבינוביץ זצוק"ל, כשהוא יושב ולומד בחשק והתמדה גדולה בשעות הקטנות, כשהשעון כבר עבר מזמן את חצות הלילה...

והיה אביו אומר לו, שצריך ללמוד מרבי בנימין הצדיק את מידת "אהבת התורה", שמרוב דבקותו בתורה אינו יכול להפסיק מתלמודו!

ובזה נכנס בלב הבן היניק, רבי מרדכי שליט"א, אהבת תורה חזקה, והחליט בלבבו שאף הוא רוצה לצעוד באותו דרך של שקידה והתמדה בתורה תמיד!

כיוצא בדבר סיפר הגה"צ רבי מענדיל אטיק

ומלחיצים סביב סביב, ולהתרכז בכל הכוחות בהבנת התורה שלומד בה, טובה בערכה יותר ממאה שעות של לימוד נינוח כשהכל זורם בנקל, בלא התגברות וגיעה ועמל מיוחד, כי התורה שמותרן הדחק שכרה גדול ביותר, והיא שמעמידה את איש ישראל ומגדלתו לצמוח ולגדול [שמייען] בתורה!
 כדאיאת להדיא בליקוט שמעוני (קולת רמז תוספת): אף חכמי עמדה לי (קולת ג. ט). אמר רבי חנינא בר פפא, תורה שלמדתי באף נתיקמה לי. אמר ר' אחא, על תורה שלמדתי במסטורין, היא עמדה עליי ע"ב.

[טיב השובביים]

• § • § •

נטיים בלשון אש קדשו של רבינו ה"בני יששכר" זצוק"ל, שכנודע שהעידו בו צדיקים שהאור הגנוז של חנוכה טמון במאמרי קדשו לימי החנוכה. והלה"ט (מאמר ד אות ט): "אמר הקדוש מהר"פ מקארעין זצוק"ל (מדרש פנחס את א) ל"ו גרות של חנוכה הם כנגד ל"ו מסכתות (תלמוד בבלי) עכ"ד. ונראה לי לבאר, על פי מ"ש דהיוונים רצו לבטל חכמת התורה שנקרא 'אור', ולהגביר חכמות החיצוניות הנקרא חושך. והנה בעת הישועה, ליהודים היתה אורה על ידי המגורה סוד חכמת התורה, תורה שבעל פה כ"ו. ונעשה הנס בשמן הטהור הרומז לחכמה... והנה נמשך שמן החכמה אל המגורה... רמז המשכת השמן אל המגורה תורה שבעל פה, על כן ניתקן ל"ו גרות נגד ל"ו מסכתות שבתורה שבעל פה המפורשת עכלה"ק.

ובהגהה הוסיף בתי"ק בה"ל: "ומזה תבונן גדל האיסור והפגם בנפש הנעשה משחוק הקרט"ן [בגמיטריא שט"ן]. אשר המציאה הקליפה בימי שליטת היוונים, ל"ו קלפים זה לעומת זה, שרצו לבטל על ידי זה התורה שבעל פה המפורשת הנתונה בידינו בל"ו מסכתות, ורצו להגביר חכמות החיצוניות, לא כאלה חלק יעקב, ליהודים היתה אורה זו תורה" עכלה"ק.

דווקא בימי החנוכה הקדושים והנשגבים הבאים לקראתנו לשלום, מתגבר השטן לבטל את ישראל מהתורה, לבלות הזמן באופנים שונים, כל דור וכל עת לפי עניינו. כמו שאמרת בדרך צחות ברמז לשון הגמרא דחנוכה (שבת סא): "עד שתכלה רגל מן השוק", כנגד מנהג שאינו טוב שנתפשת לאחרונה, בארגוני טיולים שונים בימי החנוכה, להוציא את הרגל אל השוק ח"ו, אחר שבדו לעצמם בימים מקדשים אלו את 'חופשת חנוכה', שלא היה נהוג כלל מקדמת דנא, טיולים משפחתיים או קבוצתיים, וכל שום וחניכה שלהם. - ועל כך רמזו בלשון חכמים מרפא: "מדליק והולך עד שתכלה רגל מן השוק", תדליק את הנו, נוד' שמתאדם, בתבערת קודש 'עד שתכלה רגל מן השוק', שלא יצטרכו לכתת את הרגל בטיולים משונים בשוקים וברחובות...

[לי"פ 'טיב החנוכה' - ערימה מחדשת]

• § • § •

חזק ונתחזק בימי החנוכה הקדושים והמסוגלים עד מאוד, להתעצם להכניע זדים שבקרבונו ביד 'עוסקי תורתך'. - בעסק תורת סם חיים ומרפא לנפש שנשמה ולגוף! ובכך נזכה מהרה להתקיים כימים ההם בזמן הזה: "ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן" אמן.
 אלעשיעו תנחומ

ומגדלת שורות שורות של תלמידי חכמים יושבי על מדין, אך מצד שני ההספק בעיון אינו אלא שמונה דפים בלבד?!
 תהה החפץ חיים ושאל בהתפעלות: שמונה מאות דפי גמרא בזמן אחד!?!
 הזדרז בחבור לתקן את הטעות, הוא חשב לתומו שמחמת זקנתו לא שמע החפץ חיים את מספר הדפים שנקב בו, ואמר בקול: אכט בלעטער! [שמונה דפים].
 אך החפץ חיים בשלו, וקורא שוב באותה התפעלות: אכט אונדערט?! [שמונה מאות?]
 לא שמונה מאות! נועק בחבור, שמונה! נאר אכט בלעטער! [ק]

[שמונה דפים].

ראה החפץ חיים שאין התלמיד יורד לסוף כוונתו, הוא פתח בפניו אפוא את אחת מן המסכתות הקטנות, הלא היא "אבות דרבי נתן", ושם בפרק ג' הראה לו דברים מפורשים: "שטוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה בריחו שיואמר וכו'" ע"ש.
 נמצא אם כן, סיכום החפץ חיים, שאלו שמנות הדפים שלמדת בעיון גדול וצער רב, עוד טובים יותר משמונה מאות דפים שלא בצער...

כיצא בדבר הדברים אמורים כלפי זמני הלימוד, ששעה אחת של לימוד מתוך קושי וצער, כשצריך להתגבר על הרבה מפריעים

• **ברכת מזל טוב** •
 לידדת עוד הגליון
הרב שמואל גולדשטיין שליט"א
 נבאי נאמן בבית מדרשו
לרגל נישואי בתו בשעתו"ם
ה"ח שירזה ממנה ומבל י"ח רוב נחת דקדושה
המצרכת

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

 shivti11@gmail.com	 02-6257948	 02-5002321	לע"י הבחור שמואל מאיר ז'ל בן יבלחטי"א רבי ישראל יצחק ולב"ע יח נסלו תנצבה.	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע י'סיון תנצבה.	שרה שיינדל בת טילה רוה להצלחה בכל העניינים	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	יוסף בן טילה רוה לרפואה שלימה	לע"י מרת הינדל בת משה יסריהו ובלומה	לע"י יעקב צבי בן ישראל
------------------------	----------------	----------------	--	---	---	--	--	--	---------------------------------

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com | Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

יהודי יקרו! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוריק ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה.

מאוצרות הפרשה

ולכאורה קשה, וכי במצב שפל כזה – כשעומדים למכרו ולהרחיקו מבית אביו לדורות עולם, מבלי דעת מה יעלה בגורלו ברוחניות ובגשמיות היש אז איזה 'נפקא מינה' איזה ריח נודף סביבו אם ריח טוב או לאו, אלא, שאין הקב"ה מביא על האדם שום צער יותר מהנקצב עליו אפילו כמלא נימא, וכיון שריח רע לא נגזר עליו בנוסף לעצם המכירה, סיבבו מן השמים שישאו עמם ערביים 'נכאת צרי ולוט' – שלא כמנהגם. היודע עיקר זה, ישתנו חייו לטובה ולברכה, בידעו שכל הצער אשר בא עליו מדוד בפלס ומידה, ולעולם לא יצטער אפילו כקליפת השום יותר מהמגיע לו לטובתו השלימה. (באר הפרשה)

ותתפשהו בבגדו לאמר (לט, יב) מובא בגמרא (סוטה לו:): "באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון, אמר לו: 'יוסף, עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם. רצונך שימחה שמך מביניהם' וכו'". לכאורה המעיין בדברי חז"ל ימצא באופן ברור, שאלמלא באה דמות דיוקנו של יעקב לפני יוסף הצדיק, הוא לא היה עומד בניסיון, ורק זכות אביו עמדה לו שינצל. ועוד, בגמרא (יומא לה:): מבואר, שאם מגיע רשע לבי"ד של מעלה, שואלים אותו: "מפני מה לא עסקת בתורה?" אם אמר: "נאה הייתי וטרוד ביצרי הייתי", אומרים לו: "כלום נאה היית יותר מיוסף?" והשאלה נשאלת, מהי ההוכחה מיוסף? הרי מפורש מצינו בדברי חז"ל, שאפילו יוסף הצדיק, הקדוש והטהור, אחד מהשבטים הקדושים לא יכול היה לעמוד בניסיון אלמלא באה לפניו דמות דיוקנו של אביו! אם כן, כיצד ניתן לצפות שהרשע יעמוד בנסיון מבלי הסיוע המיוחד שהיה ליוסף? מבאר הרב 'מקדש הלוי' לפי דברי בעל 'דעת זקנים', שאשת פוטיפר ניסתה כמושך שנה תמימה להכשיל את יוסף בעבירה. שנים עשר חודש יום אחר יום!", אלא שלא עלה מבוקשה בידה. עד לאותו היום בו כמעט ונכשל יוסף – אלא שנראתה לפניו דמות דיוקנו של אביו הקדוש. מעתה נוכל לומר, כי אומנם זכה יוסף הצדיק לסייעתא דשמיא מיוחדת כדי להינצל מהחטא, ואומנם נראתה לפניו דמות דיוקנו של אביו. אולם כל זה אירע לאחר שהוא עשה את שלו! לאחר שבמושך שנה תמימה! התגבר יוסף על יצרו בכוחות עצמו – הוא היה ראוי לאותה סייעתא דשמיא מיוחדת מעל לדרך הטבע. אותה סייעתא דשמיא נחלצה לעזרתו כאשר הגיע לנקודה בה לא היה יכול יותר לעמוד בנסיון בכוחות עצמו. עלינו לדעת, כי אם אנו נשתדל, ונמצא את כוחותינו עד תום – אין ספק בכך שמן השמים יסייעו לנו מלא חופניים, ויעזרו לנו מעל לדרך הטבע כאשר נגיע למצב של ניסיון אשר הוא למעלה מכוחותינו. אולם אם חלילה לא נעשה את המוטל עלינו, אזי ביום פקודה לא יהיה לנו להלין אלא על עצמנו, שכן האשמה כולה תהיה תלויה בנו, על אשר לא מנענו את עצמנו להגיע לידי ניסיון, ולא הבאנו את עצמנו למצב בו נהיה זכאים לסייעתא דשמיא שתסייע לנו להתמודד עם הניסיונות המשכימים לפתחנו. (הרב אליהו חיים פתחי: פניני עין חמה)

ישא פרעה את ראשך (מיג, מד) מדוע אצל שר המשקים כתוב ראשך בסגול, ואצל שר האופים כתוב (מיט) בשווא "בעוד שלושת ימים ישא פרעה את ראשך". אמרו חז"ל במסכת נידה (לא). שלושה שותפים באדם, הקב"ה, אביו ואמו. אצל שר המשקים שחלמו נפתר לטובה, כתוב ראשך בסגול, לרמוז שחלקם של שלושת השותפים עדיין קיימת, אבל שר האופים, ראשך, כיון שחסר את החלק של הקב"ה, ולכן תמות. (מדשן ביתך)

וישב יעקב (לו, א)

ביקש לישב בשלווה, קפץ עליו רוגזו של יוסף (רש"י) מובא בגמ' (ב"מ טז.) שר' אלעזר בר' שמעון קרא בכל ערב לייסורים "אחי ורעי בואו"... ובבוקר הוציא מתחתיו 60 סדינים ספוגי דם ומוגלה. נדמיין לעצמנו, אדם שמדי שבוע הולך למקום מסוים, שם הוא משלם ממיטב כספו תמורת... כאבים איזמים, ועוד בסוף הוא מודה מקרב לב, וכך זה נמשך במשך חודשיים תמימים, כל אחד יאמר שהאיש – "לא נורמלי", כנראה הוא שוטה – שלקה בנפשו. לא ייתכן להסביר תופעה שכזו. ומה לגבי אם האדם בריא בנפשו לחלוטין... איננו מטורף כלל וכלל, ולמעשה המקום הזה שהוא מבלה בו מדי שבוע, זו בכלל – מרפאת שיניים. הוא משלם כסף בעצם לרופא שלו, והכסף שהוא משלם – זה אך ורק לטובתו – שהרי ברור שאם הרופא לא יטפל בשן הכואבת – הוא יסבול כאבים קשים ואיזמים בעתיד. מפליא לגלות שכשמבינים את המשמעות – הכל נראה אחרת. כל אחד עובר בחייו מגוון רחב של ייסורים וכאבים עד בלי די. ומה עושים? בוכים ומתלוננים ואף מתקשים להתמודד, ובצדק, ייסורים הם לא דבר של מה בכך, ובפרט אם אין להם משמעות. לכן אל לנו לשפוט אדם המקבל ייסורים באהבה, הוא לא טיפש, הוא פשוט מבין שלמעשה, בסך הכל מתקנים לו את "השן" והכאבים הם סיוע לגוף – מגיעה של כאב גדול יותר בעתיד. וכמו שאדם כזה מרגיש בטוח כאשר הוא נמצא בידי הרופא, כך עלינו להרגיש שכל מה שעובר עלינו, זה רק לטובתנו המלאה. האם זה מוזר להודות לרופא שיניים אחרי טיפול?...

ויקנאו בו אחיו (לו, יא)

למה רק כעת קינאו בו, ואילו בחלום של אתמול בפסוק ח' לא נאמר ויקנאו בו אלא רק ששנאו אותו. "ל, אומר האלשיך, שבתחילה זלזלו בחלומותיו וחשבו שזה מה שחושב ביום, אבל כעת כשראו שהוא חולם גם על השמש והירח שגם אבא ואמא שלו ישתחוו לו, כאן הם אמרו בוודאי הוא לא חשב ע"כ ביום ויש משהו בדבריו, אז כבר קנאו בו.

והבור רק אין בו מים (לו, כד) ראובן רצה להציל את יוסף מיד אחיו השבטים הקדושים, והציע להשליך את יוסף לבור. שואל האור החיים הקדוש שאלה עצומה ומפורסמת, הרי לכאורה, ראובן הפיל את יוסף מן הפח אל הפחת, שהרי הבור היה מלא נחשים ועקרבים, וכמו שדרשו חכמים מהפסוק 'והבור ריק אין בו מים' שהוא היה ריק ממים, אבל היה מלא נחשים ועקרבים, ואם כן איזה הצלה יש בזה? ומתוך שכל אדם הוא בעל בחירה, ולכן יכול להרוג ולהזיק אע"פ שלא נגזר כן מן השמים, מה שאין כן בעלי חיים אינם יכולים להזיק אם לא נגזר מהשמים. ולכן נאמר אצל ראובן 'ויצילהו מידם' – שהציל אותו מאחיו שהם בעלי בחירה, והכניסו לבור נחשים ועקרבים שאינם בעלי בחירה, כי ראובן הכיר בצדקותו של יוסף, וידע שהנחשים ועקרבים לא יפגעו בו. לעומת זאת השבטים שסברו שיוסף חטא, היו בטוחים שהוא יפגע על ידי הנחשים והעקרבים.

והנה אורחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נושאים נכאת וצרי ולוט (לו, כה) וברשי: 'למה פרסם הכתוב את משאם, להודיע מתן שכרן של צדיקים שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן שריחו רע, ולזה נדמנו בשמים שלא יזק מריח רע.'

לא תשנא - בלבבך

וַיֵּרָאוּ אִחָיו כִּי אֵתוּ אֶהָב אֲבֵיהֶם מִכָּל אֶחָיו וַיִּשְׁנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוּ לְשָׁלֵם (ל"ז, ד')

לכאורה עלינו להבין: לשם מה נחוץ היה להוסיף כי שנאתם של האחים ליוסף הביאה לידי כך שלא יכלו לדבר עמו לשלום? כלום אין די בציון העובדה ששנאוהו?

התשובה תובן על פי המעשה הבא:

היה זה בהזדמנות, כאשר נשא הגאון רבי ישראל סלנטר מדברותיו באחד מבתי הכנסיות בוילנא. גבאי בית הכנסת, שהיה כפי הנראה אדם הרגיש במיוחד לכבודו – סבר משום מה כי דברי התוכחה הנוקבים מופנים כלפיו באופן אישי, ומשום כך, נפגע עד עמקי נשמתו, ואף התפרץ בדברי נאצה וגידופים כלפי הגאון בעיצומה של הדרשה.

רבי ישראל מצידו – לא הגיב ולא השיב מאומה, אלא המשיך בדרשה כאילו לא אירע דבר, אולם דעתו של הגבאי לא נחה עד שסיים את מלוא סאת גידופיו, ועזב את בית הכנסת בטריקת דלת.

לפליאתם של הנוכחים, דוקא כעת, כאשר ההפרעה הסתיימה – מיהר רבי ישראל לעזוב את מקומו שאצל הבימה, ולצאת לרדוף אחרי הגבאי הזועם. משהשיגו – שלף ממחטה מכיסו, ניגב את אגלי הזיעה ממצחו של הלה, ואמר לו בחיבה ובאהבה: "ניחא שכבודו כועס עלי... אולם הלא כבודו מזיע כל כך, וכאשר הינו יוצא כך אל הרוח – הוא מסכן את בריאותו!"...

כמובן, רבי ישראל לא הסתפק בכך... הוא החל מרעיף דברי פיוס על ראשו של הגבאי, שכעת היה נרגש מאד בראותו את דאגתו הכנה של הגאון לבריאותו, תוך שהוא מסביר לו כי מעולם לא הכירו ובודאי לא העלה בדעתו לכוון את דברי הכיבושין אליו... למותר לציין, כי עד מהרה התפייס הגבאי, ואף התנצל על התפרצותו, ודבק ברבי ישראל באהבה רבה מאותו היום ואילך.

ממעשה זה למדים אנו כי הדרך היחידה בה ניתן להתמודד עם כעס ושנאה – הינה על ידי שיחה ישירה על אודות הגורם שהוביל לכעס מלכתחילה, וזאת לאחר שהלב נפתח לשמוע את הדברים וליישב את ההדורים. ולאידך גיסא: כל עוד השנאה נותרת כבושה בלב, והדברים אינם עולים על השולחן לדיון ענייני – אין סיכוי שהשנאה תתפוגג, ואדרבה: היא תתעצם ותתגבר, בדיוק כפי שכעסו של הגבאי התגבר והלך כל עוד לא השיב לו רבי ישראל על טענותיו.

זו אף הסיבה לכך שהתורה הקדושה מצוה עלינו (ויקרא י"ט, י"ז): "לֹא תִשְׁנֵא אֶת אָחִיךָ בְּלִבְּךָ, הֹכֵחַ תֹּכִיחַ אֶת עֲמִיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֶטְא". כל עוד השנאה תישאר כבושה בלב – היא תתגבר ותלך, ועל כן, אם מרגיש אדם שנאה כלפי חבירו – אל לו להותירה בלב פנימה! עליו לגלותה כלפי חוץ, לשוחח עם החבר, ואז – יש סיכוי לכך שהשנאה תתפוגג ואת מקומה תתפוס האהבה.

ומכאן נמצא תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל שהיה אומר כך:

אילו האחים הקדושים היו משוחחים עם יוסף על אודות הסיבות שגרמו להם לשנוא אותו מלכתחילה, סביר להניח שהם היו מצליחים ליישר את ההדורים ולהשיב את אחוות האחים למקומה. אולם זאת לימדה אותנו התורה, כי שנאתם של האחים היתה כה גדולה – עד שהם לא היו מסוגלים לדבר עם יוסף לשלום, ומשכך – לא היה לשנאה כל סיכוי להתפוגג, והיא התעצמה והלכה עד שהובילה למכירתו של יוסף!

(מתוך "ללמדך - בראשית" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

אברויי אילנא במוזיקה בשביעית

שאלה: האגרונומים אומרים שאם ידליקו טייפ עם מוזיקה על יד אילן משך שעה כל יום, הוא יגדל יותר מהר ויותר טוב במדה ניכרת, ולפי"ז יש להסתפק האם מותר להדליק טייפ סמוך לאילן בשביעית, משום שע"ז הוא גורם שיגדל יותר טוב, ואת"ל שאסור, מה הדין במי שדירתו היא מאוד קרובה לאילן, האם יש איסור להדליק מוזיקה משך שנת השמיטה בדירתו. עוד הוסיפו לשאול, את"ל שהדבר אסור, האם רק מוזיקה משפיעה, או שגם שירה משפיעה, ונ"מ טובא, האם מותר לשיר זמירות בשבת כשיש לו עציצים בסלון, וזו כבר שאלה שאינה נוגעת דווקא בשנת השמיטה, אלא בכל שבת ושבת?

תשובה: לפי דעת המומחים שמוזיקה גורמת שהגידולים יגדלו יותר טוב (על הצד שהם צודקים), אסור להדליק מוזיקה סמוך להם כשכוונתו כדי שיגדלו יותר טוב, לא מיבעיא אם הוא משפיע בדרך טבעי, אלא גם אם רק משפיע בדרך סגולי, ג"כ אסור, ומ"מ אין שום מניעה אם רוצים להדליק מוזיקה או לשיר זמירות בבית כשאין כוונתו לטובת הגידולים.

חידה שבועית

הצף מאפיה דקדקן הצליח לנשא את עצלות הייצור של כל סופאנייה, מבחינת חומרי הציפוף. הוא פילח את הצלות לשרות מרכיבי הסופאנייה הציפורניים: הפצק, הריבה ואבקת הסוכר. ואילו הנתונים: עצלות הייצור הכוללת - 1.2 ש. הפצק יקר מהריבה ב-55 אצורות. הריבה יקרה מאבקת הסוכר ב-25 אצורות. מהי הצלות של כל מרכיבי?

תשובה על חידה פו"ש: בואו של יעקב לעיר שכם, כאמור: "ויחן את פני העיר" וברש"י ערב שבת היה. תשובה לחידה: 60 יום. כניסה להגרלה מותנה בתשובות על שתי החידות ולתושבי פתח תקוה בלבד!

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות אסיגא – הרב שטרייט - הרב חפוטא להולדת הבת הנכדה הנינה משפחת נאמן להולדת הבן
משפחות גרינולד-רוטנר-בנעט להולדת הבת הנכדה הנינה משפחות יעקובון – יעקובסון להולדת הבן הנכד משפחת מאדר להולדת הבת
גני הדר – משפחות קוק – אילוביציץ להולדת הבת הנכדה משפחות בן דב – בא גד להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות ולאירוסי הבן הנכד משפחות בוקובסקי לאירוסי הבן משפחות פורגס להכנס הבן לעול תורה ומצוות

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי ה"ד

גליון מס' 414

המאמר לשבתורה

שַׁבַּת אוֹרֵה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מועינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

וישב

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

כאשר שהה רבי יחיאל מרדכי גורדון זצ"ל, ראש ישיבת לומזא, בלונדון, הוא קיבל מכתב מביתו הכלה פרידא חיה. כשכילה לקרוא את תוכן המכתב, התעלף. לאחר שהשיבו את נפשו נודע שמכתב זה הכלל תשובה למכתב ששלח לה ימים אחדים קודם לכן. במכתבו הבטיח האב לבתו שכאשר יגיע לארצות הברית ישתדל ללוות שם סך חמש מאות דולר (שהיה נחשב לסכום גדול באותה תקופה) ממקורביו, ואת הסכום הזה ישגר לה כדי שתוכל להנשא לגאון ר' אייזיק, ולא תאלץ לדחות את זמן החתונה. במכתבה מספרת הכלה על אחת מחברותיה הנמצאות במצוקה גדולה. גם היא, כמותה, באה לאחוזונה בברית האירוסין, אלא שכפי הנראה תיאלץ לבטל את השירוק. העילה לכך היא שאת סך חמש מאות הדולרים שהקציב אביה לנדרונייתה הלווה לאחת הישיבות, ועתה בצוק העתים, אין הישיבה יכולה לפרוע את החוב. אי לכך, כותבת בתו של רבי יחיאל מרדכי, על דעתי ועל דעת חתני שטוהה בקשתנו לפניך, אבי היקר. את סכום הכסף שהנך מתכוונן לגייס עבורינו העבר בשו"ב עבור אותה חברה, ואני ואייזיק נסתפק במה שיש לנו. מכתבה זה נגע אלבו, וזעזע את כל קוראיו. כאשר תוכן המכתב הובא לידיעתו של ידידו רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, רבה של לונדון באותם הימים, הוא גמר ואמר לעשות כל מאמץ כדי לגייס את הסכום. לאחר ימים אחדים מיהר רבי יחזקאל אברמסקי להרגיע את רבי יחיאל מרדכי והודיע לו שעלה בידו לאסוף את כל הסכום הדרוש. יחד עם זאת, הוסיף רבי יחזקאל, שהוא בעצמו רוצה לשרוח בהבאת המכתב לבית הדואר ולשולחו במידי. את בקשתו זו נימק רבי יחזקאל באומרו: לפני זמן מה שמעתי סיפור בשם "החפץ חיים" על אשת הגר"א וחברתה אשר התחייבו זו לזו שהראשונה מהן שתלך לעולמה, תבוא תוך שלושים יום לפטירתה לספר לחברתה מה נעשה בדינה בשמים. והנה כשנפטרה אחת מהן קיימה את הבטחתה ובאה ביום השלושים וסיפרה לחברתה: האם הינך זוכרת שכאשר הלכנו פעם לאסוף צדקה לענין נחוץ, ראינו מרחוק אשה פלוגנית ונופפנו לה ביד לסימן שתמתין לנו על מנת שנוכל לגשת אליה ולהתרים אותה. גם אותו נפנוף יד נרשם בשמים! אם כך הוא הדבר - סיים רבי יחזקאל אברמסקי את דבריו - שגם מעשה פשוט ערך כנפנוף היד במרומים, ברצוני לשלוח בעצמי את המכתב עם הצ"ק." (נסדך מלכות התורה)

בעת הפרעות בחברון, בשבת קודש י"ח אב תרפ"ט, ביום הטבח הנורא בו נטבחו ע"י הערבים כשבעים יהודים וביניהם עשרים וחמישה בחורים מבני הישיבה, ראה רבי יהודה לייב חסמן זצ"ל מבעד חלון ביתו, שקבוצת ערבים רודפת אחרי תלמיד הישיבה, והוא בורה ליד חצרו של רבי יהודה לייב. מיד חש רבי יהודה לייב חסמן אל פתח ביתו, ולמרות שכל הדיירים בבית נחרדו ופתחו בצעקות ובאזהרות שהוא מסכן את חייו ואת חיי המסתופפים בביתו, עשה עצמו כרוש, לא השיב מילה, פתח את הדלת ואספו לתוך הבית. "שומר מצוה לא ידע דבר רע", ובאורח פלא לא הרגישו הערבים המרצים לאן נמלט הבחור. לבו האבהי של רבי יהודה לייב נתגלה שוב יום לאחר מכן, בזמן ששארית הפליטה מהעיר התאספה בחצר המשטרה, כשהם שבורים והמומים, ורבים מהם פצועים וחתוכים, זבי דם ונמקים ביסורים. הוא התאזר בנבורה וטיפל בשארית כוחותיו להושיט להם עזרה, לחבוש את פצעיהם, להקל מכאוביהם, לנחמם ולעודדם. (תנועת המוסר)

שמעתי משמו של רבי אליהו דסלד זצ"ל, שרבי ישראל סלנטר זצ"ל היו לו מאמרי מוסר מחו"ל מוסדרים על פי א"ב, ואמר שצריך ללמוד מוסר לא רק בעיון, אלא גם לרכוש בקיאות בדברי התעוררות, בכדי שכשיגיעו לו מצבים שונים ונסיבות שונות יהיה לו מיד מן המוכן ממה להתעורר ולהתחזק. (ילקוט דברי אסף)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

אלה תלדות יעקב יוסף. יוסף הצדיק, הבן היותר חביב לאביו, אולץ לעזוב במבחר שנותיו את בית אביו ואת ארץ מולדתו, והוא נלקח לארץ אחרת ורחוקה, שם הוא נמסר בידי שפלים. בכל האמצעים שעמדו לרשותם ניסו לאבד את זכרו. ומה עלתה לו בסופו. סובבה ההשגחה העליונה, ומה שנחשב לו כאסון התנתקותו מבית אביו, היה למעשה הסיבה לעלייתו לגדולה. שכן, דוקא מכירתו בידי אחד מעבדי פרעה, היתה סיבת עלייתו למרום פסגת הצלחתו, היותו מושל לאלפים ומכלכל לכל הארצות, היותו מלך אשר אפים השתחוו לו ארצה אלו אשר השביעוהו מרוזים וכאב. נפלאים דרכי ההשגחה ונסתרים מבינתו של אדם. יש והאדם נתון בצרה ובמצוקה ואינו יודע כי היא היא יסוד מוסד לישועתו ההולכת וקובה. פרשה זו של מכירת יוסף מרמות על עתידו של עם ישראל. ואכן, כזה יהיה גם עמנו. כאשר נתגלה לעתיד לבוא מלכותו דרך הנהגתו של הקב"ה, או אז יראו הכל עין בעין, כי כל התלאות והיסורים שפקדו את עם ישראל בגלותו היו סיבה לעלייתו הגדולה, וכל הצרות היו בעצם מקור ישועות ישראל. זהו גם ביאור הכתוב בספר ישעיה "ואמרת ביום ההוא אודך הי כי אנפת ביי", היינו, יבוא זמן שנאמר שיר ותודה לה' על יסוריו ששלח לך, שכן אז, ביום ההוא, תבין כי הם הם היו הסיבה לישועתך ולהצלחתך... (חפץ חיים על התורה-טללי אורות)

וימצאנו איש והנה תעה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש: פעם בא אל רבי חיים מצאנז ז"ע, אדם והוא נזנח לפניו, שבתו הגיעה לפרקה, ואין לו דמים במה להשיאה. נתן לו הרבי מכתב המלצה לתלמיד חכם עשיר ממקורביו, וביקשו שיעשה טובה לאותו אדם וישתדל לאסוף עבורו סכום נכבד להכנסת כלה. כשבא הלה אל התלמיד-החכם השיב: "תלמוד תורה כנגד כולם", אין לי פנאי לעסוק בענינים כאלה. אחרי חודשים אחדים בא אותו תלמיד-החכם לצאנז, לא החזיר לו הרבי יד לשלום. וכה אמר לו: מסופר בתורה כשיוסף הלך לשכם לחפש את אחיו ותעה בדרך "וימצאנו איש", מפרש רש"י: זה המלאך גבריאל. (בראשית לו, טו) ואילו אצל יעקב שנאמר "ויאבק איש עמו" מפרש רש"י: הוא שרו של עשו(שם לב, כה). וצריך ביאור מדוע שם "איש" הוא שרו של עשו, וכאן "איש" הוא המלאך גבריאל? היתרון הוא: אם יוסף תועה בדרך ובא איש שמראה לו את הדרך, הריהו המלאך גבריאל. אבל בשעה שיעקב פוגש איש ומבקש ממנו שיעשה עמו טובה ויברכהו, והאיש עונה לו שאין לו פנאי משום ש"צריך לומר שידה ביום" (רש"י, שם) - איש כזה הוא שרו של עשו. (מגדולי החסידות)

והנה ארחת ושמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט: אומר רש"י למה פרסם הכתוב את משאם, להודיע מתן שכרן של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, ולזה נודמנו בשמים, שלא יזוק מריח רע. שואל רבי חיים שמואלביץ זצ"ל שיש להתבונן הרי יוסף הולך למצרים ולא יודע מה ילד יוסף, והיה כל כך בצער, ומה משנה לו בעת כזאת מה הם נושאים נפט או בשמים? אלא אנו רואים מזה שכשגוזרים עונש מן השמים אז העונש מדויק בדייקנות עד מאוד, ולכן גם כשנמכר ולוקחים אותו למצרים, כיון שריח נפט לא היה מגיע לו, לכן היו צריכים לשאת הפעם דבר שאין רגילים בו כדי שלא להוסיף צער יותר ממה שמגיע לו.

וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור... ויאמר הילד איננו ואני אנה וישב אני בא: פסוקים הללו - אומר רבי דוד מזבאלטוב - מלאים רמזי מוסר: "וישב ראובן אל הבור" - כשמתקרבת שעתו של אדם לשוב אל בור הקבר, והוא רואה כי "אין יוסף בבור" ששם אי אפשר להוסיף שום מצוות ומעשים טובים, אזי הוא נושא את קולו וצועק: "הילד איננו" - ימי הילדות והנעורים כבר חלפו עבורו, ומעתה "אנה אני בא" - כיצד יכול אני לבוא כך לעולם הבא שבוכלו אמת (על התורה)

סיפור מההפטרה

כי לא יעֲטֶה ה' דָּבָר בִּי אִם גִּלְה סוּדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים: בספר "פאר הדור" מסופר על יהודי שחזר בתשובה בעידודו ובהדרכתו של החזון איש. "שמונה שנים אחרי הסתלקותו של ה"חזון איש" זצ"ל, בשנת תשכ"ב, נודע ברבים הסיפור הבא. וכך סיפר בעל המעשה עצמו: כאשר הייתי בן 17 שנה יצאתי את בית הוריי לעבוד בעיירה הונגרית קטנה. עד מהרה שכחתי שם את החינוך שקיבלתי בבית אבא. השתדלתי להסתיר את יהדותי גם מאימת הצוררים שהתחילו להשתלט שם בשנת תש"ב, ואשר הציקו ורדפו כל יהודי, אבל יכולתי להמשיך בזה רק עד שנת תש"ד. אז העבירו אותי הנאצים עם אחי לאושוויץ, אך ניצלתי בנס, אחר-כך ואולם הועברתי לטריזינשטט ושחררתי משם בשנת תש"ה. נשארתי לגור בצ'כיה עד שנת תש"ח ואז עליתי לארץ ישראל. כאמור, ניתקתי את כל הקשר עם היהדות ועם החינוך שקבלתי אצל הוריי. עבדתי לא רק בשבת אלא גם בראש השנה וביום הכיפורים. בליל יום-כיפור תשי"ג עבדתי כהרגלי. באותו לילה נראה אלי אבא, ר' חיים מרדכי ז"ל בחלום, לבוש קיטל לבן-מצוחצח, עטוף בטלית מצויצת, כמו בהיותו בחיים, ואמר אלי: "חזור בתשובה! חזור לדרך שחינכתי אותך, אחרת שנותיך מקוטעות!" וכך חזר החלום ונשנה מידי לילה בלילה במשך שבוע שלם. והנה הגיע ליל שבת. בשעה מאוחרת בלילה נכנסתי לבית קפה בראשון לציון. אכלתי ושתיתי וחזרתי הביתה. נגשתי להפעיל את הרדיו, ובאותו רגע שמעתי קול קורא מאחורי: "אוי ואבוי! אתה שוב חוטא?!". פניתי לאחור והנה רואה אני כמו בהקיץ את אבי שניספה באושוויץ, ושוב עומד הוא לפני עטוף בקיטל ובטלית, ואני שומע אותו אומר אלי: "אל תחשוב שזה סתם חלום, באתי להזהירך שתחזור בתשובה. בשמים כבר נחרץ עליך גזר-דין שיכרתו ימדי!" נבהלתי מהמראה. דמות אבי ז"ל נעלמה מיד. באותה שבת, כמובן, לא עישנתי סיגריות, לא הפעלתי רדיו, אולם במוצאי-שבת הלכתי לקולנוע. בבואי הביתה, כאשר אך הספקתי לפתוח את הדלת, מיד ראיתי שוב את דמותו של אבי כמו בהקיץ עטוף בטלית ורישול. והוא מתחנן ומבקש לפני שאיטיב את מעשי, ואומר לי שזוהי אזהרתו האחרונה... באותה תקופה שימשתי כמנהל מסגריה במוסד בראשון לציון. קמתי איפוא ביום ראשון בבוקר, חילקתי וסידרתי את העבודה בין הפועלים. לאחר מכן שמתי פעמי לבני ברק אל ה"חזון איש", אשר שמעתי אודותיו מפי אנשים רבים" כפי לספר לך את החלומות. לפליאתי, כאשר אך עברתי את מפתן ביתו, החל ה"חזון איש" לדבר אלי בחומרה: "אוי ואבוי, אתה עובר בשבת, אתה עובר בראש השנה וגם ביום הכיפורים. לאבין אין מנוחה בעולם העליון, נגזר עליך כרת! הוא השלים את דבריו והמשיך לישב על כסאו כאילו מנמנם, השעין את ראשו בין שתי ידיו, ואני עמדתי לפניו נבוך ונסער. מהיכן הוא יודע?! לבסוף, אחרי כמה רגעים של ציפיה, פקח ה"חזון איש" את עיניו ואמר לי: "בזכות מצוה גדולה שקיימת בנעוריי יוסיפו לך ממרום ימים ושנים: מעכשיו תחזור למוטב ותלך בדרך הישרה כפי שחינך אותך אביך. האם תזכור איזו מצוה קיימת בנעורייך? השבתי לו: "אף על פי שהייתי מחלל שבת, מעולם לא פגעתי במישהו וגם צדקה נתתי". השיבני החזון איש: "אין די בכך, לא בזכות זה אתה זוכה שיקרעו את גזר דינך...". אז נזכרתי, שכאשר הייתי בן 14 שנה בערך, באה אלינו אשה ומסרה לאבא שבכפר פלוגי מוטל ליד יהודי מת ואין מי שיטפל בו להביאו לקברי-ישראל. אבי שלח אותי אל הכפר לבצע את הדבר, ואף על פי שהפעולה היתה קשורה בסכנת נפשות, כי הפורעים השתוללו אז בדרכים, והיה עלי לעבוד יעד גדול בפחד מוות, קיימתי את המצוה בתכלית השלמות. לשמע הסיפור נענע לי ה"חזון איש" בראשו ולא הוסיף לדבר. כאשר יצאתי מביתו, קיבלתי עלי לשמור תורה ומצוות כיהודי שלם - ומניאז אני רואה במעשי ידי ברכה והצלחה. (מורשת אבות)

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר האדמו"ר בעל ה"אמרי חיים" מויוניץ ז"ע: הכרתי אברך בר דעת, שבשכנותו התגורר יהודי עשיר קמצן, אשר הגם שמשמים העניקו לו שפע, דעת לא היתה לו כלל. אך למרות קמצנותו, היה תאב תמיד לכבוד, וכדרכם של רודפי הכבוד, היה תובע בפה, ותמיד ביקש שיחלקו לו כבוד, בטענה כי הוא חשוב בעיני ה' שהרי העניק לו עשירות. אבל האברך הזה, מאן לספק לו את חפצו, פעם פנה אליו העשיר, ותבע ממנו שינהג בו כבוד, ברם האברך שח לו: שמע נא יקירי! אילו הייתי רואה שיש לך גם דעת, הייתי מכבדך, עתה שאינך מנצל את כספך כראוי, מה המעלה שלך? שמא בגלל שיש לך ארנק תפוח, ולי יש ארנק דל ועלוב? אם כן אצוה על ארנקי שינהג כבוד בארנקך, אך מדוע שאני אתן לך כבוד? (מאור החיים)

"ענין של טעם"

טעם שהבת קול. שנקרא "בת", (עי' תוס' סנהדרין י"א) דנקרא כך, כיון שלא היו שומעים קול היוצא מהשמים, אלא קול אחר היוצא ממנו (כעין הברה), ובתוספות יום טוב (יבמות פט"ז מ"ו) מפרש כיון שאינו קול נבואה ממש, אלא במדרגה למטה ממנו, נקרא כך, ולכך קראוהו "בת" קול שהיא הבת לאביה,

"מפי כתבם"

שמעתי ממרן החפץ חיים זצ"ל, על הקושיא למה צריכה התורה לומר "ששת ימים תעשה מלאכה", ולא הסתפקה "זביום השביעי תשבות", פעם היה ברוסיה בעיר צרניגוב, ושמע שאצל בעל בית חרושת אחד עובדים בשבת, נכנס אליו ודיבר אתו שיפסיק את העבודה בשבת, ענה לו אני מרויח כל יום ארבע אלף רובל, אתה רוצה שאני אפסיד ביום השבת ארבע אלף רובל. אמר לו החפץ חיים ומה יהיה אם על ידי חילול שבת תפסיד את כל בית החרושת שלך! הלא כתוב בתורה "ששת ימים תעשה מלאכה", וקשה למה צריכה התורה לומר מה שיעשה כל ימי השבוע, אלא כך אמרה התורה, אם אתה רוצה שתהיה לך עבודה בששת ימים, אז ביום השביעי תשבות, אבל אם לא תשבות ביום השביעי לא יהיה לך ששת ימים מה לעשות. ענה לו האיש בלעג, מה הרבי חושב כי הפסוק בחומש יעמיד את בית החרושת שלי, והחפץ חיים הלך ממנו, לא עבר זמן הבלושביקים נכנסו לרוסיה ולקחו ממנו את כל בית החרושת, והוא בעצמו בנס עלה בידו לברוח ולהציל את נפשו ויצא בעירום ובחוסר כל, אז שלח מכתב להחפץ חיים והתורה לפניו בזה הלשון, עכשיו אני רואה שדבריי צודקים ואמיתיים כי פסוק בחומש מעמיד את בית החרושת שלי.

(דרכי מוסר, לרבי יעקב יעקב נייסן זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן דבר, שיכול לטמאות את האדם, ולאחר שהשתמשו כבר בדבר, שוב אינו מטמא?

תשובה: הנוגע או הנושא מי חטאת, שמוים על הטמאים, כתב הרמב"ם בהלכות פרה אדומה (פרק ט"ו הלכה א) במה דברים אמורים שמי חטאת מטמאין, בזמן שנגע בהן או נשאן שלא לצורך, קודם שיעשו מצותן. אבל אחר שעשו מצותן אינן מטמאין כלל.

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אל תכעס, כי הכעס מביא לכלל טעות. (ר' יהודה החסיד)
צריך האדם להתפלל להשם בכל יום, שיצילהו מיצר הרע. (אור החיים)
האדם נברא לא רק להשלים את עצמו, אלא גם להשפיע לזולתו. (רבי אליהו דסלר)

מה יבקות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן הרבי הקדוש בעל 'באר מים חיים' ו'סידורו של שבת', הרה"ק רבי חיים בן רבי שלמה זצוק"ל, נלב"ע ביום כ"ז כסלו תקע"ג.

ידוע ומפורסם שהרה"ק הבאר מים חיים גבהה קומתו בשבת קודש והוא היה מיט א' קאפ הַעֲקֵר - גבוה יותר בראש. ואכן סיפר כ"ק מרן הרבי מסקולען זצוק"ל שהתגורר בתקופת מה בטשערנוביץ עירו של הבאר מים חיים, ששמע מזקני העיר שידעו לספר שמאז שחזר מהמקוה בערב שבת עד ההבדלה במוצאי שבת היתה קומתו ממש גבוהה יותר.

עוד סיפר מרן הרבי מסקולען זצוק"ל, שפעם בליל שבת קודש נכנס הבאר מים חיים לחדרו לנוח מעט מעבודתו הקדושה. המשמש חיכה שהרבי יקרא קריאת שמע שעל המיטה, ואז שכב גם הוא ונרדם. באמצע הלילה התעורר המשמש בבהלה כשהוא שומע קול פסיעות בחדרו של הרבי הקדוש, הוא מאוד נבהל שמא נכנס גנב לבית, הוא נטל מיד את ידיו ופתח את הדלת לראות מי מסתובב שם, ולתדהמתו הוא רואה את הרבי הבאר מים חיים מסתובב בחדר הלון ושוב, כשפניו להבים בלהבת אש חזקת "עס בְּרַעְנֵט! עס בְּרַעְנֵט!" [-זה בעור!]. התלמיד הבין שכנראה יש לרבי כאבים חזקים ששורפים לו, והוא שאל את הרבי: האם צריך להביא רופא? "מה זה שייך לרופא?", ענה הרבי, "עס בְּרַעְנֵט!". הבין התלמיד שיש איזו אש בבית, והוא שאל את הרבי: היכן בוערת אש? אינני רואה בכלל אש".

התלהב הרבי הבאר מים חיים והחל לזעוק: "עס בְּרַעְנֵט קדושת השבת! איך אפשר לישון כאשר השבת קודש בוערת!?!".

בשנת תקס"ז עלה הבאר מים חיים לארץ ישראל וקבע את דירתו בעיה"ק צפת ת"י. פעם עמד הרה"ק בבית המדרש בצפת חדרש. באמצע הדרשה עבר שם הרה"ק בעל הערבי נחל זצוק"ל שהתגורר גם הוא בצפת, ושאל מי הוא הרב הדורש כאן. כשאמרו לו שזה הרה"ק הבאר מים חיים, נענה הערבי נחל ואמר: "תורה אני יכול לומר יותר טוב ממנו, אָבְעֵר דְעָם פְּלֶאֶם פִּיעֵר [-אבל את שלהבת הקודש], זה רק הוא יכול..."

איזה כח עצום יש לכל יהודי בפיו

נראה... כאילו הגבס הוא חלילה כתוצאה ממריבה. מסתובב יהודי עם גבס על הידיים, הוא שרוי בצער, הוא לא יכול להתרחק, יש לו אזיקים על היד, ומה יש לאנשים להגיד? כמה מילים עוקצניות... מורי ורבותי, מילים יכולות לאחות, מילים יכולות לחבר, אך מילים יכולות לפצוע אדם לכל ימי חייו! "כי באפם הרגו איש".

בדף היומי (דף י"א ע"א) אנו לומדים את לשון הברכה: "וברא בו בריות טובות להתנאות בהם בני אדם". בורא עולם ברא אנשים טובים להתנאות בהם בני אדם, שאנשים יוכלו ליהנות מהם. לשם אנו צריכים לכוון. שכל אחד זוכה שתהיה רוח הבריות נוחה הימנו, וממילא תהיה רוח המקום נוחה הימנו, כלשון המשנה במסכת אבות.

ולאלו שעדיין לא למדו להגיד מילה טובה, זה עוד לא בא להם בטבעי, נבקש מהם: לפחות תשתקו! "מינו דאי בעי שתיק" - אומרת הגמרא. העיקר שהפה לא יהיה חלילה חָרָב! וגם מי שנולד עם טבע של עוקצן, יכול להשתנות מן הקצה אל הקצה. זה התפקיד שלנו פה בעולם הזה. לא באנו לכאן בשביל לאכול קארטאפפל קוגל, אלא כדי לתקן את המידות.

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"ד חשוון, ר"ה דף י"א)

הכסף שאינו עובר לסוחר

סיפר מרן הגאון הגדול רבי נתן גשטטר זצוק"ל גאב"ד קרית אגודת ישראל ובעל 'להרות נתן', שבהיותו אבדך צעיר כשהדפיס ספר אחד מספריו, עלה אל שר התורה הגאון הרב מטשיבין זצוק"ל לתת לו את הספר. הטשיבינער רב עיין בספר ושוחח עמו, ולבסוף ביקש לשלם לו על הספר מחיר מלא. אמר לו הגר"נ זצ"ל שהוא נותן לו את הספר במתנה גמורה, וציטט את דברי הגמרא בקידושין שכשאדם חשוב מקבל מתנה היה זה כאילו הוא משלם לנותן, וזה עצמו נחשב תשלומין. ענה לו הגאון מטשיבין זצ"ל: אכן זה מועיל כמו כסף, אבל זה לא כסף מזומן, בשוק אי אפשר לקנות עם זה...

בסיפור זה פירש הגר"נ זצ"ל את הפסוק בפרשת חיי שרה (כג, טז) "וישקול אברהם לעפרון את הכסף וגו' ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר". שלכאורה יש להבין מדוע מדגיש הפסוק שזה היה כסף עובר לסוחר? והרי כל כסף הוא עובר לסוחר? אלא הפשט הוא כי הרי אברהם אבינו היה שר חשוב בארץ וכמו שהם אמרו לו "נשיא אלקים אתה בתוכנו", ואם כן היה אברהם יכול לומר שבוה גופא שהוא לוקח את השדה מעפרון הרי זה נחשב כאילו הוא משלם לו את הכסף, ולכן אומרת לנו התורה שאברהם שילם בכסף "עובר לסוחר" כלומר כסף שניתן לקנות בו בשוק. (מתוך הפתיחה לשיעור, ח"י חשוון, ר"ה דף ט"ו)

למה נכנס מרן הפונוביז'ער רב לכולל קדשים בראדנין

השבוע נלמד בדף היומי (דף י"ז סוף ע"א) על מחלוקת תנאים אם מותר לכהנים לשתות יין בזמן הזה. דעת רבנן דרבי - שאסור להם לשתות יין, שמא יבנה בית המקדש מיד ויהיו אסורים בעבודה כדן שתיי יין.

הצדיק הנסתר שקיבל סטירת לחי

בדף היומי (ר"ה דף י"ז סוף ע"א) למדנו: "אמר רבא, כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר נשא עון ועובר על פשע, למי נושא עון, למי שעובר על פשע וכו'. לשארת נחלתו, ולא לכל נחלתו, למי שמשים עצמו כשירים".

בספר הנפלא 'ואני תפלה' מצאתי סיפור מרטיט בענין זה, שנקבל מושג מה זה משים עצמו כשירים. הצדיק הנסתר רבי יעקב, אביו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקרלין זצוק"ל עשה מעצמו איש פשוט ושירת כשמש בית הכנסת. פעם אחת בליל יום הקדוש ירד לפני התיבה כשליח ציבור, והארץ מאוד בתפילת הלחש, כשהקהל עומד וממתין לו. לפתע פקעה סבלנותו של ראש הקהל, והוא ניגש אליו והנחית לו סטירת לחי מצלצלת... רבי יעקב מיהר לסיים את תפילת הלחש, והתחיל בפיטו 'עלה תחנונינו' כאילו שום דבר לא קרה.

במוצאי יום הקדוש לאחר תפילת ערבית ניגש יהודי עשיר אל רבי יעקב הצדיק וביקש ממנו: "אני רוצה לקנות ממך את הבזיונות שקבלת ואת ההבלגה שלך. אם תמכור לי אותם אשלם לך על זה כסף רב..."

אולם רבי יעקב ענה לו בפשטות: "מצטער, אבל אין לי מה למכור לך. ראש הקהל שנתן לי את הסטירה באמת צודק. אני כשמש פשוט אין לי רשות לעכב את כל הקהל. אין זה מכובד שראש הקהל עומד וממתין לי. אם באמת היה לי משהו טינה בלב עליו, הרי אסור לי לשמש כשליח ציבור..."

הבה נתאר לעצמנו אם סיפור כזה היה קורה לנו, מה היינו מגיבים... על כגון זה אמר הרבי הקדוש אביהם של ישראל הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל בשם צדיקים, על מאמר חז"ל שצריך אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי - 'גיעו' הוא מלשון נגיעה, פְּאֲטָשֶׁק אֲנִי נִגְעָה אִין צְדִיקִים, והכוונה שיהיה לנו נגיעה במשהו במעשי הצדיקים זכותם יגן עלינו.

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ' חשוון, ר"ה דף י"ז)

מילים המשמשות כחרב חדה

בשבת התפללתי בבית כנסת מסויים. מפני כבוד הבריות לא אתן שום רמז של עיר או שכונה וכו'. אחרי התפילה נערך שם קידוש. הערינג, קוגל, קידוש כיד המלך. באמצע הקידוש הגיע אדם מהרחוב, הוא נכנס ופוגש מרש כשבר שנים לא ראה אותו, ואומר לו בהתלהבות: "שלום עליכם! מה שלומך?". אותו אדם במקום לענות לו: "עליכם שלום! מה שלומך אתה?", הוא אומר לו: "השמנת נורא! מה עובר עליך? אפילו הסנטר שלך נכפל כמו יהודי זקן!..." האדם החליף צבעים. פשוט לא ידע איפה לשים את עצמו. ובתוך דקה, הוא כבר לא היה בבית הכנסת. פשוט שפיכות דמים! נורא נוראות!

זה החזיר אותי למה שקרה לי לפני כעשור שנים. שברתי את היד לא עליכם, והייתי חובש בגבס למשך חודשיים. אנשים בעלי רגש התעניינו במצבי איך אני מרגיש, ובירכו מכל הלב רפואה שלימה. אך היו גם אנשים צנינים, לצים, שאמרו לי באידיש בפאתוס: "איך וויל זעהן ווי יענער קוקט אויס" [-אני רוצה לראות איך השני

מיני מתיקה

אם היה לנו את האפשרות לגרום שכל מחנך, יראה את המאמר הנוכחי, היינו יכולים להציל עוד אלפי נערים מנשירה רחמנא לצילן... כשהכנתי את השיעור בדף היומי (דף 1 ע"א), כשהגעתי למילים "בפיך זו צדקה", לא יכולתי להמשיך הלאה. הרגשתי שהמילים מטלטלות אותי. להו ידוע לכם, מורי ורבותי, צדקה זה לא רק לתרום למצוינים. צדקה זה לא רק לתת כמה שקלים ליהודי שעומד בלדת, או לעניי בבית הכנסת. צדקה אפשר [וצריך] לעשות גם בפה. הבה נלמד להגיד תמיד מילה טובה. כמה זרות היה אפשר להציל אם כל רבי בחיידר, וכל מגיד שיעור בישיבה, היה יודע לרומם ילד מיט א גוט נוארט. לרומם בחור צעיר במילה טובה. ושיהיה ברור, זה חשוב פי מיליון יותר מכסף. כסף זה דבר חולף, היום הכסף אצלך, מחר הכסף אצלו. אבל מילה טובה נשארת חקוקה לאדם לכל החיים.

הייתי פעם במיטאג טיש [בשלחן של שבת ביום] אצל מרן הרבי הקדוש ההייליגער ישועות משה מוויז'ניץ זצוק"ל. הייתי אז בחור צעיר, ועמדתי שם על ספסל כל שהוא, ופתאום אני רואה שהרבי הקדוש מפנה את מבטו אל בחור צעיר מבית ליטאי, ואומר לו במתיקות לשונו: "מיינ טייער קינד [בחור יקר], האם נטלת ידיים?" [כלומר איפה אתה אווזו בסעודת שבת, האם אתה כבר אחרי ברכת המזון?].

מורי ורבותי, הבה נחשוב מה קורה לבחור צעיר, שנכנס לטיש של צדיק מזקני האדמורי"ם בדרך, חבר מועצת גדולי התורה, והרבי פונה אליו בחביבות במילים כאלה, מה זה עושה לו... עכשיו אשאל אתכם, מה היה קורה אם הבחור הזה היה מקבל ממישהו אלף דולר, לכמה זמן הכסף הזה היה יכול לעזור לו? כמה הוא היה זוכר את זה? ומה קורה כעת, האם הוא יכול לשכוח בכלל סיפור כזה...

נחזור על המילים שפתחנו בהם: "בפיך זו צדקה". החבר שלך עשה שידוך ופגשת את החתן? בוא לחבר ותגיד לו: ר' יענקל, ראיתי את החתן שלך, הוא משהו מיוחד. איזה תחושה טובה תתן לבן אדם. זה לא עולה כסף. צריך בשביל זה רק קצת אהבת ישראל, לאהוב כל יהודי, לפרגן לכל יהודי, ולהגיד לכל אחד את המילה הטובה לה הוא מחכה.

מרן הגאון הרב מפונבז' רבי יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל נסע בבחורותו לראדין לשיבתו הקדושה של מרן החפץ חיים זצוק"ל. זמן קצר לאחר שהגיע לשיבה תפס אותו מרן החפץ חיים ברורעו ואמר לו: "אני רוצה לשאול אתכם שאלה. הגמרא אומרת שאסור להם לכהנים לשתות יין כי אנו חוששים שמא בעוד שניה יבנה בית המקדש. ואם כן מה יעשה כהן שאינו יודע בכלל את סדר העבודה, הוא לא למד אף פעם הלכות קדשים, כיצד הוא יעבוד? והרי מר הוא כהן, ואנו מחכים בכל רגע לביאת המשיח ולבנין בית המקדש, ומה חשוב מר לעשות?".

החפץ חיים לא התייחס לתשובתו, ואמר לו: אף על פי כן אתם חייבים לעסוק בהלכות קדשים!"

ענה רבי יוסף שלמה לחפץ חיים: "מה הבעיה? אני אעמוד ואסתכל ואעקוב אחרי הרבי, שגם הוא כהן, וכך אלמד את סדר העבודה..."

וכמובן שעוד באותו יום הצטרף רבי יוסף שלמה ל"כולל קדשים" שהיה בראדין מיסודו של מרן החפץ חיים, בו ישבו אברכים גדולי תורה, כשרבי יוסף שלמה היה הבחור היחיד בכולל...

לימים כשסיפר זאת הרב מפונבז'ז, אמר שהוא מתחרט בחרטה גמורה שהוא ענה כך למרן החפץ חיים, אבל כך הוא ענה אז בבחורות.

אליבא דהלכתא - שאלות בהלכה בסוגיות הדף היומי

למדנו בדף היומי (תענית דף 1 ע"א) שבארץ ישראל מתחילים מתחילים לומר ותן טל ומטר בז' מרחשון [לשיטת רבן גמליאל], ובחור"ל רק לאחר ששים יום מתקופת תשרי. ורצינו לשאול במי שנוסע מארץ ישראל לחוץ לארץ אחרי ז' מרחשון קודם שהתחילו בחור"ל לבקש ותן טל ומטר, האם הוא צריך להמשיך להגיד בתפילה ותן טל ומטר, או שמא עליו לומר ותן ברכה כמנהג המקום? ומה הדין בזה אם הוא יורד שם לפני התיבה?

תשובה שהתקבלה מאת רבה של קהילת צאנז בעיר הקודש צפת הגאון הרב דוד זאב רייך שליט"א

החיים והשלום אל האי גברא רבא ויקירא מרביץ תורה ומפיצה ברבים ידידי הרה"ג רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א מייסד גליון 'מתיקות הדף היומי' להנעים התורה ללומדיה, תחוקנה ידיכם.

בענין השאלה ששאלתם בבן ארץ ישראל השווה בחוץ לארץ בימים שבינ ז' מרחשון שאז מתחילין לשאול על הגשמים בארץ ישראל לבין יום ס' אחר התקופה שרק אז מתחילין לשאול בחוץ לארץ, הנה רבו הדיעות בזה עד לאחרוני האחרונים, ואין זה המקום ליכנס ולברר את כל הסוגיא, אבל ההכרעה המקובלת כפי היוצא מרוב האחרונים היא שינהג כמנהג המקום, דהיינו שלא ישאל על הגשמים בברכת השנים, ורק בברכת שומע תפילה לפני "כי אתה שומע תפילה כל פה" יוסיף בתפילתו "ותן טל ומטר בארצנו הקדושה ובכל מקום הצריכים להם", שבזה יוצא לכל הדיעות עכ"פ בדיעבד. מה שאין כן אם ישאל בברכת השנים או לא ישאל בשומע תפילה, לפי כמה מן הדיעות גם בדיעבד לא יצא.

וביצא לחוץ לארץ לאחר ז' מרחשון שכבר התחיל לשאול על הגשמים לפני שיצא, כתב בברכי יוסף דימשיך לשאול גם בחוץ לארץ, דלא ליהוי כחוכא ואיטולוא, וכן העתיקו רוב האחרונים. אבל אדמו"ר הגה"ק זי"ע בדברי יציב (או"ח סי' ס"ח) נראה דעתו דלא כהברכי יוסף, דאף שהתחיל לשאול בארץ ישראל כשיצא לחוץ לארץ פוסק לשאול בברכת השנים ונוהג כנ"ל.

ונ"ל לבאר סברתו, דהברכי יוסף אזיל לשיטתו דפסק כהרדב"ז דבן חוץ לארץ ששאל על הגשמים אחרי ז' מרחשון יצא בדיעבד ואינו חוזר, אבל אדמו"ר זי"ע חש לדעת מוהריק"ש ושאר אחרונים דסברי דלא כהרדב"ז דגם בדיעבד לא יצא, הילכך עדיף שיפסיק לשאול אע"פ שיראה כחוכא ואיטולוא, ודו"ק.

ובמה ששאלתם ביורד לפני התיבה איך ינהג, פשיטא דאינו משנה שום דבר ממנהג המקום ואינו שואל לא בברכת השנים ולא בשומע תפילה.

ידידך המברכך בלב ונפש חפיצה שתזכה להגדיל תורה ולהאדירה בבריות גופא ונהורא מעליא ורוב נחת מכל יוצ"ח, **דוד זאב רייך**

מקולמוסם של הקוראים

וכבר תמהו על כך רבים, הרי בכל חודש מבקשים על כך מחדש, ומדוע הוא כך? אם התקבלה בקשתנו הרי זה לאורך ימים ושנים טובות?

ושמעתי על זה ממורי ורבי הגה"ק בעל האריה שאג מצאנז ז"מגראד זי"ע"א, שהביא שיש אנשים אשר יכולים לשמר במוחם את המחשבה למשך זמן התפילה, ויש בהם אשר דרגתם יותר גבוהה ומשמרים את המחשבה במשך יום או יומיים רצופים, ויש אשר דרגתם גבוהה למעלה מכך ומשמרים מחשבה משבת לשבת, או מחדש לחודש ואפילו משנה לשנה. ואילו דרגת הצדיקים היא לשמר את המחשבה משמיטה לשמיטה, והדרגה העליונה מיובל ליובל.

כידוע בקבלה נקראת המחשבה "חיים", ואם כן זוהי הכוונה בבקשתנו בברכת החדש "חיים ארוכים" שאזכה לשמור את המחשבה לפחות לכל החודש הבא עלינו לטובה, והלוואי וזכח.

ברכת ישר כח ואגותן חחדש', **אברהם קלוגר**

מכתב שהתקבל מאת הרב אברהם קלוגר שליט"א, יו"ר ארגון 'חזקו - המשפחה להורים שכולים'

למעלת כבוד המגיד שיעור הנודע בשערים פה מפיך מרגליות ה"ה הגאון המופלא **רבי אברהם ישעיהו שליט"א**

אפתח דבריי בקול תודה על הדברים הנפלאים הנמסרים מפי מעלת כבודו הן בשיעורים והן בגליון המיוחד בטוב טעם ודעת ובשפה ברורה ונעימה.

הנה קרב ובה שבת מברכים לחדש הבא עלינו לטובה, ואעורר בזה נקודה למחשבה על אודות מה שמבקשים בעת הנשגבה של ברכת החדש: "ותתן לנו חיים ארוכים".

מאוצרות הפרשה

וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור וגו' (לז, כט-ל). אמר הרה"ק רבי אהרן מטשערנוביל זי"ע כי פסוקים אלו מעוררים את האדם משינת הזמן. "וישב ראובן אל הבור" - ראובן פנה במחשבתו ולבו אל הקבר, והתבונן "הנה אין יוסף בבור" - בקבר אין אפשרות להוסיף עוד בעבודת השם, "ויקרא את בגדיו" - הוא הצטער מאוד על זה, "ויאמר הילד איננו" - ימי הנעורים עברו וכבר אינם, "ואני אנה אני בא" - עם מה אבוא למעלה...

נקודה למחשבה:

בעל בית פשוט אחד נכנס פעם אל מרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע ואמר לו: "רבי, השגות גדולות אין לי, עבודה גדולה אינני יכול לעשות, יתן לי הרבי עבודה המתאימה לי שיהיה לי עולם הזה ועולם הבא". ענה לו הבעל שם טוב: "אבר אחד יש לי עבורך, שתתדל להיות שמח בחלקך". אמר האיש: "רבי, זוהי עבודה קשה". "אכן לזה אני מתכוין", ענה לו הבעל שם טוב...

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עטר"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כג' כסלו התשפ"ב

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	16:21	17:12
ת"א	16:17	17:08
חיפה	16:17	17:08
ב"ש	16:21	17:12

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

רבי חיים בן עטר זצ"ל מחבר הפירוש **אור החיים** על התורה. נולד בשנת תנ"ן בסאלי שבמרוקו. כבר בגיל צעיר החל לחבר פירושו על הגמרא וללמד תורה. כמו כן, למד קבלה, והיה בקיא בה מאד. נאסר על ידי רשויות סאלי באשמת שוא, ולאחר שנפדה עבר לגור בפאס ולאחר מכן בטיטואן. **החל במסע תלאות לארץ ישראל**, בו ניצל מחיות טרף, מגזר דין מוות שהוטל עליו באלג'יר ומתעיה במדבריות. הגיע לליוורנו שבאיטליה, והתקבל שם בהערצה. למרות הפצרות הרבה מראשי הקהילות שם, החליט לא להישאר ולעלות לארץ ישראל.

כשהגיע ארצה, רבה של טבריה רבי **חיים אבולעפיה זצ"ל**, שהיה אז בן 93, הזמינו לייסד ישיבה בטבריה ולכהן תחתיו ברבנות העיר, אולם הוא סרב מפני שרצה להתגורר בירושלים.

בירושלים יסד ישיבה, בה למד בין השאר **החיד"א**. לאחר פחות מעשר שנים, בשנת תק"ג, נפטר, ונטמן בהר הזיתים.

היצור הרוע נטפל לפרקים לאדם, בכוחן של דמעות לעזור ולסייע כנגדו.

האם לברך שחלק מחכמתו? כבר הורה זקן, אמר על הרב **שפירא זצ"ל** באחד הביקורים של מו"ר אבי זצ"ל והרב **אליהו מרדכי זצ"ל** בארה"ב סיירו הרבנים במוסדות החינוך, ועמד שם אחד התלמידים וברך: 'שחלק מחכמתו ליראיו!'

אמו"ר זצ"ל אמר מיד כי זוהי ברכה לבטלה. **עמד** הגר"מ אליהו זצ"ל ואמר: אם ברכתם על הרב שפירא - אין זו ברכה לבטלה

הרב יוסף רפאלי מספר על מופתים שהתגלגלו מתחת לשולחן ועל רוח הקודש שנסוכה הייתה על כתליו. כך למשל, כאשר הגיע אל הצדיק, הרה"צ רבי **אלעזר אבוחצירא זצוק"ל** ידד של רפאלי שרכש מגרש גדול לבניה, והתלבט את מי מבין שלושת הקבלנים המוצעים לו, לבחור לביצוע הבניה. אחד מהם היה **חבר טוב** של הרוכש-המתייעץ. הוא סיפר לרבי אלעזר כי מדובר בחבר קרוב שכבר ביצע בעבר עבודות בניה, אולם רבי אלעזר לא התרשם והורה לו לבכר דווקא אחר.

זה, לא שת ליבנו להכונה ולהוראה שקיבל והחליט להעדיף את ידידו הקבלן. בתוך זמן קצר, התקיימו דברי הצדיק שצפה את העתיד. הקבלן גרם לו נזק משמעותי והלה הפסיד 180,000 שקלים

כיבוד אב ואם הוא הדיבר החמישי בעשרת הדיברות. עובדה זו מלמדת אותנו על חשיבותו. הבן והבת חייבים להתייחס אל הוריהם בכבוד וביראה.

המסורת היהודית מדגישה מאוד את חשיבות מצוות כיבוד ההורים, משני טעמים עיקריים: בשל העובדה שהם נתנו לנו את **מתנת החיים**, וכדי להדגיש את החשיבות שבהנחלת המסורת מדור לדור. עיקרה של מצווה זו הוא דווקא בחיים הבוגרים, כאשר הבנים מטפלים בהוריהם הקשישים.

חז"ל הוסיפו למצווה זו את החובה לכבד **תלמידי חכמים ומורים**.

יוסיף דעת - יוסיף מכאוב - ומה נבך? זנא' לו לאדם להוסיף מכאוב, ובלבד שיוסיף דעת.

כשאתה קופץ מרוב שמחה, תזהר שאף אחד לא יזוז את האדמה מתחת לרגליך.

בכל פעם שנתקלו רבני הישיבה בקושיא קשה היו פונים אל רבי **עזרא עשיה זצ"ל** לא פעם היו עוזבים את השיעור בעיצומו וניגשים אל ראש הישיבה כדי להבין רש"י קשה או כדי לבקש הבהרה על דברי התוספות ועד מהרה היו שבים לכיתה **ושמחה של התרת ספקות** נסוכה על פניהם גם הם היו מלאי התפעלות מראש הישיבה השולט בכל רזי הסוגיות השונות הנלמדות בכיתות ומסוגל להשיב בד בבד על קושיא במסכת כתובות ועל קושיא במסכת עבודה זרה.

חכם **משה עדס זצ"ל**, שאף הוא היה נוהג לעזוב את השיעור ולפנות אל ראש הישיבה לליבון העניינים תמיד היה שב ומכריז "ראש הישיבה האיר את עינינו" ומיד מסביר לתלמידים את התירוץ ששמעו.

פקודה לפתח שבתה

'אתה מוזמן למשפט ביום חמישי הקרוב!' ההודעה הקצרה שנתלתה **על דלת ביתו של החלבן**, הסעירה את רוחו. הוא היה איש ישר, שהתנהג תמיד בנאמנות ובמסוריות הוא לא ידע למה מזמינים אותו למשפט. אבל האופה ידע. האופה היה רגיל לקנות חמאה וגבינה מהחלבן המקומי והשתמש בהם לאפיה. יום אחד עלה בו החשד שגושי החמאה שהחלבן מוכר לו שוקלים פחות מקילו, למרות שהחלבן מצהיר שכל גוש שוקל קילו בדיוק, לא פחות ולא יותר. האופה החליט לבדוק את העניין, ובמשך תקופה הוא שקל בעקביות כל גוש של חמאה שקנה מהחלבן, והוא אכן גילה שגושי החמאה שוקלים פחות מקילו, לפעמים 900 גרם, לפעמים 950, ופעם אחת אפילו 800. האופה היה נזעם. 'מרמים אותי' הוא אמר לאשתו ככעס, 'אני לא אשתוק על זה'. הוא ניגש אל השופט המקומי והתלונן על מעשיו של החלבן. 'חייבים להעמיד אותו לדיון!' אמר החלבן, 'אנשים סומכים עליו'. עוד באותו היום תלה שלוח של בית המשפט המקומי **הזמנה לדיון** על פתח ביתו של החלבן. החלבן הגיע לבית המשפט רועד ונפחד. הוא מעולם לא ראה את בית המשפט, ומעולם לא דיבר עם השופט שהטיל אימה 'אני מניח שיש לך משקל מדויק במחלבה?' פתח השופט את הדיון. - 'לא, כבודו!' אמר החלבן, 'אין לי משקל'. - 'אז איך בדיוק אתה שוקל את החמאה שאתה מוכר לאופה?'

האם אתה סתם כך מחליט שזה קילו?! הרעים השופט בקולו. - 'חס וחלילה, אדוני השופט. אני איש ישר, לעולם לא עלה על דעתי לעשות דבר כזה. פשוט מאוד, **בניתי לעצמי מין משקלי מאוניים**, כאלו שאתה צריך לשים משקולת בצד אחד כדי שתאזן את החמאה שבצד השני! השופט הנהן בראשו בהבנה, והחלבן המשיך: 'בכל יום כשאני בא לשקול את החמאה עבור האופה אני מניח בצד השני של המשקולת כיכר לחם של קילו שאותה אני קונה בבוקר מהאופה, וכך אני יודע כמה חמאה עלי לתת לו כדי שיצא קילו בדיוק! השופט חזר על דבריו של החלבן: 'אתה בעצם אומר לנו שכמות החמאה שאתה נותן **שווה למשקל** הכיכר שהאופה נותן לך'. בדיוק, כבודו, אמר החלבן, לפני האופה חפו.

לפני שאנחנו ניגשים להוכיח אחרים. בטרם שאנו שופטים את כל מי שמסביבנו, **הבה ונעשה בדרך בית פנימי**, האם אין אנו לוקים באותם החסרונות שאנו מייחסים לאחרים. ככה זה בחיים. אנחנו מקבלים בדיוק את מה שאנחנו נותנים. (העורך)

האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש, רבי **דובער שניאור**, עסק בהסברת ענייני החסידות ותבע מחסידיו להיות שקועים בחסידות, עד שאפילו 'שיחת החולין' שלהם תהיה בענייני חסידות עמוקים. אחד מגדולי חסידיו, הגאון רבי **יצחק אייזיק מהומיל**, נכנס אליו פעם אחת וביקש ברכה שיתקבל בדעתו ובהרגשתו שאכן 'הכול אלוקות' – שכל המציאות אינה אלא דבר ה' ורוח פיו.

במקום לברכו אמר לו הרבי **שיאמר לפני מאמר חסידות**. כאשר שמע רבי יצחק אייזיק את המאמר חש כאילו חדר חץ לליבו והבעיר אותו, ופתאום היה ברור לו כל-כך שכל דבר הוא אלוקות, עד שהתערער בו רצון עז לצאת אל הרחוב ולצעוק: "הכול אלוקות! הכול אלוקות!".

בכל עת וזמן תחשוב מה ה' יתברך שואל ממך עכשיו.

רבי יוסף תאומים זצ"ל, בעל 'פרי מגדים', היה בצעירותו מלמד-תינוקות עני. כשהמצוקה בביתו גדלה התרעמה אשתו על שאביה הנכבד השיא אותה **לעני מרוד**. חיך רבי יוסף ואמר: "עכשיו התיישבו לי דברי הרמב"ם שהמקדש אישה על-מנת ששמו יוסף ונמצא שמו יוסף-שמעון – אינה מקודשת. ולכאורה, **מה אכפת לאישה** אם שמו יוסף-שמעון?"

אלא ש'יוסף' היה השליט במצרים וכלכל את כל אחיו ובני משפחותיהם, ואילו על שמעון נאמר שצאצאיו יהיו סופרים ומלמדים עניים. "וזאתי התקדשה לי, ככל הנראה, משום ששמי 'יוסף', שם המבטא פרנסה ברווח, אך עכשיו היא מגלה שבעצם אני מלמד עני, כבני 'שמעון'. **על-כן התרעמת שלה מוצדקת**"

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ פנינען (בראשית לו, א)

דרשו רבותינו (בראשית רבה פד, ה) אמר רבי חוניא משל לאחד שהיה מהלך בדרך וראה כת של כלבים ונתירא מהם וישב לו ביניהם וברחו, כך יעקב אבינו כיון שראה את עשיו ואלופיו נתירא מהם וישב לו ביניהם וברחו.

יש מבארים שמדרש זה בא ללמד מוסר השכל דכשרואה אדם שבאים עליו יסורים ח"ו, לא יבקש עיצות איך לברוח מהצרות, אלא אדרבה מתוך הסבל עצמו עליו למצוא לו מקום, דהיינו שיאמין בלב שלם כי הכל מאת הקב"ה מן השמים, וממילא כל הצער אינו אלא הסתר חיצוני בעוד שבפנימיות המעב הכל לטובה וחסד ה' מלאה הארץ, וממילא על ידי זה ימצא לו מקום מנוחה בתוך הצער לישב בה (שפתי צדיק).

מסופר על הגאון רבי **יהונתן אייבשיץ** זצ"ל רבה של פראג, שפעם פנה אליו כומר רשע שונא ישראל ושאל: שמעתי שאתם היהודים נוהגים כבוד ברב שלכם וכשרואים אותו קמים בפניו, וְהִדְרִית פְּנֵי זָקֵן (דברים יט, לב) ואין זקן אלא מי שקנה חכמה (קידושין לב ע"ב).

עוד שמעתי, המשיך הכומר, שיש אצלכם היהודים סגולה שבזמן שמתנפל עליכם כלב נובח לטבת על הארץ, ואם כן כיצד תנהגו אם יודמן לפניכם כלב ורב ביהד? (הרשע המרושע רצה להשוות הלילה וחס את כבוד הרב עם הכלב).

השיב לו רבי יהונתן השנון והחרוף, הלכה פסוקה היא בידינו (ברכות מה ע"א), כל הלכה שרופפת בידך פוק חזי מאי עמא דבר, עא וראה מה העם נוהג ותנהג כך גם אתה, מסתמא מנהג אבותיהם ואבות אבותיהם בידיהם, בוא ונצא אני ואתה ביחד (הרב ביהד עם הכומר-כלב) ונראה מה יעשו כולם ונראה מה התלכה: הכומר הרשע תמיד היה מנסה לנגח ולריב עם הרב,

יום אחד הכומר השקה את גינתו ובדיוק הרב עבר שם, אמר לו הכומר, רבי יהונתן, תגיד לי, מה ההבדל בין יהודי לחזיר, השיב לו רבי יהונתן בפיקחות: הגדר הזו שמבדילה בינינו... התורה הקדושה נותנת פקחות עצה ובינה לאדם, לי עצה ותושיה אני בינה לי גבוהה.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

מי שעושה לשמה השכר שלו הוא למעלה מדרך הטבע.

רבי יוסף שבתי זצ"ל היה מראשי מזהירי שבת, אשר הוקמה לאור קריאת מרן החפץ חיים לייסד חבורה כזו בכל עיר ועיר בכל רחבי תבל, לזרוז את היהודים לקדושת השבת. בית שורות מזהירי שהת לחם כשר צבא ה', כאשר התייצב במלחמה הגדולה ולא פחד ולא מרתע משום ברייה שבעולם,

ארע פעם כי **בריון מסוים**, אשר תמיד השאיר את חנותו פתוחה עד עיצומה של שבת קודש, ומזהירי שבת זוהירו אותו על כך פעם אחר פעם, החליט ההוא להיפטר מהם אחת ולתמיד, הלך והביא בערב שבת **כלב מורעב ומסוכן** וכאשר באו מזהירי שבת לבקשו לבל יפתח את חנותו בשבת, גירה בהם את הכלב האימנתי והמסוכן.

רבי שבתי יחד עם רבי **אברהם קויפמן** זצ"ל קפצו על הכלב ותוך רגע קרעוהו לשניים.

עיקר לימוד התורה הוא ברציפות

הסוכות ירדו למעמקים... פנינען-טייכן, גרמניה, סוכות **תשיה** הסוכות שלנו נמצאו במעמקי האדמה... בתחתית הבורות, לשם נהגנו – אנו האסירים – לרדת בעת התקפות האוויר של מטוסי "בנות הברית".

את בורות אלה **סכנו בענפי עצים**, ואליהם נכנסנו כל יום לאכול "כזית" פת, בברכת "לישב בסוכה".

למרות שידענו כי אוי היה למי שנפתס משתמש ב"בורות" שלא בעת התקפה אווירית- אחת דינו להמית.

להצלחה וישועה בכל התחומים

יהודה בן נת שבוע אבישלוס בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

עם הארץ מופלג, שהיה שרוי באבלות, התלבט ב"קושיה חריפה": "ידוע לי שבימי האבלות אסור לי לפתוח את בית מסחרי. כמו כן ידוע לי, שבשבת אין נוהגים אבלות שבפרהסייה. כיצד, איפוא, מתיישבים שני הדברים יחד?"

הרי כשאני סוגר את חנותי בשבת, **הרי זו אבלות שבפרהסייה...**

אדמו"ר הזקן נהג לקרוא קריאה מדויקת ומוטעמת, על-פי כל כללי הדקדוק, ועם כל טעמי המקרא. בכל פסוק כיוון לכל מה שמצא עליו בנגלה שבתורה.

בכל תיבה כיוון את כל מה שנאמר עליה בתורת הנסתר.

והיה קורא לאנשים לעלות לתורה לפי שייכותו של האיש לפרשה.

בלילה שלפני הניתוח התגברה על רבי **לוי יצחק בנדר** זצ"ל מחלתו עד מאוד. הוא הותקף בייסורים קשים ומרים, והחל להקיא דם. כך שכב וקיבל ייסוריו באהבה, כאשר מפיו אין נשמעים גניחות כלל.

והנה הגיעה עת הצות. בכוחותיו האחרונים פתח **בלחש לומר תיקון הצות**, ואף פנה לשכנו לחדר: "אנא ממך יהודי יקר, רצונך ברפואה וישועה, ננה זו שעת רצון היא, אמור נא "תיקון הצות" זו תהיה לך לרפואה וישועה..."

"ב"ה, ב"ה" היה משיב בפנים מאירות לכל שואל לשלומו, גם בעת ההתגברות הייסורים ללא נשוא.

מקום להוסיף חומרה להלכה, מוטב להוסיף יראה לעשייה

בשבת פרשת ויגש הסבה חבורת תלמידי-חכמים בביתו של רבי **יוסף שטיינהארט**, רבה של פיורדה. אחד המסובים הזכיר את מאמר חז"ל, שמשום שיוסף שמע עשר פעמים את אחיו אומרים לו על יעקב אביו "עבד אבינו" או "עבדך אבי", והוא **שמע זאת ושחק** – נתקצרו חייו בעשר שנים.

שאל האיש: הלוא בתורה לא מצאנו את הביטויים האלה חמש פעמים בלבד ולא עשר! ובעוד הרב חוכך בדעתו מה להשיב, **נענתה הרבנית** ואמרה: "הלוא נאמר 'הם לא ידעו כי שומע יוסף, כי המליץ בינותם'."

נמצאנו למדים כי אכן שמע יוסף את הביטויים האלה עשר פעמים – חמש פעמים מפי האחים ועוד חמש פעמים מפי המתרגם, שתרגם את דברי האחים באוזני יוסף!"

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, נחם חיים אוחנה בן חניה, עלימה בת עזיזה, כרמלה בת סעדיה, סעדיה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. נחם בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוזרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יוסף אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה זכאי, רחל שבת בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, שלמה בן דונה, **מנחם הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

{ אז נדברו }

פרשת וישב תשפ"ב | לסדר: "וכל אשר עושה ד' מצליח" | גליון מספר: 536

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

האם אני בעצמי יכול לעשות ניסים למעלה מדרך הטבע??

היה לי ויכוח מעניין עם חבר שלי... אני טענתי בתוקף שנצחון המלחמה של החשמונאים מול היוונים היה נס לגמרי לגמרי למעלה מדרך הטבע!!!! תחשוב: מדובר בקומץ מזערי של אברכים חיוורים חלשים שמעולם לא החזיקו אקדה בידיים... שיום אחד בהיר יצאו למלחמה מול צבא אדיר ומיומן ששלט אז על כל העולם והם פשוט ניצחו... יש פה נס מחוץ לגבולות הטבע בדיוק כמו מלחמת סיחון ועוג... וכמו מלחמת ארבעת המלכים שאברהם אבינו זרק עליהם טבק וזה נהפך לאפצ'י של חרבות שהרג מאות אלפים... מבחינתי זה אותו דבר!!!!

אבל לא!!! חבר שלי התעקש לטעון שהכל טוב ויפה... נכון שהיו ניסים גלויים אבל עדיין!! סו"ס זה התרחש בבית שני שכל הניסים היו כבר ניסים נסתרים... וממילא גם במלחמה הזו היתה אחיזה של דרך הטבע, השתמשו שם בטכסיסי מלחמה והיה שם לכה"פ התנהלות ע"פ דרך הטבע... עכשיו!!! אני מצידי אפילו הדעזעתי מהגישה המקררת של חבר שלי... כאילו הכל היה בדרך הטבע... אבל יש לכאורה כמה תמיהות שמתעוררות כאן...

אם נצחון המלחמה היה כזה נס כ"כ למעלה מדרך הטבע... לכאורה זה היה אמור לגרום לשרשרת של תגובות והתעוררות של כל העולם כולו להיכנע תחת עם ישראל ולקבל את מרותם וכו'... **הרי כך היה בנס של פורים...** שנפל פחד היהודים עליהם... וכל שרי המדינות וכו' מנשאים את היהודים... אבל כאן בנצחון של חנוכה משום מה לא ידוע לנו שמתתיהו כהן גדול ישב על כסאו של אנטיוכוס.. לא ידוע לנו ש"וישתחו לו כל מלכים כל גוים יעבדוהו..."

תחשוב שמרן ר' חיים קנייבסקי היה יוצא עכשיו מבית הכנסת לדרמן עם כמה ת"ח ישישיים מתלמידי מרן החזו"א... והוא היה יוצא למלחמה נגד הנשיא ביידן עם כמה סטנדרים... (לא נגד הממשלה הצרה הזו שקמה עלינו... עזוב... זה צחוק ילדים... קטן עלינו...) ותחשוב שהוא היה מנצח.. מנצח את הבית הלבן.. את הסנאט ואת בית הנבחרים... ותחשוב שמרן שליט"א היה חוזר לבני ברק... האם לא היו מגיעים לכאן כל מיני נשיאים וראשי מדינות... אם לא בשביל להפעיל קשרים ולהתברך... אבל לכה"פ להתברך... ולא!!!! לא מצינו שהיה משהו כזה אצל בית חשמונאי... (אצל חזקיהו המלך שסנהריב נפל לפניו כן מצינו את זה... מצינו שהגיעו לחזות בפלא הגדול.. ביהודי הקדוש שהצליח להכניע את הממלכה החזקה ביותר בעולם תוך כדי שינה... אבל אצל חשמונאי לא מצינו זאת...)

עוד נקודה שצריך להתבונן: בפורים מצינו היתה התעוררות פנימית כללית בכלל ישראל... חז"ל אומרים: שעם ישראל חזרו לקבל את התורה מרצון.. מאהבת הנס... כלומר: כלל ישראל כ"כ התפעלו מאהבת הנס ומהגילוי חיבה העצום שה' גילה להם שהם התעוררו לקבל את התורה מרצון... ואילו בחנוכה לא מצינו את ההתעוררות מהסוג הזה... כן כתוב שחזרה מלכות ישראל... כן כתוב שלשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים אבל לא מעבר לזה... למה?? למה בחנוכה היתה פחות התלהבות סוחפת מאהבת הנס של פורים??

וסתם ככה... לאורך כל הדרך רואים שיש מין הסתייגות מהנס של נצחון המלחמה... כמעט ולא עושים מזה עסק... עושים עסק בעיקר מהנס של פך השמן... (כל השמונה ימים של חנוכה זה בגלל פך השמן...) ותחשוב: שאם היה פה נס כזה עצום ונורא שכמה בני ברקים מצליחים להכניע את ארדואן ואת סוריה ולבנון... אני חושב שנס פך השמן הוא חיוור לעומתם... אז מה הפשט בזה?? בקיצור: תסכים איתי שיש פה כמה נקודות עמומות... זה נראה שכאילו חסר לנו כאן כמה פרטים להשלמת התמונה... להשלמת הפזל... לא נראה לך??

אז תרשה לי להגיד איזה משהו... אני עכ"פ חושב שזה אמת... אבל לשיפוטך... סו"ס זה נקודה קצת מחודשת ובעיקר קצת דקה ועדינה... אתה תחליטי!!!

העניין הוא אולי כך:

יש שני סוגים של ניסים **למעלה מדרך הטבע!!!**

יש נס מסוג של **הים ראה וינס** - דהיינו קריעת ים סוף...

יש נס מסוג של **וינס ויצא החוצה** - דהיינו העמידה של יוסף בניסיון...

שני הסוגים האלו... שניהם ניסים!!! שניהם דברים שנעשו **למעלה מדרך הטבע!!!**

רק מה בכל זאת ההבדל?? קריעת ים סוף **ה' בא ושינה את הטבע של העולם!!!**

ואילו יוסף הצדיק בניסיון שהיה לו... יוסף הצדיק, **הוא שינה** והלך נגד הטבע של... של... של מי?? **של עצמו!!!** אבל בסופו של דבר שניהם נס!!! שניהם נס להתנוסס!!!

יש **טבע של עולם** ויש **טבע של בן אדם!!!** ושני הטבעים האלו שולטים ומובילים את העולם לאורך כל הדרך!! אז כמו שכשה' משנה את הטבע של העולם זה נס **למעלה מדרך הטבע!!!** על אותו משקל: כשבן תמותה מצליח להתגבר על הטבע של עצמו... **זה גם נס למעלה מדרך הטבע...** אם כבר יש הבדל בין סוגי הניסים... זה שכשה' עושה נס למעלה מדרך הטבע... **אנחנו** מתלהבים, אנחנו מתפעלים ומתרגשים... **אנחנו אומרים שירה...** ואילו כשיהודי מתגבר למעלה מהטבע של עצמו למענו ית'... כאן תורו של אבא שבשמים להתרגש ולהתפעל... עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר... ה' אומר שירה... ה' מתגאה ומשורר: ראה ריח בני כריח שדה...

עד כאן ברור?? ההמשך בעמוד 6 בגליון זה...

גליון זה נתרם והוקדש לזכרו הטחור של מרן רבן של כל בני הגולה ר' אהרן יהודה ליב ב"ר נח צבי שטיינמן זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אמן. נלב"ע כ"ד כסליו התשע"ט.

ניתן לקבל את הגיליון בשירות פקס באמצעות שיחת טלפון:

☎ 0795319191

רוצה שיעוד אנשים יקראו כסוך, את העלון?

קדימה!

זה זמן להצטרף לשותפות בהו"ק להחזקת העלון..

ותהפוך שותף קבוע בזכויות החזקת העלון!

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799 654321

בדואר: פולק, גאולה 15

חיפה

תודה מראש!!!

אני מוכרח להיות כנה ולהודות שאני עדיין לא לגמרי הבנתי מה זה סעיף 46... אבל מה שכן הבנתי... שזה משהו טוב!!! זה משהו שיכול לעזור לי בחיים... כלומר: יכול להקל עליכם לתרום וממילא להוריד ממני קצת מעול הוצאות השוטפות... אז אנא... סעיף 46... טופס 17... לא משנה מה... העיקר צריך תרומות... צריך ל"פ סמ"ך פ"י סופית בשביל הוצאות גיליון זה... פרטים נוספים אף אפשר לתרום- כתוב בעמוד הראשון...

ניתן לקנות את הקונטרס

יעולה מאליה

בפלא': 0527683095 - 0548446691

ניתן להשיג במוקדי המכירה:

אופקים: שפירא: 0534112035

אחיסטמו: שרגל: 0527171721

אלעד: 039073067

אשדוד: 0504120311

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב, מש' צוויבל.

רחובות: 0548423047

תמרה: 0556705003

בני ברק: קבוץ גלויות 9- 0556728458

חזון איש 34 (פינת דסלר, דריימוס) 0527117271

ירושלים: מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן: רח' הרב פרנק 29 קומה ב'.

רמת ד"ר רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"א 29 0527682281

הר נוף: 0533148861

תל ציון: קליין 0527150166

ביתר עילית ב' אזור רמי לוי 0548450998

קרית ספר: מרומי שדה 3 0527174781

הפץ חיים 14 089742750

פיצוחי בראשית- ברפכל: 0527137444

גרין פארק 0527644795

צמון: רכסים: הורדים א' קריצלר לתאם 0548415410

כרמאל- 0527136165 משפחת שטיימן.

עפולה- 0527686876

האם באמת יש חסד ה' ש"מובן

מאליו..?"

מודים אנחנו לפניך ה' אלוקינו על כל טיפה וטיפה שהורדת לנו בסוף שבוע שעבר... תוך כדי שאנחנו כעת בדף היומי בעיצומם של מאמרי חז"ל שמפליגים בגדול יום הגשמים...

כעת שים לב: הגמ' שם אומרת דבר מעניין: למרות שחייבים להזכיר גבורות גשמים בתפילה... אבל "טל ורוחות לא חייבו חכמים להזכיר..." לא צריך לתת שבח והודאה על טל והרוחות שגם אותם ה' מבא לנו. ולמה?

לא תאמין למה... **אמר רבי תנינא: לפי שאינם נעצרים!!!** כתוב כאן: שאנחנו צריכים להודות לה' רק על חסדי שמים כאלו שלפעמים הם נעצרים... היות וגשמים לפעמים נעצרים לכן צריך להודות ולשבח עליהם... אבל טל ורוחות, היות וגזרה חכמתו שהם אף פעם לא נעצרים אם ככה, אין צורך להודות ולשבח עליהם בתפילה.

והשאלה הרי זועקת עד לב השמים (ומסתמא כל מי שלמד את הגמ' הזו היה לו קשה הקושיה הזו): הרי ההיגיון אומר בדיוק הפוך... בינינו, איזה חסד ה' יותר גדול... האם חסד תמידי שאף פעם לא פוסק... או חסד ה' שלפעמים יש אותו ולפעמים אין? ברור שחסד תמידי שלא מפסיק אף פעם... על זה אנחנו מודים: על ניסוך **שבכל יום עמנו** ועל נפלאותיך **שבכל עת ערב ובוקר וצהריים!!!** ועל זה נאמר: וכל החיים יודוך סלה!!! אז מה ההיגיון לומר שדווקא בגלל שטל ורוחות לא מפסיקים אף פעם... לכן לא!! לא צריך לשבח ולהודות עליהם... הרי זה גופא מה שתמיד נופלים בנו שאנחנו נזכרים להעריך ולהודות על חסד ה' רק כשחסר ואין... ואילו כאן משמע שאדרבה... אם זה חסד שלא נעצר אין צורך להודות...

ההמשך בעמודה השמאלית כאן בעמוד זה

המשך... האם יש חסד ה' שמובן מאליו ולא צריך להודות עליו??

התשובה לכאורה מאוד פשוטה:

בכל מה ששייך לשבח והודאה **יש לנו בעיה אמיתית!!!** בעיה שאנחנו מזכירים אותה כל שבת מחדש... הבעיה היא: שאילו פינו מלא שירה כים ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע וכו'... אין אנחנו מספיקים להודות לך... על אחת מאלף אלפי אלפים... המשפטים האלו הם לא רק נשמת כל חיי... זה לא רק נכון בשביל השיר... **זו גם עובדה!!!** באמת באמת אין אנחנו מספיקים להודות... אין לנו אפשרות להקיף בהודאה על כל חסד ה' שאופף עלינו כל היום...

כלומר: ההלקאה העצמית הזו שיש יהודים טובי שכל הזמן מלקים את עצמם שצריך להודות על כל דבר... ולמה אנחנו לא מודים על כל כל דבר... הההלו... תרגע... אתה לא יכול!! אתה בעצמך אומר שאין אנחנו מספיקים להודות... אז תכיר בחוסר יכולת שלך!!!

נו... אז תכלים מה עושים??? ס"ס מצד אחד אנחנו אומרים שכן חובת כל היצורים להודות ולהלל ולשבח... ואילו מצד שני אין אנחנו מספיקים להודות ולשבח על הכל... אז מוכרחים לסגן!!! מוכרחים לברור

לכן אין ברירה!!! היות ובלתי אפשרי להודות ולשבח על הכל... אז מוכרחים לסגן!!! מוכרחים לברור הודאות נבחרות!!! לבחור מדגמים מסוימים וממוקדים של דברים שעליהם אנחנו נודה ונשבח... ומה עם השאר?? על זה נאמר: לא עליך המלאכה לגמור...

כעת שאלת המיליון היא: מה לבחור ומה להשאיר?? תחשוב: יש לי פה מאה אלף דברים להודות לה... ויש לי מתוכם מקום בדיסק קשיח רק לארבע מאות שבחים והודאות... נו... איך אני אדע איזה שבח והודאה לבחור... ומה להשאיר...?? נו... מה אתה אומר??

אז הנה!!! בדיוק בשביל זה יש חלוקה הברורה... שיש דברים שלא נעצרים ויש דברים שכן נעצרים... נו... מה באמת ההבדל ביניהם? למה את הגשמים ה' לפעמים עוצר ואילו את הטל ואת הרוחות ה' אף פעם לא עוצר?? כנראה!!! מוכרחים לומר... שבייחס לגשמים ה' כן רוצה להזכיר לי מידי פעם שאני אבין שזה לא מובן מאליו! ואילו בייחס לטל ורוחות ה' משום מה לא ראה לנכון להזכיר לי מידי פעם שזה לא מובן מאליו...

לכן בייחס לגשמים... דווקא בגלל שהם נעצרים... אני שומע פה הזמנה מה'... אני רוצה שתשים לב שזה לא מובן מאליו... ולכן זה נמצא בעדיפות ראשונה להודות ולשבח על זה ואילו טל ורוחות ועוד מאה אלף דברים אחרים שלא נעצרים וכך זה מנהגו של עולם... כאן **אין** הזמנה רשמית מה'... כאן ה' לא ראה לנכון להפנות את תשומת לבי שים לב שזה לא מובן מאליו... ולכן הדברים שלא נעצרים נמצאים בעדיפות שניה...

בא נחמד טיפה את הדברים: למה לפעמים הגשמים נעצרים?? ה' רוצה להזכיר לנו להסתכל למעלה... **ה' מזמין הכרה!!!** ה' מזמין שבח והודאה... במילים אחרות- כשהגשמים נעצרים ה' מחזיק את הממתק ביד ושואל אותנו: קינדערלעך: מה אומרים?? אה... אומרים תודה?? יופי... אמרת תודה?? אז קח... קח גשמים... קח טופי...

דברים שה' עוצר אותם יש פה הזמנה רשמית... בני היקר... תכיר בזה!! שים לב שזה לא מובן מאליו... אבל מה שלא נעצר... פה אין הזמנה רשמית... לכן לא חייבו חכמים להזכיר...

תכל'ס: כלפי מה הדברים אומרים???

חנוכה בפתח... בחנוכה יש עבודה מיוחדת של **הלל והודאה!!!** ויש לנו הרבה מה להודות לה'... והשאלה מאיפה להתחיל... מה סדרי העדיפויות...

אז תסתכל לי... אני בדברים האלו אוהב להיות ריאלי... אני לא מצפה מבחור שהתחתן על ההצעה הראשונה שכל החיים שלו יודה לה' על זה שהוא זכה להיות בכלל נשוי... (גם אם שידוכים זה מהדברים **נעצרים**... אוהו נעצרים... אבל השחיקה של הלב שלנו זה גם דבר שנעצר...) לצפות מבן אדם שאף פעם לא חזרו לו צ'קים מהבנק... לצפות ממנו שיודה לה' שהוא זכה לגמור את החודש... לא!! לא היתי מצפה ממנו... כי אני ריאלי... אין עניין להלקות את עצמנו ככה... לצפות מבן אדם בן שלושים שעדיין רשום אצל רופא ילדים... לצפות ממנו שיודה לה' על זה שאין לו תעוקה בלב... לא יודע... אני לא מצפה ממנו... כמוכן שאני לא באמת צודק!!! כי תכל'ס... כל הדברים האלו הם מהדברים שר"ל נעצרים!!!

אוהו... פרנסה זה גלגל שחוזר בעולם... ופעיומת לב זה גם מהדברים שאם יסתם ח"ו... אבל מה נעשה... בא נהיה ריאליים... להתחיל לשלוח את ההודאה מהבוידם... נו... אם זה הולך מה טוב... אבל אם לא... אז עדיין... גם אותו אחד שהשידוך וילדים הגיעו אליו בעיתו ובזמנו, ומעולם לא ראה רופא ולא נתקע עם כסף... **גם אחד כזה!!!** גם לך יש את הדברים שמדי פעם כן נעצרים!! לכל אחד מאיתנו יש את הצ'ק בטחון שה' שומר אצלו כדי להזכיר לך להסתכל למעלה... **אז לפחות בזה תזכור להודות לה'!!!** תנסה כעת בשניות אלו... להעביר מול העיניים שלך איזה צורך מסויים בחיים האישיים שלך שזה כן נעצר מידי פעם... זה יכול להיות מצידי נידודי שינה... זה יכול להיות תנודות במצבי רוח... וזה יכול להיות כריזה של החברותא... אין אחד מאיתנו שאין לו דברים שפתאום נעצרים ו... ופתאום לא נעצרים... אז לפחות על זה להודות!!! להבין שכל דבר שנעצר... זה בסה"כ הזמנה מה' להכרה!!!

כלומר: אני מתכוין לומר שטל ורוחות לא חייבו חכמים להזכיר כי זה דבר שלא נעצר... ואי אפשר לצפות מאדם שייקיף את כל חלקי הבריאה שיש לנו להודות... אז בשם הריאליות נרשה לעצמנו ללכת צעד אחד נוסף... בא נחליט שיש את התמודדות שאתה מעולם לא חוית... מעולם לא טעמת טעם של התעכבות ששידוכים או בילדים... בא נגיד שתשים את ההודאה בייחס לנושא הזה בעדיפות שניה... (בדאי שצריך להודות גם על זה... ואלו שמסביבך יזכירו לך מידי פעם שזה לא מובן מאליו... אבל בא נגיד שאצלך זה נמצא בעדיפות שניה) אבל לכל הפחות בהתמודדות שאתה בעצמך כבר כן מכיר... וזה דבר שכן נעצר אצלך!!! שזה לפחות יהיה בעדיפות ראשונה... להבין ולהפנים שכשה' עוצר משהו הוא במילים אחרות מזמין הכרה... ה' במילים אחרות מחזיק את הממתק ואומר: מה אומרים?? תודה!!!

אם לילה אחד לא נרדמת כל הלילה... ה' מזמין הודאה... בני היקר... תדע שלהירדם בלילה זה לא מובן מאליו... לכן מה? לכן תן שבח והודאה... תכוין קצת יותר בהמפיל חבלי שינה... אם מידי פעם קורה שאתה מסתובב מותש וחסר כח במשך יומיים שלוש... ה' מזמין כוונה יתירה בהנותן ליעף כח וכן הלאה וכן הלאה... אם במשך כמה ימים לא הצלחת להתרכז בלימוד ולא הצלחת להבין... ה' מזמין הכרה... שתדע ש"ברוך אתה ה' חונן הדעת" זה לא דבר שמובן מאליו... אחרי שגמרנו להודות על היצירות היותר מוכרות לנו... מכאן אפשר להתקדם לעצירת נוספות שאנחנו מכירים מהסביב... ואם **הספקת** אז אפשר להתקדם לטל ולרוחות... אבל תשכח מזה... אין אנחנו מספיקים...

היום נדבר לא פחות ולא יותר על ”חוף השנהב”

תרבות יוון זה משהו שהולך עם **פילים!!!** הפילים היו מאוד דומיננטיים במלכות יוון... בפרט שאחת האבדות הכואבות שהיו לישראל במלחמה ביוונים... היה זה אלעזר בן מתתיהו כה"ג שניסה להרוג את אחד הפילים במלחמה והוא טבע בפרש שלו... עכ"פ אם בתחום של המטבח הסופגניות והלביבות מייצגות את חנוכה... אז בייחס לגן חיות... הפיל הוא הסופגניה של חנוכה... הוא זוכה בהדלקה המרכזית בגן החיות...

לא נותר לנו אלא לגשת לפיל ולשאול אותו: **במה הוא "זכה" לשמש "מרכבה" לתרבות יוון?? במה הוא מייצג את מלכות יוון??**

אז כידוע: שיש מסורת שכבר מזכיר אותה המלאכת שלמה (בפ"ח דמסכת כלאים) שהפיל והקוף שניהם פעם היו בני אדם!!! רק מה?? הם היו בדור המבול והם השחיתו דרכם על הארץ וחטאו... וה' הפך אותם מבני אדם לפילים וקופים... וזו הסיבה שנפסק להלכה בשו"ע (סי' רכ"ה): שמי שרואה פיל וקוף צריך לברך **ברוך משנה הבריות!**

משום מה הברכה הזו מאוד מביכה אותי... הייתי פעם בגן חיות... הסתכלתי לפיל בתוך העיניים... והוא הסתכל עלי בחזרה...

אמרתי לו: אל תשאל... **ברוך אתה ה' אמה"ע משנה הבריות!!!** שתדע לך שפעם היית בן אדם?? והיום... היום אתה פיל???

היה נדמה לי שהוא הסמיך [עד תנוכי אוזניו הגדולות...] כשאמרתי לו את זה... אבל כנראה שלא... **אבל אני?? אני הסמקתי בשבילו...**

תנסה לפתח דימיון מחריד... שיום אחד החלטת שאתה גולש בסמארטפון בחופשיות... בלי חסימות... בלי סינונים... עזוב אותך... תן לי לעשות מה שבא לי... ואז לאט לאט עם הזמן אתה מתחיל לפתח ממדים של פיל... בהתחלה זה עוד נראה פילון קטנטון... משהו כזה קומפקטי... אבל עם הזמן זה מתחיל לצאת מהפרופורציות... במקביל תוך כדי שאתה דוחף את האף שלך לכל מיני לשון הרע'ס ונייעס מלוכלכים שלא שייכים לך... לאט לאט האף גם מתחיל להתארך באופן משמעותי... בהתחלה אתה מסתכל במראה ו"לא" כיף לך לראות את עצמך במראה" אבל לאט לאט משהו גם קורה לך בשכל... אתה מתחיל לפתח גם רמת משכל של פיל... ואחרי תקופה נאלצים לגייס מישהו שיש לו פלאפון כשר... שיצור קשר עם הובלת בעלי חיים ומעבירים אותך מהישיבה... מהבית... היישר לגן החיות... האשה והילדים (או החברים מהישיבה) מסתכלים מהחלון ונפרדים ממך בדמעות!!! לא... לא לוקחים אותך בשבי... וגם לא מלוים אותך בדרכך האחרונה לבית קברות... לא!!! בסה"כ משנעים אותך לגן חיות... תבין: אין מה לקחת ללב... יש פה בעיה טכנית עניינית... היות ופיתחת ממדים של פיל ותנאים של פיל... אז צריך להתאים לך מעון מתאים...

תחשוב שאני עומד מול בן אדם!!! בן אדם שהיה כמוני בדיוק... ופתאום הוא פיל... אני מתפדח בשבילו... אני מרגיש "לועג לרש" בנינו... מבחינתי זה הרבה יותר "לועג לרש" מאשר לגרר ציציות מעל קבר של יהודי צדיק... נו... הוא זכה לקיים מצוות ועזב את העולם בשם טוב... **אבל הפיל הזה פעם היה בן אדם!!!** הוא נייעס איתי בטשולנט בליל ששי... ותראה איזה צ'קאבע'ר הוא נהיה... איזה זרנוקים של מים הוא משפריץ לכל הכיוונים... איפה אנחנו ואיפה הוא... תראה איך הוא התקדם בחיים... אתה נשאר רבע עוף... בקושי 90 קילו... והוא עקף אותך בעיניים עצומות... אתה נשאר עם אף סולידי בקושי כזית והוא יכול להגיע עם האף שלו לארבע רוחות... **בקיצו:** אנשים מתקדמים בחיים... לא כמוך... אתה תקוע עם המטר שבעים וחמש שלך... מצומצם... ואילו הפיל הזה יש לו בריכה צמודה לבית... אף חודר שמצליח להידחף לכל נושא ולא רק זה... אלא עם האף שלו הוא מכניס לתוך הפה ובולע אנשים... היית רוצה להיות כזה... היית ממממת להיות כמוהו...

עכשיו אתה מבין מה הקשר בין תרבות יוון לבין הפיל??

פיל זה הישג!!! הישג גופני!!! הישג חומרי!!! הישג משקל!!!

מי שמשתיית את חייו על חומריות... על תרבות הגוף... מבחינתו פיל זה הישג... פיל זו חיה עם ממדים מאוד מאוד גדולים... הפיל רשום בספר השיאים כחיה הכי כבידה... הכי מגושמת... והכי צ'קאבערית...

ובדיוק את הנקודה הזו אנחנו חייבים להפנים!!!

בדיוק כמו שמקובלנו שכל מצווה וכל לימוד תורה וכל תפילה עושה רושם... היא פועלת משהו... אנחנו משגרים רוחניות לשמים ונוצר מזה מציאות של עולמות... אנחנו **עושים** פה משהו... באותה מידה צריך לקלוט ולהפנים שכל חשיפה אסורה לחומריות ולגשמיות היא לא שבה ריקס!! משהו נוצר מזה!!! **היום מאוד קל להפנים את זה...** היום כל אחד שקצת שומר משקל יודע שכל סופגניה שהוא אוכל בחנוכה **אינה שבה ריקס!!!** הקלוריות נאמנות לשולחיהן ואת התוצאות אנחנו נפגוש במשקל הדיגיטלי... **לא נמלט מיום הדין הזה!!!** כל ספינג' עתיר בשמן פועל את פעולתו בשומנים והמשקל ממריא... את זה כולנו מבינים... אין אחד שלא יודע את זה... **אז זהו!!!**

שהגיע הזמן שנפנים שעל אותו משקל ברובד קצת יותר פנימי... אנחנו נמצאים בעולם שנדמה לנו שאנחנו עושים מה שאנחנו רוצים וזהו... לא היה כלום... "ולא נודע כי באו אל קרבנה..." אז זהו שלא!!!!

המושג "ולא נודע כי באו אל קרבנה..." זה יכול להיות נכון רק בחלומות של פרעה... אבל בכל נושא אחר לטוב ולמוטב... אין כזה דבר לעשות משהו ולהיעלם... כל מעשה שיהודי עושה בעום פועל פעולה **שקיימת!!!**

עשית מצווה... ישבת ולמדת תורה... עמדת בניסיון... אתה חושב שהלכת?? סיימת?? שכחת?? **אין כזה דבר!!!** המעשה שעשית הגיע לאן שהגיע ופעל פעולות גדולות ונשגבות בשמי שמים ואתה עוד תפגוש את זה ואמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו... אתה עוד תקצור את הפירות האלו... **אבל באותה מידה לצד השני!!! זה כנגד זה עשה האלוקים...** מי שעושה מעשיו במחשכים... וחושב ש"אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און..." **אין כזה דבר!!!** כל התעסקות בתכנים שה' שונא אותם זה קלוריות... וזה מטפס... מי שדוחף הרבה סופגניות מהסוג הזה הוא לאט לאט מפתח ממדים של פיל... "שמנת. עבית כסית..." **רק מה???**

כמו ש"שכר מצווה בהאי עלמא ליכא" ואנחנו לא רואים את התוצאות המיידיות של התורה ומעשים טובים שלנו... ככה גם לא רואים תוצאות מיידיות של חטאים... **אבל צריך לדעת שמתפתח פה תנאי פיל!!!**

ותחשוב על זה... מפקח לחשוב על זה!!!

אני משום מה לא מסוגל לדמיין את האש של הגהינם איך שהיא שורפת... זה גדול עלי... זה מידי שורף לי לחשוב על זה... אבל יש משהו שהרבה יותר קל לי לחשוב עליו והוא: **שתדע לך שלעתיד לבא יהיו פילים!!!**

סו"ס כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא!!! כל ישראל הכוונה היא שבל ידח ממנו נידח... ואם יש מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד ישרו של יאיר לפיד ויחוננו ויאמר פדעוה שחת מצאתי כופר... בעזרת ה' גם לחוטא הגדול ביותר יהיה חלק לעולם הבא... השאלה היא **איזה חלק???**

יהיו צדיקים שיושבים ועטרותיהם בראשיהם... ומאיך יהיו שם גם פילים... יהיו שם אנשים שהשייכות שלהם בעולם הבא תהיה במעמד של פיל!!!

עכשיו: שלא תבין לא נכון... לפיל לא רע... טוב לו... הפיל לא כ"כ הסמיך כשברכתי עליו ברוך משנה הבריות... הוא דווקא משפריץ מים באותו רגע ונהנה מהחיים... **אבל אני! אני מסמיך בשבילו!!!** אני ואתה צריכים להסמיך **בשביל עצמנו...** שלא זה יהיה החלק שלנו בארצות החיים...

לפני חודש למדנו במסכת ר"ה שלעתיד לבא מה יהיה חלקם של פושעי ישראל בגופם?? הגמ' אומרת: שלאחר י"ב חודש נשמתם נשרפת ורוח מפזרתן תחת כפות רגלי הצדיקים... אגב: כולם חושבים שזה סוג של עונש... **אבל זה בדיוק הפוך!!!** אדרבה... הגמ' באה לומר שלאחר י"ב חודש הם כן יזכו שיהיה חלק לעולם הבא!! רק מה?? היחסיות של החלק שלהם בייחס לצדיקים זה יהיה כמו עפר תחת כפות רגלי הצדיקים... אז פעם כשלמדתי את זה... ניסיתי לדמיין איך זה יראה...

כאילו שהרב שטיינמן צוק"ל יושב בעולם הבא והעטרה של הצניעות והענוה והפרישות בראשו... ותחת רגליו יש כל מיני זאטוטים כאלו זעירים... כל מיני דמויות מוכרות בגודל של נמלים שהם יהלכו

יוסף ידע שהניסיון לא מתחיל ונגמר כאן!! יוסף ידע שהמעשים שלי עושים פעולה... אני לא יכול לעשות משהו ולנקות את השטח ולטשטש עקבות ולצאת... יוסף הצדיק ידע שאם אני חוטא, נכנסתי לכאן יוסף ויצאתי פילו!!! מי שיועד שהמעשים שלו פועלים לטוב ולמוטב... מה הפלא שהוא נכנס יוסף ויצא עדות ביהוסף... ה' הוסיף לו אות על שמו ונשא את חינו בעיני כל העולם והמליכו על כל ארץ מצרים...

ולסיום: נסיים עם בעל השמחה... הפיל של חנוכה... ובכן:

מישהו פעם אמר לי משפט מאוד חכם על הפיל...

איך פיל מסוגל להסתדר עם המראה המפלצתי שלו? איך ה' עשה לו את זה...?? מה התשובה? **בדיקו בשביל זה יש לו עור של פיל!!!** רק מי שיש לו עור של פיל יכול להיות פיל... כן... ה' לא מעמיד בן אדם בניסיון שהוא לא יכול לעמוד בו... מי שאין לו עור של פיל ה' לא יעשה אותו פיל... ה' לא יעשה לו את ה'עוול' הזה... ממילא!!! אם אתה באמת חושש שיום אחד אתה תסתכל במראה ופתאום תראה מולך פיל... אם אתה לא רוצה שזה יקרה... כל מה שאתה צריך זה לדאוג כל הזמן על הטיפוח של העור... שהעור שלך אף פעם לא יהיה עור של פיל... כי כל זמן שלא יהיה לך עור של פיל... אתה מובטח שלא תהיה פיל...

הבנת מה נאמר במשפט הזה?? אני אתרגם אותו:

מסתובבים בינינו פילים!!! אני ואתה מכירים אותם... הם בני אדם כמוני וכמוך... אבל הוא כבר התרגל להיחשף לכל מיני תכנים לא נקיים... התרגל לשפה בהמית... התרגל להיות צמא דם... לאהוב דם... לאהוב תכנים של רוע... בן אדם שמתרגל לכאלו תכנים לאט לאט הוא מפתח עור של פיל!!! הוא כבר מסתכל במראה וכבר לא מבין מה הבעיה... אתה מדבר איתו על חסימה באינטרנט והוא לא מבין מה רע בזה... הרי יש לי שם את הכל... לך תסביר שיש לו שם את כל הרוע שבעולם... לך תסביר לו שבאינטרנט הכל הולך בקלות... אתה בקלות מקבל גט... בקלות שורף אחרים... בקלות נשרף בעצמך... אתה בקלות מאבד צלם אנוש... ובקלות יכול לאבד שני עולמות... אבל מגיע שלב מסוים שהוא כבר לא מבין מה הבעיה... וזה אסור שיקרה לך!!! אסור לך להגיע למצב שיש לך עור של פיל... אנה תשמור על העור העדין שיש לך!! כל זמן שיש לך רגישות... כל זמן שאתה מבין כמה הרשת היא מופקרת ורעה ומסוכנת... תשמור על הרגישות הזו כמו אתרוג... תשמור על העור העדין הזה שלא יתחפס... שווה לשלם מחיר... אפילו מחיר יקר לך... ישר פישר ולו בשביל לשמר על העור העדין הזה... כן... יש מחיר לעדינות נפש שלנו... ויש כאלו שמשלמים מחיר יקר וזה נתקע להם בחיים... אבל נא לא לשכוח... אני לא רוצה לפתח עור של פיל ולהראות מגושם ובהמי כמוהו... לא מתחשק לי לחיות בגן חיות ו... ועוד לא להבין מה הבעיה... רוצה להיות כמלאך לרגעים, לחיות חיי אצילות, חיים מרוממים של א-ת-ם!!! זכור: בחנוכה הזה נזהרים לשמור על גיזרה!!!

אם אצל הפיל הסיפור היה יותר מידי השקיע בתרבות הגוף... עד שה' מילא משאלות לבו לטובה והרי הוא לפניכם... נפש עמל עמלה לו...

אבל הקוף??? הקוף נשאר קומפקטי!!! אצל הקוף הסיפור הוא אחר... אצל קוף יש מושג שנקרא "כמעשה קוף בעלמא"!!! הקוף זה היה בן אדם שלא ידע להעריך את המעשים שלו... הוא לא העלה בדעתו שלמעשים שלו יש השפעה בכל העולמות כולם... **והכי הכי** הוא בכלל לא האמין שיש לו בחירה בין טוב לרע... הוא היה בטוח שהוא יצור שמובל על ידי הדחפים שלו וממילא הוא לא העלה על דעתו שהנה ה' ניצב עליו מלא כל הארץ כבודו מביט עליו ובוחן כליות ולב אם עבדו כראוי... אותו אחד חשב שאין לי מה להפסיד... בלאו הכי כל מה שאעשה זה כמעשה קוף בעלמא!!! ממילא תזרום עם החיים... איך אומרים בדור שלנו?? בא לך?? אתה **נהנה** מזה?? אם אתה נהנה אז למה לא... תנהנה... בכיף...

ושם נולד הזן החדש בגן חיות שנקרא **קוף!!!** כן... קוף זה קוף... אל תקח ללב מה שהקוף עושה... כי הוא לא אשם... הוא באמת לא בעל בחירה... כמעשה קוף בבן אדם... גם אם הקוף יוציא לך לשון... זה לא אישי...

אבל אתה עדיין לא קוף!!! אתה עדיין לא יודע לטפס כ"כ מהר על העצים... אתה עדיין מתעקש להרגיש מינימום מכובדות... אם אני אתיחס אליך כמו שמתייחסים לקוף אתה נורא נורא תעלב... תסכים איתי... **ולמה תעלב??** כי כנראה שאתה בעל בחירה... ה' מסר בידיים שלך את כל ההנהגה ובידך הבחירה לאן לנטות... ולכן יש לך מכובדת פנימית **וקח את הקרדיט!!!** תבין שאתה גדול... תבין שאתה מרומם מעל כל נברא... אתה גדול לא רק בשביל להיעלב ממי שמתייחס לך כמו פיל או קוף... אתה גדול כי יש לך באמת נשמה שהיא חלק אלוק ממעל שהיא באמת מכסא כבוד חוצבה והיא מחכה שתאיר אותה לפנות בוקר...

תתחיל להכיר במעשים שלך שהם פועלים!!! פועלים גדולות ונצורות... כן... יש קוף שהמעשים שלו לא משפיעים כלום... קוף שידליק נרות חנוכה זה כמעשה קוף בעלמא ולא יצאת ידי חובה... צריך לכבות ולהדליק מחדש... אבל אחרי שאתה תדליק זהו!!! הדלקה עושה מצווה!! ברגע שאתה הדלקת נרות חנוכה... עשית לה' אור... הארת לה'... ה' מתייחס למעשים שלך... כעת הפעלת שפע בשמים... שפע מעין מה שהיה בימים ההם בזמן הזה... אם אתה לא מפנים את הכח הזה שיש בידיים שלך אז מה ההבדל בינך לבין הקוף?? סו"ס מותר האדם מן הבהמה אין כי ההההכל הבל--- לבד הנשמה הטהורה!!!

אין לנו ברירה... עצם נוכחותם של הפיל והקוף... עצם קיומם כאן בעולמנו- הם מצמידים אותנו לפינה ומכריחים אותנו לחדד לעצמנו אחת ולתמיד: מה ההבדל ביני לבין הפיל והקוף???

ההבדל הוא שכשיוסף עמד באותו ניסיון שאותו אחד עמד בדור המבול... יוסף עמד בניסיון ויצא משם צדיק יסוד עולם ומשם רועה אבן ישראל... ואילו הצדיק שלנו מדור המבול יצא משם פיל עם חדק...

מה ההבדל?? מה נתן ליוסף הצדיק את הכח לעמוד בניסיון??

ככה תחת כפות רגלי... **אז זהו שלא!!** כשהגמ' אומרת שפושהי ישראל בגופם נעשים עפר תחת כפות רגלי הצדיקים זה לא צריך להיות משהו פצפון בגודל... זה יכול להיות גם **פצפון ב-ממדים של פילו!!!** פיל עם כל הממדים האדירים שלו... תסכים איתי שבמעמד שלו וברמת משכל שלו הוא עפר תחת כפות רגלי האנשים שמצביעים עליו בגן חיות...

תעמיד בן אדם שיש לו שכל מול פילו!!! תנסה להשוות ביניהם... מה יצא לך?? שהפיל הוא **עפר** תחת כפות רגלי האדם!!! יתכן שבממדים הפיזיים זה נראה בדיוק הפוך... שהבן אדם עפר ליד הענקיות של הפיל... אבל מי שיש לו טיפה שכל מבין שפיל עם כל הממדים שלו... הוא בעל חי חסר דעת... ואני הרבע עוף עם הקצת שכל שה' חנן אותי... אני יכול ללכוד את הפיל... אני יכול לשלוט עליו ולרמוס אותו ולטבוח אותו ולקחת את השיניים והשנהבים שלו ולעשות מהם סחר עם הרבה כסף...

זה בדיקו הסיפור שלנו מול תרבות יוון... תרבות יוון מאוד מפתחת את הגוף... שהפיל יהיה גדול וחזק... מפותח... יופי... הפיל עשה הרבה שטייגן... יש לו כבר חדק ענק... הוא מסוגל לנבור ברשת ולהשפירץ רפש וטיט לכל הכיוונים והוא מרגיש שהוא מנהל את העניינים... הפיל היווני מסתכל על היהודי השמור בבזז... אין לך את המידע שיש לי... אין לך את האף האדיר שחושף לי כל מידע ומאפשר לי להגיע לכל פינה אפילה... עומד לו היהודי ומסתכל בבזז על היווני של דורנו שאפו ואזניו הענקיות לכודים ברשת... פיל פילון... שתהיה בריא!!! נכון... החדק שלך יכול להגיע לכל פינה... העור של פיל שלך כ"כ מחוספס שיכול להכיל כל רוע ולכלוך...

אבל לי!!! לי יש מעל העיניים משכן שנקרא מוח!!! ובתוך המשכן הזה שוכנת לה **הנשמה שבמוחי!!!** והנשמה היא אנטנה שיכולה להגיע תוך שניה עד... **עד כסא הכבוד!!!** יש לי תקשורת יומיומית עם הבורא... עם זה שכל העולם כולו הוא אצלו כחומר ביד היוצר... ולי יש קשר איתו!!! בזמן שאתה נובר באשפתות ומגיע עם החדק שלך לכל פינה ומרגיש בעניינים... באותה שעה הנשמה שלי דבקה ברצונו יתברך... בתורתו... יש לי אפשרות בכל רגע נתון להתבונן מה ה' רוצה ברגע זה... ובעצם ההתבוננות במושכלות אני כעת ועכשיו בעולם האצילות!!! יש לי קשרים עם מי שעשה ממך פיל... עם מי שכל החדשות שהתעדכנת ברשת... אצלו זה ישן היה לעולמים... מגיד מראשית אחרית... איתו יש לי קשר...

וכעת ניגש לחברותא של הפיל בסדר א' בגן חיות... מי הוא החברותא של הפיל?? **הקוף!!!** הקוף הוא גם אלטער בחור בישיבה של מטה... הוא כבר ותיק פה... עוד לפני דור המבול... וגם אצלו משהו קרה... משהו השתנה... פעם הוא היה נראה "טיפה" יותר טוב!!!

מה הסיפור של הקוף?? אז אצל הקוף הסיפור הוא קצת שונה...

"למען לא נבוש..." - מושגים בסיסיים בהלכה.

בחלל יש כמה וכמה הלכות שאנחנו ממש לא יודעים אותם...

א. אז דבר ראשון: להווי ידוע לך: שיש עניין מיוחד לומר הלל **דווקא ב מנין !!** ועד כדי כך!!! שהמ"ב כותב שאם קמת מאוחר ואתה כעת עומד לפני התפילה והציבור אומר כעת הלל... עדיף להגיד הלל לפני התפילה העיקר שתאמר אותו בציבור (עיי' סי' תפ"ח סק"ג ותכ"ב סקט"ו...) ואגב: לפני אשכנז ב"ח זה עוד יותר חשוב לומר במנין כי ישנם שיטות ששאלו במנין א"א לברך על מנהג)

ב. עוד מידע חשוב מאוד: בימים שגומרים את ההלל צריך להקפיד להגיד כל מילה וזה מעכב כמו קריאת המגילה!!! כלומר: אם החסרת מילה אחת לא יצאת ידי חובת הלל!!! (מ"ב שם, ועיי' בבית"ל סי' מ"ט-- רק שתבין: אם הדלקת נר תנוכה בנר אחד צבעוני של ילדים יצאת יד"ח. אבל אם אמרת את כל ההלל בשירה ובתשפחות, אבל בטעות השמטת אה (נא) אלוקיהם... ולא אמרת את המילה נא לא יצאת יד"ח... כמו כן אם בטעות אמרת "אונים להם ולא יאוננו" (במקום ולא ישמענו) לא יצאת... ואגב: זו הסיבה שבני אשכנז לא אומרים "לגמור" את ההלל שאם חלילה החסרת תיבה, נהי שלא יצאת יד"ח הלל) אבל לכה"פ זה לא יהיה גם ברכה לבטלה. מ"ב תפ"ח שם)

ג. את ההלל צריך מדינא לומר מעומד!!! ולהישען כל זמן שאם ינטל הסטנדר לא תפול מותר, ואם תפול אסור.

ד. כשמגיעים להודו לה', יש בזה כל מנהגים חלוקים, עכ"פ המנהג שנכתב בגמ' (סופה לה) הוא שהציבור עונה הודו על כל קטע שהשי"ץ אומר, כלומר: השי"ץ אומר יאמר נא ישראל... והציבור עונה הודו! השי"ץ מומשך יאמרו נא בית אהרן... והציבור עונה הודו... וכך גם ב"יאמרו נא ראי אה" (ועקרונית הציבור לא צריכים לומר בכלל יאמר נא ישראל ויאמרו נא בית אהרן כי השי"ץ אומר והם יוצאים מדין שומע כעונה, רק היות ויש חשש שאנחנו לא מכוונים, לכן צריך לומר בשקט יחד עם השליח ציבור. (מ"ב סי' תכ"ב סק"ח) אבל העיקר הוא "הודו לה" שאנו עונים לעומת השי"ץ, עכ"פ כך המנהג שהובא בגמ')

ה. עכשיו: מה קורה אם אני אומר הלל ביחידות ואין לי פה השי"ץ שאני אענה אחריו? אז לא תאמין!!! אבל הרמ"א (תכ"ב ס"ב) לא מוותר לך על המנהג והוא מצריך אותך בתור יחיד לחזור אחרי שני אנשים: שאתה תהיה השי"ץ ותאמר הודו ויאמר נא, והם יחזרו אחריו הודו לה', (ומה הדין אם אני מתפלל בציבור, רק אני מפגר אחרי השי"ץ שהפליג הלאה ואני עדיין לפני הודו, האם גם כאן אני צריך לחכות לשנים שסיימו הלל שיענו אחרי או לא? צ"ע אני שאלתי והורו לי שלא צריך אבל אל תסמוך על)

ו. עוד תופעה מציחה: השי"ץ כבר סיים הלל, ואני עדיין באמצע... והוא מתחיל קדיש, ואח"כ קריאת התורה, מה מותר לי לענות באמצע ההלל ומה לא? אז מהיום תדע שזה בדיוק כדון ברכות ק"ש... קח דף ועט ותרשום מה מותר לענות: **א.** יהא שמיה רבה. **ב.** אמן של "דאמירן עלמא", **ג.** תיבות "מודים אנחנו לך" בלבד. **ד.** קדושה- דהיינו קדוש וברוך. **ה.** אם מעלים אותך לתורה מותר לך להפסיק ולעלות... (והכי טוב שאם אתה באמצע הפרק, הרי תודו תוך כדי לסיים את הפרק כדי שתהיה בין הפרקים שזה יותר קל, ואפילו אם הגבאי שואל אותך מה שמך מותר לך לענות, רק אל תקרא עם הבעל קורא אלא תכוין לשמוע ולצאת ממנו כדון שומע כעונה כ"ו מבואר בס"י)

ז. אי לך: שליחי ציבור יקרים! אנא מכם!! רחמנות על המתפללים... הלל זה לא פסוקי דזמרה... גם אם בפסוד"ז התרגלנו למנות מעות כמו המכונה של הצי"צ... אבל עדיין הלל זה קצת פחות שכיח, וקצת הרבה יותר חמור... מותר להוריד הילוך בהלל... סו"ס יש צורה אך להגיד הלל... חוץ מזה שלכתחילה צריך להקפיד בהלל אפילו בחסרות ויתירות...

(המשך-) שני אחים נשואים שתי אחיות... ואחד יצא לקרב...

תקציר: בשבוע שעבר החתן הצעיר ר' אבייתר הכהן יצא למלחמה נגד היוונים... אשתו מלכה נשארה לבד... אכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים, אבל אביו של ר' אבייתר רצה לשמור על הכלה הצעירה שעל כל צרה שלא תבא... שלא תבא חלילה לידי חליצה ואז היא עלולה להיפסל לכהונה... ולצורך העניין עוד באותו יום הוחלט לארס את יהודלה מהישיבה קטנה- אחיו של ר' אבייתר, עם שושי בת השש אחותה של מלכה... ואז נוצר מצב של שתי אחים נשואים לשתי אחיות, ובאופן זה הם פטורים מן החליצה ומן היבום... ואכן בשעה עשר אחרי תפילת מעריב בישיב"ק, נערך טקס צנוע בו יהודלה נתן דמי קידושין לאביה של שושי... מקודשת מקודשת... ויהי רצון ששוב נפגש כאן רק בבשרות טובות

שושי הכלה בן השש ממש לא התפנתה לסיפור הטרי... היא כעת עסוקה מאוד בהכנות לקראת מסיבת סידור בעוד כשבוע וחצי... התאריך הולך ומתקרב... תאריך של מה?? של החתונה? לא... איזה חתונה... התאריך של המסיבת סידור... והנה הגיע היום... איזה התרגשות, אמא וסבתא והדודות כולם הגיעו למסיבת סידור... סבתא נתנה לשושי מתנה לכבוד המאורע... וגם אמא כתבה משהו מיוחד עם סרט...

למחרת שושי חוזרת מבית יעקב בוכה... בוכה ובוכה... לא רוצה לדבר עם אף אחד... מה יש?? אמא מנסה להרגיע אותה... ואין עם מי לדבר... שושי בוכה בוכה... סו"ס אחרי חצי שעה אמא מצליחה לשלוף כמה קטעי משפטים... אמא... את יודעת... אתמול היה מסיבת סידור... סבתא הגיעה... את הגעת... כולם התרגשו... ואילו יהודלה החתן?? אמרתם לי שיש לי חתן... והוא לא הביא כלום...

שום דבר!!! לא ביקשתי שהוא ישתתף במסיבת סידור... אבל לפחות שיתייחס... שישלח איזה מתנה... איזה מכתב... אולי יביא פראנפטן ולקען... שום דבר!!! יש לי שתי ילדות בכיתה שגם הם מאורסות... אחת חוי שהשוויגער שלה הביאה לה סידור מיוחד מתנה מהחתן והיא מאוד התרגשה... ואילו רבקי החברה שלי השניה שהיא גם מאורסת כמוני... היא לא קיבלה והיא נורא נורא נעלבה כמוני ואז היא אמרה לי בסוד... שזהו... אני ממאנת!!! אני חוזרת עכשיו הבייתה ואומרת לאמא שתכתוב לי שטר מיאון... אז גם אני... גם אני רוצה שטר מיאון... אני לא רוצה כזה חתן ששוכח לתת מתנות לכבוד מסיבת סידור... אמא מסתכלת בחיך לאבא ושניהם מחייכים... כן... ברוך ה'... עשינו את העיסקה הכי טובה בעולם... החתן שלנו יהודלה יושב ולומד בהתמדה!!! הוא באמת שחכ... הוא שחכ מכל העולם... כל כולו עסוק בהווית דאביו ורבא... מה יכול להיות יותר טוב מזה?? אבל תכל'ס... הילדה בוכה... רוצה מיאון...

אז דבר ראשון שושי תרגעי... תגידי תודה לה' שיש לך אבא!!! תדעי לך שרבקי... אם את זוכרת... לפני שנתיים אבא שלה נפטר... ומאז היא יתומה מסכנה... וברגע שהיא יתומה אז עקרונית היא ברשות עצמה ואם בכל זאת רוצים להשיא אותה אז זה לא נישואים גמורים מדאורייתא... ולכן אם היא לא רוצה... אז יש מה שנקרא **שטר מיאון**... ואז לא עשיונו עסק... אבל ברוך ה' לך שושי יש אבא חי... את שמחה שאני חי??

שושי נבהלה... בטח שאני שמחה שאתה חי... אתה אבא שלי "הכי בעולם"... אז תדעי לך שושי שאני מחליט עלייך ואני יודע הכי טוב מה טוב לך... וה' נתן לי את הרשות לחתן אותך עם מישהו שאני סבין שהוא הכי טוב בשבילך... ואת לא יכולה לתת שטר מיאון!!! רק ילדות שאין להם אבא יכולות להביא "פתק" של מיאון ולהגיד לא רוצה... אז שושי... תשמחי שיש לך אבא שדואג לך ואל תדאגי... אני אומר לך שיהודלה הוא חתן מאוד מאוד טוב... את תראי... אבא ואמא אף פעם לא טובעים...

באחד מהערבים אמא ישבה יחד עם שושי... את יודעת שושי?? **שלשום היה לך מסיבת סידור!!!** זה היה מאוד מרגש... אבל את יודעת... יש עוד משהו אחד ויחיד בעולם... שהוא **יותר** מרגש... אפילו יותר ממסיבת סידור!!! שושי המומה... מה?? מה כבר יכול להיות יותר מרגש ממסיבת סידור?? את יודעת מה?? **מסיבת התורה!!!** החתן שלך יושב כעת ולומד תורה... וכל זאת מחכה לו בבית... ואת יודעת שהוא יושב ולומד תורה... יש לך מסיבה בלב... **מסיבה שנקראת תורה!!!** וזה לא מסיבה שלו... זו מסיבה שלי... כי השרוי בלא אשה שרוי בלא תורה... ואם את זוכה להיות אשתו של מי שעוסק בתורה... אז את!!! את התורה!!! את בעצמך!!! מסמיל כל יום שהוא לומד... הרי אצלנו בבית **יש מסיבת התורה!!!** שושי התרגשה מאוד... דמעות עמדו לה בעיניים... מה אמא... את רוצה להגיד לי שעכשיו!!!! עכשיו זו מסיבת התורה?? בטח- אמרה אמא... אם יהודלה עכשיו יושב ולומד תורה. אז לנו כעת יש מסיבת התורה...

רגע... אמרה שושי... אני צריכה לבדוק אם הוא לומד כעת... יענקי... אתה מוכן לקפוץ כעת לבית המדרש... תבדוק איפה יהודלה מסתובב כעת... יענקי הלך וחזר אחרי עשר דקות. מצאתי אותו יושב ולומד בהתמדה בבית המדרש! שושי קצפה בתרועת שמחה... אני מלכה!!! אני כלה!!! יש לי מסיבת התורה!! איזה חגיגה היתה בבית... אבא שר אשריכם תלמידי חכמים... אמא שרה: טוב לי תורת פיך... ושושי קרנה מאושר. אבל תקשיבי שושי... לפעמים מרוב שיהודלה יושב ולומד תורה והוא שקוע בלימוד... לפעמים הוא שוכח מכל העולם... וטוב שכן!!! מרוב שהוא עסוק בלעשות אותך המלכה של התורה הוא שוכח מכל הדברים האחרים... ולכן!!! לכן שלשום הוא היה כ"כ שקוע במסיבת התורה שהוא שחכ את המסיבת סידור שלך... זה לא שהוא שחכ את המסיבת סידור!! הוא פשוט היה עסוק במסיבת התורה!!

לבנתיים מלכה הכלה הטריה יושבת בביתה בודדת... לילות שלימים היא מרטיבה בדמעותיה את ספר התהילים ומתפללת על בעלה ועל כלל ישראל שיושיעם ה' מצריהם... והנה... לפתע באמצע הלילה היא שומעת נקישות מהססות... לא יאומן... בעלי ר' אבייתר... ברוך מחיה המתים... ר' אבייתר נראה תשוש אבל פניו מאירות באור עילאי... מלכה... זהירות ממני... אני טמא מת!!! זיכה אותנו ה' לדון בגוים מלא מלא גויות... מחצנו ראש על ארץ רבה... והנה לא נפקד מאיתנו איש... **אבל כעת אני טמא מת!!!** נא לשמור מרחק... סו"ס יש פה בבית תרומה וחלה... ולפחות את תשארי טהורה... במשך הלילה סיפרה מלכה לבעלה שברוך ה' מגיע לשנינו מזל טוב... אחיך יהודלה התחתן עם אחותי שושי... ר' אבייתר התלהב והתרגש... הוי... גבתם לי את ההצעה... באמצע הדרך חשבתי על זה... חששתי שלא תצטרכי חליצה... אבל ברוך ה' שאנחנו כאן!!! מה ששבחו... דמי שדכנות מגיע לנו... הרי בזכותנו זה קרה... למחרת בבוקר המון ידידים צבאו על הבית... כולם רוצים לשמוע פרטים מר' אבייתר... **אבל תוך כדי שמירת מרחק!!!** ר' אבייתר כעת בבידוד... הוא כעת רק ביום השני לספירת טהרה... זה לא צחוק... כמעט כל הכהנים הרלוונטיים והת"ח שבקניאים בטהרות נטמאו בטומאת מת... בקיצור: יש הדבקה המונית דווקא בקרב הכהנים שנשמעו לקריאתו של מתתיהו הכה"ג... והיות וכעת מסתמן שבימים הקרובים יתכן שיהיה פה מהפכה היסטורית... ובית המקדש הולך לצאת מהשליטה של מלכות יוון... אז יתכן שאוטוטו כבר ירצו להתחיל את העבודה במקדש **ו ובטהרה!!!** אז לכה"פ ר' אבייתר התחיל ספירת שבעה והוא אוזח ביום השני... (כעת מתברר שההבדל ר' יעזר כבר חזר משה הקרב יום לפני כן והוא כבר אוזח בספירת שלישי והוא כבר עבר הבוקר הזאה ראשונה...) לבנתיים שמועות טובות מגיעות משדה הקרב... מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים... כל כמה שעות מגיעים עוד ועוד תלמידי חכמים לוחמים משדה הקרב פניהם מאירות כאילו חזרו כעת מסדר א' בבית המדרש... לבנתיים נפתח בית מדרש מיוחד לכהנים המאומתים... עיני כל היו נשואות למתתיהו הכהן הגדול הישיש בן מאה וארבעים שנה שחזר זה עתה משדה הקרב היישר למנחת חביתין ולהדלקת נרות המנורה... נכוננו לנו עוד ימים רבים לטהר את המקדש מכל טומאת ע"ז ואבני מזבח ששקצום מלכי יוון...

שנה שביעית

גליון מס' 310

פרשת וישב
ה'תשפ"ב

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיון - לפניה
כולל אברכים לתורה - אחריה
רחוב מורשי"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
מתחם גני הילדים * קבצי אברכים
חז"ר רש"י * אגדה
חז"ר רש"י * אגדה
מתחם המבנה לשיבת קטנה
הכלל חסידות - אלעד
חז"ר רש"י * אגדה

בית שטפנשט - נבנתים
קבצי תורה * שטפנשט
התנ"ך * נבנתים
כולל אברכים * בית ננסת * מורשיה
* מרכז תלמודים לנערים

המסנת אורחים ואש"ל במוניה
לקבוצות ויחידים - במוניה מראש
מתחם קבר האדמו"ר הראשון שטפנשט
רחוב אליעזר 2 בני ברק אקווריוס - חומנה

מופעל קמחא דפסחא
קמחא דפסחא
עוד וסיוע לשפחות ברחובות בני
הצדק * נבנתים

אור מתתורו
שיעורי תורה ברבים באו"י, נסח חיוב
ועברו יודות לעם בשבתות, בדתות
נחל המשפיעים ומזכיר הרבים

הספריה התורנית ומוזיאון
להנגות יהדות חומנה
וזכר הנדבקים שטפנשט.

מכון תורה
"תורת אמת - שטפנשט"
להוצאת חכמי רבותינו הקדושים
לבית שטפנשט - ירושלים - והכניס חומנה.

מופעל האנציקלופדיה
החכמי חומנה

מוספיי חומנה ניתן להשיג
במשרדי המוסדות:
אנציקלופדיה מילכת שבמלכות בית ויז"ו ב"ח
אבות אמת - שטפנשט
ירושלים - חומנה - ירושלים
מקום תלמוד - ירושלים
על גבעה

ח"י עניני נישואין ופסוק שאמין.
ח"י עניני תורה.
ח"י עניני - בירוק וילמוד
ח"י עניני - נבנתים שטפנשט עתיקים
ח"י עניני - נבנתים שטפנשט עתיקים

יז"ל על ידי מנחם
"תורת אמת שטפנשט"
הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע
בדוא"ר: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

אפשר להיות רך ממדרגתו לעוה"ז ואז
יכול להשפיע, ויעקב אבינו ע"ה לא חפץ בזה ע"כ קפץ
עליו רוגזו של "יוסף" המרומו על טובת עוה"ז מלשון
"מוסף" כי בעוה"ז הוא רק שכר פירות הנוספין על
הקרן והקרן קיימת לעוה"ב.

וזהו ביקש יעקב לישב בשלוה, פי' שיעקב אע"ה לא
ביקש כלום מאת הקב"ה רק לישב בשל' ו"ה שמרומו
על עוה"ב, וקפץ עליו רוגזו של יוסף הרמוז גם על
טובת עוה"ז שיוכל להיות קיום עולם.

(מדעני מלך - להרה"ק ר' אשר ישעיה מדיזיקוב - רימניוב ז"ע)

יעקב ענוה ויראת ה'

וישב יעקב בארץ מגורי אביו. הרה"ק ה"פחד יצחק"
מבא"א היה אומר: העיקר הוא שיהיה האדם לבו נשבר
בקרבו, שיהיה בענוה ושפלות... כדכתי' "עקב ענוה
יראת ה'", ענוה הוא הכלי ליראה, כשאדם הוא ענוה
בעצמו הוא יכול לבוא לידי יראה, וזהו "וישב יעקב
בארץ", כשהאדם הוא מרגיש בעצמו בשפלות מכל דבר
שבעולם... אז הוא "מגורי אביו", יכול לבוא לידי יראה...
(פחד יצחק - בא"א)

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט * מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר חפרוה שרים

לקוט מתורת רבותינו הקדושים זע"א בפרשת השבוע

ביקש יעקב לישב בשלוה

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לז, א) פירש
רש"י: ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף. ושאל
הרה"ק רבי אברהם דוב מאוריטש מדוע באמת לא ניתן ליעקב
אבינו לישב בשלוה הלא כתוב (תהלים קמה, יט) רצון יראיו יעשה
וביאר דברי רש"י על פי מאמר חז"ל) שבת פט: ( ) ראוי
היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות
של ברזל, אלא שגלגל הקב"ה את הדבר על
ידי יוסף, וירד בכבוד גדול למצרים. ולפי זה
אפשר לפרש בניחותא, שיעקב ידע שהוא
ראוי לירד לגלות מצרים בשלשלאות של
ברזל, מחמת סיבה הידועה להבורא ב"ה, ולכן
ביקש יעקב לישב בשלוה, הכוונה שהתפלל
לה' שישב בשלוה, והשי"ת ברוב רחמיו עושה
רצון יראיו וגלגל הדבר שיקפוץ עליו רוגזו
של יוסף ועי"ז ירד למצרים בכבוד. וזה שאמר
הקב"ה, לא דיין לצדיקים כמה שמתוקן להם
בעולם הבא, אלא בוודאי צריך אני לקבל
בקשתם ותפלתם שמבקשים לישב בשלוה גם
בעולם הזה.

(בת עז)

ניצוץ אחד של קדושה שורף את כל הרע

וישב יעקב (לז, א) פירש רש"י, הפשטני הזה,
נכנסו גמליו טעונים פשתן, הפחמי תמה, אנה
יכנס כל הפשתן הזה, היה פיקח אחד משיב
לו, ניצוץ אחד יוצא מהמפוח שלך ששורף את
כולו, כך יעקב וכו', ולכאורה, הפחמי שואל
"אנה יכנס הפשתן, והפיקח משיב כי יישרף,
ותמוה הוא וכי זו תשובה ממין השאלה?
אלא, הפשתן מרמז על המון העם שלא זכו
כלל לתורה, ואם כן עולה השאלה איך יזכו
לשבת לעתיד לבוא בבית ה' ? על כך משיב
הפיקח שאפילו אדם פשוט ביותר, אם רק
יתלהב לעבוד את ה' יתברך בכל להט נפשו
הרי שניצוץ קדושה זה ישרוף את כל הזוהמה,
עד שיגיע למדרגה גבוהה ביותר.

(מזן ה"אביר יעקב" מסאדיגורה ז"ע)

הצדיק 'מוסיף והולך' בעשיית נחת רוח לאביו שבשמים

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לז, א) אמר
מזן המגיד הגדול ממעזריטש ז"ע, כידוע תכלית
הבריאה שברא השי"ת את האדם בעולם היא
כדי שיקיים וישמור מצוותיו ולעבדו עבודה
תמה. כדכתיב "לעבדה ולשמרה" (בראשית ב, טו),
'לעבדה' הכוונה למצוות 'עשה', שיש לקיימן,
'ולשמרה' הכוונה למצוות 'לא תעשה', מהם
צריך להזהר ולהשמר, והנה הצדיק אשר
'באמונתו יחיה' והוא מאמין בה' ומקיים תורתו
ומצוותיו, וזה אמר הכתוב "וישב יעקב בארץ
מגורי אביו בארץ כנען", וישב הוא מלשון
עכבה, דהיינו שהצדיק כל עוד תפקידו לשהות
בעולם הזה בארץ, אזי אפילו שהוא נמצא
במצאות בעולם השפל הזה, בתוך הארציות
והחומריות של עולם הזה, עם זאת הרי הוא
בבחינה של "מגורי אביו", לשון מגור מסביב,
לשון של יראה ופחד, הוא מוזיק עצמו בפחד
ויראת ה', "מגורי אביו", היינו יראה מאביו

אך בפיו, ולא בלבב שלם
ובמחשבה, א"כ, אם
נסבור שהמחשבה היא
עיקרית, גם אז הברכות
לא מגיעות לעשו, כי
המחשבות שלו לא היו
טהורות ולא מגיע לו
כלום על אשר עשה.
(גנוי ישראלי)

הצדיק מהוי"ב להתעסק בעניני העוה"ז בכדי שיתפלל וימשוך שפע לעולם

וישב יעקב וגו' ביקש
יעקב לישב בשלוה קפץ
עליו רוגזו של יוסף (רש"י)
פירש הרה"ק רבי ישראל
מסאדיגורה ז"ע: ביקש
יעקב לישב בשלוה קפץ
עליו רוגזו של יוסף,
דהנה ידוע דאיתיות י"ה
מרומו על עוה"ז ואיתיות
ו"ה על עוה"ב, כדאיתא
בגמ' דעכשיו בעוה"ז
אין השם שלם רק שתי
אותיות ראשונות י"ה, עד
לעתיד שיהיה נשלם כל
השם, ועיקר עבודת של
יעקב היה רק על עוה"ב,
ועל עוה"ז לא רצה כלל
להשיג ולתתקן, וראה
הקב"ה שאין העולם יכול
להתקיים באם הצדיק
לא ישגיח גם על עוה"ז
להתפלל להמשיך שפע
לכלל ישראל, והשפע אי

לחשוב מחשבות

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (לז, א). ופירש"י:
"ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו
של יוסף". ולכאורה יש להבין, מדוע רק רוגזו
של יוסף ולא של בן אחר מבניו?
ומבאר הרה"ק רבי ישראל מטישוטקוב, דהנה
לכאורה ברכו יצחק אביו גם בברכת עולם הזה,
ובצדק רצה ליהנות מזה, וזהו שיבאקט לישב
בשלוה. אלא שידוע כי יצחק באמת נתכוון
לברך את עשו, אלא שיעקב עשה תחבולה ולא
ובירך אותו, ואמנם העיקר הוא המעשה ולא
המחשבה, ובהמעשה הלא בירך את יעקב.
ואיתא באורי החיים הק', עה"פ (בראשית מט, א)
"ראובן בכורי אתה, כחי וראשית אוני", מדוע
דבעת ביאתו חשב שהיא רחל ולא לאה, וע"כ
לפי המחשבה הוריד הנשמה הבכורה ליוסף.
ולפי"ז, לפי שיטת יעקב, המחשבה עיקר ולא
המעשה, וע"כ יאמר רש"י "ביקש יעקב לישב
בשלוה", מחמת הברכות שהיו שייכות לו רק
במעשה, אבל "קפץ עליו רוגזו של יוסף", כי
על אשר נתן לו הבכורה, על כרחו כסביא
ליה שהמחשבה היא עיקרית, ואם כן, לא יוכל
לבקש גם על עולם הזה. אבל עכ"ז הצדק עם
יעקב, כי יצחק, כאשר חפץ לברך את עשו,
היה משום שעשו הטעה אותו בקיום כיבוד אב

סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מופעל "סגולות מלכים" (בבב"א) הלא המזה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולת ללוות אורחים

ויאמר לו לך נא ראה את שלום אהיך ואת שלום הצאן ודשבני דבר וישלחהו מעמק חברון ויבא שכמה. (לו, יד)

לך נא ראה - לומר שלא יצא אדם אלא בכי טוב בשעה שיוכל לראות. וכו'. וליזוהו עד חברון, א"ל אבא חזור כך, א"ל כתיב ידינו לא שפכה את הדם הזה שלא פטרנוהו בלא לוויה, ובה נפטר ממנו ומתוך כך זכרו ודיינו דכתיב וירא את העגלות אשר שלח יוסף, וזהו שאמר אל יפטר אדם מחבירו דלך מתוך ד"ת שמתוך כך זוכרהו. (כעל הטורים)

כופין ללויה

תניא היה רבי מאיר אומר כופין ללויה, ששכר הלויה אין לה שיעור, שנאמר ויראו השומרים איש יוצא מן העיר ויאמרו לו הראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד, וכתיב ויראם את מבוא העיר, ומה חסד עשו עמו שכל אותה העיר הרגו לפי חרב ואותו האיש ומשפחתו שלחו.

(סוטה מו, ב)

מי שאין לו לוויה יעסוק בתורה

אמר רבי יהושע בן לוי המהלך בדרך ואין לו לוויה יעסוק בתורה, שנאמר כי לוי חן הם לראשך וענקים לגרגרותיך.

(סוטה מו, ב)

שכר הלויה

ואמר ר' יהושע בן לוי בשביל ארבעה פסיעות שלוה פרעה לאברהם שנאמר ויצו עליו פרעה אנשים וגו' נשתעבד בבניו ארבע מאות שנה, שנאמר ועבדו וענו אותם ארבע מאות שנה.

(סוטה מו, ב)

המלוה את חבירו אינו ניזוק

אמר רב יהודה אמר רב כל המלוה את חבירו ארבע אמות בעיר אינו ניזוק (אותו היוצא לדרך, רש"י), רבינא אלויה לרבא בר יצחק ד' אמות בעיר מטא לידיה הייקא ואיתציל.

(סוטה מו, ב)

שיעור ההלויה

תנו רבנן הרב תלמיד עד עיבורה של עיר, חבר לחבר עד תחום שבת, תלמיד לרב אין לו שיעור, וכמה א"ר ששת עד פרסה, ולא אמרן אלא רבו שאינו מובהק אבל רבו מובהק שלשה פרסאות.

(סוטה מו, ב)

כל שאינו מלוה כאילו שופך דמים

אמר רבי יוחנן משום רבי מאיר כל שאינו מלוה ומתלוה כאילו שופך דמים, שאילמלי ליווהו אנשי יריחו לאלישע לא גיריה דובים לתניקות, שנאמר ויעל משם בית אל והוא עלה בדרך ונערים קטנים יצאו מן העיר ויתקלסו בו ויאמרו לו עלה קרח עלה קרח אמרו לו עלה שהקרחת עלינו את המקום.

(סוטה מו, ב)

מצות עשה מדבריהם ללוות אורחים, ואמרו רז"ל (סוטה מו, ב) כל מי שאינו מלווה כאילו שופך דמים, וכופין ללויה כדרך שכופין לצדקה כו', עד אפילו המלווה לחבירו ד' אמות יש לו שכר הרבה, וכמה שיעור לוויה שחייב אדם בה, הרב תלמיד עד עיבורה של עיר, ואדם לחבירו עד תחום שבת, ותלמיד לרבו עד פרסה ואם היה רבו מובהק עד ג' פרסאות.

(רמב"ם הלכות אבל פי"ד ה"א)

לוייה מאדם רשע

זהו מאד שלא יתלוה מאדם רשע.

(אגרא דכלה פרשת בשלה)

המתלוה אינו ניזוק

כל המתלוה אינו ניזוק, רמז נאה על זה, 'לא יתן המשחית לבוא' (שמות יב, כג) ראשי תיבות לוייה.

(אבקת רוכל לרבי הלל מקולומייא כלל ז פרט ח)

המלוה יעמוד במקומו עד שיתעלם מעיניו

ועיניו לא ראו, מכאן למלוה את חבירו שצריך לעמוד במקומו עד שיתעלם מעיניו.

(חזקוני דברים כא, ז)

המלוה כאילו קיים כל התורה

הלך עמם לשלחם גימט' תרי"ג, כי העושה לוייה כאלו מקיים כל התורה, כמו שאמרו רז"ל. ושיעור לוייה מיל, והוא ר"ת לשלח"ם לוייה ש'עושי'ן לאורח ח'כ"ם מ'יל.

(חומת אנך וירא את ו)

חשיבות המצוה

מצוה זו חשובה מאד שעושה יחוד, וזהו לוייה יו"ד מימין ה"א משמאל וי"ו באמצע, ובלויה גורם שהה"א (פי' השכינה) תלך עמו שהוא שמירת הדרך, וכן האורח יכוין לזה. עיקר תפילת הדרך נוסחה הוא ר"ת לוייה, לישועתך ל' פעמים, ויהי נועם ו' פעמים ויהי רצון וכו' כדאמרו בגמרא' וחותם ברוך שומע תפלה, הנה אנכי שולח מלאך וכו' עד ולהביאך אל המקום ה' פעמים.

(קריאה נאמנה [קיצור מעבר יבק] יום יא פרק כו)

אמירת ברכת כהנים למלוה

זהו תרומה דף ק"ל (ע"ב), מאן דבעי למיפק לאורחא יקום בגנהא (בעת שמתחיל לארץ עמוד השחר באת מורה) וישגח באסתכלותא לפום שעתא (ר"ל בהסתכלות הראשון) לסטר מזרח ויחמי כחיו דאתון דבטשי ברקיעא דא סליק ודא נחית, ואילו אינו נציעו דאתון דאתברון בהו שמיא וארעא, אי איהו ידע רוא דאינון אתון דאינון רוא דשמא קדישא דארבעין ותריין אתון, וידכר לון כדקא חזי ברעותא דלבא, יחמא גו נהירו דנגהא דרקיעא שית יודיין' תלת לסטר ימינא ותלת לסטר שמאלא ותלת וויין' דסלקין ונחתן ונצצי ברקיעא ואינון אתון דברכת כהנים.

(תרגום: שבכל פסוק ההתחלה הוא בב' יודיין' יברכך יי', יאר יי', ישא יי', והסיפוט של כל פסוק הוא בוא"ו וישמרך, ויחנך וישם, והששה יודיין' עם השלוש ווי"ו בגי' ג' הוי"ו הנזכרים בברכת כהנים). וכדין יצלי צלותיה ויפוק לארחא, ודאי שכנינא אקדימת עמיה זכאה חולקיה עכ"ל. הנה נודע מזה כי ברכת כהנים מישך שייכי למי שהולך בדרך, מזה יצא טוב טעם למנהיג ישראל בקיומם מצוות לוויה לברכו בהליכתו בברכת כהנים.

(אגרא דפרקא את ר"ב)

טעם אמירת ברכת כהנים

ולפענ"ד טעם מנהג זה דאיתא במטה משה בסדר ק"ש שעל המטה, שיש בפסוק של ברכת כהנים סוד של לוייה, כיצד ג' יודיין' של ראשי תיבות 'יברכך יאר ישא הם הלמד' של לוייה, ו' ברכות דברכת כהנים הוא הוא"ו של לוייה, ט"ו תיבות דברכת כהנים הם י"ה של לוייה.

(לקוטי מהרי"ח סדר תפלת הדרך דף ק"ח ע"ב)

שיעור ההלויה

שיעור לוייה לרבו ג' פרסאות, והאינא אין נוהגין כן שמוחלין על כבודם, וכתב מ"ט בשם מהר"ש דמכל מקום ילך עמו או עם חבירו עד לפני שער העיר, או לכל הפחות ד' אמות.

(קיצור של"ה עניני תפילת הדרך)

סוד אמירת 'שד"ה'

העושה לוייה לחבירו קודם שיחזור לביתו יאמר שדה

ויחזיר פניו לארבע רוחות העולם, וכן פעם שנית יאמר שדה ויחזיר פניו לארבע רוחות העולם, ופעם שלישית יאמר השדה ולא יסתכל אחר ההולכים, מובטח שלא ינוק ההולך עד שיחזור לראותו. והסוד הוא שדה עם התיבה בגי' ש"י, נגד ש"י עולמות במקום רחמים גמורים שמשם יבא לו הישועה, השד"ה בגי' שד"י שזה השם מסוגל לשמירת הדרך והוא שם של רחמים, ולכן אמר יעקב ואל שדי יתן לכם רחמים.

(קיצור של"ה עניני תפילת הדרך)

אין אומרים ללויה חזור

ראינו להעלות פה סוד לויית אורחים, אמרו רבנן כי גדולה מצות הלויה שמצלת האדם מכל נזק שאירע לו בדרך, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (סוטה מו ע"ב) רבי פלוני אלויה לרבי פלוני ארבע אמות במתא ואיתרע ליה נזקא ואיתציל מיניה, ולכן אין אומרים ללויה חזור.

(יעבר יבק, שפת אמת פרק כו)

קבלה לא יאמר הנוסע למלוין אותו שיחזור ממנו.

(דרכי צדק)

ובשם המנוח החסיד מוהרי"ל פיסטנר שמעתי, שראה כתוב בספר א' שאין האורח רשאי לומר במפורש שיחזור מן הלויה שעושי לו מטעם המבואר שם, ופי' הוא זלה"ה, אל יפטר אדם מחבירו, כשרוצה לפטור מהם אל יאמר מפורש אלא ברמז, והוא שיאמר דבר הלכה, דהיינו שהדין הוא שאין לומר לאלו המלוין שיחזור וכו', ומתוך כך זוכרהו שיזכירו וירגישו ודפח"ת.

(תולדות יעקב יוסף פרשת יתרו את ו)

יוסף אמר לאביו חזור

ושמעתי רמז על זה, מדברי בעל הטורים פרשת וישב (בראשית לו, יד) שאמר יוסף לאביו 'חזור בך, עיני שם, והרי מצנינו מה שעלתה לו.

(לקוטי מהרי"ח, סדר תפלת הדרך קח, ב)

הלויה אינו פועל אלא למקום שחושב המלוה

ויהי בשלח פרעה את העם, מהרב הצדיק וכו' ר' יוסיא ז"ל כי כשהצדיק עושה הלויה אורחים, בזה מדבק עמו השכינה כביכול וזיווגא עילאה ומצילו מכל נזק, ובאופן הלויה הרשע ח"ו וכו'. אמנם ההלויה אינו פועל אלא למקום שחושב המלוה, אבל כשנמלך והולך למקום אחר אינו מועיל הלויה.

(שפתי צדיקים, בשלה)

שמירת ליווי יעקב ליוסף רק עד שכם

ובזה יובן כפי' וישב בשליחות יעקב אביו ע"ה ליוסף ובוראי קיים מצות לוי' והוא"ך אירע ליוסף מה שאירע, רק דעת יעקב אביו ע"ה ה' עד שכם, וזהו יבוא שכמה, כי עד כאן בא בשלום ולמקום אחר לא ה' דעת המלוה כמוכן.

(התנהגות הדרך, לוייה ותפילת הדרך)

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקה שטפניט

רבי נפתלי יעקב כהן זצ"ל

מצבת קברו בבית העלמין זכרון מאיר בבני ברק כפי הנוסח שכתב בחייו ונשמך סמוך ונראה לאוהל רבו בעל האהבת ישראל מויז'ניץ

הגה"ה רבי נפתלי יעקב כהן זצ"ל אב"ד קירליבאבא - בוקאווינה רומניה נסתלק ט"ו כסלו תשל"ב - תשפ"ב ומנו"כ בזכרון מאיר בב"ב

פעריל ע"ה נהרגה עקד"ה בשואה האימה, בערב חג השבועות תש"ד, הי"ד.

בוצין בוצין מקטפיה ידיע

כבר משחר נעוריו, ניכר היה בר' נפתלי יעקב שנועד לגדולה. כשרונותיו המיוחדים וזיכרונו הנפלא, הכרת פניו שהעידה על היראת שמים שגדשה את ליבו הטהור, שאיפותיו הנעלות שהתפרצו מתוכו והתגלו לא אחת, כמו גם שקידתו בתורה בהתמדה רבה עד שעות הלילה המאוחרות, ועיסוקו בכל מכמני התורה כל אלו העידו על עתידו הרוחני הגדול.

גירסא דינקותא

שנים מספר זכה ללמוד אצל הרה"צ רבי מאיר ווייס זצ"ל, מחשובי חסידי בעלזא, דיין דק"ק טעטש. ואצל רבו זה, נקבע בליבו ערך הזמן ויסודות ההתמדה בתורה, וכבר בצעירותו, טרם מלאו לו י"ב שנים, היה בקי בכמה מסכתות על פה. יחד עם לימודיו ספג מרבו, כמו גם מאביו, את רום ערכו של כ"ק מרן האדמו"ר מהרי"ד מבעלזא זיע"א. ועקב כך, אף נסע מספר פעמים להסתופף בצלו.

ובני ביתו עומדים ומשמשים את האורחים למלא את רצונם כאוות נפשם. כך זכה לשימוש חכמים וצדיקים בעלי תורה, כשביטו שימוש להם כאכסניה, תוך שהוא מפלפל עימם בד"ת וחסידות. היה אהוב על המקום ועל הבריות שנהנו ממנו עצה ותושייה, ושמנו נודע בשערים כאדם שנון ופיקח, ולא מחזיק טיבותא לנפשיה.

אשרי יולדתו

אמו של רבינו הצדקנית מרת חיה פעריל (בת הרה"ח ר' אברהם שייפער (סופר) ז"ל וזוגתו מרת צירל ע"ה), אשת חיל הייתה. דמות מיוחדת למופת לכל בני המשפחה. האירה פנים לכל אחד באשר הוא, לילד קטן כגדול, וכיבדה אותם לפי מעלתם ותבונתם.

שבעה בנים ובנות נולדו להם, כולם כאחד היו ת"ח ואנשי מעשה. (כולם נספו בשואה יחד עם משפחת הי"ד, מלבד יחידים מויז'ניץ שניצלו). רבי נפתלי יעקב הוא היחיד שנשאר בחיים עם משפחתו, בדרך ניסית והשגחה עליונה מיוחדת כפי שיסופר להלן. רבי משה הכהן נפטר בשם טוב בגיל ע"ה שנים, בשנת תר"ץ, ומנוחתו כבוד בטעטש, וזוג' מרת חיה

צור מחצבתו

רבי נפתלי יעקב הכהן נולד ב"ט תשרי שנת תרמ"ה בעיירה נאנאש שבהונגריה, לאביו הרה"ח רבי משה הכהן ולזוג' מרת חיה פעריל. רבי משה הכהן היה ממיוחסים כהונה, וכך התייחס אחר צדיקי וגדולי הדורות: רמ"א, מהרש"א, הש"ך, ועוד.

עקב שריפה שכיילתה את ביתו על כל תכולתו, ומחוסר אפשרות אחרת לפרנס את משפחתו בנאנאש, עבר רבי משה ומשפחתו לעיירה טעטש

שבקרפטו-רוס, שם קבל פרנסה טובה **תפארת**

בית אבותיו

רבינו רבי נפתלי הכהן גדל בבית חשוב זה, אביו רבי משה הכהן היה תלמיד חכם וירא שמים מרבים. אשר לצד עיסוקו בפרנסתו היה קובע עתים לתורה ערב ובוקר, ואף לימד שיעורים ברבים בגמרא עם פרש"י ותוס' לבעלי בתים בעיר. מעונו היה פתוח לרווחה לכל דכפין, וכל אורח הרגיש רצוי וחשוב בבית הזה, כאשר רבי משה

באר בשדה - שטפניט

הישיבה בחוסט

לאחר שמיצה עצמו אצל מגידי השיעור בטעשט, המליצו עליו שראוי הוא ללמוד בישיבה למרות גילו הצעיר, בן י"ב שנה בלבד. על כן שלחו אביו לישיבת הגה"ק רבי משה גרינוואלד זצוק"ל בעל ספר ערוגת הבושם, ששכנה בק"ק חוסט. ששמה הטוב יצא למרחקים כשישיבה לבחורים מצויינים, כדי להורות לו דרך ד' בתורה ובריאה. שם חניך את תלמידיו ברוח החסידות, ואף ערך את שולחנותיו בשבתות ומועדים לתלמידיו הרבים. ונשא לפניו מדברותיו בדברי מוסר וחסידות. וכן היה נוסע להסתופף בצל צדיקי הדור הגה"ק מצאנו ושינאווא וכן להארמו"ר מהר"ד מבעלאו זצ"ל. כך גם, ציווה את בניו ותלמידיו בצוואתו, וז"ל: 'להיות דבוקים בחברת חסידים ואנשי מעשה. על כן אני פוקד עליכם שתסעו לכל הפחות פעם אחת בשנה על שב"ק או יו"ט, לקבל פני אחד מצדיקי הדור וכו'. ואכן קיים רבי נפתלי יעקב צוואת רבו, ודבק בסבא קדישא בעל "אהבת ישראל" מוויניצא באהבה רבה. עובדת היותו מצעירי התלמידים, גרמה בתחילה להתייחסות מסתייגת מעט אליו, מאחדים מגדולי התלמידים, שלא ראו בעין יפה שבחור צעיר ילמד בישיבה הרמה. ואולם היקף ידיעותיו והתמדתו, הוציאו מוניטין שלו בקרב בני הישיבה. גם יחסו המיוחד של רבם כלפי תלמידו זה הניק וחסים היה לשם דבר, ועד מהרה הפך הנער נפתלי יעקב, לתלמיד חביב לרבו הגדול, ובמשך הזמן נחשב כאחד מן המניין ומגדולי תלמידיו.

תורה שלמדתי באף

מים קרים על נפש עייפה - הגאון רבי אברהם שלמה כ"ץ אב"ד ריסקווע וקרית יואל ב"ב בעל "אורחות המשפטים", שהיה ידידו והברו לספסל הלימודים. סיפר לימים על התמדתו של רבי נפתלי יעקב בישיבה. שקידתו על התורה יומם ולילה היתה לשם דבר, וכשהייתה נופלת עליו עייפות. היה מכניס את רגליו במים קרים כקרח, כדי להתעורר ולהמשיך בלימודו ביתר שאת. כמו כן סיפר, שבהיותו בן י"ח שנים נבחן על כל הש"ס גפ"ת והיה ידוע כש"ס בחור.

גם במעליו יתנער - מעת לעת, נודעה גדלותו של הנער. על אחת מפעמים אלו, סיפר חברו מהישיבה, הרה"ח ר' פייש גרינבוים, שבעת שהרה"ק רבי אברהם יהושע פריינד מנאסאד, בעל שו"ת 'מאור יהושע', בא לבקר את הרב מחוסט, ובני הישיבה עברו לפניו לקבלת 'שלום'. כאשר הבחור נפתלי יעקב השיט את ידו, הרגיש בגדלותו וצדקתו והביט בו בעין בוחנת. ולאחר מכן העיד, שמכל התלמידים שלחצו את ידו, התלמיד הזה, נפתלי יעקב כהן, מצא חן בעיניו ביותר. לאחר נשואיו נסע ר' נפתלי יעקב אל הרה"ק מנאסאד לקבל ברכתו. תוך כדי שיחתו בדברי תורה, ביקש ממנו ר' נפתלי יעקב להאיר לו כמה ענינים בדברי הווהר בק'. לאחר שנפרד ממנו, אמר עליו הרה"ק מנאסאד לבני ביתו: 'האברך הזה יודע את כל ספר הווהר ישר והפוך כמונח על כף ידו, יותר טוב ממני!'

סמיכה מרבה של טשרנוביץ

באותם שנים מילא כרסו בש"ס ופוסקים ושמו הלך לפניו כעילוי מופלג בכל מכמני התורה. ויחד עם זאת למד גם שו"ע יו"ד ואף עשה 'שימוש' ת"ח הלכה למעשה. וכפי שהנהיג רבו בקרב תלמידיו, שבד בבד עם לימודי הגפ"ת, למדו גם הלכה למעשה, והוכשרו להיות מורי הוראה בישראל. ואכן, רבותיו עטרוהו בנזר הוראה ובסמיכת חכמים.

לאחר מכן כאשר ביקר רבי נפתלי יעקב אצל הגאון רבי משולם ראט מח"ס שו"ת קול מבשר אב"ד טשרנוביץ, נבחן על ידו בשולחן ערוך ונשואי כליו על ארבע חלקיו, והתפעל מאוד מהיקף ידיעותיו ומעומק הבנתו, ומיד הסמיכו להוראה 'יורה יורה יידין יידין', תוך שהוא

מבקשו לבא לפניו ולהשתעשע עמו בדברי תורה בכל עת מצוא.

בהגיעו לעת דודים

בהיותו בן י"ח שנים, הציע לו הרה"ח רבי יצחק דוד ווערצברגר שו"ב דק"ק טעטש, את בת אחיו הרה"ח רבי חיים דב בער הלוי ווערצברגר, מרת שרה טויבא לאשה (היא היתה אז כבת י"ד שנים ומחמת שחיתו חשש שמא יקדמו אחר, מיהר להשתדך עמו).

כעבור י"ב חודש נערכו נישואיו ברוב הדר ופאר בעיר טעטש בהשתתפותם של גדולי הרבנים, כבעל הקדושת יו"ט, רבו בעל ערוגת הבושם, זקנם ראש משפחתם המפורסם ר' שלמה שו"ב (ווערצברגר) מאינטרדאם, בניו השו"ב המפורסמים ביראתם הקודמת להכמתם שוכו לכינוי החיבה 'זבח המשפחה', שהיו תלמידי חכמים מובהקים (ולא בכדי היו מבוקשים לשמש בקודש בתור שו"ב בקהילות רבות). ועוד רבנים גדולי התורה מהעיר טעטש וגלילותיה.

בעת החתונה, נתכבד החתן, לשאת דרשה, באולם הושלך הס, ודרשתו נמשכה זמן רב, תוך שהוא מפלפל בהלכה ובאגדה, ומטייל באורך ורוחב שני התלמודים, בתוספת ראשונים ואחרונים וכו', תוך שהוא משאיר את הקהל המום ומופתע. וכולם משבחים ואומרים 'אשרי יולדתו, ואשרי מי שזוכה לקחתו לחתן.

חתונה זו היתה לשיחת היום זמן ממושך בשל ריבוי משתתפיה, מסלתה ושמנה של היהדות החרדית, וכן שאר בעלי בתים חשובים מכל גווי הקשת. חותנו היה תלמיד חכם ובעל בעמיו ורחים רבנן,

רבי נפתלי יעקב כהן זצ"ל בחדר לימודו

ופרנסתו היתה מצויה לו בכבוד מבית מוניה שהיה בעלותו, וכן היה לו 'חזקה' על גביית דמי מעבר, בגשר שהיה נטוי על שני צדי הנהר העובר שם. וטחנת קמח ששירתה את איכרי הסביבה, אותה ירש מחותנו.

הוא קיבל על עצמו להחזיק את הזוג הצעיר על חשבונו ביד נדיבה, בכדי שיוכל לשקוד על התורה ועל העבודה בהתמדה כאוות נפשו.

על כס הרבנות בקירליבאבא-רומניה

בתחילה היה מקום מגוריו ליד חותנו בכפר ציבאוו על יד קירליבאבא, בגבול מרמרוש ובוקובינא. לאחר תקופה עבר רבי נפתלי יעקב להתגורר בעיר הקייט הסמוכה, קירליבאבא מחוז בוקובינא.

שם החל אורו לזרוח. רבי נפתלי יעקב מצא כר נרחב לפעול בו. הקים ישיבה לבחורים לשימדם תורה, כשרבים שולחים את בניהם ללמוד בישיבתו. וניכר היה בתלמידיו, במשנתם שהיתה סדורה לפנייהם בעמקות ובסברה ישרה. כך גם, הקהיל קהילות ברבים לבעלי בתים, ללמוד עמהם גמרא עם פירוש תוס', ואף חומש רש"י, משניות ומדרש רבה. זאת מלבד היותו רב ומורה הוראה, כל זאת עשה שלא על מנת לקבל פרס, וכדי להרים קרן התורה בעיר. השפעתו היתה ניכרת על כל הסביבה, והכל חרדו למוצא פיו.

לעיתים קרובות היה נוסע להוריו שהיו מתגוררים בטעטש, כדי לדרוש בשלומם, ובאותה הזדמנות, היו

מגיעים כל בני משפחתו לבקרו. אשר ראו בו דמות מיוחדת ופאר המשפחה. כמו כן תלמידי החכמים בעיר טעטש שמחו לבואו, והיו מכבדים אותו להשמיע שיעורי תורה ברבים, כאשר הם מרבים לשבחו, שדעת זקנים יש בו.

בזמן מלחמת העולם הראשונה, הפך אזור העיר קירליבאבא למוקד הקרבות בין הרוסים והגרמנים, והאזור שמם. כתוצאה מכך, התהפך הגלגל על חותנו, והוא ירד מנכסיו. ואולם, למרות זאת, המשיך רבי נפתלי יעקב בלימודיו, כאשר זוגתו עוזרת לו ומסייעת בפרנסת הבית. לצורך כך, ניהלה חנות ובית אכסניה, אשר הכניסה להם הכנסה מועטת. כל זאת כדי שיוכל בעלה להמשיך לשקוד על התורה ועל העבודה באין מפריע.

רבי נפתלי יעקב פעל גדולות ונצורות בעיר רבנותו. הוא יסד במקום חברת ש"ס, וכשהיה עורך סיומים ברוב עם, היה דורש בהם דברי תורה מתוקים מרוב, ומלהיב את שומעיו בחביבות לימוד התורה. כאן בא לידי ביטוי כוחו הגדול בהרצאת תורה כי חן הוצק בשפתותיו. ודרשותיו פעלו על לב שומעיהם לטובה, להרבות אהבת תורה ויראת שמים.

כמו כן השיב לשואליו דבר ה', זו הלכה. ותיקן תקנות לחיזוק חיי התורה בעיר כשבני העיר קשובים לדבריו, וכדברי חז"ל: 'כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים' (ברכות ו).

בצל הס"ק "אהבת ישראל" מויז'ניץ

תיכף לאחר נישואיו, הצטרף לחותנו הרה"ח ר' חיים דב בער ווערצברגר, לאחת מנסיעותיו, להסתופף בצלו של האהבת ישראל מויז'ניצא, לשבת מברכים החודש. הצדיק הרגיש מיד שעומד לפניו אברך כמדרשו, שיראתו קודמת לחכמתו.

כבר בעת קבלת שלום הראשונה, כשהרבי הושיט לו ידו הק' במאור פנים וקרבו אל לבו, הלך רבי נפתלי יעקב שבי אחריו, ובמרוצת הזמן השפיע עליו בעין טובה מחכמתו ויראתו לעבודת השי"ת, במלוא חפניים, ונפשו נקשרה בנפשו, ודבק בו כרבו באה"ר ונפש חפיצה.

בעל אהבת ישראל הכיר במעלותיו וקירבו מאד. בויז'ניץ היו חסידים ואנשי מעשה ידועי שם, ת"ח ובני עליה, רבי נפתלי יעקב נחשב עם טובי האברכים ומחשובי החסידים המקושרים אליו.

בכל פעם שהגיע לנסיעה לש"ק ויו"ט, היה האהבת ישראל מעכבו ומשוחח עימו ביחידות במשך זמן מרובה, ואז נגלה לרבו

טפח מאישיותו וידיעותיו המקיפות גם בתורת הח"ן, עד שהעיד עליו על היותו בין שלושת האברכים בעת קריאת שמע...

הנסיעה מקירליבאבא לרבו לא היתה קלה, רכבות עדיין לא היו אז, וגם דרך כבושה לא היתה, אלא דרך פתלתלה שעברה בין שורת הרים רמים והדרך בעגלה עם סוסים (ובפרט בזמן החורף והבוץ) ארכה שלושה ימים! ואולם כל מכשול לא עמד בדרכו בבואו להסתופף בצל רבו, והיה עושה דרך זו כמה וכמה פעמים בשנה בשמחה ובהכנה רבה.

מלבד זאת, כשהאהבת ישראל היה עובר בקירליבאבא, נהג להתארח בביתו של רבי נפתלי יעקב, היו אלה ימים נפלאים שבני העיר זכרו בערגה לטובה ולברכה.

צדיק מצרה נחלץ

נסיעותיו לבעל אהבת ישראל, התאפשרו לו ביתר שאת, כאשר כיהן כראש בית דין בקירליבאבא (יש לציין שהעיר קירליבאבא בבוקובינא נחשבה קהילה איכותית והשובה, בזכות תלמידי חכמים שגרו בה, מהם חסידי יוניץ ועוד. ואף כונתה 'ירושלים הקטנה', בדומה לירושלם שכונתה 'ירושלים' דליטא)

בין הבעלי בתים של קהילת קירליבאבא, בלט הנגיד החסיד ר' דוד'ה לאופער, חסיד ויז'ניצא ומקור רבנן בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו. היתה לו הערכה מיוחדת לרבו רבי נפתלי יעקב, וכל אימת שהיה

הרבות, זכו לשמור על דרך ד' כראוי, ולעמוד כנגד נסיגות קשים שנועדו להעבירם על דתם. אין ספק, שזכות תפילת אותו זקן, נשארו יהודים גאים ישרים ותמימים.

מאמצים רבים נעשו על ידי אביהם ואחרים, להצילם משם ולהעלותם למשפחתם בארץ ישראל, ואכן, כעבור מספר חודשים, זכו בס"ד לעלות לארץ הקודש, להתאחד עם משפחתם, ולהקים את ביתם בחיפה, ולראות בנים וב"ב שומרי תורה ומצוות כאוות נפשם.

זוגתו של רבי נפתלי יעקב, הרבנית מרת שרה טויבא, הלכה לעולמה אחרי מחלה קצרה (כו' תשרי

תשי"א, בגיל ס"ב שנים, ומנ"כ בבית העלמין הישן בחיפה). כאשר בעלה שהעיד על צדקתה, קרא עליה הכתוב אשה יראת ה' היא התהלכה.

כעבור כשנתיים, זכה לעלות לארץ, גם חתנו הרה"ח ר' שלמה ויינר, שהיה שו"ב במיהאליפאלווא, עם בני ביתו. והוא קבע דירתו בסמוך לדירת חתנו, כדי שיוכל לשמשו כראוי. כך הפך ביתם לבית משותף לכל המשפחה, כאשר חדר אחד שימש לצרכיו של רבי נפתלי יעקב, שם היה שולחן מיטה ומנורה. וחדר נוסף שימש כבית המדרש עבורו, שם היה שוקד ועוסק בתורה לילות כימים כאוות נפשו. הם גרו יחדיו במשך שנים רבות, וזכה שיוצ"ח גדלו על ברכיו של אותו זדיק וזקן היושב בישיבה כל ימיו.

חתנו, הרה"ח ר' יחזקאל ווערצברגר עבר לגור בקנדה בעיר טורונטו, שם שימש כשו"ב בקהילה החרדית, ולאחר מכן עקר לארה"ב ושימש כשו"ב

בסוף דרכם, כאשר חיילי השלטון הבריטי ששלט אז בארץ ישראל, ניסו למנוע את כניסת העולים, וכבר ממרחק ארבו לאוניות בדרך, ולא נתנו ליהודים הנדרפים להציב רגלם על אדמת הקודש ארץ אבותיהם. אך בחסדי ה' בח' ניסן שנת תש"ח הגיע בערגה וכיסופין לחוף מבטחים יחד עם זוגתו ובנו הצעיר ר' לייבוש ז"ל אל ארץ הקודש שלאולתה היה שופך דמעות כמים.

שם קיבל את פניו בנו הגדול הר"ר עקיבא הכהן, שעלה לארה"ק שנים ספורות קודם השואה והשתקע בחיפה. רבינו קבע את מקום מגוריו לא הרחק ממנו, והוא דאג לו לכל מחסורו.

עם קביעת מגוריו בחיפה חידש את התקשרותו ל"כ"ק האדמו"ר בעל ה"מקור ברוך" מסערט ויוניץ, שהתיישב בחיפה מספר שנים לפניו, והיה זה מובן מאליו שרבי נפתלי יעקב, שהכירו עוד מימי נסיעותיו לגרוסוורדיין אל אביו ה"אהבת ישראל", ולאחר מכן בימי התלאה בגיטאות, שמח לקראתו, וידידות גדולה נקשרה ביניהם.

למרות מצב המלחמה והכלכלה הקשה, מהם סבלו תושבי הישוב בארץ ישראל, לא היה לשמחתו של רבי נפתלי יעקב קץ, על שזכה לחנוך את עפרה של ארץ ישראל. והוא הרבה להעביר בתפילה לבורא כל עולמים שיפוסק על עמו סוכת רחמים וחיים ושלום. בשנת תש"י. נודע בדרך מופלאה, על שניים מבניו, ר' שלמה ור' ישראל, שנותרו בחיים בארץ נכר תחת המשטר הסובייטי. הרשעים הושיבו בבית הסוהר מאחורי סוגר ובריה, אך למרות כל התלאות

חפץ רבי נפתלי יעקב לנסוע לס"ק היה מתארגן ר' דוד'ה כדי לזכות להסיעו בכרכרה שלו לויז'ניץ או לגרוסוורדיין, אל הרבי, בבחינת 'כל המהנה ת"ח הרי זה כמביא ביכורים' (כתובות קה).

מרבץ תורה וראש ישיבה

בשנת תרצ"ב, הוצע לרבי נפתלי יעקב לכהן כראש ישיבה לבחורי חמד, בעיר מיהאליפאלווא שבהונגריה, וכיון שזו היתה מאז ומתמיד משאת נפשו, הסכים רבי נפתלי יעקב להצעה ללא שהיות. נסע למיהאליפאלווא, ולימד בחורים גמרא עם מפרשיה. הוא ביקש להעביר גם את משפחתו למיהאליפאלווא אך הדבר לא התאפשר.

מאוחר יותר, לפני פרוץ השואה, הוזמן ע"י חסידי סאדיגורא ובית רוז'ין, שפתחו ישיבה בגורא-מורה שבירומניה, לכהן כראש ישיבה ומגיד שיעור.

אף האדמו"ר בעל הדמשק אליעזר אב"ד וויז'ניצא בנו של רבו הס"ק בעל אהבת ישראל, היה נוהג לשלוח תלמידים לרבי נפתלי יעקב, באמרו, שאם ילמדו אצל רבי נפתלי יעקב ידעו ללמוד היטב.

אל ארץ חמדת הלבבות

איחוד המשפחה

כמיהתו הגדולה לעלות לארץ ישראל, ולא לשהות עוד על אדמת אירופה הספוגה בדם יהודים, הביאה אותו להצטרף לספינת פליטים ישנה ודחוסה בהמון ניצולים, שמגמת פניה העיר חיפה. קשה היתה הנסיעה, זאת מלבד הניסיון הנוסף שהמתין להם

ימי אף ועברה - המלחמה הראשונה והשנייה

תורה מצאת כי יגעת

שכניהם הגויים, נצלו את מצוקתם של היהודים, והיו מאלצים אותם למכור את שרידי רכושם (מה שלא נשדד ע"י הרומנים) במחיר פת לחם, וכשהמעט נגמר, היו הם מתבוננים בשאט נפש בגווע היהודי ברעב ולא היו מטים אוזן לתחנוניהם. בנסיבות אלו, מכר אף רבי נפתלי יעקב את כל שהיה לו, עד שנותר חסר כל, כשכל בגדיו מנו רק טלית קטן ומעיל חורפי אחד, שבו התכסה גם בימות הקיץ מחוסר ברירה.

וכשאף תמורתם נוצלה עד תום, עבור מעט אוכל, לא נותרה ברירה, אלא לנסות ללוות מעט כסף, כדי קיום הנפש. תוך תקווה שקרוביהם שנותרו במקומות מבטחים יגייסו מממון להשיב לנושים. ואכן מקור לא אכזב של תמיכה כספית, שהצילה רבים ממות ברעב, הגיעה מהעיר טעמשווארה, שם ישב האדמו"ר בעל ה"דמשק אליעזר", בנו של הרה"ק בעל "אהבת ישראל" מויז'ניצא. והוא שהעביר כספים רבים לכלואי טראנסניסטרא, חלקם מכספי הגוינט וחלקם מתרומות של יהודים טובים. הכספים הועברו לאחיו האדמו"ר בעל ה"מקור ברוך" מסערט, שישב בגטו דורין, והוא חילקם בין היהודים כדי להחיות עם רב.

בני חורין

עם כניסת הצבא הרוסי, כאשר הסתיים החלוקת רוחות הרומני על חבל ארץ טראנסניסטרא, החלו רוחות חדשות מנשבות מבוקרשט בירת רומניה, הרומנים הבינו שהפסידו את המלחמה והעבירו את נאמנותם לצד הרוסי המנצח. כדי לתקן ולא במקצת את העוול שעשו ליהודים, התירו למשפחות שלמות לשוב מטרנסניסטרא לבתיהם מהם גורשו. ואולם, הפליטים, שכללו גם יתומים רבים, לא קיבלו כל סיוע מהממשלה, אלא עזרה מסוימת מארגונים יהודיים שונים.

רבי נפתלי יעקב הבין, שתחת השלטון הקומוניסטי אין ברומניה עתיד עבורם, הן מבחינה רוחנית ושמירת המצוות, והן מבחינה כלכלית, ומשום כך עבר עם משפחתו למיהאליפאלווא שבהונגריה, שם ניהל בעבר ישיבה לבחורים. וכאן הוא התקבל ע"י הפליטים כרב ומו"ץ, הרבה לחזק את פליטי השואה בדברי אמונה ובטחון בה', ועמד בראש הפעולות להקמת חיי קהילה נאמנים לדת ישראל.

הלך לחפש עבודה אצל הגויים, ובגלל מראהו וידיעתו את השפה האוקראינית, הסכימו להעסיקו בעבודות השדה ולרעות את בהמותיהם, וכך הצליח להבריח מעט מוצרי מזון ולהביאם לבני משפחתו. קשריו של ר' לייבוש עם הגויים הביאו לו תועלת, והיה עד לא אחת, לניסים גלויים, איך משמים השגוהו עליהם שישארו בחיים.

פעם נודע לו מפי גויי הסביבה, על תוכנית לשלוח יהודים מדרפיצ'ין אל עברו השני של נהר הבוג, שם שלטו הגרמנים, ומי שהגיע לשם לא חזר עוד אל בין החיים. ידיעה מוקדמת זו נוצלה היטב, וע"י שוחד ושלמונים הצליחו לבטל את הגזירה.

נשבעתי ואקיימה לשמור

משפטי צדקן

בגלות טראנסניסטרא, בנסיגות הקשים והמרים, באה לידי ביטוי, עוז רוחו וגבורתו הנפשית. גם כאשר הרעב העביר אנשים על דתם ודעתם, נותר רבי נפתלי יעקב איתן כחלמיש, ולא הכניס לפיו שום דבר מאכל שהיה בו חשש איסור. גם כאשר בני ביתו טרחו רבות להשיג עבורו מעט חלב שנחלב במשק של איכר נכרי, כדי לחזק מעט את גופו, אך הוא החמיר על עצמו גם בני כזאת, ולא הסכים לאכול מחלב של נכרי. בני ביתו הפצירו בו, שכן היה נפוח מרעב והיה במצב של פיקוח נפש, כי רבים היו חללי הרעב באותם ימים. אך רבי נפתלי יעקב עמד בכל התוקף על דעתו, והיה חוזר ומשגן שהרבה דרכים למקום לשלוח לו אוכל כשר כדי להחיותו. ואכן תמיד נמצאו לו מזונותיו ההכרחיים בדרך פלאית.

במסירותו העצומה לתורה, השתתפו גם בני ביתו, שלא אחת, בעת שנערכו חיפושים בבתיים, היו חופרים בורות מתחת לשלג, והיו נושאים על גביהם את ספריו האהובים, כדי להתכאים מאימת הצוררים.

בימי השלגים היה שובר את הקרח בנהר וטובל, בבחינת מה שאחז"ל (ברכות יח), 'תבר גזיזי דברדא ונחת טבלי, וכן מצאוהו עורך גלגולי שלג' כמבוא בכתבי האר"י וכדי לסבול עבור צרות הכלל.

גלות טראנסניסטרא

ביקש רבי נפתלי יעקב לשבת בשלוח על התורה ועל העבודה, קפצה עליו רוגזה של המלחמה העולמית הראשונה. יהודי קירילבאבא גורשו מבתם לעיר דורנא, כשלושים ק"מ מערבה מקירילבאבא, ושהו שם במשך שנתיים ימים. עד שחזרו לבתים והצליחו לשקם עצמם מחדש.

לאחר מכן, בעת מלחמת העולם השנייה, שוב גירשו אותם מבתם, מאחר והרומנים היו בעלי ברית לגרמנים וביקשו להרחיק את היהודים מאזור הספר. וקארילבאבא שכנה בסמוך לגבול. וכיון שכהן שוב נעו ונדדו בני משפחתו של רבי נפתלי יעקב מעיר לעיר, וממקום למקום כפליטים חסר כל.

נדודים מייגעים אלו, סימנו רק את תחילת תלאותיהם, שחשקה מכל עדיין לפניהם במשך כארבע שנים. את אותם שנים קשות בהם התענה תחת ידי הרומנים הרשעים בעלי ברית לגרמנים, כמו גם, תחת השלטון הקומוניסטי ששלט בחבל אוקראינה, הצליחו לעבור בשלום בחסדי ה', ובכח אמונתו וצדקתו של רבי נפתלי יעקב.

בגטו דריפיצ'ין

יהודים ממגורשי קירילבאבא ומיתר העיריות שבסביבה, הופנו ע"י הרומנים לכפר דריפיצ'ין שם שוכנו במבנים רעועים כמה משפחות בדירה קטנה, כשמחיצה דקה מפרידה בין המשפחות. לאחר שאטמו את החלונות בקרשים כדי שהקור לא יחדור פנימה, נפנה כל אחד כדי לחלץ את עצמותיו ולהתחמם מעט מעט, כשלא צורך, כך, השתמשו ברהיטי העץ שהיו בבית, אותם העלו באש כדי להתחמם מעט. הרגלים שבוטסו בבוץ ובשלג היו נפוחות ופצועות מריבוי ההליכה בתנאים קשים, פצעים ומורסות עלו וצמחו ברגלים המיוסרות וכמעט לא נותר במה להתנסות מפני היצנה, ובמה לחבוש את הפצעים. הגויים האוקראינים שגרו בשכונתם, שונאי ישראל היו, ולא ששו לקבל כשכנים את היהודים האומללים, אך יחד עם זאת הסכימו למכור להם מעט מזון, תמורת חפצי בית ובגדים שהצליחו להביא עמם. אך עד מהרה תמו החפצים, הרעב גבר, והגויים החלו לראות ביהודים מטרה. בנו של רבי נפתלי יעקב, ר' לייבוש, שהיה אז ילד קטן,

קשריו עם גדולי וצדיקי דורו

בביתו, כשהערכתו הרבה אליו ניכרת היטב.

עם אדמו"ר ה"חלקת יהושע" מביאלא

קשר מעניין היה לו גם עם האדמו"ר מביאלא בעל "חלקת יהושע".

נוהג היה האדמו"ר בל"ג בעומר בדרך נסיעתו למירון, לערוך טיש בחיפה בקרב חסידיו שהתגוררו שם לכבוד רשב"י זי"ע, ורבי נפתלי יעקב שהיה מרבה להסתופף בצלם של צדיקים ותלמידי חכמים בכל מקום, הגיע לטיש ואף שוחח עם האדמו"ר בתורה וחסידות ובענייני דיומא. לאחר מכן העיר האדמו"ר למקורביו, שרבי נפתלי יעקב אדם גדול הוא ושמו להכירו.

לאחר השתקעותו בחיפה, סר לבקר את גדולי ישראל, שהערכתם המיוחדת אליו בלטה לעין. כך היה כאשר ביקר אצל החזן איש בבני ברק, ושוחחו ביניהם בדברי תורה במשך זמן רב, ובתום הביקור ליווהו החזן אצל חב"ד דרך מחוץ לביתו.

כן שיחרר את פניו של כ"ק אדמו"ר מוהר"א מבעלזא, שגר אז בת"א וזכה לקירבה מיוחדת מצדו.

כמו"כ ביקר את האדמו"ר מאשלג בעל ה"סולם" ושוחחו בתורה, חסידות וקבלה ובעל הסולם נתפעם מעוצם ידיעותיו המקיפות בנגלה ובנסתר. וכן ביקר אצל רבים מגדולי ישראל בירושלים עיה"ק, וכולם היו מלאי הערכה והערצה אליו ואהבו להשתעשע אתו בד"ת ואף שמר עמם על קשר מכתבים וחבל על דאבדין.

כך התכתב עם ידי"ג הגאון רבי משה נתן נטע לעמבערגער זצ"ל, גאב"ד מאקווא וכפר אתא, ותשובות אליו נמצאות בספרו "שו"ת עטרת משה", בהם מננהו הגה"צ ממאקווא בתוארים רמים.

עם אדמו"ר ה"שפע חיים" מקלויזנבורג

בבואו של כ"ק האדמו"ר מצאנו קלויזנבורג, להשתקע בארה"ק בקרית צאנז, ביקר האדמו"ר בביתו של רבי נפתלי יעקב מספר פעמים, כשהם חוזרין דברי תורה נגלה ונסתר וחסידות במשך זמן רב באהבה וחביבה יתירה.

את הקירבה המיוחדת לה זכה מהרבי מקלויזנבורג, ניתן לראות בעובדה הבאה:

לאחר פטירתו של בעל ה"מקור ברוך", נהג רבי נפתלי יעקב לנסוע בימי החנוכה אל האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג, להתבשר מאמרי פיו של בלפולא דאורייתא, ורבי נפתלי יעקב היה מתערב באמצע הפלפול. והרבי היה מקבל את הערותיו במאור פנים ותשואות חן.

כששלח אליו את ספרו "אוצר הגדולים", השיב לו האדמו"ר את דעתו בחיובות רבה בעניינים שונים

[כגון: בענין קביעת יום הולדת שפע חיים אדר עמוד ג"ה, ובענין פיוט לשבת חנוכה שם חנוכה עמוד רל"א, ועוד בענייני ספר אוצה"ג שפע חיים ערך צדיקים עמוד נ"ז], וגם עמו שמר על קשר מכתבים הדוק.

בשו"ת מנחת יצחק מהגאון רבי יצחק יעקב ווייס צ"ל גאב"ד העדה החרדית בירושלים. מופיעה תשובה בענין תקנת עגונות ובה גביית עדות מבי"ד במיהאי פאלווא חתום ע"י הגה"ח רבי נפתלי יעקב ששימש כדומ"ץ שם, ויש ממנו הערות בענין תוקף העדות.

גם התכתב רבות בענייני ספרו עם הגאון רבי יוסף אדלר מטורדא, הרה"ג רבי מנחם נחום רבינוביץ אב"ד בחיפה בנש"ק ומיודעי ח"ן, שאף למד עמו בחברותא ועם הרה"ג רבי ראובן מרגליות. כמו כן היה בקשר עם הגאון רבי אברהם יצחק קליין אב"ד נירנברג, ששימש כרב הקהילה החרדית בחיפה, וכך הגאון רבי יואל קלופט (מחבר ספר דעת יואל, ואף הוא היה מיודעי ח"ן) היה מבאי ביתו תדיר, ועוד גדולים ות"ת, שהפליאו את היקף ועומק ידיעותיו בכל מכמני בתורה ואת מהות ספרו אוצר הגדולים אלופי יעקב.

משחר ימיו הרבה להסתופף בצל צדיקי דורו. בצעירותו נסע לבעלזא אל כ"ק האדמו"ר מהרי"ד זצ"ל, ולאחר מכן הסתופף בצלו של כ"ק אדמו"ר בעל "אהבת ישראל" מויוז'ניץ זצ"ל, אליו נקשר בעבותות אהבה וקבלו עליו לרבו המובהק, ואף רבו שעמד על גדלותו, קרבו מאוד ונהג בו כבוד רב.

בשבתו בקירליבבא, שהיתה עיריית נופש ידועה, זכה לביקוריהם של גדולי ישראל שבאו לעיר, וכן היה אושפיזן לכמה מהם שהתאכסנו בביתו, כמו רבו כ"ק האדמו"ר בעל "אהבת ישראל", וכמו כן כ"ק האדמו"רים רבי אברהם מתתיהו משטפנשט, הנימוקי חיים מאנטיינא, הדברי יואל מסאטמאר, השפע חיים (דברי יציב), ועוד גדולי ישראל זכר צדיקים וקדושים לברכה. גם בניו של ה"אהבת ישראל", האדמו"רים בעל ה"שארית מנחם" מווישיווא, בעל "אמרי חיים", ובעל ה"מקור ברוך", בדרכם לגרוסוורדיין אל חצר הקודש של אביהם, היה מנהגם לעבור דרך קירליבבא ולהכנס לבקר את רבי נפתלי יעקב. ושמענו את כ"ק אדמו"ר מסערט ויוז'ניץ זצ"ל, בעל החכמת האלעזר, מספר בערגה על ביקורים אלו שבהם הללו אל אביהם בעל ה"מקור ברוך" זצוק"ל, הוא ואחיו הרה"צ רבי משה זצ"ל ראש ישיבת סערט ויוז'ניץ חיפה.

עם אדמו"ר "אמרי חיים" מויוז'ניץ

רבי נפתלי יעקב היה מקושר אל כ"ק האדמו"ר רבי חיים מאיר מויוז'ניץ (שנהג בו כבוד גדול, והיה קם מפניו כל אימת שנכנס אצלו), היה מזכיר עצמו עם קוויטל כשהוא עומד בהכנעה וביראת כבוד לפניו ופעמים כשהיה האדמו"ר בא לחיפה לבקר את אחיו האדמו"ר מסערט ויוז'ניץ היה נכנס לבקר גם את רבי נפתלי יעקב בביתו.

עם האדמו"ר ה"מקור ברוך" מסערט ויוז'ניץ

קשר הדוק היה בינו לבין האדמו"ר בעל מקור ברוך מסערט ויוז'ניץ, שהכירו עוד מימי נסיעותיו אל אביו הסב"ק בעל ה"אהבת ישראל", ונמשך בימי השואה בעת ששהו בטראנסניסטרא שם התכתבו בד"ת. מן הראוי להוסיף כי מאותו עת נקשר גם בהגה"ח רבי אברהם משה באב"ד מרבני רומניה החשובים וגיסו של האדמו"ר בעל ה"מקור ברוך", וכן התכתב והתיידד עם הגאון רבי יוסף נפתלי שטרן מגורא-הומורא.

עם האדמו"ר ה"דברי יואל" מסאטמאר

קשר מיוחד היה לו עם כ"ק אדמו"ר בעל ה"דברי יואל" מסאטמאר, שהחל עוד בשבתו באורשויע ואח"כ כשעבר לקרולי. מפעם לפעם היה מגיע האדמו"ר למנוחה ונופש לקירליבבא, ורבי נפתלי יעקב ששימש כדומ"ץ במקום, נהג לבקר ולשוחח עימו שעות ארוכות בד"ת. כך עמד הרבי מסאטמאר על גדלותו, והקשר ביניהם התהדק ביתר שאת. מן הראוי לציין, שבביקורו של כ"ק אדמו"ר מסאטמאר בחיפה, הקדיש זמן לבקר את רבי נפתלי יעקב בביתו.

עם האדמו"ר ה"בית ישראל" מגור

גם עם הרבי מגור בעל ה"בית ישראל", היה לו קשר מיוחד. הרבי נהג לנפוש מידי שנה בחודשי הקיץ בחיפה, וכדרכו, בירר אצל אחד מחסידיו, מי הם התלמידי חכמים המיוחדים בחיפה שכדאי לבקרים? ציין הלה את רבי נפתלי יעקב כיהודי מופלא המתנהג בחסידות, ולא מש מתוך אהלה של תורה יומם ולילה.

כיון שכך, נסע ה"בית ישראל" לבקרו, ולאחר תום הביקור אמר לאותו אברך: קורות ביתו מעידים עליו שהוא ירא שמים!'. ובהזדמנות אחרת אמר לו שהוא מכיר לו טובה על ההיכרות עם רבי נפתלי יעקב. מני אז נהג הבית ישראל לבקר לעיתים קרובות

בק"ק דסאטמאר. זכות גדולה עמדה לרבי נפתלי יעקב, שהיה מהמשפחות המעטות שניצלו בשלמות, ויהי לפלא.

רבי נפתלי יעקב זכה לראות בניו וב"ב הי"ו, עוסקים בתומ"צ, ובניו כשתלי זיתים מסביבו עומדים ומשמשים לפניו ודואגים לכל צרכיו בכל עת ובכל זמן, עד זיבולא בתרייתא בכל הכבוד הראוי לו.

"שנא את הרבנות"

למרות שבקירליבבא ולאחר מכן במיהאיפאלווא, שימש רבינו כדיין ומורה צדק לרבים, קיים רבי נפתלי יעקב בעצמו מליצת חכמים שנא את הרבנות, וכפי הפירוש המקובל שישנא את השררה שבדבר, כן קרא על עצמו 'שלא עשני אב"ד', וסרב לשמוע כלל על קבלת משרה כרב ודיין, ובכך היו עיתותיו בידו וכל זמנו מוקדש לעבודת ה' ולהתעלות רוחנית.

רבי נפתלי יעקב התיישב בשכונת חליסה בחיפה מקום שהפך למעוז לדת, בהתאסף לשם פליטים מהונגריה ורומניה יהודים חרדים ויראי ה', כך הפכה חליסה לשכונה חרדית, חסידית עם כל מוסדות הקהילה.

ומברכות פיו יושעון

על אף הצטנעותו ועבודתו את בוראו בשקט ובצנעה, יודעים היו רבים על צדקותו והנשגבה ועל כוחו הגדול לפעול ישועות בתפילותיו, שלא שבו ריקם, ונתקיים בו הכתוב: 'ותגזור אומר ויקם לך'. וכדברי חז"ל, שהקב"ה שומע לתפילת הצדיקים ומקיים דבריהם.

ואכן רבים הם המקרים בהם הוזכרו לפניו חולים ושאר מבקשי ישועות והללו זכו לראות אצלו ישועות חותכות, במקרים רבים בעת הצורך התנה את ברכותיו ותפילותיו בהתחזקות בשמירת התורה והמצוות. גדולי ישראל הכירו בכוחו הרב בברכות פיו והיו שולחים אליו כסדר יהודים נזקקים לישועות כך גם מסופר כי הרה"ק ה"בית ישראל" מגור היה שולח אליו להתברך.

עמו אנוכי בצרה

החל מחצות הלילה היה מצטער בצער הגלות, והיה מוקנן ומוריד דמעות רבים בתפילות ותחנונים על חורבן ביהמ"ק וצער השכינה, ועל הגלות המרה והארוכה ולאוקמי שכינתא מעפרא. עליו יאותו דברי הזוה"ק (פי ויקרא כ"ב ע"א)...כדין הקב"ה כניש לפמליא דיליה, ואמר חמו בני רחימי דאינון דחיקין בגלותא ושבקין צערא דלהון ותבעין לי על מטרוניתא. ע"ש באורך.

אחרית ימיו

במכתבו למחותנו הגאון רבי שלום אייזען זצ"ל, כשנתיים לפני פטירתו, הזכיר את עצמו: 'אני איש שיבה בן פ"ה שנים מסובל ביסורים שונים נא להזכירני לרפואה שלמה וישועה אצל הכותל, וסימנך בחיפ"ה (ר"ת בן ח"י פעריל הכהן)].

למרות הנסיגות שנתנסה בהם רבי נפתלי יעקב, ולמרות חולשתו וייסוריו הרבים, התגבר כארי והמשיך בסדרי ימיו בתורה ותפילה כפי יכולתו, כשהוא מתמרמר רבות על שיסוריו מונעים ממנו לעבוד את בוראו כפי שאייתה נפשו. יחד עם זאת קיבל את יסוריו באהבה, והמשיך כמנהגו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים.

עדימו האחרון לא שינה מסדריו הרגילים, תוך הקפדה על כל תג ותג ומנהג במסירות נפש עלאית. וזכר אני ברתת את היום שלפני פטירתו, כאשר גופו היה מלא מכאובים, ולמרות זאת, כשהגיע זמן התפילה ביקש

מורשתו התורנית

פרק מיוחד בגדולתו התורנית, באה לידי ביטוי מיוחד, בהיכנסו לעיני הקורה, להחיר עגונות רבות ששבו בגפם מהמחנות והגטאות, בעיה סבוכה שהעסיקה רבות את גדולי וגאוני הדור, לשהררן מיינונו. ראה לדוגמא בשו"ת מנחת יצחק (סימנים צ"ג-צ"ד) שמתפלפל עימו רבות בנושאים אלו.

*

רבינו הותר אחריו ברכה מספר חיבורים בהם חידו"ת בהלכה ובאגדה ובפולפול במגוון נושאים ועוד רבים מהם בכתובים: שו"ת בענייני הלכה, חידושי גפ"ת, דרוש וחסידות, על התורה ומועדים, ואף הדרגים על הש"ס וכו' בדרך פרד"ס. לדאבון לב, רוב כתביו נאבדו ונשמדו במהלך השואה הנוראה, ורק מעט מזעיר, בעיקר חידושי על התורה והמועדים, נותרו לפליטה. כמו גם ספרו הגדול 'אוצר הגדולים' - אלופי יעקב' על תשעת חלקיו, שבכתביתו התחיל עוד בצעירותו, והמשיכו בארץ ישראל.

את שם חיבוריו, כינה בשם 'ספר נפתלי', בהם נרמז שמו המלא כי 'סבר' עולה כמנין 'יעקב הכהן', וכך נרמז שמו 'נפתלי יעקב הכהן'. גרגירים מחידו"ת מתורתו בשו"ת בהלכה, הובאו בספרו 'אוצר הגדולים' - אלופי יעקב, מטעם השמור עימו, לעטר את ספריו בחידושי בהלכה ואגדה.

בין תשובותיו מתגלים גם קשריו הענפים בהלכה עם רבים מגדולי הדור, כדוגמת האדמו"ר ה"יואל משה" מסאטמאר, ה"מנחת יצחק", ה"עטרת משה" ממאקאווא, האדמו"ר בעל ה"שארית מנחם" מוישווא, האדמו"ר בעל ה"נימוקי חיים" מאנטניא, האדמו"ר מקלויזנבורג בעל ה"שפע חיים" וצוק"ל ועוד.

חיבורו הגדול 'אוצר הגדולים' - אלופי יעקב'

כבר בשחר עלומיו, כאשר תר בספרים מגדולי המחברים לדורותיהם, עלה בדעתו רעיון חשוב: להעלות על הכתב באופן מקיף ויסודי, את תולדותיהם של גדולי ישראל: תקופת חייהם, רבותיהם, בתי מדרשם, תלמידיהם, והספרים שחיברו. לאחר שהבין כי ספר כזה חסר מאוד ועמד ואזר כגבר חלציו, והדפיס אנציקלופדיה זו, אשר בשם אוצר הגדולים אלופי יעקב תכונה. "כרכא דכולא ביה". [ניתן להאריך את הידיעה על ספרו הגדול אך מפאת קוצר הידיעה נותר זאת להודמנות אחרת]

חיבור אדיר מעין זה, נעשה בדרך כלל, על ידי צוות מורחב של חוקרים ועורכים, שמשקיעים בעבודה זו, את מיטב שנותיהם. והנה, למרבה הפלא, המחוקר, העריכה וכתבת הספר, נעשו על יד אדם אחד! רב ישיש ש"גב" מסדר יומו העמוס לעייפה, כדי לחפש ולאתר, עוד בדל ידיעה, ועוד שם או תאריך, שיחידו הגיעו למפעל כבירים של תשעה כרכים גדושים באין - ספור ידיעות כמעט.

שישיבוהו על כיסאו, ושיליבוהו את המעיל העליון, הכובע והאבנט, ושיביאו לו סידור ומים לנטילת ידים, וכך הוא ישב והתפלל בדביקות מבלי לוותר על דבר מה למרות חולשתו המרובה.

בחודשי האחרונים, הרבו מכיריו ותלמידיו לשמוע ממנו רמזים על פטירתו הקרובה מעולם החומר.

כך היה גם באחד מימי חול המועד סוכות האחרון לימיו, פנה רבי נפתלי יעקב אל תלמידיו, ואמר להם, שאינו חושש לגלות את גילו ומספר שנות חייו, 'עברתי ב"ה את שנת השמונים ושבע, ובימים אלו נכנסתי לשנת השמונים ושמונה', וביקש מהם, שלאחר אריכות ימיו ושנותיו, בשנת האבל הראשונה, ילמדו אחריו משניות, וכן ביום האירצייט בכל שנה, ויכריכם שהקב"ה ישלם שכרם.

מספר נכדו שיחי: הגיע היום האחרון (ליל שישי ט"ו בכסלו תשל"ב), ורבינו שבריאיתו הלכה והתדרדרה הובהל לבית החולים. וגם עתה, התעקש זקינו המחבר בגודל צדקתו וסירב ללבוש את בגדי בית הרפואה, וכדי שגם הכיפה לראשו תהיה דומה לכיפה הלבנה שהיה נהוג אז להלביש בה את החולים, הביאו מביתו את כיפתו הלבנה שנהג לחבושה בראש השנה ויום הכיפורים, ודמתה לכיפת האחרים.

מצבו התדרדר משעה לשעה, והחילותי להקריא לפניו את סדר התפילות מספר מעבר יבוק. לקראת חצות ליל שישי, זמן קצר לאחר סיום סדר התפילות, חלה התדרדרות גדולה, וציבור הנוכחים, הגה"צ רבי יעקב בן ציון רוטנר זצ"ל, שהיה מקורב מאד לרבי נפתלי יעקב, ובני המשפחה, וכן בחורים משיבת סערט ויז'ניץ, זעקו יחד 'שמע ישראל', ורבינו שבק חיים לכל חי כשפניו צהובות ושוחקות אל פני הסובבים אותו. בן פ"ז שנה היה זקן ובה בימים.

בהלווייתו, הצטרף האדמו"ר בעל ה"אמרי חיים", למרות מחלתו וחולשתו הרבה, וביקש ללוות ברגל. והעיד עליו שהיה ת"ח מופלא ויראת שמים גדול, וגעה בכייה. תוך כדי דיבור הוסיף את מאמרי חז"ל: 'הכם שמת הכל קרובי' ו'אחד מבני החבורה שמת ידאגו כל החבורה'. והוסיף על עצמו שהוא רואה כבר איך שמלומים גם אותו... וככה מאוד ואמר קדיש אחריו [פרט מענין, דברים זה חל יום הולדתו של בעל ה"אמרי חיים"]. ואכן כעבור כארבעה חודשים [ט' ניסן] נסתלק אף בעל ה"אמרי חיים" ז"ע לבית עולמו. על פי בקשתו, נטמן רבי נפתלי יעקב בביתו שבת בבני ברק, סמוך ונראה לאוהל רבו בעל אהבת ישראל.

את נוסח המצבה כתב רבינו המחבר בעצמו, כשהוא מבקש שלא להוסיף אפילו אות אחת. מעניינת העובדה, המעידה על רום מידותיו הטובות, שביקש לציין את שם חותנו על מצבתו, מתוך הכרת הטוב על תמיכתו הרבה בו במשך שנים, שהחזיקו ופרנסו כדי שיוכל לעסוק בתורה ועבודה כאותו נפשו הטהורה.

- פ"נ
- רבי נפתלי יעקב
- הכהן בן ר' משה
- ע"ה
- מצאצאי
- רבי יוזעפוף
- מנאנאש
- ומצאצאי
- הרמ"א
- והמהרש"א
- חתנו של ר'
- חיים דב הלוי
- ע"ה ווערצברגר
- חיבר ספרים
- בשם אוצר
- הגדולים אלופי
- יעקב וסבר
- נפתלי
- מו"ץ בק"ק
- קירליבאבא
- בוקאווינא
- נפטר ביום ט"ז
- בכסלו תשל"ב
- ת.נ.צ.ב.ה

מוסדות שטפנשט בארה"ק

רחוב מהרש"ל 13 ב"ב טלפון: 03-579-03-03

נסיעה להילולת

הרה"ק **מהוסיאטין** זיע"א
בטבריה

לרגל יומא דהילולא קדישא
דמרנא הרה"ק סבא קדישא

רבי **ישראל מהוסיאטין** זצ"ל

תקיים החבורה לציון קברו בעיר הקודש טבריה
ביום המישי ליל ההילולא כ"ט בכסלו תשפ"ב

מב"ב: רח' מהרש"ל 13 בשעה 19:00

מירושים: מתחנת האבן ברחוב שמואל הנביא בשעה 19:00
שהייה במקום כשעה לאמירת ספר התהילים וחזור
דמי נסיעה סמליים 10 ש"ח

ההרשמה חובה טלפון: 03-579-0303

מספר המקומות מוגבל

מוסדות שטפנשט בארה"ק

רחוב מהרש"ל 13 ב"ב טלפון: 03-579-03-03

התועדות חסידיים בהילולא דצדיקא

קהל שוחרי תורה וחסידות מוזמנים בזאת לסעודת
מלוה מלכא לרגל יומא דהילולא רבה דמרנא ורבנא
סבא קדישא עטרת תפארת ישראל

הרה"ק רבי **ישראל מהוסיאטין** זיע"א

בהשתתפות משפיעים וזקני חסידים
שזכו להסתופף בצילא דבעל ההילולא נבג"מ
בראשות:

הגה"ח **אליהו לנדא** שליט"א

ובהשתתפות הגה"ח רבי **דוד משה סגל** שליט"א משב"ק אדמו"רי סדיגורא

שתערך במוצ"ק פ' מקץ בשעה 21:00
בבית מדרשינו ברחוב מהרש"ל 13 בני ברק

עולו ואתכנסו להילולא דצדיקא

המלוה מלכא הקבועה בראשות הגר"ד באך שליט"א הנערכת בבית מדרשינו תערך בק"ב

באר בשדה - שטפנשט

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 303

פנינים לפרשת וישב

**לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת,
לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il
או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת**

איך קורה דבר כזה? מאיפה יש ליהודי הזה את הכח העצום הזה, להעמיד את כל הפרנסה שלו בסכנה גדולה כל כך, למען מצווה שעד לא מזמן הוא בכלל לא שמע עליה??? זה מה שאמר מרן ה'חזון איש'...

שיחה מיוחדת ומרתקת עם הגאון רבי יוסף אפרתי שליט"א,
אודות הסגולה המופלאה והסיבות שבגינן צריך כל יהודי ללמוד הלכות שביעית

צוות 'לקראת שבת'

בעקבות ההצלחה הגדולה בס"ד, של תוכנית הלימוד 'קנין שביעית', ואלפי הנבחנים שהצטרפו ללימוד ומבחני התוכנית, יצא צוות 'לקראת שבת' לשיחה מיוחדת, במעונו של הגאון רבי יוסף אפרתי שליט"א, ראש בית המדרש להלכה בהתיישבות 'אמונת אי"ש', נאמן ביתו ותלמידו המובהק של מרן פוסק הדור, הגר"ש אלישיב זצוק"ל, ומי שבמשך עשרות שנים מסור בלב ונפש, ללימוד והרבצת תורת המצוות התלויות בארץ, במסירות נפש של ממש, ומלווה את תוכנית 'קנין שביעית' כבר מלפני שתי שמיטות.

בפתח השיחה, הציגו נציגי 'דרשו' בפני הגר"י שליט"א את נתוני ההצלחה הגדולה בס"ד, והדגישו כי מספר הנבחנים אינו משקף באופן מלא את מספר הלומדים, שכן ידוע לארגון הן מתוכנית זו והן מהתוכניות האחרות, שעל כל אדם שנבחן ב'דרשו', יש עוד כמה אנשים נוספים שלומדים לפי הסדר של התוכנית, אבל אינם נבחנים בפועל מסיבות שונות, כך שאת מספר הלומדים בתוכנית 'קנין שביעית' אפשר להכפיל כמה פעמים, לעומת מספר הנבחנים בפועל...

זאת באמת ההזדמנות לברר, לטובת הקוראים, אנו פונים אל הגר"י

שליט"א, מה העניין הגדול בלימוד הלכות שביעית?

מילא החקלאים, בעלי חנויות הירקות, הרבנים שצריכים לענות לשאלות, נותני הכשרות כמוזבן, כל אלו בוודאי צריכים להיות בקיאים בהלכות שביעית, אבל אם אני אדם המתגורר בעיר, אין לי חצר פרטית וגם לא חצר משותפת שיש בה צמחיה או עצים, הקשר שלי עם עולם הצומח מסתכם בור פרחים שאני קונה לחג השבועות...

אבל אם אני אדם המתגורר בעיר, אין לי חצר פרטית וגם לא חצר משותפת שיש בה צמחיה או עצים, הקשר שלי עם עולם הצומח מסתכם בזר פרחים שאני קונה לחג השבועות... למה אני צריך ללמוד הלכות שביעית?...

"היתה אז התיישבות ראשונה של 'חפץ חיים', שבתחילה היתה באזור כפר סבא, ולאחר מכן השתקעה במקום בו שוכן כיום הקיבוץ הנושא את השם הזה, הם שלחו שאלות ל'אחיעזר' והוא כתב להם שבענייני שביעית ישאלו את הרב קרליץ מבני ברק... שמעתי משני אנשים שהיו מאותה קבוצה, שאמרו שכשבאו לבני ברק, הם חיפשו את הרב קרליץ, ואנשים לא ידעו לומר להם מי זה הרב קרליץ הזה, שהם כל כך מחפשים אחריו... רק אחרי חיפושים רבים, הם מצאו מישהו שאמר שהוא חושב שאולי יש פה מישהו העונה לשם הזה, והפנה אותם אל ה'חזון איש', שאז עוד לא היה ידוע ומפורסם אפילו בבני ברק עצמה..."

"בכל אופן, בעקבות אותו מצב נורא ואיום, החל ה'חזון איש' לנהל את המלחמה הגדולה שלו על שמירת שביעית, ובשנת תשי"ב הוא החל לראות את פרי עמלו, ולראשונה היו קבוצות גדולות יותר של שומרי שביעית. הפלא ופלא!"

"ומה כותב האחין שלו רבי שמעון גריינמן זצ"ל? ל'חזון איש' היתה שמחה גדולה מאוד מכך שנתרבו לומדי הלכות שביעית... אתם שומעים? במקום לשמוח על כך שסוף סוף שומרים את מצוות שביעית, ה'חזון איש' שמח בעיקר על כך שנתרבו הלומדים בהלכות שביעית!!! וכאן צריך לשאול: למה באמת? כשנבין למה ה'חזון איש' שמח על זה שנתרבו הלומדים, תהיה לנו תשובה גם לשאלה ששאלתם!"

חמש סיבות

"למעשה יש חמש סיבות עיקריות ומרכזיות, למה צריך ללמוד הלכות שביעית, או הלכות בכלל של כל נושא באשר הוא. 'הסיבה הראשונה היא פשוטה מאוד: אם לא ילמדו, לא יוכלו לקיים את המצווה. גם בשביעית, מי ששואל למה הוא צריך ללמוד את ההלכות הללו, מוכיח בעצמו למה צריך ללמוד אותם. אחרי שילמד, פתאום הוא יגלה כמה הן מעשיות עבור כל יהודי המתגורר בארץ ישראל. עוד לא ראיתי אדם שלמד הלכות שביעית, ולבסוף אמר שהן לא היו מעשיות עבורו. תלמד ותראה שזה נוגע אליך הרבה יותר ממה שאתה חושב..."

"סיבה נוספת, יש תקנה שתיקן משה רבינו עליו השלום! משה רבינו תיקן שילמדו הלכות חג בחג והלכות עצרת בעצרת. הכולל גם הלכות שביעית בשביעית. האם בפסח לא צריך ללמוד הלכות שאינן מעשיות לנו כיום? בוודאי שצריך ללמוד את כל הלכות פסח, כך גם בהלכות שביעית צריך ללמוד את ההלכות הללו בשנת השביעית!"

"סיבה שלישית, שאולי היינו צריכים למנות אותה ראשונה: מצוות ידיעת התורה. כל יהודי חייב ללמוד את כל התורה כולה, ובכלל זה גם הלכות שביעית. זה פשוט וברור ואין שום חולק על כך!"

"סיבה רביעית, גם היא ברורה ופשוטה: אנחנו יודעים שמצווה שאינה מעשית בזמן הזה, אנחנו מקיימים אותה על ידי הלימוד. אם שביעית אינה מצווה מעשית אצלך, אדרבה, על אחת כמה וכמה שאתה צריך ללמוד את הלכותיה! מילא החקלאי יכול לקיים את המצווה בפועל, אבל אתה הרי לא יכול לקיים אותה לשיטתך, אז

למה אני צריך ללמוד הלכות שביעית?...

"כמובן שאתם לא הראשונים ששואלים את השאלה הזאת", משיב הגר"י שליט"א על אתר, "יש כמה וכמה תשובות בדבר, אבל סבורני שהכי נכון יהיה להתחיל מהבסיס, הדבר הפשוט ביותר:

"כדי להשיב על השאלה הזאת, אני רוצה לשאול שאלה אחרת... יש קובץ ישן נושן שיצא לקראת שביעית תשי"ט. לומדי הכולל של רבינו ה'חזון איש', הוציאו 'שטיקלך תורה', מאמרים ופולפולים בענייני שביעית. כתבו שם כמה וכמה מגדולי עולם, שחיו דור וחצי לפנינו.

"לאותו קובץ נכתבה גם הקדמה. אף אחד אינו חתום על ההקדמה, ולא מופיע שם מי כתב אותה, אבל אנחנו יודעים שהיא נכתבה על ידי הגאון רבי שמריהו גריינמן, אחיינו של מרן החזון איש זצ"ל. הגאון ר' שמעון היה האיש הכי קרוב למרן ה'חזון איש', והוא כותב בהקדמה הזאת שבשנת השמיטה הקודמת, כלומר בשנת תשי"ב, היתה ל'חזון איש' קורת רוח מרובה מכך שנתרבו לומדי הלכות שביעית.

"לכאורה זה קצת תמוה: הרי שנת תשי"ב, היתה שנת השמיטה הראשונה שבה היתה שמירת שביעית על ידי רבים. הרי לפני כן, בשמיטות הקודמות, לא היו כמעט בכלל שומרי שביעית, רוב עם ישראל לא היה על אדמתו, ואלו שכן היו כאן - חלקם לא היו שומרי מצוות בכלל, וחלקם הסתמכו על היתרי מכירה.

"הרי ה'חזון איש' עצמו כותב ל'אחיעזר', שכשהוא הגיע לארץ ישראל הוא גילה שכמעט ואין שמיטה בעולם, 'שאלת השמיטה כמו נפתרה', הוא כותב ומליץ על כך שהרבנים הראשיים פרסמו היתר מכירה, ואומרים בלחש שאת המלאכות דאורייתא יעשו על ידי גוי. אף אחד לא שומע את אותה הלחישה, ויישובי 'אגודת ישראל', כך כותב החזון איש, 'שלושה המה במספר', היו רק שלושה יישובים ששמרו הלכות שביעית..."

"ואכן החלה שנת השמיטה, ובאותה עירייה שומרים את ההלכות כראוי! אבל הממונה הזה, שהוא לא אדם חרדי וגם לא שומר מצוות למרבה הצער, קווצותיו סדורות לו תלתלים, אין לו כיפה על הראש, ואומר בעדינות שאני לא יודע אם הוא מתפלל שלוש תפילות ביום... אבל הוא החליט לשמור שמיטה, ונמצא איתנו בקשר שוטף, מבקש הדרכה קבועה, מה מותר, מה אסור, איך אפשר לפתור בעיות כאלו ואחרות, באופן שלא יעברו על איסור הלכתי חלילה..."

"אותו ממונה אומר לנציג שלנו, שהוא מרגיש שבחלונות הגבוהים בעיר בה הוא עובד, החל להצטבר כעס ומרמור על הנושא הזה שצריכים לעשות כך או כך, ושהם צריכים לשאול רב על כל השקיה וכל פעולת גינון. הם עומדים להישבר, כך הוא מספר, וחלילה וחס נראה שהם עומדים לחלל את קדושת השביעית."

"עכשיו יש ליהודי הזה שאלה קשה מאוד!!! אני עובד כפקח על הגינון לפרנסתי, כך הוא אומר, 'אני מעסיק גננים, שעוד מעט יתבקשו לעשות מלאכות מדאורייתא בשנה השביעית, ואני לא יודע אם מותר לי להמשיך בעבודה הזאת? האם אני חייב להתפטר מהעבודה ולחפש עבודה אחרת??? או שאני יכול להמשיך לעבוד למרות הכל, בעירייה שבה אני עובד כבר שנים רבות?..."

"אתם שומעים?! יהודי שאינו חרדי, הוא לא שומר תורה ומצוות למרבה הצער, לא רק שהוא מתאמץ לשמור שביעית, לא רק שהוא שואל אותנו על כל צעד ושעל, ולא מוכן לעשות שום פעולה שיש בה חשש איסור, אלא שהוא גם מוכן להתפטר ממקום העבודה שלו ולהפוך למובטל, בגלל שמירת שביעית!!!"

"איך זה יתכן? איך קורה דבר כזה? מאיפה יש ליהודי הזה את הכח הנפלא והעצום הזה, להעמיד את כל הפרנסה שלו בסכנה גדולה כל כך, למען מצווה שעד לא מזמן הוא בכלל לא שמע עליה???"

"זה מה שאמר מרן ה'חזון איש': 'בזכות ריבוי הלומדים התרבו שומרי השביעית!...' והאמינו לי שזה רק סיפור אחד מיני רבים. מתגלגלים כאן סיפורים כאלו לרוב, אנשים שנראים כביכול מנותקים מכל קשר לתורה ולמצוות, פתאום מתגלים כשומרי שביעית, חקלאים שמפקירים את כל רכושם למשך שנה תמימה, ונשארים בלי שום דבר כביכול, רק מתוך אמונה תמימה שהקב"ה אמר 'וציוויתי את ברכתי', וממילא תהיה להם ברכה. הם לא שואלים איך, הם לא שואלים כמה, הם פשוט מפקירים את כל אשר להם למען קדושת השביעית, ובזכות מה? בזכות הלימוד שלומד אותו אדם המתגורר בעיר, בקומה שניה או שלישית, אין לו חצר, המפגש היחיד שלו עם עולם הצומח, הוא רק בתנות הפרחים בערב חג השבועות, ובכל זאת הוא לומד הלכות שביעית, ונותן כח לאותם גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו..."

בוודאי שאתה חייב ללמוד את ההלכות הללו, על דרך 'ונשלמה פרים שפתינו', וכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה וכו'. "במיוחד כשאנחנו יודעים, שעל מקיימי מצוות שביעית כתוב שהם 'גיבורי כח', והרי הדבר כתוב בתורה במפורש, ושנוי גם בכתובים בספר 'דברי הימים', ונשלש במסכת אבות, שבגין העוון של אי שמירת השביעית, באה גלות לעולם, וכולנו הרי מייחלים לגאולה השלמה, והתיקון הוא על ידי לימוד הלכות שביעית וקיומן, בין אם בפועל ובין אם על ידי הלימוד כנ"ל."

"סיבה חמישית לעיסוק בהלכות שביעית, היא הסיבה שהזכיר ה'חזון איש' כמה פעמים, וגם אחיינו מרן שר התורה שליט"א, ההולך בדרכו בכל דבריו, מדבר על זה בהזדמנויות רבות, וזאת הסיבה הסגולית..."

"אנחנו רואים בחוש, שעל ידי לימוד הלכות שביעית, מתרבה מספרם של שומרי השביעית, כך כותב הגר"ש גריינמן בהקדמה האמורה לקובץ שהתפרסם, שה'חזון איש' סבר שעל ידי שהתרבו לומדי הלכות שביעית בערב שביעית, בשנת תשי"א, בזכות זה התרבו שומרי שביעית בשנת תשי"ב..."

"אמרו רבותינו בעלי המוסר, כשישב 'פרוש' בוילנא ועוסק בתורה, על ידי זה היהודי שנמצא שם בברלין ורחוק מאוד מקיום המצוות, שומר על הגחלת היהודית ואינו משתמד רח"ל, מכוח תורתו של הפרוש בוילנא."

גיבורי כח

"הדברים ברורים וידועים, ואנחנו יכולים להעיד שאנחנו רואים את זה כאן אצלנו יום יום. הנה, ראיתם קודם שהכניסו לי כאן פתק עם מספר טלפון נכון? זה עניין שאני באמצע לטפל בו, זה סיפור שצריך להוריד עליו דמעות של התרגשות, הסכיתו ושמעו..."

"האברך הזה שנכנס פה, הוא נכד של הגר"ח פרידלנדר זצ"ל, הוא האחראי מטעמנו על שמירת הקשר מול גופים עירוניים ברחבי הארץ, שמבקשים הדרכה מעשית כיצד לשמור שמיטה."

"אתם תופתעו לשמוע את שמות העיריות ששומרות שמיטה! לא תאמינו למשמע אוזניכם! מסתבר שהנושא הזה של שמיטה פשוט נכנס לתודעה, תושבים בערים רבות, שאינן חרדיות וגם לא דתיות ואין בהן בכלל נציגות חרדית, פנו לעירייה בבקשה לשמור שמיטה, ובעיריות רבות הסכימו לכך."

"באחת העיריות יש פקח שאחראי על הנושא של הגינון ברחבי העיר. הוא הממונה הראשי על כל התחום, והוא החליט לשמור שמיטה הפעם. הוא דיבר עם ראש העיר, עם הממונה על האגף, והם הסכימו לשמור על הלכות שמיטה, בתנאי שהדבר לא ייפגע בנראות של העיר."

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

"אני רוצה לשתף אתכם בתגלית שגיליתי: לאוצר הזה קוראים 'השיעורים המוקלטים של הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל'..."

הגרמ"ם שולזינגר זצ"ל (מימין) עם מרן הגראמ"ם שך זצ"ל

רבע שעה כבר התחלתי להבין על מה הוא מדבר. כשעברה חצי שעה - כבר הייתי שקוע בפנים. הגעתי הביתה, החניתי את הרכב ונשארתי באוטו עד שתפסתי את עצמי, שבעצם כבר הגעתי אל היעד ומחכים לי בבית.

דרך אגב... רק הצורה בה ניגש הגרמ"ם ללימוד הגמרא כבר מכניסה בך הרגשה מיוחדת. הוא חוזר ואומר כמה וכמה פעמים, פסוקים ותפילות בינו ובין עצמו: "כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה", "בשם ה' נעשה ונצליח", "לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון". בשיעור הספציפי לו האזנתי הוא גם נשמע לוחש לעצמו שהוא מפריש 18 שקלים לצדקה, ככל הנראה כסגולה שתהיה לו הצלחה במסירת השיעור...

כשאתה מאזין לשיעור אתה קולט מבין השורות את גודל בקיאותו בתורה, אתה סופג את אהבת התורה ויראת השמים שלו. השיעור עצמו מביא למאזין את עומק הפשט בכל מילה בגמרא, ברש"י או בתוס'. ומקיף בקלות את הראשונים והאחרונים הנוגעים להבנת הפשט. הוא שווה באמצע, נותן למשתתפים לעכל את השאלה, לחשוב בעצמם על תשובה. בינתיים הוא קצת מזמזם לעצמו בשקט, ואז משיב תשובה אחת, לאחר מכן תשובה נוספת וכן הלאה.

השיעור כולו נמסר בצורה חיה, ואגב, מומלץ מאוד להאזין לשיעור כשאתם יושבים ליד גמרא פתוחה.

איך אמר לי החבר: "כל מגיד שיעור חייב לשמוע לפחות כמה שיעורים מהגרמ"ם שולזינגר, לקבל ממנו קצת השראה איך מוסרים שיעור, איך מכניסים את התלמידים לאווירה, איך גורמים להם להפעיל את הראש ולחשוב בעצמם, איך להקריא את רש"י, בצורה שתגרום לשומע לקפוץ מעצמו עם שאלה עצומה, בלי שיצטרכו להסביר לו את השאלה חוזר והבהר, הוא כבר לבד ישאל אותה".

אני חייב לומר שאני מסכים עם כל מילה מדברי החבר, וממליץ לכם מכל הלב - נסו גם אתם! אני בטוח שלא תפסיקו!...

בשבוע שעבר גיליתי אוצר יקר מפז, והרגשתי שאני חייב לשתף אותו עם קוראי 'לקראת שבת', כי האוצר הזה אינו חדש, הוא נמצא 'מתחת לתנור' כבר הרבה מאוד זמן, עשרות שנים, ובכל זאת לא ידעתי עליו עד השבוע שעבר... עכשיו, לכבוד ימי החנוכה, ימים שבהם יש עניין מיוחד לחזות באור התורה הקדושה, אני רוצה לשתף אתכם בתגלית שגיליתי.

לאוצר הזה קוראים 'השיעורים המוקלטים של הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל'...

השיעורים נמצאים כמובן במערכת 'קול הלשון', ובשורות הבאות אני אסביר למה הם אוצר כל כך יקר.

הכל התחיל כשחבר שח לי לפי תומו, שהוא בדיוק עוסק בסוגיא מורכבת במסכת זבחים, ומאחר והוא לומד את המסכת עם הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, הוא למד דף אחד במשך מספר ימים, ורק מוקדם סיים ללמוד אותם...

דבריו תפסו את תשומת לבי. מה זאת אומרת ללמוד עם הגרמ"ם שולזינגר? למיטב ידיעתי הוא עלה לישיבה של מעלה לפני קרוב ל-12 שנה, בתאריך כ"ז אב תש"ע...

אלא מאי? אתה מקשיב לשיעורים שלו, נו... הכל ברור, אבל אם אתה מקשיב לשיעור מסודר, למה לוקח לך ללמוד דף במשך מספר ימים? השיעורים המוקלטים נמשכים בדרך כלל שעה אחת, והם כוללים את הדף כולו, מתחילתו ועד סופו.

החבר חייך... אני נפלתי למלכודת שלו: "זה בדיוק מה שרציתי לומר לך", הוא הסביר, "כשאתה לומד עם הגרמ"ם שולזינגר, כשאתה מאזין לשיעורים שלו, זה לא סתם לשמוע שיעור. זה להיכנס לדף, לחיות אותו, אתה לומד כל דבר מכמה וכמה זוויות, עם כמה וכמה מהלכים, שצועדים זה לצד זה בבהירות מופלאה, בלי להסתבך ובלי להתבלבל... "למדתי את הדף במשך מספר ימים, לא בגלל שלא הבנתי אותו, אלא בגלל שהדף נהפך לחלק ממני. הרגשתי פתאום שאני חייב להבין כל דבר, הרגשתי שהשאלות מציקות לי, פשוט שקעתי בתוך הדף, ושכחתי שיש משהו אחר בחוץ. בכל פעם שהייתי נאלץ לסגור את הגמרא, הרגשתי צער גדול וגעגוע עצום לחזור אל הדף במהרה..."

האמת? הוא באמת סקרן אותי מאוד. החלטתי לתת לזה צ'אנס. הרי ממילא אני נוהג להאזין להרצאות ושיעורים, בזמן שאני נוסע מהמשרד הביתה. הפעם אקשיב לרב שולזינגר... מה יש לי להפסיד.

בדקתי ב'קול הלשון' ומצאתי את המספר הייעודי לשיעורי הרב שולזינגר (03-6171022). בדרך הביתה התקשרתי והאזנתי לשיעור בדף היומי...

מה אומר ומה אדבר... לקח לי קצת זמן להיכנס לאווירה, אבל אחרי

מספורי המגיד

"אל תזכיר לי את אמשינוב" הזדעק חיים שלום בחרדה איומה, הוא אפילו לא יכול היה לשלוט בעצמו.

אליעזר ראה אותו נבך ומפוחד כולו, הוא לא הצליח לרדת לסוף דעת החברותא שלו, למה הוא מפחד מטיש חסידי? למה הוא לפתע מתחלחל מהשם אמשינוב זו הרי החסידות שלו? הוא ממש א"משונידגער בחור" בחור משונה, הוא יושב איתם בזצנים כמו משפיע חסידי גדול וכשמבקשים אותו ללכת לטיש רציני הוא מצטנף בפחד כמו שפן.

***

מה אכן כל כך הפחיד לפתע את חיים שלום? המילים התמימות של אליעזר הזכירו לו מראה נורא מימי אמשינוב בשנת תרצ"ז בעת היותו בחור בר מצוה, כאשר אביו נהרג לנגד עיניו, המחזה זה נצרב בתוכו לעד, מאז הוא לא יכול היה לחבר את המילים "זאת חנוכה אמשינוב" בתצוף אחד. הוא חש רתיעה מטיש זאת חנוכה מאד והקישור של אליעזר עם אמשינוב הצית את הטראומה, אבל אליעזר לא הצליח להבין אכן חסיד אמשינוב שורשי אינו חצה לשמוע כעת את המילה אמשינוב, הוא לא חצה ללכת לטיש חסידי ב"זאת חנוכה" שהוא חשוב מאד לחסיד, צ"ע רב לבאר תופעה זאת.

"תעשה את זה בשבילי ולא בשבילך, ביקש אליעזר, אני לא חצה ללכת לטיש של תולדות אהרן לבד, אני תמיד רגיל ללכת עם חברים, אבל לא הצלחתי לעניין את החברה, אולי אם אתה תלך יבואו עוד כמה".

"טוב, אבוא איתך" נאות לבסוף, התגובה שהייתה פושרת למד, הותירה את אליעזר פגוע מאד.

כל אותו יום הסתובב חיים שלום דאוג, מה יהיה אם יפגש עם השווער שלו, הוא עצמו לא הבין ממה הוא חושש, הרי אין סיכוי שיזהה אותו, כי הוא הרי מחופש להפליא כאמריקאי, למה שיחשוד בו? אבל טבעו החששן הציק לו כל אותו יום.

הוא לא ידע לתרגם את התחושות שלו, הוא לא ידע שטראומה של העבר נעורה אצלו מחדש, חוקרי טראומות יושבים שנים רבות כדי לפצח את החידה הנפשית הזו שחבייה עמוק בנפשו של הפגוע, הוא לא מודע לכך עד לרגע ההתפרצות. מה קרה בעבר שהצית בו את הטראומה מטיש של זאת חנוכה? המפתח לזה טמון בשנת תרצ"ז בעת היותו בחור בן 13 שנים.

ליל ההדלקה של "זאת חנוכה תרצ"ז".

בלילה זה חגגו כמעט עד לאור הבוקר, כשטובי החסידים ורקדים במעגלים עד כלות הכוחות. בלילה זה השתתפו מאות רבות של בני העיר ומהעיריות הסמוכות, הקלויז לא היה יכול להכיל את כל מאסת האנשים, לצורך זה חיבים היו לעשות במת הגבהה, המוכרת בעגה החסידית בשם פארענצע, אלא שבאותם ימים לא היו "פארענצעס" מקצועיות כפי שמצויות כיום בכל חסידות שמכבדת את עצמה, הגבאים עמלו שעות רבות לסדר את השולחנות והספסלים שעל גביהם שיעמדו היטב בכובד, שחלילה וחס לא יצא שכרם בהפסדם. הם לא סמכו על עצמם, אלא היו מביאים תמורת תשלום מכובד ביותר, את האינג'ינר הגדול קרול מייבסקי מהנדס גרמני דקדקן שהתגורר לא הרחק מהקלויז, הוא היה בחק את כל נקודות הסמיכה שלא תהיה חריגה כל שהיא, ליתר ביטחון יצרו איזוקנים מאולתרים שמנעו את תנודת הספסלים ממקומם, גם הגבאים עצמם נזהרו שלא להעלות על בימת ההגבהה מעבר למוותר, כך עברו חגיגות רבות של זאת חנוכה בלי כל פגע.

אותו "זאת חנוכה" דומה היה לקודמיו בכל, הגבאים עשו את כל ההכנות הדרושות כמות, גם קרול מייבסקי המהנדס עוד את הבדיקות השגרתיות ואישר את ההתקן. בהגיע רגע ההדלקה התאספו מאות האנשים וגדשו את אולם הקלויז. הרבי נעמד להכין את ההדלקה האחרונה של חנוכה, אורה מחשמלת שרדה באולם, כולם מחכים לרגע שהרבי יבך, הרבי עומד שקוע "שעה אמשינובאית" ארוכה בשרעפי קדוש, איש אינו מבין למה לפתע הרבי משהה את ההדלקה, אמנם תמיד רגילים באמשינוב שכל דבר לוקח זמן מכובד, אלא שהפעם חרג מכל הפעמים.

הרבי עומד מול המנורה בכובד ראש ופניו אדומות מרוב מאמץ, לעומד מהצד נראה שרצה הוא כבר להדליקה, אבל לפתע נדדע הוא לאחוריו, כאילו משמים מרמזים שעוד לא הגיע העת. ושוב חוזר הדבר על עצמו מספר פעמים, העולם אינו יודע את עצמו, למה הרבי אינו מדליק? השעה מתאחרת לה מאד, הלילה נחצה זה זמן, עוד מעט יגיעו ל'אשמורת השלישית' ומה יוותר להמשך השמחה?

מי יודע אולי חש הרבי הקדוש באיזה קטרוג גדול מהשמים שמאיים על אנשי שלומו שיחז, תהו החסידים באימה, אם כל אנשי החצר שרדיים במתח עצום, רב שלמה זלמן [אביו של חיים שלום] על אחת כמה וכמה. לבו כבד עליו ביותר, הוא חש ברצון עז לברוח מהאולם, לבו מנבא לו רעות, תחושתו אומרת כי אסור לו להישאר במקום אפילו רגע אחד נוסף, סכנה איומה מרחפת עליו כאן, ברם רגליו מסומרות למקומן ואינן נשמעות לו.

רגשות שונות מתרצצות בקרבו, מצד אחד חסיד מובהק מעולם לא חיסר "טיש" אחד של הרבי, לא ל"ש בכאלו מאורעות. מאידך רגשות הפחד שמלווים אותו חודשים לא מעטים מתעצמים והולכים, אין יום שאינו מדמה כי חלילה וחס יום פורענות הוא בשבילו. כל יום שעובר בשלום, מודה הוא מחד, כי ב'ה עבר את היום בחסד וברחמים, מאידך מתגבר הפחד מהלא נודע, מה לא היה נותן כדי שיגלו את עיניו, כי שנה זו תעבור עליו בשלום, כעת רגש הפחד מתעצם בלבו עד לנקודת הקריסה, הנה הרבי הקדוש עצמו חש באיזה קטרוג נורא שתולה על הקלויז ומבקש לקרוע את רוע הגזירה, מי יודע על מי מתוחה מידת הדין... ואולי הסער כולו בשבילו, פארוואזשע נישט?? (למה לא) הלא מזמן יש לו רמזים שהמצב לא טוב.

"רגלוהי דאינשי אינהו ערבין ליה לאתר דמיתבעי תמן מובילין יתיה" (רגלי האדם ערבות עברו הן מביאות אותו למקום בו הוא מתבקש) אומרת הגמ' בסוכה (דף נ"ג ע"א) מנצנצת מימרת הגמ' במוחו הקודח, אלא שעדיין מי אומר לו, איפה המקום ממנו עליו לחשוש, אולי להיפך, הגנתו של הרבי חשובה לו ברגע זה.

כעבור שעה ארוכה מגש הרבי הקדוש אל המנורה הגדולה והדליק את שמונת קנייה עם נר הדונג הגדול שבידו. הקהל שכבר המתין זמן רב להדלקה ענה אמן בקול אדיר לברכות, עד שנשמע ההד בקצה העיר. לאחר מיכן החלה המקהלה לומר את שירי השמחה שפוגגו את המתח האדיר ששרר באולם. הרבי הקדוש החל לרקוד תחילה עם הגבאי המסור ר' יום טוב ברוכשטאט ועם זקן החסידים רבי שמעלקע שמייע בן 90 לאחר מיכן נהרו אליו בזה אחר זה בכייה החצר. למעלה משעה נמשכו הריקודים והשמחה גברה עד לרקיע השביעי, השמחה מתמשכת עד שעה לפני הנץ החמה.

את הריקוד האחרון, שמר הרבי הקדוש לחסידו הנאמן רבי שלמה זלמן פינקלשטיין. הוא החמון לא על ידי הגבאי בעל קול "קונטרה טנור" [שאת קולו ניתן היה לשמוע עד קצה העיר] כפי שנהוג אצל כל האחרים, אלא הרבי בכבודו ובעצמו נהג היה להזמין, רמז דקיק נשלח אליו שיבוא לרקוד עמו, ברם הפעם היסט רב שלמה זלמן, או שמא לא שמע. רק לאחר שהגבאי הכריז בקולו הרם: מ'זעטן פון רב שלמה זלמן פינקלשטיין זאלל לאנג לעבן זאלל קומען טאנצן מיטן הייליגען רבי שליט"א (מבקשים מר' שלמה זלמן שיחיה שיבוא לרקוד עם רבינו הקדוש) התנער ממקומו, אך כשנגש היו רגליו חרודות ורודותות כזקן מופלג, הציבור לא הבין מפני מה נמנע לבוא וגם למה הוא רועד מאד? ניכר עליו כי הוא בהתרגשות רבה מאד, אך מה יום

מספורי המגיד

מיוממים! לא הצליחו לחדת לחקר הדבר. הלא תמיד רץ הוא כאיילה שלוחה כדי לקיים את מצוות הרקידה, ואילו עתה הוא נראה כשור שמובל לשחיטה.

כשהגיע אל הרבי בראש מורכן כנער נבון שיוצא לריקוד עם הרבי בפעם הראשונה, אחז הרבי את ידיו באמצעות ורקד עמו כשכל הקהל מוחא כפיים בקצב ספוטוני מאד, כולם ידעו כי רב שלמה זלמן הוא פאר החסידות ה"פנינה שבכתר" אותו שומרים רק לרגע האחרון.

אלא שבכל השנים היה רב שלמה זלמן מרחף באויר, כשרגליו כמעט ולא נוגעות בקרקע, באותו ריקוד היה חש את שמחת בית השואבה שהייתה מתקיימת בבית המקדש, הוא היה מזדמה את עצמו ורקד עם התנאים הקדושים ושר עמם "אשרי מי שלא חטא, אוי אוי אוי, אשרי מי שלא חטא, ומי שרח"ל חטא יחזור בתשובה במהרה" בס"ד יכול הוא לחוש טוב עם עצמו, מאז עומדו על דעתו, לא הסיח דעתו אפילו לרגע קט מהתורה הקדושה ומכל ספרי החסידות והיראה שחינכו אותו ועצבו את אישיותו המיוחדת, מעולם לא נכשל במחשבות אסורות, לא כ"ש בראיה אסורה, את מצוות התורה קיים בלהט של קדושה ולפרטי פרטים, אחת מהן לא נעדרה "כולו קדוש קדושים לאין עוד מלבדו" אבל הפעם רקד כזקן מופלג ביותר שמובל על ידי אחרים, כמו חש שעומד הוא בקרוב לפנות את מקומו לטובת הצעירים יותר.

ברם הרבי לא מרפה, הוא אוחז ביזו באמצעות וכביכול מניע אותו, הוא מרגיש שרב שלמה זלמן אינו במיטבו ומנסה להוציא אותו מאירת הדיכאון שלופתת אותו, העצבות אומרים חסידי מעלה אינה עבירה (מצד מהותה) אבל היא מטמטמת את הלב יותר מהעבירה החמורה ביותר שיש, הוא לוחש בשקט לאוזני רב שלמה זלמן: אנאייד וואס לערענט ש"ס און פוסקים א'אנצען טאג דארפ זיין שטענדיג בשמחה" (יהודי שלומד כל היום ש"ס ופוסקים חייב להיות בשמחה תמיד).

***

משה פרעסער (עם פ' דגושה-המגהץ אלא שבעירו העדיפו לקרותו עם פ' לא דגושה-הזלף) לא היה בר דעת גדול, אם היו מתאימים את מנת המשכל למידות גופו, אין ספק שהיה הגאון הגדול ביותר בדורו, אלא שמעולם לא נקבע מודד כזה ואכן היה הדבר בעוכריו, ומידות גופו הגמלוני נאלצו לשאת את מירב טיפשותו. אנשי אמשינוב דאגו תמיד שלא יהיה בקרבת הרבי והרוקדים כדי שגופו המסורבל לא יפגע חלילה באיש. באותו יום נדחף כמעט החוצה בשל גודש ההמונים שמנע ממנו לראות את הריקודים, חרן אפו עלה בו, אני משה החסיד הכי מושבע נדחה לחוץ ה' ירחם כאילו הייתי איזה שרץ מזוהם! "עס קעהן משט זיין אזוי" (לא יוכל להיות כדבר הזה).

הוא החליט לעשות מעשה, והי מה, הוא החל לטפס במרומי הפארענצע שהחלה לחרוק בכבדות, הוא כמעט פירק את האזון המיוחד שבנה המהנדס בדי עמל, כל המבנה התנועע כעצי היער ברוח סערה, הפארענצע לא הייתה ערוכה לקבל את מטבדנו פפא בר אבא (כרסתן שבכרסתנים) זעקות נואשות של פחד החלו להישמע בקרב עומדי הפארענצע: מעשוזיגער און פרעסער, געה אראפ אצינד פון דאה (משוגע וזלף תרד עתה מהמקום)

ברם משה לא נשמע להם, מי הם שיאמרו לו מה לעשות? הוא חסיד נאמן כל השנה כולה חבוק ברבי יותר מכולם, אין כוח בעולם שימנע ממנו לראות את הריקודים המיוחדים, הוא מוחה לזה שנה שלימה ועתה שהגיע הרגע ימנעו זאת ממנו?! לא ולא. ועם החלטה אמיצה זאת המשך לטפס למרומי הפארענצע כדי שיוכל להיטיב לראות.

כשראו הקהל כי הוא עלול לסכן את כולם החלו לחוץ אותו כלפי מטה, אלא שמושה מלבד משקלו הרב גברתן אדיר היה, אוי למי שנופל לזוג אגרופיו שיכולים לסתוש אותו עד עפר, אבל הוא אינו רשע, הוא לא יך להרוס את השמחה הקדושה, בכוחות עצומים כבש את כעסו ולא השיב מלחמה שיערה. אך הציבור אינו מוותר, זעקות אימים נשמעות: אתה לא מתאים לכאן, עוד כמה שניות וכל האנשים נופלים מהמקום ונחבלים, על ראשך תחול האשמה לכל הנזקים שיתרחשו.

כיון שראה שאין מניחים לו לעמוד על הפארענצע זינק כאקרוט לולייני וירטואוזי ממרומי הפארענצע אל נברשת הנחושת הגדולה שתלתה במרכז התקרה, שם אין איש שירדפנו, כאן יוכל לראות את הכל בלי שיחזפו אותו כל הרשעים האחרים.

אלא שהמנורה לא נעדה להכיל כובד זה, המנורה נתלשה ממקומה ברגע אחד וצנחה מטה יחד עם משה פרעסער וצווחת אימים נשמעה מגורונו: "וועה איז צו מיינע געבראכטע פארדארטע ביינער" (אבוי ואומללות עצמותי הצנומות והשבורות).

אם בזה היה נגמר העניין, הייתה חצי צרה, אלא שהיה מי שקלט את כל המשא הכבד אל גופו האומלל, היה זה רב שלמה זלמן פינקלשטיין שרקד עם הרבי וכפסע הפריד בינו לרבי הקדוש שיהיה הוא הקורבן.

צווחה אדירה נשמעה באולם: צדיק הוא ה' כי את פיו מרית. שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, לאחר מיכן אמר בקול חלש יחסית ז' פעמים, ה' הוא האלוקים, הגוף האומלל פרכס פרכסי גסיסה משך כחצי דקה, למרות המשא הכבד שעטף אותו ניכרת הייתה תנועת הפרכסים של הגוף המעונה, לפתע הכל דמם, נשמתו הקדושה והטהורה עלתה מעלה בסערה, למראה עיני מאות אנשים כשבנו יקירו חיים שלום חאה את כל הטרגדיה בלי לחסר פרט אחד.

צווחת אימים ניסרה את חלל האולם שעדיין לא קלט מה מתרחש מול עיניו. מוחו העילוי עיבד את הנתונים בצורה הכי מוחשית והניב במקום תגובה נוראה: "אוי וועה, טיייערער טאטע מיינער און קעהן משט גלויבען אז אין איין סעקונדע ביסטו גישטא מיט אונז, און ערען ייעצט אפארלארענער ווער וועט זך האבעגעבן מיט מיר אזוי וויא סיא געווען ביז ייעצט" (אבוי אבא יקר שלי אני לא יכול להאמין שברגע אחד איך עוד אתנו, עתה אברד אני לחלוטין, מי יתמסר אלי כפי שהיה עד עתה)

לאחר האסון הכבד.

התדהמה העצומה שארחה במאות המשתתפים מהאסון הנורא שאירע בפומבי ברגע אחד, הביאה ברגעים הראשונים את כולם לשיתוק מוחלט, מלבד הרבי הקדוש שהיה תוארו שחור משחור, מוחו הענק קלט בשבריר שניה את גודל האסון שאירע בחצר, עתה הבין את הדכדוך הנורא שתקף את רבי שלמה זלמן זצ"ל שצפה מראש כי סופו קרב ומשום מה משמים העלימו זאת ממנו כדי שלא יהפך עולמות לקרוע את הגזירה, אמנם היו לו עתה איתותים רבים שנגזרה גזירה קשה על הקהילה אך הוא לא עמד על משמעותם במחזיק, היה לו אמנם חשש שאחד מהחשובים בסכנה, אך לא כרגע, הוא קיווה בכל מאוהו שבשמחה של ההדלקה הקדושה ימתיק את הדימים, אך האסון שכה יגור ממנו הגיע במהירות כה רבה עד שלא ניתן לקלוט את עוצמתו.

רבי שלמה זלמן פינקלשטיין היה פאר חסידי, אף בפולין נחשב ל"אשטיקל חידוש" ועתה נגדע עחדו באיבו (בן 45 שנים) כשהוא מותיר חלל עצום שלא ניתן למלאותו, אך אפשר להכיל אבדה כזו שאירעה בעיצומה של שמחה כה חשובה, עתה הבין מה היו המניעות שגרמו לו לאחר את ההדלקה,

מספרי המגיד

משמים רצו לרמוז לו על אסון כבד שעומד לקרות כעת בחצר, כדי שיעורר שגרי רחמים ברגע האחרון לחיות או לנסות להמתיק אותה ולהפחית מהעוצמה, אך את הנעשה אי אפשר היה להשיב.

הכאב בלבו היה נורא, אך בסחוחות על אנשים עזר מבעד דמעותיו לפרץ כאש, שלא להחס את השמחה הקדושה של "זאת חנוכה" בכל מצב הוא עת שמחה וחדווה, דומה הדבר למי שמת לו מת באמצע חתונתו קודם לחופה, שהגמ' בריש כתובות אומרת, מכניסים את המת לחוד ואת החתן והכלה לחופה, מטארה נישט צושטען אשמחור אסור לקלקל עת שמחה של הכלל באבל פרטי.

אך הקהל הגדול שניצב במקום שרדי במצב שונה, לא הייתה אצלם "שליטת המוח על הלב" אי אפשר להביע את התחושה הקשה שנקלעו אליה, מעבר כה חד, משמחה עצומה לאבל איום ונורא, הוא מידי קשה לכולם, המוח האנושי אינו מסוגל לעכל שינויים כה דראסטיים, עד שהוא נעשה מאובן לחלוטין.

לאחר דקות ספורות כשהמציאות חדרה אל המוח האנושי שעיקל זאת לאיטו, הפך המקום לאבל ומספד לחצר כולה, השמחה העצומה נעלמה כליל, אנשים עמדו על גבי ה'פארענצעס' ובכו בכי תמרורים, זעקות "געוואלד" נשמעו מכל כיוון, שנים מבכירי החצר שהיו בעלי תושייה נגשו אל המקום, הם הצליחו בקושי לחלץ בין הדבקים, משה פרעסער על משקלו האישי (130 ק"ג) יחד עם הנברשת הענקית עטפו את הנפטר האומלל, עד שכמעט ולא ניתן היה לחלצו מטבעת החנק, אין ספור פעולות נעשו עד שהצליחו לשחרר את הגופה המוחצת, לא היה צורך להיות מומחה גדול לרפואה כדי לקבוע כי רב שלמה זלמן אינו בחיי עלמא, זעם אדיר תקף את העסקנים, אלמלי אותו משה היה חסר הכרה לחלוטין ומצבו לא פשוט כלל, היו עושים ממנו גל של עצמות, אך איש אינו יכול לפגוע לרעה בחולה אנוש, גם אם הוא אישם בהריגה כה נוראה.

חיים שלום היה שטוח על גבי הרצפה ליד גופתו הזוממת של אביו ז"ל, סלד ממרד בבכי, המכה שספג הייתה נוראה ואימה, לא היה מי שקשור אל אביו כמוהו, בשבילו הוא היה חזות הכל, השעות הרבות שעשו יחד, הביאו לקשר אמיץ ביותר שלא ניתן לשער ולהעריך אותו. נראה היה שיגנו עומד ממש לכלות אותו, באותם רגעים חשק להצטרף אל אביו, מה יש לו לחפש עוד בעולם, בשביל מה בכלל כדאי לחיות? הלא שקעה השמש לעולם. הוא הטיח את ראשו ברצפה הקרה פעם אחר פעם עד ששטפי דם פרצו ממצחו הפצוע. כמה מטובי החסידים שראו את ההתקף ההיסטרי של הגער, אחזו בו באמיצות שלא יחבול בעצמו עוד.

חיים שלום מירד בבכי נסער שיכול היה לשבור את לבו של האדם האכזר ביותר, הוא נשא קינה ונהי על אביו טוב יותר מהספן המקצועי ביותר, הוא תיאר בקול כשהוא מדבר לעצמו:

"אבאלה יקר ה'מ, אך התמסרת אלי ביום ובלילה, טיפחת אותי מהמסד עד לטפחות, אין אדם בעולם שכל קר הרבה השקיע בבני, כפי שעשית אותה אבא קדוש, הריני כפרת משכבך, אי אבאלה כמה שנים חיכית לתפקיד הזה, שלוש עשרה שנים ומחצה של עקרות חצו ביך לבני, מה שהביאו שלהבת אהבה עצומה לי חיים שלום שהגעתי לעולם לאחר כל קר הרבה שנות צפייה, מיום שנולדתי היית מחנכני, גם כשלא הבנתי מאומה מה אתה רוצה ממני, גם כשלא ידעתי כלל פשר המושג 'אבא' מרגע שידעתי לזהות עצמים ודמויות ראיתי את דמויך ליד, כשלא פסקת מלנגן ניגוני אהבה לבוא יתבך ולתורתו האין סופית כדי שאות זה יקלטו אחי וכך אהיה יר'ש.

כל בוקר נטלת לי את הידיים שמונה פעמים, ועטית כפה גדולה של קטיפה לראשי והידיקת אותי היטב לקודקודי שחלילה וחס לא יהיה ראשי גלוי לרגע, מרגע שידעתי להגות הבהרות כבר לימדת אותי לומר, שמע ישראל, תורה ציוה וכו', ועוד ניגוני ערגה לבוא. אין ספור שירים למדתי כפעוט עוד לפני שידעתי כלל ששמי הוא חיים שלום.

מרגע שידעתי ללכת, היית איתי בקלויז. מעולם לא שלחת אותי ל'גן ילדים' עם רעבע, אמנם לא מנעת ממני משחקי ילדים, אבל אתה זה ששיחק איתי, אם הרשת לי לשחק עם ילדים נוספים היו אלו שנברר, ברירה אחר ברירה, עד שבטוח היית כי הם ילדים ראויים.

מי יכול להבין אלו שלחונות שבת ראיתי אצל אבי ה'מ, אבא בשעות אלו היה שרדי בהיכלות גבוהים ביותר, הוא נגן בדביקות את כל זמירות השבת תוך שמבאר אותם לעומק לי ילדו הקטן, הוא גם למד אותי משחר ילדות את כל תיקוני הזוהר שנוגעים לשבתות ומימים טובים, כך מילא אותי מזן אל זן, איפה אמצא ממלא מקום כזה בעולם, אין עוד אדם שיוכל למלא את מקומו. לכן אני מעדיף להצטרף אל אבא בזה הרגע, מבחינתי העולם מיותר לחלוטין'.

כל מי ששמע את ההספד הפרטי שנשא חיים שלום בקול סוער נפחד מאד, מי יודע אם הבחור הזה לא התערער לחלוטין, מי יודע אם חלילה וחס לא יעשה מעשה שטות.

שני גברתנים אחזו בחיים שלום בחוזקה שלא יעשה שטיות, הוא הניח להם אבל זעק זעקות שבר אימות כעגל המובל לשחיטה שיכולות היו להמיס את כל הלבבות.

הרבי הקדוש נגש בזריזות אל חיים שלום ולחש באוזניו דבר ולפתע השתק חיים שלום לחלוטין, אמנם נראה היה שהוא מטושטש וסחרור לחלוטין, אבל שוב לא הוציא הגה מפיו.

הנפטר ז"ל הוצא מבית המדרש כשהוא מכוסה בטלית אל הפוליש (חדר צדדי) השמחה פסקה, לאיש לא היה טעם להמשיך אותה. מאות האנשים יצאו את בית המדרש מזועזעים חזויים, נראה שאמשינוב ירדה פלאים, נסך התורה שהיה בקרבה עלה בסערה השמימה בטרדיה כה אימה, איש אינו מבין על מה ולמה נקנסה מידתה כה משונה לעולה תמימה.

***

כל המראות הללו קמו וניצבו מחדש בפני חיים שלום, כל אותו יום נדמה היה לו שהוא רואה את הכל מחדש. אבל הוא כבר לא ילד קטן הוא לא חזר מההבטחה שנתן לאליעזר, בלילה הלכו שניהם לטיש המרומם של זאת חנוכה, חיים שלום התפלל שלא יארע דבר.

הוא לא שיער לעצמו לאיזו סיטואציה הוא מזמין את עצמו, ולקורא הנכבד לא נותר רק לחכות עוד מעט בסבלנות.

~~~~~

הכתובת החדשה להרשמה לקבלת הגיליון היא:

<http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid>

מפראהבישט

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט וייעו"כ

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע
אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], **אמר:** מי שרצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי פרשת ישב תשפ"ב

גליון 57

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדן קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

בין החסידים אפשר לפעול כמו בתהלים

בשלום אחיך בעולם הזה, והם היו שונאים אותך, אבל לעולם הבא אני מרצה אתכם ומעביר שנהא מביניכם ומושיב אתכם בשלוה ועושה שלום ביניכם. וכך אמר דוד (תהלים קלג א) "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד".

אמר הקדוש ר' שלום מפראהבישט ז"ל בן הקדוש הר' אברהם המלאך ז"ל על הכתוב (תהלים קמט א) "שירו לה' שיר חדש תהלתו בקהל חסידים", היינו דבר חדש נמצא כעת, 'תהלתו' מה שהיו יכולין לפעול בתהלים⁽¹⁾, עתה 'בקהל חסידים' נוכל כעת לפעול בין החסידים⁽²⁾, ודברי פי חכם חן⁽³⁾. אמרי אמת - אורזיטשוב, פר' בראשית

"ויראו אחיו כי אותה אהב מכל אחיו וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום"
(בראשית לז ד)

ובמדרש תנחומא (מהדורת בובר וישב ז) שהיה בא ושואל בשלומם ולא היו משיבים אותו, למה שהיה כך מנהגו שיה שואל בשלומם, יש לך אדם עד שלא נכנס לשררה (הוא שואל בשלום בני אדם, אבל משכנס לשררה) רוחו גסה עליו ואינו משיגה לשאול לשלום בני העיר, אבל יוסף לא היה כן, אף על פי שנכנס לשררה הוא היה מנהגו לשאול בשלום אחיו, שנאמר "וישאל להם לשלום". אמר לו הקדוש ברוך הוא: יוסף אתה היית מתחיל לשאול

השלמות ויגויים

ווארט השבוע

מחנוכה ואילך "ויאמר אלקים יהי אור"
אזמור ז' צוקללה אמר בשם הרה"ק רבי שלום צוקללה מפראהבישט, שעד תנוכה היא בחינת "והארץ היתה תהו" וכי, ומחנוכה ואילך מתחיל הבחינה של "ויאמר אלהים יהי אור".

אמרי אמת - אורזיטשוב
בגליון 10 פירשנוהו בס"ד

או אותה שעה לא ירגישו את הגלות, רק בעת אשר כל איש פונה לעצמו ובפני עצמו, אז ירגיש הגלות בכל מרידתו.

ומובא בשם מרן הס"ק מרוזין זי"ע (ספר היחס - רוזין טשערנוביל, עמ' 166) על מאמר חז"ל (עבודה זרה ג) אמר רב יהודה אמר שמואל מאי דכתבי ותעשה אדם כדגו הים כרמש לא מושל בו, למה נמשלו בני אדם כדגו הים, לומר לך מה דגים שבים כיון שעולין ליבישה מיד מתים, אף בני אדם כיון שפורשין מדברי תורה ומן המצוות מייד מתים. וזה לשונו: ואני אומר בדבר אחר נמשלו לדגים, מה דגים אין צריכים שחיטה ובדיקה אלא אסיפתן הוא טהרתן והתרתן, כך ישראל אין צריך כלום רק אסיפתן היינו אחדותם והתחברות עם זה היא טהרתם והתרתם.

ובענין זה ראוי להביא סיפור המביא את גודל החשיבות והשמירה בהאה אל האדם על ידי הישיבה יחד עם חברים מקשיבים: אחד מחסידיו הרה"ק בעל "בית אברהם" מסלונים זי"ע נסע בדרכים בדרכו אל רבו הקדוש, על מנת להיוועץ עמו ולשואל את פי קדשו בעניין מסויים אשר נצרך לו. ויהי בהיותו בדרך נודמן לו דבר ניסיון אשר קשה היה לו לעמוד בפני צורו וכבר כמעט ונכשל בזה, אך אז החל להרהר בדעתו וכי אלו פנים יהיו לי לכשאנס אל חדר קדושו של רבי הקדוש אחר דבר עבירה שכיון. אמנם יצרו לא נתן לו מנוח עד שהחליט שאכן לא יסע אל רבו ויתפך אחר שיחטא ישוב אל ביתו. אמנם עם כל זאת לא יכלו היה עדיין להשלים אם המעשה אשר הוא עומד לעשות כאשר בלבו החלה לחלחל התודעה שאחרי שיכשל בעבירה חמורה שכזאת הרי כבר לא ימצא את מקומו אף בין החסידים היושבים בבית המדרש. יהי כאשר חיפש כן בדעתו גמור אומר שלא יוכל לעשות כן, וכך ניצל מן העבירה והמשיך אל מורו. ורבו כאשר אך דרכו רגליו על מפתן חדרו של הרה"ק מסלונים זי"ע

1. על מה שאפשר לפעול בתהלים כתב הרה"ק בעל צמח צדק מליובאוויטש זי"ע: 'אילו ידעתם כוחם של פסוקי התהלים ופועלתם במי רום, הייתם אומרים אותם בכל עת. תדעו שמזמורי תהלים שוברים כל המחיצות, ועולים בעילוי אחר עילוי בלי שום הפריעה, ומשתטחים לפני אדון העולמים, ופועלים פעולתם בחסד וברחמים.' עכ"ל.

וכן כתב בספר עמק המלך (דף ט"ז הר"א): הרגיל בספר התהלים דוחה כל מיני פורעניות וכמה פגעים מעלין ומעל כל בני ביתו ומשפחתו ומעל בני דורו ומגלגל עלין ועליתם על מיני שפע ברכות והצלחות.

וכן אמר הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע (מדרש פנחס) על כמה דברים שצריכים לאדם כמו פרנסה וכדומה או שאר הרפתקאות יאמר כל התהלים מריש ועד סופם בלי שום הפסק.

2. זה לשון ספר תנא דבי אליהו (זוטא פרק יד): אין ישראל נגאלין לא מתוך הצער ולא מתוך השעבוד ולא מתוך הטלטול ולא מתוך הטיורוף ולא מתוך הדוחק ולא מתוך שאין להם מזונות אלא מתוך עשרה בני אדם שהן יושבין זה אצל זה ויהיה כל אחד מהם קורא ושונה עם חבירו וקולם נשמע שנאמר (עובדי' א' ז) "ובהר ציון תהיה פליטה והיה קדש".

וראה בילקוט מאורי אור (ערך אחדות, עמ' ריח) דברים פלאיים בשם חותנו-זקינו של רבינו זי"ע, הלא הוא הרה"ק בעל 'מאור עינים' מטישערנאביל זי"ע שאמר לך קבלתי מרבותי, כשיהוידם מתאספים ביחד, הגם שאין מדברים דברי תורה, ובלבד שלא ידברו תבליים, אוי אם יבוא מלאך אחד בניהם יתבטל מהמציאות עד שאין בו ממש.

וכענין זה ממש כתב הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זי"ע באגרת הקדוש (פרק כג) וזה לשון קדשו: שמעתי מרבותי כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה משיאל בידה אף שאינם מדברים בדברי תורה תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית משיכנתא דשריא עליהו עד שהיה מתבטל ממצויאותו לגמרי. עכ"ל.

ובספר דוד דעה (עמ' רטו) מובא שהה"ק רבי מנחם מגדל מרימנוב זי"ע היה מחזק תדיר כל שלומי אמוני ישראל, והיה משיב נפשם של כל מרי נפש יזכר אשר היו משיחים לפנין את צרותיהם ותלאתיהם אשר מצאום, והיה משיב נפשם בטללי תחיה, ומיינין להם עצתו אמונה שיהיו אחודים ואגודים יחד, וכך אמר: 'בעת שעשרה אנשים מישראל יושבים במסבה אחת ונדברו יחדיו ריאיה',

נענה הרבי ואמר: 'וואס א גוטער יוד קען נישט פילין קענען די חברים פוילין' (מה-שיחודי טוב אינו יכול לפעול יכולים אמת החברים לפעול).

3. באותו הסגנון התבטא הרה"ק מרן החתם סופר זי"ע (דרשות, ח"א דף קכד. דרשה לבני החברה קדושה ערב ראש חודש אדר שני תקס"ד) על עבודת ה' בתבורה, וזה לשון קדשו: יש לומר כי חילוק והפירש גדול יש בין עבודת ה' הנעשית לכל יחיד בפני עצמו בביתו ובין הנעשית בהתחברות שידברו ריאיה ה' איש אל רעהו ויעשו ליה חברה וכדומה, כי אפילו אם היו כל ישראל כולם צדיקים ושומרים התורה אלא שאינם שייעורר אדם את חברו, או אין שמירתם והנהגתם אלא על ידי מלאך החונן סביב להם ויחלצם, רצונו לחלצם מצרה אבל לא להוסיף להם ברכה כי אין בכח מלאך אחד לעשות ב' מיני שליחות, וכן מצונו באברהם אבינו ע"ה שאותו המלאך שבא להציל לוט לא היה יכול לבשר את שרה, והו' דמותיה. מה שאין כן בהתחברם יחד אוי אפילו לא תהיה עבודתם נבחרת מכל מקום הן אל כבי לא ימאס [כמו שאמרו חז"ל בברכות ח.], והוא יתברך שמו בעצמו מנהיגם, ואז בכל מקום אשר אוכר את שמי' אבוא אלך וברכתך ויש כאן רפואה והצלה וברכה ומכילה ביה, ולא לבד שמשגיח על הכלל בהשגחה כללית אלא אפילו על כל יחיד ויחיד מהם בהשגחה פרטיות. עכ"ל.

דברים על דיוקם

אודות המעשה שהרה"ק רבי ברוך ממעוזבז נצטער ששמע מהסתלקות הרה"ק רבינו שלום מפראהבישט
הרה"ק רבי שלום מפראהבישט נסתלק ב"ד תשרי תשס"ג והרה"ק רבי ברוך ממעוזבז נסתלק ב"ח כסלו תשע"ב

בגליון 56 (פר' וישלח) פורסם סיפור זה בשינוי פרטים, ועל כך אנו מביאים שוב את הסיפור כמו שהובא בספר מוקנים אתבונן (דף ע"ב ע"ג) להגדה"ח רבי ישראל שמעון קסטלניץ זצ"ל:
בין הרה"ק רבי ברוך זי"ע והרה"ק רבי שלום פרושישטער זי"ע היה נראה שהיו חילוקי דיעות, וכאשר נסתלק הרה"ק רבי שלום [יד תשרי תשס"ג] באאחד בשמחה לספר לרבי ברוך"ל את דבר פטירתו. נשמע דבר פטירתו נודיענו מאד, ותמה הלה שהרי ידוע היה שיש ביניהם דין ודברים ולמה הוא מצטער כל כך. נענה אליו רבי ברוך"ל "וואס פאלט איין איין? איך מיט איהם זענען דאך געווען א גאנצע שמונה עשרה!" (מה עולה בדעתך אני והוא הרי היינו ביחד שמונה עשרה השלם). והתפילה מתחלת ב'ברוך' ומסתיימת ב'שלום', וד"ל.

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספרי תלמידי הבעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוז'ין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

והַפְּלֵל, תַּתְּבוּד פְּעַם אַחַת בְּבִקּוּר פְּשֵׁתְקוּם וְתַפְנָה. וְאִם הַפְּחָ צְלוּל וְזָךְ תַּעֲמַד בְּגִדְלַת הַבּוּרָא וּבְשַׁפְלוּת עֲצָמָה, וּמִמִּילָא תְּבוּא לִידֵי 'יְרָאָה', שְׁלֵא לַעֲבַר מִצְוֹתָיו וְשִׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה שְׁהִים נִקְרָאוּ 'רַע', וּפּוּגֵם עַל יָדָם שְׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ, וּמִכְנִיס שֵׁם רַע בְּהֵיכַל הַפְּלֶךְ חֶסֶד-וְשְׁלוֹם, כִּי בְּהֵיכַל הַפְּלֶךְ שֵׁם שְׂרָשׁ 'נַפְשׁ רוּחַ נִשְׁמָה' שְׁלוֹ, וְ"הֵיכַל" גִּימְטְרִיא אֲדָנָי. וְחֶסֶד-וְשְׁלוֹם, כְּשֵׁאֲבָר אֶחָד מִטְּנָף, כְּבִיכּוּל מִטְּנָף הֵיכַל הַפְּלֶךְ, מְלֶךְ-מְלָכֵי-הַפְּלֶכִים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִפְרִיד חֶסֶד-וְשְׁלוֹם הַמְּלוּכָה מִהַפְּלֶךְ, בְּשִׁבִיל עֲוֹנוֹתָיו שְׁעַבְרוּ עָלָיו, וְאֵיךְ יִשָּׂא פָנִים לַעֲמִד לְפָנֵי הַפְּלֶךְ כו'.

שלמות שלום - השלמות וציונים

היו בני אוזות. פעם אחת הלכה התרגולת עם האפרוחים על שפת הנהר, וקפצו האפרוחים בני האווז אל תוך המים לטוט כדרך האווזים. אך "אמם" התרגולת פחדה מאוד מהמים כי לא יכלה לרוץ אחריהם. ועמדה על שפת הנהר וצעקה מרה על בניה וכשכשה בכנפיה וזעקה אל האפרוחים שימהרו לצאת מן המים פן ח'ו' יפלו למטה ויטבעו. והשיבו האפרוחים מן המים ויאמרו 'אמא אמא, אל תדאגי עבורנו כלום. אכן עלייך יש לירא מן המים כי את אינך יכולה לטוט, אבל עלינו לא אין לך סיבא לפחד'. וכאשר שמע הרה"ק מטשערנאביל זי"ע דברים אלו מפי רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע, ענה ואמר: 'לך בני כאשר אתה רוצה, ותתנהג באשר תחפוץ'.

שלא יתבודד לבדו בחדר

והנה אף שרומם והגדיל שבחו על דרך עבודת השי"ת בתבודדות, מכל מקום כתב עוד בספח"ק צוואת הריב"ש (ד"ז ע"ב) בזה הלשון: כשרוצה להיות בהתבודדות צריך להיות עמו עוד חבר אחד, אבל אדם אחד בלבד הוא בסכנה, אלא יהיו שנים בחדר אחד וכל אחד יתבודד בעצמו עם הבורא יתברך שמו, ולפעמים כשהוא דבוק יכול להתבודד בעצמו אפילו בבית שיש בני אדם. עכ"ל. (ועיין שם במקור מים חיים, אות לב ואות לט, שהעיר על סתירה בדבר זה ורצה לחלק בין התבודדות שבשעת תפילה להתבודדות שלא בשעת תפילה.

בעת שמתבודד יתבונן בגדולת הבורא ובשפלות עצמו

אחר שנתאר גודל ענין ההתבודדות, יבא על נכון מה שכתב רבינו שבעת שיתבודד 'אם המח צלול וזך תעמוד בגדולת הבורא ובשפלות עצמך, וממילא תבוא לידי 'יראה'. שהוא אחד מן היסודות שכתב רבינו (לעיל סעיף ב) וזה לשונו: ועיקר הוא היראה, הרינו: בכל דבר שידמין לאדם, מן מצות עשה הן לא תעשה, יזכור את עצמו שהוא עומד לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ואין יעבור על דבורו במצוות עשה שידמין לידו שלא לעשות, או מצוות לא תעשה לעבר על דבריו ויעשה, והלא לא נבראתי אלא לעשות רצונו, ונתן בי נשמת חלק ממנו. וזוהו כלל כל התר"ג מצות. והיינו ב'יראה' כלל כל ס"ה לא תעשה, וב'אהבה' רמ"ח עשין. וזה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים לד, טז) "סור מרע ועשה טוב", וכלל בהם כל התר"ג מצות. והיינו "סור מרע" שס"ה לא תעשה, "ועשה טוב" רמ"ח עשין.

ועיין בספח"ק בת עין תצוה ד"ה ואתה תצוה) שכתב: דהנה כתיב (בראשית א א) "בראשית ברא" ואמרו חז"ל (זוהר חדש י.) 'בשביל יראה שנקראת ראשית', כמו שנאמר (תהלים קיא י) "ראשית חכמה יראת ה'", 'בשביל יראת ה' ברא אלקים את' כו'. פירוש שיעקר בריאת שמים וארץ כבדי שיהיה לאדם יראת ה' יראה עילאה יראת בשת, שיתבונן תמיד איך שהבורא יתברך מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פניו מיניה, והוא מושל ומחיה את כל העולם בכל עת ורגע, וכשיתבונן תמיד בכל עת בזה אזי בודאי יפול עליו אימתה ופחד ויראה ובושה מפניו יתברך, ואחר כך יאהב אותו יתברך (בהתבוננו בחסדו הגדול) כו', וישתוקק לדבק בו יתברך על ידי תורה ומצוות. וכן תמיד ירגיל אדם את עצמו להתבונן בגדולתו יתברך עד שיגיע למדת היראה יראת בשת, ומזה יגיע אחר כך למדת אהבה אמתית להשתוקק בו יתברך עד כלות הנפש, כי זהו עיקר העבודה וזה תכלית ועיקר בריאת שמים וארץ, 'בראשית בשביל היראה שנקראת ראשית', כמאמר הכתוב (תהלים קיא כ) "זה השער לה' צדיקים יבואו בו, ומיראה יגיע לבחינת אהבה, עכ"ל.

כ"ק אדמו"ר מבאיא שליט"א בתפילת רביס בציון הקודש בפראהבישט בעת מסע 'זכור אהבת קדושים' תש"ע

יען כי היה תמיד מתבודד ביערות ובמדבריות, והעמיק שכלו בנפלאות תמים דעים הספון בכח הצומח, עד שהבין שאין מקום פנוי בלא שכינה והשגחה נראית בכל ישי והוה.

והנה דברים מפורשים במעלת ההתבודדות והבאתה לידי דביקות כתוב בספח"ק צוואת הריב"ש (ד"ט ע"א, הובא בספר בעש"ט על התורה פר עקב, לו) בזה הלשון: מפני מה יזכה לדבקות, מחמת התבודדות מבני אדם ומחמת שכותב רוי תורה, ומחמת יחודים כידוע מהאריז"ל. וכשיעשה יחודים יחשוב באותה שעה בגדולתו יתברך כפי כחו.

עבודת קדשו של הרה"ק מפראהבישט זי"ע
כן ראוי לציין על דרכו בקודש כמו שנראה מן הסיפור שהובא בספר כרם ישראל (פרק כא אות ז) בשם אדמו"ה מטשערטקוב זי"ע שבתקופה שאחר ינישו רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע היה סמוך על שלחן חותנו-זקינו הרה"ק בעל 'מאור עינים' זי"ע, וכאשר הגיעו ימי חודש אלול אשר מדרך שלומי' אמוני ישראל להוסיף אומן בתורה ותפלה ולהתעורר בתשובה ובמעשים טובים בימי הרצון האלה, ודרכו של רבינו הרה"ק מפראהבישט היה להשכים בבוקר ולהתפלל מהר, ואחר כך בא לביתו ולקח את מקל התפארה שלו בידו אחר שקישט את עצמו, והלך ליער והתמחמה שמה עד סמוך לערב, ושב לביתו להתפלל מנחה ולא ראו ממנו שום עבודת שמים, כאיש פשוט. וזקני החסידים של הרה"ק מטשערנאביל זי"ע לא יכלו לסבול זאת והרה אפס על האברך הזה שמבלה ימיו לריק בטיוילים ליער וכדומה, ולא יכלו להתאפק ונכנסו אל רבם הקד' זי"ע בקובלנא על חתנו כי הוא מתנהג כאיש עם הארץ, ולבושת יחשב. ושלת הרה"ק מטשערנאביל לקרוא את רבינו הרה"ק מפראהבישט שיבוא לפניו, וכאשר עמד לפניו התחיל לומר לו דברי תוכחה כי הנה מדרך האברכים בהגיע ימי חודש אלול להתפלל בצבור וללמוד אחר' כשהם מעוטרים בטלית ותפלין, ולומר תקוני זוהר ותהלים וכדומה, ואתה בני אינך מתנהג כן ואתה מבלה את עתך בדברי ריק, לא נכון הדבר ואינו יאה לך לפי מקור מחצבתך. ורבינו הרה"ק רבי שלום זי"ע עמד והקשיב לכל דברי חותנו-זקינו, וכאשר סיים את דבריו ענה ואמר: הנה קרה והושיבו ביצים של בר אווזא תחת תרגולת, ונולדו אפרוחים והיו כרוכים אחר אמם התרגולת, והם

'הכלל תתבודד פעם אחת בבוקר כשתקום ותפנה'
דהנה ידוע שענין ההתבודדות הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים כדי שיוכלו לבוא לידי דביקות בהשי"ת, ורבות האריכו בענינים אלו בספרי בעלי המוסר, והפליגו בזה ביותר תלמידי הבעל שם טוב הק' זיע"א אשר דבר זה היה להם חוקם להתבודד ולהעמיק במחשבותיהם בגדולת הבורא יתברך ובדרכי העבודה.

קנין הקדושה והדביקות ע"י התבודדות

יסוד זה הוא אבן יסוד ומשרשי דרכי העבודה בספח"ק ראשית חכמה למקובל האלקי רבי אליהו וידאש זי"ע מתלמידי הרמ"ק, וכמו שכתב שם (שער הקדושה, פרק ו): עוד צריך לקניית הקדושה וכו' מקום קדוש מובדל ומופרש מבני אדם, ומקום בודד הוא הכנה גדולה לדבקות, ולכן היו החכמים הראשונים פורשים עצמם ממקום הישוב, ונקראו כת המתבודדים, כמו שהביא החסיד בעל 'חובת הלבבות' (שער הפרישות, פרק ג), והוא תנאי מתנאי הפרישות להיות חפץ בבדידות, כי בזה מראה בנפשו כי אין לו קשר עם אנשי העולם כלל, כמו שהוא אמת אחר פטירתו, ולכן מראה גרות נפשו בעולם הזה, ואינו רוצה להתדבק כי אם באלוקיו יתברך, שבו עתיד להתדבק דבוק עצמו אם יזכה. וכן כתב ב'חובת הלבבות' (שער הבטחון, פרק ד) על פירוש אחד שנכנס למדינה אחת להורות את יושביה עבודה האלקית, וימצאם לובשים צבע אחד במלבושיהם, וראה קבריהם אצל פתחי בתיהם, ולא ראה ביניהם אשה, ושאל אותם והשיבו לו על כל דבר כמו שפירש שם בחובת הלבבות, ועל הג' שלא ראה ביניהם אשה השיבו לו: ומה שראית שפירשנו מן הנשים ומן הבנים, דע כי יחדנו להם קריה קרובה מכאן, ואחד ממנו כשיצטרך דבר מדבריהם ילך אליהם וישלים צרכו וישוב אלינו, מפני שראינו מה שינסע עלינו מטרדת הלב ורב ההפסד וגודל היגיעה והטורח בקרבנות, והמנוחה מכל זה בהרחקתם, לבחור בעיני העולם הבא ולמאוס בעולם הזה. עכ"ל.

וכתב עוד (שער האהבה, פרק ג) בזה הלשון: ומכלל שורש קניית האהבה היא אהבת ההתבודדות, שבהיות האדם חושק לאהבת חברת בני אדם אי אפשר שיהיה דבק. וכן הוא שם (פרק י): מהדברים הגורמים דבקות הוא בהתבודד האדם מקצת היום כשיחשוב בגדולת יוצר הכל' עכ"ל.

הבעל שם טוב זכה למדרגותיו ע"י ההתבודדות

והנה זה נודע בשער בת רבים, כי כך היה דרכו של מורן הבעל שם טוב הקד' זי"ע, וכמו שהובא בספר שבחי בעש"ט כמה פעמים: אחרי פטירת אביו ויגדל הילד, והנה אנשי העיר מפני שיקרה נפש אביו מאד בעיניהם גמלו חסד עמו ויתנו אותו למלמד שילמוד עמו והצליח בלמודו מאד, אבל מפני שדרכו היה ללמוד כמה ימים ואחרי זה לברוח מבית הספר ויחפשו אחריו ומצאו אותו יושב לבדו ביער, ותלו הדבר מפני שהוא יתום ואין מושגח עליו הוא נער מושלח, והביאו אותו עוד הפעם להמלמד. וכן היה כמה פעמים הוא בורח אל היער להתבודד שם.

כן מובא שם שאחרי נישואיו: ויקבע לה מקום לגור שם והוא הלך להתבודד בין הרים גדולים הנקראים 'גיביג', וכו'. וכל ימיו היה בהתבודדות.

ובהמשך מובא שגיסו הרה"ק רבי גרשון מקיטוב זי"ע 'שכר בשבילו איזהו כפר שיתפרנס שם, ושם קנה שלימות רב כי בנה לעצמו בית התבודדות ביער ושם היה מתפלל ולומד כל הימים לרבות הלילות כל

העלון מוקדש לעילוי נשמת
יוסף בן רבקה ז"ל
רבקה בת אולגה זימבול ז"ל
שלמה בן ויקטוריה ז"ל
שרה בת מלכה ז"ל

לרפואה שלמה
אולגה זימבול בת אמילי

ע"ש הצדיק המלוב"ן רבי ינון חורי זצוק"ל, זי"ע"א
יוצא לאור ע"י ארגון "חסדי ינון" 03-6182992

זמני שבת
פרשת וישב

ירושלים	פלג המנחה	הדלקת נרות	צאת שבת	רבינו תם
3.31	4.01	5.14	5.54	
3.33	4.17	5.16	5.50	תל אביב
3.31	4.04	5.14	5.47	חיפה
3.34	4.18	5.17	5.51	באר שבע

הפטרה: "כה אמר ה'"

מטעמים לשולחן

כי אם זכרתי אתך... והזכרתי אל פרעה והוצאתי מן הבית הזה (מ,יד)

לאחר שפטר נוסף לטובה את חלומי של שר המשקים, בקש ממנו שיזכור אותו בבואו לפני פרעה וידאג להוצאתו מבית האסורים. נשאלת השאלה: מדוע פתח יוסף את בקשתו במילה "כי", המשמשת כמילת סיבה, ולא במילה "אנא" המתאימה יותר, בהיותה מלת בקשה? שאלה זו שאל רב יהודי את נפוליון, בשעת משתה שנערך לכבודו, כפי שכתב בכל "אזנים לתורה" בשם **רבי יצחק זאב סולוביצ'יק** אשר הביא בשם אביו, **רבי חיים סולוביצ'יק**, ששמע זאת מפי איש נאמן, ומעשה שהיה כך היה: לאחר שסים נפוליון את מסע כבושיו במערב אירופה, הוא המשיך למזרח אירופה, בכוונה לצרף עוד ועוד מדינות תחת חסותו. באחד הימים נערכה לכבודו מסיבה בביתו של אחד האצילים שהתגורר בפלך קובנא. למסיבה זו הוזמנו אישי דת שונים, אולם נפוליון לא שעה לנאומים אשר קשרו כתרם ל"גיבור המנצח", אלא שאל מפני מה לא הגיע "כהן דת" יהודי. למשמע השאלה הודיע לו בעל הבית, כי כבר באותו ערב ימלא את רצונו, ויביא לפניו רב יהודי כאשר אותה נפשו. ואכן, זמן קצר לאחר מכן הגיע למקום רבה הדקן של העיר הסמוכה. נפוליון כבד אותו לשאת דברים, והרב פתח והתנצל תחילה על כך, שמשום היותו רב זקן מעיר קטנה אין הוא יודע לדרוש בפני מלכים, שכן רגיל הוא לדרוש בדברי תורה בלבד. "אדרבה" - השיב לו נפוליון - "די והותר לי לשמע את כל דברי החנפה והתהילה שמשמיעים לי מקרבי ללא הרף. רוצה אני לדעת מהי דעתה של התורה על כל מלחמותי". או אז התחזק הרב ואמר: בודאי קרא המלך בתנ"ך על מעשה יוסף והחלומות, ועל הפתרון שאותו לשר המשקים ולשר האופים: לאחר שפותר יוסף את חלומי של שר המשקים, ומודיע לי כי בעוד שלשה ימים הוא ישוב אל כנו, ויחזור לעבודתו הקודמת, הוא מוסיף ומזכיר את עצמו לפניו ואומר לו: "כי אם זכרתי". נשאלת השאלה: הלא בקשה מתחילים במילים: 'אנא', או 'נא', מפני מה, אם כן, התחיל יוסף במילה 'כי', אשר היא מלת סיבה? את מה רצה יוסף לנמק ולהסביר? - אלא, שיוסף בקש להסביר במילה זו את טעמו של הפתרון המוזר, לכאורה, שפטר לשר המשקים. שכן ישנם שני סוגים פקידים בממלכה: הזוטרים והבכירים, והיחס אל החטאים של כל אחד ואחד מהם שונה בתכלית השנוי. כאשר פקיד זוטר נחשד בעוון כלשהו, מיד כולאים אותו במאסר, עד לסיום החקירה והדרישה בענינו. ואז - אם נמצא אשם מענישים אותו, אולם אם מתגלה שחשדו בו לשוא, הוא שב אל עבודתו הראשונה. לעומת זאת, כאשר לשר בכיר, ראש ממשלה הוא מלך נחשדים, לא ממהרים להאשים אותם על סמך חשד בעלמא, אלא קדם כל עורכים חקירה ודרשה קפדנית בנושא, ואם גובר החשד לאמתות האשמה, ממליצים לנחשד לצאת מעצמו, באופן מכובד, מעין חפשת "הבראה", שבה יחקרו אותו היטב. כאשר השמתו מוכחת, אוסרים אותו ודנים אותו, ולעולם לא יתכן שישוּב אחר כך לעבודתו הראשונה. כלומר לעובד בדרגה נמוכה ישנם סיכויים לצאת זכאי מן הדין ולשוב למעמד הקודם, ואילו לשר בכיר, קימת אך ורק תקווה להקלה בעונשו, בגלל עורכי הדין הטובים שהוא מצליח לשכור בדמים מרובים. אולם הוא יודע שלא יתכן שיצא זכאי לגמרי, ועל אחת כמה וכמה שלא יצליח לשוב אל כסאו ואל מעמדו. משום כך, כאשר פתר יוסף לשר המשקים, אשר ישב במשך שנה תמימה במאסר, ואמר לו שהוא ישוב אל כנו, התפלא השר. בכיר כמוהו המושלך אל הכלא, אינו מתנקה מאשמה כה מהר... משראה יוסף את תמיהתו, אמר לו שאינו צריך להתפעל מכך שהוא נאסר, שכן כאשר הטילו אותו אל בית האסורים לא חקרו ודרשו היטב על חטאיו, ונמצא אפוא שהיחס אליו יהיה כיחס עובד זוטר. ואם תתמה - הוסיף ואמר לו - כיצד יתכן שהשליכו אותך ללא חקירה ודרישה ההולמים את מעמדך? הסיבה לכך היא "כי אם זכרתי". היה זה אכן, בניגוד לדרך הטבע, אולם מן השמים הובילו אותך שתדל אל בית האסורים, תמצא שם אדם צדיק המושלך לכלא על לא עול בכפו, ותציל אותו משם. ולכן אינך צריך לתמוה על כך שהשלכת ללא חקירה ודרישה לכאן. וכאן פנה הרב אל נפוליון ואמר לו: קשה להבין את מעשיו של המלך באירופה המזרחית מוכת הרעב והעניות, אשר היא כבית כלא לעמת אירופה המערבית המספקת חיי עושר ונחת לרוב. כמו כן נצחונותיו המזהירים של המלך בכל מקום ומקום, הנם מעל גדר הטבע. אין זאת אלא מן השמים שלחו את המלך לכאן, על מנת שיראה במו עיניו את סבלם של עם ישראל, בני בניו של יוסף הצדיק, אשר הם אסורים ללא מזון ופרנסה, נתונים לגרות קשות ונוראות ולסבל בל יתאר. "אדוני המלך, נשלחת לכאן על מנת לראות את הנקיים מעוון האובדים בצדקתם, והסיבה לכך היא כי אם תזכר אותם, כלומר אנא זכור אותם, וכאשר תצליח לנצח ולשלוט גם באירופה המזרחית, תוציא אותם מן הבור הזה, תגאל אותם מייסוריהם, ותתן להם אפשרות לחיות בכבוד תחת חסותך..." דבריו של הרב מצאו מסילות ללבבו של נפוליון, הוא נהנה מהם ואף הודה לו עליהם.

ומתוק האור

ההלכה השבועית

הלכות חנוכה

א. נוהגות הנשים שלא לעשות מלאכה, כגון תפירה וסריגה, בעוד שנרות החנוכה שבבית דולקים, במשך חצי שעה מהדלקתם, והטעם הוא משום היכר להודיע שאסור להשתמש לאור נרות החנוכה. אבל בישול ואפיה וצרכי אוכל נפש מותרות. אבל יש נשים שנהגו שלא לעשות מלאכה בכלל בחנוכה, ויש לבטל מנהגן, כי הבטלה מביאה לידי שעמום. ומכל מקום יש אומרים שטוב לנשים להמנע ממלאכות כבדות, כגון טויה וכביסה, שיש בהן טירחא, על כל פנים ביום ראשון ושמיני של חנוכה. אבל האנשים אינם נמנעים משום מלאכה.

ב. יש נוהגים להרבות במאכלי גבינה בימי חנוכה, זכר לנס שנעשה על ידי "יהודית". ומנהג ישראל תורה הוא. וכיום נוהגים לאכול סופגניות מטוגנות בשמן, וטעמם כצפחית בדבש. וכל מעשיך יהיו לשם שמים.

חזון עובדיה

הלכות שמיטה

ב. אסור לזרוע כל מני זרעים אפילו בעציץ. ומכל מקום מותר לזרוע בעציץ שאינו נקוב המונח בבית, ואפילו הוא מכלי חרס מותר לזרוע בו.

חזון עובדיה

אהבתם את העלון? רוצים לקבל אותו כל שבוע עכשיו גם בדוא"ר?

שלחו אלינו את כתובתכם למייל: tifaret@hasdeyion.org או הכנסו ל - www.hasdeyion.org

המיליונר". על אותו איש עשיר שבמרומי ההצלחה שלו, החליט השטן לזנב בו, דרך רדיפת העתונות ודרך מחלה ממארת שקיננה בו. ההצלחה המדהימה שלו, עמדה להתרסק אל קרקע המציאות. אבל האדמו"ר שלו הציל את חייו. הוא נתן לו עצה טובה ושלח אותו להיות שנורר – "בבא צדקה" – במדינה זרה, שם הוא ספג בזיונות והשפלות, והכל כדי להכניע את הגאווה הארורה. וכשהוא הכניע את הגאווה שלו, העתונות עזבה אותו, וגם המחלה נעלמה כלא היתה. הסיפור הזה ריגש אותי מאד, ולפתע גיליתי מה מפריע לי לעשות צעד נסיוני להשכנת שלום בית בין הזוג מגד. קראתי את סיפורך פעמיים ושלוש, ואז הרגשתי תעצומות נפש עילאיות. אמרתי לעצמי, יגאל צא מהאגואיסטיות שלך, נער את הגאווה המטופשת שנדבקה בך, ולך תשכין שלום בית. אם מיליונר עשיר היה מוכן להשפיל את עצמו עד עפר, אז מי אתה בכלל? יצאתי ברגל לכוון חנותו של משה מגד. השעה היתה אחת ושלושים בצהריים. הוא עמד לסגור את החנות. ביקשתי להכנס ולבחור צעצועים לילדי, משה דווקא היה סימפטי אלי אם כי חשתי שעננה אפורה וכבדה מעיקה עליו. בחרתי כמה צעצועים וניצבתי ליד הקופה. נשמתי עמוק ואמרתי לו "משה, משה, אני הרוס, אני שבור". הרגשתי שדמעות חונקות את גרוני. "משה, אתה ידד שלי, אתה כל כך תרמת לאישיות שלי, לחיים שלי, ללימוד התורה שלי, אתה ואירית הייתם בעבורי כמו זוג משמים, משפחה למופת. כל כבודכם בני מלכים. עכשיו אני שומע שאתם עומדים לפני גירושין... שתסלח לי משה אבל אתם מייתמים שבעה ילדים נהדרים. אתם מאלמנים את עצמכם. ואתם כל אחד בפני עצמו כל כך טובים, והגונים ומאירי פנים. אני מתחנן לפניך משה ידידי, אל תהרוס את הבית שלך... אם אני קצת יקר לך, עשה עמי חסד, עשה עמי ועם הקב"ה חסד, אל תתן למזבח לבכות, לך תציל את הבית שלך... אתה איש יותר חכם ממני, יותר מנוסה ממני, הנח את הכשרון שלך, וקח את טוב לבך והשתמש בו להציל את ילדיך הטהורים... והשאר את בת זיווגך מן השמים בצל קורות הבית...". "העיניים שלי נטפו דמעה אחר דמעה. משה קפא על מקומו כל אותן דקות. והבחנתי שהוא מבליע את דמעותיו בין אצבעותיו. אתה לא תאמין מר לוי, אבל הרגשתי שהמילים הפשוטות שלי פועלות על הלב שלו, כי מילים היוצאות מן הלב, נכנסות אל הלב." סיימתי לדבר, תחבתי לידיו שטר בן 100 ₪ ועזבתי את החנות עם הצעצועים. חשתי שאבן ענקית נגולה מעל ליבי. יותר מזה אינני יכול לעשות, אני איש פשוט, יהודי קטן פועל במפעל. אבל שום דבר לא פוטר אותי מלעשות ולפעול למען הזולת, בעיקר אם זה ידיד נפש. "האמן לי מר לוי, אינני יודע אם שלום הבית ימשיך לשכון בבית משפחת מגד, אני מעריך שכן, אבל על כל פנים אני מודה לך על המילים החמות שכתבת בשבוע שעבר, שנתנו לי תעצומות נפש לעשות צעד קטן אבל חשוב כדי להשיב את השכינה לבית יהודי".

מאמר החכם

הגרוע שבעניות, שהעני מאמין שהעשירות תוציא אותו ממצוקותיו.

(רבי דובער מרדושיץ)

באדיבות המחבר - הרב קובי לוי הי"ו

"קובי שלום, שמי יגאל שמואלי, ואני מרגיש צורך עז לספר לך, כיצד הקב"ה מגלגל מצבים בעולם בהשגחה מדוקדקת, ועד כמה אינך מתאר לעצמך מה השפעתה הטמירה של המילה הכתובה, בעיקר כשהיא כתובה מתוך כוונות טהורות ויראת שמים צרופה... ובכן הנני מתגורר מזה 10 שנים עם משפחתי הטובה, בשכונת מגורים יוקרתית בראשון לציון. לשכונה אין צביון דתי, ומספר הדתיים בה מצומצם למדי, אם כי בשבתות שלושת בתי הכנסת מלאים בציבור שרובו מסורתי. לפני כשלוש שנים באו להתגורר בבנין הסמוך זוג דתי ולהם שבעה ילדים, מקסימים ומטופחים. משה ואירית מגד שכנינו החדשים הם זוג משמים לדוגמא ולמופת. הם סבלניים, חייכניים, מאירי פנים, ואופן התנהלותם משפיע לטובה כמובן גם על ילדיהם, שהם ממש פרחים המדיפים ניחוח של יראת שמים ואהבת הזולת. אשתי ואני התיידדנו עמם. מצאתי את עצמי קובע עתים לתורה עם משה שהיה חרוץ ובקיא בהרבה מסכתות, ואשתי מצאה אוזן קשבת ועצות חכמות מחברתה החדשה אירית, שעסקה לפרנסתה בחינוך מיוחד. משה, אגב, הינו בעל חנות משגשגת לצעצועים ומשחקים באזור התעשייה. בקיצור, מדובר בזוג אמיד, משכיל, לבבי, שמי שהכיר אותם זכה להתברך ברעים אהובים, שנוכחותם תמיד השרתה חן וחסד הוד ואצילות. שנה אח"כ נולד בנם השביעי של הזוג מגד. מר לוי, אל תשאל איך למה ומדוע, אבל השטן כידוע הוא יצר הרע, הוא נחש הקדמוני, ויש לו הרבה מסיכות ותחפושות ושיטות לקלקל ולמוטט ולרסק בית יהודי בעיקר אם הוא מושלם... וזה מה שקרה. לפני שנה נודע לי על מערכת יחסים עכורה שהתפתחה בין משה לרעייתו אירית. העכירות הזו השפיעה כמובן על ילדיהם הקטנים, שפניהם הפכו עצובות ונכאות רוח. האור שבקע מעיניהם הפך נוגה משהו, כבוי. הסכסוך שהתרחש בין ארבעת הכתלים ערער את שלווה נפשם. הבחננו, רעייתי ואנוכי, שהם כבר לא לבושים טיפ-טופ, הגיהוץ לא היה גיהוץ, ובין לבין הם כבר היו מאחרים לבתיה"ס ובקיצור הבית האצילי הזה עמד בפני קריסה נוראה. משה גם עזב את הבית לעתים מזומנות, אירית נחלשה מן העומס... אתה מבין מר לוי, מה שנראה לנגד עינינו כדבר מושלם הלך והתערער... הלך והתפוגג. אירית במר בוכה על כתפי רעייתי, ואילו משה ידידי הטוב, לא מצא זמן ללמוד עמי, והשתדל להתחמק ממני, ואני הבנתי למה. היה קשה לו במצבו החדש, והוא מנע עצמו מהסברים... "עד שערב אחד לפני כחודש אשתי חזרה הביתה עם דמעות. "זהו" כך אמרה "משה ואירית החליטו להתגרש. הם נפגשו פעמיים ברבנות. הנושא היחידי הוא חלוקת הרכוש". כך סיפרה רעייתי, ואני תאמין או לא, חשתי שעולמי חרב עלי. כל כך אהבתי את שניהם, כל כך הכרתי להם טובה, בעיקר למשה, אבל איזו חומה של ברזל חצצה בין הרצון העז להשכין שלום בית, לבין איזו מן השלמה או הכנעה, שזה אסון בלתי נמנע. חשבתי לעצמי שאני בעצם כלומניק, ואין לי מושג בהשכנת שלום בית ובטוח שעם ההשכלה והנסיון חיים שלי, לא אמצא שום נתיב לסלול מסילות בלבבם של הזוג מגד... מי אני ומה חיי? "ובכן מר לוי, בסופשבוע שעבר קראתי בעיון את סיפורך בעתון על ה"שנורר

השמה בעניני דינא

לברר השורף

קוראים יקרים

לכל מי שיש לו

בדיחות על

חתונות,

חתן,

כלה,

מחותנים

בעיקר על

תחילת החיים

שאחרי החתונה

נא לשלוח

למייל:

[a0503210@](mailto:a0503210@gmail.com)

[gmail.com](mailto:a0503210@gmail.com)

ברר להורף

(1) למי שלא מסוגל לאכול סופגניה שלימה, השנה ניתן להשיג סופגניה קטנטונת בשם "סופגניית בנט....."

(2) אבי המשודכת לשדכן:

ניסיתי לברר עליו בישיבה אבל אמרו לי שלא ראו אותו מתחילת החורף. השדכן: כן, לזמן החורף הוא עבר ישיבה לחיזוק. - לאיזו ישיבה? - לישיבת בין הזמנים.....

(3) תיעוד דרמטי: רעידת אדמה כעת במשרדי הפקליטות בעקבות קריסת תיק 4000.....

(4) הכי חשוב שהכל בלי רעש וצלצולים אמרו לפיד ובנט 2,718 פעמים מהבוקר.....

(5) חיים מאושרים רק בלי אינטרנט וסרטים. רוצים לדעת עוד?

חפשו אותנו בפייסבוק.....

הבדיחות מאת: אלחנן דוד רבי הי"ו

המשטר - בריאה

6) מה משותף בין נהגי מוניות לנפתלי בנט?
שניהם ראש ממשלה בלי סמכויות.....

7) פרסום ראשון כאן בגיליון 'השמחה בעניני דיומא'
המשבר עם טורקיה נפתר אחרי שבנט העביר לארדואן התחייבות
שישראל תאפשר לתיירים טורקים לצלם את ביתו ברעננה.....

8) השדכן לאבי המיועדת: מדובר בבחור מאוד ייחודי. למשל: הוא שומר
את שאריות הסופגניות מחנוכה לערב פסח כדי לשרוף אותן עם הלולב
בשריפת חמץ; הוא מאוד מקפיד לשיר זמירות גם בסעודת "טועמיה" בערב
שבת; הוא מקפיד לשתות רוב כוס גם ב"לחיים" שאחרי הדגים; הוא
משתדל לא לאכול לפני שחרית, גם כשזה מאלץ אותו לחכות עד הצהריים;
ומה שהכי מרשים הוא, שאחרי כל הפגישות שהיו לו בכל השידוכים שלו,
הוא מצידו אף פעם לא נתן תשובה שלילית.....

9) בעקבות ריבוי הגשמים בשבת זו המשטרה למפלגת רעם:
הפסיקו עם תעמולת בחירות!.....

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

רוצה כל היום לחייך?

חדש! חדש! חדש!

קו השמחה

077-502-3345

שלוחה 1 שמיעת בדיחות.

שלוחה 2 השארת בדיחות.

חייגו ותחייכו.

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

ועל נבלאותיך

סיפורי ישועות בזכות שמירת קדושת בהכ"נ

ספר תורה בזכות קדושת בהכ"נ

סיפור זה התרחש בהיכל בהכ"נ "קהילת שדרות יחדקאל" שבאחוזת ברכפלד, לפני כמה שנים:

היה זה ביום א' דר"ה שחל ביום חמישי, בהיכל בהכ"נ "קהילת שדרות יחדקאל" שבאחוזת ברכפלד לפני כמה שנים:

"מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את ר' משה ב"ר ישראל (שם בדוי) בעבור שיעלה להגבהת התורה, בשכר זה... ויכתבם ויחתמם לחיים טובים בזה יום הדין..." הדהד קולו של הגבאי בחלל בהכ"נ. עיני הקהל עקבו אחרי ר' משה כאשר התקרב לבימה להגביה את הס"ת ולהראות הכתב לכולם, שביום קדוש זה רצו לקיים ההלכה בשלמותה ולומר 'וזאת התורה...'

ר' משה אחז

בשתי עצי החיים

וכאשר ניסה

להגביה את הס"ת

נשמע 'קראק',

ולתדהמת כולם

הידיית של הס"ת

התפרקה לשתיים

באופן שלא היה

ניתן לתקנו

ר' משה אחז בשתי עצי החיים וכאשר ניסה להגביה את הס"ת נשמע 'קראק', ולתדהמת כולם הידיית של הס"ת התפרקה לשתיים באופן שלא היה ניתן לתקנו (ובוודאי שלא ביו"ט), ובעזרת הגבאים הגביה ר' משה את הס"ת, כאשר החזיקו בעיגול שמעל עצי החיים, וכך המשיכו בעבודת היום בתקיעת שופר ותפילת מוסף.

למחרת, ביום ב' דר"ה, ב"ה תפילת שחרית עברה כתיקונה בכיסופין וערגה להקב"ה, אך שוב קרתה תקלה בעת קריה"ת, כאשר באמצע קריה"ת נמצא פסול בספר השני של הקהילה הק', אשר הצריך להחזיר את הס"ת לארון הק' חגור בחגורה מבחוץ.

בליל שבת קודש - שבת שובה, נעמד רב הקהילה הרה"ג ר' חיים אהרן מן שליט"א ליד ארון הק' לדרוש דרשת שבת שובה, כנהוג בכל קהילות ישראל וכמבואר בקדמונים, "חשובות שמים איננו יודעים, אך הקב"ה הראה לנו בר"ה שעבר עלינו, איזה שהוא תביעה בקשר לס"ת, כאשר בכל יום של ר"ה אירע איזה שהוא דבר עם הספרי תורה, ואף שב"ה מדקדקים בבית מדרשינו ומקפידים שלא לדבר ח"ו בשעת קריה"ת, אך כנראה שהראו לנו סימן מהשמים שאנו צריכים להתחזק בקדושת הס"ת, ועל כן אין מרזין אלא למזורזין ועל כל אחד לקבל על עצמו בל"נ להתחזק עוד בנושא זה של שיחת חולין בעת התפילה וקריה"ת, ואף לא לדבר בד"ת בין גברא לגברא וכו"

דברי הרב שליט"א התקבלו בלב השומעים כמים קרים על נפש עייפה, שבלבם פנימה יצאו מראש השנה עם הרגשה שהרמזים שקיבלו בר"ה אומרים דרשני, ולאחר דברי הרב קיבלו על עצמם בנפש חפצה ובקבלה עזה להתחזק בענין נשגב זה.

בצום גדליה (נדחה) אחרי צהרים לפני תפילת מנחה, כינס הרב את גבאי בהכ"נ לשיחה דחופה: "קיבלתי אות משמים שמעשינו רצויים לפני הקב"ה הודיע, "עכשיו אחרי צהרים קבלתי טלפון ממשפחה בצרפת שאני בקשר איתם מאז שהייתי ר"מ בישיבה שם, והנה שאלו אותי אם אני מכיר בהכ"נ שצריכים ס"ת, כי הם כותבים ס"ת לע"נ יקריהם ומחפשים מקום תורה מכובד, כדי שידעו שהס"ת ישמש קהילת אברכים, וכמובן שעניתי להם שבהכ"נ שלנו צריך ס"ת וישמחו לקבל ס"ת מהודר נוסף. הרי שמיד לאחר שקיבלנו להתחזק בנושא זה הראה לנו הקב"ה אות שהוא שמח במעשינו, ועל כן העניק לנו ס"ת נוסף" סיים הרב דבריו.

בלב שמח יצאו הגבאים להודיע לבני הקהילה את הבשורה המשמחת, ובני הקהילה קבלו על עצמם ביתר שאת את הקבלה שקבלו לאחר דרשת הרב, להתחזק במניעת שיחה בעת קריה"ת ותפילה, ובסיעתא דשמיא תוך שנה הכניסו ס"ת מהודר לארון הקודש לשמחת כולם. (נמסר למערכת ע"י הגבאי הרה"ג ר' מרדכי ברנט שליט"א)

לחש של תחיית המתים

אתמול כשישבתי בשיעור בו אני משתתף, סיפר המגיד שיעור החשוב סיפור נורא, הסיפור עשה עלי רושם חזק מאד, ואני רוצה לזכות את הרבים ולחלוק אותה עם הציבור. ידיד יש לו למגיד שיעור שהינו מתנדב ב'איחוד הצלה', יום אחד קיבל קריאה דחופה על ילד שאיבד את הכרתו ה' ירחם. לאחר רגעים אחדים היה שם איש ההצלה והתחיל לעבוד על הילד להשיב אליו את ההכרה, כעבור כמה דקות כבר הגיע לשם גם פראמדיק עם הציוד היקר והמשוכלל, ושניהם ניסו את כל מה שבידם להעיר את הילד, אך ללא הצלחה. רופא הוזעק בדחיפות ועשה גם הוא מיטב השתדלותו לעבוד על הילד, אך למרבה הצער לא ראו שום שינוי, ולאחר חצי שעה עבודה הרים ידים ביאוש.

וכך סיפר איש ההצלה: אני כיהודי מאמין לא התייאשתי כל כך מהר, הרי קבלה בדינו כי "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש מן הרחמים", הרגשתי בעצמי כי כיון שההשגחה העליונה סיבבה שאני אגיע ראשון למקום, לכן לא אעזוב אותה כל זמן שיש עדיין סדק צר ופתח קטן של תקוה. לפתע נכנס למקום יהודי מבוגר, שזקנו הלבן יורד על פי מידותיו, קרב אל הילד ולחש לתוך אזנו: נכדי היקר, מעולם לא דברתי בשעת התפילה, בזכות זה יעזור ה' ותזכה לרפואה שלימה. עניתי אמן בלחש מתוך מחשבה אם לא יועיל לא יזיק. אך מה שקרה לאחר רגעים אחדים פשוט לא יאמן, אם לא הייתי רואה בעיני לא הייתי מאמין. הילד התחיל לרעוד והפראמדיקים שכבר כמעט היו בשלב של קיפול ציוד, קפצו אליו בזריזות והתחילו שוב לעבוד עליו, וב"ה אט אט שבה אליו הדופק והילד התחיל לחזור להכרתו.

סיפור זה קרה לפני שלש שנים, כיום הילד חי וקיים ובריא לאוישו"ט.

(מתורגם מגליון 'נקדישך')

מהפעילות לא נחים ארבע

אבות ובנים
תהלים

מלל ליל שישי
אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש

מלל שישי

עלון
באלפי עותקים

סדר לימוד
שבת

שיעורי רבנים

שיעור

עין יעקב

ישיבת בין הזמנים

שיעור

בעלי בתים

פעילויות לילדים

חנוכיה לצמחונים

רוצים להרוויח עד 4000 ש"ח בחודש מהבית? תגורו אצל ההורים.

הצלג אוק:
שאי הפיזה
יאוויב אצור
אארי שעה
אפנוג אג
הקראון!!

בכל מקום עבודה יש את זה שסתם הולך מהר במשרד כדי שיחשבו שהוא עובד קשה.

עוף צמחוני

הרגע הזה שהחביתה לא יוצאת לך טוב ואתה עושה לה הסבת מקצוע למקושקשת

המות: זהו אנחנו אחרי החגים אפשר להתחיל דיאטה סופגניות: שלוםסססססססס

בוא הנה, עלון חזק! חייב להפיץ אותו!!

דבר העורך

"ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו" רש"י מבאר: שמשום שתלה יוסף את ביטחונו בשר המשקים, נענש והיה במאסר שנתיים ימים. המהר"ם מאמשינוב שאל: מדוע יש צורך בכפילות לשון: ולא זכר... וישכחהו"? ותירץ: כשביקש יוסף את עזרתו של שר המשקים, הבין כי עבר עבירה בכך שלא בטח בה' אלא שם מבטחו בבשר ודם, משום כך התפלל מיד לקב"ה כדי שישכח שר המשקים את בקשתו...

מסופר על ה"סבא מנוברדוק שהיה ידוע בביטחונו בה'. פעם אחת היה בבית בודד ביער ולמד תורה עד שגרו שהאיר לו כבה. ישב הסבא והצטער על ביטול התורה שנגרם לו. אך היה סמוך ובטוח כי ה' יזמין לו כל צרכו. מחשבות הביטחון בה', מלאו את ראשו, משום כך קם לפתע ופתח את הדלת... בו ברגע ניגש אליו אדם והגיש לו נר חדש ונעלם... במשך עשרים וחמש שנה שמר הסבא על שארית הנר המופלא, כדי לעשות זכר לנס הנפלא, ולהראות לתלמידיו את תוצאות הביטחון המוחלט בה' עד שפרצה שריפה בביתו וכילתה גם את הנר המופלא...

דעו לכם! אמר הסבא לתלמידיו לאחר השרפה: "הנר נשרף, כדי ללמד אותנו שצריך האדם לבטוח בה' גם ללא הוכחות".

בידידות
נר עולמי

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

חתולים בתקופת נתניהו

חתולים בתקופת בנט

- אני בחנות, מה לקחת?
-אתה עם מסיכה?
-כן!
-קח את הקופה...

למה בקופה המהירה בסופר שמים תמיד את הקופאית הכי איטית?

בוס : מזמנים פיצה איזה תוספות אתה רוצה? אני: מבחינתי.. תוספת שכר

- סליחה, כמה עבור מכשיר העינויים הזה?
- אדוני, זו טבעת נישואין

אמר לי חבר שפעם היו לוקחים הבייתה מהקידוש צלחת אחת עם הרבה קוגעלים מעל, היום לוקחים קוגל אחד עם הרבה צלחות מתחת.

כשנגמר הסיבות לעשות מבצע...

אנשים טובים באמצע הדרך

- **לתנה לאמא** שמי רונן, ואני עובד בחנות פרחים בקריות, בבוקר הגיע אלינו לחנות ילד בן 7, הסתובב בחנות המון זמן, וסיפר בהתלהבות על היום הולדת של אמא שלו ואז הוא בחר את הזר הכי גדול והכי יפה בחנות.
  - הצביע לי על הזר, והגיע אלי לקופה והוציא שטר של 200 ממשחק מונופול והסתכל אליי, שאלתי אותו לכבוד מי הזר? לאמא יש לה יום הולדת ואני רוצה לשמח אותה. חייכתי אליו ולקחתי את "שטר 200"
  - ונתתי לו את הזר (השווי שלו הוא 470 שקל).
  - הילד היה מאושר ועם חיוך מרוח מאוזן לאוזן.
  - ניזכרתי בעצמי ביום הולדת של אימי כשהייתי בגילו. וזה מאוד ריגש אותי.
  - הילד הזה הזכיר לי כמה ההורים שלנו השקיעו בנו ולא לחשוב רק על עצמו, ולחשוב גם על רגשות של אנשים סביבי.
- יש לכם סיפורים על אנשים אומרים טובים שלחו לנו ונפרסם 367korona@gmail.com

דברי הטאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הצייל אתו מידם להשיבו אל אביו"

לכאורה המילה "הזה" מיותרת בפסוק והיה די לומר "השליכו אתו אל הבור", אלא ביארו זאת המפרשים, שבהמשך כתוב שהאחים השליכו את יוסף לבור, וישלכו אתו הבור רק אין בו מים (שם, כד), ודרשו רבותינו מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו.

ואם כן תמוה, מה הייתה הצלתו של ראובן, להוציא את יוסף מידי אחיו ולהשליכו לבור מלא נחשים ועקרבים? הרי קימ"ל להלכה (יבמות קכ"א ע"א, ובשו"ע אבן העזר סימן י"ז סכ"ט) שאם ראו אדם שנפל לתוך בור של נחשים ועקרבים, אפילו לא ראו שמת הרי הם מעידים עליו שמת ומתירים את אשתו להינשא לאחר, ואגב איצטא מזקי ליה, דהיינו, אגב הדוחק שדוחק אותם מחמת נפילתו, ודאי יעקצוהו וימיתוהו בארס שלהם, אע"פ שלא נשלחו לכך. ואם כן מה התועלת בהצלתו של ראובן להשליך את יוסף לבור מלא נחשים ועקרבים?

אלא ראובן אמר לאחיו "השליכו אתו אל הבור הזה" - לבור הזה בדווקא, לפי שקודם לכן חיפש וסרק ראובן את כל הבורות ומצא בור שאין בו מים וגם אין בו נחשים ועקרבים, וביקש מאחיו שישליכוהו אליו, כדי להצילו, אך האחים לא שמעו לו, וישלכו אתו הבור, השליכו אותו לבור אחר שאמנם מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו.

ולכן כששב ראובן וראה שאין יוסף בבור שהורה להשליכו, וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור, מיד קרע את בגדיו והתאבל, ויקרע את בגדיו, כיון שרצה באמת להצילו מיד אחיו והבין שהשליכוהו לבור אחר המלא נחשים ועקרבים.

יהי רצון שנזכה לשאוב קדושה מימי החנוכה העומדים בפתחנו, ונראה בישועת ישראל השלימה בקרוב, אמן.

שבת שלום ומבורק!

שיכור נכנס למוזיאון. מפה לשם, הוא מתנדנד ומפיל אגרטל. אוצר המוזיאון בא בריצה ואומר לו "אדוני! עכשיו הפלת ושברת אגרטל מהמאה ה-3!!!!!" אז השיכור מחבק אותו ואומר לו: "וואלה הפחדת אותי...חשבתי זה אגרטל חדש..."

תגידו, גם בשנים קודמות החשיך כל כך מוקדם בשעון חורף או שזה גם בגלל החיסונים??

בגרמניה, הממשלה העלתה את מחירי הדלק - ותוך שעה אנשים נטשו מכוניות ברחובות ובכבישים והלכו הביתה ברגל. מעל מיליון מכוניות גרמו להורדת המחירים בחזרה...

סניף בית שמש בית מדרש המרכזי רחוב ריש לקיש 34

סניף ירושלים בית כנסת שמואל הנביא רחוב שמואל הנביא 55

זמנים בסניפים

תהלים שבת 14:30 אבות ובנים 15:00

תהלים שבת 13:15 אבות ובנים פרשת 15:45 מתמידים יום חול 17:50-18:35 שיעור בהלכה ואגדה כל יום לאחר ערבית

שבת: מנחה ע"ש 16:20 שחרית 7:45 מנחה 13:00 ערבית מוצ"ש 15:40 17:15 17:35

ניתן להשיג את העלון בימי רביעי-חמישי בישיבת "אור החיים" רחוב עזרא 1 ירושלים בית כנסת "שמואל הנביא" רחוב שמואל הנביא 55 (מול דושינסקי) בעלות 1 ש"ח

הגוזלים שלכם
פורשים כנף
ומתעופפים להם
מהקן, יוצאים
לדרך ארוכה...

הזמנות לחתונה מדפיסים בגרפומט

מגוון גדול
של סוגי ניירות

ניתן לקבל
קטלוג הזמנות
למייל

הדפסת
200 הזמנות
לכלה, חינם

60 אגו' להזמנה

הדפסה בשחור
או אפור, מינימום
1000 יחידות,
לא כולל עיצוב

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה